

KOMPLEKSOWA I WZMOCNIONA UMOWA O PARTNERSTWIE MIĘDZY**Unią Europejską i
Europejską Wspólnotą Energii Atomowej
oraz ich państwami członkowskimi, z jednej strony,
a Republiką Armenii, z drugiej strony**

PREAMBUŁA

KRÓLESTWO BELGII,
REPUBLICA BUŁGARI,
REPUBLICA CZESKA,
KRÓLESTWO DANII,
REPUBLICA FEDERALNA NIEMIEC,
REPUBLICA ESTOŃSKA,
IRLANDIA,
REPUBLICA GRECKA,
KRÓLESTWO HISZPANII,
REPUBLICA FRANCUSKA,
REPUBLICA CHORWACJI,
REPUBLICA WŁOSKA,
REPUBLICA CYPRYSKA,
REPUBLICA ŁOTEWSKA,
REPUBLICA LITEWSKA,
WIELKIE KSIĘSTWO LUKSEMBURGA,
WĘGRY,
REPUBLICA MALTY,
KRÓLESTWO NIDERLANDÓW,
REPUBLICA AUSTRII,
RZECZPOSPOLITA POLSKA,
REPUBLICA PORTUGALSKA,
RUMUNIA,
REPUBLICA SŁOWENII,
REPUBLICA SŁOWACKA,
REPUBLICA FINLANDII,
KRÓLESTWO SZWECJI,
ZJEDNOCZONE KRÓLESTWO WIELKIEJ BRYTANII I IRLANDII PÓŁNOCNEJ,

Umawiające się Strony Traktatu o Unii Europejskiej, Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej i Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej, zwane dalej „państwami członkowskimi”,

UNIA EUROPEJSKA, oraz

EUROPEJSKA WSPÓLNOTA ENERGII ATOMOWEJ, zwana dalej „Euratomem”,

z jednej strony, oraz

REPUBLICA ARMENII,

z drugiej strony,

zwane dalej łącznie „Stronami”,

UWZGLĘDNIAJĄC silne powiązania między Stronami i ich wspólne wartości oraz pragnienie wzmocnienia powiązań ustanowionych w przeszłości przez Umowę o partnerstwie i współpracy między Wspólnotą Europejską i jej państwami członkowskimi, z jednej strony, a Republiką Armenii, z drugiej strony, którą podpisano w Luksemburgu w dniu 22 kwietnia 1996 r. i która weszła w życie w dniu 1 lipca 1999 r. („umowa o partnerstwie i współpracy”) oraz w celu rozwijania ścisłej i intensywnej współpracy w oparciu o równoprawne partnerstwo w ramach europejskiej polityki sąsiedztwa (EPS) i partnerstwa wschodniego, jak również w ramach niniejszej Umowy,

UZNAJĄC znaczenie wspólnego planu działania UE–Armenia w ramach europejskiej polityki sąsiedztwa i jego przepisów wprowadzających, a także znaczenie priorytetów partnerstwa dla zacieśnienia stosunków między Unią Europejską a Republiką Armenii oraz dla zapewnienia postępów w procesie reform i w procesie zbliżania przepisów w Republice Armenii, o którym mowa poniżej, co przyczynia się do pogłębienia współpracy politycznej i gospodarczej,

ZOBOWIĄZUJĄC się do dalszej poprawy przestrzegania podstawowych wolności, praw człowieka, w tym praw osób należących do mniejszości, zasad demokratycznych, praworządności i dobrych rządów,

MAJĄC ŚWIADOMOŚĆ, że reformy wewnętrzne służące z jednej strony wzmocnieniu demokracji i gospodarki rynkowej, a z drugiej strony zapewnieniu trwałego rozstrzygnięcia sporów, są ze sobą powiązane. Stąd procesy trwałych reform demokratycznych w Republice Armenii przyczynią się do budowania zaufania i stabilności w regionie,

ZOBOWIĄZUJĄC SIĘ do dalszego wspierania rozwoju politycznego, społeczno-gospodarczego i instytucjonalnego Republiki Armenii, na przykład poprzez rozwój społeczeństwa obywatelskiego, budowanie instytucji, reformę administracji publicznej i służby cywilnej, walkę z korupcją oraz wzmocnioną współpracę handlową i gospodarczą, w tym dobrą administrację w dziedzinie podatków, ograniczanie ubóstwa i szeroko zakrojoną współpracę w różnorodnych dziedzinach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, w tym w obszarze sprawiedliwości, wolności i bezpieczeństwa,

ZOBOWIĄZUJĄC SIĘ do pełnego wdrożenia celów, zasad i postanowień Karty Narodów Zjednoczonych, Powszechnej deklaracji praw człowieka Narodów Zjednoczonych z 1948 r., Konwencji o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z 1950 r. („europejska konwencja praw człowieka”) oraz aktu końcowego z Helsinek Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie z 1975 r. („akt końcowy KBWE z Helsinek”),

PRZYWOŁUJĄC swoją chęć propagowania pokoju i bezpieczeństwa międzynarodowego oraz angażując się w skuteczne działania wielostronne i pokojowe rozwiązywanie sporów w ramach uzgodnionych formatów, zwłaszcza poprzez odpowiednią do tego celu współpracę na forum Organizacji Narodów Zjednoczonych (ONZ) i Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE),

ZOBOWIĄZUJĄC SIĘ do wypełniania międzynarodowych zobowiązań w zakresie walki z rozprzestrzenianiem broni masowego rażenia i systemów jej przenoszenia oraz do współpracy w zakresie rozbrojenia i nierozprzestrzeniania broni oraz bezpieczeństwa jądrowego i ochrony fizycznej obiektów jądrowych,

UZNAJĄC znaczenie aktywnego udziału Republiki Armenii w strukturach współpracy regionalnej, w tym tych wspieranych przez Unię Europejską; uznając wagę, jaką Republika Armenii przywiązuje do uczestnictwa w organizacjach międzynarodowych i innych strukturach współpracy międzynarodowej oraz do zobowiązań wynikających z tego uczestnictwa,

PRAGNĄC rozwijać regularny dialog polityczny na temat dwustronnych i międzynarodowych kwestii będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, w tym ich aspektów regionalnych, uwzględniając wspólną politykę zagraniczną i bezpieczeństwa Unii Europejskiej, w tym wspólną politykę bezpieczeństwa i obrony Unii Europejskiej, oraz stosowne polityki Republiki Armenii; uznając wagę, jaką Republika Armenii przywiązuje do uczestnictwa w organizacjach międzynarodowych i innych strukturach współpracy międzynarodowej oraz do zobowiązań wynikających z tego uczestnictwa,

UZNAJĄC znaczenie zaangażowania Republiki Armenii w pokojowe i trwałe rozwiązanie sporu o Górski Karabach oraz potrzebę jak najszybszego osiągnięcia porozumienia w tej kwestii, w ramach negocjacji prowadzonych przez współprzewodniczących z Grupy Mińskiej OBWE; uznając jednocześnie potrzebę osiągnięcia tego porozumienia na podstawie celów i zasad określonych w Karcie Narodów Zjednoczonych i akcie końcowym KBWE z Helsinek, w szczególności tych odnoszących się do wstrzymania się od groźby użycia i od użycia siły, do integralności terytorialnej państw oraz do równouprawnienia i samostanowienia narodów, odzwierciedlonych we wszystkich deklaracjach wydanych w ramach współprzewodnictwa Grupie Mińskiej OBWE poczynając od 16. posiedzenia Rady Ministerialnej OBWE z 2008 r.; zwracając również uwagę na zadeklarowane przez Unię Europejską zobowiązanie do wspierania procesu rozwiązywania tego sporu,

ZOBOWIĄZUJĄC SIĘ do zapobiegania korupcji i jej zwalczania, walki z przestępczością zorganizowaną oraz intensyfikacji współpracy w walce z terroryzmem;

ZOBOWIĄZUJĄC SIĘ do intensyfikacji dialogu i współpracy w dziedzinie migracji, azylu i zarządzania granicami przy kompleksowym podejściu uwzględniającym legalną migrację oraz współpracę mającą na celu zwalczanie migracji nieuregulowanej i handel ludźmi, jak również do skutecznego wprowadzania w życie postanowień umowy między Unią Europejską a Republiką Armenii o readmisji osób przebywających nielegalnie, która weszła w życie w dniu 1 stycznia 2014 r. („umowa o readmisji”),

POTWIERDZAJĄC, że zasadniczym celem pozostaje zwiększona mobilność obywateli Stron w bezpiecznym i dobrze zarządzanym otoczeniu, i mając na uwadze otwarcie we właściwym czasie dialogu wizowego z Republiką Armenii, o ile będą zapewnione warunki dla dobrze zarządzanej i bezpiecznej mobilności, w tym skuteczna realizacja umowy między Unią Europejską a Republiką Armenii o ułatwieniach w wydawaniu wiz, która weszła w życie w dniu 1 stycznia 2014 r. („umowa o ułatwieniach wizowych”) i umów o readmisji,

ZOBOWIĄZUJĄC SIĘ do przestrzegania zasad gospodarki wolnorynkowej oraz wyrażając gotowość Unii Europejskiej do uczestnictwa w reformach gospodarczych w Republice Armenii,

UZNAJĄC gotowość Stron do pogłębiania współpracy gospodarczej, w tym w dziedzinach związanych z handlem, w poszanowaniu praw i obowiązków wynikających z członkostwa Stron w Światowej Organizacji Handlu (WTO) oraz przy przejrzystym i niedyskryminacyjnym stosowaniu tych praw i obowiązków,

WIERZĄC, ŻE niniejsza Umowa stworzy nowy klimat sprzyjający stosunkom gospodarczym między Stronami, a nade wszystko rozwijaniu handlu i inwestycji oraz stymulowaniu konkurencji, które są niezbędne do restrukturyzacji i modernizacji gospodarczej,

ZOBOWIĄZUJĄC SIĘ do przestrzegania zasad zrównoważonego rozwoju,

ZOBOWIĄZUJĄC SIĘ do zapewnienia ochrony środowiska, w tym w ramach współpracy transgranicznej oraz w ramach realizacji wielostronnych umów międzynarodowych,

ZOBOWIĄZUJĄC SIĘ do zwiększania bezpieczeństwa i ochrony dostaw energii, ułatwienia tworzenia odpowiedniej infrastruktury, zwiększenia integracji rynku i stopniowego zbliżenia przepisów do najważniejszych elementów dorobku prawnego UE, o których mowa poniżej, między innymi poprzez promowanie efektywności energetycznej i wykorzystania energii ze źródeł odnawialnych, z uwzględnieniem zobowiązań Republiki Armenii dotyczących zasad równego traktowania państw będących dostawcami energii, państw tranzytu i państw będących odbiorcami,

ZOBOWIĄZUJĄC SIĘ do zapewnienia wysokiego poziomu bezpieczeństwa jądrowego i ochrony instalacji jądrowych, o których mowa poniżej,

DOSTRZEGAJĄC potrzebę wzmocnienia współpracy w zakresie energii oraz zobowiązanie Stron do pełnego przestrzegania postanowień Traktatu karty energetycznej,

PRAGNĄC podnieść poziom bezpieczeństwa i zdrowia publicznego oraz ochrony zdrowia ludzkiego w poszanowaniu zasad dotyczących zrównoważonego rozwoju, potrzeb ochrony środowiska i zmiany klimatu,

ZOBOWIĄZUJĄC SIĘ do zacieśniania kontaktów międzyludzkich, w tym poprzez współpracę i kontakty w dziedzinie nauki i technologii, edukacji i kultury, młodzieży i sportu,

ZOBOWIĄZUJĄC SIĘ do propagowania współpracy transgranicznej i międzyregionalnej,

UZNAJĄC zaangażowanie Republiki Armenii na rzecz stopniowego zbliżenia jej ustawodawstwa w odpowiednich sektorach do przepisów Unii Europejskiej, skutecznego ich wdrażania w ramach szerszej zakrojonych reform oraz rozwijania zdolności administracyjnych i instytucjonalnych w stopniu niezbędnym do wyegzekwowania postanowień niniejszej Umowy, a także uznając stałe wsparcie Unii Europejskiej, zgodnie z wszelkimi dostępnymi instrumentami współpracy, w tym pomoc techniczną, finansową i gospodarczą powiązaną z tym zobowiązaniem, odzwierciedlające tempo reform i potrzeby ekonomiczne Republiki Armenii,

ODNOTOWUJĄC fakt, że w przypadku gdyby Strony postanowiły, w ramach niniejszej Umowy, zawrzeć umowy szczegółowe w obszarze wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, które Unia Europejska zawiera na podstawie części trzeciej tytuł V Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, postanowienia takich przyszłych umów nie byłyby wiążące dla Zjednoczonego Królestwa lub Irlandii, chyba że Unia Europejska, równocześnie ze Zjednoczonym Królestwem lub Irlandią w zakresie ich odpowiednich poprzednich stosunków dwustronnych powiadomi Republikę Armenii, że Zjednoczone Królestwo lub Irlandia zostało(a) lub zostaną związane takimi umowami jako część Unii Europejskiej zgodnie z protokołem nr 21 w sprawie stanowiska Zjednoczonego Królestwa i Irlandii w odniesieniu do przestrzeni wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości, załączonym do Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej. Podobnie żadne późniejsze środki wewnętrzne Unii Europejskiej przyjęte zgodnie z częścią trzecią tytuł V Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w celu wykonania niniejszej Umowy nie byłyby wiążące dla Zjednoczonego Królestwa lub Irlandii, chyba że państwa te zgłosiłyby chęć uczestniczenia lub przyjęcia takich środków zgodnie z protokołem nr 21; odnotowując również, że takie przyszłe umowy lub takie późniejsze środki wewnętrzne Unii Europejskiej wchodziłyby w zakres protokołu nr 22 w sprawie stanowiska Danii, załączonego do wspomnianych Traktatów,

UZGODNILI, CO NASTĘPUJE:

TYTUŁ I
CELE I ZASADY OGÓLNE

Artykuł 1

Cele

Cele niniejszej Umowy to:

- a) wzmocnienie wszechstronnego partnerstwa politycznego i gospodarczego oraz współpracy między Stronami w oparciu o wspólne wartości i bliskie powiązania, między innymi przez zwiększenie udziału Republiki Armenii w obszarach polityki, programach i agencjach Unii Europejskiej;
- b) wzmocnienie ram dialogu politycznego we wszystkich obszarach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, wspierającego rozwój bliskich stosunków politycznych między Stronami;
- c) przyczynienie się do wzmocnienia demokracji oraz stabilizacji politycznej, gospodarczej i instytucjonalnej w Republice Armenii;
- d) propagowanie, zachowanie i wzmocnienie pokoju i stabilizacji zarówno na poziomie regionalnym, jak i międzynarodowym, w tym przez połączone starania, aby wyeliminować źródła napięć, zwiększyć bezpieczeństwo granic oraz wspierać współpracę transgraniczną i stosunki dobrosąsiedzkie;
- e) zacieśnienie współpracy w obszarze wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości w celu wzmocnienia praworządności oraz poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności;
- f) zwiększenie mobilności i zacieśniania kontaktów międzyludzkich;
- g) wsparcie starań Republiki Armenii, aby rozwijać jej potencjał ekonomiczny, poprzez współpracę międzynarodową, w tym poprzez zbliżenie jej ustawodawstwa do dorobku prawnego UE, o którym mowa poniżej;
- h) ustanowienie wzmocnionej współpracy handlowej, pozwalającej na trwałą współpracę regulacyjną w istotnych obszarach, zgodnie z prawami i obowiązkami wynikającymi z członkostwa w WTO, oraz
- i) stworzenie warunków dla coraz bliższej współpracy w innych obszarach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania.

Artykuł 2

Zasady ogólne

1. Poszanowanie zasad demokratycznych, zasady praworządności, praw człowieka i podstawowych wolności, zawartych w szczególności w Karcie Narodów Zjednoczonych, akcie końcowym KBWE z Helsinek i Paryskiej karcie dla nowej Europy z 1990 r., jak również w innych stosownych instrumentach z zakresu praw człowieka, takich jak Powszechna Deklaracja Praw Człowieka ONZ oraz europejska konwencja praw człowieka, stanowi podstawę polityki wewnętrznej i zewnętrznej Stron oraz zasadniczy element niniejszej Umowy.
2. Strony potwierdzają swoje zaangażowanie na rzecz zasad gospodarki wolnorynkowej, zrównoważonego rozwoju, współpracy regionalnej i skutecznego podejścia wielostronnego.
3. Strony potwierdzają poszanowanie zasad dobrych rządów, a także swoje zobowiązania międzynarodowe, przede wszystkim w ramach ONZ, Rady Europy i OBWE.
4. Strony zobowiązują się do walki z korupcją, walki z różnymi formami międzynarodowej przestępczości zorganizowanej i terroryzmu, promowania zrównoważonego rozwoju, skutecznych działań wielostronnych oraz walki z rozpowszechnianiem broni masowego rażenia i systemów jej przenoszenia, między innymi w ramach inicjatywy UE w zakresie centrów doskonałości ds. substancji chemicznych, biologicznych, radiologicznych i jądrowych. Zobowiązanie to stanowi główny element rozwoju stosunków i współpracy między Stronami, przyczyniając się w ten sposób do pokoju i stabilizacji w regionie.

TYTUŁ II

DIALOG I REFORMY POLITYCZNE, WSPÓŁPRACA W DZIEDZINIE POLITYKI ZAGRANICZNEJ I BEZPIECZEŃSTWA

Artykuł 3

Cele dialogu politycznego

1. Strony dalej rozwijają i pogłębiają dialog polityczny we wszystkich dziedzinach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, w tym w kwestiach dotyczących polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, a także reformy wewnętrznej. Dialog ten pozwoli na zwiększenie skuteczności współpracy politycznej w dziedzinie polityki zagranicznej i bezpieczeństwa przy uznaniu wagi, jaką Republika Armenii przywiązuje do uczestnictwa w organizacjach międzynarodowych i innych strukturach współpracy międzynarodowej oraz do zobowiązań wynikających z tego uczestnictwa.
2. Cele dialogu politycznego to:
 - a) dalsze rozwijanie i pogłębienie dialogu politycznego we wszystkich obszarach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania;
 - b) wzmocnienie partnerstwa politycznego i zwiększenie skuteczności współpracy w dziedzinie polityki zagranicznej i bezpieczeństwa;
 - c) propagowanie pokoju, stabilności i bezpieczeństwa międzynarodowego w oparciu o skuteczne działania wielostronne;
 - d) pogłębienie współpracy i dialogu między Stronami w dziedzinie międzynarodowego bezpieczeństwa i zarządzania kryzysowego, w szczególności w celu rozwiązywania światowych i regionalnych problemów i związanych z nimi zagrożeń;
 - e) pogłębienie współpracy w zakresie zwalczania rozprzestrzeniania broni masowego rażenia i systemów jej przenoszenia;
 - f) wspieranie nakierowanej na wyniki praktycznej współpracy między Stronami na rzecz osiągnięcia pokoju, bezpieczeństwa i stabilności na kontynencie europejskim;
 - g) zwiększenie poszanowania zasad demokratycznych, praworządności, dobrych rządów oraz praw człowieka i podstawowych wolności, w tym wolności mediów i praw osób należących do mniejszości oraz przyczynianie się do konsolidacji krajowych reform politycznych;
 - h) rozwijanie dialogu i pogłębienie współpracy między Stronami w dziedzinie bezpieczeństwa i obrony;
 - i) propagowanie pokojowego rozwiązywania sporów;
 - j) propagowanie celów i zasad ONZ zapisanych w Karcie Narodów Zjednoczonych oraz zasad rządzących stosunkami między uczestniczącymi państwami, które określono w akcie końcowym KBWE z Helsinek, oraz
 - k) propagowanie współpracy regionalnej, rozwijanie dobrosąsiedzkich stosunków oraz zwiększanie bezpieczeństwa w regionie, między innymi przez podejmowanie kroków w kierunku otwarcia granic w celu wspierania handlu regionalnego i ruchu transgranicznego.

Artykuł 4

Reforma wewnętrzna

Strony współpracują w następujących obszarach:

- a) stworzenie, konsolidacja i zwiększenie stabilności i skuteczności instytucji demokratycznych oraz praworządności;
- b) zapewnienie poszanowania praw człowieka i podstawowych wolności;
- c) osiągnięcie dalszych postępów w reformie wymiaru sprawiedliwości i systemu prawnego, aby zagwarantować niezależność, jakość i wydajność systemu sądownictwa, prokuratury i organów ścigania;
- d) wzmocnienie zdolności administracyjnych oraz zagwarantowanie bezstronności i skuteczności organów ścigania;
- e) dalsze wdrażanie reformy administracji publicznej oraz rozwijanie rozliczalnej, efektywnej, przejrzystej i profesjonalnej służby cywilnej oraz

- f) zagwarantowanie skutecznej walki z korupcją, przede wszystkim aby poprawić międzynarodową współpracę w dziedzinie zwalczania korupcji, oraz zagwarantowanie skutecznego wykonania odpowiednich międzynarodowych instrumentów prawnych, takich jak Konwencja Narodów Zjednoczonych przeciwko korupcji z 2003 r.

Artykuł 5

Polityka zagraniczna i bezpieczeństwa

1. Strony zacieśniają dialog i współpracę w dziedzinie polityki zagranicznej i bezpieczeństwa, w tym wspólnej polityki bezpieczeństwa i obrony, uznając wagę, jaką Republika Armenii przywiązuje do uczestnictwa w organizacjach międzynarodowych i innych strukturach współpracy międzynarodowej oraz do zobowiązań wynikających z tego uczestnictwa, i zajmują się w szczególności kwestiami zapobiegania konfliktom i zarządzania kryzysowego, ograniczania ryzyka, bezpieczeństwa cybernetycznego, reformy sektora bezpieczeństwa, stabilności regionalnej, rozbrojenia, nierozprzestrzeniania broni oraz kontroli zbrojeń i eksportu. Współpraca opiera się na wspólnych wartościach i wspólnych interesach i ma na celu zapewnianie coraz większej skuteczności, z wykorzystaniem forów dwustronnych, międzynarodowych i regionalnych, w szczególności OBWE.
2. Strony potwierdzają swoje zobowiązanie do poszanowania zasad i norm prawa międzynarodowego, w tym tych określonych w Karcie Narodów Zjednoczonych i akcie końcowym KBWE z Helsinek, oraz swoje zaangażowanie na rzecz propagowania tych zasad w stosunkach dwustronnych i wielostronnych.

Artykuł 6

Najcięższe przestępstwa wzbudzające niepokój społeczności międzynarodowej a Międzynarodowy Trybunał Karny

1. Strony potwierdzają, że najcięższe przestępstwa wzbudzające niepokój całej społeczności międzynarodowej nie mogą pozostawać bezkarne i że należy zapewnić ich skuteczne ściganie poprzez wprowadzanie środków na poziomie krajowym i międzynarodowym, w tym na poziomie Międzynarodowego Trybunału Karnego.
2. Strony uznają, że ustanowienie i skuteczne funkcjonowanie Międzynarodowego Trybunału Karnego stanowi ważne osiągnięcie na rzecz pokoju i sprawiedliwości na świecie. Strony dążą do wzmocnienia współpracy w propagowaniu pokoju i sprawiedliwości międzynarodowej poprzez ratyfikację i wdrożenie Rzymskiego Statutu Międzynarodowego Trybunału Karnego i związanych z nim aktów, biorąc pod uwagę ich ramy prawne i instytucjonalne.
3. Strony postanawiają ściśle współpracować na rzecz przeciwdziałania ludobójstwu, zbrodniom przeciwko ludzkości i zbrodniom wojennym, wykorzystując do tego stosowne ramy współpracy dwustronnej i wielostronnej.

Artykuł 7

Zapobieganie konfliktom i zarządzanie kryzysowe

Strony wzmacniają praktyczną współpracę w zakresie zapobiegania konfliktom i zarządzania kryzysowego, mając przede wszystkim na uwadze ewentualny udział Republiki Armenii w prowadzonych przez UE cywilnych i wojskowych operacjach zarządzania kryzysowego, a także w odpowiednich działaniach szkoleniowych i ćwiczeniach, zależnie od konkretnego przypadku.

Artykuł 8

Stabilność regionalna i pokojowe rozwiązywanie sporów

1. Strony intensyfikują wspólne działania na rzecz poprawy warunków dla dalszej współpracy regionalnej, propagując otwarte granice z ruchem transgranicznym, stosunki dobrosąsiedzkie i rozwój demokracji, a tym samym przyczyniając się do stabilności i bezpieczeństwa, a także współpracując na rzecz pokojowego rozwiązywania konfliktów.
2. Działania, o których mowa w ust. 1, przebiegają w oparciu o wspólne zasady dotyczące utrzymywania pokoju i bezpieczeństwa międzynarodowego, ustanowione w Karcie Narodów Zjednoczonych, akcie końcowym KBWE z Helsinek i innych odpowiednich dokumentach wielostronnych, do których Strony się dostosowały. Strony podkreślają znaczenie istniejących formatów pokojowego rozwiązywania konfliktów.
3. Strony podkreślają, że kontrola zbrojeń oraz środki budowy zaufania i bezpieczeństwa nadal są niezwykle istotne dla bezpieczeństwa, przewidywalności i stabilności w Europie.

*Artykuł 9***Broń masowego rażenia, nierozprzestrzenianie broni i uzbrojenie**

1. Strony uznają, że rozprzestrzenianie broni masowego rażenia i systemów jej przenoszenia zarówno wśród państw, jak i podmiotów niepublicznych, takich jak grupy terrorystyczne i inne grupy przestępcze, stanowi jedno z największych zagrożeń dla pokoju i stabilności na świecie. Strony zgodnie postanawiają zatem współpracować i przyczynić się do walki z rozprzestrzenianiem broni masowego rażenia i systemów jej przenoszenia, w pełnym poszanowaniu zobowiązań wynikających z traktatów i układów międzynarodowych o uzbrojeniu i nierozprzestrzenianiu broni, jak również innych odpowiednich zobowiązań międzynarodowych, oraz wykonując je na poziomie krajowym. Strony zgodnie postanawiają, że niniejsze postanowienie stanowi istotny element niniejszej Umowy.
2. Strony zgodnie postanawiają współpracować i przyczynić się do walki z rozprzestrzenianiem broni masowego rażenia i systemów jej przenoszenia poprzez:
 - a) podejmowanie działań mających na celu, w zależności od przypadku, podpisanie, ratyfikowanie lub przystąpienie do wszystkich innych odpowiednich instrumentów międzynarodowych oraz ich pełne wdrożenie oraz
 - b) dalsze rozwijanie skutecznego krajowego systemu kontroli wywozu, obejmującego kontrolę wywozu i tranzytu towarów związanych z bronią masowego rażenia, jak również kontrolę końcowego przeznaczenia technologii podwójnego zastosowania pod kątem broni masowego rażenia.
3. Strony zgodnie postanawiają ustanowić regularny dialog polityczny, który będzie towarzyszył kwestiom, o których mowa w niniejszym artykule, i posłuży ich utrwaleniu.

*Artykuł 10***Kontrola wywozu broni strzeleckiej i lekkiej oraz broni konwencjonalnej**

1. Strony uznają, że nielegalna produkcja broni strzeleckiej i lekkiej, w tym amunicji do tej broni, oraz jej sprzedaż, a także jej nadmierne gromadzenie, nieprawidłowe zarządzanie nią, niewłaściwe zabezpieczanie zapasów oraz niekontrolowane rozprzestrzenianie nadal stwarzają poważne zagrożenie dla międzynarodowego pokoju i bezpieczeństwa.
2. Strony zgodnie postanawiają wypełniać i w pełni wykonywać swoje odpowiednie zobowiązania w zakresie zwalczania nielegalnego handlu bronią strzelecką i lekką, w tym amunicją do niej, zgodnie z obowiązującymi umowami międzynarodowymi, których są stronami, oraz rezolucjami Rady Bezpieczeństwa ONZ, a także swoimi zobowiązaniami wynikającymi z innych instrumentów międzynarodowych dotyczących tego obszaru, takich jak program działania ONZ dotyczący zapobiegania nielegalnemu handlowi bronią strzelecką i lekką, zwalczania i eliminowania go we wszystkich jego aspektach.
3. Strony zobowiązują się do współpracy i do zapewnienia koordynacji, komplementarności i synergii działań podejmowanych w związku z nielegalnym handlem bronią strzelecką i lekką, w tym amunicją do niej, oraz działań mających na celu niszczenie nadmiernych zapasów na poziomie globalnym, regionalnym, podregionalnym i – w stosownych przypadkach – krajowym.
4. Ponadto Strony zgodnie postanawiają kontynuować współpracę w obszarze kontroli broni konwencjonalnej w świetle wspólnego stanowiska Rady 2008/944/WPZiB z dnia 8 grudnia 2008 r. określającego wspólne zasady kontroli wywozu technologii wojskowych i sprzętu wojskowego oraz stosownego ustawodawstwa krajowego Republiki Armenii.
5. Strony zgodnie postanawiają ustanowić regularny dialog polityczny, który będzie towarzyszył kwestiom, o których mowa w niniejszym artykule, i posłuży ich utrwaleniu.

*Artykuł 11***Zwalczanie terroryzmu**

1. Strony potwierdzają znaczenie walki z terroryzmem i zapobiegania temu zjawisku i zgodnie postanawiają współpracować na szczeblu dwustronnym, regionalnym i międzynarodowym, aby zapobiegać terroryzmowi i zwalczać go we wszystkich formach i przejawach.

2. Strony zgodnie postanawiają, że niezwykle ważne jest, aby walka z terroryzmem była prowadzona przy pełnym poszanowaniu praworządności oraz w pełnej zgodności z prawem międzynarodowym, w tym z międzynarodowymi przepisami dotyczącymi praw człowieka, międzynarodowymi przepisami dotyczącymi praw uchodźców oraz międzynarodowym prawem humanitarnym, zasadami Karty Narodów Zjednoczonych oraz wszystkimi istotnymi międzynarodowymi instrumentami dotyczącymi zwalczania terroryzmu.

3. Strony podkreślają znaczenie powszechnej ratyfikacji i pełnego wdrożenia wszystkich konwencji i protokołów ONZ dotyczących zwalczania terroryzmu. Strony zgodnie postanawiają nadal wspierać dialog na temat projektu całościowej konwencji dotyczącej terroryzmu międzynarodowego oraz współpracować w ramach wdrażania globalnej strategii ONZ w zakresie zwalczania terroryzmu, a także odnośnych rezolucji Rady Bezpieczeństwa ONZ oraz konwencji Rady Europy. Strony zgodnie postanawiają też współpracować na rzecz osiągnięcia międzynarodowego konsensusu w kwestii zapobiegania terroryzmowi i jego zwalczania.

TYTUŁ III

SPRAWIEDLIWOŚĆ, WOLNOŚĆ I BEZPIECZEŃSTWO

Artykuł 12

Praworządność oraz przestrzeganie praw człowieka i podstawowych wolności

1. W ramach współpracy w dziedzinie wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości Strony przywiązują szczególną wagę do utrwalania praworządności, w tym niezależności sądów, dostępu do wymiaru sprawiedliwości, prawa do rzetelnego procesu sądowego określonych w europejskiej konwencji praw człowieka oraz gwarancji proceduralnych w sprawach karnych i praw ofiar.
2. Strony podejmują pełną współpracę w zakresie skutecznego funkcjonowania instytucji w dziedzinach egzekwowania prawa, walki z korupcją i wymiaru sprawiedliwości.
3. Wszelka współpraca w dziedzinie wolności, bezpieczeństwa i sprawiedliwości musi kierować się przestrzeganiem praw człowieka i podstawowych wolności oraz zasadą niedyskryminacji.

Artykuł 13

Ochrona danych osobowych

Strony zgodnie postanawiają, że będą współpracować w celu zapewnienia wysokiego poziomu ochrony danych osobowych zgodnie z międzynarodowymi aktami prawnymi i normami Unii Europejskiej, Rady Europy oraz innych organów międzynarodowych.

Artykuł 14

Współpraca w zakresie migracji, azylu i zarządzania granicami

1. Strony potwierdzają znaczenie wspólnego zarządzania przepływami migracyjnymi pomiędzy swoimi terytoriami i ustanawiają wszechstronny dialog na temat wszystkich kwestii związanych z migracją, w tym na temat legalnej migracji, ochrony międzynarodowej i walki z nielegalną migracją, przemytu i handlu ludźmi.
2. Współpraca będzie się opierać na dokonanej w ramach wzajemnych konsultacji Stron ocenie konkretnych potrzeb i wdrażana będzie zgodnie z ich przepisami. Główne obszary współpracy to:
 - a) eliminowanie pierwotnych przyczyn migracji;
 - b) opracowywanie oraz wykonywanie na szczeblu krajowym przepisów i praktyk w zakresie ochrony międzynarodowej, aby zapewnić zgodność z postanowieniami Konwencji genewskiej o statusie uchodźcy z 1951 r., protokołu o statusie uchodźcy z 1967 r. i innych odpowiednich aktów prawa międzynarodowego, takich jak europejska konwencja praw człowieka, oraz aby zapewnić przestrzeganie zasady „non-refoulement”;
 - c) zasady przyjmowania, a także prawa i status osób przyjmowanych, równe traktowanie i integracja legalnie przebywających obcokrajowców, ich kształcenie i szkolenie oraz środki zwalczania rasizmu i ksenofobii;

- d) ustanowienie skutecznej i prewencyjnej polityki zwalczania nielegalnej migracji, przemytu migrantów i handlu ludźmi, w tym sposobów zwalczania sieci skupiających przemytników i handlarzy oraz ochrony ofiar takiego handlu na podstawie odpowiednich aktów prawa międzynarodowego;
 - e) kwestie takie jak organizacja, szkolenie, najlepsze praktyki i inne środki operacyjne w dziedzinie zarządzania migracją, bezpieczeństwa dokumentów, polityki wizowej, systemów zarządzania migracjami i informacji o migracjach.
3. Współpraca może również służyć ułatwieniu migracji cyrkulacyjnej, która jest korzystna dla rozwoju.

Artykuł 15

Przepływ osób i readmisja

1. Strony związane postanowieniami następujących umów zapewniają pełne wykonanie:
- a) umowy między Unią Europejską a Republiką Armenii o readmisji osób przebywających nielegalnie; oraz
 - b) umowy między Unią Europejską a Republiką Armenii o ułatwieniach w wydawaniu wiz.
2. Strony kontynuują wspieranie mobilności obywateli w ramach umowy o ułatwieniach wizowych i biorą pod uwagę zainicjowanie we właściwym czasie dialogu o liberalizacji reżimu wizowego, o ile spełnione zostaną warunki niezbędne dla dobrze zarządzanej i bezpiecznej mobilności. Strony współpracują na rzecz zwalczania nieuregulowanej migracji, między innymi poprzez realizację postanowień umowy o readmisji, jak również propagowanie polityki zarządzania granicami oraz ram prawnych i operacyjnych.

Artykuł 16

Walka z przestępczością zorganizowaną i korupcją

1. Strony współpracują w zakresie zwalczania i zapobiegania działalności przestępczej i nielegalnej, w tym działalności transnarodowej, zorganizowanej lub innej, takiej jak:
- a) przemyt migrantów i handel ludźmi;
 - b) przemyt broni palnej, w tym broni strzeleckiej i lekkiej, oraz nielegalny handel taką bronią;
 - c) przemyt niedozwolonych środków odurzających i nielegalny handel takimi środkami;
 - d) przemyt towarów i nielegalny handel towarami;
 - e) nielegalna działalność gospodarcza i finansowa, taka jak podrabianie, oszustwa podatkowe i oszustwa przetargowe;
 - f) sprzeniewierzenie środków publicznych w ramach projektów finansowanych przez międzynarodowych darczyńców;
 - g) czynna i bierna korupcja, zarówno w sektorze prywatnym, jak i publicznym;
 - h) fałszowanie dokumentów i składanie fałszywych oświadczeń oraz
 - i) cyberprzestępczość.
2. Strony wzmacniają współpracę dwustronną, regionalną i międzynarodową pomiędzy organami ścigania, w tym przewidują możliwość rozwoju współpracy między Agencją Unii Europejskiej ds. Współpracy Organów Ścigania (Europol) a właściwymi organami Republiki Armenii. Strony angażują się w skuteczne wdrożenie odpowiednich norm międzynarodowych, zwłaszcza postanowień Konwencji Narodów Zjednoczonych przeciwko międzynarodowej przestępczości zorganizowanej z 2000 r. i trzech protokołów do niej. Strony współpracują w dziedzinie zapobiegania korupcji i jej zwalczania zgodnie z konwencją NZ przeciwko korupcji z 2003 r. oraz zaleceniami Grupy Państw Przeciwko Korupcji Rady Europy (GRECO) i OECD, przy zapewnieniu przejrzystości w odniesieniu do oświadczeń majątkowych, ochrony demaskatorów oraz ujawniania informacji o beneficjentach końcowych osób prawnych.

*Artykuł 17***Niedozwolone środki odurzające**

1. W granicach swoich uprawnień i kompetencji Strony współpracują w celu zapewnienia zrównoważonego i zintegrowanego podejścia do zwalczania niedozwolonych środków odurzających i nowych substancji psychoaktywnych oraz przeciwdziałania im. Polityka i działania realizowane w kwestii środków odurzających mają na celu wzmocnienie struktur zajmujących się zapobieganiem obrotowi niedozwolonymi środkami odurzającymi i ich zwalczaniem, zmniejszenie podaży takich środków, ograniczenie handlu nimi i popytu na nie oraz radzenie sobie ze skutkami zdrowotnymi i społecznymi nadużywania środków odurzających w celu zmniejszenia szkód, jak również skuteczniejsze zapobieganie wykorzystywaniu prekursorów chemicznych do nielegalnej produkcji środków odurzających i substancji psychotropowych lub psychoaktywnych.

2. Strony uzgadniają metody współpracy niezbędne do osiągnięcia celów, o których mowa w ust. 1. Działania te opierają się na powszechnie uznanych zasadach ustalonych w stosownych konwencjach międzynarodowych i mają na celu realizację zaleceń zawartych w dokumencie końcowym sesji specjalnej Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych w sprawie ogólnoświatowego problemu narkotyków, która odbyła się w kwietniu 2016 r.

*Artykuł 18***Pranie pieniędzy i finansowanie terroryzmu**

1. Strony współpracują, aby zapobiegać wykorzystywaniu ich systemów finansowych oraz odpowiednich systemów niefinansowych do celów prania dochodów pochodzących ogólnie z działalności przestępczej, a zwłaszcza z działalności związanej ze środkami odurzającymi, a także do celów finansowania terroryzmu. Współpraca ta obejmuje również odzyskiwanie mienia lub środków uzyskanych z dochodów pochodzących z przestępstwa.

2. Współpraca w tym obszarze pozwala na wymianę istotnych informacji w ramach odpowiednich przepisów Stron oraz stosownych instrumentów międzynarodowych, jak również przyjęcie odpowiednich norm potrzebnych do zapobiegania praniu pieniędzy i finansowaniu terroryzmu oraz walki z nimi, odpowiadających normom przyjętym przez odpowiednie podmioty międzynarodowe działające w tym obszarze, takie jak Grupa Specjalna ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniądzy.

*Artykuł 19***Współpraca w zakresie zwalczania terroryzmu**

1. Zgodnie z zasadami przyświecającymi walce z terroryzmem, określonymi w art. 11, Strony podkreślają znaczenie egzekwowania prawa i orzecznictwa w walce z terroryzmem i zgodnie postanawiają współpracować w zakresie zapobiegania terroryzmowi i jego eliminowania, w szczególności przez następujące działania:

- a) wymianę informacji na temat grup terrorystycznych oraz pojedynczych osób prowadzących taką działalność, a także wspierających je sieci, zgodnie z przepisami prawa międzynarodowego i krajowego, zwłaszcza dotyczącymi ochrony danych i ochrony prywatności;
- b) wymianę doświadczeń w zakresie zapobiegania terroryzmowi i jego eliminowania, służących temu celowi środków i metod oraz ich aspektów technicznych, a także w zakresie odpowiednich szkoleń, zgodnie z przepisami obowiązującego prawa;
- c) wymianę poglądów na temat radykalizacji postaw i rekrutacji oraz sposobów przeciwdziałania radykalizacji i propagowania rehabilitacji;
- d) wymianę poglądów i doświadczeń dotyczących ruchu transgranicznego oraz podróży osób podejrzanych o terroryzm, a także gróźb terrorystycznych;
- e) wymianę najlepszych praktyk w zakresie ochrony praw człowieka w ramach walki z terroryzmem, zwłaszcza w związku z postępowaniem karnym;
- f) zapewnienie kryminalizacji przestępstw terrorystycznych oraz
- g) przeciwdziałanie zagrożeniu terroryzmem z użyciem broni chemicznej, biologicznej, radiologicznej i jądrowej oraz podejmowanie niezbędnych działań w celu zapobiegania nabywaniu, przekazywaniu i wykorzystywaniu do celów terrorystycznych materiałów chemicznych, biologicznych, radiologicznych i jądrowych, a także zapobieganiu nielegalnym działaniom wymierzonym w chemiczne, biologiczne, radiologiczne i jądrowe obiekty wysokiego ryzyka.

2. Współpraca oparta jest na stosownych dostępnych ocenach i prowadzona w ramach wzajemnych konsultacji między Stronami.

*Artykuł 20***Współpraca prawna**

1. Strony zgodnie postanawiają rozwijać współpracę sądową w sprawach cywilnych i handlowych w odniesieniu do negocjowania, ratyfikowania i wykonania wielostronnych konwencji dotyczących współpracy sądowej w sprawach cywilnych oraz przede wszystkim konwencji Haskiej Konferencji Prawa Prywatnego Międzynarodowego w zakresie międzynarodowej współpracy prawnej i sporów sądowych, jak również ochrony dzieci.
2. W odniesieniu do współpracy sądowej w sprawach karnych Strony dążą do wzmocnienia współpracy w zakresie wzajemnej pomocy prawnej na podstawie stosownych umów wielostronnych. Współpraca taka obejmuje, w stosownych przypadkach, dostęp do odpowiednich międzynarodowych instrumentów ONZ i Rady Europy oraz ich wdrożenie, a także bliższą współpracę między Eurojustem a właściwymi organami Republiki Armenii.

*Artykuł 21***Ochrona konsularna**

Republika Armenii zgadza się, aby organy dyplomatyczne i konsularne każdego reprezentowanego państwa członkowskiego zapewniały ochronę każdemu obywatelowi państwa członkowskiego nieposiadającego stałego przedstawicielstwa w Republice Armenii, które mogłoby faktycznie udzielić ochrony konsularnej w danym przypadku, na takich samych warunkach jak obywatelom swojego państwa.

TYTUŁ IV

WSPÓŁPRACA GOSPODARCZA

ROZDZIAŁ 1

Dialog gospodarczy*Artykuł 22*

1. Unia Europejska i Republika Armenii wspierają proces reform gospodarczych poprzez dążenie do lepszego zrozumienia podstawowych zasad rządzących ich systemami gospodarczymi oraz formułowanie i realizację polityki gospodarczej.
2. Republika Armenii podejmuje dalsze kroki w kierunku stworzenia sprawnie działającej gospodarki rynkowej oraz do stopniowego zbliżenia swoich przepisów gospodarczych i finansowych oraz różnych obszarów polityki do przepisów i obszarów polityki Unii Europejskiej, jak uzgodniono w niniejszej Umowie. Unia Europejska będzie wspierać Republikę Armenii w zapewnianiu rozsądnej polityki makroekonomicznej, w tym niezależności banku centralnego i stabilności cenowej, zdrowych finansów publicznych oraz zrównoważonego mechanizmu kursu walutowego i bilansu płatniczego.

Artykuł 23

W tym celu Strony zgodnie postanawiają prowadzić regularny dialog gospodarczy, którego celem jest:

- a) wymiana informacji na temat tendencji makroekonomicznych i polityki makroekonomicznej oraz reform strukturalnych, w tym strategii rozwoju gospodarczego;
- b) wymiana wiedzy fachowej i najlepszych praktyk w dziedzinach takich jak finanse publiczne, polityka pieniężna i kursowa oraz dotyczące ich zasady ramowe, polityka sektora finansowego i statystyka gospodarcza;
- c) wymiana informacji i doświadczeń dotyczących regionalnej integracji gospodarczej, w tym funkcjonowania europejskiej unii gospodarczej i walutowej;
- d) przegląd stanu współpracy dwustronnej w dziedzinie gospodarki, finansów i statystyki.

*Artykuł 24***Ustalenia dotyczące kontroli wewnętrznej i audytu w sektorze publicznym**

Strony prowadzą współpracę w zakresie publicznej kontroli wewnętrznej i audytu zewnętrznego, której cele są następujące:

- a) dalsze rozwijanie i wdrażanie systemu publicznej kontroli wewnętrznej zgodnie z zasadą zdecentralizowanej odpowiedzialności kierowniczej, obejmującego niezależną funkcję audytu wewnętrznego dla całego sektora publicznego w Republice Armenii, poprzez zbliżenie do ogólnie przyjętych standardów, ram i wytycznych międzynarodowych, a także dobrymi praktykami stosowanymi w Unii Europejskiej na podstawie zatwierdzonego przez rząd Republiki Armenii programu publicznej wewnętrznej kontroli finansowej;
- b) opracowanie odpowiedniego systemu kontroli finansowej w Republice Armenii, który będzie stanowił uzupełnienie, a nie powielenie, funkcji audytu wewnętrznego;
- c) wspieranie centralnej jednostki harmonizacji publicznej wewnętrznej kontroli finansowej w Republice Armenii oraz wzmocnienie jej zdolności kierowania procesem reform;
- d) dalsze wzmocnienie Izby Obrachunkowej, będącej najwyższym organem kontroli w Republice Armenii, w szczególności pod względem niezależności finansowej, organizacyjnej i operacyjnej, zgodnie ze standardami kontroli zewnętrznej przyjętymi na szczelbu międzynarodowym (INTOSAI) oraz
- e) zapewnienie wymiany informacji, doświadczeń i dobrych praktyk.

ROZDZIAŁ 2**Podatki***Artykuł 25*

Strony współpracują w celu wzmacniania dobrej administracji w dziedzinie podatków z myślą o dalszej poprawie stosunków gospodarczych, handlu, inwestycji i uczciwej współpracy.

Artykuł 26

W odniesieniu do art. 25 Strony uznają zasady dobrego zarządzania w kwestiach podatkowych, czyli zasady przejrzystości, wymiany informacji i uczciwej konkurencji podatkowej, przyjęte przez państwa członkowskie na poziomie Unii Europejskiej, oraz zobowiązują się do wdrażania tych zasad. W tym celu, bez uszczerbku dla kompetencji Unii Europejskiej i państw członkowskich, Strony udoskonalają współpracę międzynarodową w dziedzinie podatków, usprawniają pobór podatków oraz opracowują środki służące skutecznej realizacji wspomnianych zasad dobrej administracji.

Artykuł 27

Strony usprawniają i wzmacniają swoją współpracę zmierzającą do usprawnienia i rozwoju systemu podatkowego i administracji podatkowej Republiki Armenii, co obejmuje poprawę zdolności w zakresie poboru i kontroli, zapewniają skuteczny pobór podatków oraz zwiększają skuteczność zwalczania oszustw podatkowych i unikania opodatkowania. Strony nie wprowadzają rozróżnienia między produktami przywozonymi a podobnymi produktami krajowymi, zgodnie z art. I i III Układu ogólnego w sprawie tariff celnych i handlu z 1994 r. („GATT 1994”). Strony dążą do wzmocnienia współpracy i wymiany doświadczeń w zakresie zwalczania oszustw podatkowych i unikania opodatkowania, w szczególności oszustw karuzelowych, jak również w odniesieniu do kwestii ustalania cen transferowych i uregulowań przeciwdziałających prowadzeniu spółek offshore.

Artykuł 28

Strony rozwijają współpracę w dążeniu do wspólnej polityki w zakresie przeciwdziałania nadużyciom finansowym i przemytowi produktów podlegających akcyzie oraz w zakresie zwalczania takich praktyk. Współpraca ta obejmuje wymianę informacji. W tym celu Strony starają się wzmocnić współpracę w kontekście regionalnym i zgodnie z postanowieniami ramowej konwencji antytytoniowej Światowej Organizacji Zdrowia z 2003 r.

Artykuł 29

Kwestie ujęte w niniejszym rozdziale będą omawiane w ramach regularnego dialogu.

ROZDZIAŁ 3

Statystyka*Artykuł 30*

Strony rozwijają i wzmacniają współpracę w kwestiach statystycznych, przyczyniając się w ten sposób do realizacji długoterminowego celu, jakim jest terminowe dostarczanie porównywalnych w skali międzynarodowej rzetelnych danych statystycznych. Trwały, efektywny i zawodowo niezależny krajowy system statystyczny powinien dostarczać informacji istotnych dla obywateli, przedsiębiorstw i decydentów w Unii Europejskiej i Republice Armenii, umożliwiając im podejmowanie na tej podstawie świadomych decyzji. Krajowy system statystyczny musi być zgodny z podstawowymi zasadami ONZ dotyczącymi statystyk urzędowych i uwzględniać dorobek prawny UE w dziedzinie statystyki, w tym Europejski kodeks praktyk statystycznych, w celu dostosowania krajowego systemu sporządzania statystyk do norm i standardów europejskich.

Artykuł 31

Współpraca w dziedzinie statystyki ma na celu:

- a) dalsze zwiększanie zdolności krajowego systemu statystycznego, w tym jego podstaw prawnych, wzmacnianie generowania dobrej jakości danych i metadanych, polityki rozpowszechniania i łatwości użytkowania oraz uwzględnianie użytkowników zarówno z sektora publicznego, jak i prywatnego, środowiska uniwersyteckiego i ogółu społeczeństwa;
- b) stopniowe dostosowanie systemu statystycznego Republiki Armenii do norm i praktyk stosowanych w ramach Europejskiego Systemu Statystycznego;
- c) usprawnienie przekazywania danych do Unii Europejskiej z uwzględnieniem stosowania odpowiednich metod międzynarodowych i europejskich, w tym klasyfikacji;
- d) podnoszenie kwalifikacji zawodowych i umiejętności menedżerskich krajowych kadr statystycznych w celu ułatwienia stosowania standardów statystycznych Unii Europejskiej i przyczynienia się do rozwoju systemu statystycznego Republiki Armenii;
- e) wymianę doświadczeń w zakresie rozwoju wiedzy specjalistycznej w dziedzinie statystyki oraz
- f) propagowanie kontroli jakości i zarządzania w ramach wszystkich procesów sporządzania statystyk oraz ich rozpowszechniania.

Artykuł 32

Strony współpracują w ramach Europejskiego Systemu Statystycznego, którego częścią jest Eurostat jako urząd statystyczny Unii Europejskiej. Współpraca ta zapewnia niezależność zawodową urzędu statystycznego oraz stosowanie zasad Europejskiego kodeksu praktyk statystycznych i skupia się na następujących kwestiach:

- a) statystyki demograficzne, w tym spisy powszechne i statystyki społeczne;
- b) statystyki rolnicze, w tym spisy gospodarstw rolnych;
- c) statystyki działalności gospodarczej, w tym rejestry działalności gospodarczej i wykorzystywanie źródeł administracyjnych do celów statystycznych;
- d) statystyki makroekonomiczne, w tym rachunki narodowe, statystyki dotyczące handlu zagranicznego, bilansu płatniczego i bezpośrednich inwestycji zagranicznych;

- e) statystyki dotyczące energii, w tym bilansów;
- f) statystyki środowiskowe;
- g) statystyki regionalne oraz
- h) działania horyzontalne, w tym zapewnienie jakości i zarządzanie jakością, klasyfikacje statystyczne, szkolenia, rozpowszechnianie i wykorzystanie nowoczesnych technologii informacyjnych.

Artykuł 33

Strony wymieniają między innymi informacje i wiedzę specjalistyczną oraz rozwijają współpracę, z uwzględnieniem doświadczeń zgromadzonych w ramach reformy systemu statystycznego rozpoczętej w ramach różnych programów pomocy. Podejmowane działania zmierzają do dalszego stopniowego dostosowania do dorobku prawnego UE w dziedzinie statystyki w oparciu o krajową strategię rozwoju systemu statystycznego Republiki Armenii, z uwzględnieniem rozwoju Europejskiego Systemu Statystycznego. W ramach procesu sporządzania danych statystycznych nacisk kładzie się na większe wykorzystanie danych administracyjnych i usprawnienie badań statystycznych, uwzględniając równocześnie konieczność zmniejszenia obciążenia związanego z wypełnianiem kwestionariuszy. Wytworzone dane muszą być adekwatne do celów opracowania i monitorowania polityki w kluczowych dziedzinach życia społecznego i gospodarczego.

Artykuł 34

Kwestie ujęte w niniejszym rozdziale będą omawiane w ramach regularnego dialogu. W miarę możliwości Republika Armenii otrzymuje możliwość uczestnictwa w działaniach prowadzonych w ramach Europejskiego Systemu Statystycznego, w tym w szkoleniach.

Artykuł 35

Stopniowe zbliżenie przepisów Republiki Armenii do dorobku prawnego UE w dziedzinie statystyki przebiega zgodnie z aktualizowanym corocznie kompendium wymogów statystycznych (Statistical Requirements Compendium) wydawanym przez Eurostat, które Strony uznają za załącznik do niniejszej Umowy.

TYTUŁ V

POZOSTAŁE POLITYKI OBJĘTE WSPÓŁPRACĄ

ROZDZIAŁ 1

Transport

Artykuł 36

Strony:

- a) rozszerzają i wzmacniają współpracę w dziedzinie transportu w celu przyczynienia się do rozwoju zrównoważonych systemów transportu;
- b) propagują efektywne i bezpieczne funkcjonowanie transportu oraz intermodalność i interoperacyjność systemów transportu oraz
- c) dokładają starań w celu poprawy głównych połączeń transportowych pomiędzy swoimi terytoriami.

Artykuł 37

Współpraca w dziedzinie transportu obejmuje następujące obszary:

- a) opracowanie zrównoważonej krajowej polityki transportowej, obejmującej wszystkie rodzaje transportu, w szczególności w celu zapewnienia przyjaznych środowisku, efektywnych i bezpiecznych systemów transportowych oraz propagowania uwzględniania zagadnień związanych z transportem w innych obszarach polityki;
- b) opracowanie strategii sektorowych w świetle krajowej polityki transportowej (w tym wymogów prawnych dotyczących modernizacji wyposażenia technicznego i flot transportowych w celu sprostania standardom międzynarodowym) w zakresie transportu drogowego, kolejowego, wodnego śródlądowego, morskiego, lotniczego oraz intermodalności, z uwzględnieniem ram czasowych i etapów wykonania, zakresów odpowiedzialności administracyjnej oraz planów finansowania;

- c) usprawnienie polityki infrastrukturalnej w celu lepszej identyfikacji i oceny projektów infrastrukturalnych dotyczących różnych rodzajów transportu;
- d) opracowywanie strategii finansowania koncentrujących się na utrzymaniu, ograniczeniach zdolności przewozowej oraz brakujących ogniwach infrastruktury, a także na stymulowaniu i promowaniu uczestnictwa sektora prywatnego w projektach transportowych;
- e) przystąpienie do odpowiednich organizacji i umów międzynarodowych w dziedzinie transportu, w tym procedur zapewniających ściśle wdrożenie i skuteczne egzekwowanie międzynarodowych umów i konwencji w dziedzinie transportu;
- f) współpracę oraz wymianę informacji służącą rozwojowi i doskonaleniu technologii stosowanych w transporcie, takich jak inteligentne systemy transportu oraz
- g) propagowanie stosowania inteligentnych systemów transportu oraz technologii informacyjnych w zarządzaniu wszystkimi rodzajami transportu i w ich eksploatacji, a także wspieranie intermodalności i współpracy w wykorzystywaniu systemów kosmicznych i zastosowań komercyjnych usprawniających transport.

Artykuł 38

1. Współpraca służy również poprawie przepływu pasażerów i towarów, zwiększeniu płynności przepływów transportowych między Republiką Armenii, Unią Europejską i państwami trzecimi w regionie, propagowaniu otwartych granic z ruchem transgranicznym poprzez likwidację przeszkód administracyjnych, technicznych i innych, poprawę funkcjonowania istniejących sieci transportowych i rozwój infrastruktury, w szczególności w ramach głównych sieci łączących Strony.
2. Współpraca obejmuje działania ułatwiające przekraczanie granic, z uwzględnieniem specyfiki państw śródlądowych, o której mowa w odpowiednich aktach międzynarodowych.
3. Współpraca obejmuje wymianę informacji i wspólne działania:
 - a) na poziomie regionalnym, w szczególności z uwzględnieniem postępu osiągniętego w ramach umów dotyczących współpracy regionalnej w dziedzinie transportu, takich jak korytarz transportowy Europa–Kaukaz–Azja (TRACECA) i inne inicjatywy w dziedzinie transportu na poziomie międzynarodowym, w tym w odniesieniu do międzynarodowych organizacji transportowych oraz ratyfikowanych przez Strony umów i konwencji międzynarodowych, oraz
 - b) w ramach różnych agencji Unii Europejskiej zajmujących się transportem, jak również w ramach Partnerstwa Wschodniego.

Artykuł 39

1. W celu zapewnienia skoordynowanego rozwoju i stopniowej liberalizacji transportu lotniczego między Stronami w sposób dostosowany do ich wzajemnych potrzeb handlowych warunki wzajemnego dostępu do rynku w transporcie lotniczym powinny być zgodne z umową o wspólnym obszarze lotniczym między Unią Europejską a Republiką Armenii.
2. Do chwili zawarcia umowy o wspólnym obszarze lotniczym Strony nie wdrażają żadnych środków ani działań, które miałyby charakter bardziej restrykcyjny albo dyskryminujący w porównaniu z sytuacją panującą przed wejściem w życie niniejszej Umowy.

Artykuł 40

Kwestie ujęte w niniejszym rozdziale będą omawiane w ramach regularnego dialogu.

Artykuł 41

1. Republika Armenii dokonuje zbliżenia swojego ustawodawstwa do aktów prawa Unii Europejskiej, o których mowa w załączniku I, zgodnie z postanowieniami zawartymi w tym załączniku.
2. Zbliżenie ustawodawstw może odbywać się również w drodze umów sektorowych.

ROZDZIAŁ 2

Współpraca w sektorze energetycznym, w tym kwestie dotyczące bezpieczeństwa jądrowego

Artykuł 42

1. Strony współpracują w kwestiach energetycznych na podstawie zasad partnerstwa, wspólnego interesu, przejrzystości i przewidywalności. Współpraca ma na celu zbliżenie przepisów w różnych dziedzinach sektora energii, o których mowa poniżej, z uwzględnieniem konieczności zapewnienia dostępu do bezpiecznej, przyjaznej dla środowiska i przystępnej cenowo energii.
2. Współpraca ta obejmuje między innymi następujące obszary:
 - a) strategię i politykę w dziedzinie energii, w tym promowanie bezpieczeństwa energetycznego oraz dywersyfikację dostaw energii i produkcji energii elektrycznej;
 - b) zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego, między innymi poprzez stymulowanie dywersyfikacji źródeł energii i tras przesyłowych;
 - c) rozwój konkurencyjnych rynków energii;
 - d) promowanie wykorzystywania odnawialnych źródeł energii, efektywności energetycznej i oszczędności energii;
 - e) promowanie współpracy regionalnej w dziedzinie energii i integracji na rynkach regionalnych;
 - f) promowanie wspólnych ram regulacyjnych w celu ułatwienia wymiany handlowej w zakresie produktów ropopochodnych, energii elektrycznej i ewentualnie innych towarów energetycznych, a także równych warunków działania pod względem bezpieczeństwa jądrowego celem zapewnienia wysokiego poziomu bezpieczeństwa i ochrony;
 - g) cywilny sektor jądrowy, z uwzględnieniem specyfiki Republiki Armenii i ze szczególnym naciskiem na wysoki poziom bezpieczeństwa jądrowego, na podstawie standardów Międzynarodowej Agencji Energii Atomowej (MAEA) oraz standardów i praktyk Unii Europejskiej, o których mowa poniżej, jak również na wysoki poziom jądrowego bezpieczeństwa fizycznego, na podstawie międzynarodowych wytycznych i praktyk. Współpraca w tej dziedzinie będzie obejmować:
 - (i) wymianę technologii, najlepszych praktyk i szkoleń w dziedzinie bezpieczeństwa i ochrony oraz gospodarowania odpadami w celu zapewnienia bezpiecznego działania elektrowni jądrowych;
 - (ii) zamknięcie i bezpieczną likwidację elektrowni jądrowej w Mecomorze oraz szybkie przyjęcie odpowiedniego planu działania w tym zakresie, biorąc pod uwagę potrzebę zastąpienia oferowanych przez tę elektrownię zdolności nowymi zdolnościami, tak aby zapewnić bezpieczeństwo energetyczne Republiki Armenii i warunki dla zrównoważonego rozwoju;
 - h) politykę cenową, tranzyt i transport, w szczególności ogólny system przesyłu zasobów energetycznych oparty na kosztach, stosownie do potrzeb, oraz dalsze uściślanie, w stosownych przypadkach, kwestii wydobycia węgłowodorów;
 - i) propagowanie aspektów regulacyjnych odzwierciedlających główne zasady regulacji rynku energetycznego oraz niedyskryminacyjny dostęp do sieci i infrastruktury energii po konkurencyjnych i przejrzystych cenach, racjonalnych pod względem kosztów, jak również odpowiedni i niezależny nadzór;
 - j) współpraca naukowa i techniczna, w tym wymiana informacji sprzyjająca rozwojowi i udoskonalaniu technologii stosowanych w produkcji, transporcie, dostawach i końcowym zużyciu energii, ze szczególnym naciskiem na technologie energooszczędne i ekologiczne.

Artykuł 43

Kwestie ujęte w niniejszym rozdziale będą omawiane w ramach regularnego dialogu.

Artykuł 44

Republika Armenii dokonuje zbliżenia swojego ustawodawstwa do instrumentów, o których mowa w załączniku II, zgodnie z postanowieniami zawartymi w tym załączniku.

ROZDZIAŁ 3

Środowisko*Artykuł 45*

Strony rozwijają i wzmacniają współpracę w kwestiach dotyczących środowiska, przyczyniając się w ten sposób do realizacji długoterminowego celu, jakim jest zrównoważony rozwój i stworzenie zielonej gospodarki. Lepsza ochrona środowiska powinna przynieść korzyści obywatelom i przedsiębiorstwom w Unii Europejskiej i w Republice Armenii, między innymi dzięki poprawie zdrowia publicznego, ochronie zasobów naturalnych oraz zwiększonej efektywności gospodarczej i środowiskowej, a także dzięki stosowaniu nowoczesnych, czystszych technologii przyczyniających się do rozwijania bardziej zrównoważonych modeli produkcji. Współpraca prowadzona jest z uwzględnieniem interesów Stron na zasadach równości i wzajemnej korzyści, wzajemnych zależności między Stronami w dziedzinie ochrony środowiska oraz umów wielostronnych w tym obszarze.

Artykuł 46

1. Współpraca zmierza do zachowania, ochrony, poprawy i przywracania jakości środowiska, ochrony zdrowia ludzi, zrównoważonego korzystania z zasobów naturalnych oraz propagowania środków na poziomie międzynarodowym służących rozwiązywaniu regionalnych i globalnych problemów dotyczących środowiska, między innymi w następujących dziedzinach:

- a) zarządzanie w zakresie środowiska i kwestie horyzontalne, w tym planowanie strategiczne, ocena oddziaływania na środowisko i strategiczna ocena oddziaływania na środowisko, kształcenie i szkolenie, system monitorowania i informacji o środowisku, kontrole i egzekwowanie przepisów, odpowiedzialność za szkody w środowisku, zwalczanie przestępstw przeciwko środowisku, współpraca transgraniczna, publiczny dostęp do informacji o środowisku, procesy podejmowania decyzji oraz skuteczne procedury kontroli administracyjnej i sądowej;
 - b) jakość powietrza;
 - c) jakość wód i gospodarka zasobami wodnymi, w tym zarządzanie ryzykiem powodziowym, niedobór wody i susze;
 - d) gospodarowanie odpadami;
 - e) ochrona przyrody, w tym leśnictwo i zachowanie różnorodności biologicznej;
 - f) zanieczyszczenia przemysłowe i zagrożenia przemysłowe;
 - g) zarządzanie chemikaliami.
2. Współpraca służy również uwzględnianiu kwestii środowiska w obszarach polityki niezwiązanych ze środowiskiem.

Artykuł 47

Strony między innymi:

- a) wymieniają się informacjami i wiedzą specjalistyczną;
- b) współpracują na poziomie regionalnym i międzynarodowym, w szczególności w odniesieniu do wielostronnych umów w dziedzinie środowiska ratyfikowanych przez Strony, oraz
- c) współpracują, w stosownych przypadkach, w ramach różnych właściwych agencji.

Artykuł 48

Współpraca obejmuje między innymi następujące cele:

- a) opracowanie ogólnej strategii krajowej w dziedzinie środowiska dla Republiki Armenii, obejmującej:
 - (i) zaplanowane reformy instytucjonalne (wraz z harmonogramami) służące zapewnieniu wdrożenia i egzekwowania ustawodawstwa w dziedzinie środowiska;

- (ii) podział kompetencji organów odpowiedzialnych za kwestie środowiska na poziomie krajowym, regionalnym i gminnym;
 - (iii) stworzenie procedur podejmowania decyzji i ich wdrażania;
 - (iv) opracowanie procedur służących promowaniu uwzględniania kwestii środowiska w innych obszarach polityki;
 - (v) propagowanie środków z zakresu zielonej gospodarki i ekoinnowacji; określenie niezbędnych zasobów kadrowych i finansowych oraz mechanizmu przeglądu oraz
- b) opracowanie strategii sektorowych dla Republiki Armenii (w tym wyraźne określenie harmonogramów i etapów wdrożenia, zakresów odpowiedzialności administracyjnej oraz strategii finansowych w zakresie inwestycji w infrastrukturę i technologie) w następujących dziedzinach:
- (i) jakość powietrza;
 - (ii) jakość wód i gospodarka zasobami wodnymi;
 - (iii) gospodarowanie odpadami;
 - (iv) różnorodność biologiczna, ochrona przyrody i leśnictwo;
 - (v) zanieczyszczenia przemysłowe i zagrożenia przemysłowe oraz
 - (vi) chemikalia.

Artykuł 49

Kwestie ujęte w niniejszym rozdziale będą omawiane w ramach regularnego dialogu.

Artykuł 50

Republika Armenii dokonuje zbliżenia swojego ustawodawstwa do aktów prawa Unii Europejskiej i instrumentów międzynarodowych, o których mowa w załączniku III, zgodnie z postanowieniami zawartymi w tym załączniku.

ROZDZIAŁ 4

Działania w dziedzinie klimatu

Artykuł 51

Strony rozwijają i wzmocniają współpracę na rzecz przeciwdziałania zmianie klimatu. Współpraca prowadzona jest z uwzględnieniem interesów Stron na zasadach równości i wzajemnej korzyści, jak również wzajemnych zależności między dwustronnymi i wielostronnymi zobowiązaniami w tym obszarze.

Artykuł 52

Współpraca ma na celu propagowanie środków podejmowanych na poziomie krajowym, regionalnym i międzynarodowym, w tym w odniesieniu do:

- a) łagodzenia zmiany klimatu;
- b) przystosowania się do zmiany klimatu;
- c) mechanizmów rynkowych i nierynkowych służących przeciwdziałaniu zmianie klimatu;
- d) badań, rozwoju, demonstracji, rozmieszczenia, przekazywania i rozpowszechniania nowych, innowacyjnych, bezpiecznych i trwałych technologii niskoemisyjnych i adaptacyjnych;
- e) uwzględniania kwestii klimatu w polityce ogólnej i sektorowej oraz
- f) podnoszenia świadomości, kształcenia i szkolenia.

Artykuł 53

1. Strony między innymi:
 - a) wymieniają się informacjami i wiedzą specjalistyczną;
 - b) prowadzą wspólne działania badawcze oraz wymianę informacji dotyczących czystszych i racjonalnych ekologicznie technologii;
 - c) prowadzą wspólne działania na poziomie regionalnym i międzynarodowym, w tym w odniesieniu do wielostronnych umów w dziedzinie środowiska ratyfikowanych przez Strony, takich jak Ramowa konwencja Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu z 1992 r. (UNFCCC) i porozumienie paryskie z 2015 r., oraz – w stosownych przypadkach – wspólne działania w ramach odpowiednich agencji.
2. Strony poświęcają szczególną uwagę kwestiom transgranicznym i współpracy regionalnej.

Artykuł 54

Współpraca obejmuje między innymi następujące cele:

- a) środki realizacji porozumienia paryskiego zgodnie z zasadami określonymi w niniejszej Umowie;
- b) środki zwiększające zdolność do podejmowania skutecznych działań w dziedzinie klimatu;
- c) opracowanie ogólnej strategii w dziedzinie klimatu i planu działania na rzecz długofalowego łagodzenia skutków zmiany klimatu i przystosowania się do niej;
- d) opracowanie ocen wrażliwości i działań adaptacyjnych;
- e) opracowanie planu rozwoju niskoemisyjnego;
- f) opracowanie i wdrożenie długoterminowych środków służących łagodzeniu zmiany klimatu poprzez zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych;
- g) środki przygotowujące do handlu uprawnieniami do emisji;
- h) środki wspierające transfer technologii;
- i) środki służące uwzględnianiu kwestii klimatu w politykach sektorowych oraz
- j) środki związane z substancjami zubożającymi warstwę ozonową i gazami fluorowanymi.

Artykuł 55

Kwestie ujęte w niniejszym rozdziale będą omawiane w ramach regularnego dialogu.

Artykuł 56

Republika Armenii dokonuje zbliżenia swojego ustawodawstwa do aktów prawa Unii Europejskiej i instrumentów międzynarodowych, o których mowa w załączniku IV, zgodnie z postanowieniami zawartymi w tym załączniku.

ROZDZIAŁ 5

Polityka w dziedzinie przemysłu i przedsiębiorstw*Artykuł 57*

Strony rozwijają i wzmacniają współpracę w zakresie polityki w dziedzinie przemysłu i przedsiębiorstw, dokonując w ten sposób poprawy warunków prowadzenia działalności gospodarczej dla wszystkich podmiotów gospodarczych, jednak ze szczególnym uwzględnieniem małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP). Ścisła współpraca powinna korzystnie wpłynąć na ramy administracyjne i regulacyjne obowiązujące zarówno przedsiębiorstwa z Unii Europejskiej, jak i przedsiębiorstwa z Republiki Armenii działające w Unii Europejskiej i w Republice Armenii, i powinna opierać się na polityce Unii Europejskiej w odniesieniu do MŚP i przemysłu, z uwzględnieniem uznanych na poziomie międzynarodowym zasad i praktyk w tej dziedzinie.

Artykuł 58

Strony współpracują w następujących obszarach:

- a) wdrożenie strategii rozwoju MŚP, opierających się na zasadach sformułowanych w programie Small Business Act dla Europy, oraz monitorowania procesu realizacji poprzez regularne składanie sprawozdań i dialog. Współpraca ta będzie też koncentrować się na mikroprzedsiębiorstwach i przedsiębiorstwach rzemieślniczych, które są niezwykle ważne dla obu gospodarek – Unii Europejskiej i Republiki Armenii;
- b) tworzenie lepszych warunków ramowych poprzez wymianę informacji i dobrych praktyk, co przyczyni się do poprawy konkurencyjności. Współpraca ta będzie obejmować zarządzanie zmianami strukturalnymi (restrukturyzacjami) oraz kwestie środowiska i energii, takie jak efektywność energetyczna i czystsza produkcja;
- c) uproszczenie i racjonalizacja uregulowań i praktyki regulacyjnej, ze szczególnym uwzględnieniem wymiany dobrych praktyk w zakresie technik regulacyjnych, w tym zasad obowiązujących w Unii Europejskiej;
- d) stymulowanie rozwoju polityki innowacji poprzez wymianę informacji i dobrych praktyk w zakresie komercyjnego wykorzystywania wyników działań badawczo-rozwojowych (co obejmuje instrumenty wsparcia dla nowo tworzonych przedsiębiorstw technologicznych), rozwoju klastrów i dostępu do finansowania;
- e) zachęcanie do rozwijania kontaktów między przedsiębiorstwami z Unii Europejskiej a przedsiębiorstwami z Republiki Armenii, a także między tymi przedsiębiorstwami a organami Unii Europejskiej i Republiki Armenii;
- f) wspieranie działań w zakresie promocji eksportu w Republice Armenii;
- g) propagowanie środowiska przyjaznego dla biznesu z myślą o zwiększeniu potencjału wzrostu gospodarczego i możliwości inwestycyjnych oraz
- h) ułatwianie modernizacji i restrukturyzacji określonych gałęzi przemysłu w Unii Europejskiej i Republice Armenii.

Artykuł 59

Kwestie ujęte w niniejszym rozdziale będą omawiane w ramach regularnego dialogu. W dialogu tym uczestniczyć będą również przedstawiciele przedsiębiorstw z Unii Europejskiej i przedsiębiorstw z Republiki Armenii.

ROZDZIAŁ 6

Prawo spółek, rachunkowość i audyt oraz ład korporacyjny*Artykuł 60*

1. Strony uznają znaczenie istnienia skutecznego zbioru przepisów i praktyk w obszarze prawa spółek i ładu korporacyjnego, a także w dziedzinach rachunkowości i audytu dla w pełni funkcjonującej gospodarki rynkowej o przewidywanym i przejrzystym otoczeniu biznesu; podkreślają także znaczenie wspierania zbieżności przepisów w tych dziedzinach.
2. Strony współpracują w następujących obszarach:
 - a) wymiana najlepszych praktyk w zakresie zapewniania dostępności i dostępu do informacji dotyczących organizacji i reprezentacji zarejestrowanych przedsiębiorstw w sposób przejrzysty i łatwo dostępny;
 - b) dalsze rozwijanie polityki ładu korporacyjnego w zgodzie z międzynarodowymi standardami, zwłaszcza standardami OECD;
 - c) wdrażanie i spójne stosowanie międzynarodowych standardów sprawozdawczości finansowej na potrzeby skonsolidowanych sprawozdań finansowych spółek giełdowych;

- d) wprowadzanie regulacji i nadzoru w odniesieniu do zawodów audytora i rewidenta;
- e) międzynarodowe standardy rewizji finansowej oraz kodeksu etycznego Międzynarodowej Federacji Księgowych, w celu podniesienia poziomu profesjonalizmu audytorów w drodze przestrzegania standardów i norm etycznych przez organizacje zawodowe, organizacje zajmujące się audytem oraz audytorów.

ROZDZIAŁ 7

Współpraca w dziedzinie usług bankowych, ubezpieczeniowych i innych usług finansowych

Artykuł 61

Strony zgadzają się co do wagi skutecznego ustawodawstwa i praktyk oraz zgodnie postanawiają, że będą współpracować w dziedzinie usług finansowych, mając na celu:

- a) poprawę regulacji w zakresie usług finansowych;
- b) zapewnienie skutecznej i odpowiedniej ochrony inwestorów i konsumentów korzystających z usług finansowych;
- c) przyczynienie się do stabilności i integralności globalnego systemu finansowego;
- d) propagowanie współpracy między różnymi podmiotami działającymi w ramach systemu finansowego, w tym organami regulacji i nadzoru;
- e) propagowanie niezależnego i skutecznego nadzoru.

ROZDZIAŁ 8

Współpraca w dziedzinie społeczeństwa informacyjnego

Artykuł 62

Strony wspierają współpracę w zakresie rozwoju społeczeństwa informacyjnego, przynoszącego korzyści obywatelom i przedsiębiorstwom dzięki powszechnej dostępności technologii informacyjno-komunikacyjnych (ICT) oraz lepszej jakości usług w przystępnych cenach. Celem tej współpracy powinno być ułatwianie dostępu do rynków łączności elektronicznej oraz wspieranie konkurencji i inwestycji w tym sektorze.

Artykuł 63

Współpraca obejmuje między innymi następujące zagadnienia:

- a) wymiana informacji i najlepszych praktyk w zakresie wdrażania krajowych strategii na rzecz społeczeństwa informacyjnego, w tym między innymi inicjatyw mających na celu propagowanie dostępu szerokopasmowego, poprawę bezpieczeństwa sieci i rozwój elektronicznych usług publicznych;
- b) wymiana informacji, najlepszych praktyk i doświadczeń, aby wspierać tworzenie wszechstronnych ram regulacyjnych dla łączności elektronicznej, a w szczególności aby zwiększyć potencjał administracyjny krajowego niezależnego organu regulacyjnego, co ułatwi lepsze wykorzystanie dostępnego widma i zapewni interoperacyjność sieci w Republice Armenii i w Unii Europejskiej.

Artykuł 64

Strony wspierają współpracę między organami regulacyjnymi Unii Europejskiej a krajowym organem regulacyjnym Republiki Armenii w dziedzinie łączności elektronicznej.

Artykuł 65

Republika Armenii dokonuje zbliżenia swojego ustawodawstwa do aktów prawa Unii Europejskiej i instrumentów międzynarodowych, o których mowa w załączniku V, zgodnie z postanowieniami zawartymi w tym załączniku.

ROZDZIAŁ 9

Turystyka*Artykuł 66*

Strony współpracują w dziedzinie turystyki w celu utrwalenia rozwoju konkurencyjnej i zrównoważonej branży turystycznej, jako sektora przyczyniającego się do wzrostu i potencjału gospodarczego, zatrudnienia oraz transakcji walutowych.

Artykuł 67

Współpraca na szczeblu dwustronnym, regionalnym i europejskim opiera się na następujących zasadach:

- a) poszanowanie integralności i interesu społeczności lokalnych, szczególnie na obszarach wiejskich;
- b) znaczenie dziedzictwa kulturowego oraz
- c) pozytywne powiązanie turystyki z ochroną środowiska.

Artykuł 68

Współpraca koncentruje się na następujących tematach:

- a) wymiana informacji, najlepszych praktyk, doświadczeń i know-how, w tym dotyczących innowacyjnych technologii;
- b) nawiązanie strategicznego partnerstwa łączącego interesy publiczne, prywatne i interesy wspólnotowe w celu zapewnienia zrównoważonego rozwoju turystyki;
- c) promowanie i rozwój produktów, rynków, infrastruktury, zasobów kadrowych i struktur instytucjonalnych w dziedzinie turystyki, a także identyfikacja i wyeliminowanie barier w usługach dla podróżnych;
- d) opracowywanie i wdrażanie efektywnych polityk i strategii z uwzględnieniem odpowiednich aspektów prawnych, administracyjnych i finansowych;
- e) szkolenie i budowanie zdolności w dziedzinie turystyki, służące poprawie standardów świadczenia usług oraz
- f) rozwój i promowanie turystyki opartej na społeczności lokalnej.

Artykuł 69

Kwestie ujęte w niniejszym rozdziale będą omawiane w ramach regularnego dialogu.

ROZDZIAŁ 10

Rolnictwo i rozwój obszarów wiejskich*Artykuł 70*

Strony współpracują w celu promowania rozwoju rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich, w szczególności poprzez stopniowe doprowadzanie do zbieżności polityk i prawodawstwa.

Artykuł 71

Współpraca Stron w dziedzinie rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich obejmuje między innymi następujące cele:

- a) sprzyjanie wzajemnemu zrozumieniu polityki rolnej i polityki rozwoju obszarów wiejskich;
- b) zwiększanie zdolności administracyjnych na poziomie centralnym i lokalnym w zakresie planowania, oceny i wdrażania polityk zgodnie z prawodawstwem Unii Europejskiej i najlepszymi praktykami;
- c) propagowanie modernizacji i zrównoważonego charakteru produkcji rolnej;

- d) dzielenie się wiedzą i najlepszymi praktykami w zakresie polityki rozwoju obszarów wiejskich w celu propagowania dobrobytu ekonomicznego społeczności wiejskich;
- e) poprawa konkurencyjności sektora rolnego oraz efektywności i przejrzystości rynków;
- f) propagowanie polityk zapewniania jakości i związanych z nimi mechanizmów kontroli, w szczególności oznaczeń geograficznych i rolnictwa ekologicznego;
- g) upowszechnianie wiedzy oraz promowanie usług upowszechniania wiedzy wśród producentów rolnych oraz
- h) wspieranie harmonizacji kwestii omawianych na forum organizacji międzynarodowych, do których obie Strony należą.

ROZDZIAŁ 11

Polityka rybołówstwa i gospodarka morska

Artykuł 72

Strony współpracują w kwestiach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania dotyczących rybołówstwa i gospodarki morskiej, dzięki czemu rozwijają bliższą współpracę dwustronną, wielostronną i międzynarodową w sektorze rybołówstwa.

Artykuł 73

Strony podejmują wspólne działania, wymieniają informacje oraz wspierają się nawzajem w celu propagowania:

- a) odpowiedzialnych połowów i zarządzania rybołówstwem zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju w celu zachowania zasobów rybnych i ekosystemów w zdrowym stanie oraz
- b) współpracy za pośrednictwem odpowiednich organizacji wielostronnych i międzynarodowych odpowiedzialnych za zarządzanie żywymi zasobami wodnymi i ich ochronę, w szczególności poprzez wzmacnianie stosownych międzynarodowych instrumentów monitorowania i egzekwowania prawa.

Artykuł 74

Strony wspierają inicjatywy, takie jak wzajemna wymiana doświadczeń i wsparcie, zmierzające do wdrażania zrównoważonej polityki rybołówstwa w zakresie:

- a) zarządzania zasobami rybołówstwa i akwakultury;
- b) inspekcji i kontroli działalności połowowej;
- c) gromadzenia danych o połowach, wyładunkach oraz danych biologicznych i gospodarczych;
- d) poprawy efektywności rynków, w szczególności poprzez wspieranie organizacji producentów i dostarczanie informacji konsumentom oraz normy handlowe i identyfikowalność;
- e) zrównoważonego rozwoju obszarów obejmujących brzeg jeziora bądź stawy lub estuarium rzeczne i charakteryzujących się wysokim poziomem zatrudnienia w sektorze rybołówstwa oraz
- f) instytucjonalnej wymiany doświadczeń w zakresie przepisów dotyczących zrównoważonej akwakultury i ich praktycznego wprowadzania w życie w zbiornikach naturalnych i sztucznych jeziorach.

Artykuł 75

Uwzględniając współpracę w obszarach rybołówstwa, transportu, środowiska i innych polityk związanych z morzem, Strony współpracują również i wzajemnie się wspierają, w stosownych przypadkach, w kwestiach morskich, w szczególności poprzez aktywne wsparcie zintegrowanego podejścia do spraw morskich i dobrego rządzenia na forum odpowiednich regionalnych i międzynarodowych organizacji.

ROZDZIAŁ 12

Górnictwo*Artykuł 76*

Strony rozwijają i wzmacniają współpracę w obszarze przemysłu wydobywczego i produkcji surowców w celu promowania wzajemnego zrozumienia, poprawy warunków prowadzenia działalności gospodarczej, wymiany informacji i współpracy w kwestiach nie dotyczących energetyki, odnoszących się w szczególności do wydobycia rud metali i minerałów przemysłowych.

Artykuł 77

Strony współpracują w następujących obszarach:

- a) wymiana informacji na temat zmian w sektorach wydobywczych i sektorach surowców;
- b) wymiana informacji na temat kwestii dotyczących handlu surowcami w celu wspierania dwustronnej wymiany;
- c) wymiana informacji i najlepszych praktyk w odniesieniu do zrównoważonego rozwoju przemysłu wydobywczego oraz
- d) wymiana informacji i najlepszych praktyk w odniesieniu do szkoleń, umiejętności i bezpieczeństwa w sektorze wydobywczym.

ROZDZIAŁ 13

Współpraca w dziedzinie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji*Artykuł 78*

Strony propagują współpracę we wszystkich obszarach cywilnych badań naukowych oraz rozwoju technologicznego i innowacji na zasadzie wzajemnych korzyści oraz przy zapewnieniu odpowiedniej i skutecznej ochrony praw własności intelektualnej.

Artykuł 79

Współpraca, o której mowa w art. 78, obejmuje:

- a) dialog polityczny i wymianę informacji z zakresu nauki i technologii;
- b) ułatwianie należytego dostępu do odpowiednich programów każdej ze Stron;
- c) inicjatywy mające na celu zwiększanie zdolności badawczych i udziału jednostek badawczych z Republiki Armenii w ramowym programie badań Unii Europejskiej;
- d) wspieranie wspólnych projektów badawczych we wszystkich obszarach badań naukowych i innowacji;
- e) działania szkoleniowe i programy mobilności dla naukowców, badaczy i innych pracowników badawczych zaangażowanych w badania naukowe i innowacje po obu stronach;
- f) ułatwianie, w ramach mającego zastosowanie prawodawstwa, swobodnego przepływu badaczy uczestniczących w działaniach objętych niniejszą Umową oraz transgranicznego przemieszczania towarów przeznaczonych do stosowania w ramach tych działań; oraz
- g) inne formy współpracy w ramach badań naukowych i innowacji na podstawie wspólnego porozumienia.

Artykuł 80

W ramach takiej współpracy należy szukać synergii z działaniami finansowanymi przez Międzynarodowe Centrum Nauki i Techniki (ISTC) oraz innymi działaniami realizowanymi w ramach współpracy finansowej między Unią Europejską a Republiką Armenii uregulowanej w tytule VII rozdział 1.

ROZDZIAŁ 14

Ochrona konsumentów*Artykuł 81*

Strony współpracują w celu zapewnienia wysokiego poziomu ochrony konsumentów oraz osiągnięcia zgodności między swoimi systemami ochrony konsumentów.

Artykuł 82

Do celów niniejszego rozdziału współpraca może obejmować:

- a) dążenie do zbliżenia przepisów Republiki Armenii w dziedzinie ochrony konsumentów do przepisów Unii Europejskiej, jednak bez tworzenia barier dla handlu;
- b) wspieranie wymiany informacji na temat systemów ochrony konsumentów, w tym na temat przepisów o ochronie praw konsumenta i ich egzekwowania, bezpieczeństwa produktów dla konsumentów, systemów wymiany informacji, edukacji konsumentów i umacniania ich praw oraz środków odwoławczych do dyspozycji konsumentów;
- c) szkolenia dla urzędników administracji i innych osób reprezentujących interesy konsumentów oraz
- d) stymulowanie rozwoju niezależnych zrzeszeń konsumentów oraz kontaktów między przedstawicielami konsumentów.

Artykuł 83

Republika Armenii dokonuje zbliżenia swojego ustawodawstwa do aktów prawa Unii Europejskiej i instrumentów międzynarodowych, o których mowa w załączniku VI, zgodnie z postanowieniami zawartymi w tym załączniku.

ROZDZIAŁ 15

Zatrudnienie, polityka społeczna i równość szans*Artykuł 84*

Strony wzmacniają dialog i współpracę w zakresie wspierania programu godnej pracy Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP), polityki zatrudnienia, bezpieczeństwa i higieny pracy, dialogu społecznego, ochrony socjalnej, włączenia społecznego, równości płci i przeciwdziałania dyskryminacji, przyczyniając się w ten sposób do tworzenia większej liczby lepszych miejsc pracy, zmniejszenia ubóstwa, zwiększenia spójności społecznej, zrównoważonego rozwoju i lepszej jakości życia.

Artykuł 85

Współpraca, realizowana na podstawie wymiany informacji i najlepszych praktyk, może obejmować wybraną liczbę zagadnień, które zostaną wskazane w następujących obszarach:

- a) ograniczanie ubóstwa i zwiększenie spójności społecznej;
- b) polityka zatrudnienia, której celem jest większa liczba lepszych miejsc pracy zapewniających godziwe warunki pracy, w tym ograniczenie gospodarki nieformalnej i zatrudnienia nieformalnego;
- c) propagowanie aktywnych instrumentów rynku pracy oraz efektywnych służb zatrudnienia w celu zmodernizowania rynków pracy i dostosowania do potrzeb tych rynków;
- d) wspieranie rynków pracy sprzyjających włączeniu społecznemu oraz systemów bezpieczeństwa socjalnego integrujących osoby w trudnej sytuacji, w tym osoby niepełnosprawne i osoby należące do mniejszości;
- e) równość szans i brak dyskryminacji, których celem jest zwiększanie równości płci i zapewnienie równych szans kobietom i mężczyznom, a także zwalczanie dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną;

- f) polityka społeczna służąca podniesieniu poziomu ochrony socjalnej oraz unowocześnieniu systemów ochrony socjalnej pod względem ich jakości, dostępności i stabilności finansowania;
- g) zwiększenie udziału partnerów społecznych oraz wspieranie dialogu społecznego, w tym poprzez zwiększenie zdolności wszystkich zainteresowanych stron;
- h) propagowanie bezpieczeństwa i zdrowia w miejscu pracy; oraz
- i) promowanie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw.

Artykuł 86

Strony zachęcają wszystkie zainteresowane strony, w tym organizacje społeczeństwa obywatelskiego, a w szczególności partnerów społecznych, do zaangażowania w zmiany i reformy polityczne w Republice Armenii oraz we współpracę między Stronami w ramach niniejszej Umowy.

Artykuł 87

Strony dążą do wzmocnienia współpracy w kwestiach zatrudnienia i polityki społecznej na wszystkich odpowiednich forach i we wszystkich odpowiednich organizacjach regionalnych, wielostronnych i międzynarodowych.

Artykuł 88

Strony propagują społeczną odpowiedzialność przedsiębiorstw i ich rozliczalność, a także zachęcają do prowadzenia działalności w sposób odpowiedzialny, na przykład zgodny z Wytycznymi OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych, inicjatywą ONZ Global Compact, trójstronną deklaracją zasad MOP dotyczącą przedsiębiorstw wielonarodowych i polityki społecznej czy z normą ISO 26000.

Artykuł 89

Kwestie ujęte w niniejszym rozdziale będą omawiane w ramach regularnego dialogu.

Artykuł 90

Republika Armenii dokonuje zbliżenia swojego ustawodawstwa do aktów prawa Unii Europejskiej i instrumentów międzynarodowych, o których mowa w załączniku VII, zgodnie z postanowieniami zawartymi w tym załączniku.

ROZDZIAŁ 16

Współpraca w dziedzinie zdrowia

Artykuł 91

Strony rozwijają współpracę w dziedzinie zdrowia publicznego w celu podniesienia jego poziomu zrównoważonego rozwoju i wzrostu gospodarczego i jako ich niezbędny warunek, zgodnie ze wspólnymi wartościami i zasadami dotyczącymi zdrowia.

Artykuł 92

Współpraca dotyczy zapobiegania i kontroli chorób zakaźnych i niezakaźnych, w tym w drodze wymiany informacji dotyczących zdrowia, propagowania podejścia uwzględniającego zdrowie we wszystkich dziedzinach polityki, współpracy z organizacjami międzynarodowymi, a zwłaszcza Światową Organizacją Zdrowia, a także propagowania wdrażania międzynarodowych umów w dziedzinie zdrowia, takich jak Ramowa konwencja Światowej Organizacji Zdrowia o ograniczeniu użycia tytoniu z 2003 r. oraz Międzynarodowe przepisy zdrowotne.

ROZDZIAŁ 17

Kształcenie i szkolenie oraz młodzież

Artykuł 93

Strony współpracują w obszarze edukacji i szkolenia w celu zacieśniania współpracy i rozwijania dialogu politycznego z myślą o zbliżaniu systemów kształcenia i szkolenia w Republice Armenii z politykami i praktykami Unii Europejskiej. Strony współpracują w celu promowania uczenia się przez całe życie i wspierają współpracę i przejrzystość na wszystkich poziomach kształcenia i szkolenia ze szczególnym uwzględnieniem kształcenia zawodowego i szkolnictwa wyższego.

Artykuł 94

Współpraca w dziedzinie kształcenia i szkolenia koncentruje się między innymi na:

- a) propagowaniu uczenia się przez całe życie, które jest niezwykle istotne dla wzrostu i zatrudnienia i umożliwia obywatelom pełny udział w życiu społecznym;
- b) modernizacji systemów kształcenia i szkolenia, w tym systemów szkolenia dla urzędników służby publicznej/cywilnej, oraz poprawie jakości, przydatności i dostępu na wszystkich szczeblach edukacji, od wczesnej edukacji i opieki do szkolnictwa wyższego;
- c) wspieraniu zbieżności szkolnictwa wyższego i jego skoordynowanych reform zgodnie z planem działania Unii Europejskiej na rzecz szkolnictwa wyższego i w ramach europejskiego obszaru szkolnictwa wyższego (proces boloński);
- d) wzmocnieniu międzynarodowej współpracy akademickiej, zwiększeniu uczestnictwa w programach współpracy Unii Europejskiej oraz zwiększeniu mobilności studentów i nauczycieli;
- e) zachęcaniu do nauki języków obcych;
- f) opracowaniu krajowych ram kwalifikacji w celu poprawy przejrzystości i uznawania kwalifikacji i kompetencji w ramach europejskiej sieci ośrodków informacyjnych i sieci krajowych ośrodków ds. uznawalności akademickiej i informacji (ENIC-NARIC), spójnych z europejskimi ramami kwalifikacji;
- g) pogłębianiu współpracy na rzecz dalszego rozwijania kształcenia i szkolenia zawodowego, z uwzględnieniem dobrych praktyk stosowanych w Unii Europejskiej, oraz
- h) zwiększeniu zrozumienia procesu integracji europejskiej i wiedzy na jego temat, zacieśnieniu dialogu akademickiego na temat stosunków z UE w ramach Partnerstwa Wschodniego oraz zwiększeniu udziału w stosownych programach Unii Europejskiej, w tym w dziedzinie służby cywilnej.

Artykuł 95

Strony zgodnie postanawiają współpracować w dziedzinie młodzieży, aby:

- a) wzmocnić współpracę i kontakty w obszarach polityki dotyczących młodzieży i kształcenia pozaformalnego dla młodzieży i młodych pracowników;
- b) ułatwić aktywny udział wszystkich młodych ludzi w społeczeństwie;
- c) wspierać mobilność młodzieży i młodych pracowników, gdyż przyczynia się ona do wspierania dialogu międzykulturowego i zdobywania wiedzy, umiejętności i kompetencji poza systemami kształcenia formalnego, w tym poprzez wolontariat; oraz
- d) propagować współpracę między organizacjami zrzeszającymi młodzież w celu wspierania społeczeństwa obywatelskiego.

ROZDZIAŁ 18

Współpraca w dziedzinie kultury*Artykuł 96*

Strony będą promowały współpracę kulturalną zgodnie z zasadami zawartymi w Konwencji w sprawie ochrony i promowania różnorodności form wyrazu kulturowego Organizacji Narodów Zjednoczonych do spraw Oświaty, Nauki i Kultury (UNESCO) z 2005 r. Strony będą dążyć do regularnego dialogu politycznego w obszarach będących przedmiotem wspólnego zainteresowania, w tym do rozwoju sektora kultury w Unii Europejskiej i Republice Armenii. Współpraca między Stronami sprzyjać będzie dialogowi międzykulturowemu, między innymi dzięki zaangażowaniu sektora kultury i społeczeństwa obywatelskiego w Unii Europejskiej i w Republice Armenii.

Artykuł 97

Współpraca koncentruje się między innymi na:

- a) współpracy kulturalnej i wymianie kulturalnej;
- b) mobilności sztuki i artystów i wzmacnianiu zdolności sektora kultury;
- c) dialogu międzykulturowym;
- d) dialogu na temat polityki kulturalnej;
- e) programie Kreatywna Europa; oraz
- f) współpracy na forach międzynarodowych, takich jak UNESCO i Rada Europy, w celu wspierania różnorodności kulturowej oraz zachowania i podkreślenia wartości dziedzictwa kulturowego i historycznego.

ROZDZIAŁ 19

Współpraca w dziedzinie polityki audiowizualnej i mediów*Artykuł 98*

Strony będą promować współpracę w sektorze audiowizualnym i mediów. Współpraca służy wzmocnieniu przemysłu audiowizualnego w Unii Europejskiej i Republice Armenii, w szczególności poprzez szkolenia zawodowe i wymianę informacji.

Artykuł 99

1. Strony rozwijają regularny dialog w zakresie polityki audiowizualnej i polityki dotyczącej mediów oraz współpracują na rzecz zwiększenia niezależności i profesjonalizmu mediów, a także zacieśnienia związków z mediami w Unii Europejskiej zgodnie ze standardami europejskimi, w tym standardami wyznaczonymi przez Radę Europy oraz Konwencję UNESCO z 2005 r. w sprawie ochrony i promowania różnorodności form wyrazu kulturowego.
2. Współpraca może obejmować między innymi kwestię szkolenia dziennikarzy i innych osób zajmujących się zawodowo mediami, jak również wsparcie mediów.

Artykuł 100

Współpraca koncentruje się między innymi na:

- a) dialogu politycznym na temat polityki audiowizualnej i polityki dotyczącej mediów;
- b) współpracy na forach międzynarodowych (takich jak UNESCO i WTO); oraz
- c) współpracy audiowizualnej i współpracy w zakresie mediów, w tym w zakresie kina.

ROZDZIAŁ 20

Współpraca w dziedzinie sportu i aktywności fizycznej*Artykuł 101*

Strony promują współpracę w dziedzinie sportu i aktywności fizycznej, w szczególności poprzez wymianę informacji i dobrych praktyk, w celu propagowania zdrowego trybu życia, dobrego zarządzania sportem oraz społecznych i edukacyjnych walorów sportu oraz w celu zwalczania zagrożeń dla sportu, takich jak stosowanie środków dopingujących, ustawianie wyników zawodów sportowych, rasizm i przemoc, zarówno w Unii Europejskiej, jak i Republice Armenii.

ROZDZIAŁ 21

Współpraca w zakresie społeczeństwa obywatelskiego*Artykuł 102*

Strony nawiązują dialog na temat współpracy w zakresie społeczeństwa obywatelskiego, którego cele są następujące:

- a) intensyfikacja kontaktów oraz wymiany informacji i doświadczeń między wszystkimi sektorami społeczeństwa obywatelskiego w Unii Europejskiej i w Republice Armenii;

- b) zapewnienie szerszej wiedzy na temat Republiki Armenii i lepszego zrozumienia tego państwa, w tym jego historii i kultury, w Unii Europejskiej, zwłaszcza wśród organizacji społeczeństwa obywatelskiego mających siedziby w państwach członkowskich, co pozwoli na lepszą świadomość możliwości i wyzwań w ramach przyszłych stosunków; oraz
- c) zapewnienie szerszej wiedzy na temat Unii Europejskiej i lepszego jej zrozumienia w Republice Armenii, zwłaszcza wśród organizacji społeczeństwa obywatelskiego Republiki Armenii, z naciskiem między innymi na wartości, na których oparta jest Unia Europejska, jej polityki i jej funkcjonowanie.

Artykuł 103

1. Strony wspierają dwustronny dialog i współpracę podmiotów społeczeństwa obywatelskiego jako integralną część stosunków między Unią Europejską a Republiką Armenii.
2. Cele takiego dialogu i współpracy są następujące:
 - a) zapewnienie udziału społeczeństwa obywatelskiego w stosunkach między Unią Europejską a Republiką Armenii;
 - b) zwiększenie udziału społeczeństwa obywatelskiego w publicznym procesie podejmowania decyzji, szczególnie poprzez ustanowienie otwartego, przejrzystego i regularnego dialogu między instytucjami publicznymi z jednej strony a stowarzyszeniami przedstawicielskimi i społeczeństwem obywatelskim z drugiej;
 - c) ułatwienie procesu tworzenia instytucji i umocnienia organizacji społeczeństwa obywatelskiego na różne sposoby, w tym poprzez: rzecznictwo, tworzenie nieformalnych i formalnych sieci kontaktów, wzajemne wizyty i warsztaty, zwłaszcza w celu poprawy ram prawnych dla funkcjonowania społeczeństwa obywatelskiego; oraz
 - d) umożliwienie przedstawicielom społeczeństwa obywatelskiego z każdej ze Stron zaznajomienia się z procesami konsultacji i dialogu między partnerami obywatelskimi i społecznymi z drugiej strony, w szczególności w celu włączenia społeczeństwa obywatelskiego w publiczny proces podejmowania decyzji w Republice Armenii.

Artykuł 104

Kwestie ujęte w niniejszym rozdziale będą omawiane w ramach regularnego dialogu.

ROZDZIAŁ 22

Współpraca w zakresie rozwoju regionalnego, współpraca transgraniczna i współpraca na szczeblu regionalnym

Artykuł 105

1. Strony promują wzajemne zrozumienie i współpracę dwustronną w dziedzinie polityki rozwoju regionalnego, z uwzględnieniem metod opracowywania i wdrażania polityk regionalnych, wielopoziomowego sprawowania rządów oraz partnerstwa, ze szczególnym naciskiem na rozwój obszarów będących w niekorzystnej sytuacji oraz współpracę terytorialną, z myślą o stworzeniu kanałów komunikacji i o zwiększeniu wymiany informacji i doświadczeń między organami władz krajowych, regionalnych i lokalnych oraz podmiotami społeczno-gospodarczymi i społeczeństwem obywatelskim.
2. Strony współpracują przede wszystkim w celu dostosowania praktyki stosowanej przez Republikę Armenii do następujących zasad:
 - a) poprawa wielopoziomowego sprawowania rządów, w zakresie, w jakim wpływa ono na poziom centralny, regionalny i lokalny, ze szczególnym uwzględnieniem sposobów większego zaangażowania zainteresowanych podmiotów na szczeblu regionalnym i lokalnym;
 - b) konsolidacja partnerstwa wszystkich zainteresowanych podmiotów zaangażowanych w rozwój regionalny; oraz
 - c) współfinansowanie poprzez wkład finansowy Stron zaangażowanych w wykonanie programów i projektów rozwoju regionalnego.

Artykuł 106

1. Strony wspierają i wzmacniają zaangażowanie organów władz lokalnych i regionalnych we współpracę w zakresie polityki regionalnej, w tym we współpracę transgraniczną oraz w powiązane struktury zarządzania, zacieśniają współpracę poprzez ustanowienie sprzyjających ram prawnych, podtrzymują i rozwijają środki budowania zdolności oraz promują wzmacnianie transgranicznych i regionalnych sieci gospodarczych i biznesowych.

2. Strony będą współpracować na rzecz konsolidacji instytucjonalnego i operacyjnego potencjału instytucji Republiki Armenii w dziedzinach rozwoju regionalnego i planowania przestrzennego, między innymi poprzez:

- a) poprawę koordynacji międzyinstytucjonalnej, w szczególności mechanizmu kontaktów pionowych i poziomych organów administracji centralnej i lokalnej w procesie rozwijania i wdrażania polityki regionalnej;
- b) rozwijanie zdolności władz regionalnych i lokalnych w zakresie promowania współpracy transgranicznej, z uwzględnieniem przepisów i praktyk Unii Europejskiej; oraz
- c) wymianę wiedzy, informacji i najlepszych praktyk w zakresie polityki rozwoju regionalnego, aby wspierać dobrobyt gospodarczy społeczności lokalnych i jednolity rozwój regionów.

Artykuł 107

1. Strony wspierają i stymulują rozwój współpracy transgranicznej w innych obszarach objętych niniejszą Umową, między innymi takich jak transport, energia, środowisko, sieci komunikacyjne, kultura, kształcenie, turystyka i zdrowie.

2. Strony wzmacniają współpracę między swoimi regionami w formie ponadnarodowych i międzyregionalnych programów, sprzyjając udziałowi regionów Republiki Armenii w europejskich strukturach i organizacjach regionalnych oraz wspierając ich rozwój gospodarczy i instytucjonalny poprzez realizację projektów stanowiących przedmiot wspólnego zainteresowania.

3. Działania, o których mowa w ust. 2, będą prowadzone w kontekście:

- a) kontynuowania współpracy terytorialnej z regionami europejskimi, w tym w ramach programów współpracy ponadnarodowej i transgranicznej;
- b) współpracy w ramach Partnerstwa Wschodniego i współpracy z organami Unii Europejskiej, w tym z Komitetem Regionów, a także udziału w różnych europejskich projektach i inicjatywach regionalnych; oraz
- c) współpracy między innymi z Europejskim Komitetem Ekonomiczno-Społecznym (EKES) i Europejską Siecią Obserwacyjną Planowania Przestrzennego (ESPON).

Artykuł 108

Kwestie ujęte w niniejszym rozdziale będą omawiane w ramach regularnego dialogu.

ROZDZIAŁ 23

Ochrona ludności

Artykuł 109

Strony rozwijają i wzmacniają współpracę w zakresie katastrof naturalnych i katastrof spowodowanych przez człowieka. Współpraca prowadzona jest z uwzględnieniem interesów Stron na zasadach równości i wzajemnej korzyści, jak również wzajemnych zależności między Stronami i wielostronnych działań w tym obszarze.

Artykuł 110

Celem współpracy jest poprawa zapobiegania katastrofom naturalnym i katastrofom spowodowanym przez człowieka, a także gotowości i reakcji na nie.

Artykuł 111

Strony między innymi wymieniają się informacjami i wiedzą specjalistyczną oraz wdrażają wspólne działania na zasadach dwustronnych lub w ramach programów wielostronnych. Współpraca może odbywać się między innymi poprzez wykonanie konkretnych umów lub porozumień administracyjnych zawartych między Stronami w dziedzinie ochrony ludności. Strony mogą wspólnie decydować o konkretnych wytycznych lub planach działania dotyczących działań rozważanych lub planowanych na podstawie niniejszej Umowy.

Artykuł 112

Współpraca może obejmować następujące cele:

- a) wymianę i regularną aktualizację danych kontaktowych w celu zapewnienia ciągłości dialogu oraz całodobowej możliwości wzajemnego kontaktu;
- b) ułatwienie wzajemnej pomocy w przypadku poważnych sytuacji nadzwyczajnych, w stosownych przypadkach oraz z zastrzeżeniem dostępności wystarczających zasobów;
- c) całodobową wymianę wczesnych ostrzeżeń i zaktualizowanych informacji dotyczących sytuacji wyjątkowych o dużej skali dotyczących Unii Europejskiej lub Republikę Armenii, w tym prośby o pomoc i oferty pomocy;
- d) wymianę informacji na temat pomocy niesionej przez Strony państwom trzecim w sytuacjach wyjątkowych, w których uruchamiany jest unijny mechanizm ochrony ludności;
- e) współpracę w zakresie wsparcia ze strony państwa przyjmującego przy wnoszeniu o pomoc lub udzielaniu pomocy;
- f) wymianę najlepszych praktyk i wytycznych w zakresie zapobiegania katastrofom, a także gotowości i reakcji na nie;
- g) współpracę w zakresie zmniejszania ryzyka związanego z klęskami żywiołowymi, między innymi w drodze: powiązań międzyinstytucjonalnych i rzecznictwa, informowania, kształcenia i komunikacji oraz stosowania najlepszych praktyk mających na celu zapobieganie zagrożeniom naturalnym lub łagodzenie ich skutków;
- h) współpracę mającą na celu poprawę bazy wiedzy na temat katastrof i zagrożeń oraz oceny ryzyka na potrzeby zarządzania katastrofami;
- i) współpracę w zakresie oceny wpływu katastrof na środowisko i zdrowie publiczne;
- j) zapraszanie ekspertów na specjalne warsztaty techniczne i sympozja poświęcone kwestiom ochrony ludności;
- k) zapraszanie w konkretnych przypadkach obserwatorów na specjalne ćwiczenia i szkolenia organizowane przez Unię Europejską lub Republikę Armenii; oraz
- l) wzmocnianie współpracy w zakresie jak najskuteczniejszego wykorzystania dostępnych zdolności w zakresie ochrony ludności.

TYTUŁ VI

HANDEL I ZAGADNIENIA ZWIĄZANE Z HANDELEM

ROZDZIAŁ 1

Handel towarami

Artykuł 113

Traktowanie zgodne z zasadą największego uprzywilejowania

1. Każda ze Stron przyznaje towarom drugiej Strony traktowanie zgodne z zasadą największego uprzywilejowania zgodnie z art. I GATT 1994, zawartego w załączniku 1A do Porozumienia z Marrakeszu ustanawiającego Światową Organizację Handlu, sporządzonego 15 kwietnia 1994 r. („porozumienie WTO”), wraz z jego uwagami interpretacyjnymi, które zostają włączone do niniejszej Umowy i stanowią jej część, z uwzględnieniem niezbędnych zmian.
2. Postanowienia ust. 1 nie mają zastosowania do traktowania preferencyjnego udzielanego przez jedną ze Stron w stosunku do towarów innego państwa zgodnie z GATT 1994.

*Artykuł 114***Traktowanie narodowe**

Każda ze Stron przyznaje towarom drugiej Strony traktowanie narodowe zgodnie z art. III GATT 1994, wraz z jego uwagami interpretacyjnymi, które zostają włączone do niniejszej Umowy i stanowią jej część, z uwzględnieniem niezbędnych zmian.

*Artykuł 115***Cła i opłaty przywózowe**

Każda ze Stron stosuje cła i opłaty przywózowe zgodnie ze swoimi zobowiązaniami ustanowionymi w porozumieniu WTO.

*Artykuł 116***Należności celne wywozowe, podatki i inne opłaty**

Żadna ze Stron nie przyjmuje ani nie utrzymuje żadnych cel, podatków ani innych opłat względem wywozu ani w związku z wywozem towarów z przeznaczeniem na terytorium drugiej Strony wykraczających poza te nałożone na towary podobne przeznaczone na rynek krajowy.

*Artykuł 117***Ograniczenia w przywozie i wywozie**

1. Żadna ze Stron nie przyjmuje ani nie utrzymuje żadnych zakazów ani ograniczeń innych niż cła, podatki lub inne opłaty, wprowadzonych w postaci kontyngentów, licencji importowych lub eksportowych lub innych środków na przywóz towarów drugiej Strony lub na wywóz lub sprzedaż eksportową towarów z przeznaczeniem na terytorium drugiej Strony, zgodnie z art. XI GATT 1994 i jego uwagami interpretacyjnymi. W tym celu art. XI GATT 1994, wraz z jego uwagami interpretacyjnymi, zostaje włączony do niniejszej Umowy i stanowi jej część, z uwzględnieniem niezbędnych zmian.

2. Strony wymieniają się informacjami i dobrymi praktykami w zakresie kontroli wywozu produktów podwójnego zastosowania w celu wspierania spójności kontroli wywozu Unii Europejskiej i Republiki Armenii.

*Artykuł 118***Produkty przerobione**

1. Strony zapewniają produktom przerobionym takie samo traktowanie, jak nowym produktom podobnym. Strona może wymagać określonego etykietowania produktów przerobionych w celu uniknięcia wprowadzania konsumentów w błąd.

2. Dla większej pewności należy zaznaczyć, że art. 117 ust. 1 odnosi się do zakazów i ograniczeń dotyczących produktów przerobionych.

3. Zgodnie ze swoimi zobowiązaniami wynikającymi z niniejszej Umowy i z porozumieniami WTO Strona może wymagać, by produkty przerobione:

a) były określone jako takie do celów dystrybucji lub sprzedaży na jej terytorium; oraz

b) spełniały wszystkie obowiązujące wymogi techniczne, które odnoszą się do ekwiwalentnych nowych towarów.

4. Jeżeli jedna ze Stron przyjmuje lub utrzymuje zakazy lub ograniczenia dotyczące towarów używanych, środki te nie mają zastosowania do produktów przerobionych.

5. Do celów niniejszego artykułu „produkt przerobiony” oznacza produkt, który:

a) całkowicie lub częściowo składa się z części uzyskanych z towarów wcześniej używanych; oraz

b) charakteryzuje się podobnym działaniem i warunkami pracy, jak pierwotny nowy produkt, i otrzymuje taką samą gwarancję, co nowy produkt.

Artykuł 119

Odprawa czasowa towarów

Każda ze Stron udziela drugiej Stronie zwolnień z opłat i ceł przywózowych na towary odprawiane czasowo w okolicznościach i zgodnie z procedurami, które określono w wiążących Stronę umowach międzynarodowych dotyczących odprawy czasowej towarów. Zwolnienie to jest stosowane zgodnie z przepisami ustawowymi i wykonawczymi każdej ze Stron.

Artykuł 120

Tranzyt

Strony zgodnie postanawiają, że zasada swobodnego tranzytu jest zasadniczym warunkiem realizacji celów niniejszej Umowy. W związku z powyższym każda ze Stron zapewnia swobodny tranzyt przez swoje terytorium towarów wysyłanych z obszaru celnego drugiej ze Stron lub przeznaczonych na obszar celny drugiej ze Stron zgodnie z art. V GATT 1994, wraz z jego uwagami interpretacyjnymi, które zostają włączone do niniejszej Umowy i stanowią jej część, z uwzględnieniem niezbędnych zmian.

Artykuł 121

Ochrona handlu

1. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie narusza praw i obowiązków Stron ani nie ma wpływu na ich prawa i obowiązki wynikające z:

- a) art. XIX GATT 1994 oraz Porozumienia w sprawie środków ochronnych, zawartego w załączniku 1A do porozumienia WTO;
- b) art. 5 Porozumienia w sprawie rolnictwa, zawartego w załączniku 1A do porozumienia WTO, który dotyczy specjalnych środków ochronnych; oraz
- c) art. VI GATT 1994, Porozumienia o stosowaniu artykułu VI Układu ogólnego w sprawie taryf celnych i handlu 1994, zawartego w załączniku 1A do porozumienia WTO oraz Porozumienia w sprawie subsydiów i środków wyrównawczych, zawartego w załączniku 1A do porozumienia WTO.

2. Istniejące prawa i obowiązki, o których mowa w ust. 1, oraz wynikające z nich środki nie podlegają postanowieniom niniejszej Umowy dotyczącym rozstrzygnięcia sporów.

Artykuł 122

Wyjątki

1. Strony potwierdzają, że ich istniejące prawa i obowiązki w ramach art. XX GATT 1994 i jego uwag interpretacyjnych mają zastosowanie do handlu towarami objętego niniejszą Umową. W tym celu art. XX GATT 1994, wraz z jego uwagami interpretacyjnymi, zostaje włączony do niniejszej Umowy i stanowi jej część, z uwzględnieniem niezbędnych zmian.

2. Strony przyjmują do wiadomości, że przed podjęciem jakichkolwiek działań przewidzianych w art. XX lit. i) i j) GATT 1994 Strona zamierzająca podjąć takie działania przedstawia drugiej Stronie wszystkie odpowiednie informacje w celu znalezienia rozwiązania możliwego do przyjęcia przez Strony. Strony mogą uzgodnić wszelkie środki niezbędne do zaradzenia problemom. Jeżeli w ciągu 30 dni od przekazania takich informacji nie zostanie osiągnięte porozumienie, na mocy niniejszego artykułu Strona może zastosować środki względem danego towaru. W przypadku gdy wyjątkowe i krytyczne okoliczności wymagające natychmiastowego działania uniemożliwiają wcześniejsze dostarczenie informacji lub zbadanie sprawy, Strona zamierzająca wprowadzić środki może zastosować bezzwłocznie środki zabezpieczające niezbędne do zaradzenia sytuacji i informuje o tym niezwłocznie drugą Stronę.

ROZDZIAŁ 2

Cła

Artykuł 123

Współpraca celna

1. Strony wzmacniają współpracę w obszarze ceł, aby ułatwiać handel, zapewnić przejrzyste środowisko handlowe, zwiększyć bezpieczeństwo łańcucha dostaw, promować bezpieczeństwo konsumentów, hamować napływ towarów naruszających prawa własności intelektualnej oraz zwalczać nadużycia finansowe i przemysłowe.

2. Aby zrealizować cele, o których mowa w ust. 1, oraz w granicach dostępnych zasobów Strony współpracują między innymi na rzecz:

- a) poprawy przepisów celnych, uregulowań, praktyk i powiązanych wiążących decyzji oraz uproszczenia procedur celnych, zgodnie z konwencjami międzynarodowymi i normami mającymi zastosowanie w obszarze ceł i ułatwień handlowych, w tym tymi opracowanymi przez Światową Organizację Handlu, Światową Organizację Celną, w szczególności ze zmienioną Międzynarodową konwencją dotyczącą uproszczenia i harmonizacji postępowania celnego („zmieniona konwencja z Kioto”) oraz z uwzględnieniem instrumentów i najlepszych praktyk opracowanych przez Unię Europejską, w tym strategii celnej;
- b) opracowania nowoczesnych systemów celnych, w tym nowoczesnych technologii w zakresie odprawy celnej, przepisów dotyczących upoważnionych przedsiębiorców, zautomatyzowanej analizy i kontroli ryzyka, uproszczonych procedur zwolnienia towarów, kontroli po odprawie celnej, przejrzystego ustalania wartości celnej oraz przepisów dotyczących partnerstw biznesowo-celnych;
- c) zachęcania do stosowania najwyższych norm etycznych w obszarze ceł, w szczególności na granicy, poprzez stosowanie środków odzwierciedlających zasady określone w deklaracji Rady Współpracy Celnej dotyczącej dobrego rządzenia i uczciwości w sprawach celnych, ostatnio zmienionej w czerwcu 2003 r. (zmieniona deklaracja Światowej Organizacji Celnej z Aruszy);
- d) wymiany najlepszych praktyk oraz zapewnienia szkoleń i pomocy technicznej w dziedzinie planowania i budowania zdolności oraz zapewnienia najwyższych norm etycznych;
- e) wymiany, w stosownych przypadkach, odnośnych informacji i danych z zastrzeżeniem wymogów prawnych każdej ze Stron dotyczących poufności danych wrażliwych oraz ochrony danych osobowych;
- f) podjęcia, stosownie do potrzeb, skoordynowanych działań celnych między organami celnymi Stron;
- g) ustanawiania, stosownie do potrzeb, wzajemnego uznawania programów upoważnionych przedsiębiorców i kontroli celnych, w tym równoważnych środków ułatwiających wymianę handlową;
- h) podejmowania, stosownie do potrzeb, działań zmierzających do wzajemnego połączenia swoich systemów tranzytu celnego; oraz
- i) poprawy realizacji zobowiązań dotyczących ceł w stosunkach handlowych między Unią Europejską a Republiką Armenii, w tym współpracy w dziedzinie pochodzenia towarów.

Artykuł 124

Wzajemna pomoc administracyjna

Bez uszczerbku dla innych form współpracy przewidzianych w niniejszej Umowie, w szczególności w jej art. 123, Strony udzielają sobie wzajemnej pomocy administracyjnej w sprawach celnych zgodnie z postanowieniami protokołu II do niniejszej Umowy dotyczącego wzajemnej pomocy administracyjnej w sprawach celnych.

Artykuł 125

Ustalanie wartości celnej

1. Do ustalania wartości celnej towarów w wymianie handlowej między Stronami Strony stosują postanowienia porozumienia w sprawie wykonania art. VII GATT 1994 wraz ze wszelkimi późniejszymi zmianami. Postanowienia te zostają niniejszym włączone do niniejszej Umowy i stanowią jej część, z uwzględnieniem niezbędnych zmian.
2. Strony współpracują w celu wypracowania wspólnego podejścia do kwestii dotyczących ustalania wartości celnej.

Artykuł 126

Podkomitet ds. Ceł

1. Niniejszym powołuje się Podkomitet ds. Ceł.

2. Podkomitet ds. Ceł odbywa regularne posiedzenia i monitoruje wykonanie postanowień niniejszego rozdziału, między innymi w kwestiach dotyczących współpracy celnej, ułatwień w handlu, transgranicznej współpracy celnej i zarządzania w tej dziedzinie, związanej z tym pomocy technicznej, reguł pochodzenia, egzekwowania praw własności intelektualnej przez organy celne, a także wzajemnej pomocy administracyjnej w sprawach celnych.

3. Podkomitet ds. Ceł między innymi:

- a) nadzoruje prawidłowe wykonywanie niniejszego rozdziału oraz protokołu II do niniejszej Umowy dotyczącego wzajemnej pomocy administracyjnej w sprawach celnych;
- b) przyjmuje ustalenia praktyczne i środki w celu wykonania niniejszego rozdziału oraz protokołu II do niniejszej Umowy dotyczącego wzajemnej pomocy administracyjnej w sprawach celnych, w tym w zakresie wymiany informacji i danych, wzajemnego uznawania kontroli celnych i programów partnerstwa handlowego oraz wzajemnie uzgodnionych korzyści;
- c) wymienia poglądy na wszelkie tematy będące przedmiotem wspólnego zainteresowania, w tym przyszłe środki i zasoby na ich wdrożenie i stosowanie; oraz
- d) w stosownych przypadkach przedstawia zalecenia Komitetowi Partnerstwa.

ROZDZIAŁ 3

Barier techniczne w handlu

Artykuł 127

Cel

Celem niniejszego rozdziału jest ułatwienie handlu towarami między Stronami przez zapewnienie ram umożliwiających zapobieganie zbędnym barierom w handlu, ich identyfikację i usuwanie w ramach Porozumienia w sprawie barier technicznych w handlu, stanowiącego załącznik 1A do porozumienia WTO („porozumienie TBT”).

Artykuł 128

Zakres stosowania i definicje

1. Niniejszy rozdział odnosi się do opracowania, przyjęcia i stosowania przez każdą ze Stron norm, przepisów technicznych i procedur oceny zgodności określonych w porozumieniu TBT, które mogą mieć wpływ na handel towarami między Stronami.
2. Niezależnie od przepisów ust. 1 niniejszy rozdział nie ma zastosowania do środków sanitarnych i fitosanitarnych określonych w załączniku A do Porozumienia w sprawie stosowania środków sanitarnych i fitosanitarnych zawartego w załączniku 1 A do porozumienia WTO („porozumienie SPS”) ani do specyfikacji zakupów opracowanych przez organy władz publicznych, dotyczących ich własnych wymogów w zakresie produkcji lub konsumpcji.
3. Do celów niniejszego rozdziału mają zastosowanie definicje zawarte w załączniku 1 do porozumienia TBT.

Artykuł 129

Porozumienie TBT

Strony potwierdzają istniejące prawa i obowiązki wobec siebie nawzajem, wynikające z porozumienia TBT, które zostaje niniejszym włączone do niniejszej Umowy i stanowi jego część.

Artykuł 130

Współpraca w dziedzinie barier technicznych w handlu

1. Strony wzmacniają współpracę dotyczącą norm, przepisów technicznych, metrologii, nadzoru rynku, akredytacji i procedur oceny zgodności w celu poszerzenia wzajemnego zrozumienia swoich systemów oraz ułatwienia dostępu do swoich rynków. W tym celu Strony starają się zidentyfikować i opracować mechanizmy i inicjatywy w zakresie współpracy regulacyjnej właściwe dla szczególnych kwestii lub sektorów, które mogą obejmować między innymi:

- a) wymianę informacji i doświadczeń w zakresie opracowywania i stosowania przepisów technicznych oraz procedur oceny zgodności;
 - b) działanie na rzecz możliwości uspołnienia lub dostosowania przepisów technicznych oraz procedur oceny zgodności;
 - c) stymulowanie współpracy między swoimi organami odpowiedzialnymi za metrologię, normalizację, ocenę zgodności i akredytację; oraz
 - d) wymianę informacji dotyczących rozwoju sytuacji na odpowiednich forach regionalnych i wielostronnych w zakresie norm, przepisów technicznych, procedur oceny zgodności i akredytacji.
2. W celu wspierania wzajemnej wymiany handlowej Strony:
- a) starają się zmniejszać różnice istniejące między nimi w obszarze przepisów technicznych, metrologii, normalizacji, nadzoru rynku, akredytacji i procedur oceny zgodności, w tym poprzez zachęcanie do korzystania z odpowiednich międzynarodowych aktów prawnych;
 - b) promują, zgodnie z przepisami międzynarodowymi, wykorzystanie akredytacji do wspierania oceny kompetencji technicznych organów odpowiedzialnych za ocenę zgodności oraz ich działań; oraz
 - c) wspierają uczestnictwo, a w miarę możliwości członkostwo Republiki Armenii i jej właściwych organów krajowych w organizacjach europejskich i międzynarodowych, których działalność dotyczy norm, oceny zgodności, akredytacji, metrologii i powiązanych funkcji.
3. Strony dążą do wszczęcia i utrzymania procesu, w ramach którego może zostać osiągnięte stopniowe zbliżenie przepisów technicznych, norm i procedur oceny zgodności Republiki Armenii i Unii Europejskiej.
4. W dziedzinach, w których osiągnięto dostosowanie, Strony mogą rozważyć wynegocjowanie umów dotyczących procedur oceny zgodności i zatwierdzania wyrobów przemysłowych.

Artykuł 131

Oznakowanie i etykietowanie

1. Bez uszczerbku dla art. 129 niniejszej Umowy, w odniesieniu do przepisów technicznych dotyczących wymogów w zakresie etykietowania lub oznakowania, Strony potwierdzają zasady określone w art. 2.2 porozumienia TBT, stanowiące, że wymogi takie nie mogą być opracowywane, przyjmowane ani stosowane w celu tworzenia niepotrzebnych przeszkód w handlu międzynarodowym ani nie mogą mieć takiego skutku. Z tego względu wymogi dotyczące etykietowania lub oznakowania nie mogą ograniczać handlu w stopniu większym niż to konieczne do osiągnięcia uzasadnionego celu, biorąc pod uwagę zagrożenia, jakie mogłoby wywołać nieosiągnięcie tego celu. Strony wspierają stosowanie zharmonizowanych na poziomie międzynarodowym wymogów dotyczących oznaczeń. W stosownych przypadkach Strony dokładają starań, by akceptować etykiety usuwalne lub nietrwałe.
2. W szczególności, w odniesieniu do obowiązkowego oznakowania lub etykietowania, Strony:
- a) podejmują wysiłki na rzecz minimalizacji wymogów dotyczących etykietowania lub oznakowania we wzajemnej wymianie handlowej, z wyjątkiem wymogów niezbędnych do ochrony zdrowia, bezpieczeństwa lub środowiska bądź z uwagi na inne uzasadnione cele polityki publicznej; oraz
 - b) zachowują prawo do wymagania, aby informacje umieszczane na etykietach lub oznaczeniach były podawane w języku określonym przez Stronę.

Artykuł 132

Przejrzystość

1. Bez uszczerbku dla postanowień rozdziału 12 każda ze Stron zapewnia, aby jej procedury opracowywania przepisów technicznych i procedury oceny zgodności przewidywały przeprowadzanie konsultacji społecznych z zainteresowanymi stronami na odpowiednio wczesnym etapie, kiedy uwagi przesłane w ramach konsultacji publicznych można jeszcze wprowadzić i uwzględnić, z wyjątkiem przypadków, gdy nie jest to możliwe z powodu sytuacji nadzwyczajnej lub w przypadku zagrożenia wystąpieniem sytuacji nadzwyczajnej dotyczącej bezpieczeństwa, zdrowia, ochrony środowiska lub bezpieczeństwa narodowego.

2. Zgodnie z art. 2.9 porozumienia TBT każda ze Stron pozostawia czas na przedstawienie uwag na odpowiednio wczesnym etapie po zgłoszeniu projektu przepisów technicznych lub procedur oceny zgodności. W przypadku gdy proces konsultacji dotyczący proponowanych przepisów technicznych lub procedur oceny zgodności ma charakter otwarty, każda ze Stron zezwala drugiej Stronie lub osobom fizycznym lub prawnym drugiej Strony na udział w konsultacjach społecznych na warunkach nie mniej korzystnych niż te przyznane jej własnym osobom fizycznym lub prawnym.

3. Każda ze Stron zapewnia publiczną dostępność przyjętych przez nią przepisów technicznych i procedur oceny zgodności.

ROZDZIAŁ 4

Kwestie sanitarne i fitosanitarne

Artykuł 133

Cel

Celem niniejszego rozdziału jest określenie zasad mających zastosowanie do środków sanitarnych i fitosanitarnych („środki SPS”) w wymianie handlowej między Stronami oraz do współpracy w zakresie dobrostanu zwierząt. Strony stosują te zasady w sposób, który ułatwia handel, przy równoczesnym zachowaniu stosowanego przez każdą ze Stron poziomu ochrony życia lub zdrowia ludzi, zwierząt i roślin.

Artykuł 134

Zobowiązania wielostronne

Strony potwierdzają swoje prawa i obowiązki wynikające z porozumienia SPS.

Artykuł 135

Zasady

1. Strony zapewniają, aby środki SPS były opracowywane i realizowane w oparciu o zasadę proporcjonalności, przejrzystości, niedyskryminacji i naukowego uzasadnienia, z uwzględnieniem standardów międzynarodowych, takich jak te ustanowione w Międzynarodowej konwencji ochrony roślin z 1951 r. („IPPC”), a także przez Światową Organizację Zdrowia Zwierząt („OIE”) i przez Komisję Kodeksu Żywnościowego („Codex”).

2. Każda ze Stron zapewnia, aby jej środki SPS nie powodowały arbitralnej lub nieuzasadnionej dyskryminacji między jej własnym terytorium a terytorium drugiej Strony w zakresie, w jakim panują w nich identyczne lub podobne warunki. Środki SPS nie mogą być stosowane w sposób, który stanowiłby ukryte ograniczenie w handlu.

3. Każda ze Stron zapewnia wdrożenie środków, procedur i kontroli SPS.

4. Każda ze Stron udziela odpowiedzi na wezwanie do udzielenia informacji otrzymane od właściwego organu drugiej Strony nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od otrzymania wezwania i w sposób nie mniej korzystny w odniesieniu do produktów przywożonych niż w odniesieniu do krajowych produktów podobnych.

Artykuł 136

Wymogi dotyczące przywozu

1. Wymogi dotyczące przywozu Strony dokonującej przywozu mają zastosowanie do całego terytorium Strony dokonującej wywozu, z zastrzeżeniem art. 137.

2. Wymogi dotyczące przywozu określone w świadectwie muszą być oparte na zasadach Codex, OIE i IPPC, chyba że wymogi te są uzasadnione naukową oceną ryzyka przeprowadzoną zgodnie z postanowieniami porozumienia SPS.

3. Wymogi określone w pozwoleniach na przywóz nie mogą zawierać bardziej rygorystycznych warunków sanitarnych i weterynaryjnych niż warunki ustanowione w świadectwach, o których mowa w ust. 2.

*Artykuł 137***Środki związane ze zdrowiem zwierząt i roślin**

1. Strony uznają pojęcie obszarów wolnych od chorób lub szkodników oraz obszarów niewielkiego rozpowszechnienia chorób lub szkodników, zgodnie z porozumieniem SPS oraz właściwymi normami, wytycznymi i zaleceniami Codex Alimentarius, OIE i IPPC.
2. Określając obszary wolne od chorób lub szkodników oraz obszary niewielkiego rozpowszechnienia chorób lub szkodników, Strony uwzględniają takie czynniki jak umiejscowienie geograficzne, ekosystemy, nadzór epidemiologiczny i skuteczność kontroli sanitarnych i fitosanitarnych na tych obszarach.

*Artykuł 138***Kontrole i audyty**

Strona dokonująca przywozu może przeprowadzić własne kontrole kosztów i audyty na terytorium Strony dokonującej wywozu, aby ocenić systemy jej kontroli i certyfikacji. Te kontrole i audyty przeprowadza się zgodnie z odpowiednimi normami, wytycznymi i zaleceniami międzynarodowymi.

*Artykuł 139***Wymiana informacji i współpraca**

1. Strony prowadzą dyskusje i wymieniają się informacjami na temat istniejących środków SPS i środków dotyczących dobrostanu zwierząt oraz opracowywania i wdrażania tych środków. Takie dyskusje i wymiany informacji uwzględniają, w stosownych przypadkach, porozumienie SPS oraz normy, wytyczne i zalecenia Codex, OIE oraz IPPC.
2. Strony współpracują w kwestiach dotyczących zdrowia zwierząt, dobrostanu zwierząt i zdrowia roślin poprzez wymianę informacji, wiedzy fachowej i doświadczeń w celu budowania zdolności w tych dziedzinach.
3. Strony w odpowiednim czasie nawiązują dialog w kwestiach sanitarnych i fitosanitarnych na wniosek jednej ze Stron w celu rozważenia zagadnień sanitarnych i fitosanitarnych oraz innych pilnych kwestii objętych niniejszym rozdziałem. Komitet Partnerstwa może przyjąć regulamin prowadzenia takich dialogów.
4. Strony wskazują i regularnie aktualizują punkty kontaktowe na użytek porozumiewania się w sprawach objętych niniejszym rozdziałem.

*Artykuł 140***Przejrzystość**

Każda ze Stron:

- a) dąży do zachowania przejrzystości w zakresie środków SPS mających zastosowanie do handlu, a w szczególności w zakresie wymogów sanitarnych i fitosanitarnych stosowanych w odniesieniu do przywozu towarów pochodzących z drugiej Strony;
- b) informuje, na wniosek drugiej Strony, w ciągu dwóch miesięcy od daty takiego wniosku, o wymogach sanitarnych i fitosanitarnych mających zastosowanie do przywozu konkretnych produktów, w tym o tym, czy konieczne jest dokonanie oceny ryzyka; oraz
- c) powiadamia drugą Stronę o wszelkich poważnych lub istotnych zagrożeniach dla zdrowia publicznego, zdrowia zwierząt lub roślin, w tym o wszelkich sytuacjach wyjątkowych dotyczących żywności. Powiadomienie takie przekazuje się na piśmie w ciągu dwóch dni roboczych od dnia, w którym ryzyko się ujawniło.

ROZDZIAŁ 5

Handel usługami, zakładanie przedsiębiorstw i handel elektroniczny

Sekcja A

Postanowienia ogólne

Artykuł 141

Cel i zakres stosowania

1. Strony, potwierdzając swoje poszczególne zobowiązania w ramach porozumienia WTO, ustanawiają niniejszym niezbędne uzgodnienia dotyczące stopniowej wzajemnej liberalizacji prowadzenia przedsiębiorstw i handlu usługami oraz współpracy w zakresie handlu elektronicznego.
2. Żadne z postanowień niniejszego rozdziału nie może być interpretowane jako nakładające na Strony jakiegokolwiek zobowiązania w zakresie zamówień publicznych, z zastrzeżeniem postanowień rozdziału 8.
3. Niniejszy rozdział nie ma zastosowania do dotacji przyznanych przez Stronę, które podlegają postanowieniom rozdziału 10.
4. Zgodnie z postanowieniami niniejszego rozdziału każda ze Stron zachowuje prawo do wprowadzania i utrzymywania środków służących realizacji uzasadnionych celów politycznych.
5. Niniejszy rozdział nie ma zastosowania do środków odnoszących się do osób fizycznych starających się o dostęp do rynku pracy Strony ani do środków dotyczących obywatelstwa, stałego pobytu, czy też stałego zatrudnienia.
6. Żadne z postanowień niniejszego rozdziału nie uniemożliwia Stronie stosowania środków regulujących wjazd lub czasowy pobyt osób fizycznych na jej terytorium, łącznie ze środkami niezbędnymi dla ochrony integralności granic i zapewnienia zorganizowanego przemieszczania się osób fizycznych przez ich granice, pod warunkiem że środki takie nie są stosowane w sposób niweczący lub naruszający korzyści przypadające którejkolwiek ze Stron zgodnie z warunkami szczegółowego zobowiązania w niniejszym rozdziale i załącznikami do niniejszej Umowy.

Artykuł 142

Definicje

Do celów niniejszego rozdziału:

- a) „środek” oznacza każdy środek przyjęty przez Stronę w formie ustawy, rozporządzenia, zasady, procedury, decyzji, działania administracyjnego lub w jakiegokolwiek innej formie;
- b) „środki wprowadzone lub utrzymywane przez Stronę” oznaczają środki wprowadzone przez:
 - (i) administrację i organy Strony stopnia centralnego, regionalnego lub lokalnego; oraz
 - (ii) organy pozarządowe Strony wykonujące uprawnienia delegowane przez administrację lub organy Strony stopnia centralnego, regionalnego lub lokalnego;
- c) „osoba fizyczna pochodząca ze Strony” oznacza obywatela państwa członkowskiego zgodnie z jego ustawodawstwem lub obywatela Republiki Armenii zgodnie z jej ustawodawstwem;
- d) „osoba prawna” oznacza każdy podmiot prawny właściwie ustanowiony lub w inny sposób utworzony na podstawie właściwego prawa, do celów komercyjnych lub innych, prywatny lub państwowy, włączając w to spółkę kapitałową, fundusz powierniczy, spółkę osobową, wspólne przedsięwzięcie, spółkę jednoosobową lub stowarzyszenie;
- e) „osoba prawna pochodząca ze Strony” oznacza osobę prawną ustanowioną zgodnie z przepisami jednego z państw członkowskich i Unii Europejskiej lub z przepisami Republiki Armenii i mającą siedzibę statutową, zarząd lub główne miejsce prowadzenia działalności na terytorium, do którego zastosowanie ma Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, lub na terytorium Republiki Armenii.

Osoba prawna mająca jedynie swoją siedzibę statutową lub zarząd odpowiednio na terytorium, do którego ma zastosowanie Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, lub na terytorium Republiki Armenii nie jest uznawana odpowiednio za osobę prawną pochodzącą z Unii Europejskiej lub za osobę prawną pochodzącą z Republiki Armenii, chyba że jej działalność ma rzeczywisty i ciągły związek z gospodarką odpowiednio Unii Europejskiej lub Republiki Armenii;

- f) niezależnie od postanowień poprzednich liter postanowieniami niniejszej Umowy objęte są również przedsiębiorstwa żeglugowe mające siedzibę poza terytorium Unii Europejskiej lub Republiki Armenii i kontrolowane odpowiednio przez obywateli państw członkowskich lub Republiki Armenii, o ile ich statki są zarejestrowane zgodnie z właściwym ustawodawstwem w państwie członkowskim lub w Republice Armenii i pływają pod banderą państwa członkowskiego lub Republiki Armenii;
- g) „jednostka zależna osoby prawnej pochodzącej z jednej ze Stron” oznacza osobę prawną, która jest faktycznie kontrolowana przez inną osobę prawną pochodzącą z tej Strony⁽¹⁾;
- h) „oddział” osoby prawnej oznacza jednostkę nieposiadającą osobowości prawnej, o charakterze stałym, powstałą na przykład w wyniku rozszerzenia działalności podmiotu macierzystego, posiadającą strukturę kierowniczą i wyposażoną materialnie do prowadzenia negocjacji handlowych z osobami trzecimi, aby osoby te, wiedząc, że w razie konieczności istnieje związek prawny z podmiotem macierzystym, którego siedziba zarządu znajduje się za granicą, nie były zobowiązane negocjować bezpośrednio z takim podmiotem macierzystym, lecz mogły dokonywać transakcji handlowych w miejscu prowadzenia działalności stanowiącej rozszerzenie działalności tego podmiotu;
- i) „prowadzenie przedsiębiorstwa” oznacza:
 - (i) w odniesieniu do osób prawnych pochodzących z jednej ze Stron – osoby prawne podejmujące i prowadzące działalność gospodarczą poprzez ustanowienie, w tym nabycie, osoby prawnej albo założenie oddziału lub przedstawicielstwa odpowiednio w Unii Europejskiej lub w Republice Armenii;
 - (ii) w odniesieniu do osób fizycznych pochodzących z jednej ze Stron – osoby fizyczne podejmujące i prowadzące działalność gospodarczą na zasadzie samozatrudnienia lub zakładające przedsiębiorstwa, w szczególności spółki, które faktycznie kontrolują;
- j) „działalność gospodarcza” obejmuje działalność o charakterze przemysłowym, handlowym i zawodowym oraz działalność rzemieślniczą, a nie obejmuje działalności prowadzonej w ramach wykonywania władzy publicznej;
- k) „prowadzenie działalności” oznacza prowadzenie działalności gospodarczej;
- l) „usługi” oznaczają wszelkie usługi w jakichkolwiek sektorach z wyjątkiem usług świadczonych w ramach wykonywania władzy publicznej;
- m) „usługi świadczone i inne działania prowadzone w ramach wykonywania władzy publicznej” oznaczają wszelkie usługi lub działania, które nie są wykonywane na zasadach handlowych ani w ramach konkurencji z jednym podmiotem gospodarczym lub większą ich liczbą;
- n) „transgraniczne świadczenie usług” oznacza świadczenie usług:
 - (i) z terytorium Strony na terytorium drugiej Strony; lub
 - (ii) na terytorium Strony dla usługobiorcy pochodzącego z drugiej Strony;
- o) „usługodawca” Strony oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną jednej ze Stron, która świadczy lub zamierza świadczyć usługi; oraz
- p) „przedsiębiorca” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną Strony, która prowadzi lub zamierza prowadzić działalność gospodarczą poprzez utworzenie przedsiębiorstwa.

⁽¹⁾ Osoba prawna jest kontrolowana przez inną osobę prawną, jeżeli ta ostatnia ma prawo do powołania większości członków jej zarządu lub do kierowania jej działaniami w inny sposób z prawnego punktu widzenia.

Sekcja B

Prowadzenie przedsiębiorstwa

Artykuł 143

Zakres stosowania

Niniejsza sekcja ma zastosowanie do środków wprowadzonych lub utrzymywanych przez Strony, wpływających na prowadzenie wszelkiego rodzaju przedsiębiorstw z wyjątkiem:

- a) wydobywania, wytwarzania i przetwarzania ⁽¹⁾ materiałów jądrowych;
- b) produkcji broni, amunicji i materiałów wojskowych oraz handlu nimi;
- c) usług audiowizualnych;
- d) krajowego kabotażu morskiego ⁽²⁾; oraz
- e) krajowych i międzynarodowych usług transportu lotniczego ⁽³⁾, regularnego lub nieregularnego, oraz usług bezpośrednio związanych z wykonywaniem praw przewozowych, innych niż:
 - (i) usługi naprawcze i konserwacyjne, podczas których statek powietrzny jest wycofany z użytku;
 - (ii) sprzedaż i marketing usług transportu lotniczego;
 - (iii) usługi związane z komputerowym systemem rezerwacji (CRS);
 - (iv) usługi obsługi naziemnej; oraz
 - (v) usługi obsługi portów lotniczych.

Artykuł 144

Traktowanie narodowe i traktowanie zgodne z zasadą największego uprzywilejowania

1. Z uwzględnieniem zastrzeżeń wymienionych w załączniku VIII-E do niniejszej Umowy z datą wejścia w życie niniejszej Umowy Republika Armenii przyznaje:

- a) w odniesieniu do zakładania jednostek zależnych, oddziałów i przedstawicielstw osób fizycznych lub prawnych pochodzących z Unii Europejskiej traktowanie nie mniej korzystne niż traktowanie przyznawane przez Republikę Armenii jej własnym osobom prawnym, oddziałom i przedstawicielstwom lub jakimkolwiek osobom prawnym, oddziałom i przedstawicielstwom osób prawnych pochodzących z państwa trzeciego w zależności od tego, które z nich jest korzystniejsze; oraz
- b) w odniesieniu do działalności założonych w Republice Armenii jednostek zależnych, oddziałów i przedstawicielstw osób prawnych pochodzących z Unii Europejskiej traktowanie nie mniej korzystne niż traktowanie przyznawane przez Republikę Armenii jej własnym osobom prawnym, ich oddziałom i przedstawicielstwom lub jednostkom zależnym, oddziałom i przedstawicielstwom jakichkolwiek osób prawnych pochodzących z państwa trzeciego, w zależności od tego, które jest korzystniejsze ⁽⁴⁾.

⁽¹⁾ Dla większej pewności należy zaznaczyć, że przetwarzanie materiałów jądrowych obejmuje wszystkie działania sklasyfikowane pod kodem 2330 według klasyfikacji UN ISIC Rev.3.1.

⁽²⁾ Bez uszczerbku dla zakresu działalności, która może zostać uznana za kabotaż na podstawie odpowiedniego ustawodawstwa krajowego, krajowy kabotaż morski w rozumieniu niniejszego rozdziału obejmuje przewozy pasażerskie lub przewozy towarów między portem lub miejscem znajdującym się w Republice Armenii lub w państwie członkowskim a innym portem lub miejscem znajdującym się w Republice Armenii lub w państwie członkowskim, w tym na jego szelfie kontynentalnym, jak stanowi Konwencja Narodów Zjednoczonych o prawie morza, oraz ruch rozpoczynający i kończący się w tym samym porcie lub miejscu znajdującym się w Republice Armenii lub w państwie członkowskim.

⁽³⁾ Warunki wzajemnego dostępu do rynku w transporcie lotniczym zostaną określone w przyszłej Umowie pomiędzy Stronami w sprawie ustanowienia wspólnego obszaru lotniczego.

⁽⁴⁾ Obowiązek ten nie dotyczy postanowień w zakresie ochrony inwestycji nieobjętych niniejszą sekcją, wraz z postanowieniami dotyczącymi postępowania mającego na celu rozstrzygnięcie sporu między inwestorami a państwem, jak zapisano w innych umowach.

2. Z uwzględnieniem zastrzeżeń wymienionych w załączniku VIII-A do niniejszej Umowy z datą wejścia w życie niniejszej Umowy Unia Europejska przyznaje:

- a) w odniesieniu do zakładania jednostek zależnych, oddziałów i przedstawicielstw osób fizycznych lub prawnych pochodzących z Republiki Armenii, traktowanie nie mniej korzystne niż traktowanie przyznawane przez Unię Europejską jej własnym osobom prawnym, oddziałom i przedstawicielstwom lub jakimkolwiek osobom prawnym, oddziałom i przedstawicielstwom osób prawnych pochodzących z państwa trzeciego w zależności od tego, które z nich jest korzystniejsze; oraz
- b) w odniesieniu do działalności założonych w Unii Europejskiej jednostek zależnych, oddziałów i przedstawicielstw osób fizycznych lub prawnych pochodzących z Republiki Armenii, traktowanie nie mniej korzystne niż traktowanie przyznawane własnym osobom prawnym, ich oddziałom i przedstawicielstwom lub jakimkolwiek osobom prawnym, oddziałom i przedstawicielstwom osób prawnych pochodzących z państwa trzeciego, w zależności od tego, które jest korzystniejsze ⁽¹⁾.

3. Z uwzględnieniem zastrzeżeń wymienionych w załącznikach VIII-A i VIII-E Strony nie przyjmują żadnych nowych środków, które powodują dyskryminację w odniesieniu do zakładania na ich terytorium osób prawnych pochodzących z drugiej Strony ani w odniesieniu do prowadzenia działalności przez takie założone osoby prawne w porównaniu z ich własnymi osobami prawnymi.

Artykuł 145

Przegląd

Mając na uwadze stopniową liberalizację warunków prowadzenia działalności, Komitet Partnerstwa w składzie odpowiedzialnym za handel dokonuje regularnie przeglądu ram prawnych ⁽²⁾ i warunków prowadzenia działalności gospodarczej.

Artykuł 146

Inne umowy

Żadne z postanowień niniejszego rozdziału nie może być interpretowane jako ograniczające prawa inwestorów Stron do korzystania z korzystniejszego traktowania przewidzianego w jakichkolwiek istniejących lub przyszłych umowach międzynarodowych odnoszących się do inwestycji, których stronami są państwa członkowskie i Republika Armenii.

Artykuł 147

Zasady traktowania oddziałów i przedstawicielstw

1. Postanowienia art. 144 nie stanowią przeszkody dla stosowania przez Stronę szczególnych środków dotyczących zakładania i działalności na jej terytorium oddziałów i przedstawicielstw osób prawnych drugiej Strony, niezarejestrowanych na terytorium pierwszej Strony, o ile środki te są uzasadnione prawnymi lub technicznymi różnicami pomiędzy tymi oddziałami i przedstawicielstwami w porównaniu z oddziałami i przedstawicielstwami osób prawnych zarejestrowanych na terytorium pierwszej Strony lub, w odniesieniu do usług finansowych, ze względów ostrożnościowych.

2. Różnica w traktowaniu nie może wykraczać poza to, co jest ściśle konieczne w związku z istnieniem takich różnic prawnych lub technicznych lub, w odniesieniu do usług finansowych, ze względów ostrożnościowych.

⁽¹⁾ Obowiązek ten nie dotyczy postanowień w zakresie ochrony inwestycji nieobjętych niniejszą sekcją, wraz z postanowieniami dotyczącymi postępowania mającego na celu rozstrzygnięcie sporu między inwestorami a państwem, jak zapisano w innych umowach.

⁽²⁾ Obejmuje to niniejszy rozdział oraz załączniki VIII-A i VIII-E.

Sekcja C

Transgraniczne świadczenie usług

Artykuł 148

Zakres stosowania

Niniejsza sekcja ma zastosowanie do środków wprowadzanych przez Strony, które mają wpływ na transgraniczne świadczenie usług we wszystkich sektorach, z wyjątkiem:

- a) usług audiowizualnych;
- b) krajowego kabotażu morskiego ⁽¹⁾; oraz
- c) krajowych i międzynarodowych usług transportu lotniczego ⁽²⁾, regularnego lub nieregularnego, oraz usług bezpośrednio związanych z wykonywaniem praw przewozowych innych niż:
 - (i) usługi naprawcze i konserwacyjne, podczas których statek powietrzny jest wycofany z użytku;
 - (ii) sprzedaż i marketing usług transportu lotniczego;
 - (iii) usługi związane z komputerowym systemem rezerwacji (CRS);
 - (iv) usługi obsługi naziemnej; oraz
 - (v) usługi obsługi portów lotniczych.

Artykuł 149

Dostęp do rynku

1. W zakresie dostępu do rynku poprzez transgraniczne świadczenie usług każda ze Stron przyznaje usługom i usługodawcom drugiej Strony traktowanie nie mniej korzystne niż traktowanie zapewniane na podstawie szczegółowych zobowiązań zawartych w załącznikach VIII-B i VIII-F.
2. W sektorach, w których podejmowane są zobowiązania związane z dostępem do rynku, środki, których żadna ze Stron nie może przyjmować ani utrzymywać na obszarze całego terytorium bądź w jednostkach podziału administracyjnego, o ile w załącznikach VIII-B i VIII-F nie postanowiono inaczej, są zdefiniowane jako:
 - a) ograniczenia liczby usługodawców, czy to w postaci kontyngentów określonych liczbowo, monopolów, wyłącznych usługodawców lub wymogów wykonania testu potrzeb ekonomicznych;
 - b) ograniczenia całkowitej wartości transakcji usługowych lub aktywów w postaci kontyngentów określonych liczbowo lub wymogu wykonania testu potrzeb ekonomicznych; lub
 - c) ograniczenia całkowitej liczby transakcji usługowych lub całkowitej wielkości produktu wyrażonego w formie określonych liczbowo jednostek, kontyngentów lub wymogu wykonania testu potrzeb ekonomicznych.

Artykuł 150

Traktowanie narodowe

1. W sektorach, w przypadku których zobowiązania dotyczące dostępu do rynku są zawarte w załącznikach VIII-B i VIII-F, oraz z zastrzeżeniem wszelkich określonych tam warunków i kwalifikacji, w odniesieniu do wszystkich środków wpływających na transgraniczne świadczenie usług, każda ze Stron przyznaje takim usługom i usługodawcom drugiej Strony traktowanie nie mniej korzystne niż to, które przyznaje własnym podobnym usługom i usługodawcom.

⁽¹⁾ Bez uszczerbku dla zakresu działalności, która może zostać uznana za kabotaż na podstawie odpowiedniego ustawodawstwa krajowego, krajowy kabotaż morski w rozumieniu niniejszego rozdziału obejmuje przewozy pasażerskie lub przewozy towarów między portem lub miejscem znajdującym się w Republice Armenii lub w państwie członkowskim a innym portem lub miejscem znajdującym się w Republice Armenii lub w państwie członkowskim, w tym na jego szelfie kontynentalnym, jak stanowi Konwencja Narodów Zjednoczonych o prawie morza, oraz ruch rozpoczynający i kończący się w tym samym porcie lub miejscu znajdującym się w Republice Armenii lub w państwie członkowskim.

⁽²⁾ Warunki wzajemnego dostępu do rynku w transporcie lotniczym zostaną określone w przyszłej umowie pomiędzy Stronami w sprawie ustanowienia wspólnego obszaru lotniczego.

2. Strona może spełniać wymóg określony w ust. 1 przez przyznanie usługom i usługodawcom drugiej Strony traktowania identycznego albo różnego z formalnego punktu widzenia niż to, które przyznaje własnym podobnym usługom i usługodawcom.
3. Identyczne lub różne z formalnego punktu widzenia traktowanie uważane jest za mniej korzystne, jeżeli zmienia ono warunki konkurencji na korzyść usług lub usługodawców danej Strony w porównaniu z podobnymi usługami lub usługodawcami drugiej Strony.
4. Szczególne zobowiązania podjęte na podstawie niniejszego artykułu nie mogą być interpretowane jako wymagające od którejkolwiek ze Stron rekompensaty za nieodłączne niekorzystne czynniki konkurencji, które wynikają z faktu, że odnośne usługi lub usługodawcy pochodzą z zagranicy.

Artykuł 151

Wykaz zobowiązań

1. Sektory zliberalizowane przez każdą ze Stron zgodnie z niniejszym rozdziałem oraz, w drodze zastrzeżeń, ograniczenia dotyczące dostępu do rynku i traktowania narodowego mające zastosowanie do usług i usługodawców drugiej Strony w tych sektorach są określone w wykazach zobowiązań zawartych w załącznikach VIII-B i VIII-F.
2. Bez uszczerbku dla praw i obowiązków Stron istniejących lub mogących pojawić się na mocy Europejskiej konwencji o telewizji ponadgranicznej z 1989 r. oraz Europejskiej konwencji o koprodukcji filmowej z 1992 r. wykazy zobowiązań zawarte w załącznikach VIII-B i VIII-F nie obejmują zobowiązań w zakresie usług audiowizualnych.

Artykuł 152

Przegląd

Mając na uwadze stopniową liberalizację transgranicznego świadczenia usług pomiędzy Stronami, Komitet Partnerstwa w składzie odpowiedzialnym za handel dokonuje regularnie przeglądu wykazów zobowiązań, o którym mowa w art. 149–151. W przeglądzie tym uwzględniany jest między innymi proces stopniowego zbliżenia, o którym mowa w art. 169, 180 i 192, oraz jego wpływ na wyeliminowanie pozostałych przeszkód dla transgranicznego świadczenia usług między Stronami.

Sekcja D

Tymczasowy pobyt osób fizycznych w celach biznesowych

Artykuł 153

Zakres stosowania i definicje

1. Niniejsza sekcja ma zastosowanie do środków wprowadzanych przez Strony dotyczących wjazdu oraz tymczasowego pobytu na ich terytorium personelu kluczowego, absolwentów odbywających staż, sprzedawców biznesowych, usługodawców kontraktowych i osób wykonujących wolne zawody, bez uszczerbku dla art. 141 ust. 5.
2. Do celów niniejszej sekcji:
 - a) „personel kluczowy” oznacza osoby fizyczne zatrudnione przez osobę prawną pochodzącą z jednej ze Stron, inną niż organizacja nieochodowa⁽¹⁾, które są odpowiedzialne za założenie przedsiębiorstwa lub faktyczną kontrolę nad nim, zarządzanie nim i jego działalność i które są „osobami odbywającymi wizyty służbowe do celów prowadzenia przedsiębiorstwa” albo „osobami przeniesionymi wewnątrz przedsiębiorstwa”;
 - b) „osoby odbywające wizyty służbowe do celów prowadzenia przedsiębiorstwa” oznaczają osoby fizyczne pracujące na wyższych stanowiskach, które są odpowiedzialne za założenie przedsiębiorstwa, które nie oferują ani nie świadczą usług, ani nie prowadzą działalności gospodarczej innej niż działalność wymagana do celów prowadzenia przedsiębiorstwa i które nie otrzymują wynagrodzenia ze źródła znajdującego się na terytorium Strony przyjmującej;

⁽¹⁾ Odniesienie do „osoby prawnej innej niż organizacja nieochodowa” ma zastosowanie wyłącznie do: Belgii, Republiki Czeskiej, Danii, Niemiec, Irlandii, Grecji, Hiszpanii, Francji, Włoch, Cypru, Łotwy, Litwy, Luksemburga, Malty, Niderlandów, Austrii, Portugalii, Słowenii, Finlandii oraz Zjednoczonego Królestwa.

- c) „osoby przeniesione wewnątrz przedsiębiorstwa” oznaczają osoby fizyczne, które zostały zatrudnione przez osobę prawną Strony lub są jej partnerami co najmniej od roku, które są czasowo przeniesione do przedsiębiorstwa, które może być jednostką zależną, oddziałem lub jednostką dominującą osoby prawnej ustanowionej na terytorium drugiej Strony i które nie są „kierownikami” ani „specjalistami”;
- d) „kierownicy” oznaczają osoby fizyczne pracujące na wyższych stanowiskach w ramach osoby prawnej, które przede wszystkim kierują zarządzaniem przedsiębiorstwem, a przy tym podlegają ogólnemu nadzorowi lub otrzymują wytyczne głównie od rady dyrektorów lub udziałowców przedsiębiorstwa, bądź osób im równoważnych, w tym co najmniej:
- (i) kierują przedsiębiorstwem lub jego departamentem lub działem;
 - (ii) nadzorują i kontrolują pracę innych pracowników nadzoru i kierownictwa lub sprawują funkcje specjalistyczne; oraz
 - (iii) są upoważnione do osobistego naboru i zwalniania pracowników lub do wydawania zaleceń w kwestii naboru, zwalniania pracowników lub innych działań dotyczących personelu;
- e) „specjaliści” oznaczają osoby pracujące w ramach osoby prawnej Strony, posiadające rzadko spotykaną wiedzę niezbędną do produkcji prowadzonej przez przedsiębiorstwo, obsługi sprzętu badawczego, technik, procesów, procedur lub zarządzania.

Przy ocenie takiej wiedzy brana będzie pod uwagę nie tylko wiedza specyficzna dla przedsiębiorstwa, ale również to, czy dana osoba posiada wysoki poziom kwalifikacji, w tym stosowne doświadczenie zawodowe związane z rodzajem pracy lub branżą, które wymagają określonej wiedzy technicznej, łącznie z akredytacją w zawodzie regulowanym;

- f) „absolwenci odbywający staż” oznaczają osoby fizyczne, które przez co najmniej rok były zatrudnione przez osobę prawną jednej ze Stron lub jej oddział, posiadają dyplom ukończenia studiów wyższych oraz są czasowo przeniesione do przedsiębiorstwa założonego przez osobę prawną na terytorium drugiej Strony w celu rozwoju kariery lub odbycia szkolenia w zakresie technik lub metod biznesowych ⁽¹⁾;
- g) „sprzedawcy biznesowi” ⁽²⁾ oznaczają osoby fizyczne, które są przedstawicielami usługodawcy lub dostawcy towarów pochodzącego z jednej ze Stron, starające się o wjazd i czasowy pobyt na terytorium drugiej Strony w celu negocjowania sprzedaży usług lub towarów bądź zawarcia umów na sprzedaż usług lub towarów w imieniu tego usługodawcy lub dostawcy oraz które nie są zaangażowane w prowadzenie sprzedaży bezpośredniej na rzecz ogółu społeczeństwa, nie otrzymują wynagrodzenia ze źródeł zlokalizowanych na terytorium przyjmującej Strony i nie są komisantami;
- h) „usługodawcy kontraktowi” oznaczają osoby fizyczne zatrudnione przez osobę prawną pochodzącą z jednej ze Stron, która nie jest agencją zajmującą się rekrutacją i pośrednictwem w zatrudnieniu pracowników ani nie działa za pośrednictwem takiej agencji, nie posiada przedsiębiorstwa na terytorium drugiej Strony oraz zawarła umowę w dobrej wierze o świadczenie usług z końcowym usługobiorcą pochodzącym z tej Strony, wymagającą czasowej obecności pracowników na terytorium tej Strony w celu wykonania umowy o świadczenie usług ⁽³⁾;
- i) „osoby wykonujące wolny zawód” oznaczają osoby fizyczne świadczące usługi i prowadzące działalność na własny rachunek na terytorium Strony, które nie posiadają przedsiębiorstwa na terytorium drugiej Strony oraz które zawarły umowę w dobrej wierze o świadczenie usług (bez udziału agencji zajmującej się rekrutacją i pośrednictwem w zatrudnieniu pracowników) z końcowym usługobiorcą pochodzącym z tej Strony, wymagającą czasowej obecności pracowników na terytorium tej Strony w celu wykonania umowy o świadczenie usług ⁽⁴⁾;

⁽¹⁾ Na przedsiębiorstwo przyjmujące może zostać nałożony wymóg przedstawienia, celem uprzedniego zatwierdzenia, programu szkolenia obejmującego okres pobytu i wskazującego, że celem pobytu jest szkolenie. W przypadku Republiki Czeskiej, Niemiec, Hiszpanii, Francji, Litwy, Węgier i Austrii szkolenia muszą być powiązane z uzyskaniem dyplomu ukończenia studiów wyższych.

⁽²⁾ Zjednoczone Królestwo: Kategoria sprzedawców biznesowych obejmuje jedynie usługodawców.

⁽³⁾ Umowa o świadczenie usług, o której mowa w lit. h) oraz i), musi być zgodna z przepisami ustawowymi i wykonawczymi oraz innymi wymogami Strony, na terytorium której dana umowa jest wykonywana.

⁽⁴⁾ Umowa o świadczenie usług, o której mowa w lit. h) oraz i), musi być zgodna z przepisami ustawowymi i wykonawczymi oraz innymi wymogami Strony, na terytorium której dana umowa jest wykonywana.

- j) „kwalifikacje” oznaczają dyplomy, świadectwa i inne dowody formalnych kwalifikacji wydane przez organ wyznaczony zgodnie z przepisami ustawowymi, wykonawczymi lub administracyjnymi oraz poświadczające pomyślne ukończenie szkolenia zawodowego.

Artykuł 154

Personel kluczowy i absolwenci odbywający staż

1. W przypadku każdego sektora zaangażowanego zgodnie z sekcją B oraz z uwzględnieniem wszelkich zastrzeżeń wymienionych w załączniku VIII-C każda ze Stron umożliwia przedsiębiorcom drugiej Strony zatrudnianie w ich przedsiębiorstwach osób fizycznych drugiej Strony, pod warunkiem że tacy pracownicy są personelem kluczowym lub absolwentami odbywającymi staż, zdefiniowanymi w art. 153. Wjazd i czasowy pobyt personelu kluczowego i absolwentów odbywających staż wynosi maksymalnie trzy lata w przypadku przeniesień wewnątrz przedsiębiorstwa, 90 dni w każdym dwunastomiesięcznym okresie dla osób odbywających wizyty służbowe do celów prowadzenia przedsiębiorstwa i jeden rok dla absolwentów odbywających staż.

2. W przypadku każdego sektora zaangażowanego zgodnie z sekcją B środki, których Strony nie utrzymują ani nie wprowadzają na obszarze całego terytorium bądź w jednostkach podziału administracyjnego, o ile w załączniku VIII-C nie określono inaczej, są zdefiniowane jako ograniczenia całkowitej liczby osób fizycznych, które przedsiębiorca może zatrudnić w charakterze personelu kluczowego i absolwentów odbywających staż w konkretnym sektorze, w formie kontyngentów określonych liczbowo lub wymogu wykonania testu potrzeb ekonomicznych, oraz jako ograniczenia dyskryminujące.

Artykuł 155

Sprzedawcy biznesowi

W przypadku każdego sektora zaangażowanego zgodnie z sekcjami B lub C oraz z uwzględnieniem wszelkich zastrzeżeń wymienionych w załączniku VIII-C każda ze Stron zezwala na wjazd i czasowy pobyt sprzedawców biznesowych przez maksymalnie 90 dni w każdym dwunastomiesięcznym okresie.

Artykuł 156

Usługodawcy kontraktowi

1. Strony potwierdzają swoje obowiązki wynikające ze zobowiązań w ramach Układu ogólnego WTO w sprawie handlu usługami w odniesieniu do wjazdu i czasowego pobytu usługodawców kontraktowych.

2. Zgodnie z załącznikami VIII-D i VIII-G każda ze Stron zezwala na świadczenie usług na swoim terytorium przez usługodawców kontraktowych pochodzących z drugiej Strony, z uwzględnieniem następujących warunków:

- a) osoby fizyczne są czasowo zaangażowane w świadczenie usług jako pracownicy osoby prawnej, która zawarła umowę o świadczenie usług na okres nieprzekraczający 12 miesięcy;
- b) osoby fizyczne wjeżdżające na terytorium drugiej Strony oferują usługi jako pracownicy osoby prawnej świadczącej usługi przez co najmniej rok bezpośrednio poprzedzający datę złożenia wniosku o wjazd na terytorium drugiej Strony, a ponadto posiadają, w momencie złożenia wniosku o wjazd na terytorium drugiej Strony, co najmniej trzyletnie doświadczenie zawodowe ⁽¹⁾ w sektorze działalności, który jest przedmiotem umowy;
- c) osoby fizyczne wjeżdżające na terytorium drugiej Strony posiadają:
 - (i) wykształcenie wyższe lub kwalifikacje potwierdzające wiedzę na równoważnym poziomie ⁽²⁾; oraz
 - (ii) kwalifikacje zawodowe wymagane do wykonywania działalności zgodnie z przepisami ustawowymi lub wykonawczymi bądź innymi środkami Strony, na terytorium której świadczona jest dana usługa;

⁽¹⁾ uzyskane po osiągnięciu pełnoletności.

⁽²⁾ W przypadku gdy dyplom lub kwalifikacje nie zostały uzyskane na terytorium Strony, na którym świadczona jest usługa, Strona ta może ocenić, czy są one równoważne z wyższym wykształceniem wymaganym na jej terytorium.

- d) z tytułu świadczenia usług na terytorium drugiej Strony osoby fizyczne nie otrzymują innego wynagrodzenia niż wynagrodzenie płacone przez osobę prawną zatrudniającą osobę fizyczną;
- e) osoba fizyczna wjeżdża na terytorium zainteresowanej Strony w celu przebywania na nim czasowo przez łączny okres nieprzekraczający sześciu miesięcy, a w przypadku Luksemburga – 25 tygodni, w każdym dwunastomiesięcznym okresie bądź przez okres trwania umowy, w zależności od tego, który z tych okresów jest krótszy;
- f) dostęp przyznany na mocy niniejszego artykułu odnosi się wyłącznie do działalności usługowej, która jest przedmiotem umowy, i nie uprawnia do posługiwania się tytułem zawodowym uznawanym na terytorium Strony, na którym świadczona jest usługa; oraz
- g) liczba osób objętych umową o świadczenie usług nie jest większa, niż wynika to z konieczności zapewnienia wykonania umowy, zgodnie z przepisami ustawowymi i wykonawczymi lub innymi środkami Strony, na terytorium której świadczona jest usługa.

Artykuł 157

Osoby wykonujące wolny zawód

Zgodnie z załącznikami VIII-D i VIII-G każda ze Stron zezwala na świadczenie usług na swoim terytorium przez osoby wykonujące wolny zawód pochodzące z drugiej Strony, z uwzględnieniem następujących warunków:

- a) osoby fizyczne są czasowo zaangażowane w świadczenie usług jako osoby prowadzące działalność na własny rachunek zarejestrowane na terytorium drugiej Strony i otrzymały zamówienie na świadczenie usług na okres nieprzekraczający 12 miesięcy;
- b) osoby fizyczne wjeżdżające na terytorium drugiej Strony posiadają, w momencie złożenia wniosku o wjazd na terytorium drugiej Strony, co najmniej sześcioletnie doświadczenie zawodowe w sektorze działalności, który jest przedmiotem umowy;
- c) osoby fizyczne wjeżdżające na terytorium drugiej Strony posiadają:
 - (i) wykształcenie wyższe lub kwalifikacje potwierdzające wiedzę na równoważnym poziomie⁽¹⁾; oraz
 - (ii) kwalifikacje zawodowe wymagane do wykonywania działalności zgodnie z przepisami ustawowymi lub wykonawczymi bądź innymi środkami Strony, na terytorium której świadczona jest dana usługa;
- d) osoba fizyczna wjeżdża na terytorium zainteresowanej Strony w celu przebywania na nim czasowo przez łączny okres nieprzekraczający sześciu miesięcy, a w przypadku Luksemburga – 25 tygodni, w każdym dwunastomiesięcznym okresie bądź przez okres trwania umowy, w zależności od tego, który z tych okresów jest krótszy; oraz
- e) dostęp przyznany na mocy niniejszego artykułu odnosi się wyłącznie do działalności usługowej, która jest przedmiotem umowy, i nie uprawnia do posługiwania się tytułem zawodowym uznawanym na terytorium Strony, na którym świadczona jest usługa.

Sekcja E

Ramy regulacyjne

Podsekcja I

Regulacje krajowe

Artykuł 158

Zakres stosowania i definicje

1. Niniejsza sekcja ma zastosowanie do środków Stron dotyczących wymogów i procedur licencyjnych oraz wymogów i procedur kwalifikacyjnych wpływających na:

- a) transgraniczne świadczenie usług;

⁽¹⁾ W przypadku gdy dyplom lub kwalifikacje nie zostały uzyskane na terytorium Strony, na którym świadczona jest usługa, Strona ta może ocenić, czy są one równoważne z wyższym wykształceniem wymaganym na jej terytorium.

- b) ustanowienie na ich terytorium osób prawnych i fizycznych drugiej Strony; oraz
- c) tymczasowy pobyt na ich terytorium kategorii osób fizycznych, o których mowa w art. 153.

2. W przypadku transgranicznego świadczenia usług niniejsza sekcja ma zastosowanie wyłącznie do sektorów, w odniesieniu do których Strona podjęła określone zobowiązania i tylko w zakresie, w jakim te konkretne zobowiązania mają zastosowanie. W przypadku prowadzenia przedsiębiorstw niniejsza sekcja nie ma zastosowania do niektórych sektorów w zakresie, w jakim obowiązują zastrzeżenia ustanowione w załącznikach VIII-A i VIII-E. W przypadku tymczasowego pobytu osób fizycznych niniejsza sekcja nie ma zastosowania do niektórych sektorów w zakresie, w jakim obowiązują zastrzeżenia ustanowione w załącznikach VIII-C, VIII-D i VIII-G.

3. Niniejsza sekcja nie ma zastosowania do środków w zakresie, w jakim stanowią zastrzeżenia objęte planowaniem.

4. Do celów niniejszej sekcji:

- a) „wymogi licencyjne” oznaczają wymogi merytoryczne inne niż wymogi kwalifikacyjne, które musi spełnić osoba fizyczna lub prawna, aby uzyskać, zmienić lub przedłużyć zezwolenie na prowadzenie działalności, o której mowa w ust. 1;
- b) „procedury licencyjne” oznaczają zasady administracyjne lub proceduralne, których osoba fizyczna lub prawna starająca się o zezwolenie na prowadzenie działalności, o której mowa w ust. 1, w tym o zmianę lub przedłużenie licencji, musi przestrzegać, aby wykazać spełnienie wymogów licencyjnych;
- c) „wymogi kwalifikacyjne” oznaczają wymogi merytoryczne dotyczące kwalifikacji osoby fizycznej do świadczenia usługi, których spełnienie należy wykazać w celu uzyskania zezwolenia na świadczenie danej usługi;
- d) „procedury kwalifikacyjne” oznaczają zasady administracyjne lub proceduralne, których osoba fizyczna musi przestrzegać, aby wykazać wypełnienie wymogów kwalifikacyjnych w celu uzyskania zezwolenia na świadczenie danej usługi; oraz
- e) „właściwy organ” oznacza każdą instytucję rządową lub organ na szczeblu centralnym, regionalnym lub lokalnym i organ pozarządowy wykonujący uprawnienia delegowane mu przez instytucje rządowe lub organy na szczeblu centralnym, regionalnym lub lokalnym, podejmujący decyzję o udzieleniu zezwolenia na świadczenie usług, w tym poprzez ustanowienie nieusługowej działalności gospodarczej lub w odniesieniu do zezwolenia na ustanowienie takiej działalności.

Artykuł 159

Warunki udzielenia licencji i kwalifikacji

1. Każda ze Stron zapewnia, aby środki dotyczące wymogów i procedur licencyjnych oraz wymogów i procedur kwalifikacyjnych oparte były na kryteriach uniemożliwiających właściwym organom wykonywanie prawa do oceny w sposób uznaniowy.
2. Kryteria, o których mowa w ust. 1, są:
 - a) proporcjonalne do celu z zakresu porządku publicznego;
 - b) jasne i jednoznaczne;
 - c) obiektywne;
 - d) określone z góry;
 - e) publikowane z wyprzedzeniem; oraz
 - f) przejrzyste i dostępne.
3. Zezwolenie lub licencja przyznawane są natychmiast po ich wydaniu w świetle wyników stosownego badania stwierdzającego, że warunki ich uzyskania zostały spełnione.

4. Każda ze Stron utrzymuje lub ustanawia organy lub procedury sądowe, arbitrażowe lub administracyjne, które zapewniają, na żądanie poszkodowanego przedsiębiorcy lub usługodawcy, szybkie rozpatrzenie sprawy, a w uzasadnionych przypadkach także odpowiednie środki zaradcze dotyczące decyzji administracyjnych mających wpływ na prowadzenie przedsiębiorstw, transgraniczne świadczenie usług lub tymczasowy pobyt osób fizycznych w celach biznesowych. W przypadku gdy takie procedury nie są niezależne od agencji, której powierzono wydawanie odnośnych decyzji administracyjnych, każda ze Stron zapewnia rzeczywisty obiektywizm i bezstronność przy rozpatrywaniu odwołań.

5. W przypadku gdy liczba dostępnych licencji na dany rodzaj działalności jest ograniczona z powodu niedostatecznych zasobów naturalnych lub możliwości technicznych, każda ze Stron stosuje taką procedurę wyboru potencjalnych kandydatów, która w pełni gwarantuje bezstronność, przejrzystość, w tym między innymi wystarczające informowanie o uruchomieniu, przeprowadzeniu i ukończeniu procedury.

6. Z zastrzeżeniem wymogów określonych w niniejszym artykule, określając regulamin procedury kwalifikacji, każda ze Stron może uwzględniać uzasadnione cele związane z porządkiem publicznym, w tym względy zdrowia, bezpieczeństwa, ochrony środowiska i zachowania dziedzictwa kulturowego.

Artykuł 160

Procedury licencyjne i kwalifikacyjne

1. Procedury i formalności licencyjne i kwalifikacyjne muszą być jasne, publikowane z wyprzedzeniem oraz stanowić dla wnioskodawców gwarancję, że ich wniosek zostanie rozpatrzony w sposób obiektywny i bezstronny.

2. Procedury i formalności licencyjne i kwalifikacyjne muszą być tak proste, jak to możliwe, oraz nie mogą komplikować niepotrzebnie ani opóźniać świadczenia usługi. Wszelkie opłaty licencyjne⁽¹⁾, które wnioskodawcy ponoszą w związku ze złożeniem wniosku, muszą być uzasadnione i proporcjonalne do kosztów odnośnych procedur udzielania zezwoleń.

3. Każda ze Stron zapewnia, aby procedury stosowane przez właściwe organy i decyzje podejmowane przez nie w ramach procesu udzielania licencji lub zezwolenia były bezstronne w odniesieniu do wszystkich wnioskodawców. Właściwy organ podejmuje decyzje w sposób niezależny i nie odpowiada przed jakimkolwiek podmiotem świadczącym usługi, które wymagają licencji lub zezwolenia.

4. W przypadku gdy istnieją określone terminy składania wniosków, wnioskodawca jest uprawniony do złożenia wniosku w rozsądnym terminie. Właściwy organ bez zbędnej zwłoki przystępuje do rozpatrzenia wniosku. W miarę możliwości wnioski są przyjmowane w formacie elektronicznym na tych samych warunkach w zakresie autentyczności co wnioski papierowe.

5. Każda ze Stron zapewnia, aby rozpatrzenie wniosku, w tym podjęcie ostatecznej decyzji, następowało w rozsądnym terminie od złożenia kompletnego wniosku. Każda ze Stron stara się ustanowić zwykłe ramy czasowe dla rozpatrywania wniosków.

6. W przypadku gdy właściwy organ otrzyma wniosek, który uzna za niekompletny, w rozsądnym terminie od jego otrzymania informuje o tym wnioskodawcę, dając mu możliwość naprawienia niedociągnięć i w miarę możliwości wskazując dodatkowe informacje potrzebne do uzupełnienia wniosku.

7. W miarę możliwości zamiast oryginalnych dokumentów przyjmowane są uwierzytelnione kopie.

8. Właściwy organ bez zbędnej zwłoki informuje wnioskodawcę na piśmie o odrzuceniu wniosku. Co do zasady wnioskodawca jest też informowany, na wniosek, o powodach odrzucenia wniosku i o terminach odwołania od decyzji.

9. Każda ze Stron zapewnia, aby udzielona licencja lub zezwolenie wchodziły w życie bez zbędnej zwłoki zgodnie z określonymi w nich warunkami.

⁽¹⁾ Opłaty licencyjne nie obejmują płatności aukcyjnych, przetargowych lub innych niedyskryminacyjnych sposobów przyznawania koncesji ani obowiązkowych składek za świadczenie usługi powszechnej.

Podsekcja II

Postanowienia o zasięgu ogólnym

Artykuł 161

Wzajemne uznawanie

1. Żadne z postanowień niniejszego rozdziału nie uniemożliwia którejkolwiek ze Stron nakładania na osoby fizyczne obowiązku posiadania niezbędnych kwalifikacji i doświadczenia zawodowego wymaganego na terytorium, na którym świadczona jest usługa, w danym sektorze działalności.
2. Każda ze Stron zachęca właściwe organizacje zawodowe na swoim terytorium do przekazania Komitetowi Partnerstwa w składzie rozstrzygającym kwestie dotyczące handlu zaleceń dotyczących wzajemnego uznawania kwalifikacji i doświadczenia zawodowego w celu wypełnienia przez inwestorów i usługodawców, w całości lub w części, kryteriów stosowanych przez każdą ze Stron do wydawania zezwoleń, licencji, prowadzenia działalności i certyfikacji inwestorów i usługodawców, w szczególności w zakresie usług świadczonych w ramach wolnych zawodów.
3. Po otrzymaniu zalecenia, o którym mowa w ust. 2, Komitet Partnerstwa w składzie rozstrzygającym kwestie dotyczące handlu dokonuje w rozsądnym czasie przeglądu tego zalecenia w celu stwierdzenia, czy jest ono spójne z niniejszą Umową i na podstawie informacji w nim zawartych ocenia przede wszystkim:
 - a) zakres, w jakim są ze sobą zbieżne standardy i kryteria stosowane przez każdą ze Stron w celu wydawania zezwoleń, licencji, prowadzenia działalności i certyfikacji usługodawców i przedsiębiorców; oraz
 - b) potencjalną wartość ekonomiczną umowy o wzajemnym uznawaniu kwalifikacji i doświadczenia zawodowego.
4. Jeśli spełnione są wymogi określone w ust. 3, Komitet Partnerstwa w składzie rozstrzygającym kwestie dotyczące handlu określa działania niezbędne do rozpoczęcia negocjacji umowy o wzajemnym uznawaniu, a następnie zaleca, by właściwe organy Stron przystąpiły do negocjacji.
5. Każda taka umowa musi być zgodna z odpowiednimi postanowieniami porozumienia WTO, a w szczególności z art. VII Układu ogólnego w sprawie handlu usługami stanowiącego załącznik 1B do porozumienia WTO (GATS).

Artykuł 162

Przejrzystość i ujawnianie informacji poufnych

1. Każda ze Stron bezzwłocznie odpowiada na wszystkie wnioski drugiej Strony o szczegółowe informacje dotyczące wszelkich podejmowanych przez nią środków o zasięgu ogólnym lub umów międzynarodowych odnoszących się do niniejszej Umowy lub wpływających na nią. Każda ze Stron ustanawia także co najmniej jeden punkt informacyjny, który na wniosek udziela inwestorom i usługodawcom drugiej Strony szczegółowych informacji na temat tych kwestii. Strony powiadamiają się nawzajem o punktach informacyjnych w ciągu trzech miesięcy od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy. Punkty informacyjne nie muszą być depozytariuszami przepisów ustawowych i wykonawczych.
2. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie wymaga od którejkolwiek ze Stron dostarczenia informacji poufnych, których ujawnienie utrudniłoby egzekwowanie prawa lub w inny sposób byłoby sprzeczne z interesem publicznym, czy też naruszałoby uzasadnione interesy handlowe poszczególnych przedsiębiorstw publicznych lub prywatnych.

Podsekcja III

Usługi informatyczne

Artykuł 163

Uzgodnienia dotyczące usług informatycznych

1. Liberalizując handel usługami informatycznymi zgodnie z sekcjami B, C i D, Strony stosują się do postanowień ust. 2–4.

2. Kod Centralnej Klasyfikacji Produktów (CPC ⁽¹⁾) 84, wykorzystywany przez Organizację Narodów Zjednoczonych do opisu usług informatycznych i usług powiązanych, obejmuje podstawowe funkcje wykorzystywane przy świadczeniu wszystkich takich usług: oprogramowanie komputerowe określone jako zestaw instrukcji wymaganych do pracy i komunikacji komputerów (łącznie z ich opracowaniem i wdrożeniem), przetwarzanie i przechowywanie danych oraz usługi powiązane, takie jak doradztwo i szkolenie dla pracowników klienta. Postęp technologiczny doprowadził do coraz częstszego oferowania takich usług w połączeniu z zakupem lub w formie pakietu usług powiązanych, które mogą obejmować niektóre lub wszystkie funkcje podstawowe. Przykładowo, usługi takie jak hosting stron i domen internetowych, usługi eksploracji danych i przetwarzanie siatkowe polegają na łączeniu podstawowych funkcji usług informatycznych.

3. Usługi informatyczne i usługi powiązane, niezależnie od tego, czy są świadczone poprzez sieć, w tym Internet, obejmują wszystkie usługi zapewniające:

- a) doradztwo, strategię, analizę, planowanie, specyfikację, projektowanie, opracowanie, instalację, wdrożenie, integrowanie, testowanie, usuwanie błędów, aktualizowanie, wsparcie, pomoc techniczną lub zarządzanie komputerami lub systemami komputerowymi;
- b) oprogramowanie określone jako zestaw instrukcji wymaganych do pracy i komunikacji komputerów (zewnętrznej i wewnętrznej) oraz doradztwo, strategię, analizę, planowanie, specyfikację, projektowanie, opracowanie, instalację, wdrożenie, integrowanie, testowanie, usuwanie błędów, aktualizowanie, dostosowanie, konserwację, wsparcie, pomoc techniczną, zarządzanie oprogramowaniem lub jego użytkowanie;
- c) przetwarzanie danych, przechowywanie danych, składowanie danych lub usługi w zakresie baz danych;
- d) usługi konserwacji i naprawy maszyn biurowych oraz sprzętu, w tym komputerów; lub
- e) usługi w zakresie szkolenia pracowników klienta, związane z oprogramowaniem, komputerami lub systemami komputerowymi, gdzie indziej niesklasyfikowane.

4. Usługi informatyczne i usługi powiązane umożliwiają świadczenie pozostałych usług, na przykład usług bankowych, drogą elektroniczną i w inny sposób. W takich przypadkach istotne jest rozróżnienie między usługami wspierającymi, na przykład hostingiem stron internetowych lub aplikacjami, a usługami podstawowymi lub usługami w zakresie treści, takimi jak usługi bankowe, które są świadczone elektronicznie. W takich przypadkach usługi podstawowe lub w zakresie treści nie są objęte CPC 84.

Podsekcja IV

Usługi pocztowe ⁽²⁾

Artykuł 164

Zakres stosowania i definicje

1. W niniejszej podsekcji określa się zasady dotyczące ram regulacyjnych dla wszystkich usług pocztowych.
2. Do celów niniejszej podsekcji oraz podsekcji B, C i D:
 - a) „zezwolenie” oznacza zezwolenie przyznane indywidualnemu usługodawcy przez organ regulacyjny, które jest wymagane przed rozpoczęciem wykonywania działalności polegającej na świadczeniu danej usługi; oraz

⁽¹⁾ Centralna Klasyfikacja Produktów określona w dokumentach statystycznych Urzędu Statystycznego Narodów Zjednoczonych, seria M, nr 77, CPC prov, 1991.

⁽²⁾ Niniejsza sekcja ma zastosowanie do CPC 7511 i CPC 7512.

- b) „usługa powszechna” oznacza ciągle świadczenie minimalnego zestawu usług pocztowych o określonej jakości we wszystkich punktach na terytorium Strony.

Artykuł 165

Zapobieganie praktykom szkodliwym dla rynku

Każda ze Stron zapewnia, aby żaden usługodawca pocztowy podlegający obowiązkowi świadczenia usługi powszechnej lub mający monopol pocztowy nie stosował praktyk szkodliwych dla rynku, takich jak:

- a) wykorzystanie przychodów z tytułu świadczenia takiej usługi do subsydiowania skrośnego usługi przesyłki ekspresowej lub jakiegokolwiek innej usługi niebędącej usługą powszechną; oraz
- b) stosowanie nieuzasadnionego rozróżnienia między klientami, takimi jak przedsiębiorstwa, podmioty wysyłające przesyłki masowe czy konsolidatorzy w zakresie opłat lub innych warunków świadczenia usług wchodzących w zakres obowiązku świadczenia usługi powszechnej lub monopolu pocztowego.

Artykuł 166

Usługa powszechna

1. Każda ze Stron ma prawo do określenia rodzaju obowiązku świadczenia usługi powszechnej, jaki zamierza utrzymać. Takie obowiązki nie będą uważane za antykonkurencyjne jako takie, pod warunkiem że będą wprowadzane w sposób przejrzysty, niedyskryminacyjny i będą konkurencyjnie neutralne oraz że nie będą bardziej uciążliwe, niż to jest konieczne dla rodzaju usługi powszechnej określonej przez Stronę.
2. Opłaty za usługę powszechną muszą być przystępne i spełniać potrzeby użytkowników.

Artykuł 167

Zezwolenia

1. Każda ze Stron powinna dążyć do zastąpienia zezwoleń na usługi nieobjęte zakresem usługi powszechnej zwykłą rejestracją.
2. Jeżeli wymagane jest zezwolenie:
- a) warunki wydawania zezwoleń, które nie mogą być bardziej uciążliwe, niż to konieczne do osiągnięcia ich celu, są podawane do publicznej wiadomości;
- b) wnioskodawca otrzymuje, na wniosek, uzasadnienie odmowy wydania zezwolenia; oraz
- c) każda ze Stron przewiduje procedurę odwołania do niezależnego organu, która jest przejrzysta, niedyskryminacyjna i oparta na obiektywnych kryteriach.

Artykuł 168

Niezależność organu regulacyjnego

Organ regulacyjny musi być prawnie odrębny od podmiotów świadczących usługi pocztowe i kurierskie i nie ponosi przed nimi odpowiedzialności. Decyzje organu regulacyjnego i stosowane przezeń procedury muszą być bezstronne w odniesieniu do wszystkich uczestników rynku.

Artykuł 169

Stopniowe zbliżenie przepisów

Strony uznają znaczenie stopniowego zbliżania ustawodawstwa Republiki Armenii w dziedzinie usług pocztowych do przepisów Unii Europejskiej.

Podsekcja V

Sieci i usługi łączności elektronicznej

Artykuł 170

Zakres stosowania i definicje

1. W niniejszej podsekcji określa się zasady dotyczące ram regulacyjnych dla zapewniania sieci komunikacji elektronicznej i świadczenia usług komunikacji elektronicznej, które są liberalizowane na mocy postanowień sekcji B, C i D.
2. Do celów niniejszej podsekcji:
 - a) „sieć łączności elektronicznej” oznacza systemy transmisyjne oraz, w stosownych przypadkach, urządzenia przełączające lub routingowe oraz inne zasoby, w tym nieaktywne elementy sieci, które umożliwiają przekazywanie sygnałów przewodowo, za pomocą radia, środków optycznych lub innych środków elektromagnetycznych;
 - b) „usługa łączności elektronicznej” oznacza usługę, która w całości lub w dużej części polega na przekazywaniu sygnałów za pomocą sieci łączności elektronicznej, w tym usługi telekomunikacyjne i usługi transmisji w sieciach używanych do nadawania; usługi te nie obejmują usług dostarczania treści przekazywanych za pomocą sieci lub usług łączności elektronicznej lub sprawowania kontroli edytorskiej nad tymi treściami;
 - c) „publiczna usługa łączności elektronicznej” oznacza usługę łączności elektronicznej, co do której Strona wymaga, wprost lub w praktyce, aby była publicznie dostępna;
 - d) „publiczna sieć łączności elektronicznej” oznacza sieć łączności elektronicznej wykorzystywaną całkowicie lub głównie do świadczenia publicznie dostępnych usług łączności elektronicznej i wspierającą przekazywanie informacji pomiędzy urządzeniami końcowymi sieci;
 - e) „publiczna usługa telekomunikacyjna” oznacza usługę przekazu telekomunikacyjnego, co do której Strona wymaga, wprost lub w praktyce, aby była publicznie dostępna; usługi takie mogą obejmować między innymi telegraf, telefon, telex oraz przekazywanie danych, które obejmuje przeważnie transmisję w czasie rzeczywistym informacji dostarczanych przez klienta pomiędzy co najmniej dwoma punktami, bez żadnej zmiany formy lub treści informacji klienta;
 - f) „organ regulacyjny w sektorze łączności elektronicznej” oznacza organ lub organy, którym Strona powierzyła regulowanie łączności elektronicznej, o której mowa w niniejszej podsekcji;
 - g) „infrastruktura podstawowa” oznacza infrastrukturę publicznej sieci łączności elektronicznej oraz usługi:
 - (i) które są wyłącznie lub w większości dostarczane przez jednego dostawcę lub ograniczoną liczbę dostawców; oraz
 - (ii) których z przyczyn ekonomicznych lub technicznych nie można łatwo zastąpić w celu świadczenia usługi;
 - h) „urządzenia towarzyszące” oznaczają takie usługi towarzyszące, infrastrukturę fizyczną oraz inne urządzenia lub elementy związane z siecią łączności elektronicznej lub usługą łączności elektronicznej, które umożliwiają lub wspierają świadczenie usług za pośrednictwem tej sieci lub usługi lub które mogą służyć do tego celu, i obejmują między innymi budynki lub wejścia do budynków, okablowanie budynków, anteny, wieże i inne konstrukcje nośne, kanały, przewody, maszty, studzienki i szafki;
 - i) „główny dostawca”⁽¹⁾ w sektorze łączności elektronicznej to dostawca, który może istotnie wpływać na warunki uczestnictwa w odpowiednim rynku usług łączności elektronicznej, w odniesieniu do cen i podaży, w wyniku kontrolowania infrastruktury podstawowej lub wykorzystania swojej pozycji rynkowej;

⁽¹⁾ Strony zgodnie przyjmują, że „główny dostawca” jest równoważny z dostawcą o znaczącej pozycji rynkowej.

- j) „dostęp” oznacza udostępnienie obiektów lub usług innemu usługodawcy na określonych warunkach w celu świadczenia usług łączności elektronicznej i obejmuje między innymi dostęp do:
- (i) elementów sieci i urządzeń towarzyszących, co może się wiązać z podłączeniem urządzeń za pomocą środków stacjonarnych lub niestacjonarnych, w szczególności obejmuje to dostęp do lokalnej pętli abonenckiej oraz urządzeń i usług niezbędnych do świadczenia usług w lokalnej pętli abonenckiej;
 - (ii) infrastruktury fizycznej, w tym budynków, kanałów i masztów;
 - (iii) odpowiednich systemów oprogramowania, w tym systemów wsparcia operacyjnego;
 - (iv) systemów informacyjnych lub baz danych na potrzeby przygotowywania zamówień, dostaw, zamawiania, konserwacji i napraw oraz fakturowania;
 - (v) translacji numerów lub systemów zapewniających analogiczne funkcje;
 - (vi) stacjonarnych i ruchomych sieci, w szczególności do celów roamingu; oraz
 - (vii) usług sieci wirtualnych;
- k) „wzajemne połączenie” oznacza fizyczne i logiczne połączenie publicznych sieci łączności elektronicznej wykorzystywanych przez tego samego usługodawcę lub przez różnych usługodawców, aby umożliwić użytkownikom jednego usługodawcy komunikowanie się z użytkownikami tego samego lub innego usługodawcy bądź uzyskiwanie dostępu do usług świadczonych przez innego usługodawcę, usług, które mogą być świadczone przez zaangażowane podmioty lub inne podmioty, które mają dostęp do tej sieci;
- l) „usługa powszechna” oznacza minimalny zestaw usług o określonej jakości, które mają być dostępne dla wszystkich użytkowników na terytorium Strony, niezależnie od ich geograficznej lokalizacji i po przystępnych cenach; jej zakres i zasady wdrażania ustala każda ze Stron;
- m) „przenoszenie numerów” oznacza dostępną dla wszystkich użytkowników publicznych usług łączności elektronicznej, którzy sobie tego zażyczą, możliwość zachowania w tym samym miejscu tych samych numerów telefonu bez pogorszenia jakości, niezawodności oraz łatwości korzystania przy zmianie pomiędzy tymi samymi kategoriami dostawców publicznych usług łączności elektronicznej.

Artykuł 171

Organ regulacyjny

1. Każda ze Stron zapewnia, aby jej organy regulacyjne ds. usług i sieci łączności elektronicznej były prawnie odrębne i funkcjonalnie niezależne od jakichkolwiek dostawców sieci łączności elektronicznej, usług łączności elektronicznej i urządzeń łączności elektronicznej.
2. Strona, która zachowa własność lub kontrolę nad dostawcą sieci lub usług łączności elektronicznej, zapewnia skuteczne oddzielenie strukturalne funkcji regulacyjnych od działalności związanej z własnością lub kontrolą. Organ regulacyjny działa w sposób niezależny i nie zwraca się do żadnego innego organu z prośbą o instrukcje dotyczące wykonywania obowiązków przypisanych mu na mocy prawa krajowego ani nie przyjmuje takich instrukcji.
3. Każda ze Stron zapewnia, by jej organy regulacyjne posiadały wystarczające uprawnienia do regulacji danego sektora oraz dysponowały środkami finansowymi i zasobami ludzkimi wystarczającymi do wypełniania przypisanych im zadań. Uprawnienia do zawieszenia lub uchylecia decyzji krajowych organów regulacyjnych mają wyłącznie organy odwoławcze, o których mowa w ust. 7.

Zadania powierzone organowi regulacyjnemu są podawane do wiadomości publicznej w łatwo dostępny i zrozumiały sposób, zwłaszcza gdy takie zadania są powierzone większej liczbie organów. Każda ze Stron zapewnia, by jej organy regulacyjne dysponowały osobnymi budżetami rocznymi. Budżety te udostępnia się publicznie.

4. Decyzje organu regulacyjnego i stosowane przez niego procedury muszą być bezstronne w odniesieniu do wszystkich uczestników rynku.

5. Kompetencje organów regulacyjnych muszą być wykonywane z zachowaniem przejrzystości i w odpowiednim czasie.
6. Organy regulacyjne mają uprawnienia niezbędne do zapewnienia, aby dostawcy sieci i usług łączności elektronicznej udzielali im niezwłocznie na wniosek wszelkich informacji, w tym informacji finansowych, niezbędnych organom regulacyjnym do wypełniania ich zadań zgodnie z postanowieniami niniejszej podsekcji. Informacje, o których mowa powyżej, muszą być proporcjonalne do wykonywanych przez organy regulacyjne zadań oraz przetwarzane zgodnie z wymogami poufności.
7. Użytkownik lub dostawca, którego dotyczy decyzja organu regulacyjnego, ma prawo odwołać się od niej do organu odwoławczego niezależnego od zainteresowanych stron. Organ taki, który może być sądem, musi dysponować odpowiednią wiedzą fachową pozwalającą mu na skuteczne wypełnianie jego funkcji. Musi być przy tym odpowiednio uwzględniona istota sprawy, a mechanizm odwoławczy musi być skuteczny. W przypadku gdy organ odpowiedzialny za procedurę odwoławczą nie ma charakteru sądowego, każda ze Stron zapewnia, aby jego decyzje były zawsze uzasadniane na piśmie oraz aby decyzje takie podlegały przeglądowi przeprowadzanemu przez bezstronny i niezależny organ sądowy. Decyzje podejmowane przez organy odwoławcze muszą być skutecznie egzekwowane. Do czasu rozpatrzenia odwołania decyzja organu regulacyjnego pozostaje w mocy, chyba że zgodnie z prawem krajowym zostaną zastosowane środki przejściowe.
8. Każda ze Stron zapewnia, by szef organu regulacyjnego lub, w stosownych przypadkach, członkowie organu kolejalnego pełniący tę funkcję w ramach organu regulacyjnego, lub osoby je zastępujące mogli być zwolnieni, wyłącznie jeśli nie spełniają warunków niezbędnych do wykonywania ich obowiązków, określonych z góry w prawie krajowym. Decyzja o zwolnieniu zostaje podana do publicznej wiadomości w chwili zwolnienia. Zwolniony szef organu regulacyjnego lub, w stosownych przypadkach, członkowie organu kolejalnego pełniący tę funkcję, otrzymują uzasadnienie i mają prawo do żądania jego publikacji w przypadkach, w których w przeciwnym razie tak by się nie stało, w wyniku czego uzasadnienie musi zostać opublikowane.

Artykuł 172

Zezwolenie na udostępnianie sieci i świadczenie usług łączności elektronicznej

1. Każda ze Stron w miarę możliwości zezwala na udostępnianie sieci łączności elektronicznej lub świadczenie usług łączności elektronicznej na podstawie zwykłego powiadomienia. Po otrzymaniu takiego powiadomienia od usługodawcy nie wymaga się uzyskania jednoznacznej decyzji ani innego aktu administracyjnego wydanego przez krajowy organ regulacyjny przed rozpoczęciem wykonywania uprawnień wynikających z zezwolenia. Prawa i obowiązki wynikające z takiego zezwolenia podawane są do wiadomości publicznej w łatwo dostępnej formie. Obowiązki te powinny być proporcjonalne do danej usługi.
2. W razie potrzeby Strona może wymagać licencji na użytkowanie częstotliwości radiowych i numerów w celu:
 - a) uniknięcia szkodliwych zakłóceń;
 - b) zapewnienia jakości technicznej usługi;
 - c) zagwarantowania efektywnego wykorzystania widma; lub
 - d) osiągnięcia innych celów interesu ogólnego.
3. Jeżeli Strona wymaga licencji, zobowiązana jest zapewnić, aby:
 - a) wszystkie kryteria udzielania licencji i rozsądny termin, w jakim zwykle należy podjąć decyzję w sprawie wniosku o licencję, były podawane do wiadomości publicznej;
 - b) wnioskodawca otrzymywał, na wniosek, pisemne uzasadnienie odmowy wydania licencji;
 - c) wnioskodawca miał możliwość odwołania się do organu odwoławczego w przypadku odmowy wydania licencji.
4. Wszelkie koszty administracyjne są nakładane na usługodawców w sposób obiektywny, przejrzysty, proporcjonalny i minimalizujący koszty. Wszelkie koszty administracyjne nałożone przez Stronę na usługodawców udostępniających sieć lub świadczących usługę na podstawie zezwolenia, o którym mowa w ust. 1, lub licencji, o której mowa w ust. 2, ograniczają się do rzeczywistych kosztów administracyjnych zwykle ponoszonych w związku z zarządzaniem, kontrolą i egzekwowaniem obowiązujących zezwoleń i licencji. Takie koszty administracyjne mogą obejmować koszty współpracy międzynarodowej, harmonizacji i normalizacji, analizy rynkowej, monitorowania zgodności i pozostałych kontroli rynku, jak również prac normatywnych związanych z przygotowaniem i egzekwowaniem ustawodawstwa i decyzji administracyjnych, takich jak decyzje w sprawie dostępu i wzajemnych połączeń.

Koszty administracyjne, o których mowa w akapicie pierwszym, nie obejmują płatności aukcyjnych, przetargowych ani innych niedyskryminacyjnych sposobów przyznawania koncesji ani obowiązkowych składek za świadczenie usługi powszechnej.

Artykuł 173

Rzadkie zasoby

1. Wszelkie procedury dotyczące rozmieszczenia i wykorzystania rzadkich zasobów, w tym widma radiowego, numerów i pierwszeństwa, przeprowadza się w sposób jawny, obiektywny, terminowy, przejrzysty, niedyskryminacyjny i proporcjonalny. Każda ze Stron opiera swoje procedury na obiektywnych, przejrzystych, niedyskryminacyjnych i proporcjonalnych kryteriach.
2. Aktualny stan przyznanego częstotliwości podaje się do wiadomości publicznej, jednakże nie wymaga się szczególnej identyfikacji widma radiowego przyznanego na realizację określonych zadań rządowych.
3. Każda ze Stron zachowuje prawo do ustanowienia i stosowania środków zarządzania widmem i częstotliwościami, które mogą spowodować ograniczenie liczby dostawców usług łączności elektronicznej, o ile robi to w sposób zgodny z niniejszą Umową. Prawo to obejmuje możliwość przyznawania częstotliwości przy uwzględnieniu bieżących i przyszłych potrzeb oraz dostępności widma radiowego. Środków wprowadzonych przez Stronę przyznającą i przypisującą widmo i zarządzającą częstotliwością nie uznaje się za środki same w sobie niezgodne z art. 144, 149 i 150.

Artykuł 174

Dostęp i wzajemne połączenia

1. Dostęp i wzajemne połączenia są co do zasady uzgadniane w ramach negocjacji handlowych między zainteresowanymi usługodawcami.
2. Każda ze Stron zapewnia, aby każdy dostawca usług łączności elektronicznej miał prawo, a w przypadku żądania ze strony innego usługodawcy – obowiązek, negocjowania wzajemnych połączeń z innymi usługodawcami do celów udostępniania publicznych sieci i usług łączności elektronicznej. Żadna ze Stron nie utrzymuje żadnych środków prawnych ani administracyjnych, które zobowiązywałyby dostawców zapewniających dostęp lub wzajemne połączenia do oferowania różnych warunków różnym usługodawcom za równoważne usługi lub nakładających na nich obowiązki niezwiązane ze świadczoną usługą.
3. Każda ze Stron zapewnia, aby usługodawcy uzyskujący informacje od innego usługodawcy podczas negocjowania dostępu lub uzgodnień o wzajemnych połączeniach mogli wykorzystywać takie informacje wyłącznie do celów, dla których zostały one przekazane, i zawsze z poszanowaniem poufności przekazanych lub przechowywanych informacji.
4. Każda ze Stron zapewnia, by główny dostawca na jej terytorium zapewniał dostawcom usług łączności elektronicznej dostęp do infrastruktury podstawowej, w tym między innymi do elementów sieci, urządzeń towarzyszących i usług towarzyszących, na rozsądnych i niedyskryminacyjnych⁽¹⁾ warunkach.
5. W przypadku publicznych usług telekomunikacyjnych zapewnia się wzajemne połączenie z głównym dostawcą w dowolnym punkcie sieci, w którym taki dostęp jest technicznie możliwy. Takie wzajemne połączenia są zapewniane:
 - a) na niedyskryminacyjnych warunkach (włączając w to normy i specyfikacje techniczne, jakość i konserwację) i po niedyskryminacyjnych stawkach, a ich jakość musi być nie mniej korzystna niż ta oferowana w przypadku własnych usług podobnych takiego głównego dostawcy lub podobnych usług niezrzeszonych usługodawców, ich spółek zależnych lub innych podmiotów zrzeszonych;

⁽¹⁾ Do celów niniejszej podsekcji określenie niedyskryminacyjny oznacza zasady traktowania narodowego, określone w art. 150, jak również odzwierciedla właściwe w tym sektorze stosowanie tego terminu, rozumianego jako „wymogi i warunki nie mniej korzystne niż te przyznane jakiegokolwiek innemu użytkownikowi podobnych publicznych usług lub sieci łączności elektronicznej w podobnych okolicznościach”.

- b) bez zbędnych opóźnień, na warunkach (włączając w to normy i specyfikacje techniczne, jakość i konserwację) i po cenach uwzględniających koszty, które są przejrzyste, rozsądne, uwzględniają wydajność ekonomiczną oraz są w wystarczającym stopniu wyodrębnione, tak że usługodawca nie musi płacić za elementy sieci ani infrastrukturę, których nie potrzebuje do świadczenia usługi; oraz
- c) na wniosek, w punktach innych niż punkty zakończenia sieci oferowane większości użytkowników, z zastrzeżeniem opłat odzwierciedlających koszty budowy niezbędnej dodatkowej infrastruktury.
6. Każda ze Stron zapewnia, aby procedury stosowane do wzajemnych połączeń z głównym dostawcą były udostępnione do wiadomości publicznej i by główni dostawcy podawali do wiadomości publicznej swoje umowy o wzajemnych połączeniach albo, w stosownych przypadkach, oferty dotyczące wzajemnych połączeń.

Artykuł 175

Środki ochronne w zakresie konkurencyjności stosowane wobec głównych dostawców

Każda ze Stron wprowadza lub utrzymuje właściwe środki do celów zapobiegania sytuacjom, w których usługodawcy, którzy pojedynczo lub wspólnie są głównymi dostawcami, rozpoczynają lub kontynuują stosowanie praktyk antykonkurencyjnych. Takie praktyki antykonkurencyjne obejmują w szczególności:

- a) uczestniczenie w antykonkurencyjnym subsydiowaniu skrośnym;
- b) wykorzystywanie informacji uzyskanych od konkurentów w antykonkurencyjnych celach; oraz
- c) nieudostępnianie w odpowiednim czasie innym usługodawcom informacji technicznych dotyczących podstawowej infrastruktury oraz informacji handlowych niezbędnych do świadczenia przez nich usług.

Artykuł 176

Usługa powszechna

1. Każda ze Stron ma prawo do określenia rodzaju obowiązków świadczenia usługi powszechnej, jakie zamierza utrzymać.
2. Takie obowiązki świadczenia usługi powszechnej nie są uważane za antykonkurencyjne same w sobie, pod warunkiem że są nakładane w sposób przejrzysty, obiektywny i niedyskryminacyjny. Nakładanie takich obowiązków musi być również neutralne w odniesieniu do konkurencji i nie może być bardziej uciążliwe, niż jest to konieczne dla rodzaju usługi powszechnej określonego przez Stronę.
3. Do świadczenia usługi powszechnej powinni kwalifikować się wszyscy dostawcy sieci lub usług łączności elektronicznej. Wyznaczanie dostawców usługi powszechnej odbywa się za pomocą wydajnego, przejrzystego i niedyskryminacyjnego mechanizmu. Każda ze Stron ocenia, w miarę potrzeby, czy świadczenie usługi powszechnej stanowi niesprawiedliwe obciążenie dla usługodawcy wyznaczonego do świadczenia takiej usługi. W przypadkach uzasadnionych taką oceną i biorąc pod uwagę korzyści rynkowe dla usługodawcy świadczącego usługę powszechną, organy regulacyjne określają, czy wymagany jest mechanizm służący wyrównaniu kosztów ponoszonych przez danego usługodawcę lub podziałowi kosztów netto wynikających z obowiązku świadczenia usługi powszechnej.

Artykuł 177

Możliwość przenoszenia numeru

Każda ze Stron zapewnia, aby dostawcy publicznych usług łączności elektronicznej umożliwiali przenoszenie numerów na rozsądnych warunkach.

Artykuł 178

Poufność informacji

Każda ze Stron zapewnia poufność łączności elektronicznej i związanych z nią danych o przekazie za pośrednictwem publicznej sieci łączności elektronicznej i publicznie dostępnych usług takiej łączności, w sposób nieograniczający handlu usługami.

*Artykuł 179***Rozstrzygnięcie sporów dotyczących łączności elektronicznej**

1. Każda ze Stron zapewnia, aby w przypadku sporu pomiędzy dostawcami sieci lub usług łączności elektronicznej w związku z prawami i obowiązkami na mocy niniejszej podsekcji dany organ regulacyjny na wniosek jednej ze stron wydawał wiążącą decyzję w celu rozstrzygnięcia sporu w najkrótszym możliwym terminie, a w każdym przypadku w ciągu czterech miesięcy, z wyjątkiem szczególnych okoliczności.
2. Jeżeli spór dotyczy transgranicznego świadczenia usług, zainteresowane organy regulacyjne koordynują swoje działania, aby umożliwić rozstrzygnięcie sporu.
3. Decyzja organu regulacyjnego jest podawana do wiadomości publicznej z uwzględnieniem wymogów tajemnicy handlowej. Zainteresowane strony otrzymują pełne uzasadnienie decyzji i mają prawo do wniesienia odwołania od niej zgodnie z art. 171 ust. 7.
4. Procedura określona w niniejszym artykule nie wyklucza wniesienia przez którąkolwiek z zainteresowanych stron pozwu do sądu.

*Artykuł 180***Stopniowe zbliżenie przepisów**

Strony uznają znaczenie stopniowego zbliżenia ustawodawstwa Republiki Armenii w dziedzinie sieci łączności elektronicznej do przepisów Unii Europejskiej.

Podsekcja VI

Usługi finansowe*Artykuł 181***Zakres stosowania i definicje**

1. Niniejsza podsekcja ma zastosowanie do środków wpływających na usługi finansowe, w zakresie, w jakim usługi finansowe są liberalizowane na mocy postanowień sekcji B, C i D.
2. Do celów niniejszego rozdziału „usługa finansowa” oznacza dowolną usługę o charakterze finansowym oferowaną przez podmiot Strony świadczący usługi finansowe. Usługi finansowe obejmują usługi ubezpieczeniowe i związane z ubezpieczeniami, jak również usługi bankowe i inne usługi finansowe.
3. Usługi ubezpieczeniowe i związane z ubezpieczeniami, o których mowa w ust. 2, obejmują następujące rodzaje usług:
 - a) ubezpieczenia bezpośrednie (w tym koasekuracja):
 - (i) na życie; oraz
 - (ii) pozostałe ubezpieczenia osobowe i majątkowe;
 - b) reasekuracja i retrocesja;
 - c) pośrednictwo ubezpieczeniowe, takie jak usługi brokerskie i agencyjne; oraz
 - d) pomocnicze usługi ubezpieczeniowe, takie jak doradztwo ubezpieczeniowe, usługi aktuarialne, ocena ryzyka oraz likwidacja szkód.
4. Usługi bankowe i inne usługi finansowe (z wyjątkiem usług ubezpieczeniowych i związanych z ubezpieczeniami), o których mowa w ust. 2, obejmują:
 - a) przyjmowanie depozytów i innych funduszy zwrotnych od ludności;
 - b) udzielanie wszelkiego rodzaju pożyczek i kredytów, w tym kredytów konsumenckich i kredytów hipotecznych, faktoring oraz finansowanie transakcji handlowych;

- c) leasing finansowy;
 - d) wszelkie usługi w sferze płatności i transferu środków pieniężnych, w tym kart kredytowych, obciążeniowych, debetowych, czeków podróżnych oraz czeków bankierskich;
 - e) gwarancje i zobowiązania;
 - f) operacje przeprowadzane na własny rachunek lub na zlecenie klientów, zarówno na giełdzie, jak i poza giełdą, bądź w inny sposób za pomocą:
 - (i) instrumentów rynku pieniężnego (w tym czeków, weksli, certyfikatów depozytowych);
 - (ii) walut obcych;
 - (iii) instrumentów pochodnych, w tym, ale nie wyłącznie, transakcji typu futures i opcji;
 - (iv) instrumentów kursu walutowego i stóp procentowych, włączając w to produkty takie jak swapy, kontrakty terminowe na stopę procentową;
 - (v) zbywalnych papierów wartościowych; oraz
 - (iv) innych zbywalnych instrumentów i aktywów finansowych, w tym kruszców w sztabach;
 - g) uczestnictwo w emisji wszelkiego rodzaju papierów wartościowych, w tym w gwarantowaniu emisji i inwestycjach (publicznych lub prywatnych) w charakterze agenta oraz świadczenie usług z tym związanych;
 - h) pośrednictwo na rynku pieniężnym;
 - i) zarządzanie majątkiem, a szczególnie zarządzanie środkami pieniężnymi i portfelem aktywów, wszelkie formy zarządzania inwestycjami zbiorowymi, zarządzanie funduszem emerytalnym oraz usługi w zakresie przechowywania, deponowania i powiernictwa;
 - j) usługi rozrachunkowe i rozliczeniowe w odniesieniu do aktywów finansowych, takich jak papiery wartościowe, instrumenty pochodne i inne instrumenty zbywalne;
 - k) dostarczanie i przekazywanie informacji finansowych, przetwarzanie danych finansowych i udostępnianie związanego z nimi oprogramowania; oraz
 - l) doradztwo, pośrednictwo i inne pomocnicze usługi finansowe w odniesieniu do wszystkich rodzajów działalności wymienionych w niniejszym ustępie, w tym badanie zdolności kredytowej i analiza kredytowa, badania i doradztwo w odniesieniu do inwestycji i tworzenia portfela aktywów, doradztwo w zakresie nabywania oraz restrukturyzacji i strategii przedsiębiorstw.
5. Do celów niniejszej podsekcji:
- a) „podmiot świadczący usługi finansowe” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną Strony, która zamierza świadczyć lub świadczy usługi finansowe, a nie jest podmiotem publicznym;
 - b) „podmiot publiczny” oznacza:
 - (i) rząd, bank centralny lub organ kształtujący politykę pieniężną Strony lub podmiot będący własnością Strony lub kontrolowany przez Stronę, który jest głównie zaangażowany w realizowanie funkcji publicznych lub działań do celów publicznych, wyłączając podmioty głównie zaangażowane w świadczenie usług finansowych na warunkach komercyjnych; lub
 - (ii) podmiot prywatny realizujący zadania wykonywane zwykle przez bank centralny lub organ kształtujący politykę pieniężną – w zakresie wykonywania tych zadań;
 - c) „nowa usługa finansowa” oznacza usługę o charakterze finansowym, w tym usługi związane z istniejącymi i nowymi produktami lub sposób, w jaki produkt jest dostarczany, która nie jest świadczona przez jakikolwiek podmiot świadczący usługi finansowe na terytorium Strony, ale która świadczona jest na terytorium drugiej Strony.

Artykuł 182

Wyłączenie ze względów ostrożności

1. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie stanowi przeszkody dla przyjęcia lub utrzymywania przez Stronę środków ze względów ostrożnościowych, takich jak:
 - a) ochrona inwestorów, deponentów, ubezpieczonych lub osób, względem których podmioty świadczące usługi finansowe mają obowiązek powierniczy;
 - b) zapewnienie integralności i stabilności jej systemu finansowego.
2. Środki te nie mogą być bardziej uciążliwe, niż to konieczne do osiągnięcia ich celu.
3. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie może być interpretowane jako nakładające na Stronę obowiązek ujawnienia informacji odnoszących się do interesów i rachunków indywidualnych klientów, ani jakiegokolwiek informacji poufnej lub informacji zastrzeżonej będącej w posiadaniu podmiotów publicznych.

Artykuł 183

Skuteczna i przejrzysta regulacja

1. Każda ze Stron dokłada wszelkich starań, aby udostępnić z wyprzedzeniem wszystkim zainteresowanym osobom treść wszystkich aktów o zasięgu ogólnym, które Strona ta zamierza przyjąć, w celu umożliwienia takim osobom zgłoszenia uwag do tych aktów. Proponowane akty są udostępniane:
 - a) poprzez publikację urzędową; lub
 - b) w innej formie pisemnej lub elektronicznej.
2. Każda ze Stron udostępnia zainteresowanym osobom swoje wymogi dotyczące wypełniania wniosków odnoszących się do świadczenia usług finansowych.

Na wniosek wnioskodawcy zainteresowana Strona informuje wnioskodawcę o statusie jego wniosku. Zainteresowana Strona bez zbędnej zwłoki powiadamia wnioskodawcę o konieczności przekazania przez niego dodatkowych informacji.

3. Każda ze Stron dokłada wszelkich starań, aby zapewnić wdrażanie i stosowanie na jej terytorium międzynarodowych norm dotyczących regulacji i nadzoru nad sektorem usług finansowych oraz dotyczących przeciwdziałania unikaniu zobowiązań podatkowych i uchylaniu się od nich. Do takich międzynarodowych norm należą między innymi:
 - a) „Podstawowe zasady efektywnego nadzoru bankowego” przyjęte przez komitet bazylejski;
 - b) „Podstawowe Zasady Ubezpieczeń” Międzynarodowego Stowarzyszenia Organów Nadzoru Ubezpieczeniowego;
 - c) „Cele i zasady regulacji papierów wartościowych” Międzynarodowej Organizacji Komisji Papierów Wartościowych;
 - d) Umowa OECD o wymianie informacji w sprawach podatkowych;
 - e) Deklaracja w sprawie przejrzystości i wymiany informacji w sprawach podatkowych przyjęta w ramach G-20; oraz
 - f) „Czterdzieści zaleceń w sprawie prania pieniędzy” i „Dziewięć specjalnych zaleceń w sprawie finansowania terroryzmu” Grupy Specjalnej ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniądzy.
4. Strony biorą pod uwagę „Dziesięć głównych zasad wymiany informacji” opublikowanych przez Ministrów Finansów państw G7 i dokładają wszelkich starań, by stosować te zasady we wzajemnych stosunkach.

Artykuł 184

Nowe usługi finansowe

Każda ze Stron zezwala podmiotom świadczącym usługi finansowe pochodzącym z drugiej Strony na świadczenie wszelkich nowych usług finansowych podobnych do tych, na które Strona pozwoliłaby swoim własnym podmiotom świadczącym usługi finansowe w ramach swojego ustawodawstwa krajowego w podobnych okolicznościach. Strona może określić formę prawną świadczonej usługi i może wymagać uzyskania zezwolenia na świadczenie danej usługi. W przypadkach, w których wymagane jest takie zezwolenie, decyzja w sprawie jego przyznania powinna zostać wydana w rozsądnym terminie, a odmowa może nastąpić wyłącznie ze względów ostrożności zgodnych z postanowieniami art. 182.

Artykuł 185

Przetwarzanie danych

1. Każda ze Stron zezwala podmiotom świadczącym usługi finansowe pochodzącym z drugiej Strony na przekazywanie informacji w formie elektronicznej lub w innej formie, na i z jej terytorium, na potrzeby przetwarzania danych, w przypadku gdy takie przetwarzanie jest wymagane do zwykłego prowadzenia działalności przez taki podmiot świadczący usługi finansowe.
2. Żadne z postanowień ust. 1 nie ogranicza prawa żadnej ze Stron do ochrony danych osobowych i prywatności, o ile takie prawo nie jest wykorzystywane do obejścia postanowień niniejszej Umowy.
3. Każda ze Stron przyjmuje lub utrzymuje odpowiednie zabezpieczenia w celu ochrony prywatności oraz podstawowych praw i wolności osób, w szczególności w odniesieniu do przekazywania danych osobowych.

Artykuł 186

Szczególne wyjątki

1. Żadne z postanowień niniejszego rozdziału nie może być rozumiane jako uniemożliwiające którejkolwiek ze Stron, w tym ich podmiotom publicznym, wyłączenie prowadzenie działalności lub świadczenie na jej terytorium usług w ramach powszechnego programu emerytalnego lub ustawowego systemu ubezpieczeń społecznych, z wyjątkiem sytuacji, gdy działalność taka może być, w świetle przepisów krajowych Strony, realizowana przez podmioty świadczące usługi finansowe konkurujące z podmiotami publicznymi lub prywatnymi.
2. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie ma zastosowania do działalności banku centralnego ani władz monetarnych bądź innego podmiotu publicznego w wykonywaniu polityki pieniężnej lub kursowej.
3. Żadne z postanowień niniejszego rozdziału nie może być rozumiane jako uniemożliwiające którejkolwiek ze Stron, w tym ich podmiotom publicznym, realizowanie działań lub świadczenie usług na swoim terytorium na zasadzie wyłączności na rachunek Strony lub jej podmiotów publicznych, z wykorzystaniem gwarancji przez nie udzielonych lub z użyciem ich zasobów finansowych.

Artykuł 187

Organizacje samoregulacyjne

W przypadku gdy Strona wymaga członkostwa lub uczestnictwa w jakimkolwiek organie samoregulacyjnym, giełdzie lub rynkach papierów wartościowych lub transakcji typu futures, instytucji dokonującej rozliczeń lub jakiegokolwiek innej organizacji lub stowarzyszeniu bądź dostępu do nich w celu umożliwienia podmiotom świadczącym usługi finansowe pochodzącym z drugiej Strony świadczenia usług finansowych na zasadach równorzędnych z zasadami dotyczącymi podmiotów świadczących usługi finansowe pochodzących z danej Strony lub jeżeli bezpośrednio lub pośrednio Strona zapewnia takim podmiotom przywileje lub korzyści w zakresie świadczenia usług finansowych, Strona ta zapewnia przestrzeganie zobowiązań określonych w art. 144 i 150.

Artykuł 188

Systemy rozliczeń i płatności

Zgodnie z warunkami traktowania narodowego określonymi w art. 144 i 150 każda ze Stron przyznaje podmiotom świadczącym usługi finansowe pochodzącym z drugiej Strony, z siedzibą na jej terytorium, dostęp do systemów płatności i rozliczeń obsługiwanych przez podmioty publiczne oraz do możliwości związanych z urzędową konsolidacją długu i refinansowaniem, dostępnych w ramach zwykłego prowadzenia działalności. Niniejszy ustęp nie ma na celu przyznania dostępu do narzędzi kredytodawcy ostatniego stopnia Strony.

Artykuł 189

Stabilność finansowa i regulacja usług finansowych w Republice Armenii

Strony uznają znaczenie odpowiedniej regulacji usług finansowych dla zapewnienia stabilności finansowej, uczciwych i wydajnych rynków oraz ochrony inwestorów, deponentów, ubezpieczonych i osób, względem których podmioty świadczące usługi finansowe mają obowiązek powierniczy. Punktem odniesienia dla takiej regulacji usług finansowych są międzynarodowe normy dotyczące najlepszych praktyk, w szczególności jeśli chodzi o sposób ich wdrażania w Unii Europejskiej. W tym kontekście Republika Armenii w stosownych przypadkach zbliża swoje przepisy regulujące usługi finansowe do prawodawstwa Unii Europejskiej.

Podsekcja VII

Usługi transportowe

Artykuł 190

Zakres stosowania i cele

W niniejszej podsekcji określa się zasady dotyczące liberalizacji międzynarodowych usług transportowych na podstawie sekcji B, C i D.

Artykuł 191

Definicje

1. Do celów niniejszej podsekcji oraz podsekcji B, C i D:
 - a) „międzynarodowy transport morski” obejmuje multimodalny transport „od drzwi do drzwi”, wykorzystujący do transportu towarów więcej niż jeden rodzaj środków transportu, obejmujący odcinek morski, odbywający się na podstawie jednolitego dokumentu przewozowego i w związku z tym obejmuje prawo do bezpośredniego zawierania umów z podmiotami świadczącymi usługi transportowe innego rodzaju;
 - b) „morskie usługi w zakresie obsługi ładunku” oznaczają działania wykonywane przez przedsiębiorstwa zajmujące się załadunkiem i rozładunkiem, w tym przez operatorów terminali portowych, jednak nieobejmujące działalności pracowników portowych w przypadkach, kiedy nie są oni pracownikami przedsiębiorstw zajmujących się załadunkiem i rozładunkiem lub operatorów terminali portowych. Do działań objętych powyższą definicją zalicza się organizacja i nadzór:
 - (i) załadunku ładunku na statek lub jego rozładunku ze statku;
 - (ii) przycumowywania lub odcumowywania ładunku;
 - (iii) odbioru lub dostawy i przechowywania ładunków przed załadunkiem lub po rozładunku;
 - c) „usługi w zakresie odprawy celnej” lub wymiennie „usługi pośredników urzędów celnych” oznaczają działalność polegającą na przeprowadzaniu w imieniu innego podmiotu formalności celnych dotyczących przywozu, wywozu lub przewozu ładunków, bez względu na to, czy usługa ta stanowi główny przedmiot działalności usługodawcy czy zwyczajowe uzupełnienie głównego przedmiotu jego działalności;
 - d) „usługi w zakresie obsługi stacji kontenerowej i magazynowania” oznaczają działalność polegającą na przechowywaniu kontenerów, na terenie portu lub na lądzie, w celu ich zapełnienia lub opróżnienia, napraw i udostępniania do załadunku;
 - e) „usługi agencji morskich” oznaczają działalność polegającą na reprezentowaniu, w ramach danego obszaru geograficznego, w charakterze agenta, interesów jednej lub większej liczby linii żeglugi morskiej lub przedsiębiorstw żeglugowych, do następujących celów:
 - (i) marketing i sprzedaż usług w zakresie transportu morskiego i usług pokrewnych, począwszy od podania ceny po fakturowanie oraz wystawianie listów przewozowych w imieniu spółek, nabywanie i odsprzedaż niezbędnych usług pokrewnych, przygotowanie dokumentów i dostarczanie informacji handlowych; oraz
 - (ii) działanie w imieniu spółek organizujących zawinięcie statku do portu lub przejęcie ładunków, w razie potrzeby;

- f) „usługi spedycyjne” oznaczają usługi polegające na organizowaniu i monitorowaniu operacji przewozu w imieniu przewoźników, poprzez nabywanie usług transportowych i pokrewnych, przygotowanie dokumentacji i dostarczenie informacji handlowych; oraz
- g) „usługi dowozowe” oznaczają morski przewóz ładunków, szczególnie w kontenerach, pomiędzy portami danej Strony przed ich przewozem międzynarodowym lub po nim.
2. W odniesieniu do międzynarodowego transportu morskiego każda ze Stron zapewnia skuteczne stosowanie zasady nieograniczonego dostępu do ładunków na zasadach komercyjnych, swobodę świadczenia międzynarodowych usług morskich, a także traktowania narodowego w odniesieniu do świadczenia takich usług.
3. Mając na uwadze obecny poziom liberalizacji między Stronami usług międzynarodowego transportu morskiego, każda ze Stron:
- a) skutecznie stosuje zasadę nieograniczonego dostępu do międzynarodowego rynku i handlu morskiego na zasadach handlowych i na zasadzie braku dyskryminacji; oraz
- b) przyznaje statkom pływającym pod banderą drugiej Strony lub obsługiwanym przez usługodawców pochodzących z drugiej Strony traktowanie nie mniej korzystne niż traktowanie przyznane jej własnym statkom lub statkom jakiegokolwiek państwa trzeciego, zależnie od tego, które jest korzystniejsze, w zakresie między innymi dostępu do portów, korzystania z infrastruktury i usług portowych oraz korzystania z morskich usług pomocniczych, a także w zakresie związanych z tym prowizji i opłat, infrastruktury celnej oraz wyznaczania miejsca do cumowania statku w porcie oraz sprzętu do załadunku i rozładunku.
4. Stosując zasady określone w ust. 3, Strony:
- a) nie wprowadzają uzgodnień dotyczących dzielenia ładunku w przyszłych umowach z państwami trzecimi dotyczących usług międzynarodowego transportu morskiego, w tym handlu towarami masowymi w postaci płynnej i stałej i ładunków przewożonych liniowcami, oraz zakończą w rozsądnym terminie obowiązywanie takich uzgodnień zawartych we wcześniej podpisanych umowach; oraz
- b) wraz z wejściem w życie niniejszej Umowy znoszą wszelkie jednostronne środki oraz przeszkody administracyjne, techniczne i inne, które mogłyby stanowić ukryte ograniczenie lub mieć dyskryminujący skutek w stosunku do swobodnego świadczenia usług w międzynarodowym transporcie morskim, oraz wstrzymują się od wprowadzania takich środków i przeszkód.
5. Każda ze Stron zezwala podmiotom drugiej Strony świadczącym usługi międzynarodowego transportu morskiego na posiadanie przedsiębiorstw na jej terytorium na warunkach prowadzenia i funkcjonowania przedsiębiorstw nie mniej korzystnych niż przyznane usługodawcom pochodzącym z tej Strony lub z państwa trzeciego, w zależności od tego, które są bardziej korzystne.
6. Każda ze Stron udostępnia podmiotom drugiej Strony świadczącym usługi międzynarodowego transportu morskiego, na rozsądnych i niedyskryminujących warunkach, następujące usługi w porcie: pilotaż, holowanie i pomoc holowniczą, zaopatrzenie, uzupełnianie paliwa i wody, odbiór odpadów i utylizację odpadów balastowych, usługi kapitanatu portu, pomoc nawigacyjną, usługi naprawcze w przypadku nagłych awarii, kotwiczenie, cumowanie i usługi związane z cumowaniem, jak również usługi operacyjne na nabrzeżu niezbędne dla funkcjonowania statku, włączając w to usługi komunikacyjne, dostawę wody i energii elektrycznej.
7. Każda ze Stron zezwala na przemieszczanie sprzętu takiego jak puste kontenery, nieprzewożonego odpłatnie jako ładunek, pomiędzy portami Republiki Armenii lub pomiędzy portami państwa członkowskiego.
8. Każda ze Stron, pod warunkiem zgody właściwego organu, zezwala podmiotom drugiej Strony świadczącym usługi międzynarodowego transportu morskiego na świadczenie usług dowozowych pomiędzy ich portami krajowymi.

Artykuł 192

Stopniowe zbliżenie przepisów

Strony uznają znaczenie stopniowego zbliżania ustawodawstwa Republiki Armenii w dziedzinie usług transportowych do przepisów Unii Europejskiej.

Sekcja F

Handel elektroniczny

Podsekcja I

Postanowienia ogólne

Artykuł 193

Cel i zasady

1. Uznając, że handel elektroniczny zwiększa możliwości handlowe w wielu sektorach, Strony stawiają sobie za cel propagowanie rozwoju wzajemnego handlu elektronicznego, w szczególności poprzez współpracę w kwestiach z zakresu handlu elektronicznego, w odniesieniu do postanowień niniejszego rozdziału.
2. Strony zgadzają się, że rozwój handlu elektronicznego musi być w pełni zgodny z najwyższymi międzynarodowymi standardami w zakresie ochrony danych, aby zdobyć zaufanie użytkowników handlu elektronicznego.
3. Strony uznają przekaz elektroniczny za świadczenie usług w rozumieniu sekcji C, które nie może być objęte należnościami celnymi.

Artykuł 194

Aspekty regulacyjne handlu elektronicznego

1. Strony prowadzą dialog dotyczący kwestii regulacyjnych związanych z handlem elektronicznym. Dialog ten obejmuje między innymi następujące kwestie:
 - a) uznanie certyfikatów podpisów elektronicznych wydawanych użytkownikom oraz ułatwianie świadczenia transgranicznych usług certyfikacyjnych;
 - b) odpowiedzialność usługodawców będących pośrednikami w zakresie transmisji lub przechowywania informacji:
 - (i) traktowanie niezamówionych komercyjnych wiadomości elektronicznych; oraz
 - (ii) ochrona konsumentów w dziedzinie handlu elektronicznego; oraz
 - c) wszelkie inne kwestie mające związek z rozwojem handlu elektronicznego.
2. Dialog ten może obejmować wymianę informacji dotyczących ustawodawstwa każdej ze Stron dotyczącego kwestii, o których mowa w ust. 1, jak również wdrażania tego ustawodawstwa.

Podsekcja II

Odpowiedzialność usługodawców będących pośrednikami

Artykuł 195

Korzystanie z usług pośredników

Strony uznają, że usługi pośredników mogą być wykorzystywane przez osoby trzecie w celu prowadzenia działalności naruszającej właściwe prawo krajowe. Aby uwzględnić tę możliwość, każda ze Stron przyjmuje lub utrzymuje dla usługodawców pośredniczących środki odpowiedzialności, o których mowa w niniejszej podsekcji.

Artykuł 196

Odpowiedzialność usługodawców będących pośrednikami: „zwykły przekaz”

1. Każda ze Stron zapewnia, aby w przypadku świadczenia usługi społeczeństwa informacyjnego polegającej na transmisji w sieci łączności informacji przekazanych przez usługobiorcę lub na zapewnianiu dostępu do sieci łączności usługodawca nie był odpowiedzialny za przekazywane informacje, pod warunkiem że:

- a) nie jest inicjatorem transmisji;
- b) nie wybiera odbiorcy transmisji; oraz
- c) nie wybiera ani nie modyfikuje informacji zawartych w transmisji.

2. Czynności polegające na transmisji oraz zapewnianiu dostępu, o których mowa w ust. 1, obejmują automatyczne, pośrednie i krótkotrwałe przechowywanie przekazywanych informacji w zakresie, w jakim służy to wyłącznie wykonywaniu transmisji w sieci łączności, oraz pod warunkiem że okres przechowywania nie przekracza czasu rozsądnie koniecznego do transmisji.

3. Niniejszy artykuł nie ma wpływu na możliwość wymagania od usługodawcy przez sądy lub organy administracyjne, zgodnie z systemem prawnym każdej ze Stron, aby przerwał on naruszanie prawa lub mu zapobiegł.

Artykuł 197

Odpowiedzialność usługodawców będących pośrednikami: „caching”

1. Każda ze Stron zapewnia, aby w przypadku świadczenia usługi społeczeństwa informacyjnego polegającej na transmisji w sieci łączności informacji przekazanych przez usługobiorcę usługodawca nie był odpowiedzialny z tytułu automatycznego, pośredniego i krótkotrwałego przechowywania tej informacji, dokonywanego wyłącznie w celu usprawnienia późniejszej transmisji informacji na wniosek innych usługobiorców, pod warunkiem że usługodawca:

- a) nie modyfikuje informacji;
- b) przestrzega warunków dostępu do informacji;
- c) przestrzega zasad dotyczących aktualizowania informacji, określonych w sposób szeroko uznany i używany w branży;
- d) nie zakłóca zgodnego z prawem posługiwania się technologią, szeroko uznaną i używaną w branży w celu uzyskania danych o korzystaniu z informacji; oraz
- e) podejmuje bezzwłocznie odpowiednie działania w celu usunięcia przechowywanych przez siebie informacji lub uniemożliwienia dostępu do nich, gdy uzyska wiarygodną wiadomość, że informacje zostały usunięte z początkowego źródła transmisji lub dostęp do nich został uniemożliwiony bądź gdy sąd lub organ administracyjny nakazał usunięcie informacji lub uniemożliwienie dostępu do niej.

2. Postanowienia niniejszego artykułu pozostają bez wpływu na możliwość wymagania od usługodawcy przez sądy lub organy administracyjne, aby przerwał naruszanie prawa lub mu zapobiegł, zgodnie z systemem prawnym każdej ze Stron.

Artykuł 198

Odpowiedzialność usługodawców będących pośrednikami: „hosting”

1. Strony zapewniają, aby w przypadku świadczenia usługi społeczeństwa informacyjnego polegającej na przechowywaniu informacji przekazanych przez usługobiorcę, usługodawca nie był odpowiedzialny za informacje przechowywane na wniosek usługobiorcy, pod warunkiem że usługodawca:

- a) nie ma wiarygodnych wiadomości o czynach o charakterze bezprawnym lub informacji, a w odniesieniu do roszczeń odszkodowawczych – nie wie o stanie faktycznym lub okolicznościach, które w sposób oczywisty świadczą o bezprawności; lub
- b) podejmuje bezzwłocznie odpowiednie działania w celu usunięcia lub uniemożliwienia dostępu do informacji, gdy uzyska takie wiadomości lub zostanie o nich powiadomiony.

2. Ust. 1 nie ma zastosowania, jeżeli usługobiorca działa z upoważnienia lub pod kontrolą usługodawcy.

3. Niniejszy artykuł pozostaje bez wpływu na możliwość wymagania od usługodawcy przez sądy lub organy administracyjne, zgodnie z systemem prawnym każdej ze Stron, aby przerwał naruszanie prawa lub mu zapobiegł, ani na możliwość ustanowienia przez Stronę procedur regulujących usuwanie lub uniemożliwianie dostępu do informacji.

Artykuł 199

Brak ogólnego obowiązku w zakresie nadzoru

1. Strony nie nakładają na usługodawców świadczących usługi objęte art. 196, 197 i 198 niniejszej Umowy ani ogólnego obowiązku nadzorowania informacji, które przekazują lub przechowują, ani ogólnego obowiązku aktywnego poszukiwania faktów lub okoliczności wskazujących na czyny bezprawne.

2. Każda ze Stron może ustanowić w stosunku do usługodawców świadczących usługi społeczeństwa informacyjnego obowiązek bezzwłocznego informowania właściwych organów publicznych o domniemanych bezprawnych działaniach ich usługobiorców lub o przekazanych przez nich informacjach o charakterze bezprawnym lub obowiązek przekazywania właściwym organom na ich wniosek informacji umożliwiających identyfikację usługobiorców, z którymi zawarli umowy dotyczące przechowywania.

Sekcja G

Wyjątki

Artykuł 200

Wyjątki o charakterze ogólnym

1. Bez uszczerbku dla wyjątków ogólnych określonych w niniejszej Umowie postanowienia niniejszego rozdziału podlegają wyjątkom określonym w ust. 2 i 3.

2. Z zastrzeżeniem, że takie środki nie mogą być stosowane w sposób, który stanowiłby środek arbitralnej lub nieuzasadnionej dyskryminacji między państwami, w przypadku gdy obowiązują podobne warunki, lub ukryte ograniczenia dla prowadzenia przedsiębiorstwa lub transgranicznego świadczenia usług, żadne z postanowień niniejszego rozdziału nie może być interpretowane jako zapobiegające przyjmowaniu lub stosowaniu przez którąś ze Stron środków:

- a) niezbędnych do ochrony bezpieczeństwa publicznego lub moralności publicznej bądź do utrzymania porządku publicznego;
- b) niezbędnych do ochrony życia lub zdrowia ludzi, zwierząt lub roślin;
- c) odnoszących się do zachowania wyczerpywalnych zasobów naturalnych, jeżeli środki te stosowane są w połączeniu z ograniczeniami dotyczącymi krajowych przedsiębiorców lub krajowej podaży i konsumpcji usług;
- d) niezbędnych do ochrony narodowych dóbr kultury o wartości artystycznej, historycznej lub archeologicznej;
- e) niezbędnych dla zapewnienia przestrzegania przepisów ustawowych lub wykonawczych, które nie są sprzeczne z niniejszym rozdziałem, łącznie z przepisami odnoszącymi się do:
 - (i) zapobiegania działaniom o charakterze oszukańczym i podstępny lub postępowania ze skutkami niewykonania umów;
 - (ii) ochrony prywatności osób w odniesieniu do przetwarzania i rozpowszechniania danych osobowych i ochrony poufności akt i rachunków osobistych; lub
 - (iii) bezpieczeństwa; lub

- f) niezgodnych z art. 144 i 150, pod warunkiem że zróżnicowane traktowanie ma na celu zapewnienie skutecznego lub sprawiedliwego opodatkowania lub poboru podatków bezpośrednich w odniesieniu do działalności gospodarczej, przedsiębiorców lub usługodawców drugiej Strony ⁽¹⁾.
3. Postanowień niniejszego rozdziału oraz załącznika VIII do niniejszej Umowy nie stosuje się do odpowiednich systemów zabezpieczenia społecznego Stron ani do działań prowadzonych na terytorium każdej ze Stron, które związane są, nawet jeżeli tylko sporadycznie, z wykonywaniem władzy publicznej.

Artykuł 201

Środki w zakresie opodatkowania

Uprzywilejowane traktowanie przyznane zgodnie z niniejszym rozdziałem nie ma zastosowania do traktowania w zakresie opodatkowania, którego Strony udzielają lub udzielą w przyszłości na podstawie zawartych między sobą umów mających na celu unikanie podwójnego opodatkowania.

Artykuł 202

Wyjątki ze względów bezpieczeństwa

Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie może być interpretowane jako:

- a) wymagające od Stron dostarczenia jakichkolwiek informacji, których ujawnienie uważa się za sprzeczne z ich podstawowymi interesami bezpieczeństwa;
- b) uniemożliwiające którejkolwiek ze Stron przeprowadzenie jakiegokolwiek działania uznanego przez nią za niezbędne dla ochrony jej podstawowych interesów bezpieczeństwa:
- (i) związanego z produkcją broni, amunicji lub materiałów wojskowych lub handlem nimi;
 - (ii) odnoszącego się do działalności gospodarczej prowadzonej bezpośrednio lub pośrednio dla celów zaopatrzenia sił zbrojnych;
 - (iii) odnoszącego się do materiałów rozszczepialnych i materiałów do syntezy jądrowej lub materiałów służących do ich uzyskania; lub
 - (iv) podjętego w czasie wojny lub w obliczu innego zagrożenia w stosunkach międzynarodowych; lub
- c) uniemożliwiające którejkolwiek ze Stron przeprowadzenie jakiegokolwiek działania w celu wywiązania się z zobowiązań podjętych w celu utrzymania pokoju i bezpieczeństwa międzynarodowego.

⁽¹⁾ Środki mające na celu zapewnienie skutecznego lub sprawiedliwego nakładania lub poboru podatków bezpośrednich obejmują środki zastosowane przez Stronę w ramach jej systemu podatkowego, które:

- (i) mają zastosowanie do przedsiębiorców i podmiotów świadczących usługi, niebędących rezydentami, z uwzględnieniem faktu, że obowiązek podatkowy nierezydentów określony jest na podstawie pozycji podlegających opodatkowaniu pochodzących z terytorium Strony lub tam się znajdujących;
- (ii) mają zastosowanie do nierezydentów w celu zapewnienia opodatkowania lub poboru podatków na terytorium Strony;
- (iii) mają zastosowanie do nierezydentów lub rezydentów w celu zapobiegania unikaniu zobowiązań podatkowych i uchylaniu się od nich, łącznie ze środkami zgodności;
- (iv) mają zastosowanie do konsumentów usług dostarczonych na terytorium lub z terytorium drugiej Strony w celu zapewnienia opodatkowania takich konsumentów lub poboru od nich podatków pochodzących ze źródeł znajdujących się na terytorium Strony;
- (v) dokonują rozróżnienia między przedsiębiorcami i podmiotami świadczącymi usługi podlegającymi zobowiązaniom podatkowym od pozycji opodatkowanych na poziomie światowym a innymi przedsiębiorcami i podmiotami świadczącymi usługi ze względu na różnice w podstawie ich opodatkowania lub
- (vi) określają i przyznają dochody, zyski, korzyści, straty, odliczenia lub ulgi osobom i oddziałom będącym rezydentami bądź powiązanym osobom lub oddziałom należącym do tej samej osoby w celu zagwarantowania podstawy opodatkowania obowiązującej na terytorium Strony.

Terminologia podatkowa lub założenia systemu opisane w lit. f) i niniejszym przypisie są określane zgodnie z definicjami podatkowymi i założeniami systemowymi albo definicjami i założeniami systemowymi równorzędnymi, czy też podobnymi przyjętymi zgodnie z przepisami Strony stosującej dany środek.

Sekcja H
Inwestycje

Artykuł 203

Przegląd

W celu ułatwienia dwustronnych inwestycji Strony wspólnie dokonują przeglądu otoczenia i ram prawnych inwestycji najpóźniej po trzech latach od wejścia w życie niniejszej Umowy, a następnie w regularnych odstępach czasu. Na podstawie tego przeglądu Strony analizują możliwość podjęcia rokowań w celu uzupełnienia niniejszej Umowy o postanowienia dotyczące inwestycji, w tym ochrony inwestycji.

ROZDZIAŁ 6

Płatności bieżące i przepływ kapitału

Artykuł 204

Płatności bieżące

Strony nie nakładają jakichkolwiek ograniczeń i zezwalają na dokonywanie, w walucie w pełni wymiennej, zgodnie z postanowieniami Umowy o Międzynarodowym Funduszu Walutowym, wszelkich płatności i transferów na rachunku bieżącym w ramach bilansu płatniczego między Unią Europejską a Republiką Armenii.

Artykuł 205

Przepływy kapitału

1. W odniesieniu do transakcji na rachunku kapitałowym i finansowym bilansu płatniczego, od daty wejścia w życie niniejszej Umowy Strony zapewniają swobodny przepływ kapitału związany z inwestycjami bezpośrednimi⁽¹⁾ dokonywanymi zgodnie z ustawodawstwem kraju przyjmującego oraz zgodnie z postanowieniami rozdziału 5, jak również likwidacją lub przeniesieniem tak zainwestowanego kapitału oraz ewentualnego zysku z inwestycji.

2. W odniesieniu do transakcji na rachunku kapitałowym i finansowym bilansu płatniczego nieobjętych ust. 1, od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy i bez uszczerbku dla innych jej postanowień każda ze Stron zapewnia swobodny przepływ kapitału w zakresie:

- a) kredytów związanych z transakcjami handlowymi, łącznie ze świadczeniem usług, w których udział ma rezydent jednej ze Stron;
- b) pożyczek i kredytów finansowych udzielanych przez inwestorów drugiej Strony; oraz
- c) udziałów kapitałowych w osobie prawnej, zdefiniowanej w art. 142, bez zamiaru ustanowienia lub utrzymania trwałych więzi gospodarczych.

3. Bez uszczerbku dla innych postanowień niniejszej Umowy Strony nie wprowadzają żadnych nowych ograniczeń w zakresie przepływu kapitału ani płatności bieżących między rezydentami Unii Europejskiej i Republiki Armenii ani nie nadają istniejącym regulacjom bardziej restrykcyjnego charakteru.

Artykuł 206

Wyjątki

Z zastrzeżeniem wymogu, zgodnie z którym takie środki nie mogą być stosowane w sposób, który stanowiłby środek arbitralnej lub nieuzasadnionej dyskryminacji między państwami, w przypadku gdy obowiązują podobne warunki lub ukryte ograniczenia dla przepływu kapitału, żadne z postanowień niniejszego rozdziału nie może być interpretowane jako zapobiegające przyjmowaniu lub egzekwowaniu przez którąkolwiek ze Stron środków:

- a) niezbędnych do ochrony bezpieczeństwa publicznego lub moralności publicznej bądź do utrzymania porządku publicznego; lub

⁽¹⁾ Dotyczy to także nabywania nieruchomości związanego z inwestycjami bezpośrednimi.

- b) niezbędnych dla zapewnienia przestrzegania przepisów ustawowych i wykonawczych, które nie są sprzeczne z postanowieniami niniejszego tytułu, łącznie z przepisami odnoszącymi się do:
- (i) zapobiegania przestępstwom, działaniom o charakterze oszukańczym i podstępny lub niezbędnych w celu naprawiania skutków niewykonania umów, takich jak upadłość, niewypłacalność oraz ochrona praw wierzycieli;
 - (ii) środków przyjętych lub utrzymywanych w celu zapewnienia integralności i stabilności systemu finansowego Strony;
 - (iii) emisji, handlu lub obrotu papierami wartościowymi, opcjami, transakcjami typu futures i innymi pochodnymi;
 - (iv) sprawozdań finansowych lub przechowywania dokumentacji dotyczącej transferów, w przypadku gdy są one konieczne w celu wspierania egzekwowania prawa lub organów regulacyjnych w dziedzinie finansów; lub
 - (v) zapewnienia zgodności z nakazami lub orzeczeniami lub decyzjami wydanymi w postępowaniach sądowych lub administracyjnych.

Artykuł 207

Środki ochronne

W szczególnych okolicznościach, jeżeli występują poważne trudności – w przypadku Republiki Armenii – w funkcjonowaniu polityki kursowej lub polityki pieniężnej lub – w przypadku Unii Europejskiej – w funkcjonowaniu polityki gospodarczej i pieniężnej, lub jeżeli Strona doświadcza poważnych trudności w zrównoważeniu bilansu płatniczego lub pozyskaniu finansowania zewnętrznego bądź gdy istnieje zagrożenie takimi trudnościami, dana Strona może wprowadzić absolutnie niezbędne środki ochronne związane z przepływami finansowymi, płatnościami lub transferami między Unią Europejską a Republiką Armenii na okres nieprzekraczający jednego roku. Strona przyjmująca lub utrzymująca w mocy środki ochronne bezzwłocznie informuje drugą Stronę o ich przyjęciu oraz przedstawia, najwcześniej jak to możliwe, harmonogram ich zniesienia.

Artykuł 208

Ułatwienie

Strony konsultują się ze sobą w celu ułatwienia przepływu kapitału między nimi, mając na uwadze wspieranie celów niniejszej Umowy.

ROZDZIAŁ 7

Własność intelektualna

Sekcja A

Cele i zasady

Artykuł 209

Cele

Celami niniejszego rozdziału są:

- a) ułatwianie produkcji i komercjalizacji produktów innowacyjnych i twórczych między Stronami, przyczyniających się do powstania bardziej zrównoważonej i integracyjnej gospodarki w przypadku każdej ze Stron; oraz
- b) osiągnięcie odpowiedniego i skutecznego poziomu ochrony oraz egzekwowania praw własności intelektualnej.

Artykuł 210

Charakter i zakres zobowiązań

1. Strony zapewniają odpowiednie i skuteczne wykonanie umów międzynarodowych dotyczących własności intelektualnej, których są stronami, w tym Porozumienia WTO w sprawie handlowych aspektów praw własności intelektualnej, stanowiącego załącznik 1C do Porozumienia ustanawiającego Światową Organizację Handlu („porozumienie TRIPS”). Niniejszy rozdział uzupełnia i szczegółowo określa prawa i obowiązki Stron wynikające z porozumienia TRIPS i innych umów międzynarodowych w dziedzinie własności intelektualnej.
2. Do celów niniejszej Umowy pojęcie „własności intelektualnej” obejmuje co najmniej wszystkie rodzaje własności intelektualnej, o których mowa w sekcji B niniejszego rozdziału.
3. Ochrona własności intelektualnej obejmuje ochronę przed nieuczciwą konkurencją, o której mowa w art. 10bis Konwencji paryskiej o ochronie własności przemysłowej z 1883 r., ostatnio zmienionej aktem sztokholmskim z 1967 r. („konwencja paryska (1967)”).

Artykuł 211

Wyczerpanie

Każda ze Stron ustanawia krajowy lub regionalny system wyczerpania praw własności intelektualnej.

Sekcja B

Normy dotyczące praw własności intelektualnej

Podsekcja I

Prawo autorskie i prawa pokrewne

Artykuł 212

Przyznana ochrona

1. Strony przestrzegają praw i obowiązków określonych w:
 - a) Konwencji berneńskiej o ochronie dzieł literackich i artystycznych („konwencja berneńska”);
 - b) Konwencji rzymskiej o ochronie wykonawców, producentów fonogramów oraz organizacji nadawczych („konwencja rzymska”);
 - c) porozumieniu TRIPS;
 - d) traktacie WIPO o prawie autorskim; oraz
 - e) Traktacie WIPO o artystycznych wykonaniach i fonogramach.
2. Strony dokładają wszelkich rozsądnych starań, aby przystąpić do traktatu pekińskiego o artystycznych wykonaniach audiowizualnych.

Artykuł 213

Autorzy

Każda ze Stron nadaje autorom prawo wyłączne do zezwolenia lub zakazu:

- a) bezpośredniego lub pośredniego, czasowego lub trwałego zwielenokrotniania ich utworów, w jakikolwiek sposób i w jakiegokolwiek formie, w całości lub w części;
- b) jakiegokolwiek formy publicznej dystrybucji poprzez sprzedaż lub w inny sposób oryginalnego utworu lub jego kopii;

- c) jakiegokolwiek publicznego przekazu ich utworów, drogą przewodową lub bezprzewodową, w tym publicznego udostępniania ich utworów w taki sposób, że osoby postronne mają do nich dostęp w wybranym przez siebie miejscu i czasie; oraz
- d) wynajmu i wypożyczenia oryginałów i kopii ich utworów.

Artykuł 214

Wykonawcy

Każda ze Stron nadaje wykonawcom prawo wyłączne do zezwolenia lub zakazu:

- a) utrwalania ⁽¹⁾ ich wykonań;
- b) bezpośredniego lub pośredniego, czasowego lub trwałego zwielokrotniania ich utrwalonych wykonań, w jakikolwiek sposób i w jakiegokolwiek formie, w całości lub w części;
- c) publicznego udostępnienia, poprzez sprzedaż lub w inny sposób, utrwalonych wykonań;
- d) publicznego udostępniania ich utrwalonych wykonań, drogą przewodową lub bezprzewodową, w taki sposób, że osoby postronne mają do nich dostęp w wybranym przez siebie miejscu i czasie;
- e) bezprzewodowego nadawania oraz publicznego przekazu ich wykonań artystycznych, chyba że wykonania te stanowią same w sobie nadawane wykonanie lub oparte są na utrwaleniu;
- f) wynajmu i wypożyczenia ich utrwalonych wykonań.

Artykuł 215

Producenci fonogramów

Każda ze Stron nadaje producentom fonogramów prawo wyłączne do zezwolenia lub zakazu:

- a) bezpośredniego lub pośredniego, czasowego lub trwałego zwielokrotniania ich fonogramów, w jakikolwiek sposób i w jakiegokolwiek formie, w całości lub w części;
- b) publicznego udostępnienia, poprzez sprzedaż lub w inny sposób, fonogramów lub ich kopii;
- c) publicznego udostępniania ich fonogramów, drogą przewodową lub bezprzewodową, w taki sposób, że osoby postronne mają do nich dostęp w wybranym przez siebie miejscu i czasie; oraz
- d) wynajmu i wypożyczenia ich fonogramów.

Artykuł 216

Organizacje nadawcze

Każda ze Stron nadaje organizacjom nadawczym prawo wyłączne do zezwolenia lub zakazu:

- a) utrwalania ich audycji, niezależnie od tego, czy audycje te są emitowane przewodowo czy bezprzewodowo, w tym za pośrednictwem przekazu kablowego lub satelitarnego;
- b) bezpośredniego lub pośredniego, tymczasowego lub trwałego zwielokrotniania ich utrwalonych audycji, w jakikolwiek sposób i w jakiegokolwiek formie, w całości lub w części, niezależnie od tego, czy audycje te są emitowane przewodowo czy bezprzewodowo, w tym za pośrednictwem przekazu kablowego lub satelitarnego;
- c) publicznego udostępniania utrwalonych audycji, drogą przewodową lub bezprzewodową, w taki sposób, że osoby postronne mają do nich dostęp w wybranym przez siebie miejscu i czasie;
- d) publicznego udostępnienia ich utrwalonych audycji, poprzez sprzedaż lub w inny sposób; oraz

⁽¹⁾ Utrwalenie oznacza zapis dźwięków lub obrazów bądź ich reprezentacji, z którego mogą być odtwarzane, kopiowane i przekazywane za pomocą odpowiednich urządzeń.

- e) bezprzewodowej retransmisji ich audycji oraz przekazu publicznego ich audycji, jeśli ten przekaz następuje w miejscach dostępnych publicznie za opłatą wstępu.

Artykuł 217

Nadawanie i przekaz publiczny

Każda ze Stron zapewnia wykonawcom i producentom prawo do jednorazowego godziwego wynagrodzenia płatnego przez użytkownika, jeżeli fonogram opublikowany w celach handlowych lub zwielokrotniony egzemplarz takiego fonogramu zostaną użyte do nadania drogą bezprzewodową lub w jakikolwiek sposób odtworzone publicznie. Każda ze Stron zapewnia podział takiego wynagrodzenia między właściwych wykonawców i producentów fonogramów. W przypadku braku porozumienia w tej sprawie między wykonawcami i producentami fonogramów każda ze Stron może określić warunki podziału wynagrodzenia między nimi.

Artykuł 218

Okres ochrony

1. Prawa majątkowe autora utworu literackiego lub artystycznego w rozumieniu art. 2 konwencji berneńskiej podlegają ochronie w okresie życia autora i przez okres nie krótszy niż 70 lat od dnia jego śmierci, niezależnie od daty zgodnego z prawem publicznego udostępnienia utworu.
2. W przypadku utworu współautorskiego okres ochrony, o którym mowa w ust. 1, liczy się od dnia śmierci ostatniego z autorów.
3. W przypadku utworów anonimowych lub utworów, przy których posłużono się pseudonimem, okres ochrony wynosi nie mniej niż 70 lat od dnia zgodnego z prawem publicznego udostępnienia utworu. Jeżeli jednak pseudonim, którym posłużył się autor, nie pozostawia wątpliwości co do tożsamości autora lub jeżeli autor ujawnia swoją tożsamość w okresie, o którym mowa w zdaniu pierwszym, czasem ochrony jest czas określony w ust. 1.
4. Jeżeli Strona przewiduje indywidualne prawa w odniesieniu do utworów zbiorowych lub wyznaczenie osoby prawnej jako posiadacza prawa, czas ochrony jest liczony zgodnie z ust. 3, z wyjątkiem sytuacji, gdy osoby fizyczne, które stworzyły utwór, są zidentyfikowane jako takie w wersjach utworu, które zostały publicznie udostępnione. Niniejszy ustęp pozostaje bez uszczerbku dla praw zidentyfikowanych autorów, których możliwe do zidentyfikowania wkłady są włączone do takich utworów, do których to wkładów stosuje się ust. 1 i 2.
5. Jeżeli utwór publikowany jest w tomach, częściach, odcinkach, fragmentach lub wkładkach, a okres ochrony biegnie od dnia, w którym utwór został zgodnie z prawem publicznie udostępniony, czas ochrony rozpoczyna swój bieg dla każdej z wymienionych części oddzielnie.
6. W przypadku utworów, których okres ochrony nie jest liczony od dnia śmierci autora lub autorów i które nie były zgodnie z prawem publicznie udostępnione w okresie 70 lat po ich stworzeniu, ochrona wygasa.
7. Okres ochrony utworu filmowego lub audiowizualnego wygasa po upływie co najmniej 70 lat od dnia śmierci ostatniej spośród niżej wymienionych osób, bez względu na to, czy zostały one wskazane jako współautorzy: głównego reżysera, autora scenariusza, autora dialogów i kompozytora muzyki skomponowanej specjalnie dla utworu filmowego lub audiowizualnego.
8. Każda ze Stron zapewnia, aby osoba, która po wygaśnięciu okresu ochrony prawa autorskiego po raz pierwszy zgodnie z prawem publikuje lub zgodnie z prawem publicznie udostępnia utwór uprzednio nieopublikowany, korzystała z ochrony równoważnej ochronie praw majątkowych autora. Okres ochrony takich praw wynosi 25 lat, licząc od dnia pierwszego zgodnego z prawem opublikowania lub pierwszego zgodnego z prawem publicznego udostępnienia utworu.
9. Prawa majątkowe artystów wykonawców utworów audiowizualnych wygasają po upływie co najmniej 50 lat od dnia wykonania utworu. Jeżeli jednak utrwalenie wykonania zostanie zgodnie z prawem opublikowane lub zgodnie z prawem publicznie udostępnione w tym okresie, prawa te wygasają po upływie co najmniej 50 lat od dnia pierwszej takiej publikacji lub pierwszego takiego publicznego udostępnienia, w zależności od tego, które z tych wydarzeń miało miejsce wcześniej.

10. Prawa majątkowe artystów wykonawców i producentów fonogramów wygasają po upływie 70 lat, licząc od daty pierwszej publikacji lub pierwszego publicznego udostępnienia, w zależności od tego, które z tych wydarzeń miało miejsce wcześniej. Strona może zastosować skuteczne środki w celu zapewnienia, aby zyski wygenerowane w trakcie 20-letniego okresu ochrony następującego po upływie okresu 50 lat były dzielone sprawiedliwie pomiędzy artystów wykonawców i producentów.

11. Prawa majątkowe producentów pierwszego utrwalenia filmu wygasają po upływie co najmniej 50 lat od sporządzenia utrwalenia. Jeżeli jednak film zostaje zgodnie z prawem opublikowany lub zgodnie z prawem publicznie udostępniony w tym okresie, prawa te wygasają po upływie co najmniej 50 lat od dnia pierwszej takiej publikacji lub pierwszego takiego publicznego udostępnienia, w zależności od tego, które z tych wydarzeń miało miejsce wcześniej.

12. Prawa majątkowe organizacji nadawczych wygasają po upływie co najmniej 50 lat od dnia pierwszej emisji audycji, niezależnie od tego, czy audycja emitowana jest przewodowo czy bezprzewodowo, w tym za pośrednictwem przekazu kablowego lub satelitarne.

13. Okresy ochrony ustanowione w niniejszym artykule liczone są od dnia pierwszego stycznia roku następującego po zdarzeniu, które powoduje rozpoczęcie biegu okresu ochrony.

Artykuł 219

Ochrona środków technologicznych

1. Każda ze Stron zapewnia odpowiednią ochronę prawną zapobiegającą obchodzeniu wszelkich skutecznych środków technologicznych, którego dana osoba dokonuje, wiedząc, lub mając uzasadnione podstawy, by wiedzieć, że dąży do osiągnięcia tego celu.

2. Każda ze Stron zapewnia odpowiednią ochronę prawną zapobiegającą wytwarzaniu, przywozowi, dystrybucji, sprzedaży, wypożyczaniu, reklamowaniu sprzedaży lub wypożyczania lub posiadaniu w celach handlowych urządzeń, produktów lub części składowych, lub świadczeniu usług, które:

- a) stanowią przedmiot promocji, reklamy lub sprzedaży w celu obejścia jakichkolwiek skutecznych środków technologicznych;
- b) mają jedynie ograniczony cel handlowy lub zastosowanie inne niż w celu obejścia jakichkolwiek skutecznych środków technologicznych; lub
- c) są zaprojektowane, produkowane, dostosowane lub świadczone głównie w celu umożliwienia lub ułatwienia obejścia skutecznych środków technologicznych.

3. Do celów niniejszego rozdziału pojęcie „środki technologiczne” oznacza wszelkiego rodzaju technologie, urządzenia lub części składowe, które, przy normalnym funkcjonowaniu, są przeznaczone do udaremnienia lub ograniczenia czynności w odniesieniu do utworów lub innych przedmiotów, które nie zostały dopuszczone przez posiadacza prawa autorskiego lub praw pokrewnych prawu autorskiemu zgodnie z prawodawstwem krajowym. Środki technologiczne uważa się za skuteczne w przypadku, gdy korzystanie z objętego ochroną utworu lub innego przedmiotu objętego ochroną jest kontrolowane przez posiadacza prawa autorskiego poprzez zastosowanie kodu dostępu lub mechanizmu zabezpieczenia, takiego jak szyfrowanie, kodowanie lub inna transformacja utworu lub innego przedmiotu objętego ochroną, lub mechanizmu kontroli kopiowania, które spełniają cel ochronny.

Artykuł 220

Ochrona informacji o zarządzaniu prawami

1. Każda ze Stron zapewnia odpowiednią ochronę prawną zapobiegającą podejmowaniu przez kogokolwiek bez odpowiedniego zezwolenia któregośkolwiek z następujących działań:

- a) usunięcia lub zmiany jakichkolwiek elektronicznych informacji o zarządzaniu prawami;
- b) dystrybucji, przywozu w celu dystrybucji, nadawania, przekazywania lub upublicznienia dzieł lub innych przedmiotów ochrony zgodnie z niniejszym rozdziałem, z których usunięto lub zmieniono bez odpowiedniego zezwolenia elektroniczne informacje o zarządzaniu prawami,

jeżeli taka osoba wie lub ma uzasadnione podstawy, by wiedzieć, że poprzez to powoduje, umożliwia, ułatwia lub ukrywa naruszenie praw autorskich lub praw pokrewnych prawu autorskiemu przewidziane w ustawodawstwie krajowym.

2. Do celów niniejszego rozdziału „informacje o zarządzaniu prawami” oznaczają wszelkie informacje dostarczone przez posiadaczy praw, które identyfikują utwór lub inne przedmioty ochrony, o których mowa w niniejszym rozdziale, autora lub innego posiadacza praw lub informacje na temat warunków dotyczących wykorzystania utworu lub innego przedmiotu objętego ochroną oraz wszelkie numery i kody, poprzez które takie informacje są wyrażane.
3. Ust. 1 stosuje się w przypadku, gdy którekolwiek z takich informacji są powiązane z kopią utworu lub innego przedmiotu ochrony, o którym mowa w niniejszym rozdziale, lub gdy informacje te pojawiają się w związku z ich publicznym udostępnieniem.

Artykuł 221

Wyjątki i ograniczenia

1. Każda ze Stron może ustanowić ograniczenia lub wyjątki od praw ustanowionych w art. 213–218 wyłącznie w niektórych szczególnych przypadkach, które nie stoją w sprzeczności ze zwykłym wykorzystaniem przedmiotu ochrony i nie przynoszą nieuzasadnionego uszczerbku dla prawnie uzasadnionego interesu posiadaczy praw, zgodnie z konwencjami i traktatami międzynarodowymi, do których Strony przystąpiły.
2. Każda ze Stron zapewnia, aby tymczasowe czynności zwielokrotniania, o których mowa w art. 213–217, które mają charakter przejściowy lub przypadkowy, stanowią integralną i zasadniczą część procesu technologicznego, których jedynym celem jest umożliwienie: a) emisji w ramach sieci łączącej osoby trzecie poprzez pośrednika lub b) zgodnego z prawem korzystania z utworu lub innego przedmiotu ochrony i które nie mają odrębnego znaczenia ekonomicznego, były wyłączone z prawa do zwielokrotniania ustanowionego w art. 213–217 niniejszej Umowy.

Artykuł 222

Prawo artysty do odsprzedaży dzieła sztuki

1. Każda ze Stron nadaje autorowi oryginalnego dzieła sztuki prawo do odsprzedaży tego dzieła, określone jako niezbywalne prawo, którego nie można się zrzec, nawet z góry, do otrzymania opłaty licencyjnej opartej na cenie sprzedaży uzyskanej z każdej odsprzedaży dzieła następującej po pierwszym rozporządzeniu dziełem przez autora.
2. Prawo, o którym mowa w ust. 1, ma zastosowanie do wszystkich czynności odsprzedaży, w których w charakterze sprzedawców, kupujących lub pośredników uczestniczą podmioty zawodowo działające na rynku dzieł sztuki, takie jak salony sprzedaży, galerie sztuki oraz wszelkie podmioty zajmujące się handlem dziełami sztuki.
3. Każda ze Stron może postanowić, że prawo, o którym mowa w ust. 1, nie ma zastosowania do czynności odsprzedaży, w przypadku gdy sprzedawca nabył dzieło bezpośrednio od autora mniej niż trzy lata przed tą odsprzedażą oraz w przypadku gdy cena odsprzedaży nie przekracza określonej kwoty minimalnej.
4. Opłata licencyjna jest wypłacana przez sprzedawcę. Każda ze Stron może postanowić, że jedna z osób fizycznych lub prawnych, o których mowa w ust. 2, inna niż sprzedawca, jest wyłącznie odpowiedzialna lub odpowiedzialna wspólnie ze sprzedawcą za wypłatę opłat licencyjnych.
5. Procedurę pobierania opłat licencyjnych oraz ich wysokość określa prawo krajowe.

Artykuł 223

Współpraca w zakresie zbiorowego zarządzania prawami autorskimi

1. Strony promują wzajemną współpracę między ich odpowiednimi organizacjami zbiorowego zarządzania prawami w celu ułatwienia dostępu do utworów i innych przedmiotów objętych ochroną na terytorium Stron oraz przekazywania opłat licencyjnych za wykorzystanie tych utworów lub innych przedmiotów objętych ochroną.
2. Strony wspierają przejrzystość w ramach organizacji zbiorowego zarządzania, szczególnie pod względem pobierania opłat licencyjnych, odliczeń od pobranych opłat, ich wykorzystania, polityki dystrybucji oraz repertuaru.
3. Strony zobowiązują się do zapewnienia, aby w przypadku gdy organizacja zbiorowego zarządzania mająca siedzibę na terytorium jednej Strony reprezentuje inną organizację zbiorowego zarządzania mającą siedzibę na terytorium drugiej Strony na mocy umowy o reprezentacji, organizacja reprezentująca nie dyskryminowała posiadaczy praw zrzeszonych w organizacji reprezentowanej.

4. Reprezentująca organizacja zbiorowego zarządzania prawidłowo, regularnie i rzetelnie wpłaca kwoty należne reprezentowanej organizacji zbiorowego zarządzania, a także udziela reprezentowanej organizacji zbiorowego zarządzania informacje o kwocie opłat licencyjnych pobranych w jej imieniu oraz o ewentualnych odliczeniach od wysokości tych opłat.

Podsekcja II

Znaki towarowe

Artykuł 224

Umowy międzynarodowe

Każda ze Stron:

- a) przystępuje do Protokołu do Porozumienia madryckiego o międzynarodowej rejestracji znaków;
- b) przestrzega postanowień Traktatu o prawie znaków towarowych oraz Porozumienia nicejskiego dotyczącego międzynarodowej klasyfikacji towarów i usług dla celów rejestracji znaków; oraz
- c) podejmuje wszystkie możliwe starania na rzecz przystąpienia do Traktatu singapurskiego o prawie znaków towarowych.

Artykuł 225

Prawa ze znaku towarowego

Rejestracja znaku towarowego pociąga za sobą przyznanie właścicielowi wyłącznych praw do tego znaku. Właściciel jest uprawniony do zakazania wszelkim osobom trzecim, które nie posiadają jego zgody, używania w obrocie handlowym:

- a) jakiegokolwiek oznaczenia identycznego ze znakiem towarowym dla towarów lub usług identycznych z tymi, dla których znak towarowy jest zarejestrowany; oraz
- b) jakiegokolwiek oznaczenia identycznego ze znakiem towarowym lub do niego podobnego dla towarów lub usług identycznych z tymi, dla których zarejestrowano znak towarowy, lub do nich podobnych, w przypadku gdy takie wykorzystanie skutkowałoby prawdopodobieństwem wprowadzenia w błąd odbiorców, w tym prawdopodobieństwem skojarzenia oznaczenia ze znakiem towarowym.

Artykuł 226

Procedura rejestracji

1. Każda ze Stron przewiduje system rejestracji znaków towarowych, w którym ostateczne decyzje odmowne odpowiednich organów właściwych w obszarze znaków towarowych są przekazywane na piśmie wraz z należytych uzasadnieniem.
2. Każda ze Stron przewiduje możliwość złożenia sprzeciwu w odniesieniu do wniosku o rejestrację znaku towarowego oraz możliwość ustosunkowania się przez wnioskodawcę do takiego sprzeciwu.
3. Każda ze Stron przewiduje publiczną elektroniczną bazę wniosków o rejestrację i zarejestrowanych znaków towarowych. Baza wniosków o rejestrację jest dostępna co najmniej w okresie przewidzianym na złożenie sprzeciwu.

Artykuł 227

Znaki towarowe powszechnie znane

W celu nadania skuteczności ochronie znaków towarowych powszechnie znanych, o których mowa w art. 6bis konwencji paryskiej (1967) oraz art. 16 ust. 2 i 3 porozumienia TRIPS, każda ze Stron stosuje wspólne zalecenie dotyczące przepisów o ochronie znaków towarowych powszechnie znanych, przyjęte przez Zgromadzenie Unii paryskiej o ochronie własności przemysłowej oraz Zgromadzenie Ogólne Światowej Organizacji Własności Intelektualnej (WIPO) na 34. serii spotkań zgromadzeń państw członkowskich WIPO w dniach 20–29 września 1999 r.

Artykuł 228

Wyjątki od praw wynikających ze znaku towarowego

Każda ze Stron:

- a) przewiduje uczciwe używanie terminów opisowych, w tym uczciwe używanie oznaczeń geograficznych, jako ograniczony wyjątek od praw wynikających ze znaku towarowego; oraz
- b) może przewidzieć inne ograniczone wyjątki od praw wynikających ze znaku towarowego.

Przewidując takie wyjątki, każda ze Stron bierze pod uwagę uzasadniony interes właściciela znaku towarowego i osób trzecich.

Artykuł 229

Podstawy wygaśnięcia

1. Każda ze Stron przewiduje, że znak towarowy ulega wygaśnięciu, jeżeli w nieprzerwanym okresie co najmniej trzech lat znak ten nie został wprowadzony do rzeczywistego używania na danym terytorium w powiązaniu z towarami lub usługami, dla których jest zarejestrowany, i nie istnieją żadne uzasadnione powody jego nieużywania.

Nikt nie może żądać stwierdzenia wygaśnięcia praw właściciela znaku towarowego, jeżeli w przedziale czasu pomiędzy upływem minimalnego trzyletniego okresu i złożeniem wniosku o wygaśnięcie rozpoczęło się lub zostało wznowione rzeczywiste używanie znaku towarowego.

Rozpoczęcie lub wznowienie używania w okresie trzech miesięcy poprzedzających złożenie wniosku o stwierdzenie wygaśnięcia i które nastąpiło najwcześniej w momencie upływu co najmniej trzyletniego nieprzerwanego okresu nieużywania, nie jest jednak brane pod uwagę, w przypadku gdy przygotowania do rozpoczęcia lub wznowienia używania podjęte zostały dopiero wówczas, gdy właściciel dowiedział się o możliwości złożenia wniosku o stwierdzenie wygaśnięcia.

2. Znak towarowy podlega również wygaśnięciu, jeżeli po dacie rejestracji:
 - a) w wyniku działania lub zaniechania właściciela stał się nazwą powszechnie używaną w odniesieniu do towarów lub usług, dla których został zarejestrowany; lub
 - b) w wyniku używania znaku towarowego przez właściciela lub za jego zgodą, w odniesieniu do towarów lub usług, dla których został on zarejestrowany, zachodzi możliwość wprowadzenia odbiorców w błąd, w szczególności co do natury, jakości lub pochodzenia geograficznego towarów lub usług.

Podsekcja III

Oznaczenia geograficzne

Artykuł 230

Zakres stosowania

1. Niniejsza podsekcja ma zastosowanie do ochrony oznaczeń geograficznych pochodzących z terytoriów Stron.
2. Oznaczenia geograficzne jednej Strony objęte ochroną drugiej Strony podlegają postanowieniom niniejszej podsekcji, wyłącznie jeżeli są objęte zakresem stosowania prawodawstwa, o którym mowa w art. 231.

Artykuł 231

Uznane oznaczenia geograficzne

1. Po przeanalizowaniu prawodawstwa Republiki Armenii wymienionego w załączniku IX część A Unia Europejska stwierdza, że jest ono zgodne z elementami określonymi w części B tego załącznika.

2. Po przeanalizowaniu prawodawstwa Unii Europejskiej wymienionego w załączniku IX część A Republika Armenii stwierdza, że jest ono zgodne z elementami określonymi w części B tego załącznika.
3. Po zakończeniu procedury sprzeciwu i przeanalizowaniu oznaczeń geograficznych Unii Europejskiej wymienionych w załączniku X, zarejestrowanych przez Unię Europejską na mocy prawodawstwa wymienionego w załączniku IX część A, Republika Armenii zapewnia ochronę tych oznaczeń zgodnie z poziomem ochrony określonym w niniejszej Umowie.
4. Po zakończeniu procedury sprzeciwu i przeanalizowaniu oznaczeń geograficznych Republiki Armenii wymienionych w załączniku X, zarejestrowanych przez Republikę Armenii na mocy prawodawstwa wymienionego w załączniku IX część A, Unia Europejska zapewnia ochronę tych oznaczeń zgodnie z poziomem ochrony określonym w niniejszej Umowie.

Artykuł 232

Dodawanie nowych oznaczeń geograficznych

1. Zgodnie z procedurą określoną w art. 240 ust. 3 Strony mogą dodawać nowe oznaczenia geograficzne do wykazu chronionych oznaczeń geograficznych stanowiącego załącznik X. Nowe oznaczenia geograficzne można dodawać do wykazu po zakończeniu procedury sprzeciwu i zadowolającym obie Strony przeanalizowaniu nowych oznaczeń geograficznych zgodnie z art. 231 ust. 3 i 4.
2. Strony nie mają obowiązku dodawania nowych oznaczeń geograficznych do wykazu, o którym mowa w ust. 1, w przypadku gdy:
 - a) oznaczenie geograficzne byłoby sprzeczne z nazwą odmiany roślin lub rasy zwierząt i może z tego powodu wprowadzić w błąd konsumenta co do prawdziwego pochodzenia danego produktu;
 - b) w świetle istniejącego renomowanego lub powszechnie znanego znaku towarowego ochrona takiego oznaczenia geograficznego mogłaby wprowadzić konsumenta w błąd co do prawdziwej tożsamości produktu lub
 - c) nazwa ma charakter rodzajowy.

Artykuł 233

Zakres ochrony oznaczeń geograficznych

1. Oznaczenia geograficzne wymienione w załączniku X są chronione przez każdą ze Stron przed:
 - a) wszelkim bezpośrednim lub pośrednim wykorzystaniem chronionej nazwy w celach handlowych w odniesieniu do porównywalnych produktów niezgodnych ze specyfikacją produktu objętego nazwą chronioną, lub w zakresie, w jakim takie użycie wykorzystuje renomę oznaczenia geograficznego;
 - b) wszelkim niewłaściwym stosowaniem, naśladowaniem bądź przywołaniem, nawet jeśli podane jest prawdziwe pochodzenie produktu lub chroniona nazwa jest podana w tłumaczeniu, w formie transkrypcji lub transliteracji, lub z dodaniem takiego określenia jak: „w stylu”, „typu”, „zgodnie z metodą”, „jak produkowane w”, „imitacja”, „o smaku”, „podobne do” itp.;
 - c) wszelkim innym nieprawdziwym lub wprowadzającym w błąd określeniem miejsca pochodzenia lub wytwarzania, właściwości lub podstawowych cech produktu, mogącym stworzyć mylne wrażenie co do jego pochodzenia, znajdującym się na opakowaniu wewnętrznym lub zewnętrznym, w materiale reklamowym lub w dokumentach odnoszących się do danego produktu bądź na opakowaniu produktu w pojemniku; oraz
 - d) wszelkimi innymi praktykami, które mogłyby wprowadzać konsumenta w błąd co do prawdziwego pochodzenia produktu.
2. Chronione oznaczenia geograficzne nie mogą stać się nazwami rodzajowymi na terytorium Stron.
3. W przypadku całkowicie lub częściowo homonimicznych oznaczeń geograficznych ochronę przyznaje się każdemu takiemu oznaczeniu geograficznemu, pod warunkiem że było ono użyte w dobrej wierze i z należyтым uwzględnieniem zastosowań lokalnych i tradycyjnych oraz rzeczywistego ryzyka pomyłki.

Bez uszczerbku dla art. 23 porozumienia TRIPS Strony wspólnie uzgadniają praktyczne warunki zastosowania, na podstawie których homonimiczne oznaczenia geograficzne będą rozróżniane, uwzględniając przy tym konieczność zapewnienia sprawiedliwego traktowania producentów i uniknięcia sytuacji, w której konsumenci mogliby zostać wprowadzeni w błąd.

Nazwa homonimiczna prowadząca do błędnego przekonania konsumentów, że produkt pochodzi z innego terytorium, nie może być zarejestrowana nawet w przypadku, gdy nazwa ta odpowiada nazwie faktycznego terytorium, regionu lub miejsca pochodzenia danego produktu.

4. W przypadku gdy Strona, w kontekście negocjacji z państwem trzecim, proponuje ochronę oznaczenia geograficznego tego państwa trzeciego homonimicznego z oznaczeniem geograficznym drugiej Strony chronionym na mocy niniejszej podsekcji, Strona ta jest o tym informowana i otrzymuje możliwość wyrażenia uwag na ten temat, zanim oznaczenie geograficzne państwa trzeciego zostanie objęte ochroną.

5. Żadne postanowienia niniejszej podsekcji nie zobowiązują Stron do ochrony oznaczenia geograficznego, które nie jest lub przestało być chronione w jego państwie pochodzenia.

Strony powiadamiają się wzajemnie, jeżeli oznaczenie geograficzne przestaje być chronione w swoim państwie pochodzenia. Takie powiadomienie przedkłada się zgodnie z procedurami określonymi w art. 240 ust. 3.

6. Żadne postanowienia niniejszej Umowy nie naruszają prawa jakiejkolwiek osoby do stosowania w handlu jej nazwiska lub nazwiska jej poprzedników w celach komercyjnych, z wyjątkiem przypadków stosowania takiego nazwiska w sposób wprowadzający konsumentów w błąd.

Artykuł 234

Prawo do wykorzystania oznaczeń geograficznych

1. Oznaczenie geograficzne chronione na mocy niniejszej podsekcji może być wykorzystywane przez każdy podmiot wprowadzający do obrotu produkty rolne, środki spożywcze, wina, wina aromatyzowane lub napoje spirytusowe zgodnie z odpowiednią specyfikacją.

2. Jeżeli oznaczenie geograficzne jest chronione na mocy niniejszej podsekcji, wykorzystanie tej nazwy chronionej nie podlega jakiejkolwiek rejestracji użytkowników ani dodatkowym kosztom.

Artykuł 235

Związek ze znakami towarowymi

1. W przypadku gdy znak towarowy odpowiada którejkolwiek z sytuacji, o których mowa w art. 233 ust. 1 w odniesieniu do chronionego oznaczenia geograficznego dla produktów podobnych, dana Strona odmawia rejestracji takiego znaku towarowego lub unieważnia go, pod warunkiem że wniosek o rejestrację tego znaku towarowego został złożony po dacie złożenia wniosku o ochronę oznaczenia geograficznego na danym terytorium.

2. W odniesieniu do oznaczeń geograficznych, o których mowa w art. 231, data złożenia wniosku o ochronę odpowiada dacie wejścia w życie niniejszej Umowy.

3. W odniesieniu do oznaczeń geograficznych, o których mowa w art. 232, data złożenia wniosku o objęcie ochroną odpowiada dacie przekazania drugiej Stronie wniosku o ochronę oznaczenia geograficznego.

4. Bez uszczerbku dla art. 232 ust. 2 lit. b) każda ze Stron chroni oznaczenia geograficzne wymienione w załączniku X również wtedy, gdy istnieje wcześniejszy znak towarowy. Przez wcześniejszy znak towarowy rozumie się znak towarowy, którego wykorzystanie odpowiada jednej z sytuacji, o których mowa w art. 233 ust. 1 i w odniesieniu do którego złożono wniosek bądź który został zarejestrowany lub ustanowiony poprzez użycie – jeżeli prawodawstwo danej Strony przewiduje taką możliwość – w dobrej wierze na terytorium jednej ze Stron przed datą złożenia przez drugą Stronę wniosku o ochronę oznaczenia geograficznego na mocy niniejszej Umowy. Taki znak towarowy może nadal być używany i wznawiany pomimo ochrony oznaczenia geograficznego, pod warunkiem że w przepisach Stron dotyczących znaków towarowych nie istnieje żaden powód nieważności lub cofnięcia znaku towarowego.

5. W drodze odstępstwa od ust. 4 wcześniejsze znaki towarowe Republiki Armenii, które składają się z oznaczeń geograficznych Unii Europejskiej „Cognac” lub „Champagne” bądź je zawierają, w tym w postaci transkrypcji lub tłumaczenia, są zarejestrowane dla produktów podobnych i nie spełniają wymogów odnośnej specyfikacji, podlegają unieważnieniu, wygaśnięciu lub zmianie w celu wyeliminowania tej nazwy jako elementu całego znaku towarowego najpóźniej w ciągu 14 lat w przypadku oznaczenia „Cognac” oraz dwóch lat w przypadku oznaczenia „Champagne”, licząc od wejścia w życie niniejszej Umowy.

Artykuł 236

Egzekwowanie ochrony

Każda ze stron egzekwuje ochronę oznaczeń geograficznych zgodnie z art. 233–235 za pomocą odpowiednich działań administracyjnych ze strony organów publicznych. Strony egzekwują taką ochronę także na wniosek osoby zainteresowanej.

Artykuł 237

Postanowienia przejściowe

1. Towary wyprodukowane i oznakowane zgodnie z przepisami prawa krajowego przed dniem wejścia w życie niniejszej Umowy, które nie spełniają zawartych w niej wymogów, mogą być sprzedawane po dniu wejścia w życie Umowy do czasu wyczerpania zapasów.

2. W okresie przejściowym wynoszącym 24 lata, licząc od dnia upływu pierwszego roku po dniu wejścia w życie niniejszej Umowy w przypadku oznaczenia „Cognac” oraz w okresie przejściowym wynoszącym trzy lata po dniu wejścia w życie niniejszej Umowy w przypadku oznaczenia „Champagne”, ochrona tych oznaczeń geograficznych Unii Europejskiej na mocy niniejszej Umowy nie uniemożliwia używania tych nazw w odniesieniu do produktów pochodzących z Republiki Armenii i wywożonych do państw trzecich, jeżeli umożliwiają to przepisy ustawowe i wykonawcze danego państwa trzeciego, w celu oznaczenia i zaprezentowania niektórych porównywalnych produktów pochodzących z Republiki Armenii pod warunkiem, że:

- a) nazwa na etykiecie jest podana wyłącznie w alfabecie innym niż łaciński;
- b) prawdziwe pochodzenie produktu jest wyraźnie oznakowane w tym samym polu; oraz
- c) sposób prezentacji nie wprowadza konsumenta w błąd co do prawdziwego pochodzenia produktu.

3. W okresie przejściowym wynoszącym 13 lat, licząc od upływu pierwszego roku po wejściu w życie niniejszej Umowy w przypadku oznaczenia „Cognac” oraz w okresie przejściowym wynoszącym dwa lata po wejściu w życie niniejszej Umowy w przypadku oznaczenia „Champagne”, ochrona tych oznaczeń geograficznych Unii Europejskiej na mocy niniejszej Umowy nie uniemożliwia używania tych nazw w Republice Armenii pod warunkiem, że:

- a) nazwa na etykiecie jest podana wyłącznie w alfabecie innym niż łaciński;
- b) prawdziwe pochodzenie produktu jest wyraźnie oznakowane w tym samym polu oraz
- c) sposób prezentacji nie wprowadza konsumenta w błąd co do prawdziwego pochodzenia produktu.

4. Unia Europejska zapewnia Republice Armenii pomoc techniczną i finansową do celów ułatwienia sprawnego i skutecznego zakończenia stosowania oznaczenia geograficznego Unii Europejskiej „Cognac” w odniesieniu do produktów pochodzących z Republiki Armenii, a także wsparcia przemysłu Republiki Armenii w utrzymaniu pozycji konkurencyjnej na rynkach eksportowych. Pomoc ta, zapewniana zgodnie z przepisami prawa UE, obejmuje w szczególności działania na rzecz opracowania nowej nazwy i promocji, reklamy i marketingu nowej nazwy na rynkach krajowych i tradycyjnych rynkach eksportowych.

5. Konkretnie kwoty, rodzaje, mechanizmy i harmonogramy unijnej pomocy, o której mowa w ust. 4, określone są w pakiecie pomocy finansowo-technicznej, który zostanie ostatecznie uzgodniony przez Strony w ciągu roku od wejścia w życie niniejszej Umowy. Strony wspólnie opracowują zakres zadań dla takiego pakietu pomocy na podstawie dokładnej oceny potrzeb, które pomoc miałyby zaspokoić. Ocena ta zostaje sporządzona przez międzynarodową firmę konsultingową wybraną wspólnie przez Strony.

6. W przypadku gdy Unia Europejska nie udzieli pomocy finansowo-technicznej, o której mowa w ust. 4, Republika Armenii może skorzystać z mechanizmu rozstrzygania sporów ustanowionego w rozdziale 13 i w razie wygranej może zawiesić wykonanie zobowiązań wynikających z ust. 2 i 3.

7. Unia Europejska udziela pomocy finansowo-technicznej najpóźniej po ośmiu latach od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Artykuł 238

Zasady ogólne

1. Przywóz, wywóz i komercjalizacja produktów, o których mowa w art. 231 i 232, odbywa się zgodnie z przepisami ustawowymi i wykonawczymi obowiązującymi na terytorium Strony, na którym wprowadza się produkty do obrotu.
2. Podkomitet ds. Oznaczeń Geograficznych ustanowiony na mocy art. 240 zajmuje się wszelkimi kwestiami dotyczącymi specyfikacji produktu zarejestrowanego oznaczenia geograficznego, zatwierdzonego przez organy Strony, z której terytorium dany produkt pochodzi, w tym wszelkimi zmianami do tej specyfikacji.
3. Oznaczenia geograficzne chronione na mocy niniejszej podsekcji mogą być anulowane jedynie przez Stronę, z której pochodzi produkt.

Artykuł 239

Współpraca i przejrzystość

1. Strony pozostają w kontakcie bezpośrednim albo za pośrednictwem Podkomitetu ds. Oznaczeń Geograficznych ustanowionego na podstawie art. 240 we wszelkich kwestiach dotyczących wykonania i funkcjonowania niniejszej podsekcji. W szczególności Strona może zwrócić się do drugiej Strony o informacje dotyczące specyfikacji produktów i zmian do nich oraz punktów kontaktowych krajowych organów ds. kontroli.
2. Każda ze Stron może udostępnić publicznie specyfikacje oznaczeń geograficznych chronionych na mocy niniejszej podsekcji lub ich skrócone wersje oraz informacje na temat punktów kontaktowych krajowych organów ds. kontroli odpowiadające oznaczeniom geograficznym drugiej Strony chronionym na mocy niniejszej podsekcji.

Artykuł 240

Podkomitet ds. Oznaczeń Geograficznych

1. Strony niniejszym ustanawiają Podkomitet ds. Oznaczeń Geograficznych składający się z przedstawicieli Unii Europejskiej i Republiki Armenii, powierzając mu monitorowanie wykonania niniejszej podsekcji oraz zacieśnienie współpracy i dialogu między Stronami w zakresie oznaczeń geograficznych.
2. Podkomitet ds. Oznaczeń Geograficznych przyjmuje decyzje w drodze konsensusu. Podkomitet przyjmuje swój regulamin wewnętrzny. Podkomitet zbiera się na wniosek którejkolwiek ze Stron, na przemian w Unii Europejskiej i Republice Armenii, w terminie, w miejscu oraz w sposób (może to być również wideokonferencja) ustalony przez Strony, lecz nie później niż 90 dni od dnia przedstawienia wniosku.
3. Podkomitet ds. Oznaczeń Geograficznych dba również o prawidłowe funkcjonowanie niniejszej podsekcji i może rozpatrywać wszelkie sprawy związane z jej wdrożeniem i wykonaniem. Odpowiada on w szczególności za:
 - a) zmiany załącznika IX część A w zakresie odniesień do przepisów mających zastosowanie na terytorium każdej ze Stron;
 - b) zmiany załącznika IX część B w zakresie elementów dotyczących rejestracji i kontroli oznaczeń geograficznych;
 - c) zmiany załącznika X w zakresie wykazu oznaczeń geograficznych;
 - d) wymianę informacji na temat zmian w przepisach i polityce w zakresie oznaczeń geograficznych oraz wszelkich innych kwestii będących przedmiotem wspólnego zainteresowania w obszarze oznaczeń geograficznych;
 - e) wymianę informacji na temat oznaczeń geograficznych w celu rozpatrzenia kwestii ich ochrony zgodnie z niniejszą podsekcją.

Podsekcja IV

Wzory

Artykuł 241

Umowy międzynarodowe

Strony przestrzegają Aktu genewskiego Porozumienia haskiego w sprawie międzynarodowej rejestracji wzorów przemysłowych z 1999 r.

Artykuł 242

Ochrona zarejestrowanych wzorów

1. Strony zapewniają ochronę niezależnie stworzonym wzorom, które są nowe i oryginalne. Taka ochrona zapewniana jest w drodze rejestracji i przyznaje wyłączne prawo posiadaczom wzorów zgodnie z niniejszą podsekcją.

Do celów niniejszej podsekcji Strona może uznać, że wzór posiadający indywidualny charakter jest oryginalny.

2. Wzór naniesiony na produkt lub zawarty w produkcie, który stanowi część składową produktu złożonego, jest uważany za nowy i oryginalny wyłącznie:

- a) jeżeli dana część składowa po włączeniu do produktu złożonego pozostaje widoczna podczas normalnego użytku tego produktu; oraz
- b) w stopniu, w jakim te widoczne cechy danej części składowej spełniają wymogi co do nowości i oryginalności.

3. „Normalny użytek”, o którym mowa w ust. 2 lit. a), oznacza stosowanie przez użytkownika końcowego, wyłączając konserwację, obsługę i naprawę.

4. Posiadacz zarejestrowanego wzoru ma prawo do uniemożliwienia osobom trzecim nieposiadającym jego zgody co najmniej wytwarzania, oferowania do sprzedaży, sprzedaży, przywozu, wywozu, przechowywania lub używania produktów noszących bądź reprezentujących chroniony wzór, jeżeli takie działania podejmowane są w celach handlowych, w sposób nieuzasadniony naruszają normalne wykorzystywanie wzoru lub są niezgodne z praktykami sprawiedliwego handlu.

5. Dostępny okres ochrony wynosi 25 lat.

Artykuł 243

Ochrona wzorów niezarejestrowanych

1. Unia Europejska i Republika Armenii zapewniają środki prawne, które zapobiegają wykorzystywaniu niezarejestrowanego wyglądu produktu, lecz wyłącznie wówczas, gdy zakwestionowane użycie jest rezultatem powielenia niezarejestrowanego wyglądu produktu. Takie wykorzystywanie obejmuje co najmniej oferowanie do sprzedaży, wprowadzanie do obrotu, przywóz oraz wywóz produktu.

2. Okres ochrony przyznanej w odniesieniu do wzorów niezarejestrowanych wynosi co najmniej trzy lata od dnia, w którym wzór został udostępniony publicznie na terytorium jednej ze Stron.

Artykuł 244

Wyjątki i ograniczenia

1. Każda ze Stron może ustanowić ograniczone wyjątki od ochrony wzorów, pod warunkiem że takie wyjątki nie będą bezzasadnie sprzeczne z normalnym wykorzystaniem chronionych wzorów i nie będą bezzasadnie naruszały uzasadnionych interesów właściciela chronionego wzoru, biorąc pod uwagę uzasadnione interesy stron trzecich.

2. Ochrona wzoru nie obejmuje wzorów podyktowanych głównie względami technicznymi lub funkcjonalnymi. W szczególności prawo do wzoru nie obejmuje cech wyglądu produktu, które muszą być odtworzone w dokładnej formie i wymiarach, aby produkt, w który włączono wzór lub na którym jest on naniesiony, mógł zostać mechanicznie złożony lub połączony z innym produktem lub mógł zostać umieszczony w nim, na nim lub dookoła niego, tak aby oba produkty mogły spełniać swoje funkcje.

Artykuł 245

Stosunek do prawa autorskiego

Wzór może zostać również objęty ochroną na mocy prawa autorskiego danej Strony od dnia stworzenia wzoru lub jego utrwalenia w jakiegokolwiek formie. Zakres i warunki, zgodnie z którymi tego rodzaju ochrona jest przyznawana, łącznie z wymaganym stopniem oryginalności, są ustalane przez każdą ze Stron zgodnie z odnośnymi krajowymi przepisami ustawowymi i wykonawczymi.

Podsekcja V

Patenty

Artykuł 246

Umowy międzynarodowe

Strony przystępują do Układu o współpracy patentowej oraz podejmują wszystkie rozsądne wysiłki w celu osiągnięcia zgodności z Traktatem o prawie patentowym.

Artykuł 247

Patenty a zdrowie publiczne

1. Strony uznają znaczenie Deklaracji w sprawie porozumienia TRIPS i zdrowia publicznego, przyjętej przez konferencję ministerialną WTO w dniu 14 listopada 2001 r. Interpretując i wdrażając prawa i obowiązki wynikające z niniejszej podsekcji, Strony zapewniają zgodność z tą deklaracją.

2. Strony przestrzegają decyzji Rady Generalnej WTO z dnia 30 sierpnia 2003 r. w sprawie wykonania ustępu 6 dauhańskiej Deklaracji w sprawie porozumienia TRIPS i zdrowia publicznego oraz wnoszą wkład w jej wdrażanie.

Artykuł 248

Dodatkowe świadectwo ochronne

1. Strony uznają, że produkty lecznicze oraz środki ochrony roślin chronione patentami na ich terytoriach mogą podlegać administracyjnej procedurze wydawania pozwolenia przed wprowadzeniem ich do obrotu. Strony uznają, że okres, który upływa między złożeniem wniosku o patent a wydaniem pierwszego pozwolenia na wprowadzenie produktu do obrotu na odpowiednim rynku, zdefiniowanego w tym celu w ich odnośnym prawodawstwie, może spowodować skrócenie okresu rzeczywistej ochrony w ramach patentu.

2. Każda ze Stron ustanawia dalszy okres ochrony produktu leczniczego lub środka ochrony roślin, który jest chroniony patentem i podlega administracyjnej procedurze wydawania pozwolenia, który to okres jest równy okresowi, o którym mowa w ust. 1 zdanie drugie, skróconemu o okres pięciu lat.

3. Niezależnie od ust. 2 kolejny okres ochrony nie może przekraczać pięciu lat.

W Unii możliwe jest przedłużenie o kolejnych sześć miesięcy w przypadku produktów leczniczych, w odniesieniu do których przeprowadzono badania pediatryczne, oraz pod warunkiem, że wyniki tych badań uwzględniono w informacjach o produkcie.

Podsekcja VI

Informacje niejawne

Artykuł 249

Zakres ochrony w przypadku tajemnicy przedsiębiorstwa

1. Strony potwierdzają swoje zobowiązania na mocy art. 39 ust. 1 i 2 porozumienia TRIPS. Każda ze Stron ustanawia odpowiednie sądowe postępowania cywilne i środki zaradcze umożliwiające każdemu posiadaczowi tajemnicy przedsiębiorstwa uniemożliwienie nabycia, wykorzystania lub ujawnienia tajemnicy przedsiębiorstwa bądź uzyskanie rekompensaty z tego tytułu, w przypadku gdy doszło do niego w sposób niezgodny z uczciwą praktyką handlową.

2. Do celów niniejszej podsekcji:

a) „tajemnica przedsiębiorstwa” oznacza informacje, które:

(i) są poufne w tym sensie, że jako całość lub w szczególnym zestawie i zbiorze ich elementów nie są ogólnie znane ani łatwo dostępne dla osób z kręgów, które na ogół mają do czynienia z tym rodzajem informacji;

(ii) mają wartość handlową dlatego, że są poufne; oraz

(iii) poddane zostały przez osobę, pod której legalną kontrolą się znajdują, rozsądnym, w danych okolicznościach, działaniom dla utrzymania ich w tajemnicy;

b) „posiadacz tajemnicy przedsiębiorstwa” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną, która w sposób zgodny z prawem sprawuje kontrolę nad tajemnicą przedsiębiorstwa.

3. Do celów niniejszej podsekcji za niezgodne z uczciwą praktyką handlową uznaje się co najmniej następujące sposoby postępowania:

a) pozyskanie tajemnicy przedsiębiorstwa bez zgody posiadacza tajemnicy przedsiębiorstwa, dokonane przez nieuprawniony dostęp do dokumentów, przedmiotów, materiałów, substancji lub plików elektronicznych znajdujących się zgodnie z prawem pod kontrolą posiadacza tajemnicy przedsiębiorstwa i zawierających tę tajemnicę lub umożliwiających jej odkrycie, a także ich przywłaszczenie lub powielenie;

b) wykorzystanie lub ujawnienie tajemnicy przedsiębiorstwa dokonane bez zgody posiadacza tej tajemnicy przez osobę, która:

(i) pozyskała tajemnicę przedsiębiorstwa w sposób, o którym mowa w lit. a);

(ii) naruszyła umowę o poufności lub inny obowiązek nieujawniania tajemnicy przedsiębiorstwa; lub

(iii) naruszyła przewidziany w umowie lub inny obowiązek ograniczenia korzystania z tajemnicy przedsiębiorstwa;

c) pozyskanie, wykorzystanie lub ujawnienie tajemnicy przedsiębiorstwa dokonane przez osobę, która w momencie tego pozyskania, wykorzystania lub ujawnienia wiedziała lub w danych okolicznościach powinna była wiedzieć, że tajemnica ta pochodzi bezpośrednio lub pośrednio od osoby, która wykorzystwała lub ujawniła tajemnicę niezgodnie z prawem w rozumieniu lit. b), w tym w przypadku gdy osoba taka została nakłoniona do działań, o których mowa w tej literze.

4. Żadne z postanowień niniejszej podsekcji nie jest rozumiane jako wymóg, aby Strony uznawały którykolwiek z poniższych sposobów postępowania za niezgodny z uczciwą praktyką handlową:

a) samodzielne odkrycie lub stworzenie odnośnych informacji przez inną osobę;

- b) dokonanie inżynierii odwrotnej produktu przez osobę, która go zgodnie z prawem posiada i na której nie spoczywa żaden prawny obowiązek ograniczania dostępu do odnośnych informacji;
 - c) pozyskanie, wykorzystanie lub ujawnienie informacji wymaganych lub dopuszczonych właściwym prawem krajowym;
 - d) wykorzystanie przez pracowników doświadczenia i umiejętności zdobytych uczciwie w trakcie zwykłego przebiegu ich zatrudnienia.
5. Żadne z postanowień niniejszej podsekcji nie jest rozumiane jako ograniczające wolność wypowiedzi i informacji, w tym wolność mediów podlegającą ochronie w prawodawstwie obu Stron.

Artykuł 250

Sądowe postępowania cywilne i środki zaradcze dotyczące tajemnicy przedsiębiorstwa

1. Każda ze Stron zapewnia, aby uczestnicy sądowego postępowania cywilnego, o którym mowa w art. 249, lub osoby mające dostęp do dokumentów uwzględnionych w tym postępowaniu podlegały zakazowi wykorzystania lub ujawnienia jakiegokolwiek rzeczywistej lub domniemanej tajemnicy przedsiębiorstwa, którą właściwe organy sądowe – w odpowiedzi na należycie uzasadniony wniosek zainteresowanej strony – oznaczyły jako poufną, a z którą wymienione osoby zapoznały się na skutek wspomnianego uczestnictwa lub dostępu.
2. Każda ze Stron stanowi, że w cywilnym postępowaniu sądowym, o którym mowa w art. 249, uprawnienia jej organów sądowych obejmują co najmniej:
- a) nakładanie środków tymczasowych uniemożliwiających pozyskanie, użycie lub ujawnienie tajemnicy przedsiębiorstwa w sposób niezgodny z uczciwą praktyką handlową;
 - b) wydawanie nakazów sądowych uniemożliwiających pozyskanie, użycie lub ujawnienie tajemnicy przedsiębiorstwa w sposób niezgodny z uczciwą praktyką handlową;
 - c) nakazywanie osobie, która wiedziała lub powinna była wiedzieć, że nabywa, wykorzystuje lub ujawnia tajemnicę przedsiębiorstwa w sposób niezgodny z uczciwą praktyką handlową, aby zapłaciła posiadaczowi tajemnicy przedsiębiorstwa odszkodowanie odpowiadające szkodzi poniesionej w wyniku takiego pozyskania, użycia lub ujawnienia tajemnicy przedsiębiorstwa;
 - d) stosowanie szczególnych środków w celu ochrony poufności rzeczywistej lub domniemanej tajemnicy przedsiębiorstwa powstałej w trakcie postępowania cywilnego dotyczącego domniemanego pozyskania, wykorzystania i ujawnienia tajemnicy przedsiębiorstwa w sposób niezgodny z uczciwą praktyką handlową; takie szczególne środki mogą obejmować, zgodnie z prawem krajowym właściwej Strony, możliwość:
 - (i) ograniczenia dostępu do całości lub części niektórych dokumentów;
 - (ii) ograniczenia dostępu do przesłuchań oraz ich zapisów lub protokołów; oraz
 - (iii) udostępnienia nieobjętej klauzulą poufności wersji orzeczenia sądowego, z której usunięto lub zredagowano fragmenty zawierające tajemnice przedsiębiorstwa; oraz
 - e) nałożenia kar na strony postępowania lub inne osoby podlegające właściwości sądu za naruszenie środków zaradczych lub środków zastosowanych przez sąd na podstawie ust. 1 lub lit. d) niniejszego ustępu dotyczących ochrony rzeczywistej lub domniemanej tajemnicy przedsiębiorstwa powstałej w trakcie danego postępowania.
3. Strony nie mają obowiązku przeprowadzenia postępowania sądowego ani zastosowania środków zaradczych, o których mowa w art. 249, w razie zachowania sprzecznego z uczciwą praktyką handlową – zgodnie z ich odpowiednimi przepisami prawa krajowego – w celu ujawnienia naruszenia przepisów, nadużycia lub nielegalnego działania bądź w celu ochrony prawnie uzasadnionego interesu.

Artykuł 251

Ochrona danych przekazanych w celu uzyskania pozwolenia na dopuszczenie do obrotu produktu leczniczego

1. Każda ze Stron chroni poufne informacje handlowe przekazane w celu uzyskania pozwolenia na dopuszczenie produktu leczniczego do obrotu („pozwolenie na dopuszczenie do obrotu”) przed ujawnieniem osobom trzecim, chyba że nadrzędny interes zdrowotny wymaga takiego ujawnienia. Wszelkie poufne informacje handlowe są również objęte ochroną przed nieuczciwą praktyką handlową.
2. Każda ze Stron zapewnia, aby przez okres ośmiu lat od pierwszego pozwolenia na dopuszczenie do obrotu na terytorium danej Strony organ publiczny odpowiedzialny za udzielenie takiego pozwolenia nie brał pod uwagę poufnych informacji handlowych ani wyników badań przedklinicznych i badań klinicznych przekazanych w pierwszym wniosku o wydanie pozwolenia na dopuszczenie do obrotu, a następnie przedłożonych przez osobę lub podmiot – publiczny lub prywatny – w załączeniu do innego wniosku o wydanie pozwolenia na wprowadzenie produktu leczniczego do obrotu, bez wyraźnej zgody osoby lub podmiotu, który te dane przedłożył, chyba że umowy międzynarodowe uznane przez obie Strony stanowią inaczej.
3. W okresie dziesięciu lat, licząc od dnia udzielenia pierwszego pozwolenia na dopuszczenie do obrotu na terytorium danej Strony, pozwolenie na dopuszczenie do obrotu udzielone na każdy następny wniosek na podstawie wyników badań przedklinicznych lub badań klinicznych przedłożonych w pierwszym pozwoleniu na dopuszczenie do obrotu nie umożliwi wprowadzenia produktu leczniczego do obrotu, chyba że kolejny wnioskodawca przedstawi własne wyniki badań przedklinicznych lub badań klinicznych (bądź wyniki takich badań wykorzystane za zgodą strony, która przekazała informacje), spełniając w ten sposób te same wymogi co pierwszy wnioskodawca.

Produkty niespełniające wymogów określonych w niniejszym ustępie nie są dopuszczane do obrotu.

4. Oprócz tego okres dziesięciu lat, o którym mowa w ust. 3, zostaje przedłużony do maksymalnie 11 lat, jeżeli podczas pierwszych ośmiu lat od uzyskania początkowego pozwolenia posiadacz uzyskał pozwolenie na jedno lub kilka nowych wskazań terapeutycznych uznanych za przynoszące znaczące korzyści kliniczne w porównaniu z istniejącymi metodami leczenia.

Artykuł 252

Ochrona danych w zakresie środków ochrony roślin

1. Każda ze Stron uznaje tymczasowe prawo właściciela badania lub sprawozdania z badania złożonego po raz pierwszy w celu uzyskania pozwolenia na dopuszczenie środka ochrony roślin do obrotu. Podczas takiego okresu badanie lub sprawozdanie z badania nie może być wykorzystywane na korzyść jakichkolwiek innych osób ubiegających się o uzyskanie pozwolenia na dopuszczenie do obrotu środka ochrony roślin, z wyjątkiem przypadków, gdy pierwszy właściciel wyraził na to wyraźną zgodę. W niniejszej podsekcji takie tymczasowe prawo określa się mianem „ochrony danych”.
2. Badanie lub sprawozdanie z badania, o którym mowa w ust. 1, musi spełniać następujące wymogi:
 - a) być niezbędne do udzielenia pozwolenia lub zmiany pozwolenia w celu dopuszczenia stosowania w odniesieniu do innej uprawy; oraz
 - b) uzyskać certyfikat zgodności z zasadami dobrej praktyki laboratoryjnej lub zasadami dobrej praktyki doświadczalnej.
3. Okres ochrony danych wynosi co najmniej dziesięć lat od udzielenia pierwszego pozwolenia przez właściwy organ na terytorium zainteresowanej Strony. W przypadku środków ochrony roślin charakteryzujących się niskim poziomem ryzyka okres ten może być przedłużony do 13 lat.
4. Okresy, o których mowa w ust. 3, przedłuża się o trzy miesiące dla każdego rozszerzenia pozwolenia na zastosowania małoobszarowe, jeżeli posiadacz pozwolenia złoży wniosek co najmniej pięć lat po dacie udzielenia pierwszego pozwolenia przez właściwy organ. Całkowity okres ochrony danych nie może w żadnej sytuacji przekroczyć 13 lat. W przypadku środków ochrony roślin charakteryzujących się niskim poziomem ryzyka całkowity okres ochrony nie może w żadnej sytuacji przekroczyć 15 lat.

Pojęcie „zastosowanie małoobszarowe” oznacza wykorzystanie środka ochrony roślin na terytorium danej Strony w odniesieniu do roślin lub produktów roślinnych, które nie są powszechnie uprawiane na tym terytorium lub są powszechnie uprawiane, aby sprostać wyjątkowym potrzebom związanym z ochroną roślin.

5. Badanie podlega ochronie również, jeżeli jest ono niezbędne do odnowienia lub przeglądu pozwolenia. W takich przypadkach okres ochrony danych wynosi 30 miesięcy.

6. Każda ze Stron określa środki zobowiązujące wnioskodawcę i posiadaczy poprzednich pozwoleń, mających siedzibę na terytorium Stron, do dzielenia się informacjami zastrzeżonymi, tak aby uniknąć duplikowania testów na kręgowcach.

Podsekcja VII

Odmiany roślin

Artykuł 253

Odmiany roślin

1. Każda ze Stron chroni prawa do ochrony odmian roślin zgodnie z Międzynarodową konwencją o ochronie nowych odmian roślin, łącznie z fakultatywnym wyjątkiem od prawa hodowcy, o którym mowa w art. 15 wspomnianej konwencji, oraz współpracują w celu promowania i egzekwowania tych praw.

2. W odniesieniu do Republiki Armenii niniejszy artykuł stosuje się najpóźniej trzy lata po dniu wejścia w życie niniejszej Umowy.

Sekcja C

Egzekwowanie praw własności intelektualnej

Podsekcja I

Postanowienia ogólne

Artykuł 254

Obowiązki ogólne

1. Strony potwierdzają swoje zobowiązania wynikające z porozumienia TRIPS, a w szczególności z jego części III. Każda ze Stron ustanawia określone w niniejszej sekcji środki uzupełniające, procedury i środki zaradcze niezbędne, aby zapewnić egzekwowanie praw własności intelektualnej. Te środki, procedury i środki zaradcze muszą być sprawiedliwe i słuszne, nie mogą być nadmiernie skomplikowane czy kosztowne ani też pociągać za sobą nierozsądnych ograniczeń czasowych czy nieuzasadnionych opóźnień.

2. Środki, procedury i środki zaradcze, o których mowa w ust. 1, muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające oraz muszą być stosowane w taki sposób, aby uniknąć tworzenia przeszkód dla handlu legalnego oraz zapewnić ochronę przed ich naruszeniem.

3. Do celów podsekcji II pojęcie „prawa własności intelektualnej” obejmuje co najmniej następujące elementy:

- a) prawo autorskie,
- b) prawa pokrewne prawu autorskiemu,
- c) prawo *sui generis* autora bazy danych,
- d) prawa autora topografii układu scalonego,
- e) prawa ze znaku towarowego,
- f) prawa ze wzoru,

- g) prawa z patentu łącznie z prawami wynikającymi z dodatkowych świadectw ochronnych,
- h) oznaczenia geograficzne,
- i) prawa ze wzoru użytkowego,
- j) prawa wynikające z systemu ochrony odmian roślin oraz
- k) nazwy handlowe, jeżeli są one chronione jako wyłączne prawa w danym prawie krajowym.

Tajemnica przedsiębiorstwa jest wyłączona z zakresu stosowania niniejszej sekcji. Egzekwowanie ochrony tajemnicy przedsiębiorstwa omówiono w art. 250.

Artykuł 255

Podmioty uprawnione

Każda ze Stron za osoby uprawnione do występowania o zastosowanie środków, procedur i środków zaradczych, o których mowa w niniejszej sekcji oraz w części III porozumienia TRIPS, uznaje:

- a) posiadaczy praw własności intelektualnej zgodnie z przepisami prawa właściwego;
- b) wszystkie inne osoby uprawnione do korzystania z tych praw, w szczególności licencjodawców, w zakresie dozwolonym przez prawo właściwe i zgodnie z nim;
- c) organizacje zbiorowego zarządzania prawami własności intelektualnej, które są prawnie uznane za uprawnione do reprezentowania posiadaczy praw własności intelektualnej, w zakresie dozwolonym przez prawo właściwe i zgodnie z nim;
- d) profesjonalne organizacje zrzeszające pełnomocników, prawnie uznane za uprawnione do reprezentowania posiadaczy praw własności intelektualnej, w zakresie dozwolonym przez prawo właściwe i zgodnie z nim.

Podsekcja II

Dochodzenie i egzekwowanie praw w postępowaniu cywilnym

Artykuł 256

Środki zabezpieczenia dowodów

1. Każda ze Stron zapewnia, aby nawet przed rozpoczęciem postępowania dotyczącego istoty sprawy, na wniosek podmiotu, który przedstawił rozsądnie dostępne dowody uzasadniające zarzut naruszenia jego prawa własności intelektualnej lub zagrożenie naruszenia tego prawa, właściwe organy sądowe mogły nakazać wprowadzenie natychmiastowych i skutecznych środków tymczasowych w celu zabezpieczenia odpowiednich dowodów dotyczących domniemanego naruszenia, z zastrzeżeniem ochrony informacji poufnych.

2. Środki tymczasowe, o których mowa w ust. 1, mogą obejmować szczegółowy opis z pobieraniem próbek lub bez lub zajęcie fizyczne domniemanych towarów naruszających prawo, a także, w stosownych przypadkach, materiałów i narzędzi użytych do produkcji lub dystrybucji takich towarów oraz związanych z nimi dokumentów. W razie konieczności środki tymczasowe podejmuje się bez wysłuchania drugiej strony, w szczególności w przypadku gdy jakkolwiek zwłoka może spowodować dla posiadacza praw nieodwracalną szkodę lub gdy istnieje wyraźne ryzyko, że dowody zostaną zniszczone. Druga strona ma prawo do bycia wysłuchaną w rozsądnym terminie.

Artykuł 257

Prawo do informacji

1. Każda ze Stron zapewnia, aby w postępowaniach cywilnych w sprawie naruszenia prawa własności intelektualnej oraz w odpowiedzi na uzasadniony i odpowiedni wniosek strony skarżącej właściwe organy sądowe mogły nakazać, by informacje dotyczące pochodzenia i sieci dystrybucyjnych towarów i usług naruszających prawo własności intelektualnej zostały dostarczone przez sprawcę naruszenia, każdą inną osobę będącą stroną sporu lub świadka w takiej sprawie.

Do celów niniejszego ustępu termin „każda inna osoba” oznacza osobę, która:

- a) znajdowała się w posiadaniu towarów naruszających prawo na skalę handlową;
- b) korzystała z usług naruszających prawo na skalę handlową;
- c) świadczyła na skalę handlową usługi wykorzystywane w działaniach naruszających prawo lub
- d) została wskazana przez osobę, o której mowa w niniejszym ustępie, jako zaangażowana w produkcję, wytwarzanie lub dystrybucję towarów lub świadczenie usług.

W stosownych przypadkach, informacja, o której mowa w niniejszym ustępie, zawiera:

- a) nazwy i adresy producentów, wytwórców, dystrybutorów, dostawców oraz innych poprzednich posiadaczy towarów lub usług, jak również przewidywanych hurtowników i detalistów oraz
- b) informacje o produkowanych, wytworzonych, dostarczonych, otrzymanych lub zamówionych ilościach, jak również o cenie uzyskanej za dane towary lub usługi.

2. Niniejszy artykuł stosuje się bez uszczerbku dla innych przepisów, które:

- a) przyznają podmiotowi uprawnionemu prawa do otrzymania pełniejszej informacji;
- b) regulują wykorzystanie informacji przekazanej na podstawie niniejszego artykułu w postępowaniach cywilnych i karnych;
- c) regulują odpowiedzialność za niewłaściwe skorzystanie z prawa do informacji;
- d) umożliwiają odmowę przekazania informacji, które zmusiłyby osobę, o której mowa w ust. 1, do przyznania się do udziału lub udziału jej bliskich krewnych w naruszeniu prawa własności intelektualnej, lub
- e) regulują ochronę poufności źródeł informacji lub przetwarzania danych osobowych.

Artykuł 258

Środki tymczasowe i zabezpieczające

1. Każda ze Stron zapewnia, aby organy sądowe mogły – na wniosek wnioskodawcy – wydać przeciwko domniemanemu sprawcy naruszenia tymczasowy nakaz sądowy mający zapobiec jakimkolwiek nieuchronnemu naruszeniu prawa własności intelektualnej. Organy sądowe mogą również zabronić, tymczasowo, a w razie ustanowienia w prawie krajowym kary pieniężnej, w stosownych przypadkach, pod rygorem jej okresowego uiszczenia, , dalszego domniemanego naruszenia tego prawa, lub w przypadku kontynuowania naruszenia, nakazać złożenie zabezpieczenia zapewniającego pokrycie strat poniesionych przez posiadacza prawa. Tymczasowy nakaz sądowy może być także wydany na tych samych warunkach przeciwko pośrednikowi, którego usługi są używane przez osobę trzecią do naruszenia prawa własności intelektualnej.

2. Tymczasowy nakaz sądowy może być także wydany w celu zajęcia lub przekazania towarów, w stosunku do których istnieje podejrzenie, że naruszają prawo własności intelektualnej, aby zapobiec wprowadzeniu ich do obrotu lub przepływowi w kanałach handlowych.

3. W przypadku domniemych naruszeń na skalę handlową każda ze Stron zapewnia, aby w przypadku, gdy wnioskodawca wskaże okoliczności, które mogłyby zagrozić naprawieniu szkód, organy sądowe mogły zarządzić tymczasowe zajęcie ruchomości i nieruchomości domniemanego sprawcy naruszenia, łącznie z zablokowaniem jego konta bankowego i innych aktywów. W tym celu właściwe organy mogą zarządzić przedłożenie dokumentów bankowych, finansowych lub handlowych lub stosowny dostęp do odpowiednich informacji.

Artykuł 259

Środki naprawcze

1. Każda ze Stron zapewnia, aby właściwe organy sądowe mogły nakazać, – na wniosek wnioskodawcy oraz bez uszczerbku dla jakichkolwiek odszkodowań należnych uprawnionemu z tytułu naruszenia- oraz bez żadnego rodzaju rekompensaty, co najmniej ostateczne wycofanie z kanałów handlowych lub zniszczenie towarów, w przypadku których stwierdzono naruszenie prawa własności intelektualnej. W stosownych przypadkach właściwe organy sądowe mogą również nakazać zniszczenie głównych materiałów i narzędzi wykorzystywanych do tworzenia lub wytwarzania tych towarów.

2. Organy sądowe Stron mogą nakazać, aby środki, o których mowa w ust. 1, były podejmowane na koszt sprawcy naruszenia, chyba że istnieją szczególne powody przemawiające za innym rozwiązaniem.

Artykuł 260

Nakazy

Każda ze Stron zapewnia, aby w przypadku stwierdzenia naruszenia prawa własności intelektualnej w orzeczeniu sądowym, organy sądowe mogły wydać przeciwko sprawcy naruszenia, a także przeciwko pośrednikowi, z usług którego korzysta osoba trzecia celem naruszania prawa własności intelektualnej, nakaz sądowy zakazujący dalszego naruszania.

Artykuł 261

Środki alternatywne

Strona może postanowić, że w stosownych przypadkach i na wniosek osoby, która może podlegać środkom określonym w art. 259 lub art. 260 właściwe organy sądowe, zamiast zastosować środki ustanowione w wymienionych artykułach, mogą zasądzić odszkodowanie pieniężne na rzecz strony poszkodowanej. Tego rodzaju odszkodowanie pieniężne wypłacane jest, jeżeli osoba podlegająca takim środkom działała nieumyślnie i nie dopuściła się niedbalstwa oraz jeżeli wykonanie środków, o których mowa w art. 259 i 260, spowodowałoby dla niej niewspółmierną szkodę, a odszkodowanie pieniężne na rzecz strony poszkodowanej wydaje się stosunkowo satysfakcjonujące.

Artykuł 262

Odszkodowania

1. Każda ze Stron zapewnia, aby na wniosek poszkodowanej strony właściwe organy sądowe nakazały sprawcy naruszenia, który świadomie lub mając rozsądne podstawy do posiadania takiej wiedzy, zaangażował się w naruszającą działalność, wypłacenie uprawnionemu odszkodowań odpowiednich do rzeczywistego uszczerbku, jaki poniósł on w wyniku naruszenia. Ustanawiając odszkodowanie, organy sądowe:

- a) uwzględniają wszystkie odpowiednie zagadnienia, takie jak negatywne skutki gospodarcze, łącznie z utraconymi zyskami, poniesione przez stronę poszkodowaną, wszelki nieuczciwy zysk osiągnięty przez sprawcę naruszenia oraz, w stosownych przypadkach, elementy inne niż czynniki gospodarcze, takie jak szkoda moralna, jaką uprawniony odniósł wskutek naruszenia; lub
- b) jako alternatywę do lit. a) mogą one, w stosownych przypadkach, ustanowić odszkodowanie jako płatność ryczałtową na podstawie co najmniej takich elementów, jak wysokość opłat licencyjnych lub opłat należnych w przypadku złożenia przez sprawcę naruszenia wniosku o upoważnienie do wykorzystywania danych praw własności intelektualnej.

2. W przypadku gdy sprawca naruszenia nie zaangażował się w naruszającą działalność świadomie lub mając rozsądne podstawy do posiadania takiej wiedzy, Strona może postanowić, że organy sądowe mogą wydać – na korzyść strony poszkodowanej – nakaz zwrotu zysku lub zapłaty odszkodowań, których wysokość może być ustalona wcześniej.

Artykuł 263

Koszty sądowe

Każda ze Stron zapewnia, aby rozsądne i proporcjonalne koszty sądowe oraz inne wydatki poniesione przez stronę wygrywającą były co do zasady pokrywane przez stronę przegrywającą, chyba że jest to sprzeczne z zasadą sprawiedliwości.

Artykuł 264

Publikowanie orzeczeń sądowych

Każda ze Stron zapewnia, aby w ramach postępowania sądowego wszczętego w przypadku naruszenia prawa własności intelektualnej organy sądowe mogły, na wniosek wnioskodawcy, a na koszt sprawcy naruszenia, zarządzić odpowiednie środki w celu upowszechnienia informacji dotyczącej orzeczenia, w tym również jego wyekspozowania i publikacji w całości lub w części.

Artykuł 265

Domniemanie autorstwa lub własności

Strony uznają, że do celów stosowania środków, procedur i środków zaradczych ustanowionych w niniejszej sekcji opatrzenie dzieła literackiego lub artystycznego imieniem i nazwiskiem autora w zwykły sposób jest wystarczające dla utożsamienia autora z tym dziełem, chyba że dostępne dowody wskazują inaczej, co w konsekwencji uprawnia go do wszczęcia postępowania o naruszenie.

Podsekcja III

Egzekwowanie praw przy kontroli granicznej

Artykuł 266

Egzekwowanie praw przy kontroli granicznej

1. Przy stosowaniu w ramach kontroli granicznej środków mających na celu egzekwowanie praw własności intelektualnej każda ze Stron zapewnia spójność ze swoimi zobowiązaniami wynikającymi z GATT z 1994 r. oraz porozumienia TRIPS.
2. W celu zapewnienia skutecznej ochrony praw własności intelektualnej w obszarach celnych Stron ich organy celne przyjmują szereg rozwiązań w celu wykrywania przesyłek zawierających towary mogące naruszać prawa własności intelektualnej, o których mowa w ust. 3 i 4. Rozwiązania te obejmują techniki oceny ryzyka oparte między innymi na informacjach pochodzących z praw, danych wywiadowczych oraz kontroli ładunków.
3. Na wniosek uprawnionego organy celne każdej ze Stron stosują odpowiednie środki pozwalające zatrzymać lub zawiesić zwolnienie objętych kontrolą celną towarów, w odniesieniu do których istnieje podejrzenie naruszenia znaków towarowych, praw autorskich i praw pokrewnych, oznaczeń geograficznych, patentów, wzorów użytkowych, wzorów przemysłowych, topografii układów scalonych i praw do ochrony odmian roślin.
4. Nie później niż trzy lata od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy Strony podejmą dyskusje na temat uprawnień swoich organów celnych do utrzymania w mocy lub zawieszenia – z własnej inicjatywy – zwolnienia objętych kontrolą celną towarów, w odniesieniu do których istnieje podejrzenie naruszenia znaków towarowych, praw autorskich i praw pokrewnych, oznaczeń geograficznych, patentów, wzorów użytkowych, wzorów przemysłowych, topografii układów scalonych i praw do ochrony odmian roślin.
5. Niezależnie od postanowień ust. 3 Strona może – choć nie musi – podjąć decyzję o zastosowaniu takich środków do przywozu towarów wprowadzonych do obrotu w innym państwie przez posiadacza praw lub za jego zgodą.
6. Strony zgodnie postanawiają współpracować w odniesieniu do międzynarodowego handlu towarami, które mogą naruszać prawa własności intelektualnej. W tym celu każda ze Stron ustanawia punkt kontaktowy w ramach swojej administracji celnej i powiadamia o tym drugą Stronę. Współpraca taka obejmuje wymianę informacji dotyczących mechanizmów uzyskiwania danych od uprawnionych, najlepszych praktyk i doświadczeń w zakresie strategii zarządzania ryzykiem, jak również informacji pomagających w identyfikowaniu przesyłek zawierających towary, w przypadku których podejrzewa się naruszenie prawa własności intelektualnej. Wszelkie informacje przekazuje się z pełnym poszanowaniem przepisów o ochronie danych osobowych mających zastosowanie na terytorium każdej ze Stron.
7. Bez uszczerbku dla innych form współpracy do celów egzekwowania praw własności intelektualnej w kontroli granicznej stosuje się Protokół II dotyczący wzajemnej pomocy administracyjnej w sprawach celnych.
8. Bez uszczerbku dla ogólnych kompetencji Komitetu Partnerstwa Podkomitet ds. Celnych, o którym mowa w art. 126, jest odpowiedzialny za zapewnienie należytego funkcjonowania i wykonania niniejszej sekcji, ustalanie priorytetów i ustanawianie odpowiednich procedur współpracy między właściwymi organami obu Stron.

Podsekcja IV

Pozostałe postanowienia dotyczące egzekwowania praw

Artykuł 267

Kodeksy postępowania

1. Każda ze Stron wspiera:
 - a) tworzenie przez stowarzyszenia bądź organizacje handlowe lub zawodowe kodeksów postępowania, mających na celu poprawę egzekwowania praw własności intelektualnej; oraz
 - b) przedkładanie właściwym organom każdej ze Stron projektów kodeksów postępowania oraz wszelkich ocen stosowania kodeksów postępowania.

Artykuł 268

Współpraca

1. Strony współpracują w celu wspierania wdrażania praw i obowiązków określonych w niniejszym rozdziale.
2. W ramach współpracy między Stronami podejmuje się między innymi następujące działania:
 - a) wymianę informacji na temat ram prawnych w dziedzinie praw własności intelektualnej oraz stosownych przepisów dotyczących ich ochrony i egzekwowania, a także wymianę doświadczeń w Unii Europejskiej i Republice Armenii w zakresie postępów w pracach legislacyjnych w tych kwestiach;
 - b) wymianę doświadczeń i informacji na temat egzekwowania praw własności intelektualnej;
 - c) wymianę doświadczeń w zakresie egzekwowania praw własności intelektualnej na szczeblu centralnym i niższym od centralnego przez organy celne, policję, organy administracyjne i sądowe;
 - d) koordynację działań w celu zapobiegania wywozowi podrobionych towarów, w tym również z państwami trzecimi;
 - e) budowanie zdolności oraz wymianę i szkolenie pracowników;
 - f) promowanie i rozpowszechnianie informacji na temat praw własności intelektualnej, między innymi w środowisku przedsiębiorców i w społeczeństwie obywatelskim, a także zwiększanie świadomości społecznej dotyczącej tej problematyki wśród konsumentów i posiadaczy praw;
 - g) zacieśnianie współpracy instytucjonalnej, na przykład między urzędami ds. własności intelektualnej obu Stron; oraz
 - h) aktywne zwiększanie świadomości i inicjatywy edukacyjne wśród ogółu społeczeństwa w zakresie polityki praw własności intelektualnej, m.in. przez formułowanie skutecznych strategii w celu określenia kluczowych odbiorców oraz tworzenie programów komunikacyjnych służących podniesieniu świadomości konsumentów i mediów na temat skutków naruszania własności intelektualnej, w tym zagrożeń dla zdrowia i bezpieczeństwa oraz powiązań z przestępczością zorganizowaną.
3. Bez uszczerbku dla ust. 1 i 2 celem ich uzupełnienia Strony prowadzą – stosownie do potrzeb – skuteczny dialog w kwestiach związanych z prawami własności intelektualnej, w ramach którego rozpatrywane będą kwestie istotne z punktu widzenia ochrony i egzekwowania praw własności intelektualnej będących przedmiotem niniejszego rozdziału oraz inne znaczące kwestie.

ROZDZIAŁ 8

Zamówienia publiczne

Artykuł 269

Związek z Porozumieniem WTO w sprawie zamówień rządowych

Strony potwierdzają swoje wzajemne prawa i obowiązki wynikające ze zmienionego Porozumienia w sprawie zamówień rządowych z 2012 r. ⁽¹⁾ („Porozumienie WTO w sprawie zamówień rządowych”). Prawa i obowiązki ustanowione tym porozumieniem, w tym specyfikacje określone przez każdą ze Stron w odpowiednich załącznikach do dodatku I, stanowią integralną część niniejszej Umowy i są objęte dwustronnym mechanizmem rozstrzygania sporów ustanowionych w rozdziale 13.

Artykuł 270

Dodatkowy zakres stosowania

1. W odniesieniu do zamówień objętych załącznikiem XI do niniejszej Umowy Strony stosują odpowiednio postanowienia art. I–IV, art. VI–XV, art. XVI.1–XVI.3, art. XVII i XVIII Porozumienia WTO w sprawie zamówień rządowych.
2. Komitet Partnerstwa może zdecydować o zmianie załącznika XI do niniejszej Umowy. Jeśli chodzi o procedurę zmiany lub poprawienia wymienionego załącznika przez jedną ze Stron, Strony stosują odpowiednio postanowienia art. XIX Porozumienia WTO w sprawie zamówień rządowych, z zastrzeżeniem bezpośredniego powiadomienia drugiej Strony, zaś odniesienia do mechanizmu rozstrzygania sporów rozumie się jako odniesienia do rozdziału 13.

Artykuł 271

Ograniczenia dodatkowe

W odniesieniu do zamówień objętych odpowiednimi załącznikami do dodatku I do Porozumienia WTO w sprawie zamówień rządowych, a także do zamówień objętych załącznikiem XI do niniejszej Umowy Strony stosują następujące ograniczenia dodatkowe:

Elektroniczna publikacja ogłoszeń o zamówieniu

1. Każda ze Stron zapewnia, aby wszystkie ogłoszenia o planowanych zamówieniach były udostępniane bezpośrednio i nieodpłatnie za pomocą środków elektronicznych za pośrednictwem pojedynczego punktu dostępu w internecie. Ponadto ogłoszenia mogą być też publikowane na łamach odpowiedniego medium papierowego. Tego rodzaju medium musi być szeroko rozpowszechnione, a ogłoszenia muszą być łatwo dostępne dla odbiorców, co najmniej do upływu terminu wskazanego w ogłoszeniu.

Wymogi dotyczące procedur odwoławczych

2. Każda ze Stron zapewnia, aby zastosowane środki dotyczące procedur odwoławczych określonych w art. XVIII Porozumienia WTO w sprawie zamówień rządowych zapewniały niezbędne uprawnienia do:
 - a) wprowadzenia – w najwcześniejszym możliwym terminie, w drodze postępowania zabezpieczającego – środków tymczasowych w celu naprawy domniemanego naruszenia lub zapobieżenia dalszym szkodom wobec zainteresowanych podmiotów, w tym zawieszenia lub doprowadzenia do zawieszenia procedury udzielania zamówienia publicznego lub wykonania decyzji podjętych przez instytucję zamawiającą;
 - b) uchylecia lub doprowadzenia do uchylecia bezprawnych decyzji, w tym usunięcia dyskryminujących warunków technicznych, ekonomicznych lub finansowych zawartych w ogłoszeniu o planowanym zamówieniu, dokumentach zamówienia lub we wszelkich innych dokumentach związanych z procedurą udzielenia zamówienia; oraz
 - c) przyznania odszkodowania podmiotom, które doznały uszczerbku w wyniku naruszenia.
3. W przypadku odwołania od decyzji o udzieleniu zamówienia każda ze Stron zapewnia, aby instytucja zamawiająca nie mogła zawrzeć umowy, dopóki organ odwoławczy nie rozpatrzy wniosku o zastosowanie środków tymczasowych albo odwołania. Zawieszenie wygasa najwcześniej wraz z upływem okresu zawieszenia, o którym mowa w ust. 6.

⁽¹⁾ Załącznik do Protokołu zmieniającego Porozumienie w sprawie zamówień rządowych (GPA/113).

4. Każda ze Stron zapewnia, aby decyzje podjęte przez organy odpowiedzialne za procedury odwoławcze mogły być skutecznie egzekwowane.
5. Członkowie niezależnych organów odwoławczych nie reprezentują żadnej instytucji zamawiającej.

Każda ze Stron zapewnia, aby organy odpowiedzialne za procedury odwoławcze o charakterze innym niż sądowe:

- a) zawsze uzasadniały one swoje decyzje na piśmie;
- b) wszelkie domniemane nielegalne środki zastosowane przez niezależny organ odwoławczy oraz wszelkie domniemane uchybienia w wykonywaniu powierzonych mu uprawnień mogły być przedmiotem kontroli sądowej lub kontroli ze strony innego niezależnego organu będącego sądem lub trybunałem i niezależnego od instytucji zamawiającej i organu odwoławczego;
- c) członkowie takiego niezależnego organu byli powoływani i odwoływani na takich samych warunkach jak sędziowie, jeżeli chodzi o organ odpowiedzialny za ich powołanie, okres ich kadencji oraz ich odwołanie;
- d) co najmniej przewodniczący takiego niezależnego organu miał takie same kwalifikacje prawne i zawodowe jak sędziowie; oraz
- e) niezależny organ podejmował decyzje po przeprowadzeniu postępowania, w którym wysłuchane są obie strony, a decyzje te są prawnie wiążące w sposób określony przez każdą ze Stron.

Okres zawieszenia

6. Instytucja zamawiająca nie może zawrzeć umowy w wyniku decyzji o udzieleniu zamówienia wchodzącego w zakres niniejszego rozdziału przed upływem:
 - a) okresu zawieszenia wynoszącego co najmniej 10 dni kalendarzowych ze skutkiem od dnia następującego po dniu, w którym decyzja o udzieleniu zamówienia została wysłana do zainteresowanych oferentów i kandydatów, za pomocą faksu lub środków elektronicznych; lub
 - b) okresu zawieszenia wynoszącego co najmniej 15 dni kalendarzowych ze skutkiem od dnia następującego po dniu, w którym decyzja o udzieleniu zamówienia została wysłana do zainteresowanych oferentów i kandydatów, lub co najmniej 10 dni kalendarzowych ze skutkiem od dnia następującego po dniu otrzymania decyzji o udzieleniu zamówienia w przypadku komunikacji za pomocą innych środków.

W innym wypadku Strona może postanowić, że bieg okresu zawieszenia rozpoczyna się w momencie publikacji decyzji o udzieleniu zamówienia w neodpłatnym medium elektronicznym zgodnie z art. XVI.2 Porozumienia WTO w sprawie zamówień rządowych.

Oferenci są uważani za zainteresowanych do czasu ich ostatecznego wykluczenia. Wykluczenie ma charakter ostateczny, jeśli zainteresowani oferenci zostali o nim powiadomieni i jeżeli zostało ono uznane za zgodne z prawem przez niezależny organ odwoławczy albo nie może już podlegać procedurze odwołania. Kandydaci są uważani za zainteresowanych, jeżeli przed zawiadomieniem o decyzji o udzieleniu zamówienia instytucja zamawiająca nie przekazała informacji o odrzuceniu ich wniosku zainteresowanym oferentom.

7. Strona może postanowić, że okresów zawieszenia, o których mowa w ust. 6 akapit pierwszy lit. a) i b), nie stosuje się w następujących przypadkach:
 - a) jeżeli jedynym zainteresowanym oferentem w rozumieniu ust. 6 akapit trzeci jest ten, któremu udzielono zamówienia, i nie ma innych zainteresowanych kandydatów;
 - b) w przypadku zamówienia udzielonego na podstawie umowy ramowej; oraz
 - c) w przypadku szczególnego zamówienia udzielonego na podstawie dynamicznego systemu zakupów.

Nieskuteczność

8. Każda ze Stron zapewnia – w przypadku gdy instytucja zamawiająca bezzasadnie udzieliła zamówienia bez wcześniejszej publikacji – aby takie zamówienie było uznawane za nieskuteczne przez organ odwoławczy niezależny od instytucji zamawiającej lub przez organ sądowy lub by jego nieskuteczność była wynikiem decyzji takiego organu.

W przepisach prawa każdej ze Stron określa się konsekwencje uznania zamówienia za nieskuteczne przez ustanowienie anulowania z mocą wsteczną wszelkich zobowiązań umownych bądź anulowania zobowiązań jeszcze niezrealizowanych. W tym ostatnim przypadku Strona przewiduje zastosowanie innego rodzaju sankcji.

9. Strona może postanowić, że organ odwoławczy lub sądowy nie może uznać zamówienia za nieskuteczne, mimo że zostało ono udzielone bezprawnie, jeżeli taki organ odwoławczy lub sądowy stwierdzi, po przeanalizowaniu wszelkich istotnych aspektów, że nadrzędne cele związane z interesem ogólnym wymagają utrzymania skutków zamówienia. W takim wypadku Strona przewiduje zastosowanie innego rodzaju sankcji.

Niedyskryminacja istniejących przedsiębiorstw

10. Każda ze Stron zapewnia, aby dostawcy drugiej Strony, którzy prowadzą już działalność komercyjną na jej terytorium w wyniku ustanowienia, przejęcia lub utrzymania osoby prawnej, korzystali z traktowania narodowego w zakresie udzielania jakichkolwiek zamówień publicznych danej Strony na jej terytorium. Obowiązek ten stosuje się bez względu na to, czy zamówienie jest objęte załącznikami Stron do dodatku I do Porozumienia WTO w sprawie zamówień rządowych lub załącznikiem XI do niniejszej Umowy.

Zastosowanie mają przy tym wyjątki ogólne ustanowione w art. III Porozumienia WTO w sprawie zamówień rządowych.

ROZDZIAŁ 9

Handel i zrównoważony rozwój

Artykuł 272

Cele i zakres

1. Strony odwołują się do Agendy 21 Konferencji Narodów Zjednoczonych „Środowisko i Rozwój” z 1992 r., Deklaracji Międzynarodowej Organizacji Pracy (MOP) dotyczącej podstawowych zasad i praw w pracy z 1998 r., Planu działań w sprawie zrównoważonego rozwoju przyjętego w Johannesburgu w 2002 r., deklaracji ministerialnej Rady Gospodarczo-Społecznej ONZ zatytułowanej: „Tworzenie na poziomie krajowym i międzynarodowym środowiska sprzyjającego generowaniu pełnego i produktywnego poziomu zatrudnienia i godnej pracy dla wszystkich oraz jego wpływu na zrównoważony rozwój” z 2006 r., deklaracji MOP dotyczącej sprawiedliwości społecznej na rzecz uczciwej globalizacji z 2008 r., dokumentu końcowego Konferencji ONZ z 2012 r. w sprawie Zrównoważonego Rozwoju zatytułowanego „Przyszłość, jakiej chcemy” oraz przyjętego w 2015 r. programu ONZ zatytułowanego: „Przekształcamy nasz świat: Agenda na rzecz zrównoważonego rozwoju 2030”. Strony potwierdzają swoje zobowiązania w zakresie promowania rozwoju handlu międzynarodowego w sposób przyczyniający się do realizacji celu zrównoważonego rozwoju, dla dobra obecnych i przyszłych pokoleń, oraz zapewniający uwzględnianie i odzwierciedlanie tego celu na wszystkich poziomach swoich stosunków handlowych.

2. Strony potwierdzają zaangażowanie w podejmowanie działań na rzecz zrównoważonego rozwoju, którego filary, czyli rozwój gospodarczy, społeczny oraz ochrona środowiska, są ze sobą powiązane i wzajemnie się uzupełniają. Podkreślają korzyści z uwzględnienia związanych z handlem zagadnień dotyczących pracy i środowiska, jako części globalnego podejścia do handlu i zrównoważonego rozwoju.

3. W niniejszym rozdziale „praca” obejmuje zagadnienia odpowiadające strategicznym celom MOP, wyrażonym w programie godnej pracy, uzgodnionym w deklaracji dotyczącej sprawiedliwości społecznej na rzecz uczciwej globalizacji z 2008 r.

Artykuł 273

Prawo do regulacji oraz poziomy ochrony

Uznając wzajemne prawo do określenia polityki i priorytetów zrównoważonego rozwoju, ustanowienia własnych krajowych norm w zakresie ochrony środowiska i ochrony pracy oraz do przyjęcia lub zmiany w związku z tym odpowiednich przepisów ustawowych i polityk, zgodnie ze swoimi zobowiązaniami wynikającymi z uznanych na poziomie międzynarodowym norm i umów, o których mowa w art. 274 i 275, każda ze Stron dąży do zapewnienia, aby jej krajowe przepisy i polityki przewidywały wysoki poziom ochrony środowiska i pracy oraz mu sprzyjały, i podejmują starania, aby wciąż ulepszać te przepisy i polityki oraz podstawowe poziomy ochrony.

Artykuł 274

Międzynarodowe normy i umowy dotyczące pracy

1. Strony uznają pełne i wydajne zatrudnienie oraz godną pracę dla wszystkich za kluczowe elementy w kontekście globalizacji oraz potwierdzają swoje zobowiązanie do promowania rozwoju handlu międzynarodowego w sposób sprzyjający pełnemu i wydajnemu zatrudnieniu oraz godnej pracy dla wszystkich. W tym kontekście Strony zobowiązują się do wzajemnych konsultacji i współpracy, w stosownych przypadkach, na temat związanych z handlem zagadnień dotyczących pracy, będących przedmiotem wspólnego zainteresowania.

2. Zgodnie ze swoimi zobowiązaniami wynikającymi z członkostwa w MOP oraz z Deklaracji MOP dotyczącej Podstawowych Zasad i Praw w Pracy oraz działań uzupełniających z 1998 r. Strony zobowiązują się do przestrzegania, promowania i stosowania w prawie i w praktyce, na całym swoim terytorium uznanych na poziomie międzynarodowym podstawowych norm pracy, zapisanych w najważniejszych konwencjach MOP i protokołach do tych konwencji, takich jak w szczególności:

- a) wolność zrzeszania się oraz skuteczne uznawanie prawa do negocjacji zbiorowych;
- b) likwidacja wszelkich form pracy przymusowej lub obowiązkowej;
- c) skuteczne zniesienie pracy dzieci; oraz
- d) likwidacja dyskryminacji w obszarze zatrudnienia i wykonywania zawodu.

3. Strony potwierdzają swoje zobowiązanie do skutecznego wdrożenia w prawie i w praktyce podstawowych, priorytetowych i innych konwencji MOP, jak również protokołów do tych konwencji, ratyfikowanych odpowiednio przez państwa członkowskie oraz Republikę Armenii.

4. Strony rozważają również ratyfikację pozostałych, priorytetowych i innych konwencji, które MOP zaklasyfikowała jako aktualne. W tym kontekście Strony prowadzą regularną wymianę informacji na temat swojej sytuacji i postępów w zakresie procesu ratyfikacyjnego.

5. Strony uznają, że naruszenie fundamentalnych zasad i praw w pracy nie może stanowić pretekstu ani być wykorzystane w jakikolwiek inny sposób jako uzasadniona przewaga komparatywna, a standardy pracy nie mogą być wykorzystywane dla protekcyjnych celów handlowych.

Artykuł 275

Międzynarodowe normy i umowy dotyczące środowiska

1. Strony uznają znaczenie międzynarodowego zarządzania i umów dotyczących środowiska jako odpowiedzi wspólnoty międzynarodowej na światowe lub regionalne problemy związane ze środowiskiem oraz podkreślają konieczność wzmacniania wzajemnego wspierania polityk w dziedzinie handlu oraz środowiska. W tym kontekście Strony zobowiązują się w stosownych przypadkach do konsultacji i współpracy w zakresie negocjacji na temat związanych z handlem zagadnień środowiskowych oraz innych zagadnień środowiskowych związanych z handlem, będących przedmiotem wspólnego zainteresowania.

2. Strony potwierdzają swoje zobowiązanie do skutecznego wdrożenia wielostronnych umów dotyczących środowiska, których są stronami, w swoich przepisach ustawowych i praktyce.

3. Strony prowadzą regularną wymianę informacji na temat sytuacji i postępów w zakresie procesu ratyfikacyjnego wielostronnych umów dotyczących środowiska lub zmian do tych umów.

4. Strony potwierdzają swoje zobowiązanie do osiągnięcia celów Ramowej konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zmian klimatu (UNFCCC) z 1992 r., protokołu do tej konwencji przyjętego w Kioto w 1998 r. oraz porozumienia paryskiego z 2015 r. Strony zobowiązują się do współpracy w celu wzmocnienia wielostronnego, opartego na przepisach systemu w ramach UNFCCC oraz do współpracy w zakresie dalszego rozwijania i wdrażania międzynarodowych ram dotyczących zmian klimatu w ramach UNFCCC oraz związanych z nimi umów i decyzji.

5. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie stanowi przeszkody dla podjęcia lub zachowania przez Strony jakichkolwiek środków w celu wdrożenia wielostronnych umów dotyczących środowiska, których są stronami, pod warunkiem że takie środki nie są stosowane w sposób, który stanowiłby narzędzie służące arbitralnemu lub niezasadnionemu wprowadzaniu różnic między Stronami lub ukryte ograniczenie handlu.

Artykuł 276

Handel i inwestycje wspierające zrównoważony rozwój

Strony potwierdzają zaangażowanie w intensywniejsze przyczynianie się handlu do celów zrównoważonego rozwoju w wymiarze gospodarczym, społecznym i środowiskowym. W tym celu Strony:

- a) uznają korzystny wpływ, jaki podstawowe normy pracy i godna praca mogą wywierać na efektywność gospodarczą, innowacyjność i wydajność, oraz dążą do większej spójności między politykami handlowymi a politykami pracy;
- b) podejmują wszelkie działania w celu ułatwienia i promowania handlu i inwestycji w przyjazne dla środowiska towary i usługi, w tym poprzez usuwanie związanych z nimi barier pozataryfowych;
- c) starają się ułatwiać usuwanie przeszkód w handlu lub inwestycjach w odniesieniu do towarów i usług mających szczególne znaczenie dla łagodzenia skutków zmiany klimatu i przystosowania się do niej, takich jak zrównoważone i odnawialne źródła energii, energooszczędne produkty i usługi, między innymi przez:
 - (i) przyjęcie ram politycznych sprzyjających wprowadzaniu najlepszych dostępnych technologii;
 - (ii) promowanie standardów odpowiadających na problemy środowiskowe i gospodarcze; oraz
 - (iii) minimalizowanie barier technicznych w handlu;
- d) zgodnie postanawiają promować handel towarami, które sprzyjają lepszym warunkom socjalnym i praktykom przyjaznym dla środowiska, w tym towarami, które są objęte dobrowolnymi systemami zapewniania zgodności ze zrównoważonym rozwojem, takimi jak sprawiedliwy i etyczny handel oraz oznakowania ekologiczne; oraz
- e) zgodnie postanawiają współpracować w zakresie promowania społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw, w tym poprzez wymianę informacji i najlepszych praktyk. W tym celu Strony korzystają z uznanych na szczeblu międzynarodowym odpowiednich zasad i porozumień, takich jak Wytyczne OECD dla przedsiębiorstw wielonarodowych, inicjatywa Global Compact oraz Trójstronna deklaracja zasad dotyczących przedsiębiorstw wielonarodowych i polityki społecznej MOP z 1977 r.

Artykuł 277

Różnorodność biologiczna

1. Strony uznają wagę zapewnienia ochrony i zrównoważonego korzystania z różnorodności biologicznej jako głównego elementu służącego osiągnięciu zrównoważonego rozwoju oraz potwierdzają swoje zaangażowanie w ochronę i zrównoważone korzystanie z różnorodności biologicznej, zgodnie z Konwencją o różnorodności biologicznej z 1992 r. i ratyfikowanymi protokołami do tej konwencji, strategicznym planem na rzecz różnorodności biologicznej, konwencją o międzynarodowym handlu dzikimi zwierzętami i roślinami gatunków zagrożonych wyginięciem z 1973 r. (CITES) oraz innymi odpowiednimi instrumentami międzynarodowymi, których są stronami.

2. W tym celu Strony:
 - a) promują zrównoważone wykorzystanie zasobów naturalnych i przyczyniają się do ochrony różnorodności biologicznej w ramach działalności handlowej;
 - b) wymieniają informacje na temat działań w zakresie handlu produktami opartymi na zasobach naturalnych, mając na celu zatrzymanie procesu utraty różnorodności biologicznej i zmniejszenie presji na różnorodność biologiczną oraz, w stosownych przypadkach, współpracują w celu zmaksymalizowania wpływu oraz zapewnienia wzajemnego wspierania się polityk;
 - c) promują wpisywanie do dodatków do CITES gatunków, które spełniają określone w tej konwencji kryteria wymagane do takiego włączenia;
 - d) przyjmują i wdrażają skuteczne środki przeciwdziałające nielegalnemu handlowi produktami pochodzącymi z dzikich zwierząt lub roślin, w tym gatunkami chronionymi na mocy CITES, a także współpracują w ramach walki z nielegalnym handlem; oraz
 - e) współpracują na poziomie regionalnym i globalnym w celu promowania:
 - (i) ochrony i zrównoważonego użytkowania różnorodności biologicznej w ekosystemach naturalnych lub rolnych, w tym gatunków zagrożonych, ich siedlisk, obszarów naturalnych objętych specjalną ochroną oraz różnorodności genetycznej;
 - (ii) przywrócenia ekosystemów oraz wyeliminowania lub zmniejszenia negatywnego oddziaływania na środowisko wynikającego z wykorzystywania żywych i nieożywionych zasobów naturalnych lub ekosystemów; oraz
 - (iii) dostępu do zasobów genetycznych oraz sprawiedliwego i równego podziału korzyści wynikających z wykorzystania tych zasobów.

Artykuł 278

Zrównoważone zarządzanie lasami i handel produktami leśnymi

1. Strony uznają wagę zapewnienia ochrony i zrównoważonego zarządzania lasami oraz przyczyniania się lasów do osiągnięcia przez Strony celów gospodarczych, środowiskowych i społecznych.
2. W tym celu Strony:
 - a) wspierają handel produktami leśnymi pochodzącymi z lasów o zrównoważonej gospodarce leśnej, pozyskanymi zgodnie z przepisami krajowymi kraju, w którym zostały pozyskane.
 - b) wymieniają informacje na temat środków propagowania konsumpcji drewna i produktów z drewna pochodzących z lasów o zrównoważonej gospodarce leśnej, a w stosownych przypadkach, współpracują w rozwijaniu takich środków;
 - c) przyjmują środki w celu promocji ochrony powierzchni terenów zalesionych i zwalczania nielegalnego wycięcia drzew oraz związanego z tym handlu, w tym w stosownych przypadkach, w odniesieniu do państw trzecich;
 - d) wymieniają informacje na temat działań na rzecz poprawy gospodarki leśnej oraz, w stosownych przypadkach, współpracują na rzecz zmaksymalizowania wpływu i zapewnienia wzajemnego wspierania się ich odpowiednich polityk służących wykluczeniu nielegalnie pozyskanego drewna i produktów z drewna z przepływów handlowych;
 - e) promują wpisywanie do dodatków do CITES gatunków drewna, które spełniają określone w tej konwencji kryteria wymagane do takiego włączenia; oraz
 - f) współpracują na poziomie regionalnym i światowym w celu wspierania ochrony powierzchni terenów zalesionych i zrównoważonego gospodarowania wszelkimi rodzajami lasów, z wykorzystaniem systemu certyfikacji, promującego odpowiedzialne zarządzanie lasami.

Artykuł 279

Handel i zrównoważone zarządzanie żywymi zasobami morskimi

Uwzględniając znaczenie odpowiedzialnego i zrównoważonego gospodarowania zasobami rybnymi oraz promowania dobrego zarządzania w handlu, Strony:

- a) promują najlepsze praktyki w zarządzaniu rybołówstwem w celu zapewnienia ochrony zasobów rybnych i gospodarowania nimi w sposób zrównoważony, zgodnie z podejściem ekosystemowym;

- b) przyjmują skuteczne środki w celu monitorowania i kontroli działalności połowowej;
- c) wspierają skoordynowane systemy gromadzenia danych i dwustronnej współpracy naukowej w celu ulepszenia opinii naukowych na potrzeby zarządzania rybołówstwem;
- d) współpracują w zwalczaniu za pomocą kompleksowych, skutecznych i przejrzystych środków nielegalnych, nieraportowanych i nieuregulowanych połowów (NNN) oraz działań związanych z połowami; oraz
- e) wdrażają strategie i środki w celu wykluczenia produktów NNN z przepływów handlowych i swoich rynków, zgodnie z międzynarodowym planem działania na rzecz zapobiegania nielegalnym, nieraportowanym i nieuregulowanym połowom oraz ich powstrzymywania i eliminowania przyjętym przez Organizację Narodów Zjednoczonych ds. Wyżywienia i Rolnictwa (FAO).

Artykuł 280

Utrzymywanie poziomów ochrony

1. Strony uznają za niewłaściwe zachęcanie do handlu lub inwestycji przez obniżenie poziomu ochrony przewidzianego w krajowym prawie dotyczącym środowiska lub pracy.
2. Strony nie zaniechują ani nie odstępują od stosowania swoich przepisów w zakresie środowiska lub pracy ani nie oferują możliwości takiego zaniechania lub odstąpienia, jako zachęty do handlu lub ustanowienia, nabycia, rozwoju lub zachowania inwestycji lub inwestora na swoim terytorium.
3. Strona ciąglem lub powtarzającym się działaniem, ani zaniechaniem nie może uchylać się od skutecznego egzekwowania swoich przepisów w zakresie środowiska i pracy jako zachęty do handlu i inwestycji.

Artykuł 281

Informacje naukowe

Podczas przygotowania i wdrażania środków służących ochronie środowiska lub warunków pracy, które mogą mieć wpływ na handel lub inwestycje pomiędzy Stronami, każda ze Stron uwzględnia dostępne informacje naukowe i techniczne oraz odpowiednie normy, wytyczne i zalecenia międzynarodowe, o ile takie istnieją, włącznie z zasadą ostrożności.

Artykuł 282

Przejrzystość

Każda ze Stron, zgodnie ze swoimi krajowymi przepisami ustawowymi i wykonawczymi oraz rozdziałem 12, zapewnia, aby wszelkie środki, których celem jest ochrona środowiska i warunków pracy, które mogą mieć wpływ na handel lub inwestycje, były opracowywane, wprowadzane i wdrażane w sposób przejrzysty, aby towarzyszyły im odpowiednie zawiadomienia i konsultacje publiczne i aby były należycie i w odpowiednim czasie przekazywane podmiotom niepaństwowym i konsultowane z nimi.

Artykuł 283

Przegląd oddziaływania na zrównoważony rozwój

Strony zobowiązują się do przeprowadzania przeglądów, monitorowania i oceny wpływu wdrożenia niniejszej Umowy na zrównoważony rozwój poprzez własne odpowiednie procesy i instytucje partycypacyjne, a także procesy i instytucje ustanowione na mocy niniejszej Umowy, na przykład przez związane z handlem oceny oddziaływania na zrównoważony rozwój.

Artykuł 284

Współpraca w dziedzinie handlu i zrównoważonego rozwoju

1. Strony uznają znaczenie współpracy w zakresie zagadnień związanych z handlem w polityce ochrony środowiska i pracy w dążeniu do osiągnięcia celów niniejszej Umowy. Mogą one współpracować między innymi w następujących dziedzinach:
 - a) aspekty handlu i zrównoważonego rozwoju związane z pracą lub ochroną środowiska na forach międzynarodowych, w szczególności w ramach WTO, MOP, Programu Narodów Zjednoczonych ds. Ochrony Środowiska (UNEP), Programu Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju i wielostronnych umów dotyczących środowiska;

- b) metodologia i wskaźniki dla związanych z handlem ocen oddziaływania na zrównoważony rozwój;
- c) wpływ przepisów, norm i zasad w dziedzinie pracy i środowiska na handel, jak również wpływ zasad w zakresie handlu i inwestycji na pracę i środowisko, w tym na rozwijanie przepisów i polityki w dziedzinie pracy i ochrony środowiska;
- d) dodatni i ujemny wpływ niniejszej Umowy na zrównoważony rozwój i sposoby wzmocnienia tego wpływu, zapobiegania mu lub łagodzenia jego skutków, z uwzględnieniem ocen oddziaływania na zrównoważony rozwój, przeprowadzanych przez jedną albo obie Strony;
- e) promowanie ratyfikacji i skutecznego wdrażania podstawowych, priorytetowych i innych aktualnych konwencji MOP oraz protokołów do tych konwencji, a także wielostronnych porozumień dotyczących środowiska mających znaczenie z punktu widzenia handlu;
- f) wspieranie prywatnych i publicznych systemów certyfikacji, identyfikowalności i etykietowania, w tym systemów oznakowania ekologicznego;
- g) promowanie społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw, na przykład poprzez działania na rzecz podnoszenia świadomości, przestrzegania i wdrażania międzynarodowych wytycznych i zasad oraz działań następczych z nimi związanych;
- h) związane z handlem aspekty programu godnej pracy opracowanego przez MOP, łącznie ze wzajemnymi powiązaniem między handlem a pełnym i wydajnym zatrudnieniem, dostosowaniem rynku pracy, podstawowymi normami pracy, systemami skutecznych środków odwoławczych (w tym inspekcjami pracy) w celu zachowania praw pracowniczych, statystykami pracy, rozwojem zarządzania zasobami ludzkimi i kształceniem przez całe życie, ochroną socjalną i włączeniem społecznym, a także dialogiem społecznym i równouprawnieniem płci;
- i) związane z handlem aspekty wielostronnych umów dotyczących środowiska, w tym współpraca celna;
- j) związane z handlem aspekty obecnej i przyszłej międzynarodowej strategii przeciwdziałania zmianie klimatu, w tym środki na rzecz promocji technologii niskoemisyjnych i efektywności energetycznej;
- k) związane z handlem środki promocji ochrony i zrównoważonego wykorzystania różnorodności biologicznej, w tym zwalczanie nielegalnego handlu produktami pochodzącymi z dzikich zwierząt lub roślin;
- l) związane z handlem środki mające na celu promocję ochrony lasów i zrównoważonej gospodarki leśnej, a co za tym idzie – zmniejszenia wylesiania, w tym poprzez nielegalne pozyskiwanie drewna; oraz
- m) związane z handlem środki promocji zrównoważonych praktyk połowowych oraz obrotu produktami rybnymi zarządzanymi w zrównoważony sposób.

2. Strony wymieniają informacje i doświadczenia zdobyte w ramach działań na rzecz promowania spójności i wzajemnego wspierania celów handlowych, społecznych i środowiskowych. Ponadto Strony zacieśniają współpracę i dialog w kwestiach dotyczących zrównoważonego rozwoju pojawiających się w ramach ich stosunków handlowych.

3. Tego rodzaju współpraca i dialog odbywają się z udziałem zainteresowanych stron, w szczególności partnerów społecznych, a także innych organizacji społeczeństwa obywatelskiego, w szczególności za pośrednictwem Platformy Społeczeństwa Obywatelskiego ustanowionej na mocy art. 366.

4. Komitet Partnerstwa może przyjmować przepisy na potrzeby takiej współpracy i dialogu.

Artykuł 285

Rozstrzygnięcie sporów

Rozdział 13 sekcja C podsekcja II nie stosuje się do sporów objętych niniejszym rozdziałem. W odniesieniu do każdego takiego sporu, po tym jak organ arbitrażowy przedstawi swoje sprawozdanie końcowe na podstawie art. 325 i 326, Strony, uwzględniając wspomniane sprawozdanie, omawiają odpowiednie środki, jakie mają zostać wdrożone. Komitet Partnerstwa monitoruje wdrażanie takich środków i śledzi tę sprawę, w tym za pośrednictwem mechanizmu, o którym mowa w art. 284 ust. 3.

ROZDZIAŁ 10

Konkurencja

Sekcja A

Artykuł 286

Zasady

Strony uznają znaczenie wolnej i niezakłóconej konkurencji w swoich stosunkach handlowych i inwestycyjnych. Strony potwierdzają, że antykonkurencyjne praktyki gospodarcze oraz interwencje rządowe mogą zakłócać właściwe funkcjonowanie rynków i osłabiać korzyści płynące z liberalizacji handlu.

Sekcja B

Przeciwdziałanie praktykom monopolistycznym i łączenie przedsiębiorstw

Artykuł 287

Ramy ustawodawcze

1. Każda ze Stron przyjmuje lub utrzymuje w mocy swoje przepisy, które dotyczą wszystkich sektorów gospodarki ⁽¹⁾ i skutecznie rozstrzyga kwestię wszystkich następujących praktyk:

- a) umowy horyzontalne i wertykalne między przedsiębiorstwami, decyzje zrzeszeń przedsiębiorstw i praktyki uzgodnione, których celem lub skutkiem jest zapobieganie konkurencji, jej ograniczanie lub zakłócanie;
- b) nadużywanie przez jedno lub więcej przedsiębiorstw pozycji dominującej; oraz
- c) koncentracje przedsiębiorstw w znacznym stopniu zakłócające efektywną konkurencję, w szczególności w wyniku stworzenia lub wzmocnienia pozycji dominującej.

Do celów niniejszego rozdziału przepisy tego prawa będą w dalszej części zwane „prawem konkurencji” ⁽²⁾.

2. Wszystkie przedsiębiorstwa – zarówno prywatne, jak i publiczne – podlegają prawu konkurencji, o którym mowa w ust. 1. Stosowanie prawa konkurencji nie może utrudniać wykonywania – w wymiarze prawnym ani faktycznym – powierzonych tym przedsiębiorstwom szczególnych zadań leżących w interesie publicznym. Przypadki zwolnienia z przestrzegania prawa konkurencji przyjętego przez Strony są ograniczone do zadań, które leżą w interesie publicznym, są proporcjonalne do założonych celów polityki publicznej i przejrzyste.

Artykuł 288

Wdrożenie

1. Każda ze Stron utrzymuje operacyjnie niezależne organy, którym powierza obowiązki i wyposaża je w odpowiednie uprawnienia i zasoby niezbędne do pełnego stosowania i skutecznego egzekwowania prawa konkurencji, o którym mowa w art. 287.

2. Strony stosują wzajemnie swoje przepisy w dziedzinie konkurencji w przejrzysty i niedyskryminacyjny sposób, przy poszanowaniu zasady sprawiedliwości proceduralnej i prawa zaangażowanych przedsiębiorstw do obrony, bez względu na ich przynależność państwową czy status własnościowy.

⁽¹⁾ W Unii Europejskiej reguły konkurencji stosuje się do sektora rolnictwa zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 ustanawiającym wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz ewentualne późniejsze akty zmieniające lub zastępujące (Dz.U. L 347 z 20.12.2013, s. 671).

⁽²⁾ Do celów niniejszej sekcji Armenia uznaje, że odniesienie do prawa konkurencji obejmuje cały system reguł konkurencji w obszarach przeciwdziałania praktykom monopolistycznym, karteli i łączenia przedsiębiorstw.

Artykuł 289**Współpraca**

1. Z myślą o zrealizowaniu celów niniejszej Umowy oraz poprawie egzekwowania efektywnej konkurencji Strony uznają, że w ich wspólnym interesie leży zacieśnienie współpracy w zakresie rozwoju polityki konkurencji oraz badania spraw dotyczących przeciwdziałania praktykom monopolistycznym i łączenia przedsiębiorstw.
2. W tym celu organy ochrony konkurencji Stron starają się koordynować, w razie potrzeby i w stosownych przypadkach, swoje postępowania egzekucyjne w odniesieniu do tych samych lub powiązanych spraw.
3. Dla ułatwienia współpracy, o której mowa w ust. 1, organy ochrony konkurencji Stron mogą wymieniać się informacjami.

Sekcja C**Dotacje****Artykuł 290****Zasady**

Strony zgodnie postanawiają, że Strona może udzielać dotacji, gdy są one niezbędne do osiągnięcia celów polityki publicznej. Strony uznają jednak, że niektóre dotacje mogą zakłócać właściwe funkcjonowanie rynków i osłabiać korzyści płynące z liberalizacji handlu. Co do zasady Strona nie może przyznawać dotacji przedsiębiorstwom dostarczającym towary lub usługi, jeżeli takie dotacje wpływają lub mogą wpływać negatywnie na konkurencję lub handel.

Artykuł 291**Definicja i zakres**

1. Do celów niniejszego rozdziału dotacja jest środkiem, który spełnia warunki określone w art. 1.1 Porozumienia w sprawie subsydiów i środków wyrównawczych, stanowiącego załącznik 1A do porozumienia WTO („porozumienie SCM”), bez względu na to, czy jest on przyznany przedsiębiorstwu dostarczającemu towary czy usługi.

Ust. 1 nie ma wpływu na wynik przyszłych dyskusji w ramach WTO na temat definicji dotacji na usługi. W zależności od postępów osiągniętych w tych dyskusjach na poziomie WTO Strony mogą przyjąć na forum Komitetu Partnerstwa decyzję o zaktualizowaniu niniejszej Umowy w tym zakresie.

2. Dotacja podlega postanowieniom niniejszego rozdziału, wyłącznie gdy zostanie określona jako szczególna zgodnie z art. 2 porozumienia SCM. Każdą dotację podlegającą postanowieniom art. 295 niniejszej Umowy uznaje się za szczególną.
3. Postanowieniom niniejszego rozdziału podlegają dotacje przyznawane wszystkim przedsiębiorstwom, tak publicznym, jak i prywatnym. Stosowanie reguł określonych w niniejszej sekcji nie może utrudniać wykonywania – w wymiarze prawnym ani faktycznym – szczególnych usług użyteczności publicznej powierzonych tym przedsiębiorstwom. Przypadki zwolnienia ze stosowania reguł określonych w niniejszej sekcji są ograniczone do zadań, które leżą w interesie publicznym, są proporcjonalne do przypisanych im celów polityki publicznej i przejrzyste.
4. Art. 294 niniejszej Umowy nie ma zastosowania do dotacji powiązanych z handlem towarami objętym Porozumieniem w sprawie rolnictwa, stanowiącym załącznik 1A do porozumienia WTO („porozumienie w sprawie rolnictwa”).
5. Art. 294 i 295 nie stosuje się do sektora audiowizualnego.

Artykuł 292**Relacje z WTO**

Postanowienia niniejszego rozdziału pozostają bez uszczerbku dla praw i obowiązków każdej ze Stron wynikających z art. XV GATS, art. XVI GATT 1994, porozumienia SCM oraz porozumienia w sprawie rolnictwa.

*Artykuł 293***Przejrzystość**

1. Co dwa lata każda ze Stron zawiadamia drugą Stronę o podstawie prawnej, formie, kwocie lub budżecie, a w miarę możliwości także i o odbiorcach dotacji udzielonych w okresie sprawozdawczym.
2. Takie powiadomienie uważa się za przedłożone, jeżeli odpowiednie informacje zostały upublicznione przez Strony lub w ich imieniu na ogólnodostępnej stronie internetowej do dnia 31 grudnia następnego roku kalendarzowego. Pierwsze powiadomienie zostaje udostępnione nie później niż dwa lata od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.
3. W przypadku dotacji zgłoszonych na podstawie porozumienia SCM takie powiadomienie uważa się za zrealizowane, gdy tylko Strona wywiąże się z obowiązku powiadomienia na podstawie art. 25 porozumienia SCM, pod warunkiem że powiadomienie zawiera wszystkie informacje wymagane w ust. 1 niniejszego artykułu.

*Artykuł 294***Konsultacje**

1. Jeżeli Strona uzna, że dotacja udzielona przez drugą Stronę, niepodlegająca art. 295, mogłaby negatywnie wpłynąć na jej interesy, może wyrazić swoje zastrzeżenia Stronie, która udzieliła dotacji, i zwrócić się do niej z wnioskiem o przeprowadzenie konsultacji w tej sprawie. Druga Strona rozpatruje ten wniosek uważnie i ze zrozumieniem dla stanowiska Strony wnioskującej.
2. Bez uszczerbku dla wymogów dotyczących przejrzystości określonych w art. 293 oraz w celu rozstrzygnięcia danej kwestii konsultacje służą przede wszystkim określeniu celu lub założenia politycznego, dla którego udzielono dotacji, kwoty danej dotacji oraz danych umożliwiających ocenę negatywnych skutków dotacji dla handlu i inwestycji.
3. Dla ułatwienia konsultacji Strona, która otrzymała wniosek, przekazuje informacje o danej dotacji w ciągu 60 dni od dnia otrzymania wniosku.
4. Jeżeli po otrzymaniu informacji dotyczących odnośnej dotacji Strona zwracająca się z wnioskiem uzna, że dotacja ta negatywnie wpływa lub może w nieproporcjonalnym stopniu negatywnie wpłynąć na jej interesy handlowe lub inwestycyjne, Strona, do której zwrócono się z wnioskiem, dołoży wszelkich starań, aby wyeliminować lub zminimalizować negatywne skutki tej dotacji dla interesów handlowych lub inwestycyjnych Strony zwracającej się z wnioskiem.

*Artykuł 295***Dotacje podlegające warunkom**

Każda ze Stron stosuje odpowiednie warunki do następujących dotacji, jeżeli mają one lub jest prawdopodobne, że będą miały negatywny wpływ na handel lub inwestycje drugiej Strony:

- a) dopuszcza się porozumienie prawne, zgodnie z którym rząd jest bezpośrednio lub pośrednio odpowiedzialny za pokrycie długów lub innych zobowiązań niektórych przedsiębiorstw, pod warunkiem że zakres takiej gwarancji jest ograniczony, jeśli chodzi o kwotę długu lub zobowiązania bądź okres ważności gwarancji; oraz

- b) dopuszcza się dotacje dla niewypłacalnych lub niewydolnych przedsiębiorstw, w różnej postaci (w tym pożyczek i gwarancji, wypłat gotówkowych, zastrzyków kapitałowych, dostarczania aktywów poniżej cen rynkowych oraz ulg podatkowych) o okresie zapadalności powyżej jednego roku, pod warunkiem sporządzenia wiarygodnego planu restrukturyzacji opartego na realistycznych założeniach w celu przywrócenia długoterminowej rentowności takiego niewypłacalnego lub niewydolnego przedsiębiorstwa w rozsądnym czasie i przy jego udziale w kosztach restrukturyzacji ⁽¹⁾ ⁽²⁾.

Artykuł 296

Wykorzystanie dotacji

Każda ze Stron zapewnia, aby przedsiębiorstwa wykorzystywały otrzymane dotacje wyłącznie na realizację celów polityki publicznej, na jakie te dotacje zostały przyznane.

Sekcja D

Postanowienia ogólne

Artykuł 297

Rozstrzyganie sporów

Żadna ze Stron nie korzysta z mechanizmu rozstrzygania sporów ustanowionego w rozdziale 13 niniejszej Umowy w odniesieniu do kwestii związanych z postanowieniami sekcji B niniejszego rozdziału lub art. 294 ust. 4.

Artykuł 298

Poufność

1. Przy wymianie informacji w ramach niniejszego rozdziału Strony uwzględniają ograniczenia wynikające z ich odnośnych przepisów dotyczących zachowania tajemnicy zawodowej i handlowej oraz zapewniają ochronę tajemnicy przedsiębiorstwa oraz innych informacji poufnych.
2. Wszelkie informacje przekazane na mocy niniejszego rozdziału są traktowane przez Stronę, która je otrzymuje, jako poufne, chyba że druga Strona zgodnie ze swoim prawem krajowym zezwoli na ujawnienie lub upublicznienie tych informacji.

Artykuł 299

Klauzula przeglądowa

Strony zapewniają stały przegląd zagadnień, o których mowa w niniejszym rozdziale. Każda ze Stron może zwrócić się w takiej sprawie do Komitetu ds. Partnerstwa. Strony dokonują przeglądu postępów we wdrażaniu niniejszego rozdziału co pięć lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy, chyba że wspólnie postanowią inaczej.

ROZDZIAŁ 11

Przedsiębiorstwa państwowe

Artykuł 300

Instytucja delegowana

O ile nie stwierdzono inaczej, każda ze Stron zapewnia, aby każde przedsiębiorstwo – w tym przedsiębiorstwo państwowe, przedsiębiorstwo posiadające szczególne uprawnienia lub przywileje bądź wyznaczony monopolista – któremu Strona oddelegowała uprawnienia regulacyjne, administracyjne lub inny rodzaj władzy publicznej któregokolwiek szczebla, w trakcie wykonywania tych uprawnień działało zgodnie z obowiązkami Strony wynikającymi z niniejszej Umowy.

⁽¹⁾ Zapis ten nie uniemożliwia Stronie tymczasowego wsparcia płynności finansowej w formie gwarancji kredytowych lub kredytów nieprzekraczających kwoty niezbędnej do utrzymania działalności niewydolnego przedsiębiorstwa na czas konieczny do opracowania planu restrukturyzacji lub likwidacji.

⁽²⁾ Małe i średnie przedsiębiorstwa nie są zobowiązane do udziału w kosztach restrukturyzacji.

Artykuł 301

Definicje

Do celów niniejszego artykułu stosuje się następujące definicje:

- a) „przedsiębiorstwo państwowe” oznacza przedsiębiorstwo, w tym jego jednostkę zależną, w której Strona bezpośrednio lub pośrednio:
- (i) posiada ponad 50 % kapitału subskrybowanego bądź kontroluje ponad 50 % głosów przypadających na akcje emitowane przez to przedsiębiorstwo;
 - (ii) może wyznaczać ponad połowę członków zarządu przedsiębiorstwa lub organu równoważnego; lub
 - (iii) może sprawować kontrolę nad przedsiębiorstwem;
- b) „przedsiębiorstwo posiadające szczególne uprawnienia lub przywileje” oznacza każde przedsiębiorstwo, w tym jego jednostki zależne, publiczne lub prywatne, któremu Strona przekazała, w wymiarze prawnym lub faktycznym, szczególne prawa lub przywileje. Strona udziela szczególnych praw lub przywilejów, gdy wyznacza, lub ogranicza do co najmniej dwóch, liczbę przedsiębiorstw upoważnionych do dostarczania towarów lub usług, nie kierując się przy tym wyłącznie obiektywnymi, proporcjonalnymi i niedyskryminacyjnymi kryteriami, znacząco ograniczając w ten sposób zdolność innych przedsiębiorstw do dostarczania tych samych towarów lub usług na tym samym obszarze geograficznym na zasadniczo równoważnych warunkach;
- c) „wyznaczony monopolista” oznacza jednostkę prowadzącą działalność handlową, w tym grupę jednostek lub agencję rządową, a także ewentualną jednostkę zależną, która na danym rynku na terytorium Strony została wyznaczona na wyłącznego dostawcę lub nabywcę określonych towarów lub usług; nie dotyczy to jednak jednostki, której przyznane zostało wyłączne prawo własności intelektualnej, wyłącznie ze względu na takie przyznanie;
- d) „działalność handlowa” oznacza działalność, której efektem końcowym jest wyprodukowanie towaru lub dostarczenie usługi, które zostaną sprzedane na właściwym rynku w ilościach i po cenach określonych przez przedsiębiorstwo, i którą podjęto w celu zarobkowym, a która nie obejmuje działalności podjętej przez przedsiębiorstwo, które:
- (i) jest nienastawione na zysk;
 - (ii) prowadzi swoją działalność po kosztach; lub
 - (iii) świadczy usługi publiczne;
- e) „względy handlowe” oznaczają cenę, jakość, dostępność, zbywalność, transport oraz inne warunki zakupu lub sprzedaży bądź inne czynniki, które w zwykłych warunkach zostałyby wzięte pod uwagę przy podejmowaniu decyzji handlowych przedsiębiorstwa prowadzącego działalność zgodnie z zasadami gospodarki rynkowej obowiązującymi w odnośnej dziedzinie lub branży; oraz
- f) „wyznaczać” oznacza ustanawiać monopol, udzielać nań zezwolenia bądź też rozszerzać jego zakres, tak aby objąć nim dodatkowy towar lub usługę.

Artykuł 302

Zakres stosowania

1. Strony potwierdzają swoje prawa i obowiązki na podstawie art. XVII ust. 1–3 GATT 1994, Uzgodnienia w sprawie interpretacji Artykułu XVII GATT 1994, a także na podstawie art. VIII ust. 1, 2 i 5 GATS.
2. Niniejszy rozdział stosuje się do wszelkich przedsiębiorstw określonych w art. 300, prowadzących działalność handlową. W przypadku gdy przedsiębiorstwo łączy działalność handlową z działalnością niekomercyjną⁽¹⁾, niniejszym rozdziałem objęta jest wyłącznie działalność handlowa takiego przedsiębiorstwa.
3. Niniejszy rozdział stosuje się do wszystkich przedsiębiorstw określonych w art. 300 na poziomie centralnym i niższym od centralnego.

⁽¹⁾ Dla większej pewności oraz do celów niniejszego rozdziału świadczenia usług publicznych nie uznaje się za działalność handlową w rozumieniu art. 301 lit. d).

4. Niniejszego rozdziału nie stosuje się do zamówień składanych przez Strony lub ich podmioty zamawiające w rozumieniu zamówień objętych art. 278 i 279.
5. Niniejszego rozdziału nie stosuje się do jakichkolwiek usług świadczonych w związku z wykonywaniem władzy publicznej w rozumieniu GATS.
6. Art. 304:
 - a) nie stosuje się do sektorów określonych w art. 143 i 148;
 - b) nie stosuje się do jakichkolwiek środków wdrażanych przez przedsiębiorstwa państwowe, przedsiębiorstwa posiadające szczególne uprawnienia lub przywileje bądź przez wyznaczonych monopolistów, gdyby – w razie przyjęcia lub utrzymania przez Stronę tego samego środka – zastosowanie miało zastrzeżenie tej Strony zgłoszone wobec obowiązku zapewnienia traktowania narodowego lub uprzywilejowanego traktowania na podstawie art. 144, określone w harmonogramie danej Strony, stanowiącym załącznik VIII-A w przypadku Unii Europejskiej lub załącznik VIII-E w przypadku Republiki Armenii, oraz
 - c) stosuje się do działalności handlowej przedsiębiorstw państwowych, przedsiębiorstw posiadających szczególne uprawnienia lub przywileje bądź wyznaczonych monopolistów, jeżeli ta sama działalność miałaby wpływ na handel usługami, w odniesieniu do którego Strona podjęła zobowiązanie na podstawie art. 149 i 150, z zastrzeżeniem warunków lub ograniczeń określonych w harmonogramie danej Strony stanowiącym załącznik VIII-B w przypadku Unii Europejskiej lub załącznik VIII-F w przypadku Republiki Armenii.

Artykuł 303

Postanowienia ogólne

1. Bez uszczerbku dla praw i obowiązków Stron wynikających z niniejszego rozdziału żadne z jego postanowień nie uniemożliwia Stronom tworzenia lub utrzymywania przedsiębiorstw państwowych, wyznaczonych monopolistów lub przyznawania przedsiębiorstwom szczególnych uprawnień lub przywilejów.
2. Żadna ze Stron nie wymaga od przedsiębiorstw wchodzących w zakres stosowania niniejszego rozdziału ani ich nie zachęca, aby prowadziły działalność w sposób niezgodny z niniejszą Umową.

Artykuł 304

Niedyskryminacja i względy handlowe

1. Każda ze Stron zapewnia, aby jej przedsiębiorstwa państwowe, wyznaczeni monopolisci i przedsiębiorstwa posiadające szczególne uprawnienia lub przywileje, podczas prowadzenia działalności handlowej:
 - a) kierowały się względami handlowymi w ramach zakupu lub sprzedaży towarów lub usług, z wyjątkiem sytuacji, w których wykonują w jakimkolwiek aspekcie swoje obowiązki publiczne, o ile nie są one niezgodne z lit. b);
 - b) przy zakupie towarów lub usług:
 - (i) przyznawały towarom lub usługom dostarczonym przez przedsiębiorstwo drugiej Strony traktowanie nie mniej korzystne niż w przypadku podobnych towarów lub usług dostarczanych przez przedsiębiorstwa danej Strony; oraz
 - (ii) przyznawały towarom lub usługom dostarczonym przez przedsiębiorstwa drugiej Strony mającym siedzibę na jej terytorium traktowanie nie mniej korzystne niż w przypadku podobnych towarów lub usług dostarczanych na danym rynku przez przedsiębiorstwa mające siedzibę na terytorium danej Strony; oraz
 - c) przy sprzedaży towarów lub usług:
 - (i) przyznawały przedsiębiorstwom drugiej Strony traktowanie nie mniej korzystne niż w przypadku przedsiębiorstw danej Strony; oraz
 - (ii) przyznawały przedsiębiorstwom drugiej Strony mającym siedzibę na jej terytorium traktowanie nie mniej korzystne niż w przypadku przedsiębiorstw na danym rynku mającym siedzibę na terytorium danej Strony.

2. Postanowienia ust. 1 nie uniemożliwiają przedsiębiorstwom państwowym, przedsiębiorstwom posiadającym szczególne uprawnienia lub przywileje bądź wyznaczonym monopolistom:

- a) nabywania lub dostarczania towarów lub usług na różnych warunkach, w tym dotyczących ceny, o ile takie różne warunki podyktowane są względami handlowymi; oraz
- b) odmowy nabywania lub dostarczania towarów lub usług, o ile taka odmowa podyktowana jest względami handlowymi.

Artykuł 305

Zasady regulacyjne

1. Każda ze Stron stara się zapewnić, aby przedsiębiorstwa wymienione w art. 300 przestrzegały międzynarodowych standardów ładu korporacyjnego.

2. Każda ze Stron zapewnia, aby żaden organ regulacyjny ustanowiony lub utrzymany przez Strony nie był zależny od przedsiębiorstw podlegających jego regulacjom, tak aby mógł on pełnić swoje funkcje regulacyjne w sposób skuteczny i bezstronny w podobnych okolicznościach w odniesieniu do wszystkich przedsiębiorstw podlegających jego regulacjom, w tym przedsiębiorstw państwowych, przedsiębiorstw posiadających szczególne uprawnienia lub przywileje oraz wyznaczonych monopolistów.

Bezstronność pełnienia powierzonych funkcji przez organ regulacyjny będzie oceniana przez odniesienie do ogólnego modelu lub praktyki działania tego organu regulacyjnego.

W tych sektorach, w których Strony ustanowiły w innych rozdziałach określone obowiązki organu regulacyjnego, zastosowanie mają odnośne postanowienia zawarte w innych rozdziałach.

3. Każda ze Stron zapewnia spójne i niedyskryminacyjne egzekwowanie przepisów ustawowych i wykonawczych, w tym ustanowionych przez siebie przepisów dotyczących przedsiębiorstw, określonych w art. 300.

Artykuł 306

Przejrzystość

1. W przypadku gdy Strona ma powody, by uważać, że jej interesy objęte niniejszym rozdziałem są naruszane przez działalność handlową przedsiębiorstwa drugiej Strony wymienionego w art. 300 oraz że są one objęte zakresem stosowania niniejszego rozdziału, może zwrócić się z pisemnym wnioskiem do drugiej Strony o udzielenie informacji na temat działalności tego przedsiębiorstwa powiązanej z działaniami objętymi niniejszym rozdziałem.

We wniosku o udzielenie takich informacji wskazuje się przedsiębiorstwo, produkty lub usługi oraz rynki, których dotyczy, a także informację, że przedsiębiorstwo stosuje praktyki, które utrudniają realizację wymiany handlowej lub inwestycji między Stronami.

2. Informacje przekazane na podstawie ust. 1 obejmują:

- a) strukturę własności i prawa głosu w przedsiębiorstwie określające odsetek udziałów oraz praw głosu, które Strona lub przedsiębiorstwo określone w art. 300 posiadają łącznie;
- b) opis wszelkich szczególnych udziałów lub szczególnych praw głosu bądź innych praw, które posiada Strona lub przedsiębiorstwo określone w art. 300, w przypadku gdy prawa te różnią się od praw wynikających ze zwykłych udziałów w takim przedsiębiorstwie;
- c) strukturę organizacyjną przedsiębiorstwa; skład jego zarządu lub równoważnego organu sprawującego bezpośrednią lub pośrednią kontrolę nad takim przedsiębiorstwem; krzyżowe powiązania kapitałowe oraz inne powiązania z różnymi przedsiębiorstwami lub grupami przedsiębiorstw, wymienionymi w art. 300;
- d) opis jednostek administracji publicznej bądź organów publicznych, które regulują lub monitorują dane przedsiębiorstwo, opis struktury raportowania⁽¹⁾ oraz prawa i praktyki stosowane przez administrację publiczną lub inne organy publiczne przy powoływaniu, zwalnianiu lub wynagradzaniu kadry kierowniczej;

⁽¹⁾ Dla większej pewności: Strona nie ma obowiązku ujawniania jakichkolwiek sprawozdań ani ich treści.

- e) roczny dochód lub aktywa razem bądź obie te wartości; oraz
 - f) zwolnienia, niezgodne środki, immunitety oraz wszelkie inne środki, w tym korzystniejsze traktowanie, stosowane na terytorium Strony otrzymującej wniosek wobec jakiegokolwiek przedsiębiorstwa wymienionego w art. 300.
3. Ust. 2 lit. a)–e) nie stosuje się do MŚP, zgodnie z definicją zawartą w przepisach ustawowych i wykonawczych Strony.
4. Żadne z postanowień ust. 1 i 2 nie zobowiązuje Strony do ujawnienia poufnych informacji wbrew jej przepisom ustawowym i wykonawczym, zasadom egzekwowania prawa lub interesowi publicznemu, czy też z naruszeniem uzasadnionych interesów handlowych odnośnych przedsiębiorstw.

ROZDZIAŁ 12

Przejrzystość

Artykuł 307

Definicje

Do celów niniejszego rozdziału:

- a) „środki o zasięgu ogólnym” obejmują przepisy ustawowe i wykonawcze, orzeczenia sądowe oraz procedury i decyzje administracyjne o zasięgu ogólnym, które mogą mieć wpływ na jakiegokolwiek kwestie objęte niniejszą Umową; oraz
- b) „zainteresowana osoba” oznacza każdą osobę fizyczną lub prawną, która może podlegać środkom o zasięgu ogólnym.

Artykuł 308

Cel i zakres stosowania

Uznając wpływ, jaki otoczenia regulacyjne mogą mieć na handel i inwestycje między nimi, Strony ustanawiają przewidywalne otoczenie regulacyjne oraz skuteczne procedury dla podmiotów gospodarczych, w szczególności dla MŚP.

Artykuł 309

Publikacja

1. Każda ze Stron zapewnia, aby środki o zasięgu ogólnym przyjęte po dniu wejścia w życie niniejszej Umowy:
- a) były bezzwłocznie publikowane i łatwo dostępne za pośrednictwem urzędowo wyznaczonego medium, w tym w wersji elektronicznej, tak aby zainteresowane osoby miały możliwość zapoznać się z ich treścią;
 - b) w miarę możliwości zawierały jasny opis celu i uzasadnienia takich środków; oraz
 - c) przewidywały odpowiednio długi czas między publikacją a dniem wejścia w życie, z wyjątkiem należycie uzasadnionych przypadków.
2. Każda ze Stron:
- a) dokłada starań w celu opublikowania z odpowiednim wyprzedzeniem wszelkich wniosków zmierzających do przyjęcia lub zmiany środków o zasięgu ogólnym, wraz z wyjaśnieniem celu oraz uzasadnieniem wniosku;
 - b) zapewnia zainteresowanym osobom odpowiednią możliwość wyrażenia uwag na temat każdego wniosku o przyjęcie lub zmianę środka o zasięgu ogólnym, a zwłaszcza zapewnia im odpowiednio dużo czasu w tym celu; oraz
 - c) dokłada starań w celu uwzględnienia uwag zainteresowanych osób na temat każdego takiego wniosku.

Artykuł 310

Zapytania i punkty kontaktowe

1. Z chwilą wejścia w życie niniejszej Umowy każda ze Stron wyznacza punkt kontaktowy, tak aby zapewnić skuteczne wprowadzenie w życie niniejszej Umowy i ułatwić komunikację między Stronami we wszelkich kwestiach objętych niniejszą Umową.
2. Na wniosek Strony punkt kontaktowy drugiej Strony wskazuje organ lub urzędnika odpowiedzialnego za daną kwestię, a w razie konieczności pomaga, ułatwiając komunikację ze Stroną występującą z wnioskiem.
3. Każda ze Stron utrzymuje lub ustanawia odpowiednie mechanizmy odpowiadania na zapytania od jakichkolwiek osób na temat wszelkich środków o zasięgu ogólnym, w sprawie których złożono wniosek lub które już obowiązują, w tym na temat stosowania takich środków. Zapytania można składać za pośrednictwem punktów kontaktowych ustanowionych na mocy ust. 1 lub, w stosownych przypadkach, za pomocą innego mechanizmu, o ile w niniejszej Umowie nie zostanie ustanowiony specjalny mechanizm w tym celu.
4. Każda ze Stron ustanawia procedury dostępne dla osób poszukujących rozwiązania problemów wynikających ze stosowania środków o zasięgu ogólnym na podstawie niniejszej Umowy. Te procedury pozostają bez uszczerbku dla jakichkolwiek procedur odwoławczych ustanowionych lub utrzymanych przez Stronę na podstawie niniejszej Umowy. Nie naruszają one również praw i obowiązków Stron wynikających z rozdziału 13.
5. Strony uznają, że odpowiedzi udzielone zgodnie z niniejszym artykułem mogą nie być definitywne ani prawnie wiążące, lecz są udzielane w celach wyłącznie informacyjnych, o ile odpowiednie przepisy ustawowe i wykonawcze Stron nie stanowią inaczej.
6. Na wniosek jednej ze Stron druga Strona bezzwłocznie przekazuje informacje oraz udziela odpowiedzi na pytania dotyczące jakiegokolwiek obowiązującego lub będącego przedmiotem wniosku środka o zasięgu ogólnym, który Strona kierująca zapytaniem uznaje za mogący wpływać na funkcjonowanie niniejszej Umowy, bez względu na to, czy Strona kierująca zapytaniem została uprzednio powiadomiona o takim środku.

Artykuł 311

Stosowanie środków o zasięgu ogólnym

Każda ze Stron stosuje w sposób jednolity, obiektywny, bezstronny i racjonalny wszystkie środki o zasięgu ogólnym. W tym celu, stosując takie środki względem poszczególnych osób fizycznych lub prawnych, towarów lub usług drugiej Strony w konkretnych przypadkach, każda ze Stron:

- a) dokłada wszelkich starań, aby z odpowiednim wyprzedzeniem zawiadamiać zainteresowane osoby, których postępowanie bezpośrednio dotyczy, zgodnie ze swoimi procedurami, o wszczęciu postępowania, dołączając informację o rodzaju postępowania, oświadczenie organu wszczynającego postępowanie oraz ogólny opis każdej spornej kwestii;
- b) zapewnia takim zainteresowanym osobom odpowiednią możliwość przedstawienia faktów i argumentów na poparcie ich stanowiska przed ostatecznym etapem czynności administracyjnych, w zakresie, w jakim pozwala na to czas, rodzaj postępowania oraz interes publiczny; oraz
- c) zapewnia, aby jej procedury były oparte na jej prawie krajowym i aby były z nim zgodne.

Artykuł 312

Przegląd i odwołanie

1. Każda ze Stron ustanawia lub utrzymuje – zgodnie z prawem krajowym – sądy, sądy arbitrażowe lub administracyjne bądź procedury służące szybkiemu przeprowadzaniu przeglądu, a w stosownych przypadkach, również korygowaniu czynności administracyjnych w obszarach objętych niniejszą Umową. Takie sądy lub procedury muszą być bezstronne i niezależne od urzędu lub organu odpowiedzialnego za egzekucję administracyjną i z wynikiem sprawy nie może wiązać się dla nich żaden istotny interes.

2. Każda ze Stron zapewnia, aby we wszelkich takich sądach lub procedurach strony postępowania miały zapewnione prawo do:

- a) odpowiedniej możliwości uzasadnienia lub obrony swojego stanowiska; oraz
- b) decyzji opartej na dowodach i złożonych oświadczeniach lub, gdy wymaga tego prawo krajowe, dokumentacji zgromadzonej przez organ administracyjny.

3. Każda ze Stron zapewnia, z zastrzeżeniem odwołania lub późniejszego przeglądu zgodnie z prawem krajowym, aby decyzja taka była wykonywana przez urząd lub organ oraz regulowała stosowane przez nie praktyki w odniesieniu do spornej czynności administracyjnej.

Artykuł 313

Dobra praktyka regulacyjna i administracyjna

1. Strony współpracują w zakresie promowania jakości i skuteczności regulacji, w tym poprzez wymianę informacji i najlepszych praktyk dotyczących ich własnej polityki regulacyjnej oraz ocen skutków regulacji.
2. Strony wspierają zasady dobrego postępowania administracyjnego oraz zgodnie postanawiają współpracować na rzecz promowania takich zasad, w tym poprzez wymianę informacji i najlepszych praktyk.

Artykuł 314

Poufność

Postanowienia niniejszej Umowy nie wymagają od którejkolwiek ze Stron ujawnienia informacji poufnych, co utrudniłoby egzekwowanie prawa lub w inny sposób byłoby sprzeczne z interesem publicznym, lub też naruszałoby uzasadnione interesy handlowe poszczególnych przedsiębiorstw publicznych lub prywatnych.

Artykuł 315

Postanowienia szczegółowe

Postanowienia niniejszego rozdziału stosuje się bez uszczerbku dla wszelkich szczegółowych zasad określonych w innych rozdziałach niniejszej Umowy.

ROZDZIAŁ 13

Rozstrzyganie sporów

Sekcja A

Cel i zakres stosowania

Artykuł 316

Cel

Celem niniejszego rozdziału jest ustanowienie skutecznego i efektywnego mechanizmu unikania oraz rozstrzygania sporów między Stronami w zakresie interpretacji i stosowania niniejszej Umowy, mając na uwadze poszukiwanie, w miarę możliwości, wspólnie uzgodnionego rozwiązania.

Artykuł 317

Zakres stosowania

Niniejszy rozdział ma zastosowanie do wszelkich sporów dotyczących interpretacji i stosowania postanowień niniejszego tytułu, chyba że postanowiono inaczej.

Sekcja B

Konsultacje i mediacje

Artykuł 318

Konsultacje

1. Strony dokładają wszelkich starań, aby rozstrzygnąć wszelkie spory poprzez podejmowanie konsultacji prowadzonych w dobrej wierze w celu osiągnięcia wspólnie uzgodnionego rozwiązania.
2. Strona wnioskuje o przeprowadzenie konsultacji, kierując do drugiej Strony pisemny wniosek, którego kopia zostaje przesłana Komitetowi Partnerstwa, określający odnośny środek oraz postanowienia niniejszego tytułu, które jej zdaniem mają zastosowanie.
3. Konsultacje są przeprowadzane w ciągu 30 dni od dnia otrzymania wniosku i o ile Strony nie postanowiły inaczej, odbywają się na terytorium Strony, do której kierowany jest wniosek. Konsultacje uznaje się za zakończone w ciągu 30 dni od daty otrzymania wniosku, chyba że obie Strony zgodnie postanawiają je kontynuować. Konsultacje, w szczególności wszystkie ujawnione informacje oraz stanowiska, jakie Strony zajęły podczas konsultacji, są poufne i pozostają bez uszczerbku dla praw każdej ze Stron w dalszych postępowaniach.
4. Konsultacje w pilnych kwestiach, w tym dotyczących towarów łatwo psujących się, towarów i usług sezonowych lub kwestii związanych z energią, przeprowadza się w ciągu 15 dni od daty otrzymania wniosku przez Stronę, do której kierowany jest wniosek, i uznaje się za zakończone w ciągu tych 15 dni, chyba że obie Strony zgodnie postanawiają je kontynuować.
5. Strona, która wnioskuje o konsultacje, może skorzystać z arbitrażu zgodnie z art. 319, jeżeli:
 - a) Strona, do której kierowany jest wniosek o konsultacje, nie odpowie na niego w terminie 10 dni od daty jego otrzymania;
 - b) konsultacje nie odbędą się w terminie określonym w ust. 3 lub 4;
 - c) Strony postanowią nie przeprowadzać konsultacji; lub
 - d) konsultacje się zakończyły i nie wypracowano wspólnie uzgodnionego rozwiązania.
6. Podczas konsultacji każda ze Stron przekazuje wystarczające rzeczowe informacje, tak aby umożliwić pełne zbadanie, w jaki sposób dany środek może wpłynąć na funkcjonowanie i stosowanie postanowień niniejszego tytułu. Każda ze Stron stara się zapewnić udział personelu właściwych organów publicznych posiadającego wiedzę ekspercką w kwestiach będących przedmiotem konsultacji.

Artykuł 319

Mediacja

1. Każda ze Stron może w każdym momencie zwrócić się do drugiej Strony o rozpoczęcie mediacji w odniesieniu do wszelkich środków negatywnie wpływających na handel lub inwestycje między Stronami.
2. Procedura mediacji zostaje wszczęta, przeprowadzona i zakończona zgodnie z mechanizmem mediacji.
3. Komitet Partnerstwa przyjmuje decyzję w sprawie mechanizmu mediacji na pierwszym posiedzeniu; może także podejmować decyzje o wprowadzeniu ewentualnych zmian do tego mechanizmu.

Sekcja C

Postępowania mające na celu rozstrzygnięcie sporu

Podsekcja I

Postępowanie arbitrażowe

Artykuł 320

Wszczęcie postępowania arbitrażowego

1. W przypadku gdy Stronom nie udało się rozstrzygnąć sporu w drodze konsultacji przewidzianych w art. 318, Strona, która wniosła o konsultację, może na mocy niniejszego artykułu złożyć wniosek o powołanie organu arbitrażowego.
2. Wniosek o powołanie organu arbitrażowego kieruje się na piśmie do drugiej Strony oraz Komitetu Partnerstwa. Strona skarżąca określa we wniosku środek, którego dotyczy skarga, oraz wyjaśnia, w jaki sposób środek ten narusza postanowienia, o których mowa w niniejszym tytule, tak że stanowi to wyraźną podstawę prawną dla wniesienia skargi.

Artykuł 321

Powołanie organu arbitrażowego

1. W skład organu arbitrażowego wchodzi trzech arbitrów.
2. W ciągu 14 dni od daty otrzymania przez Stronę, przeciwko której wysunięto zarzut, pisemnego wniosku o powołanie organu arbitrażowego, Strony konsultują się w celu osiągnięcia porozumienia co do składu organu arbitrażowego.
3. W przypadku gdy Strony nie są w stanie porozumieć się w kwestii składu organu arbitrażowego w terminie określonym w ust. 2 niniejszego artykułu, każda ze Stron wyznacza arbitra spośród osób wskazanych w dotyczącej tej Strony części listy sporządzonej zgodnie z art. 339 w ciągu pięciu dni od upływu terminu określonego w tym ustępie. Jeżeli którakolwiek ze Stron nie wyznaczy arbitra, jest on, na wniosek drugiej Strony, wybierany w drodze losowania przez przewodniczącego Komitetu Partnerstwa lub osobą przez niego upoważnioną spośród osób wskazanych w dotyczącej tej Strony części listy sporządzonej na podstawie art. 339.
4. O ile Strony nie osiągną porozumienia dotyczącego przewodniczącego organu arbitrażowego w terminie określonym w ust. 2 niniejszego artykułu, przewodniczący Komitetu Partnerstwa lub osoba przez niego upoważniona, na wniosek jednej ze Stron, wyłania przewodniczącego organu arbitrażowego w drodze losowania spośród osób wskazanych na liście sporządzonej zgodnie z art. 339, w części zawierającej kandydatów na przewodniczącego.
5. Przewodniczący Komitetu Partnerstwa lub osoba przez niego upoważniona wyznacza arbitrów w ciągu pięciu dni od dnia złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 3 lub 4.
6. Datą powołania organu arbitrażowego jest dzień, w którym wszyscy trzej wybrani arbitrzy potwierdzą, że przyjmują tę rolę zgodnie z regulaminem.
7. Jeżeli do czasu złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 3 i 4 niniejszego artykułu, któraś z list przewidzianych w art. 339 nie zostanie sporządzona lub nie zawiera wystarczającej liczby nazwisk, arbitrów wyłania się w drodze losowania spośród osób formalnie zaproponowanych przez jedną ze Stron lub obie Strony.

Artykuł 322

Zakres zadań

1. O ile w ciągu pięciu dni od dnia wyboru arbitrów Strony nie postanowią inaczej, zakres zadań organu arbitrażowego obejmuje:

„zbadanie, w świetle odpowiednich postanowień tytułu V niniejszej Umowy, na które powołują się strony sporu, sprawy zgłoszonej we wniosku o powołanie organu arbitrażowego, wydanie decyzji w sprawie zgodności danego środka z tymi odnośnymi postanowieniami oraz doręczenie sprawozdania zgodnie z art. 324, 325, 326 i 338 niniejszej Umowy”.

2. Strony przekazują organowi arbitrażowemu uzgodniony zakres zadań w ciągu trzech dni od dokonania uzgodnień.

*Artykuł 323***Wstępna decyzja organu arbitrażowego o pilnym charakterze sprawy**

Na wniosek Strony organ arbitrażowy decyduje, w ciągu 10 dni od jego powołania, o uznaniu sprawy za pilną. O złożeniu takiego wniosku do organu arbitrażowego powiadamia się równocześnie drugą Stronę.

*Artykuł 324***Sprawozdania organu arbitrażowego**

1. Organ arbitrażowy przedstawia Stronom sprawozdanie wstępne zawierające ustalenia faktyczne, zastosowanie odpowiednich postanowień oraz ogólne uzasadnienie wszelkich dokonanych przez ten organ ustaleń i zaleceń.
2. Każda ze Stron może złożyć pisemny wniosek do organu arbitrażowego o dokonanie przeglądu konkretnych elementów sprawozdania wstępnego w ciągu 14 dni od jego otrzymania. O złożeniu takiego wniosku powiadamia się równocześnie drugą Stronę.
3. Po rozważeniu wszelkich pisemnych uwag dotyczących sprawozdania wstępnego przedstawionych przez Strony organ arbitrażowy może zmienić swoje sprawozdanie oraz przeprowadzić wszelkie dalsze badania, jakie uzna za właściwe.
4. W sporządzonym przez organ arbitrażowy sprawozdaniu końcowym znajdują się ustalenia faktyczne, zastosowanie odpowiednich postanowień niniejszego tytułu oraz ogólne uzasadnienie wszelkich dokonanych przez ten organ ustaleń i wniosków. Sprawozdanie końcowe zawiera wystarczające omówienie argumentów przedstawionych na etapie przeglądu wstępnego oraz jasne odpowiedzi na pytania i uwagi Stron.

*Artykuł 325***Sprawozdanie wstępne organu arbitrażowego**

1. Organ arbitrażowy przedstawia Stronom sprawozdanie wstępne nie później niż 90 dni po dniu powołania organu arbitrażowego. Jeżeli organ arbitrażowy uzna, że nie zdoła dotrzymać tego terminu, przewodniczący organu arbitrażowego powiadamia o tym na piśmie Strony oraz Komitet Partnerstwa, podając przyczyny opóźnienia oraz przewidywany termin przedstawienia sprawozdania wstępnego przez organ arbitrażowy. W żadnym przypadku sprawozdanie wstępne nie może zostać przedstawione później niż w terminie 120 dni po dniu powołania organu arbitrażowego.
2. W pilnych przypadkach, o których mowa w art. 323, w tym w przypadkach dotyczących towarów łatwo psujących się, towarów i usług sezonowych lub kwestii związanych z energią, organ arbitrażowy dokłada wszelkich starań, aby przekazać swoje sprawozdanie wstępne w ciągu 45 dni, a w żadnym przypadku nie później niż 60 dni po jego powołaniu.
3. Każda ze Stron może w ciągu 14 dni od otrzymania sprawozdania wstępnego złożyć pisemny wniosek do organu arbitrażowego o dokonanie przeglądu konkretnych elementów sprawozdania wstępnego zgodnie z art. 324 ust. 2. O złożeniu takiego wniosku powiadamia się równocześnie drugą Stronę. Strona może odnieść się do wniosku drugiej Strony w ciągu siedmiu dni od dnia dostarczenia pisemnego wniosku do organu arbitrażowego.

*Artykuł 326***Sprawozdanie końcowe organu arbitrażowego**

1. W ciągu 120 dni od daty jego powołania organ arbitrażowy przekazuje Stronom oraz Komitetowi Partnerstwa sprawozdanie końcowe. Jeżeli organ arbitrażowy uzna, że nie zdoła dotrzymać tego terminu, przewodniczący organu arbitrażowego powiadamia o tym na piśmie Strony oraz Komitet Partnerstwa, podając przyczyny opóźnienia oraz przewidywany termin przedstawienia sprawozdania końcowego przez organ arbitrażowy. W żadnym przypadku sprawozdanie końcowe nie może zostać przedstawione później niż w terminie 150 dni po dniu powołania organu arbitrażowego.
2. W pilnych przypadkach, o których mowa w art. 323, w tym w przypadkach dotyczących towarów łatwo psujących się, towarów i usług sezonowych lub kwestii związanych z energią, organ arbitrażowy dokłada wszelkich starań, aby przedstawić swoje sprawozdanie końcowe w ciągu 60 dni od jego powołania. W żadnym przypadku sprawozdanie końcowe nie może zostać przedstawione później niż w terminie 75 dni po dacie powołania organu arbitrażowego.

Podsekcja II

Zgodność

Artykuł 327

Zgodność ze sprawozdaniem końcowym organu arbitrażowego

Strona, przeciwko której wysunięto zarzut, wprowadza niezbędne środki, aby jak najszybciej i w dobrej wierze zastosować się do sprawozdania końcowego organu arbitrażowego i tym samym zapewnić zgodność z postanowieniami niniejszego tytułu.

Artykuł 328

Rozsądny termin wykonania zapewnienia zgodności

1. Jeśli bezzwłoczne zapewnienie zgodności nie jest możliwe, Strony dokładają wszelkich starań, aby ustalić termin umożliwiający zapewnienie zgodności ze sprawozdaniem końcowym. W takim przypadku Strona, przeciwko której wysunięto zarzut, nie później niż 30 dni po otrzymaniu sprawozdania końcowego powiadamia Stronę skarżącą oraz Komitet Partnerstwa o tym, ile czasu potrzebuje na zapewnienie zgodności („rozsądny termin”).
2. Jeżeli Strony nie mogą się porozumieć co do rozsądnego terminu, Strona skarżąca może złożyć, w ciągu 20 dni od otrzymania powiadomienia, o którym mowa w ust. 1, pisemny wniosek do organu arbitrażowego w pierwotnym składzie w celu ustalenia rozsądnego terminu. Taki wniosek przekazuje się równocześnie drugiej Stronie oraz Komitetowi Partnerstwa. Organ arbitrażowy przekazuje Stronom oraz Komitetowi Partnerstwa swoją decyzję określającą rozsądny termin w ciągu 20 dni od daty otrzymania wniosku.
3. Strona, przeciwko której wysunięto zarzut, powiadamia drugą Stronę na piśmie o postępach w zapewnieniu zgodności ze sprawozdaniem końcowym. Takie powiadomienie przedstawia się w formie pisemnej i przekazuje co najmniej na miesiąc przed upływem rozsądnego terminu.
4. Rozsądny termin może zostać przedłużony za wspólną zgodą obu Stron.

Artykuł 329

Przegląd środków zastosowanych w celu zapewnienia zgodności ze sprawozdaniem końcowym organu arbitrażowego

1. Strona, przeciwko której wysunięto zarzut, powiadamia Stronę skarżącą oraz Komitet Partnerstwa o wszelkich środkach zastosowanych w celu zapewnienia zgodności ze sprawozdaniem końcowym. Powiadomienie to przekazuje się przed upływem rozsądnego terminu.
2. W przypadku braku porozumienia Stron co do istnienia środka zgłoszonego na podstawie ust. 1 lub zgodności takiego środka z postanowieniami niniejszego tytułu, Strona skarżąca może wystąpić z pisemnym wnioskiem do organu arbitrażowego w pierwotnym składzie o wydanie decyzji w tej sprawie. O złożeniu takiego wniosku powiadamia się równocześnie Stronę, przeciwko której wysunięto zarzut. We wniosku takim określa się środek, którego dotyczy skarga, oraz wyjaśnia, w jaki sposób środek ten narusza odnośne postanowienia, tak że wyraźnie stanowi to podstawę prawną do wniesienia skargi. Organ arbitrażowy przekazuje swoje sprawozdanie Stronom oraz Komitetowi Partnerstwa w ciągu 45 dni od daty otrzymania wniosku.

Artykuł 330

Tymczasowe środki zaradcze w przypadku niezapewnienia zgodności

1. Jeżeli przed upływem rozsądnego terminu Strona, przeciwko której wysunięto zarzut, nie powiadomi o zastosowaniu jakichkolwiek środków służących zapewnieniu zgodności ze sprawozdaniem końcowym organu arbitrażowego lub jeżeli organ arbitrażowy uzna, że nie zastosowano żadnego takiego środka lub że środek zgłoszony zgodnie z art. 329 ust. 1 jest sprzeczny ze zobowiązaniem tej Strony w ramach postanowień niniejszego tytułu, Strona, przeciwko której wysunięto zarzut, na wniosek Strony skarżącej i po konsultacji z nią, jest zobowiązana do przedstawienia propozycji tymczasowej rekompensaty.
2. Jeżeli Strona skarżąca nie wniesie o przedstawienie propozycji tymczasowej rekompensaty na mocy ust. 1 lub jeżeli po złożeniu takiego wniosku nie osiągnięto porozumienia w sprawie rekompensaty w ciągu 30 dni od dnia upływu rozsądnego terminu lub od wydania sprawozdania organu arbitrażowego na mocy art. 329 ust. 2, Strona skarżąca jest uprawniona, po powiadomieniu drugiej Strony i Komitetu Partnerstwa, do zawieszenia zobowiązań wynikających z postanowień niniejszego tytułu. W powiadomieniu określa się zakres zawieszenia zobowiązań, który nie może wykraczać poza zakres odpowiadający zniweczeniu lub naruszeniu korzyści spowodowanemu naruszeniem. Strona skarżąca może zastosować takie zawieszenie po upływie 10 dni od daty otrzymania powiadomienia przez Stronę, przeciwko której wysunięto zarzut, chyba że Strona, przeciwko której wysunięto zarzut, złoży wniosek o arbitraż na podstawie ust. 3 niniejszego artykułu.

3. Jeżeli Strona, przeciwko której wysunięto zarzut, uzna, że planowane zawieszenie zobowiązań wykracza poza zakres odpowiadający zniweczeniu lub naruszeniu korzyści spowodowanemu naruszeniem postanowień, może wystąpić z pisemnym wnioskiem do organu arbitrażowego w pierwotnym składzie o wydanie decyzji w tej sprawie. O złożeniu takiego wniosku powiadamia się Stronę skarżącą oraz Komitet Partnerstwa przed upływem dziesięciu dni, o których mowa w ust. 2. Organ arbitrażowy w pierwotnym składzie w ciągu 30 dni od daty złożenia wniosku przekazuje Stronom oraz Komitetowi Partnerstwa sprawozdanie w sprawie zakresu zawieszenia zobowiązań. Zawieszenie zobowiązań nie może nastąpić przed wydaniem sprawozdania przez organ arbitrażowy w pierwotnym składzie. Zawieszenie musi być zgodne ze sprawozdaniem organu arbitrażowego w sprawie zakresu zawieszenia.

4. Zawieszenie zobowiązań i rekompensata, o której mowa w niniejszym artykule, mają charakter tymczasowy i nie mogą być stosowane po:

- a) wspólnym uzgodnieniu przez Strony rozwiązania zgodnie z art. 334;
- b) wspólnym uzgodnieniu przez Strony, że środek zgłoszony na mocy art. 329 ust. 1 powoduje, że Strona, przeciwko której wysunięto zarzut, dostosowała się do postanowień niniejszego tytułu; lub
- c) uznaniu środka przez organ arbitrażowy, zgodnie z art. 329 ust. 2, za sprzeczny z postanowieniami niniejszego tytułu i jego wycofaniu lub zmianie w sposób zapewniający jego zgodność z tymi postanowieniami.

Artykuł 331

Przegląd środków zastosowanych w celu zapewnienia zgodności po przyjęciu tymczasowych środków zaradczych związanych z niezapewnieniem zgodności

1. Strona, przeciwko której wysunięto zarzut, powiadamia Stronę skarżącą i Komitet Partnerstwa o środkach, które zastosowała w celu zapewnienia zgodności ze sprawozdaniem organu arbitrażowego w wyniku, odpowiednio, zawieszenia koncesji lub zastosowania tymczasowej rekompensaty. Z wyjątkiem przypadków określonych w ust. 2 Strona skarżąca kończy zawieszenie koncesji w ciągu 30 dni od otrzymania powiadomienia. W przypadkach, w których zastosowano rekompensatę, oraz z wyjątkiem przypadków określonych w ust. 2, Strona, przeciwko której wysunięto zarzut, może zakończyć stosowanie takiej rekompensaty w ciągu 30 dni od daty powiadomienia, że zastosowała się do sprawozdania organu arbitrażowego.

2. Jeżeli Strony w ciągu 30 dni od daty takiego powiadomienia nie osiągną porozumienia w kwestii, czy zgłoszony środek powoduje, że Strona, przeciwko której wysunięto zarzut, dostosowała się do odnośnych postanowień, Strona skarżąca występuje do organu arbitrażowego w pierwotnym składzie z pisemnym wnioskiem o wydanie decyzji w tej sprawie. Taki wniosek przekazuje się równocześnie drugiej Stronie oraz Komitetowi Partnerstwa. Organ arbitrażowy przekazuje Stronom oraz Komitetowi Partnerstwa swoje sprawozdanie w ciągu 45 dni od daty złożenia wniosku. Jeżeli organ arbitrażowy uzna, że środki zastosowane w celu zapewnienia zgodności są zgodne z postanowieniami niniejszego tytułu, zawieszenie zobowiązań lub obowiązek rekompensaty ulega zakończeniu. Jeżeli organ arbitrażowy uzna, że środek zgłoszony przez Stronę, przeciwko której wysunięto zarzut na podstawie ust. 1, jest niezgodny z postanowieniami niniejszego tytułu, zakres zawieszenia zobowiązań lub rekompensaty zostaje w stosownych przypadkach dostosowany w świetle sprawozdania organu arbitrażowego.

Podsekcja III

Postanowienia wspólne

Artykuł 332

Zastępowanie arbitrów

Jeżeli w postępowaniu arbitrażowym w ramach niniejszego rozdziału organ arbitrażowy w pierwotnym składzie lub niektórzy jego członkowie nie mogą uczestniczyć, wycofają się, lub muszą zostać zastąpieni, ponieważ nie spełniają wymogów kodeksu postępowania, zastosowanie ma procedura określona w art. 321. Termin przewidziany na dostarczenie sprawozdania może zostać przedłużony o czas niezbędny, aby powołać nowego arbitra, lecz nie więcej niż o 20 dni.

Artykuł 333

Zawieszenie i zakończenie postępowania arbitrażowego oraz procedury zapewniania zgodności

Na wniosek obu Stron organ arbitrażowy może w dowolnej chwili zawiesić prace na uzgodniony przez Strony okres, nieprzekraczający 12 kolejnych miesięcy. Organ arbitrażowy wznawia prace przed końcem tego okresu na pisemny wniosek obu Stron lub na koniec tego okresu na pisemny wniosek jednej ze Stron. Strona składająca wniosek odpowiednio powiadamia przewodniczącego Komitetu Partnerstwa oraz drugą Stronę. Jeśli żadna Strona nie wnioskuje o wznowienie prac organu arbitrażowego po upływie uzgodnionego okresu zawieszenia, procedura zostaje zakończona. W przypadku zawieszenia prac organu arbitrażowego odnośne terminy na podstawie niniejszego rozdziału zostają wydłużone o okres odpowiadający okresowi zawieszenia prac organu arbitrażowego.

Artykuł 334

Wspólnie uzgodnione rozwiązanie

1. Strony mogą w dowolnym momencie wspólnie uzgodnić rozwiązanie sporu podlegającego niniejszemu rozdziałowi.
2. Jeżeli wspólnie uzgodnione rozwiązanie zostanie wypracowane w ramach procedury arbitrażowej lub w drodze mediacji, Strony wspólnie powiadamiają o takim rozwiązaniu Komitet Partnerstwa oraz – stosownie do sytuacji – przewodniczącego organu arbitrażowego lub mediatora. Po takim powiadomieniu procedury arbitrażowe lub mediacyjne zostają zakończone.
3. Każda ze Stron wprowadza środki niezbędne do wdrożenia wspólnie uzgodnionego rozwiązania w uzgodnionym terminie. Przed upływem uzgodnionego terminu Strona wdrażająca powiadamia drugą Stronę na piśmie o wszelkich środkach wprowadzonych w celu wdrożenia wspólnie uzgodnionego rozwiązania.

Artykuł 335

Regulamin wewnętrzny oraz kodeks postępowania

1. Postępowania mające na celu rozstrzygnięcie sporu w ramach niniejszego rozdziału regulowane są przez postanowienia niniejszego rozdziału, regulaminu wewnętrznego oraz kodeksu postępowania.
2. Komitet Partnerstwa przyjmuje decyzję w sprawie regulaminu wewnętrznego i kodeksu postępowania na pierwszym posiedzeniu; może także podejmować decyzje o wprowadzeniu ewentualnych zmian do tych dokumentów.
3. Wszelkie rozprawy prowadzone przez organ arbitrażowy mają charakter jawny dla publiczności, o ile regulamin wewnętrzny nie przewiduje inaczej.

Artykuł 336

Informacje i doradztwo techniczne

1. Na wniosek Strony, o którym powiadamia się równocześnie organ arbitrażowy oraz drugą Stronę, lub z własnej inicjatywy organ arbitrażowy może zwracać się o udzielenie wszelkich informacji, które uzna za właściwe do pełnienia swoich funkcji, w tym do Stron uczestniczących w sporze. Strony udzielają bezzwłocznej i pełnej odpowiedzi na każdy wniosek organu arbitrażowego o udzielenie takich informacji.
2. Na wniosek Strony, o którym powiadamia się równocześnie organ arbitrażowy oraz drugą Stronę, lub z własnej inicjatywy organ arbitrażowy może zwracać się o udzielenie wszelkich informacji, które uzna za właściwe do pełnienia swoich funkcji. Organ arbitrażowy ma także prawo, jeśli uzna to za stosowne, zwrócić się o opinię ekspertów. Przed dokonaniem wyboru takich ekspertów organ arbitrażowy przeprowadza konsultacje ze Stronami.
3. Osoby fizyczne lub prawne mające miejsce zamieszkania lub siedzibę na terytorium Stron mogą przedkładać organowi arbitrażowemu raporty *amicus curiae* zgodnie z regulaminem wewnętrznym.
4. Wszelkie informacje uzyskane zgodnie z niniejszym artykułem ujawnia się każdej ze Stron, dając im możliwość zgłoszenia uwag.

Artykuł 337

Reguły interpretacji

Organ arbitrażowy interpretuje postanowienia niniejszego tytułu zgodnie ze zwyczajowymi zasadami wykładni międzynarodowego prawa publicznego, w tym z zasadami określonymi w Konwencji wiedeńskiej o prawie traktatów z 1969 r. Organ arbitrażowy uwzględnia również stosowne interpretacje zawarte w sprawozdaniach zespołów orzekających WTO oraz organu odwoławczego przyjęte przez Organ Rozstrzygania Sporów WTO. Sprawozdania organu arbitrażowego nie mogą rozszerzać ani ograniczać praw i obowiązków Stron przewidzianych w niniejszej Umowie.

Artykuł 338

Decyzje i sprawozdania organu arbitrażowego

1. Organ arbitrażowy dokłada wszelkich starań, aby jego decyzje podejmowane były w drodze konsensusu. Jednak w przypadku gdy decyzja nie może zostać podjęta w drodze konsensusu, sprawa będąca przedmiotem decyzji rozstrzygana jest większością głosów. W żadnym wypadku odrębne opinie arbitrów nie są ujawniane.
2. Sprawozdanie organu arbitrażowego zawiera ustalenia faktyczne, zakres stosowania odpowiednich postanowień oraz ogólne uzasadnienie wszelkich ustaleń i wniosków formułowanych przez zespół ekspertów.
3. Decyzje i sprawozdania organu arbitrażowego są bezwarunkowo przyjmowane przez Strony i nie tworzą jakichkolwiek praw ani obowiązków względem osób fizycznych ani prawnych.
4. Komitet Partnerstwa udostępnia publicznie sprawozdania organu arbitrażowego, z zastrzeżeniem ochrony informacji poufnych zgodnie z regulaminem wewnętrznym.

Sekcja D

Postanowienia ogólne

Artykuł 339

Listy arbitrów

1. Komitet Partnerstwa sporządza, na podstawie wniosków Stron i nie później niż sześć miesięcy po wejściu w życie niniejszej Umowy, listę co najmniej 15 osób, które wyrażają chęć i są zdolne pełnić funkcję arbitra. Lista składa się z trzech części: po jednej części dla każdej ze Stron oraz jednej części dla osób niebędących obywatelami żadnej Strony, które przewodniczą organowi arbitrażowemu. Każda część listy obejmuje co najmniej pięć nazwisk. Komitet Partnerstwa zapewnia, aby na liście znajdowała się zawsze taka liczba nazwisk.
2. Arbitrzy muszą wykazać się specjalistyczną wiedzą w dziedzinie prawa, handlu międzynarodowego i innych kwestii dotyczących postanowień niniejszego tytułu. Muszą to być osoby niezależne, działające w imieniu własnym, nieprzyjmujące instrukcji od żadnego rządu czy organizacji oraz niepowiązane z rządem żadnej ze Stron, a ich postępowanie musi być zgodne z kodeksem postępowania. Przewodniczący posiada również doświadczenie w procedurach rozstrzygania sporów.
3. Komitet Partnerstwa może sporządzić dodatkowe listy 15 osób posiadających wiedzę i doświadczenie w konkretnych sektorach objętych postanowieniami niniejszego tytułu. Z zastrzeżeniem zgody Stron te dodatkowe listy wykorzystywane są do powoływania składu organu arbitrażowego zgodnie z procedurą określoną w art. 321.

Artykuł 340

Wybór sądu

1. W przypadku powstania sporu dotyczącego określonego środka, co do którego domniemywa się naruszenie zobowiązania wynikającego z niniejszej Umowy oraz zasadniczo równoważnego zobowiązania wynikającego z innej umowy międzynarodowej, do której Strony przystąpiły, w tym porozumienia WTO, Strona domagająca się rekompensaty wybiera organ, który rozstrzygnie spór.

2. Po wybraniu takiego organu przez Stronę i wszczęciu postępowania mającego na celu rozstrzygnięcie sporu na podstawie niniejszego rozdziału lub innej umowy międzynarodowej Strona nie wszczyna takiego postępowania na podstawie innej umowy w odniesieniu do środka, o którym mowa w ust. 1, chyba że organ wybrany w pierwszej kolejności nie dokona żadnych ustaleń z powodów proceduralnych lub jurysdykcyjnych.

3. Do celów niniejszego artykułu:

- a) procedurę rozstrzygnięcia sporu na mocy niniejszego rozdziału uznaje się za rozpoczętą z chwilą wniesienia przez jedną ze Stron wniosku o powołanie organu na podstawie art. 320;
- b) procedurę rozstrzygnięcia sporu na mocy porozumienia WTO uznaje się za rozpoczętą z chwilą wniesienia przez jedną ze Stron wniosku o ustanowienie organu arbitrażowego na podstawie art. 6 Uzgodnienia w sprawie zasad i procedur regulujących rozstrzygnięcie sporów w ramach porozumienia WTO; oraz
- c) procedurę rozstrzygnięcia sporu na podstawie każdej innej umowy uznaje się za rozpoczętą zgodnie z odnośnymi postanowieniami takiej umowy.

4. Nie naruszając ust. 2 żadne z postanowień niniejszej Umowy nie wyklucza możliwości zawieszenia zobowiązań przez jedną ze Stron, jeżeli zezwala na to Organ Rozstrzygania Sporów WTO. Nie można w oparciu o porozumienie WTO uniemożliwić jednej ze Stron zawieszenia zobowiązań na mocy niniejszego rozdziału.

Artykuł 341

Terminy

1. Wszystkie terminy określone w niniejszym rozdziale, w tym terminy dotyczące składania sprawozdań przez organy arbitrażowe, liczy się w dniach kalendarzowych od dnia następującego po dokonaniu czynności lub wystąpieniu zdarzenia, do którego się odnoszą, o ile nie postanowiono inaczej.

2. Wszelkie terminy, o których mowa w niniejszym rozdziale, mogą zostać zmienione za wzajemnym porozumieniem Stron sporu. Organ arbitrażowy może, podając przyczyny, w każdym momencie zaproponować Stronom zmianę terminów, o których mowa w niniejszym rozdziale.

Artykuł 342

Skargi do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej

1. Postępowanie ustanowione w ust. 2 stosuje się do sporów wzbudzających wątpliwości co do wykładni postanowień dotyczących zbliżenia prawodawstwa, zawartych w art. 169, 180, 189 i 192.

2. Jeżeli spór, o którym mowa w ust. 1, wzbudza wątpliwości co do wykładni przepisu prawa Unii Europejskiej, organ arbitrażowy zwraca się do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym, pod warunkiem że jest ono niezbędne do podjęcia decyzji przez organ arbitrażowy. W takich przypadkach terminy mające zastosowanie do decyzji organu arbitrażowego zostają zawieszane do czasu wydania orzeczenia przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Orzeczenie Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej jest wiążące dla organu arbitrażowego.

TYTUŁ VII

POMOC FINANSOWA ORAZ POSTANOWIENIA DOTYCZĄCE ZWALCZANIA NADUŻYĆ FINANSOWYCH I KONTROLI

ROZDZIAŁ 1

Pomoc finansowa

Artykuł 343

Republika Armenii korzysta z pomocy finansowej poprzez odpowiednie mechanizmy i instrumenty finansowania Unii Europejskiej. Republika Armenii może również korzystać z pożyczek Europejskiego Banku Inwestycyjnego, Europejskiego Banku Odbudowy i Rozwoju oraz innych międzynarodowych instytucji finansowych. Pomoc finansowa przyczynia się do realizacji celów niniejszej Umowy i jest świadczona zgodnie z postanowieniami niniejszego rozdziału.

Artykuł 344

1. Podstawowe zasady pomocy finansowej są zgodne z odpowiednimi rozporządzeniami dotyczącymi instrumentów finansowych Unii Europejskiej.

2. Uzgodnione przez Strony priorytetowe obszary pomocy finansowej Unii Europejskiej określa się w rocznych programach działań opartych, stosownie do sytuacji, na ramach wieloletnich odzwierciedlających uzgodnione priorytety polityki. Wysokość pomocy określona w tych programach uwzględnia zapotrzebowanie Republiki Armenii, zdolności sektorowe oraz postępy reform, w szczególności w obszarach objętych niniejszą Umową.
3. W celu optymalnego wykorzystania dostępnych środków Strony dążą do wdrażania pomocy Unii Europejskiej w ścisłej współpracy i koordynacji z innymi darczyńcami – państwami i organizacjami oraz międzynarodowymi instytucjami finansowymi, oraz zgodnie z międzynarodowymi zasadami dotyczącymi skuteczności pomocy.
4. Na wniosek Republiki Armenii i z zastrzeżeniem obowiązujących warunków Unia Europejska może udzielić Republice Armenii pomocy makrofinansowej.

Artykuł 345

Najważniejsze prawne, administracyjne i techniczne podstawy pomocy finansowej określa się w ramach odpowiednich umów między Stronami.

Artykuł 346

Rada Partnerstwa jest informowana o postępach we wdrażaniu pomocy finansowej oraz jej wpływie na realizację celów niniejszej Umowy. W tym celu właściwe organy Stron dostarczają sobie wzajemnie i regularnie odpowiednich informacji w zakresie monitorowania i oceny.

Artykuł 347

Strony wdrażają pomoc zgodnie z zasadami należytego zarządzania finansami i współpracują w zakresie ochrony interesów finansowych Unii Europejskiej i Republiki Armenii zgodnie z rozdziałem 2 niniejszego tytułu.

ROZDZIAŁ 2

Postanowienia dotyczące zwalczania nadużyć finansowych i kontroli

Artykuł 348

Definicje

Do celów niniejszego rozdziału zastosowanie mają definicje zawarte w protokole I do niniejszej Umowy.

Artykuł 349

Zakres stosowania

Niniejszy rozdział ma zastosowanie do wszelkich dalszych umów lub instrumentów finansowania, jakie zostaną zawarte między Stronami, oraz wszelkich innych instrumentów finansowych Unii Europejskiej, jakimi organy Republiki Armenii bądź inne podmioty lub osoby znajdujące się pod jurysdykcją Republiki Armenii będą związane, bez uszczerbku dla wszelkich dodatkowych klauzul dotyczących audytu, kontroli na miejscu, inspekcji, kontroli i środków zwalczania nadużyć finansowych, prowadzonych między innymi przez Europejski Trybunał Obrachunkowy i Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF).

Artykuł 350

Środki mające na celu zapobieganie nadużyciom finansowym, korupcji i innym nielegalnym działaniom oraz ich zwalczanie

Strony wprowadzają skuteczne środki w celu zapobiegania nadużyciom finansowym, korupcji i innym nielegalnym działaniom, podejmowanym w związku z wykorzystaniem środków finansowych UE, oraz ich zwalczania, w tym poprzez wzajemną pomoc administracyjną i prawną w dziedzinach objętych niniejszą Umową.

*Artykuł 351***Wymiana informacji i dalsza współpraca na szczeblu operacyjnym**

1. Na potrzeby właściwego wykonania niniejszego rozdziału, właściwe organy Unii Europejskiej i Republiki Armenii regularnie wymieniają informacje oraz, na wniosek jednej ze Stron, prowadzą konsultacje.
2. Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych może uzgodnić ze swoim odpowiednikiem w Republice Armenii dalszą współpracę w obszarze zwalczania nadużyć finansowych, w tym dokonać ustaleń operacyjnych z władzami Republiki Armenii.
3. W odniesieniu do przekazywania i przetwarzania danych osobowych zastosowanie ma art. 13.

*Artykuł 352***Współpraca w celu ochrony euro i drama przed fałszowaniem**

Właściwe organy Unii Europejskiej i Republiki Armenii współpracują w celu skutecznej ochrony euro i drama przed fałszowaniem. Tego rodzaju współpraca obejmuje pomoc niezbędną do zapobiegania i zwalczania fałszowania euro i drama, w tym wymianę informacji.

*Artykuł 353***Zapobieganie nadużyciom finansowym, korupcji i nieprawidłowościom**

1. W zakresie wykorzystania środków finansowych UE władze Republiki Armenii regularnie sprawdzają, czy operacje finansowane ze środków finansowych UE są należycie realizowane. Podejmują one wszelkie odpowiednie środki w celu zapobiegania nieprawidłowościom i nadużyciom finansowym oraz w celu ich naprawiania.
2. Władze Republiki Armenii podejmują wszelkie stosowne środki w celu zapobiegania wszelkim praktykom korupcji czynnej i biernej oraz w celu ich naprawiania, a także w celu wykluczenia konfliktu interesów na każdym etapie procedury związanej z wykorzystaniem środków finansowych UE.
3. Władze Republiki Armenii informują Komisję Europejską o wszelkich zastosowanych środkach prewencyjnych.
4. W tym celu właściwe organy Republiki Armenii udostępniają Komisji Europejskiej wszelkie informacje związane z wykorzystaniem środków finansowych UE i informują ją bez zbędnej zwłoki o wszelkich zasadniczych zmianach w swoich procedurach lub systemach.

*Artykuł 354***Dochođenje i ściganie**

W następstwie kontroli krajowej lub kontroli UE, władze Republiki Armenii zapewniają dochođenje i ściganie domniemanych i stwierdzonych przypadków nadużyć finansowych, korupcji lub wszelkich innych nieprawidłowości, w tym konfliktów interesów. W stosownych przypadkach Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych może wspierać właściwe organy Republiki Armenii w realizacji tych zadań.

*Artykuł 355***Informowanie o przypadkach nadużyć finansowych, korupcji i nieprawidłowości**

1. Władze Republiki Armenii bez zbędnej zwłoki przekazują Komisji Europejskiej wszelkie informacje, które są w ich posiadaniu, i które dotyczą domniemania lub stwierdzenia nadużyć finansowych, korupcji lub wszelkich innych nieprawidłowości, w tym konfliktu interesów, występujących w związku z wykorzystaniem środków finansowych UE. W przypadku podejrzenia nadużycia finansowego lub korupcji informowany jest także Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych.
2. Władze Republiki Armenii zgłaszają również wszystkie środki zastosowane w związku z faktami, o których zawiadamiają na podstawie niniejszego artykułu. Jeżeli nie wystąpiły domniemane ani stwierdzone przypadki nadużyć finansowych, korupcji lub jakichkolwiek innych nieprawidłowości, które podlegałyby zgłoszeniu, władze Republiki Armenii informują Komisję Europejską podczas dorocznego posiedzenia odnośnego podkomitetu.

Artykuł 356**Kontrole**

1. Komisja Europejska i Europejski Trybunał Obrachunkowy są uprawnione do sprawdzenia, czy wszystkie wydatki związane z wykorzystaniem środków finansowych UE zostały poniesione prawidłowo, w sposób zgodny z prawem oraz z zachowaniem przepisów o należytych zarządzaniu finansami.
2. Kontrole przeprowadza się na podstawie podjętych zobowiązań i dokonanych płatności. Opierają się one na rejestrach oraz, w razie potrzeby, obejmują kontrole w lokalu każdego podmiotu, który zarządza wykorzystaniem środków finansowych UE lub bierze w nim udział, w tym wszystkich beneficjentów, wykonawców i podwykonawców, którzy bezpośrednio lub pośrednio otrzymali środki finansowe UE. Kontrole mogą być przeprowadzane przed zamknięciem rozliczeń za dany rok budżetowy oraz za okres pięciu lat od dnia wypłaty salda.
3. Inspektorzy Komisji Europejskiej lub inne osoby, które zostały upoważnione przez Komisję Europejską lub Europejski Trybunał Obrachunkowy, mogą przeprowadzać kontrole dokumentacji lub kontrole na miejscu oraz kontrole w lokalu każdego podmiotu, który zarządza wykorzystaniem środków finansowych UE lub bierze w nim udział, jak również każdego z ich podwykonawców na terytorium Republiki Armenii.
4. Pracownicy Komisji Europejskiej lub inne osoby upoważnione przez Komisję Europejską lub Europejski Trybunał Obrachunkowy muszą mieć odpowiedni dostęp do miejsc, prac i dokumentów oraz do wszelkich informacji wymaganych w celu przeprowadzenia takich kontroli, łącznie z informacjami w formie elektronicznej. Informacja o prawie dostępu zostaje przekazana wszystkim instytucjom państwowym w Republice Armenii i jest wyraźnie zawarta w umowach zawieranych celem wdrożenia instrumentów, o których mowa w niniejszej Umowie.
5. Realizując swoje zadania, Europejski Trybunał Obrachunkowy oraz organy kontrolne w Republice Armenii współpracują w duchu zaufania, z zachowaniem swojej niezależności.

Artykuł 357**Kontrole na miejscu**

1. W ramach niniejszej Umowy Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych jest upoważniony do przeprowadzania kontroli i inspekcji na miejscu w celu ochrony interesów finansowych Unii Europejskiej.
2. Kontrole i inspekcje na miejscu są przygotowywane i przeprowadzane przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych w ścisłej współpracy z właściwymi organami Republiki Armenii.
3. Władze Republiki Armenii są odpowiednio wcześniej powiadamiane o przedmiocie, celu i podstawie prawnej kontroli i inspekcji, tak aby mogły zapewnić wszelką wymaganą pomoc. W tym celu urzędnicy zatrudnieni we właściwych organach Republiki Armenii mogą brać udział w kontrolach i inspekcjach na miejscu.
4. Jeśli zainteresowane organy Republiki Armenii wyrażą takie zapotrzebowanie, kontrole i inspekcje na miejscu mogą być przeprowadzone wspólnie przez te organy i Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych.
5. Jeżeli podmiot gospodarczy przeciwstawia się kontroli lub inspekcji na miejscu, władze Republiki Armenii udzielają Europejskiemu Urzędowi ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych niezbędnego wsparcia, zgodnie z prawem Republiki Armenii, aby umożliwić mu wykonanie jego zadań polegających na przeprowadzeniu kontroli lub inspekcji na miejscu.

Artykuł 358**Środki i kary administracyjne**

Komisja Europejska może nakładać na podmioty gospodarcze środki i kary administracyjne zgodnie z rozporządzeniem Rady (WE, Euratom) nr 2988/95 z dnia 18 grudnia 1995 r. w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich, rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 966/2012 z dnia 25 października 2012 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii oraz rozporządzeniem delegowanym Komisji (UE) nr 1268/2012 z dnia 29 października 2012 r. w sprawie zasad stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 966/2012 w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii. Władze Republiki Armenii mogą nakładać dodatkowe środki i kary w uzupełnieniu tych, o których mowa w pierwszym zdaniu, zgodnie z obowiązującym prawem krajowym.

Artykuł 359

Odzyskanie środków

1. W przypadku gdy wykorzystanie środków finansowych UE powierzono władzom Republiki Armenii, Komisja Europejska jest uprawniona do odzyskania nienależnie wypłaconych środków finansowych UE, w szczególności w drodze korekt finansowych. Władze Republiki Armenii podejmują wszelkie stosowne kroki w celu odzyskania nienależnie wypłaconych środków finansowych UE. Komisja Europejska uwzględnia środki wprowadzone przez władze Republiki Armenii w celu zapobieżenia utracie odnośnych środków finansowych UE.
2. W przypadkach, o których mowa w ust. 1, przed podjęciem jakiegokolwiek decyzji w sprawie odzyskania środków Komisja Europejska konsultuje się w tej sprawie z Republiką Armenii. Spory dotyczące odzyskania środków są omawiane w Radzie Partnerstwa.
3. Postanowienia niniejszego tytułu, nakładające zobowiązania pieniężne na osoby inne niż państwa, podlegają wykonaniu w Republice Armenii zgodnie z następującymi zasadami:
 - a) ich wykonanie odbywa się zgodnie z obowiązującymi w Republice Armenii przepisami z zakresu postępowania cywilnego. Tytuł egzekucyjny wydawany jest przez organ krajowy wyznaczony w tym celu przez rząd Republiki Armenii, bez dodatkowych formalności wychodzących poza weryfikację autentyczności orzeczenia o wykonaniu. Rząd Republiki Armenii informuje Komisję Europejską i Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej o tym, który organ krajowy został w tym celu wyznaczony;
 - b) po dopełnieniu formalności, o których mowa w lit. a), Komisja Europejska może na własny wniosek przystąpić do wykonania zgodnie z prawem Republiki Armenii, wnosząc o rozpatrzenie sprawy bezpośrednio do właściwego organu;
 - c) zgodność z prawem decyzji o egzekucji podlega kontroli ze strony Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Postępowanie egzekucyjne może zostać zawieszono tylko na podstawie orzeczenia Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Komisja Europejska informuje władze Republiki Armenii o ewentualnym orzeczeniu Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej nakazującym zawieszenie egzekucji. Do rozpatrywania skarg na prawidłowość czynności egzekucyjnych właściwe są sądy Republiki Armenii.
4. Na tych samych zasadach wykonywane są orzeczenia wydane przez Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej na podstawie klauzuli arbitrażowej zawartej w danej umowie objętej zakresem niniejszego rozdziału.

Artykuł 360

Poufność

Informacje w jakiegokolwiek formie, które pozyskano lub nabyto na podstawie niniejszego rozdziału, objęte są tajemnicą zawodową i chronione w taki sam sposób, w jaki podobne informacje chronione są prawem Republiki Armenii oraz odpowiednimi przepisami mającymi zastosowanie do instytucji Unii Europejskiej. Takich informacji nie wolno przekazywać osobom innym niż osoby w instytucjach Unii Europejskiej, państwach członkowskich lub w Republice Armenii, których funkcje wymagają posiadania takich informacji, nie wolno ich również wykorzystywać do celów innych niż zapewnienie skutecznej ochrony interesów finansowych Stron.

Artykuł 361

Zbliżenie przepisów

Republika Armenii dokonuje zbliżenia swojego ustawodawstwa do aktów prawa Unii Europejskiej i instrumentów międzynarodowych, o których mowa w załączniku XII, zgodnie z postanowieniami zawartymi w tym załączniku.

TYTUŁ VIII
POSTANOWIENIA INSTYTUCJONALNE, OGÓLNE I KOŃCOWE

ROZDZIAŁ 1

Ramy instytucjonalne

Artykuł 362

Rada Partnerstwa

1. Niniejszym ustanawia się Radę Partnerstwa. Rada Partnerstwa nadzoruje wykonanie niniejszej Umowy i dokonuje jego regularnego przeglądu.
2. Rada Partnerstwa składa się z przedstawicieli Stron na szczeblu ministerialnym, a jej posiedzenia odbywają się w regularnych odstępach czasu, co najmniej raz do roku, a także w przypadkach, gdy wymagają tego okoliczności. Rada Partnerstwa może odbywać spotkania w różnych składach za wzajemnym porozumieniem.
3. Mając na uwadze realizację celów niniejszej Umowy, Rada Partnerstwa bada wszelkie istotne kwestie związane z niniejszą Umową, jak również wszelkie inne kwestie dwustronne lub międzynarodowe leżące we wspólnym interesie.
4. Rada Partnerstwa przyjmuje swój regulamin wewnętrzny.
5. Radzie Partnerstwa przewodniczy naprzemiennie przedstawiciel Unii Europejskiej i przedstawiciel Republiki Armenii.
6. Dla osiągnięcia celów niniejszej Umowy Rada Partnerstwa jest uprawniona do podejmowania decyzji w ramach zakresu stosowania niniejszej Umowy w sprawach w niej przewidzianych. Decyzje te są wiążące dla Stron, które wprowadzają odpowiednie środki w celu ich wdrożenia. Rada Partnerstwa może również wydawać zalecenia. Decyzje i zalecenia Rady Partnerstwa przyjmuje się za porozumieniem Stron z należyтым poszanowaniem dla odpowiednich procedur wewnętrznych Stron.
7. Rada Partnerstwa stanowi forum wymiany informacji na temat przygotowywanych i obowiązujących przepisów Unii Europejskiej i Republiki Armenii oraz na temat środków służących ich wdrażaniu, egzekwowaniu i zapewnieniu zgodności.
8. Rada Partnerstwa jest uprawniona do aktualizacji lub zmiany załączników bez uszczerbku dla jakichkolwiek postanowień szczegółowych tytułu VI.

Artykuł 363

Komitet Partnerstwa

1. Niniejszym powołuje się Komitet Partnerstwa. Komitet wspomaga Radę Partnerstwa w wykonywaniu jej obowiązków.
2. Komitet Partnerstwa składa się z przedstawicieli Stron, co do zasady na szczeblu wyższych urzędników państwowych.
3. Komitetowi Partnerstwa przewodniczy naprzemiennie przedstawiciel Unii i przedstawiciel Republiki Armenii.
4. W swoim regulaminie Rada Partnerstwa określa obowiązki i zasady funkcjonowania Komitetu Partnerstwa, do którego zadań należy przygotowanie posiedzeń Rady Partnerstwa. Posiedzenia Komitetu Partnerstwa odbywają się co najmniej raz w roku.
5. Rada Partnerstwa może przekazać Komitetowi Partnerstwa jakiegokolwiek swoje uprawnienia, w tym uprawnienia do podejmowania wiążących decyzji.
6. Komitet Partnerstwa jest uprawniony do przyjmowania decyzji w dziedzinach, w których Rada Partnerstwa przekazała mu uprawnienia oraz w przypadkach przewidzianych w niniejszej Umowie. Decyzje te są wiążące dla Stron, które wprowadzają odpowiednie środki w celu ich wdrożenia. Komitet Partnerstwa przyjmuje decyzje na zasadzie porozumienia Stron, z należyтым poszanowaniem zakończenia ich procedur wewnętrznych.

7. Komitet Partnerstwa odbywa posiedzenia w szczególnym składzie w celu rozstrzygnięcia wszystkich kwestii dotyczących tytułu VI. Posiedzenia Komitetu Partnerstwa w tym składzie odbywają się co najmniej raz w roku.

Artykuł 364

Podkomitety i inne organy

1. Komitet Partnerstwa wspierają podkomitety i inne organy powołane na podstawie niniejszej Umowy.
2. Rada Partnerstwa może podjąć decyzję o utworzeniu w poszczególnych dziedzinach podkomitetów i innych organów, które są konieczne do wdrożenia niniejszej Umowy, oraz określa ich skład, zadania i zasady funkcjonowania.
3. Podkomitety regularnie składają Komitetowi Partnerstwa sprawozdania ze swoich działań.
4. Istnienie podkomitetów nie stanowi przeszkody dla skierowania przez którąkolwiek ze Stron jakiegokolwiek kwestii bezpośrednio do Komitetu Partnerstwa, w tym do jego składu rozstrzygającego kwestie dotyczące handlu.

Artykuł 365

Komisja Parlamentarna Partnerstwa

1. Niniejszym powołuje się Komisję Parlamentarną Partnerstwa. Komisja składa się z jednej strony z posłów do Parlamentu Europejskiego, a z drugiej strony z członków Zgromadzenia Narodowego Republiki Armenii, i stanowi forum spotkań i wymiany poglądów. Komisja zbiera się w odstępach czasowych, które sama określa.
2. Komisja Parlamentarna Partnerstwa przyjmuje swój regulamin wewnętrzny.
3. Komisji Parlamentarnej Partnerstwa przewodniczy naprzemiennie przedstawiciel Parlamentu Europejskiego i przedstawiciel Zgromadzenia Narodowego Republiki Armenii, zgodnie z postanowieniami regulaminu wewnętrznego tej komisji.
4. Komisja Parlamentarna Partnerstwa może zażądać od Rady Partnerstwa stosownych informacji dotyczących wykonania niniejszej Umowy, a Rada Partnerstwa dostarcza Komisji Parlamentarnej Partnerstwa te informacje.
5. Komisja Parlamentarna Partnerstwa jest informowana o decyzjach i zaleceniach Rady Partnerstwa.
6. Komisja Parlamentarna Partnerstwa może kierować zalecenia do Rady Partnerstwa.
7. Komisja Parlamentarna Partnerstwa może powoływać podkomisje parlamentarne partnerstwa.

Artykuł 366

Platforma Społeczeństwa Obywatelskiego

1. Strony propagują regularne spotkania przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego, których celem jest przekazywanie im informacji na temat wykonania niniejszej Umowy oraz pozyskiwanie od nich uwag na ten temat.
2. Niniejszym ustanawia się Platformę Społeczeństwa Obywatelskiego. W skład tej platformy, będącej forum spotkań i wymiany opinii, wchodzi przedstawiciele społeczeństwa obywatelskiego Unii Europejskiej, w tym członkowie Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, oraz przedstawiciele organizacji, sieci i platform społeczeństwa obywatelskiego Republiki Armenii, w tym Krajowej Platformy Partnerstwa Wschodniego. Platforma zbiera się w określonych przez siebie odstępach czasu.
3. Platforma Społeczeństwa Obywatelskiego przyjmuje swój regulamin wewnętrzny. Regulamin ten obejmuje między innymi zasady przejrzystości, włączenia i rotacji.

4. Platformie Społeczeństwa Obywatelskiego przewodniczy naprzemiennie przedstawiciel społeczeństwa obywatelskiego ze strony Unii Europejskiej oraz przedstawiciel społeczeństwa obywatelskiego ze strony Republiki Armenii, zgodnie z przepisami ustanowionymi w regulaminie wewnętrznym tej platformy.
5. Platforma Społeczeństwa Obywatelskiego jest informowana o decyzjach i zaleceniach Rady Partnerstwa.
6. Platforma Społeczeństwa Obywatelskiego może wydawać zalecenia Radzie Partnerstwa, Komitetowi Partnerstwa i Komisji Parlamentarnej Partnerstwa.
7. Komitet Partnerstwa i Komisja Parlamentarna Partnerstwa dbają o regularne kontakty z przedstawicielami Platformy Społeczeństwa Obywatelskiego w celu pozyskania ich opinii na temat realizacji celów niniejszej Umowy.

ROZDZIAŁ 2

Postanowienia ogólne i końcowe

Artykuł 367

Dostęp do sądów i organów administracyjnych

W zakresie niniejszej Umowy każda ze Stron zobowiązuje się zapewnić osobom fizycznym i prawnym drugiej Strony dostęp do właściwych sądów i organów administracyjnych na zasadach wolnych od dyskryminacji w porównaniu ze swoimi własnymi obywatelami, aby osoby te mogły tam dochodzić swoich praw osobistych i rzeczowych.

Artykuł 368

Wyjątki ze względów bezpieczeństwa

Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie może być interpretowane jako:

- a) wymagające od Stron dostarczenia jakichkolwiek informacji, których ujawnienie uważa się za sprzeczne z ich podstawowymi interesami bezpieczeństwa;
- b) uniemożliwiające którejkolwiek ze Stron przeprowadzenie jakiegokolwiek działania uznanego przez nią za niezbędne dla ochrony jej podstawowych interesów bezpieczeństwa:
 - (i) związanego z produkcją broni, amunicji lub materiałów wojskowych lub handlem nimi;
 - (ii) odnoszącego się do działalności gospodarczej prowadzonej bezpośrednio lub pośrednio dla celów zaopatrzenia sił zbrojnych;
 - (iii) odnoszącego się do materiałów rozszczepialnych i materiałów do syntezy jądrowej lub materiałów służących do ich uzyskania; lub
 - (iv) podjętego w czasie wojny lub w obliczu innego zagrożenia w stosunkach międzynarodowych;
- c) uniemożliwiające którejkolwiek ze Stron przeprowadzenie jakiegokolwiek działania w celu wywiązania się z zobowiązań wynikających z Karty Narodów Zjednoczonych mających na celu utrzymanie pokoju i bezpieczeństwa międzynarodowego.

Artykuł 369

Niedyskryminacja

1. W obszarach objętych niniejszą Umową oraz bez uszczerbku dla jakichkolwiek szczegółowych postanowień w niej zawartych:
 - a) uregulowania stosowane przez Republikę Armenii w stosunku do Unii Europejskiej lub jej państw członkowskich nie mogą prowadzić do powstania jakiegokolwiek dyskryminacji między państwami członkowskimi, ich osobami fizycznymi lub prawnymi; oraz

b) uregulowania stosowane przez Unię Europejską lub jej państwa członkowskie w stosunku do Republiki Armenii nie mogą prowadzić do powstania jakiegokolwiek dyskryminacji między osobami fizycznymi lub prawnymi Republiki Armenii.

2. Ust. 1 pozostaje bez uszczerbku dla prawa Stron do stosowania odpowiednich przepisów podatkowych wobec podatników, którzy nie znajdują się w sytuacji identycznej, jeżeli chodzi o miejsce zamieszkania lub siedzibę.

Artykuł 370

Stopniowe zbliżenie przepisów

Republika Armenii przeprowadza stopniowe zbliżenie swoich przepisów do prawa UE zgodnie z załącznikami, w oparciu o zobowiązania określone w niniejszej Umowie oraz zgodnie z postanowieniami zawartymi w tych załącznikach. Niniejszy artykuł pozostaje bez uszczerbku dla postanowień szczególnych zawartych w tytule VI.

Artykuł 371

Dynamiczne zbliżenie przepisów

W świetle celu, jakim jest stopniowe zbliżenie przepisów Republiki Armenii do prawodawstwa UE, Rada Partnerstwa okresowo weryfikuje i aktualizuje załączniki do niniejszej Umowy, uwzględniając między innymi zmiany w prawie UE oraz mające zastosowanie standardy określone w międzynarodowych instrumentach uznanych przez Strony za właściwe, uwzględniając przy tym zakończenie odpowiednich procedur wewnętrznych przez Strony. Niniejszy artykuł pozostaje bez uszczerbku dla postanowień szczególnych zawartych w tytule VI.

Artykuł 372

Monitorowanie i ocena zbliżenia

1. Monitorowanie oznacza stałą ocenę postępów we wdrażaniu i egzekwowaniu środków objętych niniejszą Umową. Strony współpracują w celu ułatwienia procesu monitorowania w ramach organów instytucjonalnych powołanych na mocy niniejszej Umowy.

2. Unia Europejska ocenia zbliżenie przepisów Republiki Armenii do prawa UE, o którym mowa w niniejszej Umowie. W swojej ocenie uwzględnia wdrażanie i egzekwowanie. Unia Europejska może sporządzać takie oceny indywidualnie albo w porozumieniu z Republiką Armenii. Aby ułatwić proces oceny, Republika Armenii składa Unii Europejskiej sprawozdania z postępów w zbliżeniu przepisów, w stosownych przypadkach przed zakończeniem okresów przejściowych określonych w niniejszej Umowie. Proces sprawozdawczości i oceny, w tym sposób przeprowadzania oceny i jej częstotliwość, uwzględnia szczególnie procedury określone w niniejszej Umowie lub decyzje organów instytucjonalnych powołanych na mocy niniejszej Umowy.

3. Ocena zbliżenia może obejmować kontrole na miejscu z udziałem instytucji Unii Europejskiej, organów i agencji, organów pozarządowych, organów nadzorczych, niezależnych ekspertów oraz, w razie konieczności, innych organów i osób.

Artykuł 373

Wyniki monitorowania, w tym oceny zbliżenia przepisów

1. Wynik działań monitorujących, w tym oceny zbliżenia przepisów, o których mowa w art. 372, poddawany jest dyskusji we właściwych organach ustanowionych na mocy niniejszej Umowy. Organy te mogą przyjmować wspólne zalecenia, które przedkłada się Radzie Partnerstwa.

2. Jeśli Strony zgadzają się, że konieczne środki objęte tytułem VI zostały wdrożone i są realizowane, Rada Partnerstwa, na mocy uprawnień przyznanych jej w art. 319 ust. 3 i art. 335 ust. 2, podejmuje decyzję o dalszym otwarciu rynku zgodnie z tytułem VI.

3. Wspólne zalecenie przedłożone Radzie Partnerstwa zgodnie z ust. 1 ani brak porozumienia w sprawie takiego zalecenia nie podlegają mechanizmowi rozstrzygania sporów, o którym mowa w tytule VI. Decyzja podjęta przez Podkomitet ds. Oznaczeń Geograficznych ani brak takiej decyzji nie podlegają mechanizmowi rozstrzygania sporów zdefiniowanemu w tytule VI.

Artykuł 374

Ograniczenia w przypadku trudności w zakresie bilansu płatniczego i finansów zagranicznych

1. W przypadku gdy Strona doświadcza poważnych trudności w zakresie bilansu płatniczego lub finansów zagranicznych lub jest nimi zagrożona, może wprowadzić lub utrzymać środki ochronne lub ograniczające, wywierające wpływ na przepływy kapitału, płatności lub transfery.
2. Środki, o których mowa w ust. 1:
 - a) nie przewidują traktowania Strony w sposób mniej korzystny niż podmiotu niebędącego Stroną w podobnych sytuacjach;
 - b) są zgodne w stosownych przypadkach z postanowieniami Umowy o Międzynarodowym Funduszu Walutowym z 1944 r.;
 - c) unikają zbędnych szkód dla handlowych, gospodarczych lub finansowych interesów drugiej Strony;
 - d) mają charakter tymczasowy i są, w miarę poprawy sytuacji określonej w ust. 1, stopniowo usuwane.
3. W przypadku handlu towarami Strona może przyjąć lub utrzymać środki ograniczające w celu ochrony swojego bilansu płatniczego lub pozycji w zakresie finansów zagranicznych. Takie środki są zgodne z GATT 1994 oraz Uzgodnieniem w sprawie postanowień GATT 1994 dotyczących bilansu płatniczego.
4. W przypadku handlu usługami Strona może przyjąć środki ograniczające służące zabezpieczeniu pozycji bilansu płatniczego lub zewnętrznej pozycji finansowej Strony. Środki takie są zgodne z postanowieniami GATS.
5. Każda Strona, która utrzymuje lub przyjęła środki ograniczające, o których mowa w ust. 1, niezwłocznie powiadamia o nich drugą Stronę i przedstawia, najszybciej jak to możliwe, harmonogram ich zniesienia.
6. W przypadku przyjęcia lub utrzymywania ograniczeń na podstawie niniejszego artykułu niezwłocznie przeprowadza się konsultacje w ramach Komitetu Partnerstwa, o ile takie konsultacje nie odbywają się już poza zakresem niniejszej Umowy.
7. W ramach konsultacji dokonuje się oceny trudności w zakresie bilansu płatniczego i finansów zagranicznych, które doprowadziły do zastosowania odpowiednich środków, biorąc pod uwagę między innymi następujące czynniki:
 - a) charakter i zakres trudności;
 - b) zewnętrzne warunki gospodarcze i handlowe; lub
 - c) dostępne alternatywne środki korygujące.
8. Konsultacje dotyczą zgodności wszelkich środków ograniczających z ust. 1 i 2.
9. W trakcie takich konsultacji wszystkie ustalenia dotyczące statystyk i inne dane przedstawione przez Międzynarodowy Fundusz Walutowy odnoszące się do walut obcych, rezerw pieniężnych i bilansu płatniczego są zatwierdzane przez Strony, a wnioski oparte są na ocenie Międzynarodowego Funduszu Walutowego dotyczącej bilansu płatniczego i finansów zagranicznych zainteresowanej Strony.

Artykuł 375

Podatki

1. Niniejsza Umowa ma zastosowanie do środków podatkowych wyłącznie w zakresie niezbędnym do nadania skuteczności jej postanowieniom.
2. Żadne z postanowień niniejszej Umowy nie może być interpretowane jako uniemożliwiające przyjęcie lub egzekwowanie jakiegokolwiek środka mającego na celu zapobieganie unikaniu zobowiązań podatkowych lub uchylaniu się od nich zgodnie z postanowieniami podatkowymi umów o unikaniu podwójnego opodatkowania, innych porozumień podatkowych lub krajowego prawodawstwa podatkowego.

*Artykuł 376***Institucja delegowana**

O ile w niniejszej Umowie nie stwierdzono inaczej, każda ze Stron zapewnia, aby każda osoba – w tym przedsiębiorstwo państwowe, przedsiębiorstwo posiadające szczególne uprawnienia lub przywileje bądź wyznaczony monopolista – której Strona oddelegowała uprawnienia regulacyjne, administracyjne lub inny rodzaj władzy publicznej któregośkolwiek szczebla, w trakcie wykonywania tych uprawnień działała zgodnie ze zobowiązaniami Strony wynikającymi z niniejszej Umowy.

*Artykuł 377***Wypełnianie zobowiązań**

1. Strony wprowadzają wszelkie środki wymagane w celu wypełnienia ich zobowiązań w ramach niniejszej Umowy. Strony zapewniają osiągnięcie celów określonych w niniejszej Umowie.
2. Strony zgodnie postanawiają prowadzić w trybie pilnym i odpowiednimi kanałami, na wniosek jednej ze Stron, konsultacje mające na celu rozpatrzenie wszelkich kwestii związanych z interpretacją lub wykonaniem niniejszej Umowy oraz innymi stosownymi aspektami stosunków między Stronami.
3. Każda ze Stron kieruje do Rady Partnerstwa wszelkie spory dotyczące interpretacji lub wykonania niniejszej Umowy zgodnie z jej art. 378.
4. Rada Partnerstwa może rozstrzygać spory w drodze wiążących decyzji zgodnie z art. 378.

*Artykuł 378***Rozstrzyganie sporów**

1. W przypadku powstania sporu między Stronami dotyczącego interpretacji lub wykonania niniejszej Umowy jedna ze Stron przekazuje drugiej Stronie oraz Radzie Partnerstwa formalny wniosek o rozstrzygnięcie spornej kwestii. W drodze odstępstwa spory dotyczące interpretacji i wykonania tytułu VI podlegają wyłącznie tytułowi VI rozdział 13.
2. Strony starają się rozstrzygnąć spór poprzez prowadzone w dobrej wierze konsultacje w ramach Rady Partnerstwa w celu jak najszybszego osiągnięcia wspólnie uzgodnionego rozwiązania.
3. Konsultacje w sprawie sporu mogą również toczyć się na spotkaniach Rady Partnerstwa lub innych właściwych organów, o których mowa w art. 364, zgodnie z uzgodnieniami między Stronami lub na wniosek jednej ze Stron. Konsultacje mogą być również prowadzone w formie pisemnej.
4. Strony przekazują Radzie Partnerstwa, Komitetowi Partnerstwa i innym właściwym podkomitetom lub organom wszelkie informacje niezbędne do dokładnego zbadania sytuacji.
5. Spór uznaje się za rozstrzygnięty, gdy Rada Partnerstwa podejmie wiążącą decyzję rozstrzygającą zgodnie z art. 377 ust. 4 lub gdy oświadczy, że spór został zakończony.
6. Wszystkie informacje ujawnione podczas konsultacji są poufne.

*Artykuł 379***Środki właściwe w przypadku niewypełnienia zobowiązań**

1. Strona może zastosować właściwe środki, jeśli sporna kwestia nie zostanie rozwiązana w ciągu trzech miesięcy od dnia przedłożenia formalnego wniosku o rozstrzygnięcie sporu zgodnie z art. 378 oraz jeśli Strona skarżąca nadal uznaje, że druga Strona nie wypełniła zobowiązań spoczywających na niej na mocy niniejszej Umowy. Warunek trzymiesięcznego okresu konsultacji nie ma zastosowania do wyjątkowych przypadków określonych w ust. 3 niniejszego artykułu.

2. W wyborze właściwych środków pierwszeństwo przyznaje się środkom, które w najmniejszym stopniu zakłócają funkcjonowanie niniejszej Umowy. Z wyjątkiem przypadków, o których mowa w ust. 3 niniejszego artykułu, takie środki nie mogą obejmować zawieszenia praw lub obowiązków wynikających z postanowień niniejszej Umowy, określonych w tytule VI. Środki, o których mowa w ust. 1, są bezzwłocznie przekazywane Radzie Partnerstwa i podlegają konsultacjom zgodnie z art. 377 ust. 2 oraz mechanizmowi rozstrzygania sporów zgodnie z art. 378 ust. 2 i 3.

3. Wyjątki, o których mowa w ust. 1 i 2, dotyczą:

a) wypowiedzenia niniejszej Umowy, nieusankcjonowanego przez zasady ogólne prawa międzynarodowego; lub

b) naruszenia przez drugą Stronę któregośkolwiek z istotnych elementów niniejszej Umowy, o których mowa w art. 2 ust. 1 i art. 9 ust. 1.

Artykuł 380

Związek z innymi umowami

1. Niniejsza Umowa zastępuje umowę o partnerstwie i współpracy. Odesłania do umowy partnerstwie i współpracy we wszystkich innych umowach między Stronami traktuje się jako odesłania do niniejszej Umowy.

2. Do czasu przyznania równoważnych praw osobom fizycznym i prawnym na mocy niniejszej Umowy pozostaje ona bez wpływu na prawa zapewnione tym osobom na mocy postanowień istniejących umów wiążących jedno lub większą liczbę państw członkowskich, z jednej strony, i Republikę Armenii, z drugiej strony.

3. Obowiązujące umowy dotyczące szczegółowych obszarów współpracy, objętych zakresem niniejszej Umowy, są uważane za część ogólnych stosunków dwustronnych regulowanych niniejszą Umową oraz za część wspólnych ram instytucjonalnych.

4. Strony mogą uzupełnić niniejszą Umowę poprzez zawarcie szczegółowych umów w którymkolwiek z obszarów objętych zakresem Umowy. Takie umowy szczegółowe są integralną częścią ogólnych stosunków dwustronnych regulowanych niniejszą Umową oraz stanowią część wspólnych ram instytucjonalnych.

5. Bez uszczerbku dla odpowiednich postanowień Traktatu o Unii Europejskiej i Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej ani niniejsza Umowa, ani działania podejmowane na jej podstawie nie mają jakiegokolwiek wpływu na uprawnienia państw członkowskich do podejmowania działań w ramach współpracy dwustronnej z Republiką Armenii, bądź też do zawierania, w stosownych przypadkach, nowych umów o współpracy z Republiką Armenii.

Artykuł 381

Czas trwania

1. Niniejsza Umowa zostaje zawarta na czas nieokreślony.

2. Każda ze Stron może wypowiedzieć niniejszą Umowę poprzez powiadomienie drugiej Strony na piśmie za pośrednictwem kanałów dyplomatycznych. Niniejsza Umowa przestaje obowiązywać po upływie sześciu miesięcy od daty otrzymania takiego powiadomienia.

Artykuł 382

Definicja Stron

Do celów niniejszej Umowy pojęcie „Strony” oznacza Unię Europejską lub jej państwa członkowskie albo Unię Europejską i jej państwa członkowskie, zgodnie z ich odpowiednimi uprawnieniami przyznanymi na mocy Traktatu o Unii Europejskiej oraz Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, a w stosownych przypadkach oznacza również Euratom, zgodnie z jego uprawnieniami przyznanymi na mocy Traktatu ustanawiającego Europejską Wspólnotę Energii Atomowej, z jednej strony, oraz Republikę Armenii, z drugiej strony.

*Artykuł 383***Terytorialny zakres stosowania**

Niniejsza Umowa ma zastosowanie, z jednej strony, do terytoriów, do których stosuje się Traktat o Unii Europejskiej, Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej i Traktat ustanawiający Europejską Wspólnotę Energii Atomowej, na warunkach określonych w tych Traktatach oraz, z drugiej strony, do terytorium Republiki Armenii.

*Artykuł 384***Depozytariusz Umowy**

Depozytariuszem niniejszej Umowy jest Sekretariat Generalny Rady Unii Europejskiej.

*Artykuł 385***Wejście w życie, postanowienia końcowe i tymczasowe stosowanie**

1. Strony ratyfikują lub zatwierdzają niniejszą Umowę zgodnie z własnymi procedurami wewnętrznymi. Dokumenty ratyfikacji lub zatwierdzenia składane są u depozytariusza.
2. Niniejsza Umowa wchodzi w życie w pierwszym dniu drugiego miesiąca po dniu złożenia ostatniego dokumentu ratyfikacyjnego lub zatwierdzającego.
3. Niniejsza Umowa może zostać zmieniona jedynie na piśmie za zgodą obu Stron. Tego rodzaju zmiany wchodzi w życie zgodnie z postanowieniami niniejszego artykułu.
4. Załączniki, i protokoły i deklaracje stanowią integralną część niniejszej Umowy.
5. Niezależnie od postanowień ust. 2 Unia Europejska i Republika Armenii mogą tymczasowo stosować niniejszą Umowę w całości lub w części, zgodnie ze swoimi odpowiednimi procedurami wewnętrznymi, stosownie do przypadku.
6. Tymczasowe stosowanie niniejszej Umowy staje się skuteczne od pierwszego dnia drugiego miesiąca następującego po dniu otrzymania przez depozytariusza następujących dokumentów:
 - a) od Unii Europejskiej – powiadomienia o zakończeniu procedur niezbędnych w tym celu, wskazującego części Umowy, które stosuje się tymczasowo; oraz
 - b) instrumentów ratyfikacyjnych złożonych przez Republikę Armenii zgodnie z jej procedurami wewnętrznymi.
7. Do celów odpowiednich postanowień niniejszej Umowy, w tym załączników i protokołów do niej, wszelkie zawarte w tych postanowieniach odniesienia do „daty wejścia w życie niniejszej Umowy” rozumie się również jako „datę, od której niniejszą Umowę stosuje się tymczasowo” zgodnie z ust. 5.
8. W czasie tymczasowego stosowania nadal obowiązują postanowienia umowy o partnerstwie i współpracy, o ile nie wchodzi one w zakres objęty tymczasowym stosowaniem niniejszej Umowy.
9. Każda ze Stron może złożyć depozytariuszowi pisemne powiadomienie o zamiarze odstąpienia od tymczasowego stosowania niniejszej Umowy. Wypowiedzenie tymczasowego stosowania staje się skuteczne sześć miesięcy po otrzymaniu powiadomienia przez depozytariusza.

*Artykuł 386***Teksty autentyczne**

Niniejszą Umowę sporządza się w dwóch egzemplarzach w każdym z następujących języków: angielskim, bułgarskim, chorwackim, czeskim, duńskim, estońskim, fińskim, francuskim, greckim, hiszpańskim, litewskim, łotewskim, maltańskim, niderlandzkim, niemieckim, polskim, portugalskim, słowackim, słoweńskim, szwedzkim, rumuńskim, węgierskim, włoskim i armeńskim, przy czym każdy z tych tekstów jest jednakowo autentyczny.

W DOWÓD CZEGO, niżej podpisani Pełnomocnicy, należycie w tym celu umocowani, podpisali niniejszą Umowę.

Съставено в Брюксел на двадесет и четвърти ноември през две хиляди и седемнадесета година.

Hecho en Bruselas, el veinticuatro de noviembre de dos mil diecisiete.

V Bruselu dne dvacátého čtvrtého listopadu dva tisíce sedmnáct.

Udfærdiget i Bruxelles den fireogtyvende november to tusind og sytten.

Geschehen zu Brüssel am vierundzwanzigsten November zweitausendsiebzehn.

Kahe tuhande seitsmeteistkümnenda aasta novembrikuu kahekümne neljandal päeval Brüsselis.

Έγινε στις Βρυξέλλες, στις είκοσι τέσσερις Νοεμβρίου δύο χιλιάδες δεκαεπτά.

Done at Brussels on the twenty-fourth day of November in the year two thousand and seventeen.

Fait à Bruxelles, le vingt-quatre novembre deux mille dix-sept.

Sastavljeno u Bruxellesu dvadeset četvrtog studenoga godine dvije tisuće sedamnaeste.

Fatto a Bruxelles, addì ventiquattro novembre duemiladiciassette.

Briselē, divi tūkstoši septiņpadsmitā gada divdesmit ceturtajā novembrī.

Priimta du tūkstančiai septynioliktų metų lapkričio dvidešimt ketvirtą dieną Briuselyje.

Kelt Brüsszelben, a kétézer-tizenhatedik év november havának huszonnegyedik napján.

Magħmul fi Brussell, fl-erbgha u għoxrin jum ta' Novembru fis-sena elfejn u sbatax.

Gedaan te Brussel, vierentwintig november tweeduizend zeventien.

Sporządzono w Brukseli dnia dwudziestego czwartego listopada roku dwa tysiące siedemnastego.

Feito em Bruxelas, em vinte e quatro de novembro de dois mil e dezassete.

Íntocmit la Bruxelles la douăzeci și patru noiembrie două mii șaptesprezece.

V Bruseli dvadsiateho štvrtého novembra dvetisícisedemnásť.

V Bruslju, dne štiriindvajsetega novembra leta dva tisoč sedemnajst.

Tehty Brysselissä kahdentenakymmenentenäneljäntenä päivänä marraskuuta vuonna kaksituhattaseitsemäntoista.

Som skedde i Bryssel den tjugofjärde november år tjugohundrasjutton.

Կատարված է Բրյուսել քաղաքում երկու հազար տասնյոթ թվականի նոյեմբերի քսանչորսին.

Voor het Koninkrijk België
Pour le Royaume de Belgique
Für das Königreich Belgien

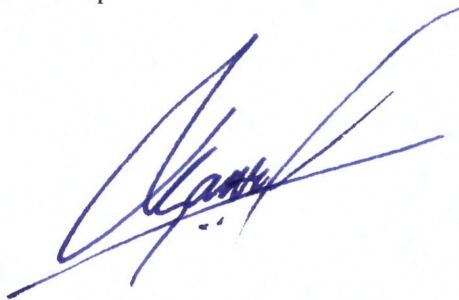

Deze handtekening verbindt eveneens de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Duitstalige Gemeenschap, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

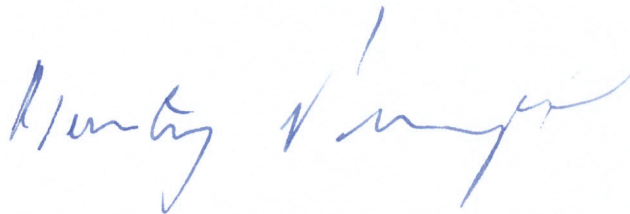
Cette signature engage également la Communauté française, la Communauté flamande, la Communauté germanophone, la Région wallonne, la Région flamande et la Région de Bruxelles-Capitale.

Diese Unterschrift bindet zugleich die Deutschsprachige Gemeinschaft, die Flämische Gemeinschaft, die Französische Gemeinschaft, die Wallonische Region, die Flämische Region und die Region Brüssel-Hauptstadt.

За Република България

Za Českou republiku

For Kongeriget Danmark

Für die Bundesrepublik Deutschland

Eesti Vabariigi nimel

Thar cheann Na hÉireann
For Ireland

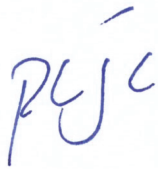
Για την Ελληνική Δημοκρατία

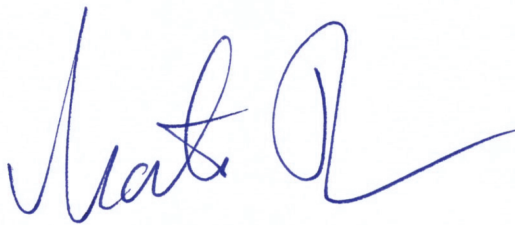
Por el Reino de España

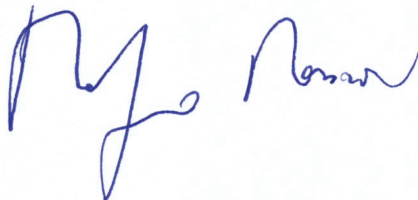
Pour la République française

Za Republiku Hrvatsku

Per la Repubblica italiana

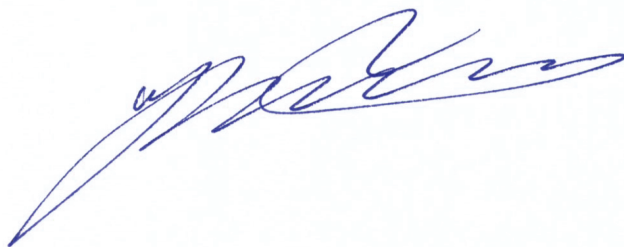
Για την Κυπριακή Δημοκρατία

Ν.γ' Έμμις :

Latvijas Republikas vārdā –

Lietuvos Respublikos vardu

Pour le Grand-Duché de Luxembourg

Magyarország részéről

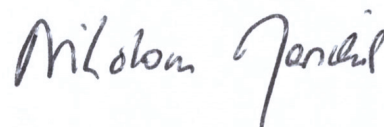
Għar-Repubblika ta' Malta

Voor het Koninkrijk der Nederlanden

Für die Republik Österreich

ad referendum

W imieniu Rzeczypospolitej Polskiej

Sebastian Biedrzycki

Pela República Portuguesa

Nuno Brito

Pentru România

Lodolencu

Za Republiko Slovenijo

Janez Lenarčič

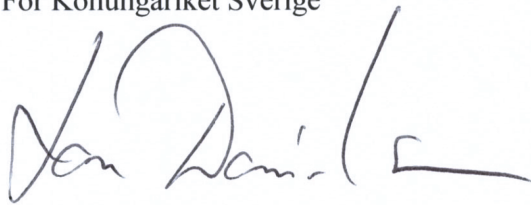
Za Slovenskú republiku

Suomen tasavallan puolesta
För Republiken Finland

För Konungariket Sverige

For the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland

За Европейския съюз
 Por la Unión Europea
 Za Evropskou unii
 For Den Europæiske Union
 Für die Europäische Union
 Euroopa Liidu nimel
 Για την Ευρωπαϊκή Ένωση
 For the European Union
 Pour l'Union européenne
 Za Europejską uniję
 Per l'Unione europea
 Eiropas Savienības vārdā –
 Europos Sąjungos vardu
 Az Európai Unió részéről
 Għall-Unjoni Ewropea
 Voor de Europese Unie
 W imieniu Unii Europejskiej
 Pela União Europeia
 Pentru Uniunea Europeană
 Za Európsku úniu
 Za Evropsko unijo
 Euroopan unionin puolesta
 För Europeiska unionen

За Европейската общност за атомна енергия
 Por la Comunidad Europea de la Energía Atómica
 Za Evropské společenství pro atomovou energii
 For Det Europæiske Atomenergifællesskab
 Für die Europäische Atomgemeinschaft
 Euroopa Aatomienergiaühenduse nimel
 Για την Ευρωπαϊκή Κοινότητα Ατομικής Ενέργειας
 For the European Atomic Energy Community
 Pour la Communauté européenne de l'énergie atomique
 Za Europejską zajednicę za atomską energję
 Per la Comunità europea dell'energia atomica
 Eiropas Atomenerģijas Kopienas vārdā –
 Europos atominės energijos bendrijos vardu
 Az Európai Atomenergia-közösség részéről
 F'isem il-Komunità Ewropea tal-Energija Atomika
 Voor de Europese Gemeenschap voor Atoomenergie
 W imieniu Europejskiej Wspólnoty Energii Atomowej
 Pela Comunidade Europeia da Energia Atómica
 Pentru Comunitatea Europeană a Energiei Atomice
 Za Európske spoločenstvo pre atómovú energiu
 Za Evropsko skupnost za atomsko energijo
 Euroopan atomienergiajärjestön puolesta
 För Europeiska atomenergigemenskapen

Հայաստանի Հանրապետության կողմից՝

ZAŁĄCZNIK I do ROZDZIAŁU 1

TRANSPORT w TYTULE V: POZOSTAŁE POLITYKI OBJĘTE WSPÓŁPRACĄ

Republika Armenii zobowiązuje się do stopniowego zbliżenia swojego prawodawstwa do następujących przepisów Unii Europejskiej i instrumentów międzynarodowych we wskazanych ramach czasowych.

Transport drogowy

Warunki techniczne

Dyrektywa Rady 92/6/EWG z dnia 10 lutego 1992 r. w sprawie montowania i zastosowania urządzeń ograniczenia prędkości w niektórych kategoriach pojazdów silnikowych we Wspólnocie

Harmonogram: przepisy dyrektywy 92/6/EWG podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa Rady 96/53/WE z dnia 25 lipca 1996 r. ustanawiająca dla niektórych pojazdów drogowych poruszających się na terytorium Wspólnoty maksymalne dopuszczalne wymiary w ruchu krajowym i międzynarodowym oraz maksymalne dopuszczalne obciążenia w ruchu międzynarodowym, ze zmianami

Harmonogram: przepisy dyrektywy 96/53/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 2 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/719 z dnia 29 kwietnia 2015 r. zmieniająca dyrektywę Rady 96/53/WE ustanawiającą dla niektórych pojazdów drogowych poruszających się na terytorium Wspólnoty maksymalne dopuszczalne wymiary w ruchu krajowym i międzynarodowym oraz maksymalne dopuszczalne obciążenia w ruchu międzynarodowym

Zmiany wprowadzone dyrektywą (UE) 2015/719 stosuje się od dnia 7 maja 2017 r.

Harmonogram: przepisy dyrektywy (UE) 2015/719 podlegają wdrożeniu w ciągu 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/47/UE z dnia 3 kwietnia 2014 r. w sprawie drogowej kontroli technicznej dotyczącej zdatności do ruchu drogowego pojazdów użytkowych poruszających się w Unii oraz uchylająca dyrektywę 2000/30/WE

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2014/47/UE podlegają wdrożeniu w ciągu 4 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/40/WE z dnia 6 maja 2009 r. w sprawie badań zdatności do ruchu drogowego pojazdów silnikowych i ich przyczep, ze zmianami, którą stosuje się do dnia 19 maja 2018 r.

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2009/40/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 4 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/45/UE z dnia 3 kwietnia 2014 r. w sprawie okresowych badań zdatności do ruchu drogowego pojazdów silnikowych i ich przyczep oraz uchylająca dyrektywę 2009/40/WE, którą stosuje się od dnia 20 maja 2018 r.

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2014/45/UE podlegają wdrożeniu w ciągu 4 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa 2000/30/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 czerwca 2000 r. w sprawie drogowej kontroli przydatności do ruchu pojazdów użytkowych poruszających się we Wspólnocie, ze zmianami, którą stosuje się do dnia 19 maja 2018 r.

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2000/30/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 2 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Warunki bezpieczeństwa

Dyrektywa 2006/126/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 2006 r. w sprawie praw jazdy. Zastosowanie mają następujące przepisy tej dyrektywy:

- wprowadzenie kategorii praw jazdy (art. 4)
- warunki wydawania praw jazdy (art. 4, 5, 6 i 7 oraz załącznik III)
- wymogi związane z egzaminami na prawo jazdy (załącznik II)

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 2006/126/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 1 roku od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa Rady 95/50/WE z dnia 6 października 1995 r. w sprawie ujednoczonych procedur kontroli drogowego transportu towarów niebezpiecznych

Dyrektywa 2008/68/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 września 2008 r. w sprawie transportu lądowego towarów niebezpiecznych

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/35/UE z dnia 16 czerwca 2010 r. w sprawie ciśnieniowych urządzeń transportowych oraz uchylająca dyrektywy Rady 76/767/EWG, 84/525/EWG, 84/526/EWG, 84/527/EWG oraz 1999/36/WE

Harmonogram: przepisy dyrektyw 2008/68/WE, 95/50/WE i 2010/35/UE podlegają wdrożeniu w ciągu 4 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy (8 lat w odniesieniu do kolei).

Warunki społeczne

Rozporządzenie Rady (EWG) nr 3821/85 z dnia 20 grudnia 1985 r. w sprawie urządzeń rejestrujących stosowanych w transporcie drogowym, ze zmianami, które stosuje się do chwili wejścia w życie art. 46 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 165/2014 z dnia 4 lutego 2014 r. w sprawie tachografów stosowanych w transporcie drogowym

Harmonogram: przepisy rozporządzenia (EWG) nr 3821/85 będą się odnosiły tylko do transportu międzynarodowego i podlegają wdrożeniu w ciągu 2 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Rozporządzenie (WE) nr 561/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie harmonizacji niektórych przepisów socjalnych odnoszących się do transportu drogowego oraz zmieniające rozporządzenia Rady (EWG) nr 3821/85 i (WE) 2135/98, jak również uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 3820/85, ze zmianami

Harmonogram: przepisy rozporządzenia (WE) nr 561/2006 podlegają wdrożeniu w ciągu 2 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 165/2014 z dnia 4 lutego 2014 r. w sprawie tachografów stosowanych w transporcie drogowym i uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 3821/85 w sprawie urządzeń rejestrujących stosowanych w transporcie drogowym oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 561/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie harmonizacji niektórych przepisów socjalnych odnoszących się do transportu drogowego, które w odniesieniu do rozporządzenia (EWG) nr 3821/85 z dnia 20 grudnia 1985 r. stosuje się od dnia wejścia w życie aktów wykonawczych, o których mowa w art. 46 rozporządzenia (UE) nr 165/2014

Harmonogram: przepisy rozporządzenia (UE) nr 165/2014 dotyczące transportu międzynarodowego podlegają wdrożeniu w ciągu 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa 2006/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie minimalnych warunków wykonania rozporządzeń Rady (EWG) nr 3820/85 i (EWG) nr 3821/85 dotyczących przepisów socjalnych odnoszących się do działalności w transporcie drogowym oraz uchylająca dyrektywę Rady 88/599/EWG

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2006/22/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 2 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy w zakresie, w jakim dotyczy to transportu międzynarodowego.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1071/2009 z dnia 21 października 2009 r. ustanawiające wspólne zasady dotyczące warunków wykonywania zawodu przewoźnika drogowego i uchylające dyrektywę Rady 96/26/WE, ze zmianami

Harmonogram: przepisy rozporządzenia (WE) nr 1071/2009 – art. 3, 4, 5, 6, 7 (bez wartości pieniężnej określającej sytuację finansową), art. 8 oraz art. 10, 11, 12, 13, 14, 15 oraz załącznik I do tego rozporządzenia podlegają wdrożeniu w ciągu 8 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa 2002/15/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 marca 2002 r. w sprawie organizacji czasu pracy osób wykonujących czynności w trasie w zakresie transportu drogowego

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2002/15/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 2 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa 2003/59/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 lipca 2003 r. w sprawie wstępnej kwalifikacji i okresowego szkolenia kierowców niektórych pojazdów drogowych do przewozu rzeczy lub osób, zmieniająca rozporządzenie Rady (EWG) nr 3820/85 oraz dyrektywę Rady 91/439/EWG i uchylająca dyrektywę Rady 76/914/EWG

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2003/59/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 2 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Warunki fiskalne

Dyrektywa 1999/62/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 17 czerwca 1999 r. w sprawie pobierania opłat za użytkowanie niektórych typów infrastruktury przez pojazdy ciężarowe

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2004/52/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie interoperacyjności systemów elektronicznych opłat drogowych

Dyrektywa 2004/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie minimalnych wymagań bezpieczeństwa dla tuneli w transeuropejskiej sieci drogowej

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/96/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie zarządzania bezpieczeństwem infrastruktury drogowej

Harmonogram: przepisy dyrektyw 1999/62/WE, 2004/52/WE, 2004/54/WE i 2008/96/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 2 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Transport kolejowy

Dostęp do rynku i infrastruktury

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/34/UE z dnia 21 listopada 2012 r. w sprawie utworzenia jednolitego europejskiego obszaru kolejowego

Zastosowanie mają następujące przepisy tej dyrektywy:

- wprowadzenie niezależnego zarządzania i poprawa sytuacji finansowej
- oddzielenie infrastruktury zarządzania od transportu
- wprowadzenie licencji

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 2012/34/UE podlegają wdrożeniu w ciągu 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 913/2010 z dnia 22 września 2010 r. w sprawie europejskiej sieci kolejowej ukierunkowanej na konkurencyjny transport towarowy, ze zmianami

Harmonogram: Rada Partnerstwa zdecyduje o harmonogramie wdrażania przepisów rozporządzenia (UE) nr 913/2010 w ciągu 2 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Warunki techniczne i warunki bezpieczeństwa, interoperacyjność

Dyrektywa 2004/49/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie bezpieczeństwa kolei wspólnotowych oraz zmieniająca dyrektywę Rady 95/18/WE w sprawie przyznawania licencji przedsiębiorstwom kolejowym, oraz dyrektywę 2001/14/WE w sprawie alokacji zdolności przepustowej infrastruktury kolejowej i pobierania opłat za użytkowanie infrastruktury kolejowej oraz certyfikację w zakresie bezpieczeństwa (dyrektywa w sprawie bezpieczeństwa kolei)

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2004/49/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa 2007/59/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie przyznawania uprawnień maszynistom prowadzącym lokomotywy i pociągi w obrębie systemu kolejowego Wspólnoty

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2007/59/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/57/WE z dnia 17 czerwca 2008 r. w sprawie interoperacyjności systemu kolei we Wspólnocie

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2008/57/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 6 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Rozporządzenie (WE) nr 1370/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. dotyczące usług publicznych w zakresie kolejowego i drogowego transportu pasażerskiego oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 1191/69 i nr 1107/70

Harmonogram: przepisy rozporządzenia (WE) nr 1370/2007 podlegają wdrożeniu w ciągu 2 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Rozporządzenie (WE) nr 1371/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. dotyczące praw i obowiązków pasażerów w ruchu kolejowym

Harmonogram: przepisy rozporządzenia (WE) nr 1371/2007 podlegają wdrożeniu w ciągu 2 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Transport kombinowany

Dyrektywa Rady 92/106/EWG z dnia 7 grudnia 1992 r. w sprawie ustanowienia wspólnych zasad dla niektórych rodzajów transportu kombinowanego towarów między państwami członkowskimi

Harmonogram: przepisy dyrektywy 92/106/EWG podlegają wdrożeniu w ciągu 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Transport lotniczy

- Zawarcie i wdrożenie obszernej umowy w sprawie ustanowienia Wspólnego Europejskiego Obszaru Lotniczego
- Bez uszczerbku dla zawarcia umowy w sprawie ustanowienia Wspólnego Europejskiego Obszaru Lotniczego – zagwarantowanie wdrożenia i skoordynowanego opracowywania dwustronnych umów o usługach lotniczych między Republiką Armenii a państwami członkowskimi UE, zmienionych „porozumieniem horyzontalnym”.

Transport morski

Bezpieczeństwo morskie – państwo bandery/towarzystwa klasyfikacyjne

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/15/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie wspólnych reguł i norm dotyczących organizacji dokonujących inspekcji i przeglądów na statkach oraz odpowiednich działań administracji morskich, ze zmianami

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2009/15/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 391/2009 z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie wspólnych reguł i norm dotyczących organizacji dokonujących inspekcji i przeglądów na statkach, ze zmianami

Harmonogram: przepisy rozporządzenia (WE) nr 391/2009 podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/54/UE z dnia 20 listopada 2013 r. dotycząca pewnych obowiązków państwa bandery w zakresie zgodności z Konwencją o pracy na morzu z 2006 r. oraz jej egzekwowania

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2013/54/UE podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Rozporządzenie Komisji (UE) nr 788/2014 z dnia 18 lipca 2014 r. ustanawiające szczegółowe zasady nakładania grzywien i okresowych kar pieniężnych na organizacje dokonujące inspekcji i przeglądów na statkach oraz cofnięcia uznania tym organizacjom, zgodnie z art. 6 i 7 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 391/2009

Harmonogram: przepisy rozporządzenia (UE) nr 788/2014 podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 789/2004 z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie transferu statków towarowych i pasażerskich z jednego rejestru do drugiego wewnątrz Wspólnoty i uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 613/91, ze zmianami

Harmonogram: przepisy rozporządzenia (WE) nr 789/2004 podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Państwo bandery

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/21/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie zgodności z wymaganiami dotyczącymi państwa bandery

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2009/21/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Państwo portu

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/16/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie kontroli przeprowadzanej przez państwo portu, ze zmianami

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2009/16/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Rozporządzenie Komisji (UE) nr 428/2010 z dnia 20 maja 2010 r. w sprawie wykonania art. 14 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/16/WE w odniesieniu do rozszerzonych inspekcji statków

Harmonogram: przepisy rozporządzenia (UE) nr 428/2010 podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Rozporządzenie Komisji (UE) nr 801/2010 z dnia 13 września 2010 r. w sprawie wykonania art. 10 ust. 3 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/16/WE w zakresie kryteriów państwa bandery

Harmonogram: przepisy rozporządzenia (UE) nr 801/2010 podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Rozporządzenie Komisji (UE) nr 802/2010 z dnia 13 września 2010 r. w sprawie wykonania art. 10 ust. 3 i art. 27 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/16/WE w zakresie działalności przedsiębiorstwa, ze zmianami

Harmonogram: przepisy rozporządzenia (UE) nr 802/2010 podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa Komisji 96/40/WE z dnia 25 czerwca 1996 r. ustanawiająca wspólny wzór dowodu tożsamości dla inspektorów przeprowadzających kontrole państwa portu

Harmonogram: przepisy dyrektywy 96/40/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dochodzenie w sprawie wypadku

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/18/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. ustanawiająca podstawowe zasady regulujące dochodzenia w sprawach wypadków w sektorze transportu morskiego

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2009/18/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 651/2011 z dnia 5 lipca 2011 r. przyjmujące reguły stałej współpracy ustanowione przez państwa członkowskie we współpracy z Komisją zgodnie z art. 10 dyrektywy 2009/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady

Harmonogram: przepisy rozporządzenia (UE) nr 651/2011 podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1286/2011 z dnia 9 grudnia 2011 r. w sprawie przyjęcia wspólnej metodologii badań w sprawie wypadków i incydentów morskich opracowanej zgodnie z art. 5 ust. 4 dyrektywy 2009/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady

Harmonogram: przepisy rozporządzenia (UE) nr 1286/2011 podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Odpowiedzialność i ubezpieczenie

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 392/2009 z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie odpowiedzialności przewoźników pasażerskich na morskich drogach wodnych z tytułu wypadków

Harmonogram: przepisy rozporządzenia (WE) nr 392/2009 podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/20/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie ubezpieczenia armatorów od roszczeń morskich

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2009/20/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Rozporządzenie (WE) nr 336/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 lutego 2006 r. w sprawie wdrożenia we Wspólnocie Międzynarodowego kodeksu zarządzania bezpieczeństwem, ze zmianami

Harmonogram: przepisy rozporządzenia (WE) nr 336/2006 podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Statki pasażerskie

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/45/WE z dnia 6 maja 2009 r. w sprawie reguł i norm bezpieczeństwa statków pasażerskich, ze zmianami

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2009/45/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa 2003/25/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 kwietnia 2003 r. w sprawie szczególnych wymogów wytrzymałości na uszkodzenia dotyczących statków pasażerskich typu ro-ro, ze zmianami

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2003/25/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa Rady 1999/35/WE z dnia 29 kwietnia 1999 r. w sprawie systemu obowiązkowych przeglądów dla bezpiecznej, regularnej żeglugi promów typu ro-ro i szybkich statków pasażerskich, ze zmianami

Harmonogram: przepisy dyrektywy 1999/35/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa Rady 98/41/WE z dnia 18 czerwca 1998 r. w sprawie rejestracji osób podróżujących na pokładzie statków pasażerskich płynących do portów państw członkowskich Wspólnoty lub z portów państw członkowskich Wspólnoty

Harmonogram: przepisy dyrektywy 98/41/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Formalności monitorowania i formalności sprawozdawcze dotyczące ruchu statków

Dyrektywa 2002/59/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2002 r. ustanawiająca wspólnotowy system monitorowania i informacji o ruchu statków i uchylająca dyrektywę Rady 93/75/EWG, ze zmianami

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2002/59/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/65/UE z dnia 20 października 2010 r. w sprawie formalności sprawozdawczych dla statków wchodzących do lub wychodzących z portów państw członkowskich i uchylająca dyrektywę 2002/6/WE

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2010/65/UE podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Techniczne wymogi bezpieczeństwa

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 530/2012 z dnia 13 czerwca 2012 r. w sprawie przyspieszonego wprowadzania konstrukcji podwójnokadłubowej lub równoważnego rozwiązania konstrukcyjnego w odniesieniu do tankowców pojedynczokadłubowych

Ramy czasowe wycofywania zbiornikowców pojedynczokadłubowych będą zgodne z harmonogramem określonym w konwencji MARPOL.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/90/UE z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie wyposażenia morskiego i uchylająca dyrektywę Rady 96/98/WE (od dnia 18 września 2016 r.)

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2014/90/UE podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa 2001/96/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 4 grudnia 2001 r. ustanawiająca zharmonizowane wymagania i procedury dotyczące bezpieczeństwa załadunku i wyładunku na masowcach

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2001/96/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Rozporządzenie Rady (WE) nr 2978/94 z dnia 21 listopada 1994 r. w sprawie wykonania rezolucji Międzynarodowej Organizacji Morskiej (IMO) A.747(18) w sprawie stosowania pomiaru tonażu przestrzeni balastowych na zbiornikowcach z oddzielnymi przedziałami balastowymi, ze zmianami

Harmonogram: przepisy rozporządzenia (WE) nr 2978/94 podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa Rady 97/70/WE z dnia 11 grudnia 1997 r. ustanawiająca zharmonizowany system bezpieczeństwa dla statków rybackich o długości 24 metrów i większej, ze zmianami

Harmonogram: przepisy dyrektywy 97/70/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Załoga

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/106/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie minimalnego poziomu wykształcenia marynarzy, ze zmianami

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2008/106/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa 2005/45/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 września 2005 r. w sprawie wzajemnego uznawania świadectw marynarzy wydawanych przez państwa członkowskie oraz zmieniająca dyrektywę 2001/25/WE

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2005/45/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa Rady 79/115/EWG z dnia 21 grudnia 1978 r. dotycząca pilotażu statków przez pilotów pełnomorskich na Morzu Północnym i Kanale La Manche

Harmonogram: przepisy dyrektywy 79/115/EWG podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Środowisko

Rozporządzenie (WE) nr 782/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 14 kwietnia 2003 r. w sprawie zakazu stosowania związków cynoorganicznych na statkach

Harmonogram: przepisy rozporządzenia (WE) nr 782/2003 podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Rozporządzenie Komisji (WE) nr 536/2008 z dnia 13 czerwca 2008 r. nadające moc art. 6 ust. 3 i art. 7 rozporządzenia (WE) nr 782/2003 Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie zakazu stosowania związków cynoorganicznych na statkach oraz zmieniające to rozporządzenie

Harmonogram: przepisy rozporządzenia (WE) nr 536/2008 podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa 2000/59/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 listopada 2000 r. w sprawie portowych urządzeń do odbioru odpadów wytwarzanych przez statki i pozostałości ładunku, ze zmianami

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2000/59/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa 2005/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 września 2005 r. w sprawie zanieczyszczeń pochodzących ze statków oraz wprowadzenia sankcji, w tym sankcji karnych, za przestępstwa związane z zanieczyszczeniami

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2005/35/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 911/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie wieloletniego finansowania działań Europejskiej Agencji Bezpieczeństwa Morskiego w zakresie reagowania na zanieczyszczenia morza spowodowane przez statki oraz instalacje naftowe i gazowe

Harmonogram: przepisy rozporządzenia (UE) nr 911/2014 podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa Rady 1999/32/WE z dnia 26 kwietnia 1999 r. odnosząca się do redukcji zawartości siarki w niektórych paliwach ciekłych oraz zmieniająca dyrektywę 93/12/EWG

Harmonogram: przepisy dyrektywy 1999/32/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/757 z dnia 29 kwietnia 2015 r. w sprawie monitorowania, raportowania i weryfikacji emisji dwutlenku węgla z transportu morskiego oraz zmiany dyrektywy 2009/16/WE

Harmonogram: przepisy rozporządzenia (UE) nr 2015/757 podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1257/2013 z dnia 20 listopada 2013 r. w sprawie recyklingu statków oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1013/2006 i dyrektywę 2009/16/WE

Harmonogram: przepisy rozporządzenia (UE) nr 1257/2013 podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Europejska Agencja ds. Bezpieczeństwa na Morzu oraz Komitet ds. Bezpiecznych Mórz i Zapobiegania Zanieczyszczeniom Morza przez Statki

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1625 z dnia 14 września 2016 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1406/2002 ustanawiające Europejską Agencję ds. Bezpieczeństwa Morskiego, ze zmianami

Harmonogram: przepisy rozporządzenia (UE) 2016/1625 podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Rozporządzenie (WE) nr 2099/2002 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 listopada 2002 r. ustanawiające Komitet ds. Bezpiecznych Mórz i Zapobiegania Zanieczyszczeniu Morza przez Statki (COSS) i zmieniające rozporządzenia dotyczące bezpieczeństwa na morzu i zapobiegania zanieczyszczeniom morza przez statki, ze zmianami

Harmonogram: przepisy rozporządzenia (WE) nr 2099/2002 podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Warunki społeczne

Dyrektywa Rady 92/29/EWG z dnia 31 marca 1992 r. dotycząca minimalnych wymagań w dziedzinie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w celu poprawy opieki medycznej na statkach

Harmonogram: przepisy dyrektywy 92/29/EWG podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa Rady 1999/63/WE z dnia 21 czerwca 1999 r. dotycząca Umowy w sprawie organizacji czasu pracy marynarzy przyjętej przez Stowarzyszenie Armatorów Wspólnoty Europejskiej (ECSA) i Federację Związków Zawodowych Pracowników Transportu w Unii Europejskiej (FST) — Załącznik: Umowa Europejska w sprawie organizacji czasu pracy marynarzy

Harmonogram: przepisy dyrektywy 1999/63/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa 1999/95/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 grudnia 1999 roku dotycząca egzekwowania przepisów odnoszących się do godzin pracy marynarzy na pokładach statków zawijających do portów Wspólnoty

Harmonogram: przepisy dyrektywy 1999/95/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

ZAŁĄCZNIK II do ROZDZIAŁU 2

ENERGIA w TYTULE V: POZOSTAŁE POLITYKI OBJĘTE WSPÓŁPRACĄ

Republika Armenii zobowiązuje się do stopniowego zbliżenia swojego prawodawstwa do następujących przepisów Unii Europejskiej we wskazanych ramach czasowych.

Energia elektryczna

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/72/WE z dnia 13 lipca 2009 r. dotycząca wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej i uchylająca dyrektywę 2003/54/WE

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2009/72/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 8 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Jednakże w przypadku art. 3, 6, 13, 15, 33 i 38 Rada Partnerstwa w odpowiednim czasie przedstawi szczegółowy harmonogram wdrażania.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 714/2009 z dnia 13 lipca 2009 r. w sprawie warunków dostępu do sieci w odniesieniu do transgranicznej wymiany energii elektrycznej i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1228/2003

Rada Partnerstwa w odpowiednim czasie przedstawi szczegółowy harmonogram wdrażania rozporządzenia (WE) nr 714/2009.

Dyrektywa 2005/89/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 stycznia 2006 r. dotycząca działań na rzecz zagwarantowania bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej i inwestycji infrastrukturalnych

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2005/89/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 6 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Ropa

Dyrektywa Rady 2009/119/WE z dnia 14 września 2009 r. nakładająca na państwa członkowskie obowiązek utrzymywania minimalnych zapasów ropy naftowej lub produktów ropopochodnych

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2009/119/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Infrastruktura

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 256/2014 z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie zgłaszania Komisji projektów inwestycyjnych dotyczących infrastruktury energetycznej w Unii Europejskiej, zastępujące rozporządzenie Rady (UE, Euratom) nr 617/2010 oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE) nr 736/96.

Harmonogram: przepisy rozporządzenia (UE) nr 256/2014 podlegają wdrożeniu w ciągu 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Rozporządzenie wykonawcze:

- Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) nr 1113/2014 z dnia 16 października 2014 r. ustanawiające format i szczegóły techniczne zgłoszenia, o którym mowa w art. 3 i 5 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 256/2014, oraz uchylające rozporządzenia Komisji (WE) nr 2386/96 i (UE, Euratom) nr 833/2010

Harmonogram: przepisy rozporządzenia wykonawczego (UE) nr 1113/2014 podlegają wdrożeniu w ciągu 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Poszukiwanie i badanie węglowodorów

Dyrektywa 94/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 30 maja 1994 r. w sprawie warunków udzielania i korzystania z zezwoleń na poszukiwanie, badanie i produkcję węglowodorów⁽¹⁾

Harmonogram: przepisy dyrektywy 94/22/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Efektywność energetyczna

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE z dnia 25 października 2012 r. w sprawie efektywności energetycznej, zmiany dyrektyw 2009/125/WE i 2010/30/UE oraz uchylecia dyrektyw 2004/8/WE i 2006/32/WE

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2012/27/UE podlegają wdrożeniu w ciągu 4 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Rozporządzenie wykonawcze:

- Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2015/2402 z dnia 12 października 2015 r. w sprawie przeglądu zharmonizowanych wartości referencyjnych sprawności dla rozdzielonej produkcji energii elektrycznej i ciepła w zastosowaniu dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/27/UE i uchylające decyzję wykonawczą Komisji 2011/877/UE

Harmonogram: przepisy rozporządzenia delegowanego (UE) 2015/2402 podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/31/UE z dnia 19 maja 2010 r. w sprawie charakterystyki energetycznej budynków

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2010/31/UE podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Rozporządzenie wykonawcze:

- Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 244/2012 z dnia 16 stycznia 2012 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/31/UE w sprawie charakterystyki energetycznej budynków i ustanawiające ramy metodologii porównawczej do celów obliczania optymalnego pod względem kosztów poziomu wymagań minimalnych dotyczących charakterystyki energetycznej budynków i elementów budynków

⁽¹⁾ Elementy art. 4, które są istotne dla kwestii energetycznych w negocjacjach dotyczących umowy o wolnym handlu zostaną omówione w kontekście tych negocjacji. Jeżeli niezbędne są zastrzeżenia, zostaną one odzwierciedlone w niniejszym załączniku.

- Wytyczne uzupełniające rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 244/2012 z dnia 16 stycznia 2012 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/31/UE w sprawie charakterystyki energetycznej budynków i ustanawiające ramy metodologii porównawczej do celów obliczania optymalnego pod względem kosztów poziomu wymagań minimalnych dotyczących charakterystyki energetycznej budynków i elementów budynków (2012/C 115/01)

Harmonogram: przepisy rozporządzenia delegowanego (UE) nr 244/2012 podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/33/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania ekologicznie czystych i energooszczędnych pojazdów transportu drogowego

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2009/33/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 8 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE z dnia 21 października 2009 r. ustanawiająca ogólne zasady ustalania wymogów dotyczących ekoprojektu dla produktów związanych z energią.

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2009/125/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywy / rozporządzenia wykonawcze:

- Rozporządzenie Komisji (WE) nr 1275/2008 z dnia 17 grudnia 2008 r. w sprawie wykonania dyrektywy 2005/32/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla zużycia energii przez elektryczne i elektroniczne urządzenia gospodarstwa domowego i urządzenia biurowe w trybie czuwania i wyłączenia
- Rozporządzenie Komisji (WE) nr 107/2009 z dnia 4 lutego 2009 r. w sprawie wykonania dyrektywy 2005/32/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla prostych set-top boksów
- Rozporządzenie Komisji (WE) nr 244/2009 z dnia 18 marca 2009 r. w sprawie wykonania dyrektywy 2005/32/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla bezkierunkowych lamp do użytku domowego
- Rozporządzenie Komisji (WE) nr 278/2009 z dnia 6 kwietnia 2009 r. w sprawie wykonania dyrektywy 2005/32/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu w zakresie zużycia energii elektrycznej przez zasilacze zewnętrzne w stanie bez obciążenia oraz ich średniej sprawności podczas pracy
- Rozporządzenie Komisji (WE) nr 640/2009 z dnia 22 lipca 2009 r. w sprawie wykonania dyrektywy 2005/32/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla silników elektrycznych
- Rozporządzenie Komisji (WE) nr 641/2009 z dnia 22 lipca 2009 r. w sprawie wykonania dyrektywy 2005/32/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla pomp cyrkulacyjnych bezdławnicowych wolnostojących i pomp cyrkulacyjnych bezdławnicowych zintegrowanych z produktami
- Rozporządzenie Komisji (UE) nr 327/2011 z dnia 30 marca 2011 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla wentylatorów napędzanych silnikiem elektrycznym o poborze mocy od 125 W do 500 kW

Harmonogram: przepisy rozporządzeń (WE) nr 1275/2008, (WE) nr 107/2009, (WE) nr 244/2009, (WE) nr 278/2009, (WE) nr 640/2009, (WE) nr 641/2009 oraz (UE) nr 327/2011 podlegają wdrożeniu w ciągu 8 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

- Rozporządzenie Komisji (WE) nr 643/2009 z dnia 22 lipca 2009 r. w sprawie wykonania dyrektywy 2005/32/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla urządzeń chłodniczych przeznaczonych dla gospodarstw domowych

Harmonogram: przepisy rozporządzenia (WE) nr 643/2009 podlegają wdrożeniu w ciągu 6 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

- Rozporządzenie Komisji (WE) nr 642/2009 z dnia 22 lipca 2009 r. w sprawie wykonania dyrektywy 2005/32/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla telewizorów

Harmonogram: przepisy rozporządzenia (WE) nr 642/2009 podlegają wdrożeniu w ciągu 6 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

- Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1015/2010 z dnia 10 listopada 2010 r. w sprawie wykonania dyrektywy 2009/125/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla pralek dla gospodarstw domowych

Harmonogram: przepisy rozporządzenia (UE) nr 1015/2010 podlegają wdrożeniu w ciągu 6 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

- Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1016/2010 z dnia 10 listopada 2010 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla zmywarek do naczyń dla gospodarstw domowych

Harmonogram: przepisy rozporządzenia (UE) nr 1016/2010 podlegają wdrożeniu w ciągu 6 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

- Dyrektywa Rady 92/42/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie wymogów sprawności dla nowych kotłów wody gorącej opalanych paliwem płynnym lub gazowym
- Rozporządzenie Komisji (WE) nr 245/2009 z dnia 18 marca 2009 r. w sprawie wykonania dyrektywy 2005/32/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla lamp fluorescencyjnych bez wbudowanego statecznika, dla lamp wyładowczych dużej intensywności, a także dla stateczników i opraw oświetleniowych służących do zasilania takich lamp, oraz uchylające dyrektywę 2000/55/WE Parlamentu Europejskiego i Rady
- Rozporządzenie Komisji (WE) nr 859/2009 z dnia 18 września 2009 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 244/2009 w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu w zakresie promieniowania ultrafioletowego bezkierunkowych lamp do użytku domowego
- Rozporządzenie Komisji (UE) nr 347/2010 z dnia 21 kwietnia 2010 r. zmieniające rozporządzenie Komisji (WE) nr 245/2009 w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla lamp fluorescencyjnych bez wbudowanego statecznika, lamp wyładowczych dużej intensywności oraz stateczników i opraw oświetleniowych służących do zasilania takich lamp
- Rozporządzenie Komisji (UE) nr 206/2012 z dnia 6 marca 2012 r. w sprawie wykonania dyrektywy 2009/125/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla klimatyzatorów i wentylatorów przenośnych
- Rozporządzenie Komisji (UE) nr 547/2012 z dnia 25 czerwca 2012 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla pomp do wody
- Rozporządzenie Komisji (UE) nr 622/2012 z dnia 11 lipca 2012 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 641/2009 w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla pomp cyrkulacyjnych bezdławnicowych wolnostojących i pomp cyrkulacyjnych bezdławnicowych zintegrowanych z produktami
- Rozporządzenie Komisji (UE) nr 932/2012 z dnia 3 października 2012 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla suszarek bębnowych dla gospodarstw domowych

- Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1194/2012 z dnia 12 grudnia 2012 r. w sprawie wykonania dyrektywy 2009/125/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla lamp kierunkowych, lamp z diodami elektroluminescencyjnymi i powiązanego wyposażenia
- Rozporządzenie Komisji (UE) nr 617/2013 z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla komputerów i serwerów
- Rozporządzenie Komisji (UE) nr 666/2013 z dnia 8 lipca 2013 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla odkurzaczy
- Rozporządzenie Komisji (UE) nr 801/2013 z dnia 22 sierpnia 2013 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1275/2008 w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla zużycia energii przez elektryczne i elektroniczne urządzenia gospodarstwa domowego i urządzenia biurowe w trybie czuwania i wyłączenia oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 642/2009 w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla telewizorów
- Rozporządzenie Komisji (UE) nr 813/2013 z dnia 2 sierpnia 2013 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla ogrzewaczy pomieszczeń i ogrzewaczy wielofunkcyjnych
- Rozporządzenie Komisji (UE) nr 814/2013 z dnia 2 sierpnia 2013 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla podgrzewaczy wody i zasobników ciepłej wody użytkowej
- Rozporządzenie Komisji (UE) nr 4/2014 z dnia 6 stycznia 2014 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 640/2009 w sprawie wykonania dyrektywy 2005/32/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla silników elektrycznych
- Rozporządzenie Komisji (UE) nr 66/2014 z dnia 14 stycznia 2014 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla domowych urządzeń kuchennych
- Rozporządzenie Komisji (UE) nr 548/2014 z dnia 21 maja 2014 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do transformatorów elektroenergetycznych małej, średniej i dużej mocy
- Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1253/2014 z dnia 7 lipca 2014 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla systemów wentylacyjnych
- Rozporządzenie Komisji (UE) 2015/1095 z dnia 5 maja 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla szaf chłodniczych lub mroźniczych, schładzarek lub zamrażarek szokowych, urządzeń skraplających i agregatów do odziewania cieczy
- Rozporządzenie Komisji (UE) 2015/1185 z dnia 24 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń na paliwo stałe
- Rozporządzenie Komisji (UE) 2015/1188 z dnia 28 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń
- Rozporządzenie Komisji (UE) 2015/1189 z dnia 28 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla kotłów na paliwo stałe

- Rozporządzenie Komisji (UE) 2015/1428 z dnia 25 sierpnia 2015 r. zmieniające rozporządzenie Komisji (WE) nr 244/2009 w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla bezkierunkowych lamp do użytku domowego oraz rozporządzenie Komisji (WE) nr 245/2009 w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla lamp fluorescencyjnych bez wbudowanego statecznika, dla lamp wyładowczych dużej intensywności, a także dla stateczników i opraw oświetleniowych służących do zasilania takich lamp, oraz uchylające dyrektywę 2000/55/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz rozporządzenie Komisji (UE) nr 1194/2012 w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu dla lamp kierunkowych, lamp z diodami elektroluminescencyjnymi i powiązanego wyposażenia

Rada Partnerstwa będzie regularnie oceniać możliwość określenia konkretnych ram czasowych dla wdrożenia tych rozporządzeń i dyrektyw.

Dyrektywa 2010/30/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 19 maja 2010 r. w sprawie wskazania poprzez etykietowanie oraz standardowe informacje o produkcie, zużycia energii oraz innych zasobów przez produkty związane z energią

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2010/30/UE podlegają wdrożeniu w ciągu 4 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywy / rozporządzenia wykonawcze:

- Dyrektywa Komisji 96/60/WE z dnia 19 września 1996 r. wykonująca dyrektywę Rady 92/75/EWG w zakresie etykiet efektywności energetycznej pralko-suszarek bębnowych typu domowego

Harmonogram: przepisy dyrektywy 96/60/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 7 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

- Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 1059/2010 z dnia 28 września 2010 r. uzupełniające dyrektywę 2010/30/UE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do etykiet efektywności energetycznej dla zmywarek do naczyń dla gospodarstw domowych

Harmonogram: przepisy rozporządzenia delegowanego (UE) nr 1059/2010 podlegają wdrożeniu w ciągu 6 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

- Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 1060/2010 z dnia 28 września 2010 r. uzupełniające dyrektywę 2010/30/UE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do etykiet efektywności energetycznej dla urządzeń chłodniczych dla gospodarstw domowych

Harmonogram: przepisy rozporządzenia delegowanego (UE) nr 1060/2010 podlegają wdrożeniu w ciągu 6 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

- Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 1061/2010 z dnia 28 września 2010 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/UE w odniesieniu do etykiet efektywności energetycznej dla pralek dla gospodarstw domowych

Harmonogram: przepisy rozporządzenia delegowanego (UE) nr 1061/2010 podlegają wdrożeniu w ciągu 6 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

- Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 1062/2010 z dnia 28 września 2010 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/UE w odniesieniu do etykiet efektywności energetycznej dla telewizorów

Harmonogram: przepisy rozporządzenia delegowanego (UE) nr 1062/2010 podlegają wdrożeniu w ciągu 6 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

- Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 626/2011 z dnia 4 maja 2011 r. uzupełniające dyrektywę 2010/30/UE Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do etykiet efektywności energetycznej dla klimatyzatorów

Harmonogram: przepisy rozporządzenia delegowanego (UE) nr 626/2011 podlegają wdrożeniu w ciągu 7 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

- Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 392/2012 z dnia 1 marca 2012 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/UE w odniesieniu do etykietowania energetycznego suszarek bębnowych dla gospodarstw domowych

Harmonogram: przepisy rozporządzenia delegowanego (UE) nr 392/2012 podlegają wdrożeniu w ciągu 7 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

- Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 874/2012 z dnia 12 lipca 2012 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/UE w odniesieniu do etykietowania energetycznego lamp elektrycznych i opraw oświetleniowych

Harmonogram: przepisy rozporządzenia delegowanego (UE) nr 874/2012 podlegają wdrożeniu w ciągu 7 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

- Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 665/2013 z dnia 3 maja 2013 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/UE w odniesieniu do etykietowania energetycznego odkurzaczy

- Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 811/2013 z dnia 18 lutego 2013 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/UE w odniesieniu do etykiet efektywności energetycznej dla ogrzewaczy pomieszczeń, ogrzewaczy wielofunkcyjnych, zestawów zawierających ogrzewacz pomieszczeń, regulator temperatury i urządzenie słoneczne oraz zestawów zawierających ogrzewacz wielofunkcyjny, regulator temperatury i urządzenie słoneczne

- Rozporządzenie delegowane Komisji nr (UE) 812/2013 z dnia 18 lutego 2013 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/UE w odniesieniu do etykiet efektywności energetycznej dla podgrzewaczy wody, zasobników ciepłej wody użytkowej i zestawów zawierających podgrzewacz wody i urządzenie słoneczne

- Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 65/2014 z dnia 1 października 2013 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/UE w odniesieniu do etykiet efektywności energetycznej dla domowych piekarników i okapów nadkuchennych

- Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 518/2014 z dnia 5 marca 2014 r. zmieniające rozporządzenia delegowane Komisji (UE) nr 1059/2010, (UE) nr 1060/2010, (UE) nr 1061/2010, (UE) nr 1062/2010, (UE) nr 626/2011, (UE) nr 392/2012, (UE) nr 874/2012, (UE) nr 665/2013, (UE) nr 811/2013 i (UE) nr 812/2013 w odniesieniu do etykietowania produktów związanych z energią w internecie

- Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 1254/2014 z dnia 11 lipca 2014 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/UE w odniesieniu do etykiet efektywności energetycznej systemów wentylacyjnych przeznaczonych do budynków mieszkalnych

- Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2015/1094 z dnia 5 maja 2015 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/UE w odniesieniu do etykietowania energetycznego szaf chłodniczych lub mroźniczych
- Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2015/1186 z dnia 24 kwietnia 2015 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/UE w odniesieniu do etykietowania energetycznego miejscowych ogrzewaczy pomieszczeń
- Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) 2015/1187 z dnia 27 kwietnia 2015 r. uzupełniające dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/30/UE w odniesieniu do etykiet efektywności energetycznej dla kotłów na paliwo stałe

Rada Partnerstwa będzie regularnie oceniać możliwość określenia konkretnych ram czasowych dla wdrożenia tych rozporządzeń.

Rozporządzenie (WE) nr 106/2008 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 stycznia 2008 r. w sprawie wspólnotowego programu znakowania efektywności energetycznej urządzeń biurowych

- Decyzja Komisji 2014/202/UE z dnia 20 marca 2014 r. określająca stanowisko Unii Europejskiej w odniesieniu do decyzji podmiotów zarządzających na mocy Umowy między rządem Stanów Zjednoczonych Ameryki a Unią Europejską w sprawie koordynacji programów znakowania efektywności energetycznej urządzeń biurowych, dotyczącej dodania specyfikacji serwerów komputerowych i zasilaczy awaryjnych do załącznika C do Umowy oraz zmiany specyfikacji wyświetlaczy i urządzeń do przetwarzania obrazu zawartych w załączniku C do Umowy
- Decyzja Komisji (UE) 2015/1402 z dnia 15 lipca 2015 r. określająca stanowisko Unii Europejskiej w odniesieniu do decyzji podmiotów zarządzających na mocy Umowy między rządem Stanów Zjednoczonych Ameryki a Unią Europejską w sprawie koordynacji programów znakowania efektywności energetycznej urządzeń biurowych, dotyczącej zmiany specyfikacji komputerów zawartej w załączniku C do Umowy

Rada Partnerstwa będzie regularnie oceniać możliwość określenia konkretnych ram czasowych dla wdrożenia rozporządzenia (WE) nr 106/2008 oraz decyzji 2014/202/UE i (UE) 2015/1402.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1222/2009 z dnia 25 listopada 2009 r. w sprawie etykietowania opon pod kątem efektywności paliwowej i innych zasadniczych parametrów

- Rozporządzenie Komisji (UE) nr 228/2011 z dnia 7 marca 2011 r. zmieniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1222/2009 w zakresie metod badania przyczepności opon C1 na mokrej nawierzchni
- Rozporządzenie Komisji (UE) nr 1235/2011 z dnia 29 listopada 2011 r. zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1222/2009 Parlamentu Europejskiego i Rady w odniesieniu do klasyfikacji opon pod względem przyczepności na mokrej nawierzchni, do pomiarów oporu toczenia oraz do procedury weryfikacji

Rada Partnerstwa będzie regularnie oceniać możliwość określenia konkretnych ram czasowych dla wdrożenia rozporządzeń (WE) nr 1222/2009, (UE) nr 228/2011 i (UE) nr 1235/2011.

Energia odnawialna

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/28/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie promowania stosowania energii ze źródeł odnawialnych zmieniająca i w następstwie uchylająca dyrektywy 2001/77/WE oraz 2003/30/WE

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2009/28/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 6 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Energia jądrowa

Dyrektywa Rady 2006/117/Euratom z dnia 20 listopada 2006 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad przemieszczaniem odpadów promieniotwórczych oraz wypalonego paliwa jądrowego

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2006/117/Euratom podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa Rady 2009/71/Euratom z dnia 25 czerwca 2009 r. ustanawiająca wspólnotowe ramy bezpieczeństwa jądrowego obiektów jądrowych, ze zmianami

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2009/71/Euratom podlegają wdrożeniu w ciągu 4 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa Rady 2011/70/Euratom z dnia 19 lipca 2011 r. ustanawiająca ramy wspólnotowe w zakresie odpowiedzialnego i bezpiecznego gospodarowania wypalonym paliwem jądrowym i odpadami promieniotwórczymi

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2011/70/Euratom podlegają wdrożeniu w ciągu 4 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa Rady 2013/51/Euratom z dnia 22 października 2013 r. określająca wymogi dotyczące ochrony zdrowia ludności w odniesieniu do substancji promieniotwórczych w wodzie przeznaczony do spożycia przez ludzi

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2013/51/Euratom podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa Rady 2013/59/Euratom z dnia 5 grudnia 2013 r. ustanawiająca podstawowe normy bezpieczeństwa w celu ochrony przed zagrożeniami wynikającymi z narażenia na działanie promieniowania jonizującego

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2013/59/Euratom podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

ZAŁĄCZNIK III do ROZDZIAŁU 3

ŚRODOWISKO w TYTULE V: POZOSTAŁE POLITYKI OBJĘTE WSPÓŁPRACĄ

Republika Armenii zobowiązuje się do stopniowego zbliżenia swojego prawodawstwa do następujących przepisów Unii Europejskiej i instrumentów międzynarodowych we wskazanych ramach czasowych.

Zarządzanie w zakresie środowiska i włączenie środowiska do pozostałych obszarów polityki

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/92/UE z dnia 13 grudnia 2011 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko, ze zmianami

Zastosowanie mają następujące przepisy tej dyrektywy:

- przyjęcie ustawodawstwa krajowego i wyznaczenie właściwego organu/właściwych organów
- ustanowienie wymogu, aby projekty zaliczone do kategorii wymienionych w załączniku I do tej dyrektywy podlegały ocenie oddziaływania na środowisko, oraz procedury ustalenia, które z kategorii przedsięwzięć wymienionych w załączniku II do tej dyrektywy podlegają ocenie oddziaływania na środowisko (art. 4)
- określenie zakresu informacji, które mają być dostarczone przez wykonawcę (art. 5)
- ustanowienie procedury konsultacji z władzami odpowiedzialnymi za środowisko oraz procedury konsultacji społecznej (art. 6)
- dokonanie uzgodnień dotyczących wymiany informacji i konsultacji z państwami członkowskimi UE, których środowisko może być znacząco dotknięte skutkami przedsięwzięcia (art. 7)
- ustalenie sposobów powiadamiania społeczeństwa o decyzji dotyczącej wniosku o zezwolenie na inwestycję (art. 9)
- wprowadzenie skutecznych, niezbyt drogiej i terminowych procedur odwoławczych na szczeblu administracyjnym i sądowym, obejmujących społeczeństwo i organizacje pozarządowe (art. 11)

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 2011/92/UE podlegają wdrożeniu w ciągu 2 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko

Zastosowanie mają następujące przepisy tej dyrektywy:

- przyjęcie ustawodawstwa krajowego i wyznaczenie właściwego organu/właściwych organów
- ustanowienie procedury podejmowania decyzji w odniesieniu do tego, które plany lub programy wymagają przeprowadzenia strategicznych ocen wpływu na środowisko, oraz ustanowienie wymogów poddania ocenie planów lub programów, dla których niezbędne są strategiczne oceny wpływu (art. 3)
- ustanowienie procedury konsultacji z władzami odpowiedzialnymi za środowisko oraz procedury konsultacji społecznej (art. 6)
- dokonanie uzgodnień dotyczących wymiany informacji i konsultacji z państwami członkowskimi UE, których środowisko może być znacząco dotknięte skutkami planu lub programu (art. 7)

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 2001/42/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa 2003/4/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 28 stycznia 2003 r. w sprawie publicznego dostępu do informacji dotyczących środowiska i uchylająca dyrektywę Rady 90/313/EWG

Zastosowanie mają następujące przepisy tej dyrektywy:

- przyjęcie ustawodawstwa krajowego i wyznaczenie właściwego organu/właściwych organów
- dokonanie praktycznych ustaleń pozwalających na udostępnianie informacji o środowisku społeczeństwu oraz mających zastosowanie wyjątków (art. 3 i 4)
- zapewnienie udostępniania społeczeństwu informacji o środowisku przez organy władzy publicznej (art. 3 ust. 1)
- ustanowienie procedur odwoławczych od decyzji o nieudostępnieniu informacji o środowisku lub jedynie jej częściowemu udostępnieniu (art. 6)
- ustanowienie systemu rozpowszechniania w społeczeństwie informacji o środowisku (art. 7)

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 2003/4/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 2 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa 2003/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 maja 2003 r. przewidująca udział społeczeństwa w odniesieniu do sporządzania niektórych planów i programów w zakresie środowiska oraz zmieniająca w odniesieniu do udziału społeczeństwa i dostępu do wymiaru sprawiedliwości dyrektywę Rady 85/337/EWG i 96/61/WE

Zastosowanie mają następujące przepisy tej dyrektywy:

- przyjęcie ustawodawstwa krajowego i wyznaczenie właściwego organu/właściwych organów
- ustanowienie mechanizmu przekazywania społeczeństwu informacji (art. 2 ust. 2 lit. a) i d))
- ustanowienie mechanizmu konsultacji społecznych (art. 2 ust. 2 lit. b) i art. 2 ust. 3)
- ustanowienie mechanizmu uwzględniania komentarzy i opinii społeczeństwa w procesie podejmowania decyzji (art. 2 ust. 2 lit. c))
- gwarantowanie skutecznego, terminowego i niezbyt drogiego dostępu do wymiaru sprawiedliwości na szczeblu administracyjnym i sądowym w ramach tych procedur dla społeczności (w tym organizacji pozarządowych) (art. 3 ust. 7 i art. 4 ust. 4, ocena oddziaływania na środowisko oraz zintegrowane zapobieganie zanieczyszczeniom i ich kontrola)

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 2003/35/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 2 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa 2004/35/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie odpowiedzialności za środowisko w odniesieniu do zapobiegania i zaradzania szkodom wyrządzonym środowisku naturalnemu, ze zmianami

Zastosowanie mają następujące przepisy dyrektywy 2004/35/WE:

- przyjęcie prawodawstwa krajowego i wyznaczenie właściwych organów

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 2004/35/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

- ustanowienie zasad i procedur mających na celu zapobieganie i zaradzanie szkodom w środowisku (woda, gleba, gatunki chronione i siedliska przyrodnicze) w oparciu o zasadę „zanieczyszczający płaci” (art. 5, 6 i 7, załącznik II)

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 2004/35/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 8 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

- ustanowienie odpowiedzialności na zasadzie ryzyka w przypadku niebezpiecznej działalności zawodowej (art. 3 ust. 1 oraz załącznik III)

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 2004/35/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 7 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

- nałożenie na podmioty gospodarcze obowiązku podejmowania niezbędnych środków zapobiegawczych i zaradczych, w tym odpowiedzialności finansowej (art. 5, 6, 7, 8, 9 i 10)

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 2004/35/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 7 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

- ustanowienie mechanizmów pozwalających osobom dotkniętym szkodami, w tym organizacjom pozarządowym wspierającym ochronę środowiska, wystąpienie do właściwych władz z żądaniem podjęcia działań w przypadku szkody wyrządzonej środowisku naturalnemu, obejmujących niezależne procedury odwoławcze (art. 12 i 13)

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 2004/35/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Jakość powietrza

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/50/WE z dnia 21 maja 2008 r. w sprawie jakości powietrza i czystsze powietrze dla Europy

Zastosowanie mają następujące przepisy tej dyrektywy:

- przyjęcie ustawodawstwa krajowego i wyznaczenie właściwego organu/właściwych organów

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 2008/50/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 4 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

- wyznaczenie i klasyfikacja stref i aglomeracji (art. 4 i 5);

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 2008/50/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 7 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

- ustalenie górnych i dolnych progów oceny i wartości dopuszczalnych (art. 5 i 13)

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 2008/50/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 7 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

- ustanowienie systemu oceny jakości otaczającego powietrza w zakresie zanieczyszczeń powietrza (art. 5, 6 i 9)

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 2008/50/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 8 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

- ustanowienie planów ochrony powietrza dla stref i aglomeracji, w których poziom zanieczyszczeń przekracza wartości dopuszczalne lub wartości docelowe (art. 23)

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 2008/50/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 8 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

- ustanowienie planów działań krótkoterminowych dla stref i aglomeracji, w których istnieje zagrożenie przekroczenia progu alarmowego (art. 24)

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 2008/50/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 8 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

- ustanowienie systemu podawania informacji do wiadomości publicznej (art. 26)

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 2008/50/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 6 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa 2004/107/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 grudnia 2004 r. w sprawie arsenu, kadmu, rtęci, niklu i wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych w otaczającym powietrzu

Zastosowanie mają następujące przepisy tej dyrektywy:

- przyjęcie ustawodawstwa krajowego i wyznaczenie właściwego organu/właściwych organów

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 2004/107/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

- ustanowienie dolnych i górnych progów oszacowania (art. 4 ust. 6) oraz wartości docelowych (art. 3)

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 2004/107/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 6 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

- wyznaczenie i klasyfikacja stref i aglomeracji (art. 3 i art. 4 ust. 6)

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 2004/107/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 6 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

- ustanowienie systemu oceny jakości otaczającego powietrza w zakresie zanieczyszczeń powietrza (art. 4)

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 2004/107/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 8 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

— podjęcie środków w celu utrzymania/poprawy jakości powietrza w odniesieniu do istotnych zanieczyszczeń (art. 3)

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 2004/107/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 8 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa Rady 1999/32/WE z dnia 26 kwietnia 1999 r. odnosząca się do redukcji zawartości siarki w niektórych paliwach ciekłych oraz zmieniająca dyrektywę 93/12/EWG, ze zmianami

Zastosowanie mają następujące przepisy tej dyrektywy:

- przyjęcie ustawodawstwa krajowego i wyznaczenie właściwego organu/właściwych organów
- ustanowienie skutecznego systemu pobierania próbek i odpowiednich metod analitycznych przeprowadzania analizy dla określania zawartości siarki (art. 6)
- zakaz stosowania do zastosowań naziemnych ciężkiego oleju opałowego oraz oleju napędowego o wyższej zawartości siarki niż wartości dopuszczalne (art. 3 ust. 1 – z uwzględnieniem wyjątków, o których mowa w art. 3 ust. 2 – oraz art. 4 ust. 1)

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 1999/32/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 2 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa 94/63/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 20 grudnia 1994 r. w sprawie kontroli emisji lotnych związków organicznych (LZO) wynikających ze składowania paliwa i jego dystrybucji z terminali do stacji paliw, ze zmianami

Zastosowanie mają następujące przepisy tej dyrektywy:

- przyjęcie ustawodawstwa krajowego i wyznaczenie właściwego organu/właściwych organów
- identyfikacja wszystkich terminali dla magazynowania i załadunku paliw (art. 2)
- ustanowienie środków technicznych w celu zmniejszenia ubytków paliwa w urządzeniach do magazynowania w terminalach oraz stacjach paliw, a także podczas załadunku i rozładunku ruchomych cystern w terminalach (art. 3, 4 i 6 oraz załącznik III)
- zapewnienie spełniania wymogów przez wszystkie suwnice bramowe przeznaczone do załadunku samochodów-cystern oraz ruchome cysterny (art. 4 i 5)

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 94/63/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 8 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa 2004/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 21 kwietnia 2004 r. w sprawie ograniczeń emisji lotnych związków organicznych w wyniku stosowania rozpuszczalników organicznych w niektórych farbach i lakierach oraz produktach do odnawiania pojazdów, a także zmieniająca dyrektywę 1999/13/WE

Zastosowanie mają następujące przepisy tej dyrektywy:

- przyjęcie ustawodawstwa krajowego i wyznaczenie właściwego organu/właściwych organów
- określenie maksymalnych dopuszczalnych zawartości LZO w odniesieniu do farb i lakierów (art. 3 i załącznik II)
- ustanowienie wymagań zapewniających etykietowanie produktów wprowadzanych do obrotu oraz wprowadzanie do obrotu produktów zgodnych ze stosownymi wymaganiami (art. 3 i 4)

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 2004/42/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Jakość wód i zarządzanie zasobami

Dyrektywa 2000/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. ustanawiająca ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej, ze zmianami

Zastosowanie mają następujące przepisy tej dyrektywy:

- przyjęcie ustawodawstwa krajowego i wyznaczenie właściwego organu/właściwych organów
- identyfikacja obszarów dorzeczy i właściwa koordynacja ochrony międzynarodowych rzek, jezior i wód przybrzeżnych (art. 3 ust. 1–7)
- analiza charakterystyki obszarów dorzeczy (art. 5)
- utworzenie programów monitorowania jakości wody (art. 8)
- przygotowanie planów gospodarowania wodami w dorzeczu, konsultacje ze społeczeństwem i publikowanie tych planów (art. 13 i 14)

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 2000/60/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa 2007/60/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2007 r. w sprawie oceny ryzyka powodziowego i zarządzania nim

Zastosowanie mają następujące przepisy tej dyrektywy:

- przyjęcie ustawodawstwa krajowego i wyznaczenie właściwego organu/właściwych organów
- dokonanie wstępnej oceny ryzyka powodziowego (art. 4 i 5)
- przygotowanie map zagrożenia powodziowego oraz map ryzyka powodziowego (art. 6)
- opracowanie planów zarządzania ryzykiem powodziowym (art. 7)

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 2007/60/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa Rady 91/271/EWG z dnia 21 maja 1991 r. dotycząca oczyszczania ścieków komunalnych, ze zmianami

Zastosowanie mają następujące przepisy tej dyrektywy:

- przyjęcie ustawodawstwa krajowego i wyznaczenie właściwego organu/właściwych organów
- ocena stanu zbierania i oczyszczania ścieków komunalnych
- identyfikacja wrażliwych obszarów i aglomeracji (art. 5 ust. 1 oraz załącznik II)

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 91/271/EWG podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

- przygotowanie programu technicznego i programu inwestycji na potrzeby realizacji wymogów dotyczących oczyszczania ścieków komunalnych (art. 17 ust. 1)

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 91/271/EWG podlegają wdrożeniu w ciągu 6 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa Rady 98/83/WE z dnia 3 listopada 1998 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, ze zmianami

Zastosowanie mają następujące przepisy tej dyrektywy:

- przyjęcie ustawodawstwa krajowego i wyznaczenie właściwego organu/właściwych organów
- ustanowienie norm dla wody pitnej (art. 4 i 5)
- ustanowienie systemu monitorowania (art. 6 i 7)
- ustanowienie mechanizmu zapewniania informacji konsumentom (art. 13)

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 98/83/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 4 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa Rady 91/676/EWG z dnia 12 grudnia 1991 r. dotycząca ochrony wód przed zanieczyszczeniami powodowanymi przez azotany pochodzenia rolniczego, ze zmianami

Zastosowanie mają następujące przepisy tej dyrektywy:

- przyjęcie ustawodawstwa krajowego i wyznaczenie właściwego organu/właściwych organów
- ustanowienie programów monitorowania (art. 6)
- identyfikacja wód dotkniętych zanieczyszczeniami i wód zagrożonych zanieczyszczeniem, a także wyznaczanie stref zagrożonych zanieczyszczeniem azotanami (art. 3)

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 91/676/EWG podlegają wdrożeniu w ciągu 4 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

- ustanowienie programów działania i zbiorów dobrej praktyki rolniczej w odniesieniu do stref zagrożonych zanieczyszczeniem azotanami (art. 4 i 5)

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 91/676/EWG podlegają wdrożeniu w ciągu 8 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Gospodarowanie odpadami

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów oraz uchylająca niektóre dyrektywy

Zastosowanie mają następujące przepisy tej dyrektywy:

- przyjęcie ustawodawstwa krajowego i wyznaczenie właściwego organu/właściwych organów
- przygotowanie planów gospodarki odpadami zgodnie z pięciostopniową hierarchią postępowania z odpadami oraz programów zapobiegania powstawaniu odpadów (rozdział V)

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 2008/98/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 4 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

- ustanowienie mechanizmu pełnego pokrycia kosztów zgodnie z zasadą „zanieczyszczający płaci” oraz zasady rozszerzonej odpowiedzialności producenta (art. 14)

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 2008/98/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 6 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

- ustanowienie systemu zezwoleń dla zakładów lub przedsiębiorstw wykonujących czynności unieszkodliwiania lub odzyskiwania, ze specjalnymi zobowiązaniami w odniesieniu do zarządzania odpadami niebezpiecznymi (rozdział IV)
- ustanowienie rejestru zakładów i przedsiębiorstw zajmujących się zbieraniem i transportem odpadów (rozdział IV)

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 2008/98/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 4 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa Rady 1999/31/WE z dnia 26 kwietnia 1999 r. w sprawie składowania odpadów, ze zmianami

Zastosowanie mają następujące przepisy tej dyrektywy:

- przyjęcie ustawodawstwa krajowego i wyznaczenie właściwego organu/właściwych organów
- klasyfikowanie składowisk odpadów (art. 4)
- przygotowanie strategii krajowej dotyczącej zmniejszenia ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji, które trafiają na składowiska (art. 5)
- ustanowienie systemu składania wniosków i udzielania zezwoleń oraz procedur przyjmowania odpadów (art. 5 do 7, 11, 12 i 14)
- ustanowienie procedur kontroli i nadzoru w fazie eksploatacji składowisk odpadów oraz procedur zamknięcia i poeksploatacyjnego nadzoru składowisk odpadów (art. 12 i 13)

Harmonogram: te przepisy tej dyrektywy podlegają wdrożeniu w ciągu 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

- ustanowienie planu zagospodarowania dla istniejących składowisk odpadów (art. 14)

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 1999/31/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 6 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

- ustanowienie mechanizmu kosztowego (art. 10)

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 1999/31/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

- zapewnienie, aby odpady były poddawane obróbce przed składowaniem (art. 6)

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 1999/31/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 6 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa 2006/21/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 15 marca 2006 r. w sprawie gospodarowania odpadami pochodzącymi z przemysłu wydobywczego oraz zmieniająca dyrektywę 2004/35/WE, rozwinęta dalej decyzjami 2009/335/WE, 2009/337/WE, 2009/359/WE oraz 2009/360/WE

Zastosowanie mają następujące przepisy tej dyrektywy:

- przyjęcie ustawodawstwa krajowego i wyznaczenie właściwego organu/właściwych organów

- ustanowienie systemu gwarantującego sporządzanie przez operatorów planów gospodarowania odpadami (identyfikacja i klasyfikacja obiektów unieszkodliwiania odpadów; charakterystyka odpadów) (art. 4 i 9)

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 2006/21/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 4 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

- ustanowienie systemu zezwoleń, gwarancji finansowych oraz systemu inspekcji (art. 7, 14 i 17)

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 2006/21/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 8 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

- ustanowienie procedur zarządzania wyrobiskami poeksploatacyjnymi i ich monitorowania (art. 10)
- ustanowienie procedur zamknięcia i po zamknięciu obiektów unieszkodliwiania odpadów górniczych (art. 12)
- sporządzenie spisu zamkniętych obiektów unieszkodliwiania odpadów górniczych (art. 20)

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 2006/21/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 6 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Ochrona przyrody

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa

Zastosowanie mają następujące przepisy tej dyrektywy:

- przyjęcie ustawodawstwa krajowego i wyznaczenie właściwego organu/właściwych organów
- ocena gatunków ptactwa wymagających szczególnych środków ochrony i regularnie występujących gatunków wędrownych
- identyfikacja i wyznaczenie obszarów specjalnej ochrony dla gatunków ptactwa (art. 4 ust. 1 i 4)
- ustanowienie szczególnych środków ochrony w celu ochrony regularnie występujących gatunków wędrownych (art. 4 ust. 2)

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 2009/147/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 4 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

- ustanowienie powszechnego systemu ochrony wszystkich gatunków dzikiego ptactwa, z których szczególną grupą są gatunki, na które organizowane są polowania, a także zakaz określonych sposobów chwytania lub zabijania (art. 5, art. 6 ust. 1, art. 6 ust. 2 i art. 8)

Harmonogram: wyżej wymienione przepisy dyrektywy 2009/147/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory, ze zmianami

Zastosowanie mają następujące przepisy tej dyrektywy:

- przyjęcie ustawodawstwa krajowego i wyznaczenie właściwego organu/właściwych organów
- przygotowanie wykazu terenów, wyznaczanie ich oraz ustalenie priorytetów w związku z zarządzaniem tymi terenami (w tym sporządzenie wykazu potencjalnych terenów w obrębie sieci Emerald i ustanowienie środków ochrony i gospodarowania tymi terenami) (art. 4)
- ustanowienie środków wymaganych na potrzeby ochrony takich terenów, w tym współfinansowania (art. 6 i 8)

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 92/43/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 6 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

- ustanowienie systemu monitorowania stanu ochrony siedlisk przyrodniczych i gatunków (art. 11)
- ustanowienie systemu ścisłej ochrony gatunków w odniesieniu do gatunków wymienionych w załączniku IV, stosownie do sytuacji Republiki Armenii (art. 12)

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 92/43/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 7 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

- ustanowienie mechanizmu promowania edukacji oraz przekazywania ogólnych informacji do wiadomości publicznej (art. 22).

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 92/43/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 6 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Zanieczyszczenia przemysłowe i zagrożenia przemysłowe

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2010/75/UE z dnia 24 listopada 2010 r. w sprawie emisji przemysłowych

Zastosowanie mają następujące przepisy tej dyrektywy:

- przyjęcie ustawodawstwa krajowego i wyznaczenie właściwego organu/właściwych organów

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 2010/75/UE podlegają wdrożeniu w ciągu 4 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

- identyfikacja instalacji, które wymagają pozwolenia (załącznik I)
- ustanowienie zintegrowanego systemu pozwoleń (art. 4 do 6, 12, 21 i 24 oraz załącznik IV)
- ustanowienie mechanizmu monitorowania zgodności (art. 8, art. 14 ust. 1 lit. d) oraz art. 23 ust. 1)

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 2010/75/UE podlegają wdrożeniu w ciągu 6 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

- Wdrożenie najlepszych dostępnych technik (BAT) z uwzględnieniem konkluzji dotyczących BAT z dokumentów referencyjnych BAT (art. 14 ust. 3 do 6 i art. 15 ust. 2 do 4)
- ustanowienie dopuszczalnych wielkości emisji dla obiektów energetycznego spalania (art. 30 oraz załącznik V)

- przygotowanie programów redukcji łącznej emisji rocznej z istniejących obiektów (rozwiązanie opcjonalne w stosunku do określania dopuszczalnych wielkości emisji dla istniejących obiektów) (art. 32)

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 2010/75/UE podlegają wdrożeniu w ciągu 6 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy w odniesieniu do nowych instalacji, a w odniesieniu do istniejących instalacji – w ciągu 13 lat.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2012/18/UE z dnia 4 lipca 2012 r. w sprawie kontroli zagrożeń poważnymi awariami związanymi z substancjami niebezpiecznymi, zmieniająca, a następnie uchylająca dyrektywę Rady 96/82/WE

Zastosowanie mają następujące przepisy tej dyrektywy:

- przyjęcie ustawodawstwa krajowego i wyznaczenie właściwego organu/właściwych organów
- ustanowienie skutecznych mechanizmów koordynacji między właściwymi organami
- ustanowienie systemów rejestrowania informacji o odnośnych instalacjach i zgłaszania poważnych awarii (art. 14 i 16)

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 2012/18/UE podlegają wdrożeniu w ciągu 4 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Zarządzanie chemikaliami

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 649/2012 z dnia 4 lipca 2012 r. dotyczące wywozu i przywozu niebezpiecznych chemikaliów

Zastosowanie mają następujące przepisy tego rozporządzenia:

- wdrożenie procedury powiadomienia o wywozie (art. 8)
- wdrażanie procedur postępowania z powiadomieniami o wywozie przesłanymi przez inne państwa (art. 9)
- określenie procedur sporządzania i przedkładania powiadomień o ostatecznych działaniach regulacyjnych (art. 11)
- określenie procedur sporządzania i przedkładania decyzji w sprawie przywozu (art. 13)
- wdrożenie procedury PIC w odniesieniu do wywozu niektórych chemikaliów, w szczególności tych wymienionych w załączniku III do konwencji rotterdamskiej (art. 14)
- wdrażanie wymogów w zakresie etykietowania i pakowania wywożonych chemikaliów (art. 17)
- wyznaczanie organów krajowych kontrolujących przywóz i wywóz chemikaliów (art. 18)

Harmonogram: te przepisy rozporządzenia (UE) nr 649/2012 podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008 r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin, zmieniające i uchylające dyrektywy 67/548/EWG i 1999/45/WE oraz zmieniające rozporządzenie (WE) nr 1907/2006

Zastosowanie mają następujące przepisy tego rozporządzenia:

- wyznaczenie właściwych organów

— dokonywanie klasyfikowania, oznakowania i pakowania substancji

Harmonogram: te przepisy rozporządzenia (WE) nr 1272/2008 podlegają wdrożeniu w ciągu 4 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

— dokonywanie klasyfikowania, oznakowania i pakowania mieszanin

Harmonogram: te przepisy rozporządzenia (WE) nr 1272/2008 podlegają wdrożeniu w ciągu 7 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

ZAŁĄCZNIK IV do ROZDZIAŁU 4

DZIAŁANIA W DZIEDZINIE KLIMATU w TYTULE V: POZOSTAŁE POLITYKI OBJĘTE WSPÓŁPRACĄ

Republika Armenii zobowiązuje się do stopniowego zbliżenia swojego prawodawstwa do następujących przepisów Unii Europejskiej we wskazanych ramach czasowych.

Dyrektywa 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 13 października 2003 r. ustanawiająca system handlu przydziałami emisji gazów cieplarnianych we Wspólnocie

Zastosowanie mają następujące przepisy tej dyrektywy:

- przyjęcie ustawodawstwa krajowego i wyznaczenie właściwego organu/właściwych organów
- ustanowienie systemu identyfikowania odnośnych instalacji oraz identyfikowania gazów cieplarnianych (załączniki I i II)
- ustanowienie systemów monitorowania, sprawozdawczości, weryfikacji i egzekwowania oraz procedur konsultacji społecznych (art. 14, art. 15, art. 16 ust. 1 i art. 17)

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 2003/87/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 8 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Rozporządzenie Komisji (UE) nr 601/2012 z dnia 21 czerwca 2012 r. w sprawie monitorowania i raportowania w zakresie emisji gazów cieplarnianych zgodnie z dyrektywą 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady

Harmonogram: przepisy rozporządzenia (UE) nr 601/2012 podlegają wdrożeniu w ciągu 8 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Rozporządzenie Komisji (UE) nr 600/2012 z dnia 21 czerwca 2012 r. w sprawie weryfikacji raportów na temat wielkości emisji gazów cieplarnianych i raportów dotyczących tonokilometrów oraz akredytacji weryfikatorów zgodnie z dyrektywą 2003/87/WE Parlamentu Europejskiego i Rady

Harmonogram: przepisy rozporządzenia (UE) nr 600/2012 podlegają wdrożeniu w ciągu 8 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

W przypadku działalności lotniczej i emisji z nią związanych wdrożenie przepisów dyrektywy 2003/87/WE, rozporządzenia (UE) nr 601/2012 i rozporządzenia (UE) nr 600/2012, jak przewidziano w niniejszej Umowie, jest uzależnione od wyników obrad Organizacji Międzynarodowego Lotnictwa Cywilnego (ICAO) na temat mechanizmu kompensacji i redukcji CO₂ w międzynarodowym lotnictwie cywilnym.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 525/2013 z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie mechanizmu monitorowania i sprawozdawczości w zakresie emisji gazów cieplarnianych oraz zgłaszania innych informacji na poziomie krajowym i unijnym, mających znaczenie dla zmiany klimatu, oraz uchylające decyzję nr 280/2004/WE

Zastosowanie mają następujące przepisy tego rozporządzenia:

- ustanowienie krajowego systemu wykazów (art. 5)
- ustanowienie krajowego systemu polityk i środków oraz prognoz (art. 12)

Harmonogram: te przepisy rozporządzenia (UE) nr 525/2013 podlegają wdrożeniu w ciągu 8 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 517/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. w sprawie fluorowanych gazów cieplarnianych

Zastosowanie mają następujące przepisy tego rozporządzenia:

- przyjęcie ustawodawstwa krajowego i wyznaczenie właściwego organu/właściwych organów
- zapewnienie systemu zapobiegania emisjom (art. 3), ustanowienie zasad dotyczących kontroli szczelności zgodnie z art. 4 i 5 oraz ustanowienie systemu prowadzenia dokumentacji zgodnie z art. 6
- zapewnienie przeprowadzania odzysku zgodnie z zasadami przewidzianymi w art. 8 i 9
- ustanowienie/dostosowanie krajowych wymagań w odniesieniu do szkoleń i certyfikacji odpowiedniego personelu i przedsiębiorstw (art. 10)
- ustanowienie systemu etykietowania produktów i urządzeń, które zawierają fluorowane gazy cieplarniane lub których działanie jest uzależnione od fluorowanych gazów cieplarnianych (art. 12)
- ustanowienie systemów sprawozdawczości w celu uzyskiwania danych o emisjach z odpowiednich sektorów (art. 19 i 20)
- ustanowienie systemu egzekwowania (art. 25)

Harmonogram: te przepisy rozporządzenia (UE) nr 517/2014 podlegają wdrożeniu w ciągu 6 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1005/2009 z dnia 16 września 2009 r. w sprawie substancji zubożających warstwę ozonową

Zastosowanie mają następujące przepisy tego rozporządzenia:

- przyjęcie ustawodawstwa krajowego i wyznaczenie właściwego organu/właściwych organów
- wprowadzenie zakazu produkcji substancji kontrolowanych, z wyjątkiem szczególnych zastosowań oraz – do [dnia 1 stycznia 2019 r.] – wodorochlorofluorowęglodorów (HCFC) (art. 4)
- określenie warunków produkcji, wprowadzania do obrotu i stosowania substancji kontrolowanych do wyłączonych zastosowań (w charakterze substratów, czynników ułatwiających procesy chemiczne, nieodzwonne zastosowania laboratoryjne i analityczne, krytyczne zastosowania halonów) oraz indywidualnych odstępstw, w tym zastosowań bromku metylu w nagłych przypadkach (rozdział III)
- ustanowienie systemu licencjonowania przywozu i wywozu substancji kontrolowanych do wyłączonych zastosowań (rozdział IV) i obowiązków przedsiębiorstw w zakresie sprawozdawczości (art. 26 i 27)
- ustanowienie obowiązku odzyskiwania, poddawania recyklingowi, regenerowania lub niszczenia zużytych substancji kontrolowanych (art. 22)
- ustanowienie procedur monitorowania i kontroli wycieku substancji kontrolowanych (art. 23)

Harmonogram: te przepisy rozporządzenia (WE) nr 1005/2009 podlegają wdrożeniu w ciągu 6 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

-
- wprowadzenie zakazu wprowadzania do obrotu i stosowania substancji kontrolowanych, z wyjątkiem zregenerowanych HCFC, które mogą być stosowane jako czynnik chłodniczy do dnia 1 stycznia 2030 r. (art. 5 i 11)

Harmonogram: te przepisy rozporządzenia (WE) nr 1005/2009 podlegają wdrożeniu do dnia 1 stycznia 2030 r.

ZAŁĄCZNIK V do ROZDZIAŁU 8

WSPÓLPRACA W DZIEDZINIE SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO w TYTULE V: POZOSTAŁE POLITYKI OBJĘTE WSPÓLPRACĄ

Republika Armenii zobowiązuje się do stopniowego zbliżenia swojego prawodawstwa do następujących przepisów Unii Europejskiej we wskazanych ramach czasowych.

Dyrektywa 2002/21/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie wspólnych ram regulacyjnych sieci i usług łączności elektronicznej (dyrektywa ramowa), ze zmianami

Zastosowanie mają następujące przepisy tej dyrektywy:

- zwiększenie niezależności i potencjału administracyjnego krajowego organu regulacyjnego w obszarze łączności elektronicznej
- ustanowienie procedur konsultacji publicznych dotyczących nowych środków regulacyjnych
- ustanowienie skutecznych mechanizmów apelacji przeciwko decyzjom krajowego organu regulacyjnego w obszarze łączności elektronicznej
- określenie odpowiednich rynków towarów i usług w sektorze łączności elektronicznej podlegających regulacji ex ante i przeanalizowanie tych rynków w celu stwierdzenia, czy istnieje na nich zjawisko znaczącej pozycji rynkowej

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 2002/21/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa 2002/20/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie zezwoleń na udostępnienie sieci i usług łączności elektronicznej (dyrektywa o zezwoleniach), ze zmianami

Zastosowanie mają następujące przepisy tej dyrektywy:

- wdrożenie regulacji dotyczących udzielania ogólnych zezwoleń i ograniczenie potrzeby wydawania indywidualnych licencji do konkretnych, należyście uzasadnionych przypadków

Harmonogram: decyzja w sprawie harmonogramu wdrożenia zostanie podjęta przez Radę Partnerstwa po wejściu w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa 2002/19/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie dostępu do sieci łączności elektronicznej i urządzeń towarzyszących oraz wzajemnych połączeń (dyrektywa o dostępie), ze zmianami

W oparciu o analizy rynkowe, przeprowadzone zgodnie z dyrektywą 2002/21/WE, krajowy organ regulacyjny w obszarze łączności elektronicznej nakłada na operatorów, co do których stwierdzono, że posiadają znaczącą pozycję na danych rynkach, stosowne zobowiązania regulacyjne w odniesieniu do:

- dostępu do konkretnych elementów infrastruktury sieciowej i korzystania z nich
- kontroli cen w zakresie dostępu i opłat za wzajemne połączenia, w tym obowiązków związanych z określaniem cen w zależności od ponoszonych kosztów
- przejrzystości, braku dyskryminacji i rozdziału rachunkowości

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 2002/19/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa 2002/22/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie usługi powszechnej i związanych z sieciami i usługami łączności elektronicznej praw użytkowników (dyrektywa o usłudze powszechnej), ze zmianami

Zastosowanie mają następujące przepisy tej dyrektywy:

- wdrożenie regulacji w sprawie obowiązku świadczenia usługi powszechnej, w tym ustanowienie mechanizmów jej wyceny i finansowania
- zapewnienie przestrzegania interesów i praw użytkowników, w szczególności wprowadzenie możliwości przenoszenia numeru i jednego europejskiego numeru alarmowego „112”

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 2002/22/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa 2002/58/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 lipca 2002 r. dotycząca przetwarzania danych osobowych i ochrony prywatności w sektorze łączności elektronicznej (dyrektywa o prywatności i łączności elektronicznej), ze zmianami

Zastosowanie mają następujące przepisy tej dyrektywy:

- wdrożenie regulacji w celu zapewnienia ochrony podstawowych praw i wolności, w szczególności prawa do prywatności, w odniesieniu do przetwarzania danych osobowych w sektorze łączności elektronicznej oraz w celu zapewnienia swobodnego przepływu tego typu danych oraz urządzeń i usług łączności elektronicznej

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 2002/58/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Decyzja nr 676/2002/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie ram regulacyjnych dotyczących polityki spektrum radiowego we Wspólnocie Europejskiej

Zastosowanie mają następujące przepisy tej decyzji:

- przyjęcie polityki i ram prawnych w celu zharmonizowania warunków dostępności i skutecznego korzystania ze spektrum

Harmonogram: środki wynikające ze stosowania decyzji nr 676/2002/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2120 z dnia 25 listopada 2015 r. ustanawiające środki dotyczące dostępu do otwartego internetu oraz zmieniające dyrektywę 2002/22/WE w sprawie usługi powszechnej i związanych z sieciami i usługami łączności elektronicznej praw użytkowników, a także rozporządzenie (UE) nr 531/2012 w sprawie roamingu w publicznych sieciach łączności ruchomej wewnątrz Unii

Harmonogram: przepisy rozporządzenia (UE) 2015/2120 podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego (dyrektywa o handlu elektronicznym)

Zastosowanie mają następujące przepisy tej dyrektywy:

- wzmocnienie rozwoju handlu elektronicznego

- eliminowanie barier dla transgranicznego świadczenia usług społeczeństwa informatycznego
- zapewnienie bezpieczeństwa prawnego usługodawcom świadczącym usługi społeczeństwa informatycznego oraz
- dokonanie harmonizacji ograniczeń odpowiedzialności usługodawców działających jako pośrednicy w przypadku świadczenia usług zwykłego przekazu, buforowania lub hostingu, przy określeniu braku ogólnego obowiązku nadzoru

Harmonogram: te przepisy dyrektywy 2000/31/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 z dnia 23 lipca 2014 r. w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym oraz uchylające dyrektywę 1999/93/WE

Akty wykonawcze odnoszące się do usług zaufania w ramach rozporządzenia (UE) nr 910/2014:

- Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2015/806 z dnia 22 maja 2015 r. określające specyfikacje dotyczące formy znaku zaufania UE dla kwalifikowanych usług zaufania
- Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2015/1505 z dnia 8 września 2015 r. ustanawiająca specyfikacje techniczne i formaty dotyczące zaufanych list zgodnie z art. 22 ust. 5 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym
- Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2015/1506 z dnia 8 września 2015 r. ustanawiająca specyfikacje dotyczące formatów zaawansowanych podpisów elektronicznych oraz zaawansowanych pieczęci elektronicznych, które mają być uznane przez podmioty sektora publicznego, zgodnie z art. 27 ust. 5 i art. 37 ust. 5 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym
- Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2016/650 z dnia 25 kwietnia 2016 r. ustanawiająca normy dotyczące oceny bezpieczeństwa kwalifikowanych urządzeń do składania podpisu i pieczęci na podstawie art. 30 ust. 3 i art. 39 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym

Akty wykonawcze odnoszące się do rozdziału rozporządzenia (UE) nr 910/2014 dotyczącego identyfikacji elektronicznej:

- Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2015/296 z dnia 24 lutego 2015 r. ustanawiająca proceduralne warunki współpracy między państwami członkowskimi w zakresie identyfikacji elektronicznej na podstawie art. 12 ust. 7 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym
- Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2015/1501 z dnia 8 września 2015 r. w sprawie ram interoperacyjności na podstawie art. 12 ust. 8 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym
- Rozporządzenie wykonawcze Komisji (UE) 2015/1502 z dnia 8 września 2015 r. w sprawie ustanowienia minimalnych specyfikacji technicznych i procedur dotyczących poziomów zaufania w zakresie środków identyfikacji elektronicznej na podstawie art. 8 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym
- Decyzja wykonawcza Komisji (UE) 2015/1984 z dnia 3 listopada 2015 r. w sprawie określenia okoliczności, formatów i procedur notyfikacji zgodnie z art. 9 ust. 5 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 910/2014 w sprawie identyfikacji elektronicznej i usług zaufania w odniesieniu do transakcji elektronicznych na rynku wewnętrznym

Harmonogram: decyzja w sprawie harmonogramu wdrożenia zostanie podjęta przez Radę Partnerstwa po wejściu w życie niniejszej Umowy.

ZAŁĄCZNIK VI do ROZDZIAŁU 14

OCHRONA KONSUMENTÓW w TYTULE V: POZOSTAŁE POLITYKI OBJĘTE WSPÓŁPRACĄ

Republika Armenii zobowiązuje się do stopniowego zbliżenia swojego prawodawstwa do następujących przepisów Unii Europejskiej we wskazanych ramach czasowych.

Dyrektywa Rady 87/357/EWG z dnia 25 czerwca 1987 r. w sprawie zbliżenia ustawodawstw państw członkowskich dotyczących produktów, których wygląd wskazuje na przeznaczenie inne niż rzeczywiste, zagrażających zdrowiu lub bezpieczeństwu konsumentów

Harmonogram: przepisy dyrektywy 87/357/EWG, w tym aktów wykonawczych do tej dyrektywy, podlegają wdrożeniu w ciągu 8 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich, ze zmianami

Harmonogram: przepisy dyrektywy 93/13/EWG, w tym aktów wykonawczych do tej dyrektywy, podlegają wdrożeniu w ciągu 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa 98/6/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 lutego 1998 r. w sprawie ochrony konsumenta przez podawanie cen produktów oferowanych konsumentom

Harmonogram: przepisy dyrektywy 98/6/WE, w tym aktów wykonawczych do tej dyrektywy, podlegają wdrożeniu w ciągu 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 maja 1999 r. w sprawie niektórych aspektów sprzedaży towarów konsumpcyjnych i związanych z tym gwarancji, ze zmianami

Harmonogram: przepisy dyrektywy 1999/44/WE, w tym aktów wykonawczych do tej dyrektywy, podlegają wdrożeniu w ciągu 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa 2001/95/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 3 grudnia 2001 r. w sprawie ogólnego bezpieczeństwa produktów

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2001/95/WE, w tym aktów wykonawczych do tej dyrektywy, podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa 2002/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 września 2002 r. dotycząca sprzedaży konsumentom usług finansowych na odległość oraz zmieniająca dyrektywę Rady 90/619/EWG oraz dyrektywy 97/7/WE i 98/27/WE

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2002/65/WE, w tym aktów wykonawczych do tej dyrektywy, podlegają wdrożeniu w ciągu 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy w Republice Armenii oraz w ciągu 8 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy w odniesieniu do sprzedaży transgranicznej.

Dyrektywa 2005/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. dotycząca nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym oraz zmieniająca dyrektywę Rady 84/450/EWG, dyrektywy 97/7/WE, 98/27/WE i 2002/65/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady („dyrektywa o nieuczciwych praktykach handlowych”)

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2005/29/WE, w tym aktów wykonawczych do tej dyrektywy, podlegają wdrożeniu w ciągu 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa 2006/114/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. dotycząca reklamy wprowadzającej w błąd i reklamy porównawczej

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2006/114/WE, w tym aktów wykonawczych do tej dyrektywy, podlegają wdrożeniu w ciągu 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 października 2004 r. w sprawie współpracy między organami krajowymi odpowiedzialnymi za egzekwowanie przepisów prawa w zakresie ochrony konsumentów (rozporządzenie w sprawie współpracy w dziedzinie ochrony konsumentów)

Harmonogram: przepisy rozporządzenia (WE) nr 2006/2004, w tym aktów wykonawczych do tego rozporządzenia, podlegają wdrożeniu w ciągu 8 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylająca dyrektywę Rady 87/102/EWG

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2008/48/WE, w tym aktów wykonawczych do tej dyrektywy, podlegają wdrożeniu w ciągu 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/122/WE z dnia 14 stycznia 2009 r. w sprawie ochrony konsumentów w odniesieniu do niektórych aspektów umów timeshare, umów o długoterminowe produkty wakacyjne, umów odsprzedaży oraz wymiany

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2008/122/WE, w tym aktów wykonawczych do tej dyrektywy, podlegają wdrożeniu w ciągu 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/22/WE z dnia 23 kwietnia 2009 r. w sprawie nakazów zaprzestania szkodliwych praktyk w celu ochrony interesów konsumentów

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2009/22/WE, w tym aktów wykonawczych do tej dyrektywy, podlegają wdrożeniu w ciągu 8 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE z dnia 25 października 2011 r. w sprawie praw konsumentów, zmieniająca dyrektywę Rady 93/13/EWG i dyrektywę 1999/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady oraz uchylająca dyrektywę Rady 85/577/EWG i dyrektywę 97/7/WE Parlamentu Europejskiego i Rady

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2011/83/UE, w tym aktów wykonawczych do tej dyrektywy, podlegają wdrożeniu w ciągu 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 524/2013 z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie internetowego systemu rozstrzygania sporów konsumenckich oraz zmiany rozporządzenia (WE) nr 2006/2004 i dyrektywy 2009/22/WE (rozporządzenie w sprawie ODR w sporach konsumenckich)

Harmonogram: przepisy rozporządzenia (UE) nr 524/2013, w tym aktów wykonawczych do tego rozporządzenia, podlegają wdrożeniu w ciągu 8 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/11/UE z dnia 21 maja 2013 r. w sprawie alternatywnych metod rozstrzygania sporów konsumenckich oraz zmiany rozporządzenia (WE) nr 2006/2004 i dyrektywy 2009/22/WE (dyrektywa w sprawie ADR w sporach konsumenckich)

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2013/11/UE, w tym aktów wykonawczych do tej dyrektywy, podlegają wdrożeniu w ciągu 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Zalecenie Komisji z dnia 11 czerwca 2013 r. w sprawie wspólnych zasad dotyczących mechanizmów zbiorowego dochodzenia roszczeń o zaprzestanie bezprawnych praktyk oraz roszczeń odszkodowawczych w państwach członkowskich, dotyczących naruszeń praw przyznanych na mocy prawa Unii (2013/396/UE)

Harmonogram: zalecenie 2013/396/UE podlega wdrożeniu w ciągu 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/2302 z dnia 25 listopada 2015 r. w sprawie imprez turystycznych i powiązanych usług turystycznych, zmieniająca rozporządzenie (WE) nr 2006/2004 i dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady 2011/83/UE oraz uchylająca dyrektywę Rady 90/314/EWG

Harmonogram: przepisy dyrektywy (UE) 2015/2302, w tym aktów wykonawczych do tej dyrektywy, podlegają wdrożeniu w ciągu 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

ZAŁĄCZNIK VII do ROZDZIAŁU 15

ZATRUDNIENIE, POLITYKA SPOŁECZNA I RÓWNOŚĆ SZANS w TYTULE V: POZOSTAŁE POLITYKI OBJĘTE WSPÓŁPRACĄ

Republika Armenii zobowiązuje się do stopniowego zbliżenia swojego prawodawstwa do następujących przepisów Unii Europejskiej i instrumentów międzynarodowych we wskazanych ramach czasowych.

Prawo pracy

Dyrektywa Rady 91/533/EWG z dnia 14 października 1991 r. w sprawie obowiązku pracodawcy dotyczącego informowania pracowników o warunkach stosowanych do umowy lub stosunku pracy

Harmonogram: przepisy dyrektywy 91/533/EWG podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa Rady 1999/70/WE z dnia 28 czerwca 1999 r. dotycząca Porozumienia ramowego w sprawie pracy na czas określony, zawartego przez Europejską Unię Konfederacji Przemysłowych i Pracodawców (UNICE), Europejskie Centrum Przedsiębiorstw Publicznych (CEEP) oraz Europejską Konfederację Związków Zawodowych (ETUC)

Harmonogram: przepisy dyrektywy 1999/70/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa Rady 97/81/WE z dnia 15 grudnia 1997 r. dotycząca Porozumienia ramowego dotyczącego pracy w niepełnym wymiarze godzin zawartego przez Europejską Unię Konfederacji Przemysłowych i Pracodawców (UNICE), Europejskie Centrum Przedsiębiorstw Publicznych (CEEP) oraz Europejską Konfederację Związków Zawodowych (ETUC) – załącznik: Porozumienie ramowe w sprawie pracy w niepełnym wymiarze godzin

Harmonogram: przepisy dyrektywy 97/81/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa Rady 91/383/EWG z dnia 25 czerwca 1991 r. uzupełniająca środki mające wspierać poprawę bezpieczeństwa i zdrowia w pracy pracowników pozostających w stosunku pracy na czas określony lub w czasowym stosunku pracy

Harmonogram: przepisy dyrektywy 91/383/EWG podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa Rady 98/59/WE z dnia 20 lipca 1998 r. w sprawie zbliżania ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do zwolnień grupowych

Harmonogram: przepisy dyrektywy 98/59/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 7 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa Rady 2001/23/WE z dnia 12 marca 2001 r. w sprawie zbliżania ustawodawstw państw członkowskich odnoszących się do ochrony praw pracowniczych w przypadku przejęcia przedsiębiorstw, zakładów lub części przedsiębiorstw lub zakładów

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2001/23/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa 2002/14/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 marca 2002 r. ustanawiająca ogólne ramowe warunki informowania i przeprowadzania konsultacji z pracownikami we Wspólnocie Europejskiej

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2002/14/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa 2003/88/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 4 listopada 2003 r. dotycząca niektórych aspektów organizacji czasu pracy

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2003/88/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 7 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Przeciwdziałanie dyskryminacji i równość płci

Dyrektywa Rady 2000/43/WE z dnia 29 czerwca 2000 r. wprowadzająca w życie zasadę równego traktowania osób bez względu na pochodzenie rasowe lub etniczne

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2000/43/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r. ustanawiająca ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2000/78/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa 2006/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 lipca 2006 r. w sprawie wprowadzenia w życie zasady równości szans oraz równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zatrudnienia i pracy

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2006/54/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa Rady 2004/113/WE z dnia 13 grudnia 2004 r. wprowadzająca w życie zasadę równego traktowania mężczyzn i kobiet w zakresie dostępu do towarów i usług oraz dostarczania towarów i usług

Harmonogram: przepisy dyrektywy 2004/113/WE podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa Rady 92/85/EWG z dnia 19 października 1992 r. w sprawie wprowadzenia środków służących wspieraniu poprawy w miejscu pracy bezpieczeństwa i zdrowia pracownic w ciąży, pracownic, które niedawno rodziły, i pracownic karmiących piersią (dziesiąta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG)

Harmonogram: przepisy dyrektywy 92/85/EWG podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Dyrektywa Rady 79/7/EWG z dnia 19 grudnia 1978 r. w sprawie stopniowego wprowadzania w życie zasady równego traktowania kobiet i mężczyzn w dziedzinie zabezpieczenia społecznego

Harmonogram: przepisy dyrektywy 79/7/EWG podlegają wdrożeniu w ciągu 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Bezpieczeństwo i zdrowie w miejscu pracy

Dyrektywa Rady 89/391/EWG z dnia 12 czerwca 1989 r. w sprawie wprowadzenia środków w celu poprawy bezpieczeństwa i zdrowia pracowników w miejscu pracy

Dyrektywa Rady 89/654/EWG z dnia 30 listopada 1989 r. dotycząca minimalnych wymagań w dziedzinie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w miejscu pracy (pierwsza szczegółowa dyrektywa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG)

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/104/WE z dnia 16 września 2009 r. dotycząca minimalnych wymagań w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny użytkowania sprzętu roboczego przez pracowników podczas pracy (druga dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG), ze zmianami

Dyrektywa Rady 89/656/EWG z dnia 30 listopada 1989 r. w sprawie minimalnych wymagań w dziedzinie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników korzystających z wyposażenia ochronnego (trzecia dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy Rady 89/391/EWG)

Dyrektywa Rady 92/57/EWG z dnia 24 czerwca 1992 r. w sprawie wdrożenia minimalnych wymagań bezpieczeństwa i ochrony zdrowia na tymczasowych lub ruchomych budowach (ósma szczegółowa dyrektywa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG)

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/148/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie azbestu w miejscu pracy

Dyrektywa 2004/37/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie ochrony pracowników przed zagrożeniem dotyczącym narażenia na działanie czynników rakotwórczych lub mutagenów podczas pracy (szósta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy Rady 89/391/EWG)

Dyrektywa 2000/54/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 września 2000 r. w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie czynników biologicznych w miejscu pracy (siódma dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG)

Dyrektywa Rady 90/270/EWG z dnia 29 maja 1990 r. w sprawie minimalnych wymagań w dziedzinie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia przy pracy z urządzeniami wyposażonymi w monitory ekranowe (piąta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG)

Dyrektywa Rady 92/58/EWG z dnia 24 czerwca 1992 r. w sprawie minimalnych wymagań dotyczących znaków bezpieczeństwa i/lub zdrowia w miejscu pracy (dziewiąta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG)

Dyrektywa Rady 92/91/EWG z dnia 3 listopada 1992 r. dotycząca minimalnych wymagań mających na celu poprawę warunków bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników w zakładach górniczych wydobywających kopaliny otworami wiertniczymi (jedenasta szczegółowa dyrektywa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG)

Dyrektywa Rady 92/104/EWG z dnia 3 grudnia 1992 r. w sprawie minimalnych wymagań w zakresie poprawy bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników odkrywkowego i podziemnego przemysłu wydobywczego (dwunasta dyrektywa szczegółowa w znaczeniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG)

Dyrektywa Rady 98/24/WE z dnia 7 kwietnia 1998 r. w sprawie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników przed ryzykiem związanym ze środkami chemicznymi w miejscu pracy (czternasta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG)

Dyrektywa 1999/92/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 grudnia 1999 r. w sprawie minimalnych wymagań dotyczących bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników zatrudnionych na stanowiskach pracy, na których może wystąpić atmosfera wybuchowa (piętnasta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG)

Dyrektywa 2002/44/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie minimalnych wymagań w zakresie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa dotyczących narażenia pracowników na ryzyko spowodowane czynnikami fizycznymi (wibracji) (szesnasta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG)

Dyrektywa 2003/10/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 6 lutego 2003 r. w sprawie minimalnych wymagań w zakresie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa dotyczących narażenia pracowników na ryzyko spowodowane czynnikami fizycznymi (hałasem) (siedemnasta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG)

Dyrektywa 2006/25/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 5 kwietnia 2006 r. w sprawie minimalnych wymagań w zakresie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa dotyczących narażenia pracowników na ryzyko spowodowane czynnikami fizycznymi (sztucznym promieniowaniem optycznym) (dziewiętnasta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG)

Dyrektywa Rady 93/103/WE z dnia 23 listopada 1993 r. dotycząca minimalnych wymagań w dziedzinie bezpieczeństwa i zdrowia w pracy na statkach rybackich (trzynasta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG)

Dyrektywa Rady 92/29/EWG z dnia 31 marca 1992 r. dotycząca minimalnych wymagań w dziedzinie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w celu poprawy opieki medycznej na statkach

Dyrektywa Rady 90/269/EWG z dnia 29 maja 1990 r. w sprawie minimalnych wymagań dotyczących ochrony zdrowia i bezpieczeństwa podczas ręcznego przemieszczania ciężarów w przypadku możliwości wystąpienia zagrożenia, zwłaszcza urazów kręgosłupa pracowników (czwarta szczegółowa dyrektywa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG)

Dyrektywa Komisji 91/322/EWG z dnia 29 maja 1991 r. w sprawie ustanowienia indykatywnych wartości granicznych w wykonaniu dyrektywy Rady 80/1107/EWG w sprawie ochrony pracowników przed ryzykiem związanym z narażeniem na działanie czynników chemicznych, fizycznych i biologicznych w miejscu pracy

Dyrektywa Komisji 2000/39/WE z dnia 8 czerwca 2000 r. ustanawiająca pierwszą listę indykatywnych wartości granicznych narażenia na czynniki zewnętrzne podczas pracy w związku z wykonaniem dyrektywy Rady 98/24/WE w sprawie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa pracowników przed ryzykiem związanym z czynnikami chemicznymi w miejscu pracy

Dyrektywa Komisji 2006/15/WE z dnia 7 lutego 2006 r. ustanawiająca drugi wykaz indykatywnych dopuszczalnych wartości narażenia zawodowego w celu wykonania dyrektywy Rady 98/24/WE oraz zmieniająca dyrektywy 91/322/EWG i 2000/39/WE

Dyrektywa Komisji 2009/161/UE z dnia 17 grudnia 2009 r. ustanawiająca trzeci wykaz wskaźnikowych wartości narażenia zawodowego w celu wykonania dyrektywy Rady 98/24/WE oraz zmieniająca dyrektywę Komisji 2000/39/WE

Dyrektywa Rady 2010/32/UE z dnia 10 maja 2010 r. w sprawie wykonania umowy ramowej dotyczącej zapobiegania zranieniom ostrymi narzędziami w sektorze szpitali i opieki zdrowotnej zawartej między HOSPEEM a EPSU

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/35/UE z dnia 26 czerwca 2013 r. w sprawie minimalnych wymagań w zakresie ochrony zdrowia i bezpieczeństwa dotyczących narażenia pracowników na zagrożenia spowodowane czynnikami fizycznymi (polami elektromagnetycznymi) (dwudziesta dyrektywa szczegółowa w rozumieniu art. 16 ust. 1 dyrektywy 89/391/EWG) i uchylająca dyrektywę 2004/40/WE

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/27/UE z dnia 26 lutego 2014 r. zmieniająca dyrektywy Rady 92/58/EWG, 92/85/EWG, 94/33/WE, 98/24/WE oraz dyrektywę 2004/37/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w celu dostosowania ich do rozporządzenia (WE) nr 1272/2008 w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin

Harmonogram: decyzja w sprawie harmonogramu wdrażania wszystkich wspomnianych powyżej dyrektyw w podtytule „Bezpieczeństwo i zdrowie w miejscu pracy” zostanie podjęta przez Radę Partnerstwa po wejściu w życie niniejszej umowy.

Prawo pracy

— Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/1794 z dnia 6 października 2015 r. zmieniająca dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/94/WE, 2009/38/WE i 2002/14/WE oraz dyrektywy Rady 98/59/WE i 2001/23/WE w odniesieniu do marynarzy (okres transpozycji do dnia 10 października 2017 r.)

- Dyrektywa Rady 2014/112/UE z dnia 19 grudnia 2014 r. wykonująca Umowę europejską dotyczącą niektórych aspektów organizacji czasu pracy w transporcie śródlądowym, zawartą przez Europejskie Stowarzyszenie Żeglugi Śródlądowej (EBU), Europejską Organizację Kapitanów (ESO) i Europejską Federację Pracowników Transportu (ETF) (okres transpozycji do dnia 31 grudnia 2016 r.)
- Dyrektywa Rady 94/33/WE z dnia 22 czerwca 1994 r. w sprawie ochrony pracy osób młodych nie jest zawarta w oryginalnym pakiecie

Harmonogram: przepisy dyrektyw (UE) 2015/1794 i 2014/112/UE podlegają wdrożeniu w ciągu 5 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

ZAŁĄCZNIK VIII

HANDEL USŁUGAMI I ZAKŁADANIE PRZEDSIĘBIORSTW

1. Niniejszy załącznik składa się z siedmiu załączników, określających zobowiązania i zastrzeżenia w odniesieniu do Unii Europejskiej i Republiki Armenii dotyczące handlu usługami i zakładania przedsiębiorstw zgodnie z tytułem VI rozdział 5 niniejszej Umowy.
2. W odniesieniu do Unii Europejskiej:
 - a) załącznik VIII-A zawiera zastrzeżenia Unii Europejskiej dotyczące zakładania przedsiębiorstw zgodnie z art. 144 niniejszej Umowy;
 - b) załącznik VIII-B zawiera wykaz zobowiązań Unii Europejskiej dotyczących transgranicznego świadczenia usług zgodnie z art. 151 niniejszej Umowy;
 - c) załącznik VIII-C zawiera zastrzeżenia Unii Europejskiej dotyczące personelu kluczowego, absolwentów odbywających staż oraz sprzedawców biznesowych zgodnie z art. 154 i 155 niniejszej Umowy; oraz
 - d) załącznik VIII-D zawiera zastrzeżenia Unii Europejskiej dotyczące usługodawców kontraktowych i osób wykonujących wolne zawody zgodnie z art. 156 i 157 niniejszej Umowy.
3. W odniesieniu do Republiki Armenii:
 - a) załącznik VIII-E zawiera zastrzeżenia Republiki Armenii dotyczące zakładania przedsiębiorstw zgodnie z art. 144 niniejszej Umowy;
 - b) załącznik VIII-F zawiera wykaz zobowiązań Republiki Armenii dotyczących transgranicznego świadczenia usług zgodnie z art. 151 niniejszej Umowy; oraz
 - c) załącznik VIII-G zawiera zastrzeżenia Republiki Armenii dotyczące usługodawców kontraktowych i osób wykonujących wolne zawody zgodnie z art. 156 i 157 niniejszej Umowy.
4. Załączniki, o których mowa w ust. 2 i 3, stanowią integralną część niniejszego załącznika.
5. Definicje terminów podane w tytule VI rozdział 5 niniejszej Umowy mają zastosowanie również do niniejszego załącznika.
6. Przy identyfikacji poszczególnych sektorów lub podsektorów usług:
 - a) „CPC” oznacza Centralną Klasyfikację Produktów określoną w dokumentach statystycznych Urzędu Statystycznego Narodów Zjednoczonych, seria M, nr 77, *CPC prov*, 1991; oraz
 - b) „CPC ver. 1.0” oznacza Centralną Klasyfikację Produktów określoną w dokumentach statystycznych Urzędu Statystycznego Narodów Zjednoczonych, seria M, nr 77, *CPC ver 1.0*, 1998.
7. W załącznikach VIII-A, VIII-B, VIII-C i VIII-D stosuje się następujące skróty w odniesieniu do Unii Europejskiej i jej państw członkowskich:

UE	Unia Europejska, w tym jej wszystkie państwa członkowskie
AT	Austria
BE	Belgia
BG	Bułgaria
CY	Cypr
CZ	Republika Czeska
DE	Niemcy
DK	Dania
EE	Estonia
EL	Grecja
ES	Hiszpania

FI	Finlandia
FR	Francja
HR	Chorwacja
HU	Węgry
IE	Irlandia
IT	Włochy
LT	Litwa
LU	Luksemburg
LV	Łotwa
MT	Malta
NL	Niderlandy
PL	Polska
PT	Portugalia
RO	Rumunia
SE	Szwecja
SI	Słowenia
SK	Republika Słowacka
UK	Zjednoczone Królestwo

8. W załącznikach VIII-E, VIII-F i VIII-G stosuje się następujące skróty w odniesieniu do Republiki Armenii:

AR	Republika Armenii
----	-------------------

ZAŁĄCZNIK VIII-A

ZASTRZEŻENIA UNII EUROPEJSKIEJ DOTYCZĄCE ZAKŁADANIA PRZEDSIĘBIORSTW

1. W poniższym wykazie wskazano rodzaje działalności gospodarczej, w przypadku których zastrzeżenia Unii Europejskiej na podstawie art. 144 ust. 2 niniejszej Umowy dotyczące traktowania narodowego lub traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania mają zastosowanie do przedsiębiorstw z Republiki Armenii.

Wykaz składa się z następujących elementów:

- a) wykazu zastrzeżeń horyzontalnych mających zastosowanie do wszystkich sektorów lub podsektorów; oraz
- b) wykazu szczególnych zastrzeżeń dotyczących sektorów lub podsektorów wskazujących konkretne sektory lub podsektory wraz ze stosowanymi zastrzeżeniami.

Zastrzeżenie odpowiadające działalności, która nie podlega liberalizacji (bez zobowiązań), jest wyrażone w sposób następujący: „bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania”.

W przypadku gdy zastrzeżenie na mocy lit. a) lub b) zawiera jedynie zastrzeżenia obowiązujące w określonych państwach członkowskich, państwa członkowskie niewymienione w nim przyjmują zobowiązania wynikające z art. 144 ust. 2 niniejszej Umowy w danym sektorze bez zastrzeżeń. Brak zastrzeżeń obowiązujących w określonych państwach członkowskich w danym sektorze pozostaje bez uszczerbku dla mogących obowiązywać zastrzeżeń horyzontalnych lub zastrzeżeń w danym sektorze w całej UE.

2. Zgodnie z art. 141 ust. 3 niniejszej Umowy poniższy wykaz nie obejmuje środków dotyczących subsydiów przyznawanych przez Strony.
3. Prawa i obowiązki wynikające z poniższego wykazu nie są samowykonalne i w związku z tym nie przyznają bezpośrednio jakichkolwiek praw osobom fizycznym lub prawnym.
4. Zgodnie z art. 144 niniejszej Umowy niedyskryminacyjne wymogi, takie jak te dotyczące formy prawnej lub obowiązku uzyskania licencji lub zezwoleń, mające zastosowanie do wszystkich usługodawców działających na terytorium bez rozróżnienia pod względem obywatelstwa lub przynależności państwowej, miejsca zamieszkania lub równoważnych kryteriów, nie są wymienione w niniejszym załączniku, ponieważ niniejsza Umowa nie ma na nie wpływu.
5. W przypadku gdy Unia Europejska utrzymuje zastrzeżenie, zgodnie z którym jako warunek dla możliwości świadczenia usług na jej terytorium wymagane jest, aby usługodawca posiadał obywatelstwo, miejsce stałego zamieszkania lub był rezydentem na jej terytorium, zastrzeżenie wymienione w wykazie zobowiązań w załączniku VIII-B lub zastrzeżenia wymienione w załącznikach VIII-C i VIII-D funkcjonują jako zastrzeżenia w odniesieniu do prowadzenia przedsiębiorstwa zgodnie z niniejszym załącznikiem, w mającym zastosowanie zakresie.
6. Dla większej pewności, w odniesieniu do Unii Europejskiej, zobowiązanie w zakresie przyznawania traktowania narodowego nie pociąga za sobą obowiązku rozszerzenia na obywateli lub osoby prawne drugiej Strony traktowania przyznanego w państwie członkowskim obywatelom i osobom prawnym pochodzącym z innego państwa członkowskiego zgodnie z Traktatem o funkcjonowaniu Unii Europejskiej ani na jakiegokolwiek środki przyjęte zgodnie z tym traktatem, w tym ich wdrożenie w państwach członkowskich. Takie traktowanie narodowe przyznaje się tylko osobom prawnym drugiej Strony ustanowionym zgodnie z prawem innego państwa członkowskiego i mającym swoją statutową siedzibę, zarząd lub główne miejsce prowadzenia działalności w tym państwie członkowskim, włączając osoby prawne mające siedzibę w UE, które są własnością lub są kontrolowane przez obywateli drugiej Strony.

Zastrzeżenia horyzontalne

Usługi użyteczności publicznej

UE: działalność gospodarcza uważana za usługi użyteczności publicznej na poziomie krajowym lub lokalnym może być przedmiotem monopoli państwowych lub wyłącznych praw przyznanych prywatnym podmiotom gospodarczym⁽¹⁾.

Rodzaje przedsiębiorstw

UE: traktowania przyznanego spółkom zależnym (przedsiębiorstw armeńskich) utworzonym zgodnie z prawem państw członkowskich Unii Europejskiej i posiadającym siedzibę statutową, zarząd lub główne miejsce prowadzenia działalności wewnątrz Unii nie rozszerza się na oddziały lub przedstawicielstwa ustanowione w państwach członkowskich Unii Europejskiej przez przedsiębiorstwa armeńskie⁽²⁾. Nie stanowi to jednak przeszkody dla państwa członkowskiego w rozszerzeniu tego traktowania na oddziały lub przedstawicielstwa, ustanowione w innym państwie członkowskim przez przedsiębiorstwo lub spółkę z państwa trzeciego, jeżeli chodzi o ich funkcjonowanie na terytorium pierwszego państwa członkowskiego, jeżeli takie rozszerzenie nie zostało wyraźnie zabronione przez prawo UE.

UE: traktowanie mniej korzystne może być przyznawane spółkom zależnym (od przedsiębiorstw państw trzecich) utworzonym zgodnie z prawem państwa członkowskiego, które mają wyłącznie siedzibę statutową na terytorium Unii Europejskiej, chyba że możliwe jest wykazanie, że posiadają one rzeczywiste i trwałe powiązania z gospodarką jednego z państw członkowskich.

AT: dyrektorzy zarządzający oddziałów osób prawnych muszą być rezydentami w Austrii; osoby fizyczne odpowiedzialne w ramach osoby prawnej lub oddziału za przestrzeganie austriackiej ustawy handlowej muszą mieć miejsce zamieszkania w Austrii.

BG: zagraniczni usługodawcy, w tym spółki joint venture, mogą być ustanowieni jedynie w formie spółki z ograniczoną odpowiedzialnością lub spółki akcyjnej z co najmniej dwoma udziałowcami. Tworzenie oddziałów wymaga zezwolenia. Przedstawicielstwa muszą zostać zarejestrowane w Bułgarskiej Izbie Przemysłowo-Handlowej i nie mogą prowadzić działalności gospodarczej.

EE: co najmniej połowa członków zarządu przedsiębiorstwa musi mieć miejsce zamieszkania w Unii Europejskiej. Zagraniczne przedsiębiorstwo wyznacza dyrektora lub dyrektorów oddziału. Dyrektor oddziału musi być osobą fizyczną mającą zdolność do czynności prawnych. Co najmniej jeden dyrektor oddziału musi mieć miejsce zamieszkania w Estonii, w jednym z państw członkowskich EOG lub w Szwajcarii.

FI: cudzoziemiec prowadzący działalność handlową jako prywatny przedsiębiorca i co najmniej połowa wspólników w spółce prawa handlowego lub połowa wspólników w spółce z ograniczoną odpowiedzialnością musi mieć miejsce stałego zamieszkania w EOG. Dla wszystkich sektorów co najmniej połowa zwyczajnych członków i zastępców w zarządzie oraz dyrektor zarządzający muszą mieć miejsce zamieszkania w państwie EOG, niektórym przedsiębiorstwom mogą jednak zostać przyznane zwolnienia. Jeżeli podmiot armeński zamierza prowadzić działalność gospodarczą lub handlową poprzez utworzenie oddziału w Finlandii, wymagane jest posiadanie pozwolenia na handel.

FR: dyrektor zarządzający przedsięwzięcia przemysłowego, handlowego lub rzemieślniczego, jeżeli nie posiada zezwolenia na pobyt, musi uzyskać specjalne pozwolenie.

HU: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w przypadku nabywania własności należących do skarbu państwa.

IT: dostęp do działalności przemysłowej, handlowej i rzemieślniczej może wymagać zezwolenia na pobyt.

⁽¹⁾ Usługi użyteczności publicznej istnieją w sektorach takich jak usługi konsultingu naukowego i technicznego, usługi związane z badaniami i rozwojem w kwestii nauk społecznych i humanistycznych, usługi w zakresie badań i analiz technicznych, usługi w zakresie ochrony środowiska, usługi zdrowotne, usługi transportowe i usługi pomocnicze dla wszystkich środków transportu. Wyłączne prawa do świadczenia takich usług są często przyznawane prywatnym podmiotom gospodarczym, na przykład podmiotom gospodarczym mającym koncesje od organów publicznych, podlegającym szczególnym zobowiązaniom co do świadczenia usług. Mając na uwadze, że obiekty użyteczności publicznej często istnieją również na szczeblu podcentralnym, szczegółowe i wyczerpujące harmonogramy dla poszczególnych sektorów są nieuzasadnione. Powyższe zastrzeżenie nie ma zastosowania do usług telekomunikacyjnych oraz usług informatycznych i powiązanych.

⁽²⁾ Zgodnie z art. 54 TFUE wspomniane spółki zależne są uznawane za osoby prawne Unii Europejskiej. O ile są w sposób ciągły i rzeczywisty połączone z gospodarką Unii Europejskiej, są beneficjentami rynku wewnętrznego, co obejmuje między innymi swobodę prowadzenia przedsiębiorstwa i świadczenia usług we wszystkich państwach członkowskich UE.

PL: zakres działań przedstawicielstwa może obejmować wyłącznie reklamę i promocję zagranicznej spółki dominującej reprezentowanej przez to przedstawicielstwo. Dotyczy to wszystkich sektorów, z wyjątkiem usług prawnych i usług świadczonych przez jednostki służby zdrowia. Inwestorzy z Republiki Armenii mogą podejmować i prowadzić działalność gospodarczą tylko w formie spółki komandytowej, spółki komandytowo-akcyjnej, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością oraz spółki akcyjnej (w przypadku usług prawnych wyłącznie w formie spółki jawnej, partnerskiej i spółki komandytowej).

RO: członkowie zarządów jednoosobowych i prezesi zarządów oraz połowa łącznej liczby członków zarządu spółek handlowych muszą być obywatelami rumuńskimi, chyba że umowa spółki lub jej statut przewiduje inaczej. Większość audytorów spółek handlowych i ich zastępców musi być obywatelami rumuńskimi.

SE: spółka zagraniczna, która nie została ustanowiona jako podmiot prawny w Szwecji lub która prowadzi swoją działalność za pośrednictwem przedstawiciela handlowego, prowadzi działalność handlową za pośrednictwem oddziału, zarejestrowanego w Szwecji, z niezależnym zarządem i oddzielnymi rachunkami. Dyrektor zarządzający oddziałem oraz wicedyrektor zarządzający, jeśli został wyznaczony, muszą posiadać miejsce zamieszkania w EOG. Osoba fizyczna niemająca miejsca zamieszkania w EOG, prowadząca działalność gospodarczą w Szwecji, wyznacza i rejestruje przedstawiciela mającego miejsce zamieszkania w Szwecji, odpowiedzialnego za tę działalność. Dla działalności prowadzonej w Szwecji muszą zostać otwarte oddzielne rachunki. Właściwy organ może w indywidualnych przypadkach przyznać zwolnienia z wymogów dotyczących oddziału i miejsca zamieszkania. Projekty budowlane, których okres realizacji jest krótszy niż rok, realizowane przez przedsiębiorstwo z siedzibą poza EOG lub przez osobę fizyczną zamieszkałą poza EOG, są zwolnione z wymogów ustanowienia oddziału lub wyznaczenia przedstawiciela mającego miejsce zamieszkania w Szwecji. Spółka może być założycielem tylko, jeśli wszyscy właściciele z nieograniczoną odpowiedzialnością osobistą mają miejsce zamieszkania w EOG. Założyciele spoza EOG mogą złożyć do właściwego organu wnioski o pozwolenie. W przypadku spółek z ograniczoną odpowiedzialnością i spółdzielczych stowarzyszeń gospodarczych, co najmniej 50 % członków zarządu, dyrektor zarządzający, wicedyrektor zarządzający, zastępcy członków zarządu i co najmniej jedna z osób upoważnionych do składania podpisów w imieniu przedsiębiorstwa, o ile została wyznaczona, musi mieć miejsce zamieszkania w EOG. Właściwy organ może przyznać zwolnienia z tego wymogu. Jeżeli żaden z przedstawicieli przedsiębiorstwa/stowarzyszenia nie ma miejsca zamieszkania w Szwecji, zarząd musi wyznaczyć i zarejestrować osobę mającą miejsce zamieszkania w Szwecji, która została upoważniona do otrzymywania pism w imieniu przedsiębiorstwa/stowarzyszenia. Odpowiednie warunki obowiązują dla ustanawiania wszystkich pozostałych rodzajów podmiotów prawnych. Wnioskodawca/posiadacz zarejestrowanych praw (patenty, znaki towarowe, chronione wzory i prawa dotyczące odmian roślin), który nie jest rezydentem w Szwecji, musi mieć przedstawiciela będącego rezydentem w Szwecji głównie w celu doręczania dokumentów, powiadomień itp.

SI: wnioskodawca/posiadacz zarejestrowanych praw (patenty, znaki towarowe, chronione wzory), który nie jest rezydentem w Słowenii, musi mieć rzecznika patentowego lub rzecznika ds. znaków towarowych i wzorów, który jest rezydentem w Słowenii, głównie w celu doręczania dokumentów, powiadomień itp.

SK: osoba fizyczna z Republiki Armenii, której nazwisko należy wpisać do rejestru działalności gospodarczej jako osoby upoważnionej do występowania w imieniu przedsiębiorcy, musi przedstawić zezwolenie na pobyt w Republice Słowackiej.

Inwestycje

ES: inwestycje w Hiszpanii, prowadzone przez rządy innych państw i podmioty publiczne innych państw (które zwykle wiążą się nie tylko z ekonomicznymi, lecz także z nieekonomicznymi interesami ze strony podmiotu) bezpośrednio lub przez przedsiębiorstwa lub inne podmioty kontrolowane bezpośrednio lub pośrednio przez rządy innych państw, wymagają wcześniejszego zezwolenia rządu.

BG: inwestorzy zagraniczni nie mogą uczestniczyć w prywatyzacji. W przypadku inwestorów zagranicznych i bułgarskich osób prawnych z udziałem podmiotu z Republiki Armenii obejmującym większość udziałów wymagane jest zezwolenie na a) poszukiwanie, wykorzystywanie lub wydobywanie zasobów naturalnych z wód terytorialnych, szelfu kontynentalnego lub wyłącznej strefy ekonomicznej oraz b) nabycie większości udziałów w spółkach prowadzących dowolną działalność określoną w lit. a).

FR: zgodnie z art. L151-1 i R135-1 kodeksu finansowego i walutowego inwestycje zagraniczne we Francji w sektorach wymienionych w art. R153-2 kodeksu finansowego i walutowego wymagają uprzedniej zgody Ministra Gospodarki. Francja zastrzega sobie prawo do ograniczania udziału zagranicznego w niedawno sprywatyzowanych przedsiębiorstwach do zmiennej kwoty kapitału w ofercie publicznej, ustalonej przez rząd Francji na podstawie analizy każdego przypadku. W celu rozpoczęcia działalności w niektórych branżach handlowych, przemysłowych lub rzemieślniczych zastrzega się prawo do wymagania uzyskania specjalnego zezwolenia, jeżeli dyrektor zarządzający nie jest posiadaczem zezwolenia na stały pobyt.

FI: zastrzega się możliwość wprowadzenia ograniczeń swobody przedsiębiorczości oraz świadczenia usług przez osoby fizyczne, które nie mają regionalnego obywatelstwa Wysp Alandzkich, lub przez osoby prawne, które nie uzyskały zgody właściwych organów Wysp Alandzkich.

HU: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do udziału podmiotów armeńskich w niedawno sprywatyzowanych przedsiębiorstwach.

IT: nabycie udziałów kapitałowych w przedsiębiorstwach działających w dziedzinie obronności i bezpieczeństwa narodowego oraz nabycie aktywów strategicznych w dziedzinie usług transportowych, telekomunikacji i energetyki mogą być uwarunkowane uzyskaniem zezwolenia od Urzędu Rady Ministrów.

LT: procedury kontroli mogą być stosowane w odniesieniu do inwestycji w przedsiębiorstwach, sektorach i obiektach o strategicznym znaczeniu dla bezpieczeństwa narodowego.

PL: bez zobowiązań w odniesieniu do nabywania nieruchomości będących własnością skarbu państwa, tj. uregulowań dotyczących procesu prywatyzacji.

SE: Szwecja zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dyskryminacyjnych wymogów w przypadku założycieli, kadry kierowniczej wyższego szczebla i zarządu, gdy do szwedzkiego prawa wprowadzane są nowe formy stowarzyszenia prawnego.

Nieruchomości

Zakup gruntów i nieruchomości podlega następującym ograniczeniom ⁽¹⁾:

AT: nabywanie, zakup, jak również najem lub dzierżawa nieruchomości przez zagraniczne osoby fizyczne i osoby prawne wymaga zezwolenia od właściwych władz lokalnych (*Länder*), które rozważą, czy istotne interesy gospodarcze, społeczne lub kulturowe są naruszone, czy też nie.

BG: zagraniczne osoby fizyczne i prawne (w tym działające poprzez oddziały) nie mogą nabywać praw własności gruntów. Bułgarskie osoby prawne z udziałem podmiotów zagranicznych nie mogą nabyć prawa własności do gruntów rolnych. Zagraniczne osoby prawne i obywatele mający miejsce stałego zamieszkania za granicą mogą nabyć budynki i ograniczone prawa rzeczowe (prawo do użytkowania, prawo do budowy, prawo do nadbudowy i służebności) do nieruchomości.

CZ: grunt rolny i leśny może zostać nabyty wyłącznie przez zagraniczne osoby fizyczne posiadające miejsce stałego zamieszkania w Republice Czeskiej oraz przedsiębiorstwa ustanowione jako osoby prawne posiadające stałą siedzibę w Republice Czeskiej. Szczególne zasady mają zastosowanie do gruntu rolnego i leśnego będącego własnością państwa. Grunty rolne będące własnością państwa mogą być nabywane wyłącznie przez obywateli Czech, przez gminy i przez uniwersytety publiczne (do celów szkoleń i badań). Osoby prawne (bez względu na formę lub miejsce rejestracji) mogą nabywać państwowe grunty rolne od państwa tylko wówczas, gdy budynek, który już do nich należy, znajduje się na nim lub jeśli grunt ten jest niezbędny do celów korzystania z takiego budynku. Lasy państwowe mogą być nabywane wyłącznie przez gminy i publiczne uniwersytety.

CY: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania.

DE: określone warunki wzajemności.

DK: nabywanie nieruchomości przez osoby fizyczne lub prawne niebędące rezydentami wymaga, co do zasady, uzyskania zezwolenia Ministerstwa Sprawiedliwości. Warunki wymagania takiego zezwolenia zależą od planowanego wykorzystania nabywanej nieruchomości.

EE: zastrzega się prawo do wymagania, by wyłącznie osoba fizyczna będąca obywatelem państwa członkowskiego EOG lub osoba prawna, która jest wpisana do odpowiedniego rejestru estońskiego, mogła nabywać nieruchomość do wykorzystania jako grunt przynoszący dochód, który to grunt jest przeznaczony jako grunt rolny lub leśny, i tylko pod warunkiem uzyskania zezwolenia od gubernatora okręgu. Niniejsze zastrzeżenie nie ma zastosowania do nabywania gruntu rolnego lub leśnego do celów świadczenia usługi, która jest objęta liberalizacją w ramach niniejszej Umowy.

⁽¹⁾ W odniesieniu do sektorów usług ograniczenia te nie wykraczają poza ograniczenia odzwierciedlone w aktualnych zobowiązaniach wynikających z GATS.

ES: zastrzega się prawo do wymagania, by inwestycje zagraniczne w branżach bezpośrednio związanych z inwestycjami w nieruchomości dla placówek dyplomatycznych państw niebędących członkami UE wymagały zezwolenia administracyjnego wydawanego przez hiszpańską Radę Ministrów, chyba że istnieje wzajemna umowa w sprawie liberalizacji.

FI: w odniesieniu do Wysp Alandzkich zastrzega się prawo do wymagania uprzedniego zezwolenia.

HU: z zastrzeżeniem wyjątków zawartych w prawodawstwie dotyczącym gruntów ornych zagraniczne osoby fizyczne i prawne nie mogą nabywać gruntów ornych. Zakup nieruchomości przez cudzoziemców podlega otrzymaniu zezwolenia od właściwej krajowej agencji administracji publicznej na podstawie lokalizacji nieruchomości. Bez zobowiązań dla nabywania własności należących do skarbu państwa.

EL: zgodnie z ustawą nr 1892/90 na zakup gruntów położonych blisko granic wymagane jest zezwolenie Ministerstwa Obrony. Zgodnie z praktyką administracyjną nietrudno jest uzyskać zezwolenie na inwestycje bezpośrednie.

HR: bez zobowiązań w odniesieniu do nabywania nieruchomości przez usługodawców, którzy nie mają siedziby w Chorwacji i nie są tam zarejestrowani. Zakup nieruchomości koniecznej do świadczenia usług przez przedsiębiorstwo mające siedzibę i zarejestrowane w Chorwacji jako osoba prawna jest dozwolony. Zakup nieruchomości koniecznej do świadczenia usług przez oddziały wymaga zatwierdzenia przez Ministerstwo Sprawiedliwości. Grunty rolne nie mogą być nabywane przez zagraniczne osoby prawne lub fizyczne.

IE: niezbędna jest wcześniejsza pisemna zgoda Komisji do spraw Własności Ziemi w celu nabycia wszelkich praw do ziemi w Irlandii przez krajowe lub zagraniczne firmy lub cudzoziemców. W przypadku gdy grunty te mają przeznaczenie przemysłowe (inne niż rolnicze), odstępuje się od tego wymogu pod warunkiem potwierdzenia przeznaczenia gruntów przez Ministra ds. Przedsiębiorczości, Handlu i Zatrudnienia. Prawo to nie ma zastosowania do gruntów w obrębie granic miast i miejscowości, w przypadku których zastrzega się prawo do wymagania uprzedniej zgody.

IT: zakup nieruchomości przez zagraniczne osoby fizyczne i prawne możliwy jest pod warunkiem wzajemności.

LT: nabycie na własność gruntu, wód śródlądowych i lasów przez podmioty zagraniczne jest możliwe po spełnieniu kryteriów europejskiej i transatlantyckiej integracji. Procedura nabywania działek, zasady i warunki oraz ograniczenia w tym zakresie są określone w prawie konstytucyjnym.

LV: w odniesieniu do nabywania gruntów rolnych przez obywateli państwa trzeciego, w tym w odniesieniu do procedury udzielania zezwoleń na nabywanie gruntów rolnych.

PL: nabywanie nieruchomości, bezpośrednie i pośrednie, wymaga pozwolenia. Pozwolenie jest wydawane poprzez decyzję administracyjną ministra odpowiedzialnego za sprawy wewnętrzne, za zgodą Ministra Obrony, a w przypadku nieruchomości rolnej – również za zgodą Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Bez zobowiązań dla nabywania nieruchomości będących własnością skarbu państwa, tj. dla uregulowań dotyczących procesu prywatyzacji (dla sposobu 3).

RO: osoby fizyczne nieposiadające obywatelstwa rumuńskiego i miejsca zamieszkania w Rumunii oraz osoby prawne nieposiadające rumuńskiej przynależności państwowej i siedziby głównej w Rumunii nie mogą nabywać praw własności do żadnego rodzaju działek drogą czynności prawnych między żyjącymi.

SI: zastrzega się prawo do wymagania, aby osoby prawne z udziałem kapitału zagranicznego, ustanowione w Republice Słowenii, mogły nabywać nieruchomości na terytorium Republiki Słowenii oraz aby oddziały ustanowione w Republice Słowenii przez osoby zagraniczne mogły nabywać wyłącznie nieruchomości, z wyjątkiem gruntów, niezbędne do prowadzenia działalności gospodarczej, dla której zostały ustanowione. Zgodnie z prawem spółek handlowych oddział ustanowiony w Republice Słowenii nie jest uznawany za osobę prawną, natomiast pod względem działalności jest traktowany na równi ze spółką zależną, zgodnie z art. XXVIII lit. g) GATS.

SK: bez zobowiązań w zakresie nabywania gruntów (dla sposobów 3 i 4); zagraniczne przedsiębiorstwa lub osoby fizyczne nie mogą nabywać gruntów rolnych i leśnych poza granicami terenu zabudowanego należącego do gminy i niektórych innych rodzajów gruntów (np. zasobów naturalnych, jezior, rzek, dróg publicznych itd.).

Uznawanie

UE: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do dyrektyw UE w sprawie wzajemnego uznawania dyplomów. Prawo do wykonywania zawodu objętego regulacjami w jednym państwie członkowskim UE nie przyznaje prawa do wykonywania tego zawodu w innym państwie członkowskim ⁽¹⁾.

Konkretnie w odniesieniu do traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania

UE zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka, który przyznaje zróżnicowane traktowanie zgodnie z istniejącymi międzynarodowymi porozumieniami handlowymi lub inwestycyjnymi albo porozumieniami handlowymi lub inwestycyjnymi podpisanymi przed datą wejścia w życie niniejszej Umowy.

UE zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka, który przyznaje obywatelom lub przedsiębiorstwom zróżnicowane traktowanie w odniesieniu do swobody przedsiębiorczości w drodze istniejących lub przyszłych porozumień dwustronnych między następującymi państwami członkowskimi Unii Europejskiej: Belgia, Cypr, Dania, Francja, Niemcy, Grecja, Irlandia, Włochy, Luksemburg, Niderlandy, Portugalia, Hiszpania i Zjednoczone Królestwo, a jednym z poniższych państw lub księstw: San Marino, Monako, Andora i Państwo Watykańskie.

Unia Europejska zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka, który przyznaje zróżnicowane traktowanie państwu zgodnie z każdym istniejącym lub przyszłym porozumieniem dwustronnym lub wielostronnym, które:

- a) przewiduje utworzenie wewnętrznego rynku usług i inwestycji;
- b) gwarantuje swobodę przedsiębiorczości; lub
- c) wymaga zbliżenia przepisów w odniesieniu do co najmniej jednego sektora gospodarki.

Do celów niniejszej Umowy:

- a) „Wewnętrzny rynek świadczenia usług i inwestycji” oznacza obszar bez granic wewnętrznych, na którym zagwarantowany jest swobodny przepływ osób, usług i kapitału.
- b) „Swoboda przedsiębiorczości” oznacza zobowiązanie do zniesienia zasadniczo wszelkich barier dla przedsiębiorczości między stronami porozumienia w sprawie regionalnej integracji gospodarczej z chwilą wejścia w życie tego porozumienia. Swoboda przedsiębiorczości obejmuje prawo obywateli lub stałych rezydentów państw będących stronami porozumienia w sprawie regionalnej integracji gospodarczej do zakładania i prowadzenia przedsiębiorstw na takich samych warunkach jak te przewidziane dla obywateli lub stałych rezydentów zgodnie z wewnętrznymi przepisami prawa kraju, w którym prowadzone jest takie przedsiębiorstwo.
- c) Zbliżenie przepisów prawnych oznacza:
 - (i) zbliżenie przepisów prawnych co najmniej jednej ze stron porozumienia w sprawie regionalnej integracji gospodarczej z przepisami prawnymi innej strony lub pozostałych stron tego porozumienia; lub
 - (ii) wprowadzenie wspólnych przepisów prawnych do ustawodawstwa krajowego stron porozumienia w sprawie regionalnej integracji gospodarczej.

Takie zbliżenie lub wprowadzenie przepisów prawnych ma miejsce i uznaje się, że miało miejsce tylko wówczas, gdy przepisy prawne zostały wprowadzone do ustawodawstwa krajowego strony lub stron porozumienia w sprawie regionalnej integracji gospodarczej.

Zastrzeżenia sektorowe

BG: niektóre rodzaje działalności gospodarczej związane z eksploatacją lub użytkowaniem własności państwowej uwarunkowane są uzyskaniem zezwolenia na mocy przepisów ustawy o koncesjach.

Przedsiębiorstwa handlowe, w których państwo lub gmina posiada udział kapitałowy przekraczający 50 %, nie mogą realizować żadnych transakcji dotyczących rozporządzania aktywami trwałymi przedsiębiorstwa, zawierać żadnych umów dotyczących zakupu udziałów kapitałowych, najmu, wspólnych działań, kredytów lub zabezpieczenia wierzytelności ani ponosić jakichkolwiek zobowiązań wynikających z weksli, chyba że zezwala na to Agencja Prywatyzacji lub inny organ państwowy lub regionalny, zależnie od tego, który organ jest właściwy.

⁽¹⁾ W celu uzyskania przez obywateli krajów spoza UE uznania ich kwalifikacji obowiązującego na terytorium całej UE konieczne jest porozumienie o wzajemnym uznawaniu, wynegocjowane w ramach określonych w art. 161 niniejszej Umowy.

DK, FI, SE: środki wprowadzane przez Danię, Szwecję i Finlandię w celu promowania współpracy skandynawskiej, takie jak:

- a) wsparcie finansowe projektów badawczo-rozwojowych (Nordic Industrial Fund);
- b) finansowanie studiów wykonalności dla projektów międzynarodowych (Nordic Fund for Project Exports); oraz
- c) pomoc finansowa dla przedsiębiorstw⁽¹⁾ stosujących technologie środowiskowe (Nordic Environment Finance Corporation).

Niniejsze zastrzeżenie pozostaje bez uszczerbku dla wykluczenia strony z udziału w procedurach udzielania zamówień, dotacji lub wsparcia rządowego na rzecz handlu usługami zgodnie z art. 141 niniejszej Umowy.

PT: zniesienie wymogu obywatelstwa w przypadku wykonywania określonych rodzajów działalności i zawodów przez osoby fizyczne świadczące usługi na rzecz państw, w których portugalski jest językiem urzędowym (Angola, Brazylia, Republika Zielonego Przylądka, Gwinea-Bissau, Mozambik, Wyspy Świętego Tomasza i Książęca).

Traktowanie zgodne z zasadą największego uprzywilejowania w sektorze transportu:

UE: dowolny środek, który przyznaje zróżnicowane traktowanie państwu trzeciemu zgodnie z istniejącymi lub przyszłymi umowami dotyczącymi dostępu do śródlądowych dróg wodnych (włączając umowy dotyczące połączenia Ren-Men-Dunaj), który zastrzega niektóre prawa dotyczące ruchu dla podmiotów gospodarczych zlokalizowanych w danych krajach i spełniających kryteria obywatelstwa dotyczące własności. Z zastrzeżeniem rozporządzeń wykonawczych do Konwencji z Mannheim w sprawie żeglugi po Renie. Ta część zastrzeżenia ma zastosowanie jedynie do następujących państw członkowskich UE: BE, FR, DE i NL. Transport śródlądowymi drogami wodnymi (CPC 722).

FI: przyznawanie zróżnicowanego traktowania państwu zgodnie z istniejącymi lub przyszłymi porozumieniami dwustronnymi wyłączającymi statki zarejestrowane pod zagraniczną banderą określonego innego państwa lub zarejestrowane za granicą pojazdy z ogólnego zakazu świadczenia usług kabotażu (w tym transportu kombinowanego: drogowego i kolejowego) w Finlandii na zasadzie wzajemności (część CPC 711, część CPC 712, część CPC 721).

SE: środki mogą być podejmowane na zasadzie wzajemności, co oznacza, że statki z Armenii pływające pod banderą Armenii mogą prowadzić transport kabotażowy w Szwecji w zakresie, w jakim Armenia zezwala statkom zarejestrowanym pod banderą Szwecji na prowadzenie transportu kabotażowego w Armenii. Szczegółowy cel tego zastrzeżenia zależy od treści ewentualnych przyszłych porozumień wzajemnie uzgodnionych między Armenią i Szwecją (CPC 7211, 7212).

BG: w zakresie, w jakim Armenia zezwala usługodawcom z Bułgarii na świadczenie usług przeładunku towarów oraz usług w zakresie przechowywania i magazynowania w portach morskich i rzecznych, w tym usług dotyczących kontenerów i towarów w kontenerach, Bułgaria zezwoli usługodawcom z Armenii na świadczenie usług przeładunku towarów oraz usług w zakresie przechowywania i magazynowania w portach morskich i rzecznych, w tym usług dotyczących kontenerów i towarów w kontenerach, na tych samych warunkach (część CPC 741, część CPC 742).

DE: czarterowanie zagranicznych statków przez konsumentów zamieszkałych w Niemczech może podlegać warunkowi wzajemności (CPC 7213, 7223, 83103).

UE: Unia zastrzega sobie prawo do przyznania zróżnicowanego traktowania państwu zgodnie z istniejącymi lub przyszłymi porozumieniami dwustronnymi w sprawie międzynarodowych przewozów drogowych (w tym transportu kombinowanego – drogowego lub kolejowego) i przewozu osób, zawartymi między UE lub państwami członkowskimi UE a państwem trzecim (CPC 7111, 7112, 7121, 7122, 7123). Takie traktowanie może:

- a) zastrzegać lub ograniczać świadczenie odnośnych usług transportowych pomiędzy umawiającymi się stronami lub na terytorium umawiających się stron do pojazdów zarejestrowanych w każdym z państw będącym umawiającą się stroną⁽²⁾; lub
- b) zapewniać zwolnienia podatkowe dla takich pojazdów.

⁽¹⁾ Stosuje się do przedsiębiorstw wschodnioeuropejskich, które współpracują z jednym lub kilkoma przedsiębiorstwami skandynawskimi.

⁽²⁾ W odniesieniu do Austrii część wyłączenia z najwyższego uprzywilejowania dotyczącego praw przewozowych obejmuje wszystkie państwa, z którymi zawarto lub mogą zostać zawarte w przyszłości porozumienia dwustronne w sprawie transportu drogowego lub inne porozumienia dotyczące transportu drogowego.

BG: środki wprowadzane na podstawie istniejących lub przyszłych umów, które zastrzegają lub ograniczają świadczenie tego rodzaju usług transportowych oraz określają zasady i warunki takiej działalności, w tym pozwoleń na przejazd lub preferencyjnych podatków drogowych, na terytorium Bułgarii lub przez granice Bułgarii (CPC 7111, 7112).

HR: środki stosowane na podstawie istniejących lub przyszłych umów w sprawie transportu drogowego i zastrzegające lub ograniczające świadczenie usług transportowych oraz określające warunki działalności, w tym pozwoleń na przejazd lub preferencyjnych podatków drogowych, w odniesieniu do usług transportu do i z Chorwacji oraz na jej terenie, dla stron, których to dotyczy (CPC 7111, 7112).

CZ: środki wprowadzane na podstawie istniejących lub przyszłych umów i zastrzegające lub ograniczające świadczenie usług transportowych oraz określające warunki prowadzenia działalności przewozowej, w tym pozwoleń na przejazd lub preferencyjnych podatków drogowych, w odniesieniu do transportu do i z Republiki Czeskiej oraz na jej terenie, dla stron umowy, których to dotyczy (CPC 7121, 7122, 7123).

EE: przyznając zróżnicowane traktowanie państwu zgodnie z istniejącymi lub przyszłymi porozumieniami dwustronnymi w sprawie międzynarodowego transportu drogowego (w tym transportu kombinowanego – drogowego lub kolejowego), zastrzegając lub ograniczając świadczenie usług transportowych do i z Estonii oraz na jej terenie na rzecz umawiających się stron do pojazdów zarejestrowanych w każdym z państw będącym stroną umowy i przewidując zwolnienie z podatku w przypadku takich pojazdów.

LT: środki, które są wprowadzane na podstawie umów dwustronnych i określają przepisy dotyczące usług transportowych i warunków prowadzenia działalności, w tym tranzytu dwustronnego i innych pozwoleń na transport do i z Litwy oraz przez jej terytorium dla stron umowy, których to dotyczy, a także podatków drogowych i innych opłat (CPC 7121, 7122, 7123).

SK: środki wprowadzane na podstawie istniejących lub przyszłych umów i zastrzegające lub ograniczające świadczenie usług transportowych oraz określające warunki prowadzenia działalności przewozowej, w tym pozwoleń na przejazd lub preferencyjnych podatków drogowych, w odniesieniu do transportu do i ze Słowacji oraz na jej terenie, dla stron umowy, których to dotyczy (CPC 7121, 7122, 7123).

ES: zezwolenie na ustanowienie obecności handlowej w Hiszpanii może nie zostać wydane usługodawcom pochodzącym z państw, które nie przyznają faktycznego dostępu do rynku usługodawcom z Hiszpanii (CPC 7123).

BG, CZ i SK: środki wprowadzane na podstawie istniejących lub przyszłych umów regulujących prawa przewozowe i warunki prowadzenia działalności oraz świadczenie usług transportowych na terytorium Bułgarii, Republiki Czeskiej i Słowacji oraz pomiędzy tymi państwami.

UE: przyznaje zróżnicowane traktowanie państwu trzeciemu zgodnie z istniejącymi lub przyszłymi porozumieniami dwustronnymi dotyczącymi następujących usług pomocniczych w branży transportu lotniczego:

- a) sprzedaż i marketing usług transportu lotniczego;
- b) usługi związane z komputerowym systemem rezerwacji (CRS); oraz
- c) inne usługi pomocnicze w branży transportu lotniczego takie jak obsługa naziemna i usługi w zakresie eksploatacji portu lotniczego.

W odniesieniu do usług w zakresie naprawy i obsługi technicznej statków powietrznych i ich części UE zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka, który przyznaje zróżnicowane traktowanie państwu trzeciemu zgodnie z istniejącymi lub przyszłymi porozumieniami handlowymi w myśl art. V GATS.

UE: zastrzega sobie prawo do stosowania wymogu, by wyłącznie uznane organizacje upoważnione przez UE mogły prowadzić regulaminowe przeglądy i wydawać świadectwa statkom w imieniu państw członkowskich. Może istnieć wymóg prowadzenia przedsiębiorstwa.

PL: w zakresie, w jakim Armenia zezwala na świadczenie usług transportowych do Armenii i przez jej terytorium przez dostawców przewozu osób i transportu towarowego z Polski, Polska zezwoli na świadczenie usług transportowych do Polski i przez swoje terytorium przez dostawców przewozu osób i transportu towarowego z Armenii na tych samych warunkach.

A. Rolnictwo, łowiectwo, leśnictwo i pozyskiwanie drewna

FR: zakładanie przedsiębiorstw rolniczych przez przedsiębiorstwa spoza UE i nabywanie winnic przez inwestorów spoza UE wymagają zezwolenia.

AT, HR, HU, MT, RO: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w przypadku działalności rolniczej.

CY: udział inwestorów nie może przekraczać 49 %.

FI: Bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w przypadku hodowli reniferów.

IE: ustanowienie działalności w sektorze młynarstwa przez rezydentów armeńskich wymaga zezwolenia.

BG: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w przypadku działalności związanej z pozyskiwaniem drewna.

SE: tylko Lapończycy mogą posiadać renifery i zajmować się ich hodowlą.

B. Rybołówstwo i Akwakultura

UE: dostęp do zasobów biologicznych i łowisk znajdujących się na wodach morskich podlegających suwerenności lub jurysdykcji państw członkowskich UE, jak również ich eksploatacja, mogą być zastrzeżone dla statków rybackich pływających pod banderą terytorium UE, chyba że postanowiono inaczej.

CY: maksymalny poziom udziałów podmiotów spoza UE we własności łodzi rybackiej/ statku nie może przekraczać 49 %, a nabycie takiej własności podlega obowiązkowi uzyskania zezwolenia.

SE: statek uznaje się za szwedzki i mogący pływać pod szwedzką banderą, jeśli ponad połowa udziałów należy do szwedzkich obywateli lub osób prawnych. Rząd może zezwolić zagranicznemu statkowi na pływanie pod szwedzką banderą, jeśli jej działania pozostają pod szwedzką kontrolą lub jego właściciel ma miejsce stałego zamieszkania w Szwecji. Statki, które w co najmniej 50 % należą do obywateli EOG lub przedsiębiorstw posiadających statutową siedzibę, centralną administrację lub główne miejsce prowadzenia działalności w EOG i których działania są kontrolowane ze Szwecji, mogą również zostać zarejestrowane w szwedzkim rejestrze. Profesjonalna licencja połowowa, niezbędna do prowadzenia połowów przemysłowych, może zostać wydana, jeśli połowy mają związek ze szwedzką branżą rybacką. Związek taki może stanowić na przykład wyładowywanie w ciągu roku 50 % połowów (pod względem wartości) w Szwecji, rozpoczynanie połowy rejsów połowowych ze szwedzkiego portu lub posiadanie przez połowę rybaków we flocie miejsca zamieszkania w Szwecji. W przypadku statków o długości przekraczającej pięć metrów, wraz z profesjonalną licencją połowową wymagane jest zezwolenie na działalność statku rybackiego. Zezwolenie jest przyznawane, jeśli między innymi statek jest zarejestrowany w rejestrze krajowym oraz statek ma rzeczywiste związki gospodarcze ze Szwecją. Dowódca statku handlowego lub statku tradycyjnego musi być obywatelem państwa członkowskiego EOG. Wyłączenia mogą być przyznawane przez szwedzką agencję ds. transportu.

SI: zagranicznym statkom rybackim zabrania się połowów lub pozyskiwania ryb i innych morskich organizmów z morza lub z jego dna podczas przepływania przez morze terytorialne Republiki Słowenii. Zakaz ten obejmuje również zagraniczne łodzie rybackie. Statki mają prawo do pływania pod banderą słoweńską, jeżeli więcej niż połowę udziału w statku posiadają obywatele państw Unii Europejskiej lub osoby prawne, których główna siedziba znajduje się w państwie członkowskim Unii Europejskiej. Gospodarstwa akwakultury prowadzące hodowlę organizmów w celu odnowy populacji muszą być zarejestrowane w Słowenii.

UK: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do nabywania statków pływających pod banderą UK, jeżeli inwestycja nie jest w co najmniej 75 % własnością obywateli brytyjskich lub przedsiębiorstw, które są w co najmniej 75 % własnością obywateli brytyjskich, we wszystkich przypadkach będących rezydentami i mających miejsce zamieszkania w UK. Statki muszą być zarządzane, kierowane i kontrolowane z terytorium UK.

C. Górnictwo i wydobywanie

UE: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do osób prawnych kontrolowanych⁽¹⁾ przez osoby fizyczne lub prawne z państwa spoza UE, które reprezentuje ponad 5 % unijnego przywozu ropy naftowej lub gazu ziemnego. Bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do bezpośredniego tworzenia oddziałów (wymagana jest rejestracja).

D. Produkcja

UE: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do osób prawnych kontrolowanych⁽²⁾ przez osoby fizyczne lub prawne z państwa spoza UE, które reprezentuje ponad 5 % unijnego przywozu ropy naftowej lub gazu ziemnego. Bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do bezpośredniego tworzenia oddziałów (wymagana jest rejestracja).

IT: Właściciele wydawnictw i drukarni oraz wydawcy muszą być obywatelami państwa członkowskiego UE. Przedsiębiorstwa muszą posiadać główne siedziby w państwie członkowskim UE.

HR: wymóg w zakresie miejsca zamieszkania dotyczący działalności wydawniczej, poligrafii i reprodukcji zapisanych nośników informacji.

SE: właściciele czasopism drukowanych i wydawanych w Szwecji, którzy są osobami fizycznymi, muszą posiadać miejsce zamieszkania w Szwecji lub być obywatelami EOG. Właściciele takich czasopism, będący osobami prawnymi, muszą mieć siedzibę w EOG. Czasopisma, które są drukowane i wydawane w Szwecji, oraz nagrania techniczne muszą posiadać odpowiedzialnego za nie edytora, który musi posiadać miejsce zamieszkania w Szwecji.

Samodzielne wytwarzanie, przesyłanie i dystrybucja energii elektrycznej, gazu, pary wodnej i gorącej wody⁽³⁾ (z wyłączeniem produkcji elektryczności przy wykorzystaniu energii jądrowej):

UE: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do wytwarzania energii elektrycznej, samodzielnego przesyłania i dystrybucji energii elektrycznej oraz wytwarzania gazu metodami przemysłowymi i dystrybucji paliw gazowych.

Wytwarzanie, przesyłanie i dystrybucja pary wodnej i gorącej wody:

UE: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do osób prawnych kontrolowanych⁽⁴⁾ przez osoby fizyczne lub prawne z państwa spoza UE, które reprezentuje ponad 5 % unijnego przywozu ropy naftowej, energii elektrycznej lub gazu ziemnego. Bez zobowiązań dla bezpośredniego tworzenia oddziałów (wymagana jest rejestracja).

FI: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w przypadku produkcji, transportu i dystrybucji pary i gorącej wody.

1. Usługi biznesowe

Wolne zawody

UE: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do usług w zakresie doradztwa prawnego oraz dokumentacji i świadectw prawnych, świadczonych przez prawników pełniących funkcje publiczne, takich jak notariusze, komornicy sądowi („huissiers de justice”) lub inni urzędnicy państwowi („officiers publics et ministériels”), a także w odniesieniu do usług świadczonych przez urzędników sądowych wyznaczonych urzędowym aktem rządu.

⁽¹⁾ Osoba prawna jest kontrolowana przez inną (jedną lub więcej) osobę fizyczną lub prawną, jeżeli te ostatnie mają prawo do powoływania większości członków zarządu danej osoby prawnej lub do kierowania jej działaniami z prawnego punktu widzenia. W szczególności posiadanie ponad 50 % udziałów w osobie prawnej jest uznane za sprawowanie nad nią kontroli.

⁽²⁾ Osoba prawna jest kontrolowana przez inną (jedną lub więcej) osobę fizyczną lub prawną, jeżeli te ostatnie mają prawo do powoływania większości członków zarządu danej osoby prawnej lub do kierowania jej działaniami z prawnego punktu widzenia. W szczególności posiadanie ponad 50 % udziałów w osobie prawnej jest uznane za sprawowanie nad nią kontroli.

⁽³⁾ Stosuje się horyzontalne ograniczenie w zakresie usług użyteczności publicznej.

⁽⁴⁾ Osoba prawna jest kontrolowana przez inną (jedną lub więcej) osobę fizyczną lub prawną, jeżeli te ostatnie mają prawo do powoływania większości członków zarządu danej osoby prawnej lub do kierowania jej działaniami z prawnego punktu widzenia. W szczególności posiadanie ponad 50 % udziałów w osobie prawnej jest uznane za sprawowanie nad nią kontroli.

UE: pełne członkostwo w organizacjach zawodowych prawników świadczących usługi prawne, wymagane do świadczenia usług prawnych w zakresie prawa krajowego (UE i państwa członkowskiego), podlega wymogowi obywatelstwa lub wymogowi w zakresie miejsca zamieszkania.

AT: w odniesieniu do usług prawnych wymóg obywatelstwa w celu świadczenia usług prawnych poprzez obecność handlową. Udział zagranicznych prawników (którzy muszą posiadać pełne kwalifikacje w swoim państwie rodzimym) w kapitale oraz w wynikach działalności operacyjnej spółki prawniczej nie może przekraczać 25 %. Nie mogą mieć oni decydującego wpływu w procesie podejmowania decyzji. W przypadku zagranicznych inwestorów mniejszościowych lub ich wykwalifikowanych pracowników świadczenie usług prawnych jest dozwolone wyłącznie w odniesieniu do międzynarodowego prawa publicznego i prawodawstwa jurysdykcji, w której mają oni kwalifikacje do występowania jako prawnicy; świadczenie usług prawnych w odniesieniu do prawa krajowego (UE i państwa członkowskiego), w tym występowanie w roli pełnomocnika przed sądami, wymaga pełnego przyjęcia do organizacji zawodowej prawników świadczących usługi prawne, które jest objęte warunkiem obywatelstwa.

AT: w odniesieniu do usług w dziedzinie księgowości, rachunkowości, audytu i doradztwa podatkowego udział w kapitale i prawo głosu osób upoważnionych do wykonywania zawodu zgodnie z prawem zagranicznym nie może przekraczać 25 %.

AT: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do usług medycznych (z wyjątkiem usług psychologów i psychoterapeutów).

AT, BG, HR: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do świadczenia usług prawnych w zakresie właściwego prawa krajowego (prawa UE i prawa poszczególnych państw członkowskich).

AT, CY, EE, MT, SI: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w przypadku usług weterynaryjnych.

BE: w dziedzinie usług prawniczych w Belgii stosuje się ograniczenia kwotowe w odniesieniu do prawników mogących występować przed sądem kasacyjnym („*Cour de cassation*”) w sprawach innych niż karne.

BG: prawnicy zagraniczni mogą świadczyć usługi w zakresie reprezentacji prawnej wyłącznie obywatelom swojego państwa i tylko pod warunkiem stosowania zasady wzajemności oraz we współpracy z prawnikiem bułgarskim. W przypadku świadczenia usług mediacji prawnej wymagane jest miejsce stałego zamieszkania w Bułgarii.

BG: w odniesieniu do usług prawnych niektóre rodzaje form prawnych („*advokatsko sadrujue*” oraz „*advokatsko drujestvo*”) są zastrzeżone dla prawników przyjętych do organizacji zawodowej prawników świadczących usługi prawne w Republice Bułgarii.

BG: Zagraniczne jednostki audytorskie (inne niż z krajów UE i EOG) mogą wykonywać usługi audytorskie wyłącznie pod warunkiem wzajemności i spełnienia wymogu, zgodnie z którym trzy czwarte członków organów zarządzających i biegłych rewidentów wykonujących audyt w imieniu danej jednostki spełnia wymogi odpowiadające wymogom nałożonym na audytorów bułgarskich.

BG: w przypadku świadczenia usług mediacji wymagane jest miejsce stałego zamieszkania w Bułgarii. W odniesieniu do usług podatkowych zastosowanie ma warunek obywatelstwa UE.

BG: w odniesieniu do usług architektonicznych, planowania urbanistycznego i architektury krajobrazu oraz usług inżynierskich i kompleksowych usług inżynierskich zagraniczne osoby prawne i fizyczne posiadające kompetencje licencjonowanego projektanta uznane przez ich prawodawstwo krajowe, mogą niezależnie nadzorować i projektować prace w Bułgarii wyłącznie po pomyślnym przejściu procedury przetargowej oraz w przypadku, gdy zostali wybrani jako wykonawcy na warunkach i zgodnie z procedurą ustanowioną przez ustawę o zamówieniach publicznych.

BG: w odniesieniu do usług architektonicznych, planowania urbanistycznego i architektury krajobrazu oraz usług inżynierskich i kompleksowych usług inżynierskich dla projektów o znaczeniu krajowym lub regionalnym inwestorzy z Armenii muszą działać w ramach spółki osobowej z inwestorami miejscowymi lub jako ich podwykonawcy. W odniesieniu do usług architektonicznych, planowania urbanistycznego i architektury krajobrazu specjaliści zagraniczni muszą posiadać co najmniej dwa lata doświadczenia w dziedzinie budownictwa. Wymóg obywatelstwa ma zastosowanie w przypadku usług planowania urbanistycznego i architektury krajobrazu.

BG: w odniesieniu do usług w zakresie planowania urbanistycznego i architektury krajobrazu zastosowanie ma wymóg obywatelstwa.

BG, CY, MT, SI: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do usług świadczonych przez położne, pielęgniarki, fizjoterapeutów i personel paramedyczny.

CY: wymóg obywatelstwa w odniesieniu do usług architektonicznych, planowania urbanistycznego i architektury krajobrazu oraz usług inżynierskich i kompleksowych usług inżynierskich.

CY: obywatelstwo EOG lub Szwajcarii i status rezydenta (obecność handlowa) są wymagane w odniesieniu do świadczenia usług prawnych, w tym do występowania w roli przedstawiciela prawnego przed sądami. Wspólnikami lub udziałowcami lub członkami zarządu kancelarii prawnej na Cyprze mogą być wyłącznie adwokaci należący do palestry. Zastosowanie mają niedyskryminujące wymogi dotyczące formy prawnej. Pełne członkostwo w palestrze podlega wymogowi obywatelstwa połączonemu z wymogiem w zakresie miejsca zamieszkania.

CZ: obywatelstwo EOG lub Szwajcarii i status rezydenta w Republice Czeskiej są wymagane w odniesieniu do świadczenia usług prawnych w zakresie prawa krajowego (UE i państwa członkowskiego), w tym reprezentowania przed sądami. Zastosowanie mają niedyskryminujące wymogi dotyczące formy prawnej.

CZ, HU, SK: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w przypadku usług położniczych.

CY: zagraniczni audytorzy muszą uzyskać zezwolenie, które uzależnione jest od spełnienia pewnych warunków.

BG, CY, CZ, EE, MT: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do usług medycznych (w tym świadczonych przez psychologów) i stomatologicznych.

CZ, SK: zastrzega się prawo do wymagania, by w odniesieniu do usług audytorskich co najmniej 60 % udziałów kapitałowych lub praw do głosowania zarezerwowane było dla obywateli danego kraju (CPC 86211 i 86212, inne niż usługi w zakresie rachunkowości).

CZ: w odniesieniu do usług medycznych (w tym usług świadczonych przez psychologów), stomatologicznych, położniczych, usług świadczonych przez pielęgniarki, fizjoterapeutów i personel paramedyczny dostęp jest ograniczony wyłącznie do osób fizycznych. Zagraniczne osoby fizyczne zobowiązane są uzyskać zezwolenie właściwego organu.

CZ: w odniesieniu do usług weterynaryjnych dostęp jest ograniczony wyłącznie do osób fizycznych. Wymagane jest posiadanie zezwolenia urzędu weterynaryjnego.

DK: zgodnie z duńską ustawą o wymiarze sprawiedliwości jedynym celem kancelarii prawnej musi być wykonywanie zawodu prawnika. Prawnicy wykonujący zawód prawnika w kancelarii prawnej lub inni pracownicy posiadający w niej udziały muszą być osobiście i solidarnie odpowiedzialni z kancelarią za wszelkie roszczenia wynikające z ich pomocy dla klienta. Ponadto 90 % udziałów w duńskiej kancelarii prawnej musi należeć do prawników posiadających duńską licencję, prawników z UE zarejestrowanych w Danii lub kancelarii prawnych zarejestrowanych w Danii.

DK: świadczenie usług ustawowego audytu wymaga zatwierdzenia jako audytor przez właściwe organy w Danii. Warunkiem takiego zatwierdzenia jest miejsce pobytu w państwie członkowskim UE lub państwie członkowskim EOG. Prawa głosu w zatwierdzonych firmach audytorskich i firmach audytorskich, które nie zostały zatwierdzone zgodnie z przepisami rozporządzenia wdrażającego 8. dyrektywę w sprawie badania ustawowego, nie mogą przekraczać 10 % wszystkich praw głosu.

DK: zagraniczni księgowi mogą wchodzić w spółki osobowe z duńskimi uprawnionymi księgowymi wyłącznie po uzyskaniu zezwolenia od Duńskiego Urzędu ds. Działalności Gospodarczej.

DK: w odniesieniu do usług weterynaryjnych dostęp jest ograniczony wyłącznie do osób fizycznych.

EL: wymóg obywatelstwa w celu uzyskania licencji biegłego rewidenta.

EL: wymóg obywatelstwa dla techników dentystycznych.

ES: może istnieć wymóg, by obecność handlowa do celów świadczenia usług prawnych dotyczących prawa UE i prawa państwa członkowskiego UE miała jedną z form prawnych dozwolonych na mocy prawa krajowego w sposób niedyskryminujący. Również niektóre rodzaje form prawnych mogą być w sposób niedyskryminujący zastrzeżone wyłącznie dla prawników należących do palestry.

FI: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do reprezentowania przed sądami w przypadkach innych niż przez rzeczników patentowych i „asianajaja”.

FI: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do usług społecznych i usług w zakresie zdrowia finansowanych ze środków publicznych lub prywatnych (na przykład medycznych, w tym usług psychologów oraz stomatologicznych; usług położniczych; usług fizjoterapeutów i personelu paramedycznego).

FI: w odniesieniu do usług audytu — wymóg w zakresie miejsca zamieszkania co najmniej jednego z audytorów fińskiej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

FI, HU, NL: wymóg w zakresie miejsca zamieszkania dla rzeczników patentowych (część CPC 861).

FR: w odniesieniu do usług prawnych niektóre rodzaje form prawnych („*association d'avocats*” i „*société en participation d'avocat*”) są zarezerwowane dla prawników w pełni przyjętych do organizacji zawodowej prawników świadczących usługi prawne we Francji. W kancelarii prawnej świadczącej usługi w zakresie prawa francuskiego lub prawa UE co najmniej 75 % udziałowców posiadających 75 % udziałów powinno być prawnikami w pełni przyjętymi do palestry we Francji.

FR: w odniesieniu do usług architektonicznych, medycznych (w tym psychologów) i stomatologicznych, usług świadczonych przez położne i pielęgniarki, fizjoterapeutów i personel paramedyczny, inwestorzy zagraniczni mają dostęp wyłącznie do następujących form prawnych: „*société d'exercice libéral*” (*sociétés anonymes*, *sociétés à responsabilité limitée* lub *sociétés en commandite par actions*) oraz „*société civile professionnelle*”.

FR: wymóg obywatelstwa w odniesieniu do usług medycznych (w tym usług świadczonych przez psychologów), stomatologicznych, położniczych, usług świadczonych przez pielęgniarki, fizjoterapeutów i personel paramedyczny. Jednak w odniesieniu do usług położniczych oraz usług świadczonych przez pielęgniarki, fizjoterapeutów i personel paramedyczny cudzoziemcy mogą uzyskać dostęp do świadczenia tych usług w ramach corocznie ustanawianych kontyngentów.

FR: W przypadku usług weterynaryjnych zastosowanie ma wymóg obywatelstwa i zasada wzajemności.

HR: bez zobowiązań z wyjątkiem doradztwa w zakresie prawa kraju rodzimego, kraju obcego i prawa międzynarodowego. Występowanie jako pełnomocnik stron przed sądem może być świadczone jedynie przez członków Rady Adwokackiej Chorwacji („*odvjetnici*”). Wymóg obywatelstwa w zakresie członkostwa w Radzie Adwokackiej. W postępowaniach, w których występuje element międzynarodowy, strony mogą być reprezentowane przed sądami polubownymi – sądami ad hoc przez prawników będących członkami organizacji zawodowych prawników świadczących usługi prawne w innych państwach.

HR: wymagana jest licencja na świadczenie usług audytorskich.

HR: osoby fizyczne i prawne mogą świadczyć usługi architektoniczne i inżynierskie za zgodą odpowiednio Chorwackiej Izby Architektów i Chorwackiej Izby Inżynierów.

HR: wszystkie osoby świadczące usługi pacjentom bezpośrednio/zajmujące się leczeniem pacjentów muszą posiadać licencję wydaną przez izbę zawodową.

EL: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do techników dentystycznych. Obywatelstwo UE wymagane jest, aby uzyskać licencję biegłego rewidenta i w przypadku usług weterynaryjnych.

ES: biegli rewidenci oraz prawnicy zajmujący się własnością przemysłową podlegają wymogowi obywatelstwa UE.

HU: przedsiębiorstwo powinno przyjąć formę spółki osobowej z węgierskim adwokatem uprawnionym do występowania przed sądem (*ügyvéd*) lub spółki z kancelarią adwokacką uprawnioną do występowania przed sądem (*ügyvédi iroda*), bądź z przedstawicielstwem.

HU: wymóg w zakresie miejsca zamieszkania dla osób spoza EOG świadczących usługi weterynaryjne.

LV: wymóg obywatelstwa dla zaprzysiężonych adwokatów, dla których zastrzeżona jest reprezentacja prawna w sprawach karnych.

LV: w spółce handlowej biegłych rewidentów ponad 50 % udziału dającego prawo do głosowania muszą posiadać biegli rewidenci lub spółki handlowe biegłych rewidentów z UE lub EOG. Prawnicy z innych państw mogą występować jako adwokaci w sądach tylko na podstawie umów dwustronnych w sprawie wzajemnej pomocy prawnej.

LT: wymóg obywatelstwa dla rzeczników patentowych.

LT: w odniesieniu do usług audytorskich sprawozdanie audytora musi zostać opracowane wspólnie z audytorem posiadającym uprawnienia do wykonywania zawodu na Litwie. Co najmniej trzy czwarte udziałów przedsiębiorstwa audytorskiego musi należeć do audytorów lub przedsiębiorstw audytorskich z UE lub EOG. Nie jest dozwolone zakładanie działalności w formie publicznej spółki akcyjnej (AB).

LT: prawnicy z innych państw mogą występować jako adwokaci w sądach tylko na podstawie umów dwustronnych w sprawie wzajemnej pomocy prawnej.

LT: w odniesieniu do usług medycznych (w tym usług psychologów) i stomatologicznych świadczenie usług uwarunkowane jest zezwoleniem wydawanym na podstawie planu usług zdrowotnych, opracowanego w odniesieniu do potrzeb, z uwzględnieniem liczby ludności oraz świadczonych już usług medycznych i stomatologicznych.

PL: inne rodzaje formy prawnej są co prawda dostępne dla prawników z UE, jednak zagraniczni prawnicy mogą zakładać spółki wyłącznie w formie spółki jawnej, partnerskiej i spółki komandytowej.

PL: wymóg obywatelstwa UE w przypadku świadczenia usług weterynaryjnych. Obywatele innych krajów mogą ubiegać się o zezwolenie na wykonywanie zawodu.

PL: wymóg obywatelstwa w przypadku świadczenia usług audytorskich.

PT: w odniesieniu do usług prawnych wymóg obywatelstwa dla dostępu do zawodu „*solicitadores*” oraz dla rzeczników patentowych.

SK: wymóg w zakresie miejsca zamieszkania w odniesieniu do rejestracji w izbie zawodowej oraz świadczenia usług architektonicznych, inżynierskich i weterynaryjnych. Świadczenie usług weterynaryjnych jest ograniczone do osób fizycznych.

SK: obywatelstwo EOG lub Szwajcarii i status rezydenta (obecność handlowa) są wymagane w odniesieniu do świadczenia usług prawnych w zakresie prawa krajowego, w tym reprezentowania przed sądami.

SE: w przypadku usług prawnych do członkostwa w palestrze, będącego warunkiem używania szwedzkiego tytułu „*advokat*”, wymagane jest miejsce zamieszkania w UE, EOG lub Szwajcarii. Zwolnienie z powyższego wymogu może być przyznawane przez zarząd szwedzkiej Rady Adwokackiej. Członkostwo w palestrze nie jest niezbędne do świadczenia usług prawnych dotyczących prawa krajowego. Członek szwedzkiej palestry może być zatrudniony wyłącznie przez innego członka palestry lub spółkę prowadzącą działalność członka palestry. Członek palestry może być jednak zatrudniony przez zagraniczną spółkę. Właściwy organ może przyznać zwolnienie z tego wymogu. Istnieją zobowiązania EOG związane z wyznaczaniem osoby zatwierdzającej plan ekonomiczny.

SE: usługi w zakresie ustawowego audytu niektórych podmiotów prawnych, między innymi wszystkich spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, a także osób fizycznych, mogą świadczyć wyłącznie audytorzy zatwierdzeni w Szwecji. Wyłącznie audytorzy zatwierdzeni w Szwecji i zarejestrowane publiczne firmy rachunkowe mogą być udziałowcami lub tworzyć spółki osobowe w spółkach, które dokonują specjalistycznego audytu (do celów urzędowych). Do uzyskania zatwierdzenia lub zezwolenia niezbędne jest miejsce zamieszkania w państwie EOG lub w Szwajcarii. Tytuły „zatwierdzonego audytora” i „upoważnionego audytora” mogą być wykorzystywane wyłącznie przez audytorów zatwierdzonych lub upoważnionych w Szwecji. Audytorzy spółdzielczych stowarzyszeń gospodarczych i niektórych innych przedsiębiorstw, którzy nie są zatwierdzonymi lub upoważnionymi księgowymi, muszą posiadać miejsce zamieszkania w EOG. Właściwy organ może przyznać zwolnienia z tego wymogu. (CPC 86211 i 86212, inne niż usługi w zakresie rachunkowości).

SI: reprezentowanie klientów przed sądem za wynagrodzeniem jest uzależnione od obecności handlowej w Republice Słowenii. Zagraniczny prawnik, który ma prawo do wykonywania zawodu prawnika w obcym kraju, może świadczyć usługi prawne lub wykonywać zawód prawnika na warunkach określonych w art. 34a ustawy o adwokaturze, pod warunkiem że spełniony jest warunek rzeczywistej wzajemności. Ministerstwo Sprawiedliwości weryfikuje przestrzeganie warunku wzajemności. Obecność handlowa dla adwokatów mianowanych przez słoweńską Radę Adwokacką jest ograniczona do spółek jednoosobowych, kancelarii prawnych z ograniczoną odpowiedzialnością (spółek) lub kancelarii prawnych z nieograniczoną odpowiedzialnością (spółek). Działalność kancelarii prawnych jest ograniczona do działalności prawniczej. Wspólnikami w kancelarii prawnej mogą być wyłącznie adwokaci.

SI: brak traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do usług w dziedzinie księgowości, rachunkowości i audytu. Wymagana obecność handlowa. Jednostka audytorska z państwa trzeciego może posiadać udziały w słoweńskiej firmie audytorskiej lub tworzyć spółki osobowe pod warunkiem, że na mocy prawa kraju, w którym jednostka ta jest zarejestrowana, słoweńskie spółki audytorskie mogą posiadać udziały lub tworzyć spółki osobowe. Wymóg stałego miejsca zamieszkania w Słowenii dla co najmniej jednego członka zarządu spółki audytorskiej z siedzibą w Słowenii.

SI: lekarze, dentyści, położne, pielęgniarki i farmaceuci muszą posiadać licencję wydaną przez izbę zawodową, pozostali pracownicy służby zdrowia muszą być zarejestrowani.

SI: brak traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do usług z zakresu medycyny społecznej, usług sanitarnych, epidemiologicznych, medyczo-ekologicznych; zaopatrzenia w krew, preparaty z krwi i organy do transplantacji oraz usług z zakresu autopsji.

Sprzedaż detaliczna produktów farmaceutycznych oraz towarów medycznych i ortopedycznych⁽¹⁾ (CPC 63211).

AT: sprzedaż detaliczna produktów leczniczych i szczególnych towarów medycznych może odbywać się wyłącznie w aptekach. Do prowadzenia apteki wymagane jest obywatelstwo EOG lub Szwajcarii. Dzierżawcy i osoby zarządzające apteką muszą mieć obywatelstwo państwa członkowskiego EOG lub Szwajcarii.

BG: wymóg w zakresie stałego miejsca zamieszkania farmaceutów.

CY: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do sprzedaży detalicznej wyrobów farmaceutycznych, medycznych i ortopedycznych oraz dostaw produktów leczniczych i innych usług świadczonych przez farmaceutów (CPC 63211).

DE: tylko osoby fizyczne mogą świadczyć publicznie detaliczne usługi sprzedaży produktów leczniczych i szczególnych produktów farmaceutycznych. Wymóg w zakresie miejsca zamieszkania w celu otrzymania licencji farmaceuty lub otwarcia apteki, w której sprzedawane są detalicznie produkty lecznicze i niektóre produkty medyczne. Osoby, które nie zdały niemieckiego egzaminu na farmaceutę mogą otrzymać tylko licencję umożliwiającą przejęcie apteki, która funkcjonuje od co najmniej trzech lat. Warunek ten nie ma zastosowania do zatwierdzonych wnioskodawców, których kwalifikacje zostały już uznane w innych celach. Ponadto wnioskodawcy muszą spełniać warunek wykonywania działalności zawodowej farmaceuty w Niemczech przez co najmniej trzy kolejne lata. Obywatele państw niebędących członkami EOG nie mogą uzyskać licencji na założenie apteki.

EE: sprzedaż detaliczna produktów leczniczych i szczególnych towarów medycznych może odbywać się wyłącznie w aptekach. Sprzedaż wysyłkowa produktów leczniczych oraz wysyłanie pocztą lub przesyłką kurierską produktów leczniczych zamówionych przez internet są zabronione.

EL: usługi sprzedaży detalicznej produktów farmaceutycznych i szczególnych produktów medycznych mogą świadczyć tylko osoby fizyczne będące licencjonowanymi farmaceutami oraz spółki założone przez osoby będące licencjonowanymi farmaceutami. Do prowadzenia apteki wymagane jest obywatelstwo EOG lub Szwajcarii.

ES: usługi sprzedaży detalicznej farmaceutycznych i szczególnych produktów medycznych mogą świadczyć tylko osoby fizyczne. Żaden farmaceuta nie może otrzymać więcej niż jednej licencji. Zezwolenie na założenie działalności uwarunkowane jest przeprowadzeniem testu potrzeb ekonomicznych. Główne kryteria: gęstość zaludnienia na danym obszarze.

⁽¹⁾ Sprzedaż produktów farmaceutycznych na wolnym rynku, podobnie jak świadczenie innych usług, podlega wymogowi uzyskania licencji i kwalifikacji oraz procedurom stosowanym w państwach członkowskich Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą ogólną działalność ta jest zastrzeżona dla farmaceutów. W niektórych państwach członkowskich Unii Europejskiej tylko sprzedaż leków na receptę jest zastrzeżona dla farmaceutów.

FI, SE: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do sprzedaży detalicznej wyrobów farmaceutycznych oraz dostaw produktów leczniczych kierowanych do ogółu społeczeństwa (CPC 63211).

FR: do prowadzenia apteki wymagane jest obywatelstwo EOG lub Szwajcarii. Zagraniczni farmaceuci mogą uzyskać pozwolenie na założenie działalności w ramach corocznie ustanawianych kontyngentów.

HU: do prowadzenia apteki wymagane jest obywatelstwo EOG lub Szwajcarii.

IT: wymóg w zakresie miejsca zamieszkania w celu otrzymania licencji farmaceuty lub otwarcia apteki, w której sprzedawane są detalicznie produkty farmaceutyczne i niektóre produkty medyczne.

LT: sprzedaż detaliczna produktów leczniczych konsumentom może odbywać się wyłącznie w aptekach. Internetowa sprzedaż produktów leczniczych na receptę jest zabroniona.

LV: w celu rozpoczęcia prowadzenia niezależnej apteki zagraniczny farmaceuta lub asystent farmaceuty, wykształcony w państwie, które nie jest państwem członkowskim UE lub państwem członkowskim EOG, musi przepracować co najmniej rok w aptece pod nadzorem farmaceuty.

SI: usługi farmaceutyczne na poziomie podstawowym w Słowenii są świadczone przez gminy. Sieć usług farmaceutycznych składa się z publicznych punktów aptecznych będących własnością gmin, a także prywatnych aptek posiadających koncesję (których większościowym udziałowcem musi być zawodowy farmaceuta). Sprzedaż wysyłkowa produktów farmaceutycznych na receptę jest zabroniona.

SK: wymóg w zakresie miejsca zamieszkania.

Usługi badawczo-rozwojowe

UE: Unia zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania środków dotyczących usług badawczo-rozwojowych, które otrzymują publiczne finansowanie lub pomoc państwa w jakiegokolwiek formie, a przez to uznawanych za niefinansowane ze środków prywatnych, przy czym wyłączne prawa lub zezwolenia mogą być przyznawane jedynie obywatelom państw członkowskich UE i osobom prawnym UE, których główna siedziba znajduje się na terytorium UE (CPC 851, CPC 852, CPC 853).

Usługi w zakresie nieruchomości

CY: wymóg obywatelstwa.

DK: do celów świadczenia usług w zakresie nieruchomości przez osobę fizyczną przebywającą na terytorium Danii tytułu „pośrednika w obrocie nieruchomościami” zgodnie z sekcją 6 ust. 1 ustawy o sprzedaży nieruchomości określającą wymogi wpisu do rejestru, w tym miejsce zamieszkania w UE, EOG lub w Szwajcarii, mogą używać jedynie uprawnieni pośrednicy w obrocie nieruchomościami będący osobami fizycznymi, którzy zostali wpisani do rejestru pośredników w obrocie nieruchomościami. Ustawa o sprzedaży nieruchomości ma zastosowanie jedynie do świadczenia klientom usług w zakresie nieruchomości, natomiast nie ma zastosowania do dzierżawy nieruchomości.

PT: osoby fizyczne muszą posiadać miejsce zamieszkania w państwie członkowskim EOG. Osoby prawne muszą być zarejestrowane w państwie członkowskim EOG.

Usługi najmu lub dzierżawy bez obsługi

A. W odniesieniu do statków

AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: brak traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w przypadku utworzenia spółki akcyjnej do celów obsługi floty pod banderą krajową państwa, w którym utworzono spółkę.

CY: maksymalny poziom udziałów podmiotów spoza UE we własności statku nie może przekraczać 49 %.

LT: statki muszą stanowić własność litewskich osób fizycznych lub spółek założonych na terytorium Litwy.

SE: w przypadku udziału podmiotów armeńskich we własności statku, w celu pływania pod szwedzką banderą, konieczne jest wykazanie szwedzkiego większościowego wpływu na działalność.

B. W odniesieniu do statków powietrznych

UE: statki powietrzne używane przez przewoźników lotniczych UE muszą być zarejestrowane w państwie członkowskim UE wydającym licencję przewoźnikowi lub – jeżeli państwo członkowskie UE wydające licencję na to pozwala – w innym miejscu w UE. Rejestracja może podlegać wymogowi, by statek powietrzny stanowił własność osoby fizycznej spełniającej szczególne kryteria obywatelstwa lub przedsiębiorstwa spełniającego szczególne kryteria dotyczące własności i kontroli kapitału.

C. W odniesieniu do pozostałego sprzętu transportowego

SE: wymóg w zakresie miejsca zamieszkania w EOG (CPC 83101).

D. Inne

BE, FR: zastrzega się prawo do przyjmowania lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do świadczenia usług w zakresie wypożyczania i wynajmu taśm wideo (CPC 83202).

Pozostałe usługi biznesowe

UE: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do usług związanych z rolnictwem, łowiectwem i leśnictwem (CPC 881); rybołówstwem (CPC 882) i produkcją (CPC 884 i 885), z wyjątkiem usług w zakresie doradztwa i konsultingu.

BG, CY, CZ, DE, EE, ES, FI, HR, IE, LV, LT, MT, PL, PT, RO, SK, SI, SE: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do usług poszukiwania personelu kierowniczego (CPC 87201).

AT, BE, BG, CY, CZ, EE, ES, FI, HR, LV, LT, MT, PL, PT, RO, SI i SK: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w przypadku usług wyszukiwania miejsca pracy i pracowników (CPC 87202).

AT, BG, CY, CZ, DE, EE, FI, FR, HR, IT, IE, LV, LT, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SK, SI: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w przypadku usług pozyskiwania biurowego personelu pomocniczego (CPC 87203).

UE, z wyjątkiem HU i SE: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do usług w zakresie pozyskiwania pracowników świadczących pomoc domową, innych niż pracownicy handlowi, przemysłowi, personel pielęgniarski i inny. Wymagane jest miejsce zamieszkania lub obecność handlowa oraz może istnieć wymóg obywatelstwa.

EU, z wyjątkiem BE, DK, EL, ES, FR, HU, IE, IT, LU, NL, SE, UK: wymóg obywatelstwa i wymóg w zakresie miejsca zamieszkania w przypadku usług pozyskiwania personelu.

EU, z wyjątkiem AT i SE: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do usług detektywistycznych. Wymagane jest miejsce zamieszkania lub obecność handlowa oraz może istnieć wymóg obywatelstwa.

AT: w odniesieniu do usług wyszukiwania miejsc pracy i pracowników, leasingu pracowniczego i pozyskiwania personelu (CPC 8720) zezwolenie może zostać przyznane wyłącznie osobom prawnym posiadającym główną siedzibę w EOG, a członkowie zarządu lub wspólnicy zarządzający/udziałowcy upoważnieni do reprezentowania osoby prawnej muszą być obywatelami EOG oraz posiadać miejsce zamieszkania w EOG.

BG, CY, CZ, DK, EE, FI, HR, LT, LV, MT, PL, RO, SL, SK: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do usług ochroniarskich (CPC 87302, 87303, 87304, 87305, 87309).

BG, SK, HR, HU: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do urzędowych tłumaczeń pisemnych i ustnych (CPC 87905).

BE: w odniesieniu do usług ochroniarskich wymagane jest w przypadku kierowników obywatelstwo UE i miejsce zamieszkania w UE. W odniesieniu do usług informacji kredytowej zastrzega się prawo do ustanowienia wymogu obywatelstwa w przypadku baz danych dotyczących kredytów konsumenckich (część CPC 87901). Wymóg obywatelstwa dla osób świadczących usługi agencji inkasa.

BG: wymóg obywatelstwa oraz wymóg założenia działalności dla usług fotografii lotniczej, geodezji, pomiarów katastralnych oraz kartografii związanej z badaniem ruchów skorupy ziemskiej. Bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w przypadku usług detektywistycznych; usług w zakresie badań i analiz technicznych, usług na zlecenie w zakresie naprawy i demontażu sprzętu wykorzystywanego na polach naftowych i gazowych. Bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą najwyższego uprzywilejowania w odniesieniu do urzędowych tłumaczeń pisemnych i ustnych.

CY: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do usług w zakresie badań i analiz technicznych lub usług geologicznych, geofizycznych, geodezyjnych i kartograficznych.

CZ: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do usług świadczonych przez agencje inkasa.

DE: wymóg obywatelstwa dla przysięgłych tłumaczy ustnych.

DE: wymóg obywatelstwa i wymóg w zakresie miejsca zamieszkania w przypadku usług wyszukiwania miejsc pracy i pracowników.

DK: wymóg w zakresie miejsca zamieszkania dla osób ubiegających się o zezwolenie na świadczenie usług ochroniarskich, a także dla menedżerów i większości członków zarządu podmiotów prawnych ubiegających się o zezwolenie na prowadzenie usług ochroniarskich. Status rezydenta nie jest jednak wymagany, jeżeli możliwość świadczenia takich usług wynika z umów międzynarodowych lub decyzji wydanych przez Ministra Sprawiedliwości. Bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do świadczenia usług dozoru lotnisk.

EE: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w przypadku usług ochroniarskich. Wymóg obywatelstwa państwa UE dla tłumaczy przysięgłych.

ES: w odniesieniu do usług ochroniarskich: wymóg obywatelstwa (przynależności krajowej) państwa EOG dla osób fizycznych i prawnych oraz dla prywatnych pracowników ochrony.

FI: wymóg w zakresie miejsca zamieszkania w EOG dla certyfikowanych tłumaczy pisemnych.

FR: w przypadku inwestorów zagranicznych wymagane jest specjalne zezwolenie na świadczenie usług w zakresie poszukiwań i badań złóż w związku z usługami w zakresie konsultingu naukowego i technicznego.

HR: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do usług detektywistycznych i ochroniarskich. W odniesieniu do usług poligraficznych i wydawniczych stosuje się wymóg w zakresie miejsca zamieszkania dla wydawcy i rady redakcyjnej.

HU: wymóg uzyskania zezwolenia i wymóg w zakresie miejsca zamieszkania w odniesieniu do usług arbitrażu i postępowania rozjemczego (CPC 86602).

IT: wymóg obywatelstwa Włoch lub państwa UE i wymóg w zakresie miejsca zamieszkania we Włoszech lub państwie UE w celu uzyskania zezwolenia niezbędnego do świadczenia usług ochrony. Właściciele wydawnictw i drukarni oraz wydawcy muszą być obywatelami państwa członkowskiego UE. Przedsiębiorstwa muszą posiadać główne siedziby w państwie członkowskim UE. Bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do usług świadczonych przez agencje inkasa oraz biura kredytowe.

LV: w przypadku usług detektywistycznych wyłącznie przedsiębiorstwa detektywistyczne, których kierownik i każda osoba posiadająca biuro w ramach ich administracji jest obywatelem UE lub EOG, mogą otrzymać zezwolenie. W odniesieniu do usług ochroniarskich co najmniej połowa kapitału zakładowego powinna należeć do osób fizycznych lub prawnych UE lub EOG, aby możliwe było uzyskanie zezwolenia. Prawa do prowadzenia działalności w sektorze wydawniczym przyznawane są wyłącznie osobom prawnym (nie ich oddziałom), które zostały zarejestrowane w danym państwie.

LT: działalność usług ochroniarskich może być podejmowana wyłącznie przez osoby będące obywatelami państwa EOG lub państwa członkowskiego NATO. Prawa do prowadzenia działalności w sektorze wydawniczym przyznawane są wyłącznie osobom prawnym (nie ich oddziałom), które zostały zarejestrowane w danym państwie.

LT: w przypadku usług poligraficznych i wydawniczych (CPC 88442) zastrzega się prawo do ograniczenia obecności handlowej do zarejestrowanych osób prawnych.

UE, z wyjątkiem NL: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w przypadku usług cechowania (część CPC 893).

NL: do świadczenia usług cechowania wymagana jest obecność handlowa w Niderlandach. Cechowanie wyrobów z metali szlachetnych jest obecnie objęte monopolem państwowym dwóch podmiotów niderlandzkich (część CPC 893).

PL: w odniesieniu do usług detektywistycznych licencja zawodowa może być przyznana osobie będącej obywatelem Polski lub obywatelowi innego państwa członkowskiego UE, państwa EOG lub Szwajcarii. W odniesieniu do usług ochroniarskich licencja zawodowa może być przyznana wyłącznie osobie będącej obywatelem Polski lub obywatelowi innego państwa członkowskiego UE, państwa EOG lub Szwajcarii. Wymóg obywatelstwa UE dla tłumaczy przysięgłych. Wymóg polskiego obywatelstwa w przypadku świadczenia usług fotografii lotniczej oraz w stosunku do redaktorów naczelnych gazet i czasopism.

PT: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w przypadku usług detektywistycznych. Wymóg obywatelstwa UE w stosunku do inwestorów oferujących usługi świadczone przez agencje inkasa oraz usługi świadczone przez biura kredytowe. Wymóg obywatelstwa w przypadku specjalistycznego personelu świadczącego usługi ochroniarskie.

RO: w przypadku usług sprzątnięcia budynków wymóg obywatelstwa dla specjalistów.

SE: osoby fizyczne będące właścicielami czasopism, które są drukowane i wydawane w Szwecji, muszą posiadać miejsce zamieszkania w Szwecji lub być obywatelami EOG. Właściciele takich czasopism, będący osobami prawnymi, muszą mieć siedzibę w EOG. Czasopisma, które są drukowane i wydawane w Szwecji, oraz nagrania techniczne muszą posiadać odpowiedzialnego za nie edytora, który musi posiadać miejsce zamieszkania w Szwecji.

SK: w odniesieniu do usług detektywistycznych i ochroniarskich, licencje mogą być przyznawane wyłącznie, jeżeli nie występuje zagrożenie bezpieczeństwa oraz jeżeli wszyscy kierownicy są obywatelami UE, EOG lub Szwajcarii.

2. Usługi komunikacyjne

UE: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do usług nadawania, z wyłączeniem transmisji drogą satelitarną. Nadawanie określa się jako nieprzerwany ciąg transmisji wymagany do rozpowszechniania sygnałów programów telewizyjnych i radiowych dla ogółu społeczeństwa, z wyłączeniem transmisji („contribution links”) między operatorami.

BE: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do usług z transmisji drogą satelitarną.

3. Budownictwo i pokrewne usługi inżynierskie

CY: zastosowanie mają szczególne warunki, a prowadzenie działalności wymaga zezwolenia w przypadku obywateli państw trzecich.

4. Usługi w zakresie dystrybucji

UE: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do dystrybucji broni, amunicji i środków wybuchowych oraz innych materiałów wojskowych, dystrybucji produktów chemicznych, metali (i kamieni) szlachetnych.

UE: wymóg obywatelstwa i wymóg w zakresie miejsca zamieszkania ma zastosowanie w niektórych państwach w przypadku osób prowadzących apteki oraz działających jako sprzedawcy wyrobów tytoniowych.

HR: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do dystrybucji tytoniu i wyrobów tytoniowych.

FR: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do przyznawania praw wyłącznych w obszarze handlu detalicznego tytoniem.

FI: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do sprzedaży alkoholu (część CPC 62112, 62226, 63107, 8929) i produktów farmaceutycznych (CPC 62251, 62117, 8929).

AT: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do sprzedaży produktów farmaceutycznych, z wyjątkiem sprzedaży detalicznej produktów farmaceutycznych, medycznych i ortopedycznych (CPC 63211). W odniesieniu do sprzedaży detalicznej tytoniu (CPC 63108) o zezwolenie na prowadzenie działalności jako sprzedawca wyrobów tytoniowych mogą ubiegać się wyłącznie osoby fizyczne (pierwszeństwo przysznaje się obywatelom państw EOG).

BG: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą najwyższego uprzywilejowania w odniesieniu do dystrybucji napojów alkoholowych, produktów chemicznych, tytoniu i produktów tytoniowych, produktów farmaceutycznych, produktów medycznych i ortopedycznych, broni, amunicji i sprzętu wojskowego, ropy naftowej i produktów ropy naftowej, gazu, metali szlachetnych i kamieni szlachetnych.

DE: Tylko osoby fizyczne mogą świadczyć publicznie detaliczne usługi sprzedaży produktów farmaceutycznych i szczególnych produktów medycznych. Wymóg w zakresie miejsca zamieszkania w celu otrzymania licencji farmaceuty lub otwarcia apteki, w której sprzedawane są detalicznie produkty lecznicze i niektóre produkty farmaceutyczne. Obywatele innych państw i osoby, które nie zdały niemieckiego egzaminu na farmaceutę mogą otrzymać tylko licencję umożliwiającą przejście apteki, która funkcjonuje od co najmniej trzech lat. Warunek ten nie ma zastosowania do zatwierdzonych wnioskodawców, których kwalifikacje zostały już uznane w innych celach. Ponadto wnioskodawcy muszą spełniać warunek wykonywania działalności zawodowej farmaceuty w Niemczech przez co najmniej trzy kolejne lata. Obywatele państw niebędących członkami EOG nie mogą uzyskać licencji na założenie apteki.

ES: monopol państwa na sprzedaż detaliczną wyrobów tytoniowych. Do założenia działalności wymagane jest obywatelstwo państwa członkowskiego UE.

IT: w odniesieniu do dystrybucji wyrobów tytoniowych (część CPC 6222, część CPC 6310), wymóg obywatelstwa UE dla pośredników pomiędzy hurtownikami i detalistami, właścicieli sklepów („magazzini”).

SE: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do sprzedaży detalicznej napojów alkoholowych.

6. Usługi w zakresie ochrony środowiska

UE: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do świadczenia usług związanych ze zbieraniem, oczyszczaniem i dystrybucją wody do gospodarstw domowych, użytkowników przemysłowych, handlowych i innych, w tym dostarczaniem wody pitnej, oraz gospodarką wodną.

SK: do przetwarzania i recyklingu zużytych baterii i akumulatorów, olei odpadowych, starych samochodów i odpadów urządzeń elektrycznych i elektronicznych wymagana jest rejestracja w państwie członkowskim UE lub państwie członkowskim EOG (wymóg miejsca siedziby) (część CPC 9402).

7. Usługi finansowe ⁽¹⁾

UE: wyłącznie przedsiębiorstwa posiadające siedzibę statutową w UE mogą działać jako depozytariusze aktywów funduszy inwestycyjnych. Założenie wyspecjalizowanego przedsiębiorstwa zarządzającego posiadającego siedzibę zarządu i siedzibę statutową w tym samym państwie członkowskim jest wymagane w celu wykonywania czynności związanych z zarządzaniem funduszami powierniczymi i przedsiębiorstwami inwestycyjnymi.

AT: licencja dla oddziałów ubezpieczycieli zagranicznych nie zostanie wydana jeżeli ubezpieczyciel zagraniczny nie posiada formy prawnej, odpowiadającej lub porównywalnej do spółki akcyjnej lub towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych. Zarząd oddziału musi składać się z dwóch osób fizycznych zamieszkałych w Austrii.

⁽¹⁾ Zastosowanie ma ograniczenie horyzontalne w zakresie różnic w traktowaniu oddziałów i jednostek zależnych. Zagraniczne oddziały mogą uzyskać zezwolenie na prowadzenie działalności na terytorium państwa członkowskiego wyłącznie po spełnieniu warunków przewidzianych w odpowiednim krajowym prawodawstwie danego państwa członkowskiego oraz mogą zostać zobowiązane do spełnienia pewnych określonych wymogów ostrożnościowych.

BG: ubezpieczenia emerytalne realizowane są poprzez udział w zarejestrowanych zakładach ubezpieczeń emerytalnych (nie jest dozwolona forma oddziału). Obowiązuje wymóg miejsca stałego zamieszkania w Bułgarii w odniesieniu do przewodniczącego zarządu i przewodniczącego rady dyrektorów. Przed założeniem oddziału lub agencji w celu obsługi niektórych grup ubezpieczeń zagraniczny ubezpieczyciel musi posiadać zezwolenie na prowadzenie działalności w tych samych grupach ubezpieczeń w państwie pochodzenia. Pośrednicy ubezpieczeniowi podlegają obowiązkowi krajowej rejestracji (nie jest dozwolona forma oddziału). Wymóg w zakresie miejsca zamieszkania obowiązuje członków personelu zarządzającego oraz organu nadzorczego zakładu ubezpieczeń lub reasekuracji i wszystkie osoby uprawnione do zarządzania zakładem ubezpieczeń lub reasekuracji lub reprezentowania zakładu ubezpieczeń lub reasekuracji.

CY: jedynie członkowie (maklerzy) Giełdy Cypryjskiej mogą prowadzić działalność pośrednictwa w zakresie papierów wartościowych na Cyprze. Przedsiębiorstwo maklerskie może zostać zarejestrowane jako członek Giełdy Cypryjskiej jedynie wówczas, gdy zostało założone i zarejestrowane zgodnie z cypryjskim prawem spółek (nie jest dozwolona forma oddziału).

DE: obowiązkowe ubezpieczenia lotnicze mogą zostać zagwarantowane jedynie przez spółkę zależną mającą siedzibę w UE lub przez oddział mający siedzibę w Niemczech. Jeżeli zagraniczny zakład ubezpieczeń zarejestrował oddział w Niemczech, może on zawierać umowy ubezpieczeniowe w Niemczech odnoszące się do transportu międzynarodowego wyłącznie za pośrednictwem oddziału mającego siedzibę w Niemczech.

DK: w odniesieniu do ubezpieczeń i usług związanych z ubezpieczeniami zastrzega się prawo do wymagania, aby żadne osoby ani przedsiębiorstwa (w tym towarzystwa ubezpieczeniowe) inne niż te, które uzyskały zezwolenie na mocy duńskiego prawa lub ze strony organów duńskich, nie mogły w celach handlowych w Danii uczestniczyć w realizacji ubezpieczeń bezpośrednich wobec osób zamieszkujących w Danii, statków duńskich lub nieruchomości w Danii. Dania zachowuje prawo do wymagania, aby obowiązkowe ubezpieczenia lotnicze mogły być wydawane jedynie przez przedsiębiorstwa mające siedzibę w UE.

EE: w odniesieniu do ubezpieczeń bezpośrednich: organ zarządzający ubezpieczeniowej spółki akcyjnej z udziałem kapitału zagranicznego może mieć w swoim składzie obywatele innych państw jedynie proporcjonalnie do zagranicznego udziału we własności, przy czym ich liczba nie może przekraczać połowy członków organu zarządzającego. Szef kierownictwa firmy zależnej lub spółki niezależnej musi mieć miejsce stałego zamieszkania w Estonii. Przy przyjmowaniu depozytów zastrzega się prawo do wymagania uzyskania zezwolenia od estońskiej Komisji Nadzoru Finansowego oraz rejestracji działalności jako spółki akcyjnej, spółki zależnej lub oddziału zgodnie z przepisami prawa estońskiego.

EL: w odniesieniu do usług ubezpieczeniowych i związanych z ubezpieczeniami swoboda przedsiębiorczości nie obejmuje tworzenia przedstawicielstw i innych stałych obecności spółek ubezpieczeniowych, poza przypadkami, w których przedstawicielstwa te zarejestrowane są jako agencje, oddziały lub siedziby główne.

ES: przed założeniem oddziału lub agencji w celu obsługi niektórych grup ubezpieczeń, zagraniczny ubezpieczyciel musi posiadać zezwolenie na prowadzenie działalności w tych samych grupach ubezpieczeń w państwie pochodzenia od co najmniej pięciu lat. Od osób wykonujących zawód aktuarusza wymaga się stałego miejsca zamieszkania lub trzech lat doświadczenia zawodowego.

HR: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do usług rozrachunkowych i rozliczeniowych, których jedynym dostawcą w Chorwacji jest Centralna Agencja Depozytowa, przy czym dostęp do usług Centralnej Agencji Depozytowej jest przyznawany osobom niebędącym rezydentami w sposób niedyskryminujący.

HU: świadczenie usług w zakresie ubezpieczeń bezpośrednich na terytorium Węgier przez zakłady ubezpieczeń niemające siedziby w UE dozwolone jest tylko za pośrednictwem oddziału zarejestrowanego na Węgrzech. W odniesieniu do usług bankowych i innych usług finansowych (z wyłączeniem ubezpieczeń) oddziały zagranicznych instytucji nie mogą świadczyć usług w dziedzinie zarządzania aktywami dla prywatnych funduszy emerytalnych lub zarządzania kapitałem podwyższonego ryzyka. Zarząd instytucji finansowej powinien składać się z co najmniej dwóch członków będących obywatelami Węgier, rezydentami na Węgrzech w rozumieniu odpowiednich przepisów dotyczących cudzoziemców, i posiadających miejsce stałego zamieszkania na Węgrzech od co najmniej roku.

IE: w przypadku systemów zbiorowego inwestowania tworzonych jako fundusze powiernicze i przedsiębiorstwa o zmiennym kapitale (innych niż przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe, UCITS) należy zarejestrować przedsiębiorstwo powiernicze lub depozytariuszowe i zarządzające w Irlandii lub w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej (nie jest dozwolona forma oddziału). W przypadku inwestycyjnych spółek komandytowych co najmniej jeden komplementariusz musi być zarejestrowany w Irlandii. W celu funkcjonowania jako członek giełdy papierów wartościowych w Irlandii dany podmiot musi: a) być upoważniony w Irlandii, co wymaga, aby był on zarejestrowany lub był spółką osobową, z główną/prawną siedzibą w Irlandii, lub b) być upoważniony w innym państwie członkowskim UE zgodnie z dyrektywą Unii Europejskiej w sprawie inwestycji i usług.

PT: w odniesieniu do usług bankowych i pozostałych usług finansowych (oprócz usług ubezpieczeniowych), usługi w zakresie zarządzania funduszami emerytalnymi mogą być świadczone wyłącznie przez przedsiębiorstwa zarejestrowane w Portugalii i wyspecjalizowane w tym celu oraz przez zakłady ubezpieczeń mające siedzibę w Portugalii i upoważnione do podejmowania działalności związanej z ubezpieczeniami na życie lub przez podmioty upoważnione do zarządzania funduszami emerytalnymi w innych państwach członkowskich UE. W odniesieniu do usług ubezpieczeniowych i związanych z ubezpieczeniami, w celu utworzenia oddziału w Portugalii, zagraniczne zakłady ubezpieczeń muszą wykazać wcześniejsze doświadczenie operacyjne wynoszące co najmniej pięć lat. Tworzenie oddziałów bezpośrednich nie jest dozwolone w przypadku pośrednictwa ubezpieczeniowego, które zarezerwowane jest dla przedsiębiorstw utworzonych zgodnie z prawem państwa członkowskiego UE. Polisy ubezpieczeń w zakresie transportu lotniczego i morskiego, obejmujące towary, statki powietrzne, kadłuby i odpowiedzialność cywilną mogą być wystawiane jedynie przez przedsiębiorstwa mające siedzibę w Unii Europejskiej.

FI: w przypadku zakładów ubezpieczeń zapewniających ustawowe ubezpieczenia emerytalne: co najmniej połowa założycieli i członków rady dyrektorów oraz rady nadzorczej musi mieć miejsce zamieszkania w UE, chyba że właściwe organy przyznały zwolnienie. Inne zakłady ubezpieczeń niż zakłady zapewniające ustawowe ubezpieczenia emerytalne: miejsce zamieszkania w UE wymagane w stosunku do co najmniej jednego członka rady dyrektorów i rady nadzorczej oraz dyrektora zarządzającego. Agent armeńskiego zakładu ubezpieczeń musi posiadać miejsce zamieszkania w Finlandii, chyba że zakład posiada swoją główną siedzibę w UE. Zagraniczni ubezpieczyciele nie mogą otrzymać licencji w Finlandii jako oddział do prowadzenia ustawowych ubezpieczeń emerytalnych. Wyłącznie ubezpieczyciele mający główną siedzibę w UE lub oddział w Finlandii mogą oferować bezpośrednio usługi ubezpieczeniowe (w tym koasekurację). Świadczenie usług brokerów ubezpieczeniowych podlega wymogowi stałego miejsca prowadzenia działalności w UE. Zastosowanie mogą mieć wymogi w zakresie miejsca zamieszkania dla członków rady dyrektorów. W przypadku usług bankowych: wymóg w zakresie miejsca zamieszkania w stosunku do co najmniej jednego z założycieli, jednego członka rady dyrektorów i rady nadzorczej, dyrektora zarządzającego i osoby upoważnionej do składania podpisu w imieniu instytucji kredytowej.

IT: zastrzega się prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do działalności „*consulenti finanziari*” (doradców finansowych). W celu uzyskania zezwolenia na zarządzanie systemem rozliczeń papierów wartościowych we Włoszech przedsiębiorstwo musi być zarejestrowane we Włoszech (nie jest dozwolona forma oddziału). W celu uzyskania zezwolenia na usługi związane z zarządzaniem centralnymi depozytami papierów wartościowych we Włoszech przedsiębiorstwa muszą być zarejestrowane we Włoszech (nie jest dozwolona forma oddziału). W przypadku systemów zbiorowego inwestowania innych niż przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe, UCITS, zharmonizowane w ramach prawodawstw UE, wymaga się, aby powiernik/depozytariusz był zarejestrowany we Włoszech lub w innym państwie członkowskim UE i posiadał oddział we Włoszech. Przedsiębiorstwa zarządzające UCITS niezharmonizowane w ramach prawodawstw UE również muszą być zarejestrowane we Włoszech (nie jest dozwolona forma oddziału). Wyłącznie banki, zakłady ubezpieczeń, przedsiębiorstwa inwestycyjne i zharmonizowane w ramach prawodawstw UE przedsiębiorstwa zarządzające UCITS, mające główną siedzibę w UE oraz UCITS zarejestrowane we Włoszech mogą prowadzić działalność w zakresie zarządzania środkami funduszu emerytalnego. Prowadząc działalność związaną ze sprzedażą bezpośrednią, pośrednicy muszą korzystać z uprawnionych sprzedawców usług finansowych wpisanych do rejestru we Włoszech. Przedstawicielstwa pośredników zagranicznych nie mogą prowadzić działalności mającej na celu świadczenie usług inwestycyjnych.

LT: dla celów zarządzania aktywami wymagane jest założenie wyspecjalizowanego przedsiębiorstwa zarządzającego (nie jest dozwolona forma oddziału). Wyłącznie przedsiębiorstwa posiadające swoją statutową siedzibę lub oddział na Litwie mogą działać jako depozytariusze funduszy emerytalnych. Wyłącznie banki posiadające swoją statutową siedzibę lub oddział na Litwie i upoważnione do świadczenia usług inwestycyjnych w UE lub w jednym z państw EOG mogą działać jako depozytariusze aktywów funduszy emerytalnych. Co najmniej jeden kierownik administracji bankowej musi posiadać znajomość języka litewskiego i mieć miejsce stałego zamieszkania na Litwie.

PL: pośrednicy ubezpieczeniowi podlegają obowiązkowi krajowej rejestracji (nie jest dozwolona forma oddziału). Zastrzega się prawo do wymagania, by w przypadku dostarczania i przekazywania informacji finansowych, przetwarzania danych finansowych i dostarczania związanego z tym oprogramowania ustanowiony został wymóg korzystania z publicznej sieci telekomunikacyjnej lub sieci innego autoryzowanego operatora. Zagraniczne zakłady ubezpieczeń mogą podejmować i prowadzić działalność ubezpieczeniową w Polsce tylko za pośrednictwem swoich głównych oddziałów.

RO: w odniesieniu do usług bankowych i pozostałych usług finansowych (z wyłączeniem ubezpieczeń): uczestnikami rynku są rumuńskie osoby prawne utworzone jako spółki akcyjne zgodnie z przepisami prawa spółek. Alternatywnymi systemami obrotu może zarządzać operator systemu ustanowiony zgodnie z warunkami opisanymi powyżej lub firma inwestycyjna zatwierdzona przez CNVM.

SK: obywatele zagraniczni mogą założyć zakład ubezpieczeń w formie spółki akcyjnej lub mogą prowadzić działalność ubezpieczeniową poprzez swoje spółki zależne posiadające siedzibę statutową (nie jest dozwolona forma oddziału) na Słowacji. Na Słowacji usługi inwestycyjne mogą być świadczone przez banki, przedsiębiorstwa inwestycyjne, fundusze inwestycyjne i pośredników w obrocie papierami wartościowymi ustanowionych w formie spółki akcyjnej o kapitale akcyjnym przewidzianym w przepisach prawa (nie jest dozwolona forma oddziału).

SE: świadczenie usług w zakresie ubezpieczeń bezpośrednich jest dopuszczalne wyłącznie poprzez usługodawcę świadczącego usługi ubezpieczeniowe posiadającego zezwolenie w Szwecji i pod warunkiem że zagraniczny usługodawca i szwedzki zakład ubezpieczeń należą do tej samej grupy firm lub zawarły umowę o współpracy. Przedsiębiorstwa prowadzące działalność brokerską w zakresie ubezpieczeń, które nie zostały zarejestrowane w Szwecji, mogą być utworzone wyłącznie w formie oddziału. Założyciel banku oszczędnościowego musi być osobą fizyczną zamieszkałą w EOG.

SI: brak traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do usług ubezpieczeniowych i powiązanych usług pośrednictwa, z wyjątkiem ubezpieczenia od ryzyka odnoszącego się do: (i) żeglugi morskiej i zarobkowego transportu lotniczego oraz lotów kosmicznych i transportu ładunków w przestrzeni kosmicznej (włączając satelity), przy czym ubezpieczenie to obejmuje niektóre lub wszystkie z następujących pozycji: transportowane towary, pojazd transportujący towary oraz wszelką odpowiedzialność z nimi związaną; oraz (ii) towarów w transycie międzynarodowym. Brak traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do usług bankowych i innych usług finansowych z wyjątkiem wszelkiego rodzaju kredytów i pożyczek, przyjmowania gwarancji i zobowiązań ze strony zagranicznych instytucji kredytowych przez krajowe osoby prawne i wyłącznych właścicieli, dostarczania i przekazywania informacji finansowych oraz przetwarzania danych finansowych i udostępniania związanego z nimi oprogramowania przez usługodawców świadczących inne usługi finansowe, doradztwa i innych pomocniczych usług finansowych w odniesieniu do wszystkich tych rodzajów działalności, w tym badań zdolności kredytowej i analizy kredytowej, badań i doradztwa w odniesieniu do inwestycji i tworzenia portfela aktywów oraz doradztwa w zakresie nabywania oraz restrukturyzacji i strategii przedsiębiorstw. Wymagana obecność handlowa. Bez zobowiązań dla udziału w prywatyzowanych bankach i dla prywatnych funduszy emerytalnych (funduszy nieobowiązkowych ubezpieczeń emerytalnych).

8. Usługi w zakresie ochrony zdrowia, usługi społeczne oraz usługi w zakresie edukacji

UE: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do wszystkich usług zdrowotnych, społecznych i edukacyjnych, które otrzymują publiczne finansowanie lub pomoc państwa w jakiegokolwiek formie, a przez to nie są uznawane za finansowane ze środków prywatnych.

UE: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do świadczenia wszelkich finansowanych ze środków prywatnych usług w zakresie ochrony zdrowia innych niż finansowane ze środków prywatnych usługi szpitalne, usługi pogotowia ratunkowego i usługi w zakresie ochrony zdrowia świadczone w obiektach zapewniających zakwaterowanie, inne niż usługi szpitalne (objęte CPC 9311, 93192 i 93193).

UE: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do prowadzenia działalności lub świadczenia usług w ramach powszechnego programu emerytalnego lub ustawowego systemu ubezpieczeń społecznych.

UE: w odniesieniu do usług w zakresie edukacji finansowanych ze środków publicznych wymogi obywatelstwa mogą mieć zastosowanie dla większości członków zarządu.

UE: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do świadczenia pozostałych usług w zakresie edukacji finansowanych ze środków prywatnych, tj. usług innych niż sklasyfikowane jako usługi w zakresie edukacji podstawowej, średniej, wyższej i dla dorosłych.

BG, CY, FI, MT, RO SE: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do świadczenia usług w zakresie edukacji podstawowej i średniej finansowanej ze środków prywatnych (CPC 921, 922).

AT, SI, PL: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do świadczenia usług pogotowia ratunkowego finansowanych ze środków prywatnych (CPC 93192).

BG: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do usług szpitalnych, usług pogotowia ratunkowego i usług placówek opieki zdrowotnej zapewniających zakwaterowanie innych niż usługi szpitalne (CPC 9311, 93192, 93193).

DE: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do prowadzenia systemu zabezpieczenia społecznego w Niemczech, którego usługi mogą być świadczone przez różne przedsiębiorstwa lub podmioty i obejmują konkurencyjne elementy, które tym samym nie są „usługami świadczonymi wyłącznie w związku z wykonywaniem władzy publicznej”.

DE: Niemcy zastrzegają sobie prawo do przyznania lepszego traktowania w kontekście dwustronnej umowy handlowej w odniesieniu do świadczenia usług zdrowotnych i społecznych (CPC 93).

CY, CZ, FI, HR, HU, MT, NL, PL, RO, SE, SI, SK: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do świadczenia wszelkich usług społecznych finansowanych ze środków prywatnych (CPC 933).

BE, DE, DK, EL, ES, FR, IE, IT, PT, UK: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do świadczenia usług społecznych finansowanych ze środków prywatnych innych niż usługi związane z domami rekonwalescencji i opieki społecznej oraz domami spokojnej starości.

CY, CZ, MT, SE, SK: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do finansowanych ze środków prywatnych usług szpitalnych, usług pogotowia ratunkowego i usług placówek opieki zdrowotnej zapewniających zakwaterowanie innych niż usługi szpitalne (CPC 9311, 93192, 93193).

DE: Niemcy zastrzegają sobie prawo do zachowania tytułu własności narodowej do finansowanych ze środków prywatnych szpitali prowadzonych przez niemieckie siły zbrojne. Niemcy zastrzegają sobie prawo do znacjonalizowania innych kluczowych szpitali finansowanych ze środków prywatnych.

FR: w odniesieniu do usług w zakresie ochrony zdrowia i usług społecznych inne rodzaje form prawnych są dostępne dla inwestorów z UE, natomiast inwestorzy zagraniczni mogą zakładać spółki wyłącznie w formie „*société d'exercice liberal*” i „*société civile professionnelle*”. Wykonywanie funkcji kierowniczych wymaga uzyskania zezwolenia. W procedurze udzielania zezwoleń bierze się pod uwagę dostępność kierowników miejscowych.

FR: w odniesieniu do usług szkolnictwa podstawowego, średniego i wyższego (CPC 921, 922, 923): Wymóg obywatelstwa dla nauczycieli placówek oświatowych finansowanych ze środków prywatnych. Obywatele innych państw mogą jednak uzyskać zezwolenie na nauczanie od odpowiednich organów. Obywatele innych państw mogą też uzyskać zezwolenie na założenie i prowadzenie placówki oświatowej. Zezwoleń tego typu udziela się według uznania.

FI: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do usług społecznych i usług w zakresie zdrowia finansowanych ze środków prywatnych.

BG: zagraniczne szkoły wyższe nie mogą otwierać swoich oddziałów na terytorium Republiki Bułgarii. Zagraniczne szkoły wyższe mogą otwierać fakultety, departamenty, instytuty i kolegia w Bułgarii wyłącznie w ramach struktury wyższych szkół bułgarskich oraz we współpracy z nimi.

EL: w odniesieniu do usług szkolnictwa wyższego brak zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania dla tworzenia instytucji szkolnictwa wydających dyplomy uznawane przez państwo. Kształcenie na poziomie wyższym może być prowadzone wyłącznie przez samorządne instytucje będące osobami prawnymi prawa publicznego. Prawo umożliwia jednak mieszkańcom i podmiotom z siedzibą w UE (osobom fizycznym lub prawnym) zakładanie prywatnych instytucji szkolnictwa wyższego wydających certyfikaty, które nie są uznawane za równoważne wyższemu wykształceniu. Warunek obywatelstwa UE dla właścicieli i większości członków zarządu oraz dla nauczycieli w szkołach podstawowych i średnich finansowanych ze środków prywatnych.

ES: aby otworzyć szkołę wyższą finansowaną ze środków prywatnych, która wydaje uznawane dyplomy lub przyznaje uznane stopnie naukowe, wymagane jest zezwolenie; procedura obejmuje uzyskanie opinii Parlamentu. Stosowany jest test potrzeb ekonomicznych; główne kryteria to liczebność populacji i gęstość rozmieszczenia istniejących placówek.

HR, SI: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do usług szkolnictwa podstawowego (CPC 921)

AT, BG, CY, FI, MT, RO, SE: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do usług szkolnictwa wyższego finansowanych ze środków prywatnych (CPC 923).

CZ: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do usług szkolnictwa wyższego, wyłączając usługi w zakresie edukacji technicznej i zawodowej na poziomie pomaturalnym (CPC 92310).

CY, FI, MT, RO, SE: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do usług kształcenia dorosłych (CPC 924).

AT: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do usług szkół dla dorosłych świadczonych za pomocą programów radiowych lub telewizyjnych (CPC 924).

SK: zastrzega się prawo do wymogu dotyczącego miejsca zamieszkania w EOG wobec dostawców usług w zakresie szkolnictwa innych niż usługi w zakresie edukacji technicznej i zawodowej na poziomie pomaturalnym (CPC 92310). Zastrzega się prawo do wymagania, aby większość członków zarządu przedsiębiorstwa świadczącego usługi w zakresie edukacji była obywatelami Republiki Słowackiej (CPC 921, 922, 923, 924).

SE: Szwecja zastrzega prawo do wprowadzania i utrzymywania wszelkich środków w odniesieniu do dostawców usług w zakresie edukacji, którzy uzyskali zgodę organów publicznych na świadczenie usług edukacyjnych. To zastrzeżenie ma zastosowanie do dostawców usług w zakresie edukacji finansowanych ze środków publicznych i prywatnych, z pewnego rodzaju wsparciem państwa, między innymi dostawców usług w zakresie edukacji uznanych przez państwo, dostawców usług związanych z edukacją pod państwowym nadzorem lub edukacji upoważniającej do otrzymania stypendium.

BE, UK: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do świadczenia usług pogotowia ratunkowego finansowanych ze środków prywatnych lub finansowanych ze środków prywatnych usług placówek opieki zdrowotnej zapewniających zakwaterowanie, innych niż usługi szpitalne.

9. Usługi związane z turystyką i podróżami

BG, CY, EL, ES, FR: wymóg obywatelstwa dla przewodników turystycznych.

BG: w przypadku usług związanych z turystyką i podróżami liczba zagranicznych członków kierownictwa nie może być większa niż liczba członków kierownictwa będących obywatelami Bułgarii w przypadku, gdy poziom publicznego udziału (własność skarbu państwa lub samorządów) w kapitale zakładowym bułgarskiej spółki przekracza 50 %.

BG: w przypadku hoteli, restauracji i usług cateringowych (z wyłączeniem cateringu w usługach transportu lotniczego) wymagana jest rejestracja (nie jest dozwolona forma oddziału).

CY: zezwolenie na utworzenie i prowadzenie biura/agencji podróży i turystyki, a także przedłużenie zezwolenia na prowadzenie działalności istniejącego biura jest przyznawane wyłącznie osobom prawnym lub fizycznym UE. Zagraniczni dostawcy usług muszą być reprezentowani przez biuro podróży posiadające siedzibę statutową na Cyprze.

IT: przewodnicy turystyczni spoza państw UE muszą uzyskać odpowiednią licencję.

HR: lokalizacja na terenach chronionych o wyjątkowych walorach historycznych i artystycznych oraz na terenach parków narodowych i krajobrazowych wymaga zgody rządu Republiki Chorwacji.

LT: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do świadczenia usług przewodników turystycznych przez przewodników zagranicznych, które mogą być świadczone wyłącznie na podstawie umów (lub kontraktów) dwustronnych na zasadzie wzajemności.

10. Usługi w zakresie rekreacji, kultury i sportu (inne niż usługi audiowizualne)

UE: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do wszystkich usług w zakresie rekreacji, kultury i sportu nieujętych w zobowiązaniach w załączniku VIII-B (Wykaz zobowiązań dotyczących transgranicznego świadczenia usług) w sprawie transgranicznego świadczenia usług.

Usługi rozrywkowe (obejmujące między innymi teatr, koncerty na żywo, cyrk i dyskoteki)

CY, CZ, FI, HR, MT, PL, RO, SI, SK: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do usług rozrywkowych (obejmujących między innymi teatr, koncerty na żywo, cyrk i dyskoteki).

BG: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania, z wyjątkiem usług rozrywkowych producentów teatralnych, zespołów muzycznych oraz orkiestr (CPC 96191); usług świadczonych przez autorów, kompozytorów, rzeźbiarzy, artystów estradowych i innych artystów indywidualnych (CPC 96192) oraz pomocniczych usług związanych z teatrem (CPC 96193).

EE: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do innych usług rozrywkowych (CPC 96199), z wyjątkiem usług kinowych.

LV, LT: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania z wyjątkiem działalności prowadzenia kin (część CPC 96199).

Usługi agencji informacyjnych i prasowych

BG, CY, CZ, EE, HU, LT, MT, RO, PL, SI, SK: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do świadczenia usług agencji informacyjnych i prasowych (CPC 962).

FR: udział zagraniczny w istniejących przedsiębiorstwach wydawniczych publikujących w języku francuskim nie może przekraczać 20 % kapitału lub praw do głosowania w przedsiębiorstwie. Bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do usług agencji informacyjnych.

Usługi związane ze sportem oraz pozostałe usługi w zakresie rekreacji

UE: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do usług związanych z grami losowymi i zakładami wzajemnymi.

AT, SI: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do usług szkół narciarskich i przewodników górskich.

BG, CY, CZ, EE, HR, LV, MT, PL, RO, SK: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do usług związanych ze sportem (CPC 9641).

Usługi bibliotek, archiwów, muzeów oraz pozostałe usługi w zakresie kultury

UE (z wyjątkiem AT): bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do usług bibliotek, archiwów, muzeów oraz pozostałych usług w zakresie kultury (CPC 963).

11. Usługi transportowe

UE: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do świadczenia usług w zakresie transportu kosmicznego, wynajmu statków kosmicznych (CPC 733, część CPC 734) oraz usług pomocniczych dla transportu kosmicznego.

UE, z wyjątkiem FI: w odniesieniu do usług transportu kombinowanego, wyłącznie przewoźnicy z siedzibą w państwie członkowskim, którzy spełniają warunki dostępu do zawodu i dostępu do rynku transportu towarów między państwami członkowskimi, mogą, w kontekście operacji transportu kombinowanego pomiędzy państwami członkowskimi, wykonywać początkowe lub końcowe odcinki transportu drogowego, stanowiące integralną część operacji transportu kombinowanego, obejmujące przekroczenie granicy lub nieobejmujące przekroczenia granicy. Zastosowanie mają ograniczenia dotyczące poszczególnych rodzajów transportu. Można przyjąć niezbędne środki w celu zapewnienia, by podatki od środków transportowych mające zastosowanie do pojazdów drogowych wykorzystywanych w transporcie kombinowanym były obniżane lub zwracane.

AT, BG, CY, CZ, EE, HR, HU, LT, LV, MT, PL, RO, SE, SI, SK: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do świadczenia usług transportu kombinowanego.

Usługi pomocnicze w branży transportowej

UE: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do świadczenia usług pilotażowych i usług cumowniczych (usługi pomocnicze dla transportu morskiego i transportu śródlądowymi drogami wodnymi).

UE: Unia zastrzega sobie prawo do wymagania, aby wyłącznie statki pływające pod banderą państwa członkowskiego UE mogły świadczyć usługi związane z pchaniem i holowaniem (usługi pomocnicze dla transportu morskiego i transportu śródlądowymi drogami wodnymi).

SI: zastrzega się prawo do wymagania, by odprawę celną w transporcie morskim, transporcie śródlądowymi drogami wodnymi, transporcie kolejowym i transporcie drogowym mogły przeprowadzać wyłącznie osoby prawne mające siedzibę w Republice Słowenii (nie jest dozwolona forma oddziału).

Transport morski i usługi pomocnicze

UE: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w przypadku utworzenia spółki akcyjnej do celów obsługi floty pod banderą krajową państwa, w którym utworzono spółkę.

UE: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do krajowego transportu kabotażowego lub narodowości członków załogi.

BG: prawo do świadczenia usług pomocniczych w branży transportu morskiego wymagające używania statków może być przyznane jedynie statkom pływającym pod banderą bułgarską. Zakaz bezpośredniego tworzenia oddziałów (w przypadku świadczenia usług pomocniczych dla transportu morskiego wymagana jest rejestracja przedsiębiorstwa).

CY: wymóg obywatelstwa dla właścicieli statków pływających pod banderą cypryjską:

- a) osoby fizyczne: ponad 50 % udziałów w statku musi być własnością obywateli UE/EOG.
- b) osoby prawne: 100 % udziałów musi być własnością przedsiębiorstw mających siedzibę w UE/EOG albo przedsiębiorstw, które mają siedzibę poza UE/EOG, ale są kontrolowane przez obywateli UE/EOG. Określenie „są kontrolowane” oznacza, że albo ponad 50 % udziałów przedsiębiorstwa jest własnością obywateli UE lub EOG, albo większość dyrektorów przedsiębiorstwa jest obywatelami UE lub EOG. W obu tych przypadkach przedsiębiorstwa muszą posiadać upoważnionego przedstawiciela na Cyprze lub zarządzanie statkiem musi zostać powierzone cypryjskiej lub unijnej spółce zajmującej się zarządzaniem statkami, prowadzącej działalność na Cyprze.

DK: osoby fizyczne niebędące rezydentami w UE nie mogą być właścicielami statków pływających pod duńską banderą. Przedsiębiorstwa spoza UE/EOG oraz wspólnie posiadane przedsiębiorstwa żeglugowe („partrederi”) mogą być właścicielami statków pływających pod duńską banderą tylko wówczas, gdy: statki te są faktycznie zarządzane, kontrolowane i obsługiwane poprzez główny lub podporządkowany podmiot należący do właściciela w Danii, tj. spółkę zależną, oddział lub agencję zatrudniającą pracowników posiadających stałe upoważnienie do działania w imieniu właściciela. Podmioty świadczące usługi pilotażowe mogą prowadzić działalność w Danii tylko wówczas, gdy są rezydentami w państwie członkowskim UE/EOG oraz są zarejestrowane i zatwierdzone przez władze duńskie zgodnie z duńską ustawą o usługach pilotażowych.

ES: aby zarejestrować statek w Rejestrze Specjalnym, spółka będąca właścicielem statku musi posiadać siedzibę na Wyspach Kanaryjskich.

HR: w przypadku usług pomocniczych w branży transportu morskiego zagraniczna osoba prawna musi ustanowić spółkę w Chorwacji, która powinna otrzymać koncesję od władz zarządzających portem, na skutek procedury przetargu publicznego. Liczba usługodawców może być ograniczona w zależności od przepustowości portu.

HR: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do: c) usług w zakresie odprawy celnej, d) usług w zakresie obsługi stacji kontenerowej i magazynowania, e) usług agencji morskich oraz f) usług spedycji morskiej.

W przypadku a) usług w zakresie przeładunku towarów przewożonych drogą morską, b) usług w zakresie przechowywania i magazynowania, j) pozostałych usług wspierających i pomocniczych (włączając catering), h) usług związanych z pchaniem i holowaniem oraz i) usług wspierających w branży transportu morskiego: zagraniczna osoba prawna musi ustanowić spółkę w Chorwacji, która powinna otrzymać koncesję od władz zarządzających portem, na skutek procedury przetargu publicznego. Liczba usługodawców może być ograniczona w zależności od przepustowości portu.

FI: usługi mogą być świadczone jedynie przez jednostki pływające pod banderą fińską.

Transport wodny śródlądowy⁽¹⁾ i usługi pomocnicze

UE: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do krajowego transportu kabotażowego lub narodowości członków załogi. Środki oparte na istniejących lub przyszłych umowach dotyczących dostępu do śródlądowych dróg wodnych (włączając umowy dotyczące połączenia Ren-Men-Dunaj) zastrzegają niektóre prawa dotyczące ruchu dla podmiotów gospodarczych zlokalizowanych w danych państwach i spełniających kryteria obywatelstwa dotyczące własności. Z zastrzeżeniem rozporządzeń wykonawczych do Konwencji z Mannheim w sprawie żeglugi po Renie.

HR: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do transportu śródlądowymi drogami wodnymi.

UE, z wyjątkiem LV i MT: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w przypadku utworzenia spółki akcyjnej do celów obsługi floty pod banderą krajową państwa, w którym utworzono spółkę.

⁽¹⁾ Włącznie z usługami pomocniczymi w branży transportu śródlądowymi drogami wodnymi.

AT: w odniesieniu do transportu śródlądowymi drogami wodnymi oraz usług pomocniczych dla transportu śródlądowymi drogami wodnymi (wynajmu statków z załogą, usług związanych z pchaniem i holowaniem, usług pilotażowych i cumowniczych, usług pomocy nawigacyjnej oraz usług w zakresie eksploatacji portów i dróg wodnych) koncesja jest przyznawana wyłącznie osobom prawnym zarejestrowanym w EOG, a ponad 50 % kapitału akcyjnego i kapitału obrotowego, praw głosu i większość w zarządzie są zarezerwowane dla obywateli EOG.

HU: może być wymagany udział państwa w przedsiębiorstwie.

Transport lotniczy i usługi pomocnicze

Warunki wzajemnego dostępu do rynku w transporcie lotniczym są określone w Umowie pomiędzy Unią Europejską i jej państwami członkowskimi a Republiką Armenii w sprawie ustanowienia wspólnego obszaru lotniczego.

UE: statek powietrzny używany przez przewoźników lotniczych UE musi być zarejestrowany w państwie członkowskim UE wydającym licencję przewoźnikowi lub – jeżeli państwo członkowskie UE wydające licencję na to pozwala – w innym miejscu w UE. Rejestracja może podlegać wymogowi, by statek powietrzny stanowił własność osoby fizycznej spełniającej szczególne kryteria obywatelstwa lub przedsiębiorstwa spełniającego szczególne kryteria dotyczące własności i kontroli kapitału. W drodze wyjątku armeński przewoźnik lotniczy może, w niektórych okolicznościach, oddać w dzierżawę przewoźnikowi w UE statek powietrzny zarejestrowany w Armenii, w celu zaspokojenia wyjątkowych potrzeb przewoźnika w UE, związanych ze zwiększonym zapotrzebowaniem sezonowym lub potrzebą pokonania trudności operacyjnych, które nie mogą być zaspokojone w racjonalny sposób przez dzierżawę statków powietrznych zarejestrowanych w UE, pod warunkiem uzyskania tymczasowego zezwolenia od państwa członkowskiego UE, które wydało licencję danemu przewoźnikowi w UE. W odniesieniu do wynajmu statków powietrznych z załogą, statek powietrzny musi stanowić własność osoby fizycznej spełniającej szczególne kryteria obywatelstwa lub przynależności państwowej bądź osoby prawnej spełniającej szczególne kryteria dotyczące własności i kontroli kapitału. Statek powietrzny musi być obsługiwany przez przewoźnika lotniczego należącego do osoby fizycznej spełniającej szczególne kryteria obywatelstwa lub przynależności państwowej bądź osoby prawnej spełniającej szczególne kryteria dotyczące własności i kontroli kapitału.

UE: w odniesieniu do usług obsługi naziemnej wymagane może być posiadanie siedziby na terytorium UE. Poziom otwarcia usług obsługi naziemnej jest uzależniony od rozmiarów portu lotniczego. Liczba dostawców w poszczególnych portach lotniczych może być ograniczona. W przypadku „dużych portów lotniczych” nie może wynosić mniej niż dwóch usługodawców. Dla większej pewności pozostaje to bez wpływu na prawa i obowiązki UE wynikające z Umowy o transporcie lotniczym między Armenią a Unią Europejską i jej państwami członkowskimi.

UE: W odniesieniu do usług systemów rezerwacji komputerowej (CRS), w przypadku gdy dostawcy usług CRS spoza Unii Europejskiej nie zapewnią unijnym przewoźnikom lotniczym traktowania równoważnego⁽¹⁾ temu, jakie zapewnia się w Unii Europejskiej, lub w przypadku gdy przewoźnicy lotniczy spoza Unii nie zapewnią dostawcom usług CRS z Unii Europejskiej traktowania równoważnego temu, jakie zapewnia się w Unii, mogą zostać wprowadzone środki w celu zapewnienia równoważnego traktowania wobec, odpowiednio, przewoźników lotniczych spoza Unii ze strony dostawców usług CRS w Unii lub wobec dostawców usług CRS spoza Unii ze strony przewoźników lotniczych w Unii.

UE: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do usług obsługi portu lotniczego:

BG: zakaz bezpośredniego tworzenia oddziałów (wymagana jest rejestracja przedsiębiorstwa) w przypadku świadczenia usług pomocniczych dla transportu lotniczego. W odniesieniu do usług agencji transportu towarowego cudzoziemcy mogą świadczyć usługi jedynie poprzez udział w bułgarskich przedsiębiorstwach z ograniczeniem do udziału w kapitale na poziomie 49 % oraz poprzez oddziały.

HR: zastrzega się prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do usług obsługi naziemnej (włączając usługi w zakresie cateringu).

CY, CZ, HU, MT, PL, RO, SK: zastrzega się prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka w odniesieniu do usług agencji transportu towarowego (część CPC 748).

⁽¹⁾ Równoważne traktowanie oznacza traktowanie niedyskryminacyjne unijnych przewoźników lotniczych oraz unijnych dostawców usług CRS.

Transport kolejowy i usługi pomocnicze

UE: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do przewozu osób i transportu towarowego koleją (CPC 7111 i 7112).

BG: zakaz bezpośredniego tworzenia oddziałów w odniesieniu do usług pomocniczych w branży transportu kolejowego (wymagana jest rejestracja). Udziały w przedsiębiorstwach bułgarskich ograniczone są do 49 %.

CZ: zakaz bezpośredniego tworzenia oddziałów w odniesieniu do usług pomocniczych w branży transportu kolejowego (wymagana jest rejestracja).

HR: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do usług w zakresie transportu pasażerskiego i towarowego, usług agencji transportu towarowego (część CPC 748) oraz usług związanych z pchaniem i holowaniem (CPC 7113).

Transport drogowy i usługi pomocnicze

UE: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do usług drogowego przewozu kabotażowego, w tym w obrębie jednego państwa członkowskiego, świadczonych przez przewoźnika zarejestrowanego w innym państwie członkowskim (CPC 7121 i CPC 7122), z wyjątkiem wynajmu nieregularnych usług w zakresie transportu autobusowego z kierowcą oraz usług drogowego transportu towarowego i transportu drogowego (CPC 7123), wyłączając samodzielny transport przesyłek pocztowych i kurierskich. Wymóg miejsca zamieszkania w przypadku kierownika transportu.

AT: w przypadku transportu pasażerskiego i towarowego oraz najmu użytkowych pojazdów drogowych z kierowcą wyłączne prawa oraz zezwolenie mogą być przyznane jedynie obywatelom państw członkowskich Unii Europejskiej i osobom prawnym Unii Europejskiej, których główna siedziba znajduje się na terytorium Unii Europejskiej.

BG: w przypadku transportu pasażerskiego i towarowego wyłączne prawa oraz zezwolenie mogą być przyznane jedynie obywatelom państw członkowskich UE i osobom prawnym Unii Europejskiej, których główna siedziba znajduje się na terytorium UE. Wymagana jest rejestracja. Warunek obywatelstwa UE dla osób fizycznych. Zakaz bezpośredniego tworzenia oddziałów (wymagana jest rejestracja w odniesieniu do CPC 7121 i CPC 7122 oraz CPC 7123, wyłączając samodzielny transport przesyłek pocztowych i kurierskich). Zakaz bezpośredniego tworzenia oddziałów w odniesieniu do usług pomocniczych w branży transportu drogowego (wymagana jest rejestracja). Udziały w przedsiębiorstwach bułgarskich są ograniczone do 49 %.

CZ: zakaz bezpośredniego tworzenia oddziałów (wymagana jest rejestracja w odniesieniu do CPC 7121 i CPC 7122 oraz CPC 7123, wyłączając samodzielny transport przesyłek pocztowych i kurierskich).

EL: grecka licencja wymagana jest do prowadzenia działalności w zakresie wykonywania transportu drogowego rzeczy. Licencje są przyznawane na warunkach niedyskryminacyjnych. Przedsiębiorstwa zajmujące się towarowym transportem drogowym założone w Grecji mogą korzystać wyłącznie z pojazdów zarejestrowanych w Grecji.

ES: W odniesieniu do przewozów pasażerskich i międzymiastowych przewozów autokarowych stosuje się test potrzeb ekonomicznych.

FI: do świadczenia usług transportu drogowego wymagane jest zezwolenie, ale nie obejmuje ono pojazdów zarejestrowanych za granicą.

FR: zagraniczni inwestorzy nie mogą świadczyć usług autobusowego transportu międzymiastowego.

LV: w przypadku usług transportu pasażerskiego i towarowego wymagane jest zezwolenie, ale nie obejmuje ono pojazdów zarejestrowanych za granicą. Przedsiębiorstwa założone na Łotwie muszą korzystać z pojazdów zarejestrowanych w kraju.

RO: na świadczenie usług drogowego transportu towarów i drogowego przewozu osób wymagana jest licencja. Podmioty, które posiadają licencję, mogą używać wyłącznie pojazdów zarejestrowanych w Rumunii, posiadanych i używanych zgodnie z przepisami rządowego rozporządzenia.

SE: szwedzka licencja wymagana jest do prowadzenia działalności w zakresie wykonywania transportu drogowego. Do kryteriów otrzymania licencji taksówkarskiej należy wyznaczenie przez przedsiębiorstwo osoby fizycznej działającej jako kierownik ds. transportu (czyli de facto jest to wymóg w zakresie miejsca zamieszkania – zob. szwedzkie zastrzeżenia dotyczące rodzajów przedsiębiorstw). Wymóg zobowiązujący utworzone podmioty do korzystania z pojazdów z rejestracją krajową.

Zgodnie z kryteriami otrzymania licencji przez kierowców innych środków transportu drogowego wymagane jest, by przedsiębiorstwo było założone w UE, posiadało siedzibę znajdującą się w Szwecji i wyznaczyło osobę fizyczną działającą jako kierownik ds. transportu, która musi posiadać miejsce zamieszkania w UE.

Licencje są przyznawane na warunkach niedyskryminacyjnych, z tym wyjątkiem, że podmioty świadczące usługi transportu towarów oraz przewozów pasażerskich mogą co do zasady wykorzystywać wyłącznie pojazdy zarejestrowane w krajowym rejestrze ruchu drogowego. Jeśli pojazd jest zarejestrowany za granicą, należy do osoby fizycznej lub prawnej, której główne miejsce zamieszkania znajduje się za granicą, i został sprowadzony do Szwecji do tymczasowego użytku, może być tymczasowo wykorzystywany w Szwecji. Użytek tymczasowy jest zwyczajowo zdefiniowany przez Szwedzką Agencję ds. Transportu jako nieprzekraczający jednego roku.

Transport rurociągami towarów innych niż paliwo i usługi pomocnicze

AT: w odniesieniu do CPC 7139 zastrzega się prawo do przyznania wyłącznych praw obywatelom państw członkowskich UE i unijnym osobom prawnym, których główna siedziba znajduje się na terenie UE.

14. Usługi w zakresie energii

UE: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do osób prawnych z Republiki Armenii kontrolowanych⁽¹⁾ przez osoby fizyczne lub prawne z państwa, które reprezentuje ponad 5 % unijnego przywozu ropy naftowej lub gazu ziemnego⁽²⁾, o ile UE nie zapewni kompleksowego dostępu do tego sektora osobom fizycznym i prawnym danego państwa, w kontekście umowy o integracji gospodarczej z tym państwem.

UE: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do produkcji, przetwarzania lub transportu paliw i materiałów jądrowych oraz wytwarzania lub dystrybucji energii przy wykorzystaniu energii jądrowej.

UE: certyfikacja operatorów systemu przesyłowego, który jest kontrolowany przez osobę fizyczną lub prawną lub osoby z państwa trzeciego lub państw trzecich może być przedmiotem odmowy, jeżeli operator nie wykazał, że certyfikacja nie stanowi zagrożenia bezpieczeństwa energetycznego w państwie członkowskim lub UE, zgodnie z art. 11 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/72/WE z dnia 13 lipca 2009 r. dotyczącej wspólnych zasad rynku wewnętrznego energii elektrycznej i art. 11 dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/73/WE z dnia 13 lipca 2009 r. dotyczącej wspólnych zasad rynku wewnętrznego gazu ziemnego.

UE: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do sprzedaży detalicznej i hurtowej paliw silnikowych, energii elektrycznej, gazu (nie w butlach), pary i gorącej wody.

AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do usług w dziedzinie transportu paliwa rurociągami, innych niż usługi doradztwa.

BE, LV: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do usług w dziedzinie transportu gazu ziemnego rurociągami, innych niż usługi doradztwa.

UE: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do usług dodatkowych związanych z dystrybucją energii, innych niż usługi doradztwa.

SI: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do usług dodatkowych związanych z dystrybucją energii, innych niż usługi dodatkowe związane z dystrybucją gazu.

⁽¹⁾ Osoba prawna jest kontrolowana przez inną osobę fizyczną lub prawną, jeżeli te ostatnie mają prawo do powoływania większości członków zarządu danej osoby prawnej lub do kierowania jej działaniami z prawnego punktu widzenia. W szczególności posiadanie ponad 50 % udziałów w osobie prawnej jest uznane za sprawowanie nad nią kontroli.

⁽²⁾ Na podstawie danych liczbowych opublikowanych przez Dyрекcję Generalną ds. Energii w ostatnim roczniku statystycznym UE dotyczącym energii: przywóz ropy naftowej wyrażony w wadze, przywóz gazu wyrażony w wartości opałowej.

PL: w odniesieniu do usług w zakresie przechowywania i magazynowania paliw transportowanych rurociągami (część CPC 742) zastrzega się prawo do wymagania, by inwestorzy z państw będących dostawcami energii podlegali zakazowi przejmowania kontroli nad działalnością tego rodzaju. Zastrzega się prawo do wymagania rejestracji (nie jest dozwolona forma oddziału).

CY: Cypr zastrzega sobie prawo do odmowy udzielenia licencji obywatelom państw trzecich lub podmiotom kontrolowanym przez obywateli państw trzecich na działalność dotyczącą poszukiwania, wydobywania i eksploatacji węglowodorów. Podmioty, które posiadają już licencję na działalność dotyczącą poszukiwania, wydobywania i eksploatacji węglowodorów, nie mogą podlegać bezpośredniej lub pośredniej kontroli państw trzecich lub obywateli państw trzecich bez uprzedniej zgody.

15. Pozostałe usługi gdzie indziej niesklasyfikowane

UE: brak traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do świadczenia nowych usług, innych niż te sklasyfikowane w tymczasowej Centralnej Klasyfikacji Produktów Organizacji Narodów Zjednoczonych („CPC”) z 1991 r.

UE: brak traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do świadczenia usług organizacji członkowskich (CPC 95), usług pogrzebowych, usług w zakresie kremacji zwłok i usług przedsiębiorstw pogrzebowych (CPC 9703).

LT: brak traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do przyznawania adresów internetowych zakończonych na „.gov.lt” oraz certyfikacji kas elektronicznych.

CY: świadczenie usług fryzjerskich podlega wymogowi obywatelstwa połączonemu z wymogiem w zakresie miejsca zamieszkania.

PT: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do usług związanych ze sprzedażą wyposażenia lub z przyznaniem patentu.

SE: bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania w odniesieniu do usług pogrzebowych, usług w zakresie kremacji zwłok i usług przedsiębiorstw pogrzebowych.

ZAŁĄCZNIK XVIII-B

ZOBOWIĄZANIA UNII EUROPEJSKIEJ DOTYCZĄCE TRANSGRANICZNEGO ŚWIADCZENIA USŁUG

1. W poniższym wykazie zobowiązań wskazano rodzaje działalności gospodarczej zliberalizowane przez Unię Europejską zgodnie z art. 151 niniejszej Umowy oraz, w drodze zastrzeżeń, ograniczenia dostępu do rynku i traktowania narodowego, które mają w tych rodzajach działalności zastosowanie do usług i usługodawców pochodzących z Republiki Armenii. Wykazy składają się z następujących elementów:

a) pierwszej kolumny, wskazującej sektor lub podsektor, w którym Strona przyjmuje zobowiązanie, oraz zakres liberalizacji, do którego zastosowanie mają zastrzeżenia; oraz

b) drugiej kolumny opisującej obowiązujące zastrzeżenia.

Jeżeli kolumna, o której mowa w lit. b), zawiera jedynie zastrzeżenia obowiązujące w określonych państwach członkowskich, państwa członkowskie niewymienione w niej przyjmują zobowiązania w danym sektorze bez zastrzeżeń.

Brak zastrzeżeń obowiązujących w określonych państwach członkowskich w danym sektorze pozostaje bez uszczerbku dla mogących obowiązywać zastrzeżeń horyzontalnych lub zastrzeżeń w danym sektorze w całej UE.

Sektory lub podsektory niewymienione w poniższym wykazie nie są objęte zobowiązaniami.

2. Poniższy wykaz nie obejmuje środków odnoszących się do wymogów i procedur kwalifikacyjnych, standardów technicznych oraz wymogów i procedur licencyjnych, jeżeli nie stanowią one ograniczenia dotyczącego dostępu do rynku lub traktowania narodowego w rozumieniu art. 149 i 150 niniejszej Umowy. Środki te (na przykład konieczność uzyskania zezwolenia, obowiązki świadczenia usługi powszechnej, konieczność uznania kwalifikacji w sektorach podlegających regulacji, konieczność zdania określonych egzaminów, w tym egzaminów językowych, niedyskryminacyjny wymóg określający, że pewne rodzaje działalności nie mogą być prowadzone w strefach ochrony środowiska lub obszarach o szczególnych walorach historycznych i artystycznych), nawet jeśli nie są wymienione, w każdym wypadku mają zastosowanie do inwestorów drugiej Strony.

3. Poniższy wykaz pozostaje bez uszczerbku dla wykonalności sposobu 1 w niektórych sektorach i podsektorach usług oraz dla istnienia monopolii publicznych i wyłącznych praw opisanych w wykazie zobowiązań dotyczących zakładania przedsiębiorstw.

4. Zgodnie z art. 141 ust. 3 niniejszej Umowy poniższy wykaz nie obejmuje środków dotyczących subsydiów przyznawanych przez Stronę.

5. Prawa i obowiązki wynikające z niniejszego wykazu zobowiązań nie są samowykonalne i w związku z tym nie przyznają bezpośrednio jakichkolwiek praw poszczególnym osobom fizycznym lub osobom prawnym.

6. Dla większej pewności, w odniesieniu do Unii Europejskiej, zobowiązanie w zakresie przyznawania traktowania narodowego nie pociąga za sobą obowiązku rozszerzenia na obywateli lub osy prawne drugiej Strony traktowania przyznanego w państwie członkowskim obywatelom i osobom prawnym pochodzącym z innego państwa członkowskiego zgodnie z Traktatem o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, ani na jakiegokolwiek środki przyjęte zgodnie z tym traktatem, w tym ich wdrożenie w państwach członkowskich. Takie traktowanie narodowe przyznaje się tylko osobom prawnym drugiej Strony ustanowionym zgodnie z prawem innego państwa członkowskiego i mającym swoją statutową siedzibę, zarząd lub główne miejsce prowadzenia działalności w tym państwie członkowskim, włączając osoby prawne mające siedzibę w Unii Europejskiej, które są własnością lub są kontrolowane przez obywateli drugiej Strony.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
1. USŁUGI BIZNESOWE	
Wszystkie sektory	
A. Wolne zawody	
<p>a) Usługi prawne (CPC 861) ⁽¹⁾</p> <p>(z wyłączeniem usług w zakresie doradztwa prawnego oraz dokumentacji i świadectw prawnych, świadczonych przez prawników pełniących funkcje publiczne, takich jak notariusze, komornicy sądowi („<i>huissiers de justice</i>”) lub inni urzędnicy państwowi („<i>officiers publics et ministériels</i>”))</p>	<p>Dla sposobów 1 oraz 2</p> <p>AT, BE, BG, CY, DE, EE, EL, ES, FR, HU, IE, IT, LT, LU, MT, PT, PL, SK, UK: pełne członkostwo w palestrze, wymagane do świadczenia usług prawnych w zakresie prawa krajowego (UE i państwa członkowskiego) oraz występowania w roli pełnomocnika przed sądami, podlega wymogowi obywatelstwa.</p> <p>CY: wymóg obywatelstwa UE i statusu rezydenta w Unii w odniesieniu do świadczenia usług prawnych. Pełne członkostwo w organizacji zawodowej prawników świadczących usługi prawne podlega wymogowi obywatelstwa połączonemu z wymogiem w zakresie miejsca zamieszkania. Wspólnikami lub udziałowcami lub członkami zarządu kancelarii prawnej na Cyprze mogą być wyłącznie adwokaci należący do palestry.</p> <p>CY, HU: dla prawników zagranicznych zakres wykonywanej działalności prawniczej jest ograniczony do doradztwa prawnego.</p> <p>FI: pełne członkostwo w palestrze, wymagane do świadczenia usług w zakresie reprezentacji prawnej, podlega wymogowi obywatelstwa połączonemu z wymogiem w zakresie miejsca zamieszkania (w tym używanie fińskiego tytułu „<i>asianajaja</i>”).</p> <p>BE: stosuje się ograniczenia kwotowe przy występowaniu przed sądem kasacyjnym („<i>Cour de cassation</i>”) w sprawach cywilnych.</p> <p>BG: prawnicy zagraniczni mogą świadczyć usługi w zakresie reprezentacji prawnej wyłącznie obywatelom swojego państwa i tylko pod warunkiem stosowania zasady wzajemności oraz we współpracy z prawnikiem bułgarskim. W przypadku świadczenia usług mediacji prawnej wymagane jest miejsce stałego zamieszkania w Bułgarii.</p> <p>ES: prawnicy specjalizujący się w prawie własności przemysłowej muszą mieć obywatelstwo państwa członkowskiego UE.</p> <p>FR: dostęp prawników do zawodu „<i>avocat auprès de la Cour de Cassation</i>” i „<i>avocat auprès du Conseil d’Etat</i>” jest ograniczony określoną liczbą dostępnych miejsc oraz podlega wymogowi obywatelstwa.</p>

⁽¹⁾ Obejmuje doradztwo prawne, reprezentację prawną, arbitraż oraz postępowania rozjemcze/mediacje, a także usługi w zakresie dokumentacji i świadectw prawnych. Świadczenie usług prawnych jest dozwolone wyłącznie w odniesieniu do międzynarodowego prawa publicznego, prawa UE i prawa obowiązującego na obszarze każdej jurysdykcji, gdzie inwestor lub jego pracownicy mają kwalifikacje do wykonywania zawodu prawnika oraz, podobnie jak świadczenie innych usług, podlega wymogowi uzyskania licencji i procedurom stosowanym w państwach członkowskich Unii Europejskiej. W przypadku prawników świadczących usługi prawne w zakresie międzynarodowego prawa publicznego i prawa zagranicznego mogą one między innymi przyjmować formę zachowania zgodności z miejscowymi kodeksami etyki, stosowania krajowych tytułów (chyba że uzyskano prawo noszenia tytułu stosowanego w państwie przyjmującym), wymogów w zakresie ubezpieczeń, zwykłej rejestracji w organizacji zawodowej prawników świadczących usługi prawne państwa przyjmującego lub uproszczonego przyjęcia do organizacji zawodowej prawników świadczących usługi prawne państwa przyjmującego w drodze testu kwalifikacji i ustanowienia oficjalnego miejsca zamieszkania lub zarejestrowania siedziby w państwie przyjmującym. Usługi prawne w odniesieniu do prawa UE świadczone są z zasady przez w pełni wykwalifikowanych prawników przyjętych do organizacji zawodowej prawników świadczących usługi prawne w UE występujących osobiście, natomiast usługi prawne dotyczące prawa danego państwa członkowskiego Unii Europejskiej świadczone są z zasady przez w pełni wykwalifikowanych prawników przyjętych do organizacji zawodowej prawników świadczących usługi prawne w tym państwie członkowskim, występujących osobiście. Pełne przyjęcie do organizacji zawodowej prawników świadczących usługi prawne w danym państwie członkowskim UE może być więc konieczne do występowania w roli pełnomocnika przed sądami i innymi właściwymi organami w UE, ponieważ wiąże się to z praktykowaniem prawa proceduralnego UE i krajowego. Jednakże w niektórych państwach członkowskich prawnicy zagraniczni nie w pełni przyjęci do organizacji zawodowej prawników świadczących usługi prawne mają prawo reprezentować w postępowaniach cywilnych stroną będącą obywatelem lub pochodzącą z państwa, w którym prawnik jest uprawniony do wykonywania zawodu.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
	<p>LV: wymóg obywatelstwa dla zaprzysiężonych adwokatów, dla których zastrzeżona jest reprezentacja prawna w sprawach karnych.</p> <p>DK: pełne członkostwo w palestrze wymagane do wykonywania zawodu prawnika, w tym występowania przed sądami. Aby uzyskać członkostwo w palestrze, kandydaci muszą spełniać wymogi określone w duńskiej ustawie o wymiarze sprawiedliwości. Na mocy tej ustawy tytuł „<i>Advokat</i>” jest tytułem chronionym. Inne osoby niż prawnicy posiadający duńską licencję na wykonywanie zawodu mogą świadczyć usługi prawne zgodnie z duńską ustawą o usługach prawnych, jednak nie mogą używać tytułu „<i>Advokat</i>”.</p> <p>EE: wymóg obywatelstwa dla rzeczników patentowych i tłumaczy przysięgłych (część CPC 861).</p> <p>NL, FI, HU: wymóg w zakresie miejsca zamieszkania dla rzeczników patentowych (część CPC 861).</p> <p>LT: wymóg obywatelstwa dla rzeczników patentowych.</p> <p>PT: wymóg obywatelstwa dla dostępu do zawodu „<i>solicitadores</i>” oraz dla rzeczników patentowych.</p>
<p>b) 1. Usługi rachunkowo-księgowe (CPC 86212 inne niż „usługi audytorskie”, CPC 86213, CPC 86219 i CPC 86220)</p>	<p>Dla sposobu 1 FR, HU, IT, MT, RO, SI: bez zobowiązań.</p> <p>AT: wymóg obywatelstwa przy występowaniu w roli przedstawiciela przed właściwymi organami.</p> <p>CY: dostęp uwarunkowany jest przeprowadzeniem testu potrzeb ekonomicznych. Główne kryteria: sytuacja w zakresie zatrudnienia w danym podsektorze.</p> <p>Dla sposobu 2 Wszystkie państwa członkowskie: bez ograniczeń</p>
<p>b) 2. Usługi audytorskie (CPC 86211 i 86212, inne niż usługi w zakresie rachunkowości)</p>	<p>Dla sposobu 1 BE, BG, CY, DE, ES, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PT, RO, SI, UK: bez zobowiązań.</p> <p>AT: wymóg obywatelstwa przy występowaniu w roli przedstawiciela przed właściwymi organami oraz przy prowadzeniu audytów przewidziany jest we właściwym prawodawstwie austriackim (na przykład ustawa o spółkach akcyjnych, ustawa o giełdzie papierów wartościowych, ustawa — prawo bankowe itd.).</p> <p>SE: usługi w zakresie ustawowego audytu niektórych podmiotów prawnych, między innymi wszystkich spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, a także osób fizycznych, mogą świadczyć wyłącznie audytorzy zatwierdzeni i upoważnieni w Szwecji oraz firmy audytowe zarejestrowane w Szwecji. Wyłącznie takie osoby i zarejestrowane publiczne firmy rachunkowe mogą być akcjonariuszami lub tworzyć spółki osobowe w spółkach, które dokonują specjalistycznego audytu (do celów urzędowych). Do uzyskania zatwierdzenia niezbędne jest miejsce zamieszkania w państwie EOG lub w Szwajcarii. Tytuły „zatwierdzonego audytora” i „upoważnionego audytora” mogą być wykorzystywane wyłącznie przez audytorów zatwierdzonych lub upoważnionych w Szwecji. Audytorzy spółdzielczych stowarzyszeń gospodarczych i niektórych innych przedsiębiorstw, którzy nie są zatwierdzonymi lub upoważnionymi księgowymi, muszą posiadać miejsce zamieszkania w EOG. Właściwy organ może przyznać zwolnienia z tego wymogu.</p>

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
	<p>HR: zagraniczne firmy audytorskie mogą świadczyć usługi audytowe na terytorium Chorwacji, gdzie ustanowiły oddział, zgodnie z przepisami ustawy o spółkach.</p> <p>LT: sprawozdanie audytora musi zostać opracowane wspólnie z audytorem posiadającym uprawnienia do wykonywania zawodu na Litwie.</p> <p>DK: wymóg w zakresie miejsca zamieszkania.</p> <p>Dla sposobu 2 bez ograniczeń</p>
<p>c) Usługi w zakresie doradztwa podatkowego (CPC 863) ⁽¹⁾</p>	<p>Dla sposobu 1</p> <p>AT: wymóg obywatelstwa przy występowaniu w roli przedstawiciela przed właściwymi organami.</p> <p>CY: dostęp uwarunkowany jest przeprowadzeniem testu potrzeb ekonomicznych. Główne kryteria: sytuacja w zakresie zatrudnienia w danym podsektorze.</p> <p>CZ: dostęp jest ograniczony wyłącznie do osób fizycznych.</p> <p>BG, MT, RO, SI: bez zobowiązań.</p> <p>Dla sposobu 2 bez ograniczeń</p>
<p>d) Usługi architektoniczne oraz g) Usługi w zakresie planowania urbanistycznego i architektury krajobrazu (CPC 8671 i CPC 8674)</p>	<p>Dla sposobu 1</p> <p>AT: bez zobowiązań, z wyjątkiem usług wyłącznie w zakresie planowania.</p> <p>BE, BG, CY, EL, IT, MT, PL, PT, SI: bez zobowiązań.</p> <p>DE: stosowanie przepisów krajowych w sprawie opłat i wynagrodzeń za wszystkie usługi, które są świadczone za granicą.</p> <p>FR: świadczenie wyłącznie poprzez spółkę SEL (<i>anonyme, à responsabilité limitée ou en commandite par actions</i>) lub SCP.</p> <p>HU, RO: bez zobowiązań dla usług w zakresie architektury krajobrazu.</p> <p>HR: osoby fizyczne i prawne mogą świadczyć usługi w tym zakresie za zgodą Chorwackiej Izby Architektów. Projekt lub plan opracowany za granicą musi być uznany (zatwierdzony) przez upoważnioną osobę fizyczną lub prawną w Chorwacji pod względem zgodności z chorwackim prawem. Bez zobowiązań w przypadku planowania urbanistycznego.</p> <p>SK: w odniesieniu do rejestracji w izbie zawodowej, która jest niezbędna do wykonywania usług architektonicznych, wymagane jest miejsce zamieszkania w EOG.</p> <p>Dla sposobu 2 bez ograniczeń</p>

⁽¹⁾ Nie obejmuje doradztwa prawnego i usług w zakresie reprezentacji prawnej w sprawach podatkowych, które znajdują się pod pozycją 1.A.a). Usługi prawne.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
<p>e) Usługi inżynierskie; oraz</p> <p>f) Usługi inżynierskie kompleksowe (CPC 8672 i CPC 8673)</p>	<p>Dla sposobu 1</p> <p>AT, SI: bez zobowiązań, z wyjątkiem usług wyłącznie w zakresie planowania.</p> <p>BG, CZ, CY, EL, IT, MT, PT: bez zobowiązań</p> <p>HR: osoby fizyczne i prawne mogą świadczyć usługi w tym zakresie za zgodą Chorwackiej Izby Inżynierów. Projekt lub plan opracowany za granicą musi być uznany (zatwierdzony) przez upoważnioną osobę fizyczną lub prawną w Chorwacji pod względem zgodności z chorwackim prawem.</p> <p>SK: w odniesieniu do rejestracji w izbie zawodowej, która jest niezbędna do wykonywania usług inżynierskich, wymagane jest miejsce zamieszkania w EOG.</p> <p>Dla sposobu 2</p> <p>bez ograniczeń</p>
<p>h) Usługi medyczne (w tym usługi świadczone przez psychologów) i stomatologiczne (CPC 9312 i część CPC 85201)</p>	<p>Dla sposobu 1</p> <p>AT, BE, BG, CY, DE, DK, EE, ES, FI, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PT, RO, SK, UK: bez zobowiązań.</p> <p>LT: świadczenie usług uwarunkowane jest zezwoleniem wydawanym na podstawie planu usług zdrowotnych, opracowanego w odniesieniu do potrzeb, z uwzględnieniem liczby ludności oraz świadczonych już usług medycznych i stomatologicznych.</p> <p>SI: bez zobowiązań dla usług z zakresu medycyny społecznej, usług sanitarnych, epidemiologicznych, medyczo-ekologicznych, zaopatrzenia w krew, preparaty z krwi i organy do transplantacji oraz usług z zakresu autopsji.</p> <p>HR: bez zobowiązań, z wyłączeniem telemedycyny.</p> <p>CZ: dostęp jest ograniczony wyłącznie do osób fizycznych. Zagraniczne osoby fizyczne zobowiązane są uzyskać zezwolenie Ministerstwa Zdrowia.</p> <p>Dla sposobu 2</p> <p>bez ograniczeń</p>
<p>i) Usługi weterynaryjne (CPC 932)</p>	<p>Dla sposobu 1</p> <p>AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, FR, EL, HU, IE, IT, LV, MT, NL, PT, RO, SI, SK: bez zobowiązań.</p> <p>UK: bez zobowiązań, z wyjątkiem usług weterynaryjnych laboratoryjnych i technicznych świadczonych przez weterynarzy-chirurgów oraz doradztwa ogólnego, np.: w zakresie żywienia zwierząt domowych, opieki nad nimi i ich zachowań.</p> <p>Dla sposobu 2</p> <p>bez ograniczeń</p>

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
<p>j) 1. Usługi położnicze (część CPC 93191)</p> <p>j) 2. Usługi świadczone przez pielęgniarki, fizjoterapeutów i personel paramedyczny (część CPC 93191)</p> <p>FI: jedynie dla usług finansowanych ze źródeł prywatnych</p>	<p>Dla sposobu 1 AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, FR, EL, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PT, RO, SI, SK, UK: bez zobowiązań. FI, PL: bez zobowiązań, z wyjątkiem usług pielęgniarek. HR: bez zobowiązań, z wyłączeniem telemedycyny. SE: bez ograniczeń</p> <p>Dla sposobu 2 bez ograniczeń</p>
<p>k) Sprzedaż detaliczna produktów farmaceutycznych oraz sprzedaż detaliczna towarów medycznych i ortopedycznych (CPC 63211)</p> <p>oraz inne usługi świadczone przez farmaceutów⁽¹⁾</p>	<p>Dla sposobu 1 LT: sprzedaż detaliczna produktów leczniczych konsumentom może odbywać się wyłącznie w aptekach. Internetowa sprzedaż produktów leczniczych na receptę jest zabroniona. LV: bez zobowiązań, z wyjątkiem zamówień pocztowych. HU: bez zobowiązań, z wyjątkiem CPC 63211.</p> <p>Dla sposobów 1 oraz 2 UE, z wyjątkiem EE: bez zobowiązań dla sprzedaży detalicznej produktów farmaceutycznych oraz sprzedaży detalicznej towarów medycznych i ortopedycznych (CPC 63211). CZ, SE, UK: bez zobowiązań dla innych usług świadczonych przez farmaceutów CY: bez zobowiązań dla sprzedaży detalicznej produktów farmaceutycznych, medycznych i ortopedycznych oraz innych usług świadczonych przez farmaceutów. AT, ES, IE: sprzedaż wysyłkowa produktów farmaceutycznych jest zabroniona. SI: sprzedaż wysyłkowa produktów farmaceutycznych na receptę jest zabroniona. IT, SK: sprzedaż detaliczna produktów farmaceutycznych oraz towarów medycznych i ortopedycznych (CPC 63211). Wymóg w zakresie miejsca zamieszkania w celu otrzymania licencji farmaceuty lub otwarcia apteki, w której sprzedawane są detalicznie produkty lecznicze i niektóre produkty medyczne. EE: sprzedaż detaliczna produktów farmaceutycznych oraz towarów medycznych i ortopedycznych (CPC 63211): sprzedaż detaliczna produktów farmaceutycznych i szczególnych towarów medycznych może odbywać się wyłącznie w aptekach. Sprzedaż wysyłkowa produktów leczniczych oraz wysyłanie pocztą lub przesyłką kurierską produktów leczniczych zamówionych przez internet są zabronione. BG: sprzedaż detaliczna produktów farmaceutycznych oraz towarów medycznych i ortopedycznych (CPC 63211). Wymóg w zakresie stałego miejsca zamieszkania farmaceutów. Sprzedaż wysyłkowa produktów farmaceutycznych jest zabroniona.</p>

⁽¹⁾ Sprzedaż produktów farmaceutycznych na wolnym rynku, podobnie jak świadczenie innych usług, podlega wymogowi uzyskania licencji i kwalifikacji oraz procedurom stosowanym w państwach członkowskich Unii Europejskiej. Zgodnie z zasadą ogólną działalność ta jest zastrzeżona dla farmaceutów. W niektórych państwach członkowskich tylko sprzedaż leków na receptę jest zastrzeżona dla farmaceutów.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
	Dla sposobu 2 FI: bez zobowiązań dla usług w zakresie ochrony zdrowia i opieki społecznej świadczone w ramach wolnych zawodów (w tym sprzedaży detalicznej produktów farmaceutycznych), które są finansowane ze środków publicznych.
B. Usługi informatyczne i powiązane (CPC 84)	Dla sposobów 1 oraz 2 bez ograniczeń
C. Usługi badawczo-rozwojowe	
a) Usługi badawczo-rozwojowe w dziedzinie nauk społecznych i humanistycznych (CPC 852, z wyjątkiem usług psychologów) ⁽¹⁾ b) Usługi badawczo-rozwojowe w dziedzinie nauk przyrodniczych (CPC 851) oraz c) Interdyscyplinarne usługi badawczo-rozwojowe (CPC 853)	Dla sposobów 1 oraz 2 UE: w przypadku usług badawczo-rozwojowych, które otrzymują publiczne finansowanie lub pomoc państwa w jakiejkolwiek formie, a przez to uznawanych za niefinansowane ze środków prywatnych wyłączne prawa lub zezwolenia mogą być przyznawane jedynie obywatelom państw członkowskich Unii Europejskiej i osobom prawnym Unii Europejskiej, których główna siedziba znajduje się na terytorium Unii Europejskiej.
D. Usługi w zakresie nieruchomości ⁽²⁾	
a) Związane z nieruchomościami stanowiącymi majątek własny lub dzierżawionymi (CPC 821) b) Na podstawie wynagrodzenia lub umowy (CPC 822)	Dla sposobu 1 BG, CY, CZ, EE, HR, HU, IE, LV, LT, MT, PL, RO, SK, SI: bez zobowiązań. PT: w odniesieniu do osób prawnych wymóg zarejestrowania w państwie członkowskim EOG. Dla sposobu 2 bez ograniczeń
E. Usługi najmu lub dzierżawy bez obsługi	
a) W odniesieniu do statków (CPC 83103)	Dla sposobu 1 BG, CY, DE, HU, MT, RO: bez zobowiązań. Dla sposobu 2 bez ograniczeń
b) W odniesieniu do statków powietrznych (CPC 83104)	Dla sposobów 1 oraz 2 BG, CY, CZ, HU, LV, MT, PL, RO, SK: bez zobowiązań. UE: statki powietrzne używane przez unijnych przewoźników lotniczych muszą być zarejestrowane w państwie członkowskim Unii Europejskiej, które wydało licencję przewoźnikowi, lub w innym miejscu w Unii Europejskiej, a także podlegają uprzedniemu zatwierdzeniu zgodnie z obowiązującym unijnym lub krajowym prawem w zakresie bezpieczeństwa lotniczego. Umowa leasingu bez załogi, której stroną jest przewoźnik z UE, podlega uprzedniemu zatwierdzeniu zgodnie z unijnym lub krajowym prawem w zakresie bezpieczeństwa lotniczego.

⁽¹⁾ Część CPC 85201, która znajduje się pod pozycją 1.A.h. Usługi medyczne i stomatologiczne.

⁽²⁾ Odnośne usługi wiążą się z zawodem pośrednika obrotu nieruchomościami i nie mają wpływu na jakiekolwiek prawa lub ograniczenia wobec osób fizycznych i prawnych nabywających nieruchomości.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
c) W odniesieniu do pozostałego sprzętu transportowego (CPC 83101, CPC 83102 i CPC 83105)	Dla sposobu 1 BG, CY, HU, LV, MT, PL, RO, SI: bez zobowiązań. SE: w odniesieniu do CPC 83101: wymóg w zakresie miejsca zamieszkania. Dla sposobu 2 bez ograniczeń
d) W odniesieniu do pozostałych maszyn i urządzeń (CPC 83106, CPC 83107, CPC 83108 i CPC 83109)	Dla sposobu 1 BG, CY, CZ, HU, MT, PL, RO, SK: bez zobowiązań. Dla sposobu 2 bez ograniczeń
e) W odniesieniu do artykułów użytku osobistego i domowego (CPC 832)	Dla sposobów 1 oraz 2 AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK, UK: bez zobowiązań. EE: bez zobowiązań, z wyjątkiem usług dzierżawy lub wynajmu nagranych taśm wideo do odtwarzania na urządzeniach użytku domowego.
f) Najem sprzętu telekomunikacyjnego (CPC 7541)	Dla sposobów 1 oraz 2 bez ograniczeń
F. Pozostałe usługi biznesowe	
a) Reklama (CPC 871)	Dla sposobów 1 oraz 2 bez ograniczeń
b) Usługi badania rynku i opinii publicznej (CPC 864)	Dla sposobów 1 oraz 2 bez ograniczeń
c) Usługi konsultingu w zakresie zarządzania (CPC 865)	Dla sposobów 1 oraz 2 bez ograniczeń
d) Usługi związane z usługami konsultingowymi w zakresie zarządzania (CPC 866)	Dla sposobów 1 oraz 2 HU: bez zobowiązań dla usług arbitrażu i postępowania rozjemczego (CPC 86602).
e) Usługi w zakresie badań i analiz technicznych (CPC 8676)	Dla sposobu 1 IT: bez zobowiązań dla zawodu biologa i analityka chemicznego. BG, CY, CZ, MT, PL, RO, SK, SE: bez zobowiązań. Dla sposobu 2 BG, CY, CZ, MT, PL, RO, SK, SE: bez zobowiązań.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
f) Usługi w zakresie doradztwa i konsultingu związane z rolnictwem, łowiectwem i leśnictwem (część CPC 881)	Dla sposobu 1 IT: bez zobowiązań dla działalności zarezerwowanej dla agronomów i specjalistów ds. rolnictwa („periti agrari”). Dla agronomów i „periti agrari” wymóg miejsca zamieszkania i wpisu do rejestru zawodowego. Obywatele państw trzecich mogą zostać wpisani do rejestru na zasadzie wzajemności. EE, MT, RO, SI: bez zobowiązań. Dla sposobu 2 bez ograniczeń
g) Usługi w zakresie doradztwa i konsultingu odnoszące się do rybołówstwa (część CPC 882)	Dla sposobu 1 LV, MT, RO, SI: bez zobowiązań. Dla sposobu 2 bez ograniczeń
i) Usługi w zakresie doradztwa i konsultingu odnoszące się do produkcji (część CPC 884 i część CPC 885)	Dla sposobów 1 oraz 2 bez ograniczeń
k) Usługi rekrutacji i pozyskiwania personelu	
k) 1. Poszukiwanie personelu kierowniczego (CPC 87201)	Dla sposobów 1 oraz 2 AT, BG, CY, CZ, DE, EE, ES, FI, IE, HR, LV, LT, MT, PL, PT, RO, SK, SI, SE: bez zobowiązań.
k) 2. Usługi wyszukiwania miejsca pracy i pracowników (CPC 87202)	Dla sposobu 1 AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, EE, ES, EL, FI, FR, HR, IE, IT, LU, LV, LT, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK, UK: bez zobowiązań. Dla sposobu 2 AT, BE, BG, CY, CZ, EE, FI, HR, LV, LT, MT, PL, RO, SI, SK: bez zobowiązań.
k) 3. Usługi pozyskiwania biurowego personelu pomocniczego (CPC 87203)	Dla sposobów 1 oraz 2 AT, BG, CY, CZ, DE, EE, FI, FR, HR, IT, IE, LV, LT, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SK, SI: bez zobowiązań.
k) 4. Usługi w zakresie pozyskiwania pracowników świadczących pomoc domową, innych niż pracownicy handlowi, przemysłowi, personel pielęgniarstwa i inny (CPC 87204, 87205, 87206, 87209)	Dla sposobów 1 oraz 2 Wszystkie państwa członkowskie z wyjątkiem HU: bez zobowiązań. HU: bez ograniczeń
l) 1. Usługi detektywistyczne (CPC 87301)	Dla sposobów 1 oraz 2 BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, HR, EL, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, UK: bez zobowiązań.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
<p>l) 2. Usługi ochroniarskie (CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304 i CPC 87305)</p>	<p>Dla sposobu 1 BE, BG, CY, CZ, DK, ES, EE, FI, FR, HR, IT, LV, LT, MT, PT, PL, RO, SI, SK: bez zobowiązań. HU: bez zobowiązań dla CPC 87304, CPC 87305. IT: dla CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304 i CPC 87305: wymóg w zakresie miejsca zamieszkania w celu uzyskania koniecznego zezwolenia na świadczenie usług ochrony i konwojowania przedmiotów wartościowych. Dla sposobu 2 HU: bez zobowiązań dla CPC 87304, CPC 87305. BG, CY, CZ, EE, HR, LV, LT, MT, PL, RO, SI, SK: bez zobowiązań.</p>
<p>m) Powiązane usługi konsultingu naukowego i technicznego (CPC 8675)</p>	<p>Dla sposobu 1 BE, BG, CY, DE, DK, ES, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, UK: bez zobowiązań dla usług w zakresie poszukiwań złóż. BG: bez zobowiązań dla usług fotografii lotniczej, geodezji, pomiarów katastralnych oraz kartografii związanej z badaniem ruchów skorupy ziemskiej. HR: bez ograniczeń, poza tym, że usługi w zakresie podstawowych badań geologicznych, geodezyjnych i górniczych oraz usługi powiązane z badaniami w zakresie ochrony środowiska na terytorium Chorwacji mogą być świadczone wyłącznie wspólnie z krajowymi osobami prawnymi lub za ich pośrednictwem. Dla sposobu 2 bez ograniczeń</p>
<p>n) 1. Konserwacja i naprawa statków (część CPC 8868)</p>	<p>Dla sposobu 1 Dla statków transportu morskiego: BE, BG, CY, DE, DK, EL, ES, FI, FR, HR, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI, UK: bez zobowiązań. Dla statków służących do transportu śródlądowymi drogami wodnymi: UE, z wyjątkiem EE, HU, LV: bez zobowiązań. Dla sposobu 2 bez ograniczeń Dla sposobów 1 oraz 2 UE: Unia zastrzega sobie prawo do stosowania wymogu, by wyłącznie uznane organizacje upoważnione przez UE mogły prowadzić regulaminowe przeglądy i wydawać świadectwa statkom w imieniu państw członkowskich UE. Może istnieć wymóg prowadzenia przedsiębiorstwa.</p>
<p>n) 2. Konserwacja i naprawa sprzętu transportu kolejowego (część CPC 8868)</p>	<p>Dla sposobu 1 AT, BE, BG, DE, CY, CZ, DK, ES, FI, FR, HR, EL, IE, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SE, SI, SK, UK: bez zobowiązań. Dla sposobu 2 bez ograniczeń</p>

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
n) 3. Konserwacja i naprawa pojazdów silnikowych, motocykli, skuterów śnieżnych oraz sprzętu transportu drogowego (CPC 6112, CPC 6122, część CPC 8867 i część CPC 8868)	Dla sposobów 1 oraz 2 bez ograniczeń
n) 4. Konserwacja i naprawa statków powietrznych i ich części (część CPC 8868)	Dla sposobu 1 BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, HR, EL, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: bez zobowiązań. Dla sposobu 2 bez ograniczeń
n) 5. Usługi w zakresie konserwacji i naprawy wyrobów metalowych, urządzeń (nie biurowych), sprzętu (nie transportowego i nie biurowego) oraz artykułów użytku osobistego i domowego ⁽¹⁾ (CPC 633, CPC 7545, CPC 8861, CPC 8862, CPC 8864, CPC 8865 i CPC 8866)	Dla sposobów 1 oraz 2 bez ograniczeń
o) Usługi sprzątania budynków (CPC 874)	Dla sposobu 1 UE: bez zobowiązań. Dla sposobu 2 bez ograniczeń
p) Usługi fotograficzne (CPC 875)	Dla sposobu 1 BG, EE, MT, PL: bez zobowiązań w odniesieniu do świadczenia usług fotografii lotniczej. HR, LV: bez zobowiązań dla usług fotografii specjalistycznej (CPC 87504) BG: wymóg obywatelstwa oraz wymóg założenia działalności w odniesieniu do fotografii lotniczej. Dla sposobu 2 bez ograniczeń
q) Usługi związane z pakowaniem (CPC 876)	Dla sposobów 1 oraz 2 bez ograniczeń

⁽¹⁾ Usługi konserwacji i naprawy sprzętu transportowego (CPC 6112, 6122, 8867 i CPC 8868) znajdują się pod pozycjami 1.F.1) 1 do 1.F.1) 4.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
r) Usługi poligraficzne i wydawnicze (CPC 88442)	Dla sposobu 1 SE: osoby fizyczne będące właścicielami czasopism, które są drukowane i wydawane w Szwecji, muszą posiadać miejsce zamieszkania w Szwecji lub być obywatelami EOG. Właściciele takich czasopism, będący osobami prawnymi, muszą mieć siedzibę w EOG. Czasopisma, które są drukowane i wydawane w Szwecji, oraz nagrania techniczne muszą posiadać odpowiedzialnego za nie edytora, który musi posiadać miejsce zamieszkania w Szwecji. Dla sposobu 2 bez ograniczeń
s) Usługi związane z organizowaniem konferencji (część CPC 87909)	Dla sposobów 1 oraz 2 bez ograniczeń
t) Inne	
t) 1. Usługi tłumaczeń pisemnych i ustnych (CPC 87905)	Dla sposobu 1 PL: bez zobowiązań w odniesieniu do usług przysięgłych tłumaczy ustnych i pisemnych. BG, HR, HU, SK: bez zobowiązań w odniesieniu do urzędowych tłumaczeń pisemnych i ustnych. FI: wymóg w zakresie miejsca zamieszkania dla certyfikowanych tłumaczy pisemnych (część CPC 87905). Dla sposobu 2 bez ograniczeń
t) 2. Usługi projektowania wnętrz i inne specjalne usługi projektowe (CPC 87907)	Dla sposobu 1 DE: stosowanie przepisów krajowych w sprawie opłat i wynagrodzeń za wszystkie usługi, które są świadczone za granicą. HR: bez zobowiązań. Dla sposobu 2 bez ograniczeń
t) 3. Usługi świadczone przez agencje inkasa (CPC 87902)	Dla sposobów 1 oraz 2 BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, HR, EL, HU, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: bez zobowiązań.
t) 4. Usługi świadczone przez biura kredytowe (CPC 87901)	Dla sposobów 1 oraz 2 AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, HR, EL, HU, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: bez zobowiązań.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
t) 5. Usługi powielania (CPC 87904) ⁽¹⁾	Dla sposobu 1 AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK, UK: bez zobowiązań. Dla sposobu 2 bez ograniczeń
t) 6. Telekomunikacyjne usługi konsultingu (CPC 7544)	Dla sposobów 1 oraz 2 bez ograniczeń
t) 7. Usługi telefonicznych automatów zgłoszeniowych (CPC 87903)	Dla sposobów 1 oraz 2 bez ograniczeń

2. USŁUGI KOMUNIKACYJNE

A. Usługi pocztowe i kurierskie. (Usługi odnoszące się do obsługi ⁽²⁾ przesyłek pocztowych ⁽³⁾ według następującego wykazu podsektorów, z przeznaczeniem krajowym lub zagranicznym: (i) obsługa zaadresowanych pisemnych informacji w jakiegokolwiek formie fizycznej ⁽⁴⁾ , w tym usługi w zakresie mieszanych przesyłek pocztowych i bezpośrednie przesyłki pocztowe, (ii) obsługa zaadresowanych paczek ⁽⁵⁾ , (iii) obsługa zaadresowanych wydawnictw prasowych ⁽⁶⁾ , (iv) obsługa przesyłek, o których mowa w ppkt (i)-(iii), w formie przesyłek poleconych lub ubezpieczonych,	Dla sposobów 1 oraz 2 bez ograniczeń ⁽⁷⁾ .
--	--

⁽¹⁾ Nie obejmuje usług poligraficznych, których dotyczy CPC 88442, i które znajdują się pod pozycją 1.F p).

⁽²⁾ Termin „obsługa” obejmuje przyjęcie, sortowanie, transport i doręczenie.

⁽³⁾ „Przesyłka pocztowa” odnosi się do przesyłek obsługiwanych przez dowolny rodzaj podmiotu gospodarczego, publicznego lub prywatnego.

⁽⁴⁾ Np. listy, karty pocztowe.

⁽⁵⁾ Włącznie z książkami i katalogami.

⁽⁶⁾ Dzienniki, gazety, czasopisma

⁽⁷⁾ Dla podsektorów (i) do (iv) wymagane mogą być indywidualne licencje nakładające szczególne obowiązki świadczenia usługi powszechnej lub wkład finansowy na fundusz kompensacyjny.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
<p>(v) przesyłki ekspresowe ⁽¹⁾ dla pozycji określonych powyżej w ppkt (i) — (iii),</p> <p>(vi) obsługa przesyłek niezaadresowanych,</p> <p>(vii) Wymiana dokumentów ⁽²⁾</p> <p>(część CPC 751, część CPC 71235 ⁽³⁾ i część CPC 73210 ⁽⁴⁾)</p> <p>Organizacja umieszczania skrzynek pocztowych na publicznych drogach, emitowania znaczków pocztowych i świadczenia usługi przesyłek polecanych stosowanych w procedurach sądowych lub administracyjnych może zostać ograniczona zgodnie z ustawodawstwem krajowym.</p> <p>Dla usług, dla których istnieje ogólny obowiązek świadczenia usługi powszechnej, mogą być ustanawiane systemy licencjonowania. Licencje te mogą być przedmiotem szczególnego obowiązku świadczenia usługi powszechnej lub wkładu finansowego na fundusz kompensacyjny.</p>	
<p>B. Usługi telekomunikacyjne</p> <p>(Usługi te nie obejmują działalności gospodarczej polegającej na dostarczaniu treści, których transport wiąże się z usługami telekomunikacyjnymi)</p>	
<p>a) Wszystkie usługi polegające na przesyłaniu i odbiorze sygnałów za pomocą dowolnych środków elektromagnetycznych ⁽⁵⁾, z wyłączeniem nadawania ⁽⁶⁾</p>	<p>Dla sposobów 1 oraz 2 bez ograniczeń</p>

⁽¹⁾ Przesyłki ekspresowe mogą obejmować, oprócz skróconego czasu przesyłki i większej niezawodności dostawy, czynniki dodatkowe, takie jak: odbiór z miejsce pochodzenia, przekazanie do rąk własnych adresata, oznaczanie i monitorowanie, możliwość zmiany miejsca przeznaczenia i adresata w trakcie tranzytu, potwierdzenie odbioru.

⁽²⁾ Oferowanie środków, łącznie z udostępnieniem pomieszczeń na zasadzie ad hoc, jak również przewożenie przez stronę trzecią, umożliwianie doręczania własnych przesyłek w drodze wzajemnej wymiany przesyłek pocztowych między użytkownikami korzystającymi z tej usługi. Przesyłka pocztowa odnosi się do przesyłek obsługiwanych przez dowolny rodzaj podmiotu gospodarczego, publicznego lub prywatnego.

⁽³⁾ Samodzielny transport poczty dowolnym środkiem transportu lądowego.

⁽⁴⁾ Samodzielny transport poczty środkiem transportu lotniczego.

⁽⁵⁾ Usługi te nie obejmują przetwarzania danych lub informacji on-line (włącznie z przetwarzaniem transakcji) (część CPC 843), które znajduje się pod pozycją 1.B. Usługi informatyczne.

⁽⁶⁾ Nadawanie określa się jako nieprzerwany ciąg transmisji wymagany do rozpowszechniania sygnałów programów telewizyjnych i radiowych dla ogółu społeczeństwa, z wyłączeniem transmisji („contribution links”) między operatorami.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
b) Usługi transmisji drogą satelitarną ⁽¹⁾	Dla sposobów 1 oraz 2 UE: bez ograniczeń, jednak usługodawcy w tym sektorze mogą podlegać obowiązkom zabezpieczenia interesu powszechnego związanego z przekazywaniem treści poprzez ich sieć zgodnie z unijnymi ramami prawnymi dotyczącymi komunikacji elektronicznej. BE: bez zobowiązań.

3. BUDOWNICTWO I POKREWNE USŁUGI INŻYNIERSKIE

Budownictwo i pokrewne usługi inżynierskie (CPC 511, CPC 512, CPC 513, CPC 514, CPC 515, CPC 516, CPC 517 i CPC 518)	Dla sposobu 1 LT: bez zobowiązań. Dla sposobu 2 bez ograniczeń
---	---

4. USŁUGI W ZAKRESIE DYSTRYBUCJI

(wyłączając dystrybucję broni, amunicji, środków wybuchowych oraz innych materiałów wojskowych)

A. Usługi świadczone przez pośredników pobierających prowizje	Dla sposobów 1 oraz 2
a) Usługi świadczone przez pośredników pobierających prowizje, dotyczące pojazdów silnikowych, motocykli i skuterów śnieżnych oraz części i akcesoriów do nich (część CPC 61111, część CPC 6113 i część CPC 6121)	UE: bez zobowiązań dla dystrybucji produktów chemicznych, metali (i kamieni) szlachetnych. AT: bez zobowiązań dla dystrybucji materiałów pirotechnicznych, artykułów zapalnych, urządzeń wybuchowych i substancji toksycznych.
b) Inne usługi świadczone przez pośredników pobierających prowizje (CPC 621)	AT, BG: bez zobowiązań dla dystrybucji produktów do użytku medycznego, takich jak wyroby medyczne i narzędzia chirurgiczne, substancje medyczne i przedmioty do użytku medycznego. BG: bez zobowiązań dla tytoniu i wyrobów tytoniowych, a także w odniesieniu do usług świadczonych przez pośredników w obrocie towarowym. CZ: bez zobowiązań dla usług aukcyjnych. FI: bez zobowiązań dla dystrybucji napojów alkoholowych i produktów farmaceutycznych.

⁽¹⁾ Usługi te obejmują usługi telekomunikacyjne polegające na przekazie i odbiorze transmisji radiowej i telewizyjnej drogą satelitarną (nieprzerwany ciąg transmisji drogą satelitarną wymagany do rozpowszechniania sygnałów programów telewizyjnych i radiowych dla ogółu społeczeństwa). Obejmuje to sprzedaż praw do korzystania z usług satelitarnych, ale nie obejmuje sprzedaży pakietów programów telewizyjnych gospodarstwom domowym.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
B. Usługi w zakresie sprzedaży hurtowej	
a) Usługi w zakresie sprzedaży hurtowej pojazdów silnikowych, motocykli i skuterów śnieżnych oraz ich części i akcesoriów (część CPC 61111, część CPC 6113 i część CPC 6121)	HU: usługi świadczone przez pośredników pobierających prowizje (CPC 621): zagraniczne przedsiębiorstwa mogą świadczyć jedynie usługi obrotu towarami (usługi pośrednictwa) poprzez ustanowienie oddziału lub założenie działalności w HU. Wymagana jest licencja wydana przez węgierski organ nadzoru finansowego. LT: dystrybucja materiałów pirotechnicznych: dystrybucja materiałów pirotechnicznych podlega wymogowi uzyskania licencji. Licencje mogą uzyskać wyłącznie osoby prawne mające siedzibę w UE.
b) Usługi w zakresie sprzedaży hurtowej końcowych urządzeń telekomunikacyjnych (część CPC 7542)	IT: Dystrybucja tytoniu (część CPC 6222, część CPC 6310) wymóg obywatelstwa UE dla pośredników pomiędzy hurtownikami i detalistami oraz właścicieli sklepów (<i>magazzini</i>). HR: bez zobowiązań dla dystrybucji produktów tytoniowych.
c) Pozostałe usługi w zakresie sprzedaży hurtowej (CPC 622 wyłączając usługi w zakresie sprzedaży hurtowej produktów energetycznych ⁽¹⁾)	Dla sposobu 1 AT, BG, HR, FR, PL, RO: bez zobowiązań dla dystrybucji tytoniu i produktów tytoniowych.
C. Usługi w zakresie sprzedaży detalicznej ⁽²⁾	IT: monopol państwa na wyroby tytoniowe w przypadku usług w zakresie sprzedaży hurtowej.
a) Usługi świadczone przez pośredników pobierających prowizje, dotyczące pojazdów silnikowych, motocykli i skuterów śnieżnych oraz części i akcesoriów do nich (CPC 61112, część CPC 6113 i część CPC 6121)	BG, PL, RO, SE: bez zobowiązań dla sprzedaży detalicznej napojów alkoholowych.
Usługi w zakresie sprzedaży detalicznej dotyczące końcowych urządzeń telekomunikacyjnych (część CPC 7542)	AT, BG, CY, CZ, IE, RO, SK, SI: bez zobowiązań dla dystrybucji produktów farmaceutycznych, z wyjątkiem sprzedaży detalicznej produktów farmaceutycznych, medycznych i ortopedycznych (CPC 63211). ES: sprzedaż na odległość, sprzedaż wysyłkowa lub podobne sposoby sprzedaży detalicznej lub dostaw tytoniu jest zakazana.
Usługi w zakresie sprzedaży detalicznej dotyczące żywności (CPC 631)	BG, HU, PL: bez zobowiązań dla usług pośredników w obrocie towarowym. FR: w przypadku usług świadczonych przez pośredników pobierających prowizje, bez zobowiązań dla handlowców i pośredników pracujących na 17 krajowych rynkach świeżych produktów żywnościowych. Bez zobowiązań dla sprzedaży hurtowej produktów farmaceutycznych.
Usługi w zakresie sprzedaży detalicznej dotyczące innych towarów (nie energii), z wyjątkiem sprzedaży detalicznej produktów farmaceutycznych oraz towarów medycznych i ortopedycznych ⁽³⁾ (CPC 632 wyłączając CPC 63211 i 63297)	MT: bez zobowiązań dla usług świadczonych przez pośredników pobierających prowizje.
D. Usługi w zakresie franchisingu (CPC 8929)	BE, BG, CY, DE, DK, ES, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SK, UK: w przypadku usług w zakresie sprzedaży detalicznej bez zobowiązań, z wyjątkiem zamówień pocztowych.

⁽¹⁾ Usługi te, obejmujące CPC 62271, znajdują się w dziale USŁUGI W ZAKRESIE ENERGII pod pozycją 18.D.

⁽²⁾ Nie obejmuje usług konserwacji i naprawy, które znajdują się w dziale USŁUGI BIZNESOWE pod pozycjami 1.B. i 1.F.I).

⁽³⁾ Sprzedaż detaliczna produktów farmaceutycznych oraz towarów medycznych i ortopedycznych znajduje się w dziale WOLNE ZAWODY pod pozycją 1.A.k).

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
<p>5. USŁUGI W ZAKRESIE EDUKACJI</p> <p>(jedynie usługi finansowane ze źródeł prywatnych. Dla większej pewności, usługi, które otrzymują publiczne finansowanie lub pomoc państwa w jakiegokolwiek formie, nie są uważane za usługi finansowane ze środków prywatnych)</p>	
<p>A. Usługi szkolnictwa podstawowego (CPC 921)</p>	<p>Dla sposobu 1 BG, CY, FI, FR, HR, IT, MT, RO, SE, SI: bez zobowiązań IT: wymóg obywatelstwa dla usługodawców starających się o uprawnienia do wydawania dyplomów uznawanych przez państwo.</p> <p>Dla sposobu 2 CY, FI, HR, MT, RO, SE, SI: bez zobowiązań.</p> <p>Dla sposobów 1 oraz 2 FR: wymóg obywatelstwa dla nauczycieli placówek oświatowych finansowanych ze środków prywatnych. Obywatele innych państw mogą jednak uzyskać zezwolenie na nauczanie od odpowiednich organów. Obywatele innych państw mogą też uzyskać zezwolenie na założenie i prowadzenie placówki oświatowej. Zezwoleń tego typu udziela się według uznania. (CPC 921).</p>
<p>B. Usługi szkolnictwa średniego (CPC 922)</p>	<p>Dla sposobu 1 BG, CY, FI, FR, HR, IT, MT, RO, SE: bez zobowiązań IT: wymóg obywatelstwa dla usługodawców starających się o uprawnienia do wydawania dyplomów uznawanych przez państwo.</p> <p>Dla sposobu 2 CY, FI, MT, RO, SE: bez zobowiązań.</p> <p>Dla sposobów 1 oraz 2 FR: wymóg obywatelstwa dla nauczycieli placówek oświatowych finansowanych ze środków prywatnych. Obywatele innych państw mogą jednak uzyskać zezwolenie na nauczanie od odpowiednich organów. Obywatele innych państw mogą też uzyskać zezwolenie na założenie i prowadzenie placówki oświatowej. Zezwoleń tego typu udziela się według uznania. (CPC 922).</p> <p>LV: bez zobowiązań dla usług edukacyjnych związanych ze szkolnictwem zawodowym i technicznym na poziomie średnim dla uczniów niepełnosprawnych (CPC 9224).</p>
<p>C. Usługi szkolnictwa wyższego (CPC 923)</p>	<p>Dla sposobu 1 AT, BG, CY, FI, MT, RO, SE: bez zobowiązań.</p> <p>IT: wymóg obywatelstwa dla usługodawców starających się o uprawnienia do wydawania dyplomów uznawanych przez państwo.</p> <p>ES, IT: test potrzeb ekonomicznych w przypadku zakładania prywatnych uniwersytetów upoważnionych do wydawania uznawanych dyplomów lub przyznawania uznawanych stopni naukowych. Odpowiednia procedura obejmuje konsultację z parlamentem. Główne kryteria: zaludnienie i gęstość rozmieszczenia istniejących placówek.</p>

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
	<p>Dla sposobu 2 AT, BG, CY, FI, MT, RO, SE: bez zobowiązań.</p> <p>Dla sposobów 1 oraz 2 CZ, SK: bez zobowiązań dla usług szkolnictwa wyższego, z wyjątkiem usług w zakresie edukacji technicznej i zawodowej na poziomie pomaturalnym (CPC 92310).</p> <p>FR: wymóg obywatelstwa dla nauczycieli placówek oświatowych finansowanych ze środków prywatnych. Obywatele innych państw mogą jednak uzyskać zezwolenie na nauczanie od odpowiednich organów. Obywatele innych państw mogą też uzyskać zezwolenie na założenie i prowadzenie placówki oświatowej. Zezwoleń tego typu udziela się według uznania. (CPC 923).</p>
D. Usługi kształcenia dorosłych (CPC 924)	<p>Dla sposobów 1 oraz 2 CY, FI, MT, RO, SE: bez zobowiązań.</p> <p>AT: bez zobowiązań dla usług kształcenia dorosłych za pomocą programów radiowych lub telewizyjnych.</p>
E. Usługi w zakresie pozostałych form kształcenia (CPC 929)	<p>Dla sposobów 1 oraz 2 UE: bez zobowiązań.</p>
6. USŁUGI W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA	
<p>A. Usługi związane ze ściekami (CPC 9401) ⁽¹⁾</p> <p>B. Gospodarka odpadami stałymi/niebezpiecznymi, wyłączając transgraniczny transport odpadów niebezpiecznych</p> <p>a) Usługi w zakresie wywozu i zagospodarowywania śmieci i odpadów (CPC 9402)</p> <p>b) Usługi sanitarne i pokrewne (CPC 9403)</p> <p>C. Usługi w zakresie ochrony powietrza i klimatu (CPC 9404) ⁽²⁾</p> <p>D. Usługi rekultywacji i oczyszczania gleby i wody</p> <p>a) Uzdatnianie, rekultywacja zanieczyszczonej/skażonej gleby i wody (część CPC 94060) ⁽³⁾</p> <p>E. Usługi w zakresie ochrony przed hałasem i wibracjami (CPC 9405)</p> <p>F. Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu</p> <p>a) Usługi w zakresie ochrony przyrody i krajobrazu (część CPC 9406)</p> <p>G. Pozostałe usługi w zakresie ochrony środowiska i usługi pomocnicze (CPC 94090)</p>	<p>Dla sposobu 1 UE: bez zobowiązań, z wyjątkiem usług konsultingu.</p> <p>Dla sposobu 2 bez ograniczeń</p>

⁽¹⁾ Odpowiada usługom kanalizacyjnym.

⁽²⁾ Odpowiada usługom oczyszczania spalin.

⁽³⁾ Odpowiada częściom pozycji „Usługi związane z ochroną przyrody i krajobrazu”.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
7. USŁUGI FINANSOWE	
A. Usługi ubezpieczeniowe i związane z ubezpieczeniami	<p>Dla sposobów 1 oraz 2</p> <p>AT, BE, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LU, NL, PL, PT, RO, SK, SE, SI, UK: bez zobowiązań dla bezpośrednich usług ubezpieczeniowych, z wyjątkiem ubezpieczenia od ryzyka odnoszącego się do:</p> <p>(i) żeglugi morskiej i zarobkowego transportu lotniczego oraz lotów kosmicznych i transportu ładunków w przestrzeni kosmicznej (włączając satelity), przy czym ubezpieczenie to obejmuje niektóre lub wszystkie z następujących pozycji: transportowane towary, pojazd transportujący towary oraz wszelką odpowiedzialność z nimi związaną; oraz</p> <p>(ii) towarów w transzycie międzynarodowym.</p> <p>AT: działalność promocyjna i pośrednictwo w imieniu spółki zależnej niemającej siedziby w Unii lub oddziału niemającego siedziby w Austrii (z wyjątkiem reasekuracji i retrocesji) są zabronione. Obowiązkowe ubezpieczenia lotnicze, z wyjątkiem ubezpieczenia międzynarodowego zarobkowego transportu lotniczego, mogą zostać zagwarantowane wyłącznie przez spółkę zależną mającą siedzibę w Unii lub przez oddział mający siedzibę w Austrii.</p> <p>DK: obowiązkowe ubezpieczenia lotnicze mogą zostać zagwarantowane jedynie przez przedsiębiorstwa mające siedzibę w Unii. Osoby i przedsiębiorstwa (w tym zakłady ubezpieczeń) inne niż zakłady ubezpieczeń, które uzyskały zezwolenie na mocy duńskiego prawa lub ze strony organów duńskich, nie mogą w celach handlowych w Danii uczestniczyć w realizacji ubezpieczeń bezpośrednich wobec osób zamieszkujących w Danii, statków duńskich lub nieruchomości w Danii.</p> <p>DE: obowiązkowe ubezpieczenia lotnicze mogą zostać zagwarantowane jedynie przez spółkę zależną mającą siedzibę w Unii lub przez oddział mający siedzibę w Niemczech. Jeżeli zagraniczny zakład ubezpieczeń zarejestrował oddział w Niemczech, może on zawierać umowy ubezpieczeniowe w Niemczech odnoszące się do transportu międzynarodowego wyłącznie za pośrednictwem oddziału mającego siedzibę w Niemczech.</p> <p>FR: ubezpieczenia od ryzyka w zakresie transportu naziemnego mogą być realizowane jedynie przez firmy ubezpieczeniowe mające siedzibę w Unii.</p> <p>IT: ubezpieczenie transportu towarów, ubezpieczenie pojazdów jako takich i ubezpieczenie od odpowiedzialności dotyczące ryzyka na terytorium Włoch może zostać zagwarantowane wyłącznie przez zakłady ubezpieczeń mające siedzibę w Unii. Zastrzeżenie to nie ma zastosowania do transportu międzynarodowego obejmującego przywóz do Włoch. PL: bez zobowiązań dla reasekuracji i retrocesji, z wyjątkiem ubezpieczenia towarów w handlu międzynarodowym.</p> <p>PT: polisy ubezpieczeń w zakresie transportu lotniczego i morskiego, obejmujące towary, statki powietrzne, kadłuby i odpowiedzialność cywilną mogą być wystawiane jedynie przez przedsiębiorstwa mające siedzibę w UE; jedynie osoby i przedsiębiorstwa mające siedzibę w UE mogą działać w charakterze pośredników w zakresie takiej działalności ubezpieczeniowej w Portugalii.</p>

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
	<p>RO: reasekuracja na rynku międzynarodowym jest dozwolona tylko w przypadku, gdy ryzyko będące przedmiotem reasekuracji nie może być zlokalizowane na rynku krajowym.</p> <p>Dla sposobu 1</p> <p>AT, BE, BG, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LU, NL, PT, RO, SK, SE, SI, UK: bez zobowiązań dla bezpośrednich usług pośrednictwa ubezpieczeniowego, z wyjątkiem ubezpieczenia od ryzyka odnoszącego się do:</p> <p>(i) żeglugi morskiej i zarobkowego transportu lotniczego oraz lotów kosmicznych i transportu ładunków w przestrzeni kosmicznej (włączając satelity), przy czym ubezpieczenie to obejmuje niektóre lub wszystkie z następujących pozycji: transportowane towary, pojazd transportujący towary oraz wszelką odpowiedzialność z nimi związaną; oraz</p> <p>(ii) towarów w tranzycie międzynarodowym.</p> <p>PL: bez zobowiązań dla reasekuracji, retrocesji i ubezpieczenia, z wyjątkiem reasekuracji, retrocesji i ubezpieczenia od ryzyka odnoszącego się do:</p> <p>a) żeglugi morskiej i zarobkowego transportu lotniczego oraz lotów kosmicznych i transportu ładunków w przestrzeni kosmicznej (włączając satelity), przy czym ubezpieczenie to obejmuje niektóre lub wszystkie z następujących pozycji: transportowane towary, pojazd transportujący towary oraz wszelką odpowiedzialność z nimi związaną; oraz</p> <p>b) towarów w tranzycie międzynarodowym.</p> <p>BG: bez zobowiązań dla ubezpieczeń bezpośrednich, z wyjątkiem usług świadczonych przez usługodawców zagranicznych na rzecz podmiotów zagranicznych na terytorium Republiki Bułgarii. Bez zobowiązań dla ubezpieczeń depozytów i podobnych programów odszkodowań oraz obowiązkowych programów ubezpieczeń. Ubezpieczenia transportowe obejmujące towary, ubezpieczenia pojazdów jako takich oraz ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej w zakresie ryzyka zlokalizowanego w Republice Bułgarii nie mogą być gwarantowane bezpośrednio przez zagraniczne zakłady ubezpieczeń. Zagraniczny zakład ubezpieczeń może zawierać umowy ubezpieczeniowe wyłącznie za pośrednictwem oddziału.</p> <p>CY, LV, MT: bez zobowiązań dla bezpośrednich usług ubezpieczeniowych, z wyjątkiem ubezpieczenia od ryzyka odnoszącego się do:</p> <p>(i) żeglugi morskiej i zarobkowego transportu lotniczego oraz lotów kosmicznych i transportu ładunków w przestrzeni kosmicznej (włączając satelity), przy czym ubezpieczenie to obejmuje niektóre lub wszystkie z następujących pozycji: transportowane towary, pojazd transportujący towary oraz wszelką odpowiedzialność z nimi związaną; oraz</p> <p>(ii) towarów w tranzycie międzynarodowym.</p>

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
	<p>LT: bez zobowiązań dla bezpośrednich usług ubezpieczeniowych, z wyjątkiem ubezpieczenia od ryzyka odnoszącego się do:</p> <p>(i) żeglugi morskiej i zarobkowego transportu lotniczego oraz lotów kosmicznych i transportu ładunków w przestrzeni kosmicznej (włączając satelity), przy czym ubezpieczenie to obejmuje niektóre lub wszystkie z następujących pozycji: transportowane towary, pojazd transportujący towary oraz wszelką odpowiedzialność z nimi związaną; oraz</p> <p>(ii) towarów w tranzycie międzynarodowym, z wyjątkiem transportu lądowego, jeżeli ryzyko znajduje się na Litwie.</p> <p>BG, LV, LT: bez zobowiązań dla usług pośrednictwa ubezpieczeniowego.</p> <p>PL: bez zobowiązań dla pośredników usług w zakresie reasekuracji, retrocesji i ubezpieczenia.</p> <p>FI: wyłącznie ubezpieczyciele mający główną siedzibę w UE lub oddział w Finlandii mogą oferować bezpośrednie usługi ubezpieczeniowe (w tym koasekurację). Świadczenie usług brokerów ubezpieczeniowych podlega wymogowi stałego miejsca prowadzenia działalności w UE.</p> <p>HU: świadczenie usług w zakresie ubezpieczeń bezpośrednich na terytorium Węgier przez zakłady ubezpieczeń niemające siedziby w UE dozwolone jest tylko za pośrednictwem oddziału zarejestrowanego na Węgrzech.</p> <p>IT: bez zobowiązań dla zawodu aktuarusza.</p> <p>SE: świadczenie usług w zakresie ubezpieczeń bezpośrednich jest dopuszczalne wyłącznie poprzez usługodawcę świadczącego usługi ubezpieczeniowe posiadającego zezwolenie w Szwecji i pod warunkiem że zagraniczny usługodawca i szwedzki zakład ubezpieczeń należą do tej samej grupy firm lub zawarły umowę o współpracy.</p> <p>ES: w przypadku usług aktuarialnych, wymóg w zakresie miejsca zamieszkania i trzyletnie doświadczenie w tym zakresie.</p> <p>Dla sposobu 2</p> <p>AT, BE, BG, CZ, CY, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SE, SI, UK: bez zobowiązań dla usług pośrednictwa.</p> <p>BG: w przypadku ubezpieczeń bezpośrednich bułgarskie osoby fizyczne i prawne, jak również osoby zagraniczne, które prowadzą działalność gospodarczą na terytorium Republiki Bułgarii, mogą zawierać umowy ubezpieczeniowe dotyczące ich działalności w Bułgarii tylko z usługodawcami, którzy posiadają zezwolenia na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej na terytorium Bułgarii. Odszkodowania wynikające z takich umów są wypłacane w Bułgarii. Bez zobowiązań dla ubezpieczeń depozytów i podobnych programów odszkodowań oraz obowiązkowych programów ubezpieczeń.</p> <p>IT: ubezpieczenie transportu towarów, ubezpieczenie pojazdów jako takich i ubezpieczenie od odpowiedzialności dotyczące ryzyka na terytorium Włoch może zostać zagwarantowane wyłącznie przez zakłady ubezpieczeń mające siedzibę w Unii. Zastrzeżenie to nie ma zastosowania do transportu międzynarodowego obejmującego przywóz do Włoch.</p>

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
	<p>PL: bez zobowiązań dla usług reasekuracji, retrocesji i ubezpieczenia, z wyjątkiem reasekuracji, retrocesji i ubezpieczenia od ryzyka towarów w handlu międzynarodowym.</p>
<p>B. Usługi bankowe i pozostałe usługi finansowe (z wyłączeniem ubezpieczeń)</p>	<p>Dla sposobów 1 oraz 2</p> <p>LT: zastrzega się prawo do wymagania obecności handlowej w odniesieniu do zarządzania funduszami emerytalnymi, a także by co najmniej jedna osoba z kierownictwa administracji banku posiadała stałe miejsce zamieszkania na Litwie oraz mówiła w języku litewskim.</p> <p>IT: bez zobowiązań w przypadku „<i>consulenti finanziari</i>” (doradców finansowych).</p> <p>EE: przy przyjmowaniu depozytów: wymóg uzyskania zezwolenia od estońskiej Komisji Nadzoru Finansowego oraz rejestracji działalności jako spółki akcyjnej, spółki zależnej lub oddziału zgodnie z przepisami prawa estońskiego.</p> <p>IE: zastrzega się prawo do stosowania następujących wymogów: w przypadku systemów zbiorowego inwestowania tworzonych jako fundusze powiernicze i przedsiębiorstwa o zmiennym kapitale (innych niż przedsiębiorstwa zbiorowego inwestowania w zbywalne papiery wartościowe, UCITS) należy zarejestrować przedsiębiorstwo powiernicze lub depozytariuszowe i zarządzające w Irlandii lub w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej (nie jest dozwolona forma oddziału). W przypadku inwestycyjnych spółek komandytowych co najmniej jeden komplementariusz musi być zarejestrowany w Irlandii. W celu funkcjonowania jako członek giełdy papierów wartościowych w Irlandii, dany podmiot musi: a) być upoważniony w Irlandii, co wymaga, aby był on zarejestrowany lub był spółką osobową, z główną/prawną siedzibą w Irlandii, lub b) być upoważniony w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej zgodnie z dyrektywą UE w sprawie inwestycji i usług.</p> <p>PL: w przypadku dostarczania i przekazywania informacji finansowych, przetwarzania danych finansowych i dostarczania związanego z tym oprogramowania: wymóg korzystania z publicznej sieci telekomunikacyjnej lub sieci innego autoryzowanego operatora.</p> <p>Dla sposobu 1</p> <p>AT, BE, BG, CZ, CY, DE, DK, ES, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LU, NL, PL, PT, SK, SE, UK: bez zobowiązań, z wyjątkiem dostarczania informacji finansowych oraz przetwarzania danych finansowych oraz usług doradczych i innych usług wspomagających, wyłączając pośrednictwo.</p> <p>BE: w celu świadczenia usług w zakresie doradztwa inwestycyjnego wymagane jest w Belgii założenie przedsiębiorstwa</p> <p>BG: mogą być stosowane ograniczenia i warunki dotyczące korzystania z sieci telekomunikacyjnych.</p>

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
	<p>CY: bez zobowiązań, z wyjątkiem obrotu zbywalnymi papierami wartościowymi, dostarczania informacji finansowych, przetwarzania danych finansowych oraz usług doradczych i innych usług wspomagających, wyłączając pośrednictwo.</p> <p>EE: założenie specjalistycznej spółki zarządzającej jest wymagane w celu realizacji czynności związanych z zarządzaniem funduszami inwestycyjnymi. Wyłącznie przedsiębiorstwa posiadające siedzibę statutową w Unii mogą działać jako depozytariusze aktywów funduszy inwestycyjnych.</p> <p>LT: założenie specjalistycznej spółki zarządzającej jest wymagane w celu realizacji czynności związanych z zarządzaniem funduszami inwestycyjnymi. Wyłącznie przedsiębiorstwa posiadające siedzibę statutową lub oddział na Litwie mogą działać jako depozytariusze aktywów funduszy inwestycyjnych.</p> <p>IE: świadczenie usług inwestycyjnych lub zapewnianie doradztwa w zakresie inwestycji wymaga: I) uzyskania zezwolenia w Irlandii, które normalnie wymaga, aby podmiot został zarejestrowany lub był spółką osobową lub wyłącznym podmiotem gospodarczym, w każdym przypadku posiadającym siedzibę główną/statutową w Irlandii (zezwolenie nie może być wymagane w niektórych przypadkach, np. jeżeli usługodawca państwa trzeciego nie posiada obecności handlowej w Irlandii oraz usługa nie jest świadczona dla osób prywatnych); albo II) zezwolenia w innym państwie członkowskim, zgodnie z dyrektywą UE w sprawie usług inwestycyjnych.</p> <p>LV: bez zobowiązań, z wyjątkiem dostarczania informacji finansowych oraz usług doradczych i innych usług wspomagających, wyłączając pośrednictwo.</p> <p>MT: bez zobowiązań, z wyjątkiem przyjmowania depozytów, udzielania wszelkiego rodzaju pożyczek i kredytów, dostarczania informacji finansowych, przetwarzania danych finansowych oraz usług doradczych i innych usług wspomagających, wyłączając pośrednictwo.</p> <p>PL: w przypadku dostarczania i przekazywania informacji finansowych, przetwarzania danych finansowych i dostarczania związanego z tym oprogramowania: wymóg korzystania z publicznej sieci telekomunikacyjnej, lub sieci innego autoryzowanego operatora.</p> <p>RO: bez zobowiązań w przypadku leasingu finansowego, obrotu instrumentami rynku pieniężnego, walutami obcymi, instrumentami pochodnymi, instrumentami opartymi na kursach walutowych i stopach procentowych, zbywalnymi papierami wartościowymi i innymi negocjowalnymi instrumentami i aktywami finansowymi, w przypadku udziału w emisji wszystkich rodzajów papierów wartościowych, zarządzania aktywami oraz usług rozrachunkowych i rozliczeniowych w odniesieniu do aktywów finansowych. Płatności i usługi transferu środków pieniężnych dozwolone są wyłącznie poprzez bank mający siedzibę w Rumunii.</p>

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
	<p>SI: bez zobowiązań, z wyjątkiem udzielania wszelkiego rodzaju kredytów i pożyczek, przyjmowania gwarancji i zobowiązań ze strony zagranicznych instytucji kredytowych przez krajowe osoby prawne i wyłącznych właścicieli, dostarczania i przekazywania informacji finansowych oraz przetwarzania danych finansowych i udostępniania związanego z nimi oprogramowania przez usługodawców świadczących inne usługi finansowe, doradztwa i innych pomocniczych usług finansowych w odniesieniu do wszystkich tych rodzajów działalności, w tym badań zdolności kredytowej i analizy kredytowej, badań i doradztwa w odniesieniu do inwestycji i tworzenia portfela aktywów oraz doradztwa w zakresie nabywania oraz restrukturyzacji i strategii przedsiębiorstw. Wymagana obecność handlowa.</p> <p>SI: plany emerytalne mogą być oferowane przez wspólny fundusz emerytalny (który nie jest osobą prawną i w związku z tym jest zarządzany przez zakład ubezpieczeń, bank lub towarzystwo emerytalne), towarzystwo emerytalne lub zakład ubezpieczeń. Ponadto plany emerytalne mogą być oferowane przez podmioty oferujące plany emerytalne założone zgodnie z przepisami mającymi zastosowanie w państwie członkowskim UE.</p> <p>HU: spółki spoza EOG mogą świadczyć usługi finansowe lub prowadzić działalność pomocniczą wobec usług finansowych wyłącznie za pośrednictwem węgierskiego oddziału.</p> <p>Dla sposobu 2</p> <p>BG: mogą być stosowane ograniczenia i warunki dotyczące korzystania z sieci telekomunikacyjnych.</p>

8. USŁUGI W ZAKRESIE OCHRONY ZDROWIA I USŁUGI SPOŁECZNE

(jedynie usługi finansowane ze źródeł prywatnych. Dla większej pewności, usługi, które otrzymują publiczne finansowanie lub pomoc państwa w jakiegokolwiek formie, nie są uważane za usługi finansowane ze środków prywatnych)

<p>A. Usługi szpitalne (CPC 9311)</p> <p>B. Usługi pogotowia ratunkowego (CPC 93192)</p> <p>C. Usługi placówek opieki zdrowotnej zapewniających zakwaterowanie inne niż usługi szpitalne (CPC 93193)</p>	<p>Dla sposobów 1 oraz 2</p> <p>FR: bez zobowiązań w zakresie usług analiz i testów laboratoryjnych finansowanych ze środków prywatnych (część 9311).</p> <p>Dla sposobu 1</p> <p>AT, BE, BG, DE, CY, CZ, DK, ES, EE, FI, FR, EL, IE, IT, LV, LT, MT, LU, NL, PL, PT, RO, SI, SE, SK, UK: bez zobowiązań.</p> <p>HR: bez zobowiązań, z wyłączeniem telemedycyny.</p> <p>Dla sposobu 2</p> <p>bez ograniczeń</p>
<p>D. Usługi społeczne</p> <p>— Wszystkie państwa członkowskie z wyjątkiem AT, EE, LT i LV: wyłącznie usługi związane z domami rekonwalescencji i opieki społecznej oraz domami spokojnej starości.</p> <p>— AT, EE i LV: wszystkie usługi objęte CPC 933.</p>	<p>Dla sposobu 1</p> <p>UE: bez zobowiązań.</p> <p>Dla sposobu 2</p> <p>CZ, FI, HU, LT, MT, PL, SE, SI, SK: bez zobowiązań.</p>

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
9. USŁUGI ZWIĄZANE Z TURYSTYKĄ I PODRÓŻAMI	
<p>A. Hotele, restauracje i catering (CPC 641, CPC 642 i CPC 643) wyłączając catering w środkach transportu lotniczego ⁽¹⁾</p>	<p>Dla sposobu 1 AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FR, EL, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: bez zobowiązań. HR: bez zobowiązań. Dla sposobu 2 bez ograniczeń</p>
<p>B. Usługi biur podróży i organizatorów wyjazdów grupowych (włącznie z pilotami wycieczek) (CPC 7471)</p>	<p>Dla sposobu 1 BG, CY, HU: bez zobowiązań. CY: wymóg obywatelstwa. Zagraniczni dostawcy usług muszą być reprezentowani przez biuro podróży posiadające siedzibę statutową na Cyprze. LT: świadczenie usług organizatorów wyjazdów grupowych uwarunkowane jest założeniem działalności na Litwie oraz zezwoleniem wydanym przez Litewski Państwowy Departament Turystyki. Dla sposobu 2 bez ograniczeń</p>
<p>C. Usługi przewodników turystycznych (CPC 7472)</p>	<p>Dla sposobu 1 BG, CY, CZ, HU, IT, LT, MT, PL, SK, SI: bez zobowiązań. IT: przewodnicy turystyczni z państw niebędących członkami UE muszą uzyskać specjalną licencję danego regionu, aby wykonywać zawód zawodowego przewodnika turystycznego. BG, CY, EL, ES: wymóg obywatelstwa UE w odniesieniu do świadczenia usług przewodników turystycznych. Dla sposobu 2 bez ograniczeń</p>

⁽¹⁾ Catering w środkach transportu lotniczego znajduje się w dziale USŁUGI POMOCNICZE W BRANŻY TRANSPORTOWEJ pod pozycją 12.D.a) Usługi obsługi naziemnej.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
10. USŁUGI W ZAKRESIE REKREACJI, KULTURY I SPORTU (inne niż usługi audiowizualne)	
A. Usługi rozrywkowe (obejmujące między innymi teatr, koncerty na żywo, cyrk i dyskoteki) (CPC 9619)	Dla sposobu 1 BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, HR, HU, IE, IT, LV, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, UK: bez zobowiązań. Dla sposobu 2 CY, CZ, FI, HR, MT, PL, RO, SK, SI: bez zobowiązań. BG: bez zobowiązań, z wyjątkiem usług rozrywkowych producentów teatralnych, zespołów muzycznych oraz orkiestr (CPC 96191); usług świadczonych przez autorów, kompozytorów, rzeźbiarzy, artystów estradowych i innych artystów indywidualnych (CPC 96192); pomocniczych usług związanych z teatrem (CPC 96193). EE: bez zobowiązań w przypadku innych usług rozrywkowych (CPC 96199), z wyjątkiem usług kinowych. LT, LV: bez zobowiązań, z wyjątkiem działalności prowadzenia kin (część CPC 96199).
B. Usługi agencji informacyjnych i prasowych (CPC 962)	Dla sposobu 1 BG, CY, CZ, EE, HU, LT, MT, RO, PL, SI, SK: bez zobowiązań. Dla sposobu 2 BG, CY, CZ, HU, LT, MT, PL, RO, SI, SK: bez zobowiązań.
C. Usługi bibliotek, archiwów, muzeów oraz pozostałe usługi w zakresie kultury (CPC 963)	Dla sposobów 1 oraz 2 BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, HR, EL, HU, IE, IT, LT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: bez zobowiązań
D. Usługi związane ze sportem (CPC 9641)	Dla sposobów 1 oraz 2 AT: bez zobowiązań dla usług szkół narciarskich i przewodników górskich. BG, CZ, LV, MT, PL, RO, SK: bez zobowiązań. Dla sposobu 1 CY, EE, HR: bez zobowiązań.
E. Usługi związane z działalnością parków rekreacyjnych i plaż (CPC 96491)	Dla sposobów 1 oraz 2 bez ograniczeń

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
11. USŁUGI TRANSPORTOWE	
<p>A. Transport morski</p> <p>a) Międzynarodowy transport pasażerski (CPC 7211 bez krajowego transportu kabotażowego ⁽¹⁾).</p> <p>b) Międzynarodowy transport towarowy (CPC 7212 bez krajowego transportu kabotażowego ⁽²⁾).</p>	<p>Dla sposobów 1 oraz 2</p> <p>UE: bez zobowiązań w odniesieniu do usług krajowego kabotażu morskiego.</p> <p>BG, CY, DE, EE, ES, FR, FI, EL, IT, LT, MT, PT, RO, SI, SE: usługi dowozowe na podstawie zezwolenia.</p>
<p>B. Transport wodny śródlądowy</p> <p>a) Transport pasażerski (CPC 7221 bez krajowego transportu kabotażowego ⁽²⁾).</p> <p>b) Transport towarowy (CPC 7222 bez krajowego transportu kabotażowego ⁽²⁾).</p>	<p>Dla sposobów 1 oraz 2</p> <p>UE: bez zobowiązań w odniesieniu do usług krajowego kabotażu na śródlądowych drogach wodnych. Środki oparte na istniejących lub przyszłych umowach dotyczących dostępu do śródlądowych dróg wodnych (włączając umowy dotyczące połączenia Ren-Men-Dunaj) zastrzegają niektóre prawa dotyczące ruchu dla podmiotów gospodarczych zlokalizowanych w danych państwach i spełniających kryteria obywatelstwa dotyczące własności. Z zastrzeżeniem rozporządzeń wykonawczych do Konwencji z Mannheim w sprawie żeglugi po Renie.</p> <p>UE: usługi transportu towarowego lub pasażerskiego śródlądowymi drogami wodnymi mogą być świadczone wyłącznie przez podmiot, który spełnia następujące warunki:</p> <p>a) podmiot ten ma swoją siedzibę w państwie członkowskim;</p> <p>b) jest w tym państwie upoważniony do prowadzenia (międzynarodowego) transportu towarowego lub pasażerskiego śródlądowymi drogami wodnymi; oraz</p> <p>c) używa statków zarejestrowanych w państwie członkowskim lub posiadających certyfikat członkostwa we flocie państwa członkowskiego.</p> <p>Właścicielami statków muszą być ponadto osoby fizyczne posiadające miejsce zamieszkania w państwie członkowskim, które są obywatelami państwa członkowskiego, lub osoby prawne zarejestrowane w jednym z państw członkowskich UE. W drodze wyjątku można zezwolić na odstępstwo od wymogu dotyczącego większościowego udziału. W Hiszpanii, Szwecji i Finlandii nie ma prawnego rozróżnienia na wody morskie i śródlądowe drogi wodne. Do śródlądowych dróg wodnych zastosowanie mają przepisy dotyczące transportu morskiego.</p> <p>AT: wymagana jest rejestracja przedsiębiorstwa lub stała siedziba w Austrii.</p> <p>BG, CY, CZ, EE, FI, HU, HR, LT, MT, RO, SE, SI, SK: bez zobowiązań.</p>

⁽¹⁾ Bez uszczerbku dla zakresu działalności, który może zostać uznany jako „kabotaż” na podstawie odpowiedniego ustawodawstwa krajowego, niniejszy wykaz nie obejmuje krajowego transportu kabotażowego, który przyjęty jest jako obejmujący przewozy pasażerskie lub przewozy towarów między portem lub punktem znajdującym się w państwie członkowskim Unii Europejskiej a innym portem lub punktem znajdującym się w tym samym państwie członkowskim, w tym na jego szelfie kontynentalnym zgodnie z Konwencją ONZ o prawie morza, oraz ruch rozpoczynający się i kończący w tym samym porcie znajdującym się w państwie członkowskim Unii Europejskiej.

⁽²⁾ W tym usługi dowozowe i transport sprzętu przez dostawców usług w zakresie międzynarodowych przewozów towarowych pomiędzy portami znajdującymi się w tym samym państwie, jeżeli nie ma to wpływu na dochody.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
C. Transport kolejowy a) Transport pasażerski (CPC 7111) b) Transport towarowy (CPC 7112)	Dla sposobu 1 UE: bez zobowiązań. Dla sposobu 2 bez ograniczeń
D. Transport drogowy a) Transport pasażerski (CPC 7121 i CPC 7122) b) Transport towarowy (CPC 7123, wyłączając samodzielny transport przesyłek pocztowych i kurierskich ⁽¹⁾).	Dla sposobu 1 UE: bez zobowiązań (wyłączając samodzielny transport przesyłek pocztowych i kurierskich). Dla sposobu 2 bez ograniczeń
E. Transport rurociągami towarów innych niż paliwo ⁽²⁾ (CPC 7139)	Dla sposobu 1: UE: bez zobowiązań. Dla sposobu 2: AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: bez zobowiązań.

12. USŁUGI POMOCNICZE W BRANŻY TRANSPORTOWEJ ⁽³⁾

A. Usługi pomocnicze w branży transportu morskiego a) Usługi w zakresie przeładunku towarów przewożonych drogą morską b) Usługi w zakresie przechowywania i magazynowania (część CPC 742) c) Usługi w zakresie odprawy celnej d) Usługi w zakresie obsługi stacji kontenerowej i magazynowania e) Usługi agencji morskich f) Usługi spedycji morskiej g) Najem statków z załogą (CPC 7213) h) Usługi związane z pchaniem i holowaniem (CPC 7214) i) Usługi wspierające w branży transportu morskiego (część CPC 745) j) Pozostałe usługi wspierające i pomocnicze (część CPC 749)	Dla sposobów 1 oraz 2 UE: bez zobowiązań dla usług w zakresie odprawy celnej, usług związanych z pchaniem i holowaniem oraz usług pilotażowych i usług cumowniczych. Dla sposobu 1: UE: bez zobowiązań w przypadku usług w zakresie przeładunku towarów przewożonych drogą morską i usług w zakresie obsługi stacji kontenerowej i magazynowania. AT, BG, CY, CZ, DE, EE, HU, LT, MT, PL, RO, SK, SI, SE: bez zobowiązań dla najmu statków z załogą. BG: bez zobowiązań. AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, EL, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: bez zobowiązań dla usług w zakresie przechowywania i magazynowania. HR: bez zobowiązań z wyjątkiem usług agencji transportu towarowego. FI: usługi pomocnicze w branży transportu morskiego mogą być świadczone jedynie przez jednostki pływające pod banderą fińską. Dla sposobu 2 bez ograniczeń
--	---

⁽¹⁾ Część CPC 71235, która znajduje się w dziale USŁUGI KOMUNIKACYJNE pod pozycją 2.A. Usługi pocztowe i kurierskie.⁽²⁾ Transport paliwa rurociągami znajduje się w dziale USŁUGI W ZAKRESIE ENERGII pod pozycją 13.B.⁽³⁾ Nie obejmuje usług w zakresie konserwacji i naprawy sprzętu transportowego, które znajdują się w dziale USŁUGI BIZNESOWE pod pozycjami 1.F. l) 1 do 1.F.l) 4.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
<p>B. Usługi pomocnicze w branży transportu śródlądowymi drogami wodnymi</p> <p>a) Usługi przeładunku towarów (część CPC 741)</p> <p>b) Usługi w zakresie przechowywania i magazynowania (część CPC 742)</p> <p>c) Usługi agencji transportu towarowego (część CPC 748)</p> <p>d) Najem statków z załogą (CPC 7223)</p> <p>e) Usługi związane z pchaniem i holowaniem (CPC 7224)</p> <p>f) Usługi wspierające w branży transportu śródlądowymi drogami wodnymi (część CPC 745)</p> <p>g) Pozostałe usługi wspierające i pomocnicze (część CPC 749)</p>	<p>Dla sposobów 1 oraz 2</p> <p>UE: środki oparte na istniejących lub przyszłych umowach dotyczących dostępu do śródlądowych dróg wodnych (włączając umowy dotyczące połączenia Ren-Men-Dunaj) zastrzegające niektóre prawa dotyczące ruchu dla podmiotów gospodarczych zlokalizowanych w danych państwach i spełniających kryteria obywatelstwa dotyczące własności. Rozporządzenia wykonawcze do Konwencji z Mannheim w sprawie żeglugi po Renie.</p> <p>UE: bez zobowiązań dla usług w zakresie odprawy celnej, usług związanych z pchaniem i holowaniem oraz usług pilotażowych i usług cumowniczych.</p> <p>HR: bez zobowiązań z wyjątkiem usług agencji transportu towarowego.</p> <p>Dla sposobu 1</p> <p>AT: bez zobowiązań w przypadku wynajmu statków z załogą, usług związanych z pchaniem i holowaniem, usług pilotażowych i cumowniczych, usług pomocy nawigacyjnej oraz usług w zakresie eksploatacji portów i dróg wodnych.</p> <p>BG, CY, CZ, DE, EE, FI, HU, LV, LT, MT, RO, SK, SI, SE: bez zobowiązań dla najmu statków z załogą.</p> <p>BG: zakaz bezpośredniego tworzenia oddziałów (w przypadku świadczenia usług pomocniczych dla transportu wodnego wymagana jest rejestracja przedsiębiorstwa). Udziały w przedsiębiorstwach bułgarskich ograniczone są do 49 %.</p>
<p>C. Usługi pomocnicze w branży transportu kolejowego</p> <p>a) Usługi przeładunku towarów (część CPC 741)</p> <p>b) Usługi w zakresie przechowywania i magazynowania (część CPC 742)</p> <p>c) Usługi agencji transportu towarowego (część CPC 748)</p> <p>d) Usługi związane z pchaniem i holowaniem (CPC 7113)</p> <p>e) Usługi wspierające dla usług transportu kolejowego (CPC 743)</p> <p>f) Pozostałe usługi wspierające i pomocnicze (część CPC 749)</p>	<p>Dla sposobów 1 oraz 2</p> <p>UE: bez zobowiązań dla usług w zakresie odprawy celnej oraz usług związanych z pchaniem i holowaniem.</p> <p>HR: bez zobowiązań z wyjątkiem usług agencji transportu towarowego.</p> <p>Dla sposobu 1</p> <p>BG, CZ: zakaz bezpośredniego tworzenia oddziałów (w przypadku świadczenia usług pomocniczych dla transportu kolejowego wymagana jest rejestracja przedsiębiorstwa). Udziały w przedsiębiorstwach bułgarskich ograniczone są do 49 %.</p> <p>Dla sposobu 2</p> <p>bez ograniczeń</p>
<p>D. Usługi pomocnicze w branży transportu drogowego</p> <p>a) Usługi przeładunku towarów (część CPC 741)</p> <p>b) Usługi w zakresie przechowywania i magazynowania (część CPC 742)</p> <p>c) Usługi agencji transportu towarowego (część CPC 748)</p> <p>d) Najem użytkowych pojazdów drogowych z kierowcą (CPC 7124)</p> <p>e) Usługi wspierające dla usług transportu drogowego (CPC 744)</p> <p>f) Pozostałe usługi wspierające i pomocnicze (część CPC 749)</p>	<p>Dla sposobu 1</p> <p>AT, BG, CY, CZ, DK, EE, HU, LV, LT, MT, PL, RO, SK, SI, SE: bez zobowiązań dla najmu użytkowych pojazdów drogowych z kierowcą.</p> <p>HR: bez zobowiązań z wyjątkiem usług agencji transportu towarowego i usług wspierających w branży transportu drogowego wymagających pozwolenia.</p> <p>SE: wymóg zobowiązujący utworzone podmioty do korzystania z pojazdów z rejestracją krajową.</p> <p>Dla sposobu 2</p> <p>bez ograniczeń</p>

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
D. Usługi pomocnicze w branży usług transportu lotniczego a) Usługi obsługi naziemnej (włączając usługi w zakresie cateringu)	Dla sposobu 1 UE: bez zobowiązań. BG: zakaz bezpośredniego tworzenia oddziałów (w przypadku świadczenia usług pomocniczych dla transportu lotniczego wymagana jest rejestracja przedsiębiorstwa). Dla sposobu 2 BG, CY, CZ, HR, HU, MT, PL, RO, SK, SI: bez zobowiązań.
b) Usługi w zakresie przechowywania i magazynowania (część CPC 742)	Dla sposobów 1 oraz 2 bez ograniczeń Dla sposobu 1 BG: zakaz bezpośredniego tworzenia oddziałów (w przypadku świadczenia usług pomocniczych dla transportu lotniczego wymagana jest rejestracja przedsiębiorstwa).
c) Usługi agencji transportu towarowego (część CPC 748)	Dla sposobów 1 oraz 2 bez ograniczeń Dla sposobu 1 BG: cudzoziemcy mogą świadczyć usługi jedynie poprzez udział w bułgarskich przedsiębiorstwach z ograniczeniem do udziału w kapitale na poziomie 49 % oraz poprzez oddziały.
d) Najem statków powietrznych z załogą (CPC 734)	Dla sposobów 1 oraz 2 UE: statki powietrzne używane przez przewoźników lotniczych Unii muszą być zarejestrowane w państwie członkowskim wydającym licencję przewoźnikowi lub w innym miejscu w Unii. Rejestracja może podlegać wymogowi, by statek powietrzny stanowił własność osoby fizycznej spełniającej szczególne kryteria obywatelstwa lub osoby prawnej spełniającej szczególne kryteria dotyczące własności i kontroli kapitału. W drodze wyjątku zagraniczny przewoźnik lotniczy może, w szczególnych okolicznościach, oddać w dzierżawę przewoźnikowi w Unii Europejskiej statek powietrzny zarejestrowany poza UE, w celu zaspokojenia wyjątkowych potrzeb przewoźnika w Unii Europejskiej, związanych ze zwiększonym zapotrzebowaniem sezonowym lub potrzebą pokonania trudności operacyjnych, które nie mogą być zaspokojone w racjonalny sposób przez dzierżawę statków powietrznych zarejestrowanych w Unii Europejskiej, pod warunkiem uzyskania tymczasowego zezwolenia od państwa członkowskiego, które wydało licencję danemu przewoźnikowi w Unii Europejskiej.
e) Sprzedaż i marketing f) System rezerwacji komputerowej	Dla sposobów 1 oraz 2 UE: w przypadku gdy dostawcy usług systemu rezerwacji komputerowej (CRS) spoza UE nie zapewnią przewoźnikom lotniczym Unii Europejskiej traktowania równoważnego ⁽¹⁾ temu, jakie zapewnia się w Unii Europejskiej, lub w przypadku gdy przewoźnicy lotniczy spoza UE nie zapewnią dostawcom usług CRS UE traktowania równoważnego temu, jakie zapewnia się w Unii Europejskiej, mogą zostać wprowadzone środki w celu zapewnienia równoważnego traktowania wobec, odpowiednio, przewoźników lotniczych spoza UE ze strony dostawców usług CRS w Unii Europejskiej lub wobec dostawców usług CRS spoza UE ze strony przewoźników lotniczych w Unii Europejskiej.

⁽¹⁾ „Równoważne traktowanie” oznacza traktowanie niedyskryminacyjne w stosunku do unijnych przewoźników lotniczych i unijnych dostawców usług CRS.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
g) Usługi obsługi portów lotniczych.	Dla sposobu 1 UE: bez zobowiązań. Dla sposobu 2 bez ograniczeń
E. Usługi pomocnicze w branży transportu rurociągami towarów innych niż paliwo ⁽¹⁾ a) Usługi w zakresie przechowywania i magazynowania towarów innych niż paliwo transportowane rurociągami (część CPC 742)	Dla sposobu 1 AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, HR, EL, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: bez zobowiązań. Dla sposobu 2 bez ograniczeń
13. POZOSTAŁE USŁUGI TRANSPORTOWE	
Zapewnienie usługi transportu kombinowanego	Dla sposobu 1: UE, z wyjątkiem FI: wyłącznie przewoźnicy z siedzibą w państwie członkowskim, którzy spełniają warunki dostępu do zawodu i dostępu do rynku transportu towarów między państwami członkowskimi, mogą, w kontekście operacji transportu kombinowanego pomiędzy państwami członkowskimi, wykonywać początkowe lub końcowe odcinki transportu drogowego, stanowiące integralną część operacji transportu kombinowanego, obejmujące przekroczenie granicy lub nieobejmujące przekroczenia granicy. Zastosowanie mają ograniczenia dotyczące poszczególnych rodzajów transportu. Można przyjąć niezbędne środki w celu zapewnienia, by podatki od środków transportowych mające zastosowanie do pojazdów drogowych wykorzystywanych w transporcie kombinowanym były obniżane lub zwracane. Dla sposobu 2: BE, DE, DK, EL, ES, FI, FR, IE, IT, LU, NL, PT, UK: bez ograniczeń, bez uszczerbku dla ograniczeń określonych w wykazie zobowiązań dotyczących danego rodzaju transportu. AT, BG, CY, CZ, EE, HU, HR, LT, LV, MT, PL, RO, SE, SI, SK: bez zobowiązań.
14. USŁUGI W ZAKRESIE ENERGII	
A. Usługi związane z górnictwem (CPC 883) ⁽²⁾	Dla sposobów 1 oraz 2 bez ograniczeń
B. Transport paliwa rurociągami (CPC 7131)	Dla sposobu 1 UE: bez zobowiązań. Dla sposobu 2: AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, EE, FI, FR, EL, IE, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: bez zobowiązań.

⁽¹⁾ Usługi pomocnicze w branży transportu paliwa rurociągami znajdują się w dziale USŁUGI W ZAKRESIE ENERGII pod pozycją 13.C.

⁽²⁾ Obejmuje następujące usługi świadczone na podstawie wynagrodzenia lub umowy: usługi w zakresie doradztwa i konsultingu odnoszące się do górnictwa, przygotowanie terenu, montaż urządzeń wiertniczych, wiercenie, usługi dotyczące usuwania pozostałości z odwiertów, usługi związane z orurowaniem, zapewnianie i obsługa płuczki wiertniczej, kontrola ciał stałych, specjalne czynności wiertnicze wstępne i roboty ratunkowe, geologia terenów odwiertów i kontrola odwiertu, usuwanie rdzenia, testowanie odwiertów, usługi w zakresie obsługi odwiertu urządzeniami liniowymi, zapewnianie i obsługa cieczy roboczych (solanek), dostawa i montaż urządzeń stosowanych przy opróbowaniu i zbrojeniu otworów wiertniczych, cementowanie (pompowanie ciśnieniowe), usługi stymulacji (szczelinowanie, kwasowanie oraz pompowanie ciśnieniowe), usługi w zakresie remontów kapitalnych i napraw otworów wiertniczych, zamykanie i likwidowanie otworów wiertniczych.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
C. Usługi w zakresie przechowywania i magazynowania paliw transportowanych rurociągami (część CPC 742)	Dla sposobu 1 AT, BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FI, FR, HR, EL, IE, IT, LT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SI, SE, UK: bez zobowiązań. Dla sposobu 2 bez ograniczeń
D. Usługi w zakresie sprzedaży hurtowej paliw stałych, ciekłych i gazowych oraz produktów pochodnych (CPC 62271) oraz usługi w zakresie sprzedaży hurtowej energii elektrycznej, pary i gorącej wody	Dla sposobów 1 oraz 2 UE: bez zobowiązań dla usług w zakresie sprzedaży hurtowej paliwa silnikowego, energii elektrycznej, pary i gorącej wody.
E. Usługi w zakresie sprzedaży detalicznej paliwa silnikowego (CPC 613)	Dla sposobu 1 UE: bez zobowiązań. Dla sposobu 2 bez ograniczeń
F. Sprzedaż detaliczna oleju opałowego, gazu w butlach, węgla i drewna (CPC 63297) oraz usługi w zakresie sprzedaży detalicznej dotyczące energii elektrycznej, gazu (nie w butlach), pary i gorącej wody	Dla sposobów 1 oraz 2 UE: bez zobowiązań dla usług w zakresie sprzedaży detalicznej dotyczących paliwa silnikowego, energii elektrycznej, gazu (nie w butlach), pary i gorącej wody. Dla sposobu 1 BE, BG, CY, CZ, DE, DK, ES, FR, EL, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SK, UK: bez zobowiązań dla sprzedaży detalicznej oleju opałowego, gazu w butlach, węgla i drewna, z wyjątkiem zamówień pocztowych. Dla sposobu 2 bez ograniczeń
G. Usługi związane z dystrybucją energii (CPC 887)	Dla sposobu 1 UE: bez zobowiązań, z wyjątkiem usług doradztwa. Dla sposobu 2 bez ograniczeń
15. POZOSTAŁE USŁUGI GDZIE INDZIEJ NIESKLASYFIKOWANE	
a) Usługi w zakresie prania, czyszczenia i farbowania (CPC 9701)	Dla sposobu 1 UE: bez zobowiązań. Dla sposobu 2 bez ograniczeń

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
b) Usługi fryzjerskie (CPC 97021)	Dla sposobu 1 UE: bez zobowiązań. Dla sposobu 2 bez ograniczeń
c) Zabiegi kosmetyczne, usługi manicure i pedicure (CPC 97022)	Dla sposobu 1 UE: bez zobowiązań. Dla sposobu 2 bez ograniczeń
d) Pozostałe usługi upiększające gdzie indziej niesklasyfikowane (CPC 97029)	Dla sposobu 1 UE: bez zobowiązań. Dla sposobu 2 bez ograniczeń
e) Usługi spa i masaże nieterapeutyczne, o ile wykonywane są jako usługi relaksacji fizycznej, a nie dla celów medycznych lub rehabilitacyjnych ⁽¹⁾ (CPC ver. 1.0 97230)	Dla sposobu 1 UE: bez zobowiązań. Dla sposobu 2 bez ograniczeń
g) Usługi w zakresie połączeń telekomunikacyjnych (CPC 7543)	Dla sposobów 1 oraz 2 bez ograniczeń

⁽¹⁾ Masaże terapeutyczne i usługi kuracji ciepłych znajdują się pod pozycjami: 1.A.h) „Usługi medyczne”, 1.A.j) 2 „Usługi świadczone przez pielęgniarki, fizjoterapeutów i personel paramedyczny” oraz „Usługi w zakresie ochrony zdrowia” (8.A i 8.C).

ZAŁĄCZNIK VIII-C

ZASTRZEŻENIA UNII EUROPEJSKIEJ DOTYCZĄCE PERSONELU KLUCZOWEGO, ABSOLWENTÓW ODBYWAJĄCYCH STAŻ I SPRZEDAWCÓW USŁUG BIZNESOWYCH

1. W poniższym wykazie zastrzeżeń podano rodzaje działalności gospodarczej zliberalizowane na podstawie art. 151 niniejszej Umowy, w odniesieniu do których mają zastosowanie ograniczenia dotyczące personelu kluczowego i absolwentów odbywających staż zgodnie z art. 154 niniejszej Umowy oraz sprzedawców usług biznesowych zgodnie z art. 155 niniejszej Umowy, i wymieniono takie ograniczenia. Poniższy wykaz składa się z następujących elementów:

- a) pierwszej kolumny, wskazującej sektor lub podsektor, w którym mają zastosowanie ograniczenia; oraz
- b) drugiej kolumny opisującej obowiązujące ograniczenia.

Jeżeli kolumna, o której mowa w lit. b), zawiera jedynie zastrzeżenia obowiązujące w określonych państwach członkowskich, państwa członkowskie niewymienione w niej przyjmują zobowiązania w danym sektorze bez zastrzeżeń (brak zastrzeżeń obowiązujących w określonych państwach członkowskich w danym sektorze pozostaje bez uszczerbku dla mogących obowiązywać zastrzeżeń horyzontalnych lub zastrzeżeń w danym sektorze w całej UE).

Unia Europejska nie podejmuje żadnych zobowiązań w stosunku do personelu kluczowego, absolwentów odbywających staż i sprzedawców usług biznesowych, którzy nie są przedmiotem liberalizacji (brak zobowiązań) zgodnie z art. 144 niniejszej Umowy.

- 2. Zobowiązania dotyczące personelu kluczowego, absolwentów odbywających staż, sprzedawców usług biznesowych oraz sprzedawców towarów nie mają zastosowania w przypadku, gdy zamiar lub rezultat związany z ich tymczasową obecnością zakłóca lub w inny sposób wpływa na wynik wszelkich sporów lub negocjacji między pracownikami lub pracodawcami.
- 3. Poniższy wykaz nie obejmuje środków odnoszących się do wymogów i procedur kwalifikacyjnych, standardów technicznych oraz wymogów i procedur licencyjnych, jeżeli nie stanowią one ograniczenia w rozumieniu art. 154 i art. 155 niniejszej Umowy. Środki te (np. konieczność uzyskania licencji, konieczność uznania kwalifikacji w sektorach podlegających regulacji, konieczność zdania określonych egzaminów, w tym egzaminów językowych, konieczność posiadania oficjalnego miejsca zamieszkania na terytorium, gdzie prowadzona jest działalność gospodarcza), nawet jeśli nie zostały wymienione, znajdują zastosowanie w każdym przypadku do personelu kluczowego, absolwentów odbywających staż oraz sprzedawców usług biznesowych pochodzących z Republiki Armenii.
- 4. Wszystkie inne wymogi prawne Unii Europejskiej i jej państw członkowskich dotyczące środków odnoszących się do wjazdu, pobytu, pracy i zabezpieczenia społecznego mają nadal zastosowanie, włączając regulacje dotyczące okresu pobytu, minimalnej płacy, jak również układów zbiorowych w sprawie płac.
- 5. Zgodnie z art. 141 ust. 3 niniejszej Umowy poniższy wykaz nie obejmuje środków dotyczących subsydiów przyznawanych przez Strony.
- 6. Poniższy wykaz nie ma wpływu na istnienie monopolu publicznych i wyłącznych praw opisanych w wykazie zobowiązań podejmowanych przy zakładaniu działalności gospodarczej.
- 7. W sektorach, w których stosuje się testy potrzeb ekonomicznych, ich głównym kryterium będzie ocena odpowiedniej sytuacji rynkowej w państwie członkowskim Unii Europejskiej lub w regionie, gdzie ma być świadczona usługa, z uwzględnieniem liczby istniejących usługodawców i wpływu na ich sytuację.
- 8. Prawa i obowiązki wynikające z poniższego wykazu nie są samowykonalne i w związku z tym nie przyznają bezpośrednio jakichkolwiek praw osobom fizycznym lub prawnym.
- 9. Dla większej pewności, w odniesieniu do Unii Europejskiej, zobowiązanie w zakresie przyznawania traktowania narodowego nie pociąga za sobą obowiązku rozszerzenia na obywateli lub osoby prawne drugiej Strony traktowania przyznanego w państwie członkowskim obywatelom i osobom prawnym pochodzącym z innego państwa członkowskiego zgodnie z Traktatem o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, ani na jakiekolwiek środki przyjęte zgodnie z tym traktatem, w tym ich wdrożenie w państwach członkowskich. Takie traktowanie narodowe przyznaje się tylko osobom prawnym drugiej Strony ustanowionym zgodnie z prawem innego państwa członkowskiego i mającym swoją statutową siedzibę, zarząd lub główne miejsce prowadzenia działalności w tym państwie członkowskim, włączając osoby prawne mające siedzibę w UE, które są własnością lub są kontrolowane przez obywateli drugiej Strony.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
WSZYSTKIE SEKTORY	<p>Liczba pracowników przenoszonych wewnątrz przedsiębiorstwa</p> <p>BG: liczba osób przenoszonych wewnątrz przedsiębiorstwa nie może przekroczyć 10 % średniej rocznej liczby obywateli UE zatrudnionych przez daną bułgarską osobę prawną. W przypadku gdy zatrudnionych jest mniej niż 100 osób, liczba osób przenoszonych wewnątrz przedsiębiorstwa może, po otrzymaniu zezwolenia, przekroczyć 10 % łącznej liczby zatrudnionych.</p> <p>HU: bez zobowiązań dla osób fizycznych będących wspólnikami osoby prawnej z Republiki Armenii.</p>
WSZYSTKIE SEKTORY	<p>Absolwenci odbywający staż</p> <p>W przypadku AT, CZ, DE, ES, FR, HU, LT: szkolenie musi być związane z posiadanym wyższym wykształceniem.</p>
WSZYSTKIE SEKTORY	<p>Dyrektorzy zarządzający i audytorzy</p> <p>AT: dyrektorzy zarządzający oddziałów osób prawnych muszą mieć miejsce zamieszkania w Austrii. Osoby fizyczne w ramach osoby prawnej lub oddziału odpowiedzialne za przestrzeganie austriackiej ustawy handlowej muszą mieć miejsce zamieszkania w Austrii.</p> <p>FI: cudzoziemiec prowadzący działalność handlową jako przedsiębiorca prywatny potrzebuje pozwolenia na prowadzenie handlu i musi mieć miejsce stałego zamieszkania w EOG. W odniesieniu do wszystkich sektorów wymogi dotyczące miejsca zamieszkania w EOG stosują się do dyrektora zarządzającego; niektórym przedsiębiorstwom mogą jednak zostać przyznane zwolnienia.</p> <p>FR: dyrektor zarządzający przedsięwzięcia przemysłowego, handlowego lub rzemieślniczego, jeżeli nie posiada zezwolenia na pobyt, musi uzyskać specjalne pozwolenie.</p> <p>RO: większość audytorów spółek handlowych i ich zastępców musi być obywatelami rumuńskimi.</p> <p>SE: dyrektor zarządzający osoby prawnej lub oddziału musi mieć miejsce zamieszkania w Szwecji.</p> <p>SE: wnioskodawca/posiadacz zarejestrowanych praw (patenty, znaki towarowe, chronione wzory i prawa dotyczące odmian roślin), który nie jest rezydentem w Szwecji, musi mieć przedstawiciela będącego rezydentem w Szwecji głównie w celu doręczania dokumentów, powiadomień itp.</p> <p>SI: wnioskodawca/posiadacz zarejestrowanych praw (patenty, znaki towarowe, chronione wzory), który nie jest rezydentem w Słowenii, musi mieć rzecznika patentowego lub rzecznika ds. znaków towarowych i wzorów, który jest rezydentem w Słowenii głównie w celu doręczania dokumentów, powiadomień itp.</p>

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
WSZYSTKIE SEKTORY	Uznawanie UE: dyrektywy UE w sprawie wzajemnego uznawania dyplomów mają zastosowanie wyłącznie do obywateli UE. Prawo do wykonywania zawodu objętego regulacjami w jednym państwie członkowskim UE nie przyznaje prawa do wykonywania tego zawodu w innym państwie członkowskim ⁽¹⁾ .
4. PRODUKCJA ⁽²⁾	
H. Działalność wydawnicza, poligrafia i reprodukcja zapisanych nośników informacji (ISIC rev 3.1: 22), wyłączając usługi wydawnicze i poligraficzne na podstawie wynagrodzenia lub umowy ⁽³⁾	IT: warunek obywatelstwa dla wydawców. HR: wymóg w zakresie miejsca zamieszkania dla wydawców. PL: wymóg obywatelstwa dla naczelných redaktorów gazet i czasopism. SE: wymóg w zakresie miejsca zamieszkania w przypadku wydawców oraz właścicieli wydawnictw i drukarni.
6. USŁUGI BIZNESOWE	
A. Wolne zawody	
a) Usługi prawne (CPC 861) ⁽⁴⁾ (z wyłączeniem usług w zakresie doradztwa prawnego oraz dokumentacji i świadectw prawnych, świadczonych przez prawników pełniących funkcje publiczne, takich jak notariusze, komornicy sądowi („huissiers de justice”) lub inni urzędnicy państwowi („officiers publics et ministériels”)	AT, BE, BG, CY, DE, EE, EL, ES, FR, HU, IE, IT, LT, LU, MT, PL, PT, RO, SK, UK: pełne członkostwo w organizacji zawodowej prawników świadczących usługi prawne, wymagane do świadczenia usług prawnych w zakresie prawa krajowego (UE i państwa członkowskiego) oraz występowania w roli pełnomocnika przed sądami, podlega wymogowi obywatelstwa. W przypadku Hiszpanii właściwe organy mogą przyznać zwolnienie z tego wymogu. BE, FI, LU: pełne członkostwo w organizacji zawodowej prawników świadczących usługi prawne, wymagane do świadczenia usług w zakresie reprezentacji prawnej, podlega wymogowi obywatelstwa połączonemu z wymogiem w zakresie miejsca zamieszkania. W Belgii stosuje się ograniczenia kwotowe w odniesieniu do prawników mogących występować przed sądem kasacyjnym („Cour de cassation”) w sprawach innych niż karne. BG: prawnicy armeńscy mogą świadczyć usługi w zakresie reprezentacji prawnej wyłącznie obywatelom Armenii i tylko pod warunkiem stosowania zasady wzajemności oraz współpracy z prawnikiem bułgarskim. W przypadku świadczenia usług mediacji prawnej wymagane jest miejsce stałego zamieszkania w Bułgarii.

⁽¹⁾ W celu uzyskania przez obywateli krajów spoza UE uznania ich kwalifikacji obowiązującego na terytorium całej UE, konieczne jest porozumienie o wzajemnym uznawaniu, wynegocjowane w ramach określonych w art. 161 niniejszej Umowy.

⁽²⁾ Sektor ten nie obejmuje usług w zakresie doradztwa odnoszących się do produkcji.

⁽³⁾ Usługi wydawnicze i poligraficzne na podstawie wynagrodzenia lub umowy zostały ujęte w dziale USŁUGI BIZNESOWE pod pozycją 6.F.p).

⁽⁴⁾ Obejmuje usługi doradztwa prawnego, usługi reprezentacji prawnej, usługi związane z arbitrażem oraz postępowaniami rozjemczymi/mediacjami, a także usługi w zakresie dokumentacji i świadectw prawnych. Świadczenie usług prawnych jest dozwolone wyłącznie w odniesieniu do międzynarodowego prawa publicznego, prawa UE i prawa obowiązującego na obszarze każdej jurysdykcji, gdzie usługodawca lub jego pracownicy mają kwalifikacje do wykonywania zawodu prawnika oraz, podobnie jak świadczenie innych usług, podlega wymogowi uzyskania licencji i procedurom stosowanym w państwach członkowskich UE. W przypadku prawników świadczących usługi prawne w zakresie międzynarodowego prawa publicznego i prawa zagranicznego wspomniane wymogi i procedury dotyczące uzyskania zezwolenia mogą między innymi przyjmować formę zachowania zgodności z miejscowymi kodeksami etyki, stosowania krajowych tytułów (chyba że uzyskano prawo noszenia tytułu stosowanego w państwie przyjmującym), wymogów w zakresie ubezpieczeń, zwykłej rejestracji w organizacji zawodowej prawników świadczących usługi prawne państwa przyjmującego lub uproszczonego przyjęcia do organizacji zawodowej prawników świadczących usługi prawne państwa przyjmującego w drodze testu kwalifikacji i ustanowienia oficjalnego miejsca stałego zamieszkania lub zarejestrowania siedziby w państwie przyjmującym. Usługi prawne w odniesieniu do prawa UE świadczone są z zasady przez w pełni wykwalifikowanych prawników przyjętych do organizacji zawodowej prawników świadczących usługi prawne w państwie członkowskim UE występujących osobiście, natomiast usługi prawne dotyczące prawa danego państwa członkowskiego UE świadczone są z zasady przez w pełni wykwalifikowanych prawników przyjętych do organizacji zawodowej prawników świadczących usługi prawne w tym państwie członkowskim, występujących osobiście. Pełne przyjęcie do organizacji zawodowej prawników świadczących usługi prawne w danym państwie członkowskim UE może być więc konieczne do występowania w roli pełnomocnika przed sądami i innymi właściwymi organami w będącym Stroną państwie UE, ponieważ wiąże się to z praktykowaniem prawa proceduralnego UE i krajowego. Jednakże w niektórych państwach członkowskich prawnicy zagraniczni nie w pełni przyjęci do organizacji zawodowej prawników świadczących usługi prawne mają prawo reprezentować w postępowaniach cywilnych stroną będącą obywatelem lub pochodzącą z państwa, w którym prawnik jest uprawniony do wykonywania zawodu.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
	<p>CY: wymóg obywatelstwa i statusu rezydenta w odniesieniu do świadczenia usług prawnych. Pełne członkostwo w organizacji zawodowej prawników świadczących usługi prawne podlega wymogowi obywatelstwa połączonemu z wymogiem w zakresie miejsca zamieszkania. Wspólnikami lub udziałowcami lub członkami zarządu kancelarii prawnej na Cyprze mogą być wyłącznie adwokaci należący do palestry.</p> <p>FR: dostęp prawników do zawodu „avocat auprès de la Cour de Cassation” i „avocat auprès du Conseil d’Etat” jest ograniczony określoną liczbą dostępnych miejsc oraz podlega wymogowi obywatelstwa.</p> <p>HR: pełne członkostwo w palestrze, wymagane do świadczenia usług w zakresie reprezentacji prawnej, podlega wymogowi obywatelstwa (chorwackiego, a po przystąpieniu do Unii, obywatelstwa jednego z państw członkowskich UE).</p> <p>HU: pełne członkostwo w organizacji zawodowej prawników świadczących usługi prawne podlega wymogowi obywatelstwa połączonemu z wymogiem w zakresie miejsca zamieszkania. W przypadku prawników zagranicznych zakres działalności prawnej jest ograniczony do świadczenia usług w zakresie doradztwa prawnego, które są wykonywane w oparciu o umowę o współpracy zawartą z węgierskim prawnikiem lub kancelarią prawną.</p> <p>LV: wymóg obywatelstwa dla zaprzysiężonych adwokatów, dla których zastrzeżona jest reprezentacja prawna w sprawach karnych.</p> <p>DK: wykonywanie działalności związanej z doradztwem prawnym ograniczone jest do prawników posiadających duńską licencję na wykonywanie zawodu. Uzyskanie duńskiej licencji na wykonywanie zawodu uwarunkowane jest zdaniem duńskiego egzaminu z zakresu prawa.</p> <p>LU: wymóg obywatelstwa w przypadku świadczenia usług prawnych w odniesieniu do prawa luksemburskiego i unijnego.</p> <p>SE: członkostwo w organizacji zawodowej prawników świadczących usługi prawne, konieczne wyłącznie do stosowania szwedzkiego tytułu „advokat”, podlega wymogowi w zakresie miejsca zamieszkania.</p> <p>ES, PT: wymóg obywatelstwa dla dostępu do zawodu „solicitadores” oraz dla rzeczników patentowych.</p> <p>LT: wymóg obywatelstwa dla rzeczników patentowych.</p> <p>SI: reprezentowanie klientów przed sądem za wynagrodzeniem jest uzależnione od obecności handlowej w Republice Słowenii. Zagraniczny prawnik, który ma prawo do wykonywania zawodu prawnika w obcym kraju, może świadczyć usługi prawne lub wykonywać zawód prawnika na warunkach określonych w art. 34a ustawy o adwokaturze, pod warunkiem że spełniony jest warunek rzeczywistej wzajemności. Ministerstwo Sprawiedliwości weryfikuje przestrzeganie warunku wzajemności. Obecność handlowa dla adwokatów mianowanych przez słoweńską Radę Adwokacką jest ograniczona do spółek jednoosobowych, kancelarii prawnych z ograniczoną odpowiedzialnością (spółek) lub kancelarii prawnych z nieograniczoną odpowiedzialnością (spółek). Działalność kancelarii prawnych jest ograniczona do działalności prawniczej. Wspólnikami w kancelarii prawnej mogą być wyłącznie prawnicy.</p>
<p>b) 1. Usługi rachunkowo-księgowe (CPC 86212 inne niż „usługi audytorskie”, CPC 86213, CPC 86219 i CPC 86220)</p>	<p>FR: świadczenie usług rachunkowo-księgowych jest uzależnione od decyzji Ministerstwa Gospodarki, Finansów i Przemysłu w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Zagranicznych. Wymóg w zakresie miejsca zamieszkania nie może przekraczać pięciu lat.</p> <p>IT: wymóg w zakresie miejsca zamieszkania.</p> <p>CY: wymóg obywatelstwa.</p>

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
<p>b) 2. Usługi audytorskie (CPC 86211 i 86212, inne niż usługi w zakresie rachunkowości)</p>	<p>BG: audytorzy z innych państw mogą świadczyć usługi audytorskie tylko pod warunkiem stosowania zasady wzajemności oraz jeżeli spełniają wymogi odpowiadające wymogom nałożonym na bułgarskich audytorów i pomyślnie przeszli odpowiednie egzaminy. CY: wymóg obywatelstwa. DK: wymóg w zakresie miejsca zamieszkania. ES: wymóg obywatelstwa dla biegłych rewidentów oraz administratorów, dyrektorów i udziałowców w spółkach innych niż spółki objęte VIII dyrektywą EWG w sprawie prawa spółek. HR: usługi audytorskie mogą świadczyć wyłącznie biegli rewidenci, którzy mają licencje oficjalnie uznane przez Chorwacką Izbę Audytorów. FI: wymóg w zakresie miejsca zamieszkania co najmniej jednego z audytorów fińskiej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością. IT: wymóg w zakresie miejsca zamieszkania dla indywidualnych audytorów. SE: usługi w zakresie ustawowego audytu niektórych podmiotów prawnych, między innymi wszystkich spółek z ograniczoną odpowiedzialnością, a także osób fizycznych, mogą świadczyć wyłącznie audytorzy zatwierdzeni w Szwecji. Wyłącznie audytorzy zatwierdzeni w Szwecji i zarejestrowane publiczne firmy rachunkowe mogą być akcjonariuszami lub tworzyć spółki osobowe w spółkach, które dokonują specjalistycznego audytu (do celów urzędowych). Do uzyskania zatwierdzenia lub zezwolenia niezbędne jest miejsce zamieszkania w państwie EOG lub w Szwajcarii. Tytuły „zatwierdzonego audytora” i „upoważnionego audytora” mogą być wykorzystywane wyłącznie przez audytorów zatwierdzonych lub upoważnionych w Szwecji. Audytorzy spółdzielczych stowarzyszeń gospodarczych i niektórych innych przedsiębiorstw, którzy nie są zatwierdzonymi lub upoważnionymi księgowymi, muszą posiadać miejsce zamieszkania w EOG. Właściwy organ może przyznać zwolnienia z tego wymogu. SI: wymóg stałego miejsca zamieszkania w Słowenii dla co najmniej jednego członka zarządu spółki z siedzibą w Słowenii.</p>
<p>c) Usługi w zakresie doradztwa podatkowego (CPC 863) ⁽¹⁾</p>	<p>CY: wymóg obywatelstwa. HR, HU, IT: wymóg w zakresie miejsca zamieszkania.</p>
<p>d) Usługi architektoniczne oraz e) Usługi w zakresie planowania urbanistycznego i architektury krajobrazu (CPC 8671 i CPC 8674)</p>	<p>EE: co najmniej jedna odpowiedzialna osoba (kierownik projektu lub konsultant) musi być rezydentem w Estonii. BG: wymóg obywatelstwa w przypadku usług planowania urbanistycznego i architektury krajobrazu. CY: wymóg obywatelstwa. HR, HU, IT: wymóg w zakresie miejsca zamieszkania. SK: obowiązkowe jest członkostwo w odpowiedniej izbie; może zostać uznane członkostwo we właściwych instytucjach zagranicznych. Wymóg dotyczący miejsca zamieszkania; mogą jednak zostać uwzględnione wyjątki.</p>

⁽¹⁾ Nie obejmuje doradztwa prawnego i usług w zakresie reprezentacji prawnej w sprawach podatkowych, które znajdują się pod pozycją 6.A.a) „Usługi prawne”.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
<p>f) Usługi inżynierskie oraz</p> <p>g) Usługi inżynierskie kompleksowe (CPC 8672 i CPC 8673)</p>	<p>EE: co najmniej jedna odpowiedzialna osoba (kierownik projektu lub konsultant) musi być rezydentem w Estonii.</p> <p>CY: wymóg obywatelstwa.</p> <p>CZ, HR, IT, SK: wymóg w zakresie miejsca zamieszkania.</p> <p>HU: wymóg w zakresie miejsca zamieszkania (w przypadku CPC 8673 wymóg w zakresie miejsca zamieszkania ma zastosowanie jedynie do absolwentów odbywających staż).</p>
<p>h) Usługi medyczne (w tym usługi świadczone przez psychologów) i stomatologiczne (CPC 9312 i część CPC 85201)</p>	<p>CZ, LT, IT, SK: wymóg w zakresie miejsca zamieszkania.</p> <p>CZ, RO, SK: zagraniczne osoby fizyczne zobowiązane są uzyskać zezwolenie właściwych organów.</p> <p>BE, LU: absolwenci odbywający staż zobowiązani są uzyskać zezwolenie właściwych organów wymagane w przypadku zagranicznych osób fizycznych.</p> <p>BG, CY, MT: wymóg obywatelstwa.</p> <p>DK: ograniczone zezwolenie na pełnienie konkretnych funkcji może zostać przyznane na maksymalny okres 18 miesięcy, przy spełnieniu wymogu w zakresie miejsca zamieszkania.</p> <p>FR: wymóg obywatelstwa. Niemniej jednak dostęp jest możliwy w ramach corocznie ustanawianych kontyngentów.</p> <p>HR: wszystkie osoby świadczące usługi pacjentom bezpośrednio/zajmujące się leczeniem pacjentów muszą posiadać licencję wydaną przez izbę zawodową.</p> <p>LV: wykonywanie zawodów medycznych przez cudzoziemców uwarunkowane jest zezwoleniem lokalnego organu ds. zdrowia, wydawanym zgodnie z potrzebami ekonomicznymi w odniesieniu do lekarzy i stomatologów w danym regionie.</p> <p>PL: wykonywanie zawodów medycznych przez cudzoziemców uwarunkowane jest zezwoleniem. Zagraniczni lekarze mają ograniczone prawa wyborcze w izbach zawodowych.</p> <p>PT: wymóg w zakresie miejsca zamieszkania dla psychologów.</p> <p>SI: lekarze, dentyści, położne, pielęgniarki i farmaceuci muszą posiadać licencję wydaną przez izbę zawodową, pozostali pracownicy służby zdrowia muszą być zarejestrowani.</p>
<p>i) Usługi weterynaryjne (CPC 932)</p>	<p>BG, CY, DE, EL, HR, FR, HU: wymóg obywatelstwa.</p> <p>CZ i SK: wymóg obywatelstwa oraz wymóg w zakresie miejsca zamieszkania.</p> <p>IT: wymóg w zakresie miejsca zamieszkania.</p> <p>PL: wymóg obywatelstwa. Obywatele innych krajów mogą ubiegać się o zezwolenie na wykonywanie zawodu.</p>

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
<p>j) 1. Usługi położnicze (część CPC 93191)</p>	<p>BG: wymóg obywatelstwa.</p> <p>BE, LU: absolwenci odbywający staż zobowiązani są uzyskać zezwolenie właściwych organów wymagane w przypadku zagranicznych osób fizycznych.</p> <p>CZ, CY, LT, EE, RO, SK: zagraniczne osoby fizyczne zobowiązane są uzyskać zezwolenie właściwych organów.</p> <p>DK: ograniczone zezwolenie na pełnienie konkretnych funkcji może zostać przyznane na maksymalny okres 18 miesięcy, przy spełnieniu wymogu w zakresie miejsca zamieszkania.</p> <p>FR: wymóg obywatelstwa. Niemniej jednak dostęp jest możliwy w ramach corocznie ustanawianych kontyngentów.</p> <p>IT: wymóg w zakresie miejsca zamieszkania.</p> <p>LV: z uwzględnieniem potrzeb ekonomicznych określanych na podstawie łącznej liczby położnych w danym regionie, posiadających zezwolenie lokalnych organów ds. opieki zdrowotnej.</p> <p>PL: wymóg obywatelstwa. Obywatele innych krajów mogą ubiegać się o zezwolenie na wykonywanie zawodu.</p> <p>CY, HU: bez zobowiązań.</p> <p>HR: wszystkie osoby świadczące usługi pacjentom bezpośrednio/zajmujące się leczeniem pacjentów muszą posiadać licencję wydaną przez izbę zawodową.</p> <p>SI: położne muszą posiadać licencję wydaną przez izbę zawodową.</p>
<p>j) 2. Usługi świadczone przez pielęgniarki, fizjoterapeutów i personel paramedyczny (część CPC 93191)</p>	<p>AT: zagraniczni usługodawcy są dopuszczeni tylko do następujących rodzajów działalności: pielęgniarki, fizjoterapeuci, terapeuci zajęciowi, logopedzi, dietetycy i specjaliści do spraw żywienia.</p> <p>BE, FR, LU: absolwenci odbywający staż zobowiązani są uzyskać zezwolenie właściwych organów wymagane w przypadku zagranicznych osób fizycznych.</p> <p>HR: wszystkie osoby świadczące usługi pacjentom bezpośrednio/zajmujące się leczeniem pacjentów muszą posiadać licencję wydaną przez izbę zawodową.</p> <p>CY, CZ, EE, RO, SK, LT: zagraniczne osoby fizyczne zobowiązane są uzyskać zezwolenie właściwych organów.</p> <p>BG, CY, HU: wymóg obywatelstwa</p> <p>DK: ograniczone zezwolenie na pełnienie konkretnych funkcji może zostać przyznane na maksymalny okres 18 miesięcy, przy spełnieniu wymogu w zakresie miejsca zamieszkania.</p> <p>CY, CZ, EL, IT: z zastrzeżeniem testu potrzeb ekonomicznych: decyzja jest uwarunkowana wolnymi stanowiskami w regionie i niedoborem personelu.</p> <p>LV: z uwzględnieniem potrzeb ekonomicznych określanych na podstawie łącznej liczby pielęgniarek w danym regionie, posiadających zezwolenie lokalnych organów ds. opieki zdrowotnej.</p> <p>SI: pielęgniarki muszą posiadać licencję wydaną przez izbę zawodową; asystenci medyczni muszą zostać zarejestrowani.</p>

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
k) Sprzedaż detaliczna produktów farmaceutycznych oraz sprzedaż detaliczna produktów leczniczych i ortopedycznych (CPC 63211) oraz inne usługi świadczone przez farmaceutów ⁽¹⁾	FR: wymóg obywatelstwa. Niemniej jednak, w ramach ustanowionych kontyngentów, dostęp dla obywateli Armenii jest możliwy, pod warunkiem że usługodawca posiada francuski dyplom w dziedzinie farmacji. CY, DE, EL, SK: wymóg obywatelstwa. HU: wymóg obywatelstwa, z wyjątkiem sprzedaży detalicznej produktów farmaceutycznych oraz sprzedaży detalicznej towarów medycznych i ortopedycznych (CPC 63211). IT, PT: wymóg w zakresie miejsca zamieszkania.
D. Usługi w zakresie nieruchomości ⁽²⁾	
a) Związane z nieruchomościami stanowiącymi majątek własny lub dzierzawionymi (CPC 821)	FR, HU, IT, PT: wymóg w zakresie miejsca zamieszkania. CY, LV, MT, SI: wymóg obywatelstwa.
b) Na podstawie wynagrodzenia lub umowy (CPC 822)	DK: wymóg w zakresie miejsca zamieszkania lub siedziby, o ile Duński Urząd ds. Działalności Gospodarczej nie odstąpi od tego wymogu. FR, HU, IT, PT: wymóg w zakresie miejsca zamieszkania. CY, LV, MT, SI: wymóg obywatelstwa.
E. Usługi najmu lub dzierżawy bez obsługi	
c) W odniesieniu do pozostałego sprzętu transportowego (CPC 83101, CPC 83102 i CPC 83105)	SE: wymóg w zakresie miejsca zamieszkania w EOG (CPC 83101).
e) W odniesieniu do artykułów użytku osobistego i domowego (CPC 832)	UE: wymóg obywatelstwa dla specjalistów i absolwentów odbywających staż.
f) Najem sprzętu telekomunikacyjnego (CPC 7541)	UE: wymóg obywatelstwa dla specjalistów i absolwentów odbywających staż.
F. Pozostałe usługi biznesowe	
e) Usługi w zakresie badań i analiz technicznych (CPC 8676)	IT, PT: wymóg w zakresie miejsca zamieszkania dla biologów i analityków chemicznych. CY: wymóg obywatelstwa dla biologów i analityków chemicznych.

⁽¹⁾ Sprzedaż produktów farmaceutycznych na wolnym rynku, podobnie jak świadczenie innych usług, podlega wymogowi uzyskania licencji i kwalifikacji oraz procedurom stosowanym w państwach członkowskich UE. Zgodnie z zasadą ogólną działalność ta jest zastrzeżona dla farmaceutów. W niektórych państwach członkowskich tylko sprzedaż leków na receptę jest zastrzeżona dla farmaceutów.

⁽²⁾ Odnośne usługi wiążą się z zawodem pośrednika obrotu nieruchomościami i nie mają wpływu na jakiegokolwiek prawa lub ograniczenia wobec osób fizycznych i prawnych nabywających nieruchomości.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
f) Usługi w zakresie doradztwa i konsultingu związane z rolnictwem, łowiectwem i leśnictwem (część CPC 881)	IT: wymóg w zakresie miejsca zamieszkania dla agronomów i ekspertów ds. rolnictwa („periti agrari”).
j) 2. Usługi ochroniarskie (CPC 87302, CPC 87303, CPC 87304 i CPC 87305)	BE, BG, CY, CZ, EE, LV, LT, MT, PL, RO, SI, SK: wymóg obywatelstwa oraz wymóg w zakresie miejsca zamieszkania. DK: wymóg obywatelstwa i wymóg w zakresie miejsca zamieszkania dla personelu zarządzającego oraz w odniesieniu do usług dozoru lotnisk. ES, PT: wymóg obywatelstwa dla pracowników wyspecjalizowanych. FR: wymóg obywatelstwa dla dyrektorów zarządzających i dyrektorów. IT: wymóg obywatelstwa włoskiego lub innego państwa UE i wymóg w zakresie miejsca zamieszkania w celu uzyskania koniecznego zezwolenia na świadczenie usług ochrony i konwojowania przedmiotów wartościowych.
k) Powiązane usługi konsultingu naukowego i technicznego (CPC 8675)	DE: wymóg obywatelstwa dla geodetów wyznaczanych przez organy publiczne. FR: wymóg obywatelstwa dla wykonywania usług geodezyjnych związanych z ustanawianiem praw własności i prawem ziemskim. CY: wymóg obywatelstwa dla właścicieli podmiotów świadczących usługi geologiczne, geofizyczne, geodezyjne i kartograficzne. IT, PT: wymóg w zakresie miejsca zamieszkania.
l) 1. Konserwacja i naprawa statków (część CPC 8868)	MT: wymóg obywatelstwa.
l) 2. Konserwacja i naprawa sprzętu transportu kolejowego (część CPC 8868)	LV: wymóg obywatelstwa.
l) 3. Konserwacja i naprawa pojazdów silnikowych, motocykli, skuterów śnieżnych oraz sprzętu transportu drogowego (CPC 6112, CPC 6122, część CPC 8867 i część CPC 8868)	UE: wymóg obywatelstwa w odniesieniu do konserwacji i naprawy pojazdów silnikowych, motocykli i skuterów śnieżnych.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
l) 5. Usługi w zakresie konserwacji i naprawy wyrobów metalowych, urządzeń (nie biurowych), sprzętu (nie transportowego i nie biurowego) oraz artykułów użytku osobistego i domowego ⁽¹⁾ (CPC 633, CPC 7545, CPC 8861, CPC 8862, CPC 8864, CPC 8865 i CPC 8866)	UE: wymóg obywatelstwa, z wyjątkiem: BE, DE, DK, ES, FR, EL, HU, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, RO, SE, UK dla CPC 633, 8861, 8866; BG dla usług w zakresie naprawy artykułów użytku osobistego i domowego (z wyjątkiem biżuterii): CPC 63301, 63302, część 63303, 63304, 63309; AT dla CPC 633, 8861-8866; EE, FI, LV, LT dla CPC 633, 8861-8866; CZ, SK dla CPC 633, 8861-8865; oraz SI dla CPC 633, 8861, 8866.
m) Usługi sprzątania budynków (CPC 874)	CY, EE, HR, MT, PL, RO, SI: wymóg obywatelstwa.
n) Usługi fotograficzne (CPC 875)	HR, LV: wymóg obywatelstwa. BG, PL: wymóg obywatelstwa w odniesieniu do usług fotografii lotniczej.
p) Usługi poligraficzne i wydawnicze (CPC 88442)	HR: wymóg w zakresie miejsca zamieszkania dla wydawcy i rady redakcyjnej. SE: wymóg w zakresie miejsca zamieszkania w przypadku wydawców oraz właścicieli wydawnictw i drukarni. IT: właściciele wydawnictw i drukarni oraz wydawcy muszą być obywatelami państwa członkowskiego UE.
q) Usługi związane z organizowaniem konferencji (część CPC 87909)	SI: wymóg obywatelstwa.
r) 1. Usługi tłumaczeń pisemnych i ustnych (CPC 87905)	FI: wymóg w zakresie miejsca zamieszkania dla certyfikowanych tłumaczy pisemnych.
r) 3. Usługi świadczone przez agencje inkasa (CPC 87902)	BE, EL: wymóg obywatelstwa. IT: bez zobowiązań.
r) 4. Usługi świadczone przez biura kredytowe (CPC 87901)	BE, EL: wymóg obywatelstwa. IT: bez zobowiązań.
r) 5. Usługi powielania (CPC 87904) ⁽²⁾	UE: wymóg obywatelstwa.

⁽¹⁾ Usługi konserwacji i naprawy sprzętu transportowego (CPC 6112, 6122, 8867 i CPC 8868) znajdują się pod pozycjami 6.F.I) 1 do 6.F.I) 4.

Usługi konserwacji i naprawy maszyn biurowych oraz sprzętu, włącznie z komputerami (CPC 845) znajdują się pod pozycją 6. B. Usługi informatyczne i powiązane.

⁽²⁾ Nie obejmuje usług poligraficznych, których dotyczy CPC 88442, i które znajdują się pod pozycją 6.F p).

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
8. BUDOWNICTWO I POKREWNE USŁUGI INŻYNIERSKIE (CPC 511, CPC 512, CPC 513, CPC 514, CPC 515, CPC 516, CPC 517 i CPC 518)	BG: specjaliści zagraniczni muszą posiadać co najmniej dwa lata doświadczenia w dziedzinie budownictwa. CY: w przypadku zagranicznych osób fizycznych zastosowanie mają szczególne warunki oraz wymóg uzyskania zezwolenia właściwych organów.
9. USŁUGI W ZAKRESIE DYSTRYBUCJI (wyłączając dystrybucję broni, amunicji i materiałów wojskowych)	
C. Usługi w zakresie sprzedaży detalicznej ⁽¹⁾	
c) Usługi w zakresie sprzedaży detalicznej dotyczące żywności (CPC 631)	FR: warunek obywatelstwa dla dystrybutorów tytoniu („buraliste”). ES: w przypadku sprzedaży detalicznej tytoniu. Do założenia działalności wymagane jest obywatelstwo państwa członkowskiego UE.
10. USŁUGI W ZAKRESIE EDUKACJI (jedynie usługi finansowane ze środków prywatnych)	
A. Usługi szkolnictwa podstawowego (CPC 921)	FR: wymóg obywatelstwa. Niemniej jednak obywatele Armenii mogą uzyskać zezwolenie właściwych organów na założenie placówki oświatowej i kierowanie nią oraz na nauczanie. IT: wymóg obywatelstwa dla usługodawców, którzy są uprawnieni do wydawania dyplomów uznawanych przez państwo. EL: wymóg obywatelstwa dla nauczycieli.
B. Usługi szkolnictwa średniego (CPC 922)	FR: wymóg obywatelstwa. Niemniej jednak obywatele Armenii mogą uzyskać zezwolenie właściwych organów na założenie placówki oświatowej i kierowanie nią oraz na nauczanie. IT: wymóg obywatelstwa dla usługodawców, którzy są uprawnieni do wydawania dyplomów uznawanych przez państwo. EL: wymóg obywatelstwa dla nauczycieli. LV: wymóg obywatelstwa dla osób świadczących usługi edukacyjne w zakresie zawodowego i technicznego szkolnictwa średniego dla uczniów niepełnosprawnych (CPC 9224).
C. Usługi szkolnictwa wyższego (CPC 923)	FR: wymóg obywatelstwa. Niemniej jednak obywatele Armenii mogą uzyskać zezwolenie właściwych organów na założenie placówki oświatowej i kierowanie nią oraz na nauczanie. CZ, SK: wymóg obywatelstwa dla osób świadczących usługi szkolnictwa wyższego, wyłączając usługi w zakresie edukacji technicznej i zawodowej po zakończeniu szkoły średniej (CPC 92310). IT: wymóg obywatelstwa dla usługodawców, którzy są uprawnieni do wydawania dyplomów uznawanych przez państwo.

⁽¹⁾ Nie obejmuje usług konserwacji i naprawy, które znajdują się w dziale USŁUGI BIZNESOWE pod pozycjami 6.B. i 6.F.). Nie obejmuje detalicznej sprzedaży produktów energetycznych, które znajdują się w dziale USŁUGI W ZAKRESIE ENERGII pod pozycją 19.E i 19.F.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
E. Usługi w zakresie pozostałych form kształcenia (CPC 929)	CZ, SK: wymóg obywatelstwa dla większości członków zarządu.
12. USŁUGI FINANSOWE	
A. Usługi ubezpieczeniowe i związane z ubezpieczeniami	<p>AT: zarząd oddziału musi składać się z dwóch osób fizycznych zamieszkałych w Austrii.</p> <p>EE: w przypadku ubezpieczeń bezpośrednich organ zarządzający ubezpieczeniowej spółki akcyjnej z udziałem kapitału armeńskiego może mieć w swoim składzie obywateli Armenii jedynie proporcjonalnie do armeńskiego udziału w kapitale, przy czym liczba ta nie może przekraczać połowy członków organu zarządzającego. Szef kierownictwa firmy zależnej lub spółki niezależnej musi mieć miejsce stałego zamieszkania w Estonii.</p> <p>ES: wymóg w zakresie miejsca zamieszkania dla osób wykonujących zawód aktuarusza (lub dwa lata doświadczenia).</p> <p>HR: wymóg w zakresie miejsca zamieszkania.</p> <p>IT: wymóg w zakresie miejsca zamieszkania dla osób wykonujących zawód aktuarusza.</p> <p>PL: wymóg w zakresie miejsca zamieszkania dla pośredników ubezpieczeniowych.</p> <p>FI: dyrektorzy zarządzający oraz przynajmniej jeden audytor zakładu ubezpieczeń muszą mieć miejsce zamieszkania w UE, chyba że właściwe organy przyznały zwolnienie. Agent armeńskiego zakładu ubezpieczeń musi posiadać miejsce zamieszkania w Finlandii, chyba że zakład posiada swoją główną siedzibę w UE.</p>
B. Usługi bankowe i pozostałe usługi finansowe (z wyłączeniem ubezpieczeń)	<p>BG: obowiązuje wymóg w zakresie miejsca stałego zamieszkania w Bułgarii dla dyrektorów wykonawczych i personelu zarządzającego.</p> <p>FI: dyrektorzy zarządzający oraz przynajmniej jeden audytor instytucji kredytowej musi mieć miejsce zamieszkania w EOG, chyba że fiński organ nadzoru finansowego przyznał zwolnienie. Makler (osoba fizyczna) zajmujący się obrotem instrumentami pochodnymi musi posiadać miejsce zamieszkania na terytorium UE.</p> <p>IT: w przypadku działalności „<i>consulenti finanziari</i>” (doradców finansowych), obowiązuje wymóg w zakresie miejsca zamieszkania na terytorium jednego z państw członkowskich UE .</p> <p>HR: wymóg w zakresie miejsca zamieszkania. Zarząd kieruje działalnością instytucji kredytowej z terytorium Republiki Chorwacji. Przynajmniej jeden członek zarządu musi płynnie posługiwać się językiem chorwackim.</p> <p>LT: co najmniej jedna osoba z kierownictwa administracji banku musi mieć miejsce stałego zamieszkania w Republice Litewskiej oraz znać język litewski.</p> <p>PL: wymóg obywatelstwa co najmniej jednego członka kadry zarządzającej banku.</p> <p>SE: założyciel banku oszczędnościowego musi być osobą fizyczną zamieszkałą w EOG.</p>
13. USŁUGI W ZAKRESIE OCHRONY ZDROWIA I USŁUGI SPOŁECZNE (jedynie usługi finansowane ze środków prywatnych)	

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
<p>A. Usługi szpitalne (CPC 9311)</p> <p>B. Usługi pogotowia ratunkowego (CPC 93192)</p> <p>C. Usługi placówek opieki zdrowotnej zapewniających zakwaterowanie inne niż usługi szpitalne (CPC 93193)</p> <p>E. Usługi społeczne (CPC 933)</p>	<p>FR: dostęp do funkcji kierowniczych wymaga uzyskania zezwolenia. Przy wydawaniu zezwolenia brana jest pod uwagę dostępność miejscowej kadry kierowniczej.</p> <p>LV: test potrzeb ekonomicznych dla lekarzy, dentystów, położnych, pielęgniarek, fizjoterapeutów oraz innych osób zajmujących się działalnością paramedyczną.</p> <p>PL: wykonywanie zawodów medycznych przez cudzoziemców uwarunkowane jest zezwoleniem. Zagraniczni lekarze mają ograniczone prawa wyborcze w izbach zawodowych.</p> <p>HR: wszystkie osoby świadczące usługi pacjentom bezpośrednio/zajmujące się leczeniem pacjentów muszą posiadać licencję wydaną przez izbę zawodową.</p>
14. USŁUGI ZWIĄZANE Z TURYSTYKĄ I PODRÓŻAMI	
<p>A. Hotele, restauracje i catering (CPC 641, CPC 642 i CPC 643) wyłączając catering w środkach transportu lotniczego ⁽¹⁾</p>	<p>BG: liczba zagranicznych członków kierownictwa nie może być większa niż liczba członków kierownictwa będących obywatelami Bułgarii w przypadku, gdy poziom publicznego udziału (własność skarbu państwa lub samorządów) w kapitale zakładowym bułgarskiej spółki przekracza 50 %.</p> <p>HR: wymóg obywatelstwa dla usług gastronomicznych i hotelowych w gospodarstwach domowych i gospodarstwach wiejskich.</p>
<p>B. Usługi biur podróży i organizatorów wyjazdów grupowych (włącznie z pilotami wycieczek) (CPC 7471)</p>	<p>BG: liczba zagranicznych członków kierownictwa nie może być większa niż liczba członków kierownictwa będących obywatelami Bułgarii w przypadku, gdy poziom publicznego udziału (własność skarbu państwa lub samorządów) w kapitale zakładowym bułgarskiej spółki przekracza 50 %.</p> <p>CY: wymóg obywatelstwa.</p> <p>HR: wymóg zatwierdzenia przez Ministerstwo Turystyki w przypadku stanowiska kierownika biura.</p>
<p>C. Usługi przewodników turystycznych (CPC 7472)</p>	<p>BG, CY, ES, FR, EL, HR, HU, LT, MT, PL, PT, SK: wymóg obywatelstwa.</p> <p>IT: przewodnicy turystyczni spoza państw UE muszą uzyskać odpowiednią licencję.</p>
15. USŁUGI W ZAKRESIE REKREACJI, KULTURY I SPORTU (inne niż usługi audiowizualne)	
<p>A. Usługi rozrywkowe (obejmujące między innymi teatr, koncerty na żywo, cyrk i dyskoteki) (CPC 9619)</p>	<p>FR: dostęp do funkcji kierowniczych wymaga uzyskania zezwolenia. W przypadku zezwolenia na okres przekraczający dwa lata jego uzyskanie podlega wymogowi obywatelstwa.</p>

⁽¹⁾ Catering w środkach transportu lotniczego znajduje się w dziale USŁUGI POMOCNICZE DLA TRANSPORTU pod pozycją 17.E a) Usługi obsługi naziemnej.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
16. USŁUGI TRANSPORTOWE	
A. Transport morski	UE: wymóg obywatelstwa dla załóg statków.
a) Międzynarodowy transport pasażerski (CPC 7211 bez krajowego transportu kabotażowego).	AT: wymóg obywatelstwa dla większości dyrektorów zarządzających. SE: kapitan statku handlowego lub statku tradycyjnego musi być obywatelem Szwecji.
b) Międzynarodowy transport towarowy (CPC 7212 bez krajowego transportu kabotażowego)	
D. Transport drogowy	
a) Transport pasażerski (CPC 7121 i CPC 7122)	AT: wymóg obywatelstwa dla osób i udziałowców uprawnionych do reprezentowania osoby prawnej lub spółki osobowej. DK, HR: wymóg obywatelstwa i wymóg w zakresie miejsca zamieszkania dla personelu zarządzającego. BG, MT: wymóg obywatelstwa.
b) Transport towarowy (CPC 7123, wyłączając samodzielny transport przesyłek pocztowych i kurierskich ⁽¹⁾).	AT: wymóg obywatelstwa dla osób i udziałowców uprawnionych do reprezentowania osoby prawnej lub spółki osobowej. BG, MT: wymóg obywatelstwa. HR: wymóg obywatelstwa i wymóg w zakresie miejsca zamieszkania dla personelu zarządzającego.
E. Transport rurociągami towarów innych niż paliwo ⁽²⁾ (CPC 7139)	AT: wymóg obywatelstwa dla dyrektorów zarządzających.
17. USŁUGI POMOCNICZE W BRANŻY TRANSPORTOWEJ ⁽³⁾	
A. Usługi pomocnicze w branży transportu morskiego	AT: wymóg obywatelstwa dla większości dyrektorów zarządzających. BG, MT: wymóg obywatelstwa.
a) Usługi w zakresie przeładunku towarów przewożonych drogą morską	DK, NL: wymóg w zakresie miejsca zamieszkania dla usług w zakresie odprawy celnej.
b) Usługi w zakresie przechowywania i magazynowania (część CPC 742)	EL: wymóg obywatelstwa dla osób świadczących usługi w zakresie odprawy celnej.
c) Usługi w zakresie odprawy celnej	
d) Usługi w zakresie obsługi stacji kontenerowej i magazynowania	
e) Usługi agencji morskich	
f) Usługi spedycji morskiej	

⁽¹⁾ Część CPC 71235, która znajduje się w dziale USŁUGI KOMUNIKACYJNE pod pozycją 7.A. Usługi pocztowe i kurierskie.

⁽²⁾ Transport paliwa rurociągami znajduje się w dziale USŁUGI W ZAKRESIE ENERGII pod pozycją 19.B.

⁽³⁾ Nie obejmuje usług w zakresie konserwacji i naprawy sprzętu transportowego, które znajdują się w dziale USŁUGI BIZNESOWE pod pozycjami 6.F. l) 1 do 6.F.l) 4.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
g) Najem statków z załogą (CPC 7213)	
h) Usługi związane z pchaniem i holowaniem (CPC 7214)	
i) Usługi wspierające w branży transportu morskigo (część CPC 745)	
j) Pozostałe usługi wspierające i pomocnicze (wyłączając catering) (część CPC 749)	
D. Usługi pomocnicze w branży transportu drogowego	AT: wymóg obywatelstwa dla osób i udziałowców uprawnionych do reprezentowania osoby prawnej lub spółki osobowej.
d) Najem użytkowych pojazdów drogowych z kierowcą (CPC 7124)	BG, MT: wymóg obywatelstwa.
F. Usługi pomocnicze w branży transportu rurociągami towarów innych niż paliwo ⁽¹⁾	AT: wymóg obywatelstwa dla dyrektorów zarządzających.
a) Usługi w zakresie przechowywania i magazynowania towarów innych niż paliwo transportowane rurociągami (część CPC 742)	
19. USŁUGI W ZAKRESIE ENERGII	
A. Usługi związane z górnictwem (CPC 883) ⁽²⁾	CY: wymóg obywatelstwa. SK: wymóg w zakresie miejsca zamieszkania.
20. POZOSTAŁE USŁUGI GDZIE INDEJ NIESKLASYFIKOWANE	
a) Usługi w zakresie prania, czyszczenia i farbowania (CPC 9701)	UE: wymóg obywatelstwa.
b) Usługi fryzjerskie (CPC 97021)	UE: wymóg obywatelstwa. CY: wymóg obywatelstwa połączony z wymogiem w zakresie miejsca zamieszkania.

⁽¹⁾ Usługi pomocnicze w branży transportu paliwa rurociągami znajdują się w dziale USŁUGI W ZAKRESIE ENERGII pod pozycją 19.C.

⁽²⁾ Obejmuje następujące usługi świadczone na podstawie wynagrodzenia lub umowy: usługi w zakresie doradztwa i konsultingu odnoszące się do górnictwa, przygotowanie terenu, montaż urządzeń wiertniczych, wiercenie, usługi dotyczące usuwania pozostałości z odwiertów, usługi związane z orurowaniem, zapewnianie i obsługa płuczki wiertniczej, kontrola ciał stałych, specjalne czynności wiertnicze wstępne i roboty ratunkowe, geologia terenów odwiertów i kontrola odwiertu, usuwanie rdzenia, testowanie odwiertów, usługi w zakresie obsługi odwiertu urządzeniami liniowymi, zapewnianie i obsługa cieczy roboczych (solanek), dostawa i montaż urządzeń stosowanych przy opróbowaniu i zbrojeniu otworów wiertniczych, cementowanie (pompowanie ciśnieniowe), usługi stymulacji (szczelinowanie, kwasowanie oraz pompowanie ciśnieniowe), usługi w zakresie remontów kapitalnych i napraw otworów wiertniczych, zamykanie i likwidowanie otworów wiertniczych.
Nie obejmuje bezpośredniego dostępu do surowców naturalnych lub ich eksploatacji.
Nie obejmuje prac przygotowawczych w terenie pod wydobycie surowców innych niż ropa naftowa i gaz (CPC 5115), które znajdują się w dziale 8. BUDOWNICTWO I POKREWNE USŁUGI INŻYNIERSKIE.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
c) Zabiegi kosmetyczne, usługi manicure i pedicure (CPC 97022)	UE: wymóg obywatelstwa.
d) Pozostałe usługi upiększające gdzie indziej niesklasyfikowane (CPC 97029)	UE: wymóg obywatelstwa.
e) Usługi spa i masaże nieterapeutyczne, o ile wykonywane są jako usługi relaksacji fizycznej, a nie dla celów medycznych lub rehabilitacyjnych ⁽¹⁾ (CPC ver. 1.0 97230)	UE: wymóg obywatelstwa.

⁽¹⁾ Masaże terapeutyczne i usługi kuracji cieplnych znajdują się pod pozycją 6.A.h) „Usługi medyczne i stomatologiczne”, 6.A.j) 2. „Usługi świadczone przez pielęgniarki, fizjoterapeutów i personel paramedyczny” oraz „usługi w zakresie ochrony zdrowia” (13.A i 13.C).

ZAŁĄCZNIK VIII-D

ZASTRZEŻENIA UNII EUROPEJSKIEJ DOTYCZĄCE USŁUGODAWCÓW KONTRAKTOWYCH I OSÓB WYKONUJĄCYCH
WOLNE ZAWODY

1. Unia Europejska zezwala na świadczenie usług na swoim terytorium przez usługodawców kontraktowych i osoby wykonujące wolne zawody pochodzące z drugiej Strony poprzez obecność osób fizycznych, zgodnie z art. 156 i 157 niniejszej Umowy, w odniesieniu do rodzajów działalności gospodarczej wymienionych poniżej i z zastrzeżeniem odpowiednich ograniczeń.
2. Wykaz składa się z następujących elementów:
 - a) pierwszej kolumny, wskazującej sektor lub podsektor, w którym mają zastosowanie ograniczenia; oraz
 - b) drugiej kolumny opisującej obowiązujące ograniczenia.

Jeżeli kolumna, o której mowa w lit. b), zawiera jedynie zastrzeżenia obowiązujące w określonych państwach członkowskich, państwa członkowskie niewymienione w niej przyjmują zobowiązania w danym sektorze bez zastrzeżeń. Brak zastrzeżeń obowiązujących w określonych państwach członkowskich w danym sektorze pozostaje bez uszczerbku dla mogących obowiązywać zastrzeżeń horyzontalnych lub zastrzeżeń w danym sektorze w całej UE.

Strona UE nie podejmuje żadnych zobowiązań dotyczących usługodawców kontraktowych i osób wykonujących wolne zawody w żadnych sektorach działalności gospodarczej innych niż te wyraźnie wskazane w poniższym wykazie.
3. Zobowiązania dotyczące usługodawców kontraktowych i osób wykonujących wolne zawody nie mają zastosowania w przypadku, gdy zamiar lub rezultat związany z ich tymczasową obecnością zakłóca lub w inny sposób wpływa na wynik wszelkich sporów lub negocjacji między pracownikami lub pracodawcami.
4. Poniższy wykaz nie obejmuje środków odnoszących się do wymogów i procedur kwalifikacyjnych, standardów technicznych oraz wymogów i procedur licencyjnych, jeżeli nie stanowią one ograniczenia w rozumieniu art. 156 i art. 157 niniejszej Umowy. Środki te (np. konieczność uzyskania licencji, konieczność uznania kwalifikacji w sektorach podlegających regulacji, konieczność zdania określonych egzaminów, w tym egzaminów językowych, konieczność posiadania oficjalnego miejsca zamieszkania na terytorium, gdzie prowadzona jest działalność gospodarcza), nawet jeśli nie zostały wymienione, znajdują zastosowanie w każdym przypadku do usługodawców kontraktowych i osób wykonujących wolne zawody pochodzących z Republiki Armenii.
5. Wszystkie inne wymogi przepisów ustawowych i wykonawczych Unii Europejskiej i jej państw członkowskich dotyczące środków odnoszących się do wjazdu, pobytu, pracy i zabezpieczenia społecznego mają nadal zastosowanie, włączając regulacje dotyczące okresu pobytu, minimalnej płacy, jak również układów zbiorowych w sprawie płac.
6. Poniższy wykaz nie obejmuje środków dotyczących subsydiów przyznawanych przez jedną ze Stron.
7. Poniższy wykaz pozostaje bez wpływu na istnienie monopolu publicznych lub wyłącznych praw w odpowiednich sektorach, jak określiła Unia Europejska w załącznikach VIII-A i VIII-B.
8. W sektorach, w których stosuje się testy potrzeb ekonomicznych, ich głównym kryterium będzie ocena odpowiedniej sytuacji rynkowej w państwie członkowskim UE lub w regionie, gdzie ma być świadczona usługa, z uwzględnieniem liczby istniejących usługodawców i wpływu na ich sytuację.
9. Prawa i obowiązki wynikające z poniższego wykazu nie są samowystarczalne i w związku z tym nie przyznają bezpośrednio jakichkolwiek praw osobom fizycznym lub prawnym.
10. Strony zezwalają na świadczenie usług na swoim terytorium przez usługodawców kontraktowych pochodzących z drugiej Strony poprzez obecność osób fizycznych, z zastrzeżeniem warunków określonych w art. 156 niniejszej Umowy, w następujących podsektorach:
 - a) usługi prawne w odniesieniu do międzynarodowego prawa publicznego i prawa zagranicznego (tj. niebędącego prawem UE);
 - b) usługi rachunkowo-księgowe;
 - c) usługi w zakresie doradztwa podatkowego;

- d) usługi architektoniczne, planowania urbanistycznego i architektury krajobrazu;
- e) usługi inżynierskie, kompleksowe usługi inżynierskie;
- f) usługi informatyczne i powiązane;
- g) usługi badawczo-rozwojowe;
- h) reklama;
- i) usługi konsultingu w zakresie zarządzania;
- j) usługi związane z usługami konsultingowymi w zakresie zarządzania;
- k) usługi w zakresie badań i analiz technicznych;
- l) powiązane usługi konsultingu naukowego i technicznego;
- m) usługi w zakresie naprawy i konserwacji sprzętu w kontekście umów dotyczących usług posprzedażnych i poleasingowych;
- n) usługi w zakresie tłumaczeń pisemnych;
- o) usługi w zakresie badania terenu pod budowę;
- p) usługi w zakresie ochrony środowiska;
- q) usługi agencji turystycznych i biur podróży; oraz
- r) usługi rozrywkowe.

11. Strony zezwalają na świadczenie usług na swoim terytorium przez usługodawców kontraktowych pochodzących z drugiej Strony poprzez obecność osób fizycznych, z zastrzeżeniem warunków określonych w art. 157 niniejszej Umowy, w następujących podsektorach:

- a) usługi prawne w odniesieniu do międzynarodowego prawa publicznego i prawa zagranicznego (tj. niebędącego prawem UE);
- b) usługi architektoniczne, planowania urbanistycznego i architektury krajobrazu;
- c) usługi inżynierskie i kompleksowe usługi inżynierskie;
- d) usługi informatyczne i powiązane;
- e) usługi konsultingu w zakresie zarządzania i usługi związane z konsultingiem w zakresie zarządzania;
- f) usługi w zakresie tłumaczeń pisemnych.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
WSZYSTKIE SEKTORY	<p style="text-align: center;">Uznawanie</p> <p>UE: dyrektywy UE w sprawie wzajemnego uznawania dyplomów mają zastosowanie wyłącznie do obywateli państw członkowskich UE. Prawo do wykonywania zawodu objętego regulacjami w jednym państwie członkowskim nie przyznaje prawa do wykonywania tego zawodu w innym państwie członkowskim ⁽¹⁾.</p>

⁽¹⁾ W celu uzyskania przez obywateli państw trzecich uznania ich kwalifikacji obowiązującego na terytorium całej UE, konieczne jest negocjowanie porozumienia o wzajemnym uznawaniu w ramach określonych w art. 161 niniejszej Umowy.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
<p>Usługi w zakresie doradztwa prawnego w odniesieniu do międzynarodowego prawa publicznego i prawa zagranicznego (tj. niebędącego prawem UE) (część CPC 861) ⁽¹⁾</p>	<p>AT, CY, DE, EE, IE, LU, NL, PL, PT, SE, UK: bez ograniczeń</p> <p>BE, ES, HR, IT, EL: test potrzeb ekonomicznych dla osób wykonujących wolne zawody (IP).</p> <p>LV: test potrzeb ekonomicznych dla usługodawców kontraktowych (CSS)</p> <p>BG, CZ, DK, FI, HU, LT, MT, RO, SI, SK: test potrzeb ekonomicznych.</p> <p>DK: wykonywanie działalności związanej z doradztwem prawnym ograniczone jest do prawników posiadających duńską licencję na wykonywanie zawodu. Uzyskanie duńskiej licencji na wykonywanie zawodu uwarunkowane jest zdaniem duńskiego egzaminu z zakresu prawa.</p> <p>FR: wymagane jest pełne (uproszczone) przyjęcie do organizacji zawodowej prawników świadczących usługi prawne w drodze testu kwalifikacji. Dostęp prawników do zawodów „<i>avocat auprès de la Cour de Cassation</i>” i „<i>avocat auprès du Conseil d’Etat</i>” jest ograniczony określoną liczbą dostępnych miejsc oraz podlega wymogowi obywatelstwa.</p> <p>HR: pełne członkostwo w organizacji zawodowej prawników świadczących usługi prawne, wymagane do świadczenia usług w zakresie przedstawicielstwa prawnego, podlega wymogowi obywatelstwa.</p> <p>SI: reprezentowanie klientów przed sądem za wynagrodzeniem jest uzależnione od obecności handlowej w Republice Słowenii. Zagraniczny prawnik, który ma prawo do wykonywania zawodu prawnika w obcym kraju, może świadczyć usługi prawne lub wykonywać zawód prawnika na warunkach określonych w art. 34a ustawy o adwokaturze, pod warunkiem że spełniony jest warunek rzeczywistej wzajemności. Ministerstwo Sprawiedliwości weryfikuje przestrzeganie warunku wzajemności. Obecność handlowa dla adwokatów mianowanych przez słoweńską Radę Adwokacką jest ograniczona do spółek jednoosobowych, kancelarii prawnych z ograniczoną odpowiedzialnością (spółek) lub kancelarii prawnych z nieograniczoną odpowiedzialnością (spółek). Działalność kancelarii prawnych jest ograniczona do działalności prawniczej. Wspólnikami w kancelarii prawnej mogą być wyłącznie prawnicy.</p>
<p>Usługi rachunkowo-księgowe (CPC 86212 inne niż „usługi audytorskie”, CPC 86213, CPC 86219 i CPC 86220)</p>	<p>BE, CY, DE, EE, ES, IE, IT, LU, NL, PL, PT, SI, SE, UK: bez ograniczeń</p> <p>AT: pracodawca musi być członkiem odpowiedniej organizacji zawodowej w państwie rodzimym, o ile taka istnieje.</p> <p>FR: wymóg uzyskania zezwolenia. Świadczenie usług rachunkowo-księgowych jest uzależnione od decyzji Ministerstwa Gospodarki, Finansów i Przemysłu w porozumieniu z Ministerstwem Spraw Zagranicznych.</p> <p>BG, CZ, DK, EL, FI, HU, LT, LV, MT, RO, SK: test potrzeb ekonomicznych.</p> <p>HR: wymóg w zakresie miejsca zamieszkania.</p>

⁽¹⁾ Świadczenie usług prawnych, podobnie jak świadczenie innych usług, podlega wymogowi uzyskania zezwolenia i procedurom mającym zastosowanie w państwach członkowskich UE. W przypadku prawników świadczących usługi prawne w zakresie międzynarodowego prawa publicznego i prawa zagranicznego mogą one między innymi przyjmować formę zachowania zgodności z miejscowymi kodeksami etyki, stosowania krajowych tytułów (chyba że uzyskano prawo noszenia tytułu stosowanego w państwie przyjmującym), wymogów w zakresie ubezpieczeń, zwykłej rejestracji w organizacji zawodowej prawników świadczących usługi prawne państwa przyjmującego lub uproszczonego przyjęcia do organizacji zawodowej prawników świadczących usługi prawne państwa przyjmującego w drodze testu kwalifikacji i ustanowienia oficjalnego miejsca zamieszkania lub zarejestrowania siedziby w państwie przyjmującym.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
Usługi w zakresie doradztwa podatkowego (CPC 863) ⁽¹⁾	<p>BE, DE, EE, ES, FR, IE, IT, LU, NL, PL, SI, SE, UK: bez ograniczeń</p> <p>AT: pracodawca musi być członkiem odpowiedniej organizacji zawodowej w państwie rodzimym, o ile taka istnieje; wymóg obywatelstwa dla występowania w roli przedstawiciela przed właściwymi organami.</p> <p>BG, CZ, DK, EL, FI, HU, LT, LV, MT, RO, SK: test potrzeb ekonomicznych.</p> <p>CY: bez zobowiązań w zakresie zeznań podatkowych.</p> <p>PT: bez zobowiązań.</p> <p>HR, HU: wymóg w zakresie miejsca zamieszkania.</p>
Usługi architektoniczne oraz oraz Usługi w zakresie planowania urbanistycznego i architektury krajobrazu (CPC 8671 i CPC 8674)	<p>EE, EL, FR, IE, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: bez ograniczeń</p> <p>BE, ES, HR, IT: test potrzeb ekonomicznych dla IP.</p> <p>LV: test potrzeb ekonomicznych dla usługodawców kontraktowych (CSS)</p> <p>FI: osoba fizyczna musi wykazać, że posiada specjalistyczną wiedzę niezbędną do świadczenia danej usługi.</p> <p>BG, CY, CZ, DE, DK, FI, HU, LT, RO, SK: test potrzeb ekonomicznych.</p> <p>AT: wyłącznie dla usług w zakresie planowania, gdzie wymagany jest: test potrzeb ekonomicznych.</p> <p>HR, HU, SK: wymóg w zakresie miejsca zamieszkania.</p>
Usługi inżynierskie oraz oraz Usługi inżynierskie kompleksowe (CPC 8672 i CPC 8673)	<p>EE, EL, FR, IE, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: bez ograniczeń</p> <p>BE, ES, HR, IT: test potrzeb ekonomicznych dla IP.</p> <p>LV: test potrzeb ekonomicznych dla usługodawców kontraktowych (CSS)</p> <p>FI: osoba fizyczna musi wykazać, że posiada specjalistyczną wiedzę niezbędną do świadczenia danej usługi.</p> <p>BG, CY, CZ, DE, DK, FI, HU, LT, RO, SK: test potrzeb ekonomicznych.</p> <p>AT: wyłącznie dla usług w zakresie planowania, gdzie wymagany jest: test potrzeb ekonomicznych.</p> <p>HR, HU: wymóg w zakresie miejsca zamieszkania.</p>

⁽¹⁾ Nie obejmuje doradztwa prawnego i usług w zakresie przedstawicielstwa prawnego w sprawach podatkowych, które znajdują się w punkcie „Usługi w zakresie doradztwa prawnego” w odniesieniu do międzynarodowego prawa publicznego i prawa zagranicznego.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
Usługi informatyczne i powiązane (CPC 84)	EE, EL, FR, IE, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: bez ograniczeń ES, IT: test potrzeb ekonomicznych dla IP. LV: test potrzeb ekonomicznych dla usługodawców kontraktowych (CSS) BE: test potrzeb ekonomicznych dla IP. AT, DE, BG, CY, CZ, DK, FI, HU, LT, RO, SK, UK: test potrzeb ekonomicznych. HR: wymóg w zakresie miejsca zamieszkania dla CSS. bez zobowiązań dla osób wykonujących wolne zawody (IP).
Usługi badawczo-rozwojowe (CPC 851, 852, z wyjątkiem usług psychologów ⁽¹⁾ , 853)	UE, z wyjątkiem BE: wymagana jest umowa o przyjęciu podpisana z zatwierdzoną organizacją badawczą ⁽²⁾ . CZ, DK, SK: test potrzeb ekonomicznych. BE, UK: bez zobowiązań. HR: wymóg w zakresie miejsca zamieszkania.
Reklama (CPC 871)	BE, CY, DE, EE, ES, FR, IE, HR, IT, LU, NL, PL, PT, SI, SE, UK: bez ograniczeń AT, BG, CZ, DK, FI, HU, LT, LV, MT, RO, SK: test potrzeb ekonomicznych.
Usługi konsultingu w zakresie zarządzania (CPC 865)	DE, EE, EL, FR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: bez ograniczeń ES, IT: test potrzeb ekonomicznych dla IP. BE, HR: test potrzeb ekonomicznych dla IP. AT, BG, CY, CZ, DK, FI, HU, LT, RO, SK: test potrzeb ekonomicznych.
Usługi związane z usługami konsultingowymi w zakresie zarządzania (CPC 866)	DE, EE, EL, FR, IE, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: bez ograniczeń BE, ES, HR, IT: test potrzeb ekonomicznych dla IP. AT, BG, CY, CZ, DK, FI, LT, RO, SK: test potrzeb ekonomicznych. HU: test potrzeb ekonomicznych, z wyjątkiem usług arbitrażowych i polubownych (CPC 86602), dla których: bez zobowiązań.
Usługi w zakresie badań i analiz technicznych (CPC 8676)	BE, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, NL, PL, SI, SE, UK: bez ograniczeń AT, BG, CY, CZ, DK, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO, SK: test potrzeb ekonomicznych.

⁽¹⁾ Część CPC 85201, która znajduje się w dziale „Usługi medyczne i stomatologiczne”.

⁽²⁾ Dla wszystkich państw członkowskich z wyjątkiem DK zatwierdzenie organizacji badawczej oraz umowa o przyjęciu muszą spełniać warunki określone zgodnie z unijną dyrektywą 2005/71/WE.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
Powiązane usługi konsultingu naukowego i technicznego (CPC 8675)	BE, EE, EL, ES, IE, IT, HR, LU, NL, PL, SI, SE, UK: bez ograniczeń AT, CY, CZ, DE, DK, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO, SK: test potrzeb ekonomicznych. DE: bez zobowiązań dla geodetów wyznaczanych przez organy publiczne. FR: bez zobowiązań dla wykonywania usług geodezyjnych związanych z ustanawianiem praw własności i prawem ziemskim. BG: bez zobowiązań.
Konserwacja i naprawa statków (część CPC 8868)	BE, CY, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, NL, PL, PT, SI, SE: bez ograniczeń AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, MT, RO, SK: test potrzeb ekonomicznych. UK: bez zobowiązań.
Konserwacja i naprawa sprzętu transportu kolejowego (część CPC 8868)	BE, CY, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: bez ograniczeń AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, RO, SK: test potrzeb ekonomicznych. UK: bez zobowiązań.
Konserwacja i naprawa pojazdów silnikowych, motocykli, skuterów śnieżnych oraz sprzętu transportu drogowego (CPC 6112, CPC 6122, część CPC 8867 i część CPC 8868)	BE, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, NL, PL, PT, SI, SE: bez ograniczeń AT, BG, CY, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, MT, RO, SK: test potrzeb ekonomicznych. UK: bez zobowiązań.
Konserwacja i naprawa statków powietrznych i ich części (część CPC 8868)	BE, CY, EE, EL, ES, FR, HR, IT, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE: bez ograniczeń AT, BG, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, RO, SK: test potrzeb ekonomicznych. UK: bez zobowiązań.
Usługi w zakresie konserwacji i naprawy wyrobów metalowych, urządzeń (nie biurowych), sprzętu (nie transportowego i nie biurowego) oraz artykułów użytku osobistego i domowego ⁽¹⁾ (CPC 633, CPC 7545, CPC 8861, CPC 8862, CPC 8864, CPC 8865 i CPC 8866)	BE, EE, EL, ES, FR, IT, HR, LV, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: bez ograniczeń AT, BG, CY, CZ, DE, DK, FI, HU, IE, LT, RO, SK: test potrzeb ekonomicznych.

⁽¹⁾ Usługi konserwacji i naprawy maszyn biurowych oraz sprzętu, włącznie z komputerami (CPC 845) znajdują się pod pozycją „Usługi informatyczne”.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
<p>Tłumaczenia pisemne (CPC 87905, z wyjątkiem tłumaczeń urzędowych lub przysięgłych)</p>	<p>DE, EE, FR, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: bez ograniczeń BE, ES, IT, EL: test potrzeb ekonomicznych dla IP. CY, LV: test potrzeb ekonomicznych dla usługodawców kontraktowych (CSS) AT, BG, CZ, DK, FI, HU, IE, LT, RO, SK: test potrzeb ekonomicznych. HR: bez zobowiązań dla osób wykonujących wolne zawody (IP).</p>
<p>Usługi w zakresie badania terenu pod budowę (CPC 5111)</p>	<p>BE, DE, EE, EL, ES, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: bez ograniczeń AT, BG, CY, CZ, DK, FI, HU, LT, LV, RO, SK: test potrzeb ekonomicznych.</p>
<p>Usługi w zakresie ochrony środowiska (CPC 9401 ⁽¹⁾, CPC 9402, CPC 9403, CPC 9404 ⁽²⁾, część CPC 94060 ⁽³⁾, CPC 9405, część CPC 9406, CPC 9409)</p>	<p>BE, EE, ES, FR, HR, IE, IT, LU, MT, NL, PL, PT, SI, SE, UK: bez ograniczeń AT, BG, CY, CZ, DE, DK, EL, FI, HU, LT, LV, RO, SK: test potrzeb ekonomicznych.</p>
<p>Usługi biur podróży i organizatorów wyjazdów grupowych (włącznie z pilotami wycieczek ⁽⁴⁾) (CPC 7471)</p>	<p>AT, CZ, DE, EE, ES, FR, IT, LU, NL, PL, SI, SE: bez ograniczeń BG, DK, EL, FI, HU, LT, LV, MT, PT, RO, SK: test potrzeb ekonomicznych. BE, CY, DK, FI, IE: bez zobowiązań, z wyjątkiem pilotów wycieczek (osób, których zadaniem jest towarzyszenie grupie wycieczkowej składającej się przynajmniej z 10 osób, bez występowania w charakterze przewodników w określonych miejscach). HR: wymóg w zakresie miejsca zamieszkania. UK: bez zobowiązań.</p>

⁽¹⁾ Odpowiada usługom kanalizacyjnym.

⁽²⁾ Odpowiada usługom oczyszczania spalin.

⁽³⁾ Odpowiada częściom pozycji „Usługi związane z ochroną przyrody i krajobrazu”.

⁽⁴⁾ Usługodawcy, których zadaniem jest towarzyszenie grupie wycieczkowej składającej się z co najmniej 10 osób, bez występowania w charakterze przewodników w określonych miejscach.

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
<p>Usługi rozrywkowe inne niż usługi audiowizualne (obejmujące między innymi teatr, koncerty na żywo, cyrk i dyskoteki)</p> <p>(CPC 9619)</p>	<p>BG, CZ, DE, DK, EE, EL, ES, FI, HU, IE, IT, LT, LU, LV, MT, NL, PL, PT, RO, SK, SE: mogą być wymagane zaawansowane kwalifikacje ⁽¹⁾. Test potrzeb ekonomicznych.</p> <p>AT: zaawansowane kwalifikacje i test potrzeb ekonomicznych, z wyjątkiem osób, których przedmiotem głównej działalności zawodowej są sztuki piękne, uzyskujących większą część swojego dochodu z tej działalności i pod warunkiem że osoby takie nie mogą prowadzić żadnej innej działalności handlowej w Austrii, w którym to przypadku: bez ograniczeń</p> <p>CY: test potrzeb ekonomicznych dla usług w zakresie koncertów na żywo, cyrków i dyskotek.</p> <p>FR: bez zobowiązań dla CSS, z wyjątkiem przypadków gdy:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) zezwolenie na pracę zostaje udzielone na okres nieprzekraczający dziewięciu miesięcy, z możliwością przedłużenia na okres trzech miesięcy; b) wymagane jest spełnienie wymogów testu potrzeb ekonomicznych; oraz c) przedsiębiorstwo rozrywkowe zobowiązane jest wpłacić podatek do Office Français de l'Immigration et de l'Intégration. <p>Bez zobowiązań dla osób wykonujących wolne zawody (IP).</p> <p>SI: czas trwania pobytu jest ograniczony do 7 dni na jedną imprezę. W przypadku usług związanych z cyrkiem i parkami rozrywki czas trwania pobytu jest ograniczony do maksymalnie 30 dni na rok kalendarzowy.</p> <p>BE, UK: bez zobowiązań.</p>

⁽¹⁾ W przypadku gdy kwalifikacje nie zostały uzyskane na terytorium UE i jej państw członkowskich, zainteresowane państwo członkowskie może ocenić, czy są one równoważne kwalifikacjom wymaganym na jego terytorium.

ZAŁĄCZNIK VIII-E

ZASTRZEŻENIA REPUBLIKI ARMENII DOTYCZĄCE ZAKŁADANIA PRZEDSIĘBIORSTW

1. W poniższym wykazie zastrzeżeń wskazano rodzaje działalności gospodarczej, w przypadku których zastrzeżenia Republiki Armenii na podstawie art. 144 ust. 2 niniejszej Umowy dotyczące traktowania narodowego lub traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania mają zastosowanie do przedsiębiorstw i inwestorów z Unii Europejskiej.

Wykaz składa się z następujących elementów:

- a) wykazu zastrzeżeń horyzontalnych mających zastosowanie do wszystkich sektorów lub podsektorów; oraz
- b) wykazu szczególnych zastrzeżeń dotyczących sektorów lub podsektorów wskazujących konkretne sektory lub podsektory wraz ze stosowanymi zastrzeżeniami.

Zastrzeżenie odpowiadające działalności, która nie podlega liberalizacji (bez zobowiązań), jest wyrażone w sposób następujący: „bez zobowiązań w zakresie traktowania narodowego i traktowania zgodnego z zasadą największego uprzywilejowania”.

2. Zgodnie z art. 141 ust. 3 niniejszej Umowy poniższy wykaz nie obejmuje środków dotyczących subsydiów przyznawanych przez Strony.
3. Prawa i obowiązki wynikające z poniższego wykazu nie są samowystarczalne i w związku z tym nie przyznają bezpośrednio jakichkolwiek praw osobom fizycznym lub prawnym.
4. Zgodnie z art. 144 niniejszej Umowy niedyskryminacyjne wymogi, takie jak te dotyczące formy prawnej lub obowiązku uzyskania licencji lub zezwoleń, mające zastosowanie do wszystkich usługodawców działających na terytorium bez rozróżnienia pod względem obywatelstwa lub przynależności państwowej, miejsca zamieszkania lub równoważnych kryteriów, nie są wymienione w niniejszym załączniku, ponieważ niniejsza Umowa nie ma na nie wpływu.

Zastrzeżenia horyzontalne

Traktowanie zgodne z zasadą największego uprzywilejowania

Armenia zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka, który przyznaje zróżnicowane traktowanie zgodnie z istniejącymi międzynarodowymi porozumieniami handlowymi lub inwestycyjnymi albo porozumieniami handlowymi lub inwestycyjnymi podpisanymi przed datą wejścia w życie niniejszej Umowy.

Armenia zastrzega sobie prawo do przyjęcia lub utrzymania dowolnego środka, który przyznaje zróżnicowane traktowanie państwu zgodnie z każdym istniejącym lub przyszłym porozumieniem dwustronnym lub wielostronnym, które:

- a) przewiduje utworzenie jednolitego rynku usług i inwestycji;
- b) gwarantuje swobodę przedsiębiorczości; lub
- c) wymaga zbliżenia przepisów w odniesieniu do co najmniej jednego sektora gospodarki.

Do celów niniejszej Umowy:

- a) „jednolity rynek świadczenia usług i inwestycji” oznacza obszar, na którym zagwarantowany jest swobodny przepływ osób, usług i kapitału;
- b) „swoboda przedsiębiorczości” oznacza zobowiązanie do zniesienia zasadniczo wszelkich barier dla przedsiębiorczości między stronami porozumienia w sprawie regionalnej integracji gospodarczej z chwilą wejścia w życie tego porozumienia i obejmuje prawo obywateli lub stałych rezydentów państw będących stronami porozumienia w sprawie regionalnej integracji gospodarczej do zakładania i prowadzenia przedsiębiorstw na takich samych warunkach jak te przewidziane dla obywateli lub stałych rezydentów zgodnie z wewnętrznymi przepisami prawa kraju, w którym prowadzone jest takie przedsiębiorstwo; oraz

c) „zbliżenie przepisów prawnych” oznacza:

- (i) zbliżenie przepisów prawnych co najmniej jednej ze stron porozumienia w sprawie regionalnej integracji gospodarczej z przepisami prawnymi innej strony lub pozostałych stron tego porozumienia; lub
- (ii) wprowadzenie wspólnych przepisów prawnych do ustawodawstwa krajowego stron porozumienia w sprawie regionalnej integracji gospodarczej.

Takie zbliżenie lub wprowadzenie przepisów prawnych ma miejsce i uznaje się, że miało miejsce tylko wówczas, gdy przepisy prawne zostały wprowadzone do ustawodawstwa krajowego strony lub stron porozumienia w sprawie regionalnej integracji gospodarczej.

Usługi użyteczności publicznej

Działalność gospodarcza uważana za usługi użyteczności publicznej może być przedmiotem monopoli państwowych lub wyłącznych praw przyznanych prywatnym podmiotom gospodarczym.

Nieruchomości

Zagraniczne osoby fizyczne nie mogą nabywać praw własności do gruntów w Armenii, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Zastrzeżenia sektorowe

1. Usługi biznesowe

Wolne zawody

W odniesieniu do usług w zakresie dokumentacji i świadectw prawnych świadczenie takich usług jest zastrzeżone dla armeńskiego państwa.

W odniesieniu do usług audytorskich osoba prawna zarejestrowana jako zamknięta spółka akcyjna lub spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, spełniająca wymagania armeńskiej „ustawy o działalności audytorskiej”, kwalifikuje się do uzyskania zezwolenia na świadczenie usług w zakresie audytu.

Pozostałe usługi biznesowe

Podmioty świadczące usługi w zakresie badań i analiz technicznych powinny być osobami prawnymi ustanowionymi na mocy prawa armeńskiego.

2. Usługi transportowe

Usługi pomocnicze dla wszystkich środków transportu

W odniesieniu do usług agencji transportu towarowego oraz usług inspekcji towarów kontrola celna musi być przeprowadzana przez licencjonowanego agenta celnego mającego siedzibę w Armenii.

ZAŁĄCZNIK VIII-F

ZOBOWIĄZANIA REPUBLIKI ARMENII DOTYCZĄCE TRANSGRANICZNEGO ŚWIADCZENIA USŁUG

1. W poniższym wykazie zobowiązań wskazano rodzaje działalności gospodarczej zliberalizowane przez Republikę Armenii zgodnie z art. 151 niniejszej Umowy oraz, w drodze zastrzeżeń, ograniczenia dostępu do rynku i traktowania narodowego, które mają w tych rodzajach działalności zastosowanie do usług i usługodawców pochodzących z Unii Europejskiej. Wykazy składają się z następujących elementów:

- a) pierwszej kolumny, wskazującej sektor lub podsektor, w którym Strona przyjmuje zobowiązanie, oraz zakres liberalizacji, do którego zastosowanie mają zastrzeżenia; oraz
- b) drugiej kolumny opisującej obowiązujące zastrzeżenia.

Sektory lub podsektory niewymienione w poniższym wykazie nie są objęte zobowiązaniami.

2. Poniższy wykaz nie obejmuje środków odnoszących się do wymogów i procedur kwalifikacyjnych, standardów technicznych oraz wymogów i procedur licencyjnych, jeżeli nie stanowią one ograniczenia dotyczącego dostępu do rynku lub traktowania narodowego w rozumieniu art. 149 i 150 niniejszej Umowy. Środki te (na przykład konieczność uzyskania zezwolenia, obowiązki świadczenia usługi powszechnej, konieczność uznania kwalifikacji w sektorach podlegających regulacji, konieczność zdania określonych egzaminów, w tym egzaminów językowych, niedyskryminacyjny wymóg określający, że pewne rodzaje działalności nie mogą być prowadzone w strefach ochrony środowiska lub obszarach o szczególnych walorach historycznych i artystycznych), nawet jeśli nie są wymienione, w każdym wypadku mają zastosowanie do usługodawców i inwestorów drugiej Strony.
3. Poniższy wykaz pozostaje bez uszczerbku dla wykonalności sposobu 1 w niektórych sektorach i podsektorach usług oraz dla istnienia monopolii publicznych i wyłącznych praw opisanych w wykazie zobowiązań dotyczących zakładania przedsiębiorstw.
4. Zgodnie z art. 141 ust. 3 niniejszej Umowy poniższy wykaz nie obejmuje środków dotyczących subsydiów przyznawanych przez Strony.
5. Prawa i obowiązki wynikające z niniejszego wykazu zobowiązań nie są samowykonalne i w związku z tym nie przyznają bezpośrednio jakichkolwiek praw poszczególnym osobom fizycznym lub osobom prawnym.

Sektor lub podsektor ⁽¹⁾	Opis zastrzeżeń
Kwestie horyzontalne	bez ograniczeń
1. Usługi biznesowe	
A. Wolne zawody	
Usługi prawne (CPC 861)	Dla sposobu 1: Bez ograniczeń, z wyjątkiem sporządzania dokumentów prawnych. Dla sposobu 2: bez ograniczeń

⁽¹⁾ Sektorowa klasyfikacja usług na podstawie MTN.GNS/W/120.

Sektor lub podsektor ⁽¹⁾	Opis zastrzeżeń
Usługi rachunkowe Usługi audytorskie ⁽²⁾ Usługi w zakresie księgowości (CPC 862)	Dla sposobu 1: bez ograniczeń Dla sposobu 2: bez ograniczeń
Usługi podatkowe (CPC 863)	Dla sposobu 1: bez ograniczeń Dla sposobu 2: bez ograniczeń
Usługi architektoniczne Usługi inżynierskie Usługi inżynierskie kompleksowe Usługi w zakresie planowania urbanistycznego i architektury krajobrazu (CPC 8671, 8672, 8673, 8674)	Dla sposobu 1: bez ograniczeń Dla sposobu 2: bez ograniczeń
Usługi medyczne i stomatologiczne (CPC 9312)	Dla sposobu 1: bez ograniczeń Dla sposobu 2: bez ograniczeń
Usługi weterynaryjne (CPC 932)	Dla sposobu 1: bez ograniczeń Dla sposobu 2: bez ograniczeń
B. Usługi informatyczne i powiązane	
Usługi doradztwa w zakresie instalacji sprzętu komputerowego Usługi w zakresie implementacji oprogramowania Usługi w zakresie przetwarzania danych Usługi w zakresie baz danych Usługi konserwacji i naprawy maszyn biurowych oraz sprzętu, włącznie z komputerami Pozostałe usługi informatyczne, w tym usługi w zakresie przygotowywania danych (CPC 841, 842, 843, 844, 845, 849)	Dla sposobu 1: bez ograniczeń Dla sposobu 2: bez ograniczeń

⁽¹⁾ Sektorowa klasyfikacja usług na podstawie MTN.GNS/W/120.

⁽²⁾ Osoba prawna zarejestrowana jako zamknięta spółka akcyjna lub spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, spełniająca wymagania armeńskiej „ustawy o działalności audytorskiej”, kwalifikuje się do uzyskania zezwolenia na świadczenie usług w zakresie audytu.

Sektor lub podsektor ⁽¹⁾	Opis zastrzeżeń
C. Usługi badawczo-rozwojowe	
Usługi badawczo-rozwojowe (CPC 851-853)	Dla sposobu 1: bez ograniczeń Dla sposobu 2: bez ograniczeń
D. Usługi w zakresie nieruchomości	
Związane z nieruchomościami stanowiącymi majątek własny lub dzierżawionymi Na podstawie wynagrodzenia lub umowy (CPC 821, 822)	Dla sposobu 1: bez ograniczeń Dla sposobu 2: bez ograniczeń
E. Usługi najmu lub dzierżawy bez obsługi	
W odniesieniu do samochodów prywatnych W odniesieniu do pojazdów do transportu towarów W odniesieniu do statków W odniesieniu do statków powietrznych W odniesieniu do pozostałych środków transportu lądowego W odniesieniu do pozostałych maszyn i urządzeń (CPC 83101, 83102, 83103, 83104, 83105, 83106 – 83109)	Dla sposobu 1: bez ograniczeń Dla sposobu 2: bez ograniczeń
F. Pozostałe usługi biznesowe	
Usługi reklamowe (CPC 871)	Dla sposobu 1: bez ograniczeń Dla sposobu 2: bez ograniczeń
Usługi badania rynku i opinii publicznej Usługi konsultingu w zakresie zarządzania Usługi związane z usługami konsultingowymi w zakresie zarządzania (CPC 864, 865, 866)	Dla sposobu 1: bez ograniczeń Dla sposobu 2: bez ograniczeń

⁽¹⁾ Sektorowa klasyfikacja usług na podstawie MTN.GNS/W/120.

Sektor lub podsektor ⁽¹⁾	Opis zastrzeżeń
Usługi w zakresie badań i analiz technicznych (CPC 8676)	Dla sposobu 1: Podmioty świadczące usługi w zakresie badań i analiz technicznych powinny być osobami prawnymi ustanowionymi na mocy prawa armeńskiego. Dla sposobu 2: bez ograniczeń
Usługi konsultingu związane z rolnictwem, łowiectwem i leśnictwem (CPC 881 ^{**})	Dla sposobu 1: bez ograniczeń Dla sposobu 2: bez ograniczeń
Usługi konsultingu związane z górnictwem (CPC 883 ^{**})	Dla sposobu 1: bez ograniczeń Dla sposobu 2: bez ograniczeń
Usługi konsultingu związane z produkcją (CPC 884 ^{**} , 885 ^{**})	Dla sposobu 1: bez ograniczeń Dla sposobu 2: bez ograniczeń
Usługi konsultingu związane z dystrybucją energii (CPC 887 ^{**})	Dla sposobu 1: bez ograniczeń Dla sposobu 2: bez ograniczeń
Usługi konsultingu naukowego i technicznego powiązane z usługami inżynierskimi (CPC 8675)	Dla sposobu 1: bez zobowiązań. Dla sposobu 2: bez ograniczeń
Konserwacja i naprawa sprzętu (z wyłączeniem statków morskich, powietrznych i innego sprzętu transportowego) (CPC 633+8861-8866)	Dla sposobu 1: bez ograniczeń Dla sposobu 2: bez ograniczeń
Usługi fotograficzne (CPC 875)	Dla sposobu 1: bez ograniczeń Dla sposobu 2: bez ograniczeń
Usługi związane z pakowaniem (CPC 876)	Dla sposobu 1: bez ograniczeń Dla sposobu 2: bez ograniczeń
Usługi poligraficzne i wydawnicze (CPC 88442)	Dla sposobu 1: bez ograniczeń Dla sposobu 2: bez ograniczeń
Usługi związane z organizowaniem konferencji Usługi tłumaczeń pisemnych i ustnych (CPC 87909, 87905)	Dla sposobu 1: bez ograniczeń Dla sposobu 2: bez ograniczeń

⁽¹⁾ Sektorowa klasyfikacja usług na podstawie MTN.GNS/W/120.

Sektor lub podsektor ⁽¹⁾	Opis zastrzeżeń
2. Usługi komunikacyjne	
A. Usługi pocztowe i kurierskie (CPC 7511+7512)	Dla sposobu 1: bez ograniczeń Dla sposobu 2: bez ograniczeń
B. Usługi telekomunikacyjne ⁽²⁾	
Telefoniczne usługi głosowe Oparte na infrastrukturze usługi transmisji danych metodą przekazywania pakietów i komutacji łączy, a także oparte na infrastrukturze usługi w zakresie przekazywania danych za pomocą faksu, usługi transmisji danych metodą przekazywania pakietów i komutacji łączy oferowane na zasadzie odsprzedaży; usługi w zakresie przekazywania danych za pomocą faksu oferowane na zasadzie odsprzedaży Usługi telegraficzne i teleksowe, oferowane w oparciu o infrastrukturę i na zasadzie odsprzedaży Usługi dotyczące prywatnych łączy dzierżawionych (CPC 7521, 7522, CPC 7523)	Dla sposobu 1: bez ograniczeń Dla sposobu 2: bez ograniczeń
Publiczne usługi łączności ruchomej, w tym usługi cyfrowej/analogowej telefonii komórkowej, osobiste usługi w zakresie łączności (PCS), specjalistycznego sprzętu radiowego (SMR), globalnego systemu łączności ruchomej (GSM) oraz satelitarne usługi komunikacji ruchomej (MSS). Usługi przywoływania i mobilne usługi przesyłania danych, oferowane w oparciu o infrastrukturę oraz na zasadzie odsprzedaży (CPC 75213+ CPC 75291)	Dla sposobu 1: bez ograniczeń Dla sposobu 2: bez ograniczeń
Międzynarodowe usługi telekomunikacyjne o wartości dodanej oparte o infrastrukturę (drogą przewodową lub radiową), w tym: poczta elektroniczna; poczta głosowa; informacja online i przeszukiwanie baz danych;	Dla sposobu 1: bez ograniczeń Dla sposobu 2: bez ograniczeń

⁽¹⁾ Sektorowa klasyfikacja usług na podstawie MTN.GNS/W/120.

⁽²⁾ Zobowiązania podjęte przez Republikę Armenii oparte są na zasadach planowania określonych w następujących dokumentach WTO: „Notes for Scheduling Basic Telecom Services Commitments” (S/GBT/W/2/Rev.1) i „Market Access Limitations on Spectrum Availability” (S/GBT/W/3). Armenia przyjmuje zobowiązania zawarte w dokumencie referencyjnym w sprawie zasad regulacyjnych.

Sektor lub podsektor ⁽¹⁾	Opis zastrzeżeń
<p>elektroniczna wymiana danych; zaawansowane/ dodatkowe usługi świadczone za pośrednictwem faksu, w tym przechowywanie i przesyłanie dalej, przechowywanie i udostępnianie; konwersja kodu i protokołu; przetwarzanie informacji lub danych on-line (łącznie z przetwarzaniem transakcji). (CPC 7523 + CPC 843)</p>	
<p>Międzynarodowe usługi telekomunikacyjne o wartości dodanej oferowane na zasadzie odsprzedaży, a także krajowe usługi telekomunikacyjne o wartości dodanej oferowane w oparciu o infrastrukturę oraz na zasadzie odsprzedaży, drogą przewodową lub radiową, w tym: poczta elektroniczna; poczta głosowa; informacja online i przeszukiwanie baz danych; elektroniczna wymiana danych; zaawansowane/ dodatkowe usługi świadczone za pośrednictwem faksu, w tym przechowywanie i przesyłanie dalej, przechowywanie i udostępnianie; konwersja kodu i protokołu; przetwarzanie informacji lub danych on-line (łącznie z przetwarzaniem transakcji). (CPC 7523 + CPC 843)</p>	<p>Dla sposobu 1: bez ograniczeń Dla sposobu 2: bez ograniczeń</p>
<p>Usługi związane z telekomunikacją (CPC 754)</p>	<p>Dla sposobu 1: bez ograniczeń Dla sposobu 2: bez ograniczeń</p>
<p>C. Usługi audiowizualne</p>	
<p>Usługi związane z produkcją i dystrybucją filmów oraz nagrań wideo Usługi związane z wyświetlaniem filmów Usługi radia i telewizji (z wyłączeniem usług transmisji) Usługi w zakresie nagrywania dźwięku (CPC 9611, 9612, 9613)</p>	<p>Dla sposobu 1: bez ograniczeń Dla sposobu 2: bez ograniczeń</p>

⁽¹⁾ Sektorowa klasyfikacja usług na podstawie MTN.GNS/W/120.

Sektor lub podsektor ⁽¹⁾	Opis zastrzeżeń
3. Budownictwo i pokrewne usługi inżynierskie	
A. Roboty ogólnobudowlane związane ze wznoszeniem budynków B. Roboty ogólnobudowlane w zakresie inżynierii lądowej C. Prace instalacyjne i montażowe D. Roboty wykończeniowe przy budynkach (CPC 512, 513, 514+516, 517)	Dla sposobu 1: bez ograniczeń Dla sposobu 2: bez ograniczeń
4. Usługi w zakresie dystrybucji	
A. Usługi świadczone przez pośredników pobierających prowizje B. Usługi w zakresie sprzedaży hurtowej (CPC 61111, 6113**, 6121**, 621, 622)	Dla sposobu 1: bez ograniczeń Dla sposobu 2: bez ograniczeń
C. Usługi w zakresie sprzedaży detalicznej (CPC 61112, 6113**, 6121**, 631, 632)	Dla sposobu 1: bez ograniczeń Dla sposobu 2: bez ograniczeń
D. Usługi w zakresie franchisingu (CPC 8929)	Dla sposobu 1: bez ograniczeń Dla sposobu 2: bez ograniczeń
5. Usługi w zakresie edukacji	
A. Szkolnictwo wyższe (CPC 923) B. Kształcenie dorosłych (CPC 924)	Dla sposobu 1: bez ograniczeń Dla sposobu 2: bez ograniczeń

⁽¹⁾ Sektorowa klasyfikacja usług na podstawie MTN.GNS/W/120.

Sektor lub podsektor ⁽¹⁾	Opis zastrzeżeń
6. Usługi w zakresie ochrony środowiska	
<p>A. Usługi związane ze ściekami</p> <p>B. Gospodarka odpadami stałymi/niebezpiecznymi, wyłączając transgraniczny transport odpadów niebezpiecznych</p> <p> a) Usługi w zakresie wywozu i zagospodarowania śmieci i odpadów</p> <p> b) Usługi sanitarne i pokrewne</p> <p>C. Usługi w zakresie ochrony powietrza i klimatu (usługi oczyszczania spalin)</p> <p>D. Usługi w zakresie ochrony przed hałasem i wibracjami</p> <p>E. Usługi rekultywacji i oczyszczania gleby i wody</p> <p> — Uzdatnianie, rekultywacja zanieczyszczonej/skażonej gleby i wody (usługi w zakresie ochrony przyrody i krajobrazu)</p> <p>F. Ochrona różnorodności biologicznej i krajobrazu</p> <p> — Usługi w zakresie ochrony przyrody i krajobrazu</p> <p>G. Pozostałe usługi w zakresie ochrony środowiska i usługi pomocnicze</p> <p>(CPC 9401, 9402, 9403, 9404, 9405, 9406, 9409)</p>	<p>Dla sposobu 1: bez zobowiązań, z wyjątkiem usług konsultingu.</p> <p>Dla sposobu 2: bez ograniczeń</p>
7. Usługi finansowe	
<p>A. Usługi ubezpieczeniowe i związane z ubezpieczeniami</p>	<p>Dla sposobu 1: bez zobowiązań w odniesieniu do następujących sektorów:</p> <p>a) bezpośrednie usługi ubezpieczeniowe, z wyjątkiem ubezpieczenia od ryzyka odnoszącego się do:</p> <p> (i) żeglugi morskiej i zarobkowego transportu lotniczego oraz lotów kosmicznych i transportu ładunków w przestrzeni kosmicznej (włączając satelity), przy czym ubezpieczenie to obejmuje niektóre lub wszystkie następujące pozycje: transportowane towary, pojazd transportujący towary oraz wszelką odpowiedzialność z nimi związaną; oraz</p> <p> (ii) Towarów w tranzycie międzynarodowym.</p> <p>b) bezpośrednie usługi pośrednictwa ubezpieczeniowego, z wyjątkiem reasekuracji i retrocesji, oraz ubezpieczenie od ryzyka odnoszącego się do:</p> <p> (i) żeglugi morskiej i zarobkowego transportu lotniczego oraz lotów kosmicznych i transportu ładunków w przestrzeni kosmicznej (włączając satelity), przy czym ubezpieczenie to obejmuje niektóre lub wszystkie następujące pozycje: transportowane towary, pojazd transportujący towary oraz wszelką odpowiedzialność z nimi związaną; oraz</p> <p> (ii) towarów w tranzycie międzynarodowym.</p> <p>Dla sposobu 2: bez ograniczeń</p>

⁽¹⁾ Sektorowa klasyfikacja usług na podstawie MTN.GNS/W/120.

Sektor lub podsektor ⁽¹⁾	Opis zastrzeżeń
B. Usługi bankowe i pozostałe usługi finansowe	<p>Dla sposobu 1: bez zobowiązań w odniesieniu do następujących sektorów:</p> <p>a) operacje przeprowadzane na własny rachunek lub na zlecenie klientów, zarówno na giełdzie jak i poza giełdą, bądź w inny sposób za pomocą:</p> <ul style="list-style-type: none"> (i) instrumentów rynku pieniężnego (w tym czeków, weksli, certyfikatów depozytowych); (ii) walut obcych; (iii) instrumentów pochodnych, w tym, ale nie wyłącznie, transakcji typu futures i opcji; (iv) instrumentów kursu walutowego i stóp procentowych, włączając w to produkty takie jak swapy, kontrakty terminowe na stopę procentową; (v) zbywalnych papierów wartościowych; oraz (vi) innych zbywalnych instrumentów i aktywów finansowych, w tym kruszców w sztabach; <p>b) uczestnictwo w emisji wszelkiego rodzaju papierów wartościowych, w tym w gwarantowaniu emisji i inwestycjach w charakterze agenta oraz świadczenie usług z tym związanych;</p> <p>c) pośrednictwo na rynku pieniężnym;</p> <p>d) zarządzanie majątkiem, a szczególnie zarządzanie środkami pieniężnymi i portfelem aktywów, wszelkie formy zarządzania inwestycjami zbiorowymi, fundusze emerytalne oraz usługi w zakresie przechowywania, deponowania i powiernictwa;</p> <p>e) usługi rozrachunkowe i rozliczeniowe w odniesieniu do aktywów finansowych, takich jak papiery wartościowe, instrumenty pochodne i inne instrumenty zbywalne.</p> <p>Dla sposobu 2: bez ograniczeń</p>
8. Usługi w zakresie ochrony zdrowia i usługi społeczne	
<p>A. Usługi szpitalne (bezpośrednia własność oraz zarządzanie w oparciu o wynagrodzenie)</p> <p>B. Pozostałe usługi w zakresie opieki zdrowotnej (bezpośrednia własność oraz zarządzanie w oparciu o wynagrodzenie)</p> <p>(CPC 9311, 9319)</p>	<p>Dla sposobu 1: nie jest to technicznie wykonalne.</p> <p>Dla sposobu 2: bez ograniczeń</p>
9. Usługi związane z turystyką i usługi powiązane	
A. Hotele i restauracje (CPC 641-643)	<p>Dla sposobu 1: nie jest to technicznie wykonalne.</p> <p>Dla sposobu 2: bez ograniczeń</p>
<p>B. Usługi agencji turystycznych i biur podróży</p> <p>C. Usługi przewodników turystycznych</p> <p>(CPC 7471, 7472)</p>	<p>Dla sposobu 1: bez ograniczeń</p> <p>Dla sposobu 2: bez ograniczeń</p>

⁽¹⁾ Sektorowa klasyfikacja usług na podstawie MTN.GNS/W/120.

Sektor lub podsektor ⁽¹⁾	Opis zastrzeżeń
10. Usługi w zakresie rekreacji, kultury i sportu	
A. Usługi rozrywkowe (inne niż usługi audiowizualne)	Dla sposobu 1: bez ograniczeń
B. Usługi agencji informacyjnych	Dla sposobu 2: bez ograniczeń
C. Usługi związane ze sportem oraz usługi w zakresie rekreacji (CPC 9619, 962, 964)	
11. Usługi transportowe	
A. Usługi transportu morskiego	
Transport pasażerski	Dla sposobu 1: bez ograniczeń
Transport towarowy	Dla sposobu 2: bez ograniczeń
Usługi najmu statków z obsługą (CPC 7211, 7212, 7213)	
Usługi w zakresie obsługi stacji kontenerowej i magazynowania	Dla sposobu 1: bez ograniczeń
Usługi agencji morskich	Dla sposobu 2: bez ograniczeń
Usługi spedycji morskiej	
Usługi wspierające w branży transportu wodnego (CPC 745)	Dla sposobu 1: bez ograniczeń
	Dla sposobu 2: bez ograniczeń
B. Transport lotniczy	
Konserwacja i naprawa statków powietrznych (CPC 8868 ^{**})	Dla sposobu 1: bez ograniczeń
	Dla sposobu 2: bez ograniczeń
Sprzedaż i marketing usług transportu lotniczego, w tym usługi związane z komputerowym systemem rezerwacji (CPC 748+749)	Dla sposobu 1: bez ograniczeń
	Dla sposobu 2: bez ograniczeń
Usługi obsługi naziemnej	Dla sposobu 1: bez zobowiązań.
	Dla sposobu 2: bez ograniczeń
Zarządzanie portami lotniczymi	Dla sposobu 1: bez zobowiązań.
	Dla sposobu 2: bez ograniczeń
C. Usługi w zakresie transportu kolejowego	
Transport pasażerski	Dla sposobu 1: bez zobowiązań.
Transport towarowy (CPC 7111, 7112)	Dla sposobu 2: bez ograniczeń

⁽¹⁾ Sektorowa klasyfikacja usług na podstawie MTN.GNS/W/120.

Sektor lub podsektor ⁽¹⁾	Opis zastrzeżeń
Konserwacja i naprawa sprzętu transportu kolejowego (CPC 8868 [*])	Dla sposobu 1: bez ograniczeń Dla sposobu 2: bez ograniczeń
Usługi wspierające dla usług transportu kolejowego (CPC 743)	Dla sposobu 1: bez ograniczeń Dla sposobu 2: bez ograniczeń
D. Usługi w zakresie transportu drogowego	
Transport pasażerski Transport towarowy Najem drogowych pojazdów towarowych z kierowcą (CPC 7121, 7122, 7123, 7124)	Dla sposobu 1: Zróżnicowane traktowanie w odniesieniu do podatków i opłat za eksploatację i utrzymanie dróg publicznych oraz za wydawanie zezwoleń na wjazd. Dla sposobu 2: bez ograniczeń
Konserwacja i naprawa sprzętu transportu drogowego (CPC 6112)	Dla sposobu 1: bez ograniczeń Dla sposobu 2: bez ograniczeń
Usługi wspierające dla usług transportu drogowego (CPC 744)	Dla sposobu 1: bez ograniczeń Dla sposobu 2: bez ograniczeń
12. Usługi pomocnicze dla wszystkich środków transportu	
Usługi w zakresie przeladunku towarów (CPC 741) Usługi magazynowania i składowania towarów (CPC 742)	Dla sposobu 1: bez ograniczeń Dla sposobu 2: bez ograniczeń
Usługi agencji transportu towarowego Pozostałe wspierające i pomocnicze usługi transportowe (CPC 748, 749)	Dla sposobu 1: Odprawa celna musi być wykonywana przez licencjonowanego agenta celnego mającego siedzibę w Armenii. Dla sposobu 2: bez ograniczeń
13. Usługi w zakresie energii	
Transport paliwa rurociągami (CPC 7131)	Dla sposobu 1: bez zobowiązań w odniesieniu do następujących sektorów: a) transport gazu ziemnego rurociągami, z wyjątkiem usług konsultingowych. Dla sposobu 2: bez zobowiązań w odniesieniu do następujących sektorów: a) transport gazu ziemnego rurociągami, z wyjątkiem usług konsultingowych.

⁽¹⁾ Sektorowa klasyfikacja usług na podstawie MTN.GNS/W/120.

ZAŁĄCZNIK VIII-G

ZASTRZEŻENIA REPUBLIKI ARMENII DOTYCZĄCE USŁUGODAWCÓW KONTRAKTOWYCH I OSÓB WYKONUJĄCYCH WOLNE ZAWODY

1. Republika Armenii zezwala na świadczenie usług na swoim terytorium przez usługodawców kontraktowych i osoby wykonujące wolne zawody pochodzące z Unii Europejskiej poprzez obecność osób fizycznych, zgodnie z art. 156 i 157 niniejszej Umowy, w odniesieniu do rodzajów działalności gospodarczej wymienionych poniżej i z zastrzeżeniem odpowiednich ograniczeń.
2. Wykaz składa się z następujących elementów:
 - a) pierwszej kolumny, wskazującej sektor lub podsektor, w którym mają zastosowanie ograniczenia; oraz
 - b) drugiej kolumny opisującej obowiązujące ograniczenia.

Republika Armenii nie podejmuje żadnych zobowiązań dotyczących usługodawców kontraktowych i osób wykonujących wolne zawody w żadnych sektorach działalności gospodarczej innych niż te wyraźnie wskazane w poniższym wykazie.
3. Zobowiązania dotyczące usługodawców kontraktowych i osób wykonujących wolne zawody nie mają zastosowania w przypadku, gdy zamiar lub rezultat związany z ich tymczasową obecnością zakłóca lub w inny sposób wpływa na wynik wszelkich sporów lub negocjacji między pracownikami lub pracodawcami.
4. Poniższy wykaz nie obejmuje środków odnoszących się do wymogów i procedur kwalifikacyjnych, standardów technicznych oraz wymogów i procedur licencyjnych, jeżeli nie stanowią one ograniczenia w rozumieniu art. 156 i art. 157 niniejszej Umowy. Środki te (np. konieczność uzyskania licencji, konieczność uznania kwalifikacji w sektorach podlegających regulacji, konieczność zdania określonych egzaminów, w tym egzaminów językowych, konieczność posiadania miejsca oficjalnego zamieszkania na terytorium, gdzie prowadzona jest działalność gospodarcza), nawet jeśli nie zostały wymienione, znajdują zastosowanie w każdym przypadku do usługodawców kontraktowych i osób wykonujących wolne zawody pochodzących z Unii Europejskiej.
5. Wszystkie inne wymogi przepisów ustawowych i wykonawczych Republiki Armenii dotyczące środków odnoszących się do wjazdu, pobytu, pracy i zabezpieczenia społecznego mają nadal zastosowanie, włączając regulacje dotyczące okresu pobytu, minimalnej płacy, jak również układów zbiorowych w sprawie płac.
6. Poniższy wykaz nie obejmuje środków dotyczących subsydiów przyznawanych przez jedną ze Stron.
7. Poniższy wykaz pozostaje bez wpływu na istnienie monopolu publicznych lub wyłącznych praw w odpowiednich sektorach, jak określiła Republika Armenii w załącznikach VIII-E i VIII-F do niniejszej Umowy.
8. W sektorach, w których stosuje się testy potrzeb ekonomicznych, ich głównym kryterium będzie ocena odpowiedniej sytuacji rynkowej w Armenii, gdzie ma być świadczona usługa, z uwzględnieniem liczby istniejących usługodawców i wpływu na ich sytuację.
9. Prawa i obowiązki wynikające z poniższego wykazu nie są samowystarczalne i w związku z tym nie przyznają bezpośrednio jakichkolwiek praw osobom fizycznym lub prawnym.
10. Republika Armenii zezwala na świadczenie usług na swoim terytorium przez usługodawców kontraktowych i osoby wykonujące wolne zawody pochodzące z Unii Europejskiej poprzez obecność osób fizycznych, z zastrzeżeniem warunków określonych odpowiednio w art. 156 i 157 niniejszej Umowy, w następujących podsektorach usług biznesowych:
 - a) usługi prawne (CPC 861);
 - b) usługi rachunkowo-księgowe (CPC 862);
 - c) usługi podatkowe (CPC 863);
 - d) usługi architektoniczne (CPC 8671);
 - e) usługi inżynierskie (CPC 8672);
 - f) kompleksowe usługi inżynierskie (CPC 8673);

- g) usługi w zakresie planowania urbanistycznego i architektury krajobrazu (CPC 8674);
- h) usługi medyczne i stomatologiczne (CPC 9312);
- i) usługi weterynaryjne (CPC 932);
- j) usługi doradztwa w zakresie instalacji sprzętu komputerowego (CPC 841);
- k) usługi w zakresie implementacji oprogramowania (CPC 842);
- l) usługi w zakresie przetwarzania danych (CPC 843);
- m) usługi baz danych (CPC 844);
- n) usługi konserwacji i naprawy maszyn biurowych oraz sprzętu, włącznie z komputerami (CPC 845);
- o) pozostałe usługi informatyczne, w tym usługi w zakresie przygotowywania danych (CPC 849);
- p) usługi badawczo-rozwojowe (CPC 851-853);
- q) usługi w zakresie nieruchomości: związane z nieruchomościami stanowiącymi majątek własny lub dzierżawionymi (CPC 821);
- r) usługi w zakresie nieruchomości: na podstawie wynagrodzenia lub umowy (CPC 822);
- s) usługi najmu lub dzierżawy bez obsługi; w odniesieniu do statków powietrznych (CPC 83104);
- t) usługi najmu lub dzierżawy bez obsługi; w odniesieniu do pozostałych środków transportu (CPC 83101, 83102);
- u) usługi najmu lub dzierżawy bez obsługi; w odniesieniu do pozostałych maszyn i urządzeń (CPC 83106-83109);
- v) usługi reklamowe (CPC 871);
- w) usługi badania rynku i opinii publicznej (CPC 864);
- x) usługi konsultingu w zakresie zarządzania (CPC 865);
- y) usługi związane z usługami konsultingowymi w zakresie zarządzania (CPC 866);
- z) usługi w zakresie badań i analiz technicznych (CPC 8676);
- aa) usługi konsultingu związane z produkcją (CPC 884, 885);
- bb) konserwacja i naprawa sprzętu (z wyłączeniem statków morskich, powietrznych i innego sprzętu transportowego) (CPC 633, 8861-8866);
- cc) usługi poligraficzne i wydawnicze (CPC 88442);
- dd) usługi związane z organizowaniem konferencji (CPC 87909); oraz
- ee) usługi tłumaczeń pisemnych i ustnych (CPC 87905).

Sektor lub podsektor	Opis zastrzeżeń
Kwestie horyzontalne	Nieruchomości Zagraniczne osoby fizyczne nie mogą nabywać praw własności do gruntów w Armenii, chyba że ustawa stanowi inaczej.
Usługi biznesowe	Osoby wykonujące wolne zawody Pozycja przyznana na okres do trzech lat.

ZAŁĄCZNIK IX

PRAWODAWSTWO STRON ORAZ ELEMENTY WYMAGANE DO REJESTRACJI, KONTROLI I OCHRONY OZNACZEŃ GEOGRAFICZNYCH

Część A

Prawodawstwo Stron

I. Prawodawstwo Unii Europejskiej:

- (1) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1151/2012 z dnia 21 listopada 2012 r. w sprawie systemów jakości produktów rolnych i środków spożywczych, wraz z przepisami wykonawczymi.
- (2) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 110/2008 z dnia 15 stycznia 2008 r. w sprawie definicji, opisu, prezentacji, etykietowania i ochrony oznaczeń geograficznych napojów spirytusowych oraz uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 1576/89, wraz z przepisami wykonawczymi.
- (3) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1308/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiające wspólną organizację rynków produktów rolnych oraz uchylające rozporządzenia Rady (EWG) nr 922/72, (EWG) nr 234/79, (WE) nr 1037/2001 i (WE) nr 1234/2007, wraz z przepisami wykonawczymi.
- (4) Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 251/2014 z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie definicji, opisu, prezentacji, etykietowania i ochrony oznaczeń geograficznych aromatyzowanych produktów sektora wina, uchylające rozporządzenie Rady (EWG) nr 1601/91.

II. Prawodawstwo Republiki Armenii:

- (1) Ustawa Republiki Armenii w sprawie „oznaczeń geograficznych”, HO-60-N, którą przyjęto w dniu 29.4.2010 r. i która weszła w życie w dniu 1.7.2010 r.
- (2) Kodeks cywilny Republiki Armenii, art. 1179-1183.
- (3) Przepisy dotyczące „wypełniania, składania i przetwarzania wniosków dotyczących oznaczeń geograficznych, chronionych nazw pochodzenia oraz gwarantowanych produktów tradycyjnych”, które zostały potwierdzone decyzją nr 310-N rządu Republiki Armenii w dniu 10.3.2011 r.

Część B

Elementy wymagane do rejestracji, kontroli i ochrony oznaczeń geograficznych

Każda ze Stron zapewnia, aby jej system dotyczący rejestracji, kontroli i ochrony oznaczeń geograficznych obejmował:

- (1) rejestr zawierający oznaczenia geograficzne chronione na jej terytorium;
- (2) postępowanie administracyjne pozwalające zweryfikować, czy oznaczenia geograficzne określają towar jako pochodzący z terytorium, regionu lub miejscowości jednej ze Stron, jeżeli pewna jakość, renoma lub inna cecha towaru jest przypisywana zasadniczo pochodzeniu geograficznemu tego towaru;
- (3) wymóg, by zarejestrowana nazwa odpowiadała danemu produktowi lub danym produktom, dla których sporządzono specyfikacje, które mogą być zmieniane wyłącznie w drodze właściwego postępowania administracyjnego;
- (4) przepisy w zakresie kontroli mające zastosowanie do produkcji;
- (5) egzekwowanie ochrony zarejestrowanych oznaczeń geograficznych poprzez odpowiednie działania administracyjne organów publicznych;

- (6) przepisy prawne, na mocy których zarejestrowane oznaczenie geograficzne:
- a) może być wykorzystywane przez każdy podmiot wprowadzający do obrotu dany produkt rolny lub środek spożywczy, pod warunkiem zapewnienia zgodności z odnośnymi specyfikacjami; oraz
 - b) jest chronione przed:
 - (i) wszelkim bezpośrednim lub pośrednim wykorzystywaniem w celach komercyjnych zarejestrowanego oznaczenia geograficznego w odniesieniu do produktów nieobjętych rejestracją, o ile produkty te są porównywalne do produktów zarejestrowanych pod danym oznaczeniem geograficznym lub w zakresie, w jakim wykorzystywanie chronionego oznaczenia geograficznego pozwala na czerpanie korzyści z jego renomy;
 - (ii) wszelkim niewłaściwym stosowaniem, naśladowaniem lub przywołaniem, nawet jeśli podane jest prawdziwe pochodzenie produktu lub chroniona nazwa jest podana w tłumaczeniu lub z dodaniem takiego określenia jak: „w stylu”, „typu”, „zgodnie z metodą”, „jak produkowane w”, „imitacja” lub innego podobnego określenia;
 - (iii) wszelkim innym nieprawdziwym lub wprowadzającym w błąd określeniem miejsca pochodzenia, wytwarzania lub właściwości lub podstawowych cech produktu, znajdującym się na opakowaniu zewnętrznym lub wewnętrznym, w materiale reklamowym lub w dokumentach odnoszących się do danego produktu, jak również stosowaniem opakowań mogących stworzyć fałszywe wrażenie co do jego pochodzenia; oraz
 - (iv) wszelkimi innymi praktykami, które mogłyby wprowadzać konsumenta w błąd co do prawdziwego pochodzenia produktu;
- (7) zasadę, zgodnie z którą nazwy chronione nie mogą stać się nazwami rodzajowymi;
- (8) przepisy dotyczące rejestracji, które mogą obejmować odmowę rejestracji, terminów homonimicznych lub częściowo homonimicznych z zarejestrowanymi terminami, terminów będących w powszechnym użyciu w języku codziennym jako rzeczowniki pospolite stanowiące nazwy towarów oraz terminów obejmujących nazwy odmian roślin i ras zwierząt. Przepisy te uwzględniają uzasadnione interesy wszystkich zainteresowanych osób;
- (9) zasady dotyczące stosunku między oznaczeniami geograficznymi a znakami towarowymi przewidujące ograniczone odstępstwo od praw przyznanych na mocy prawa znaków towarowych, zgodnie z którym istnienie wcześniejszego znaku towarowego nie stanowi przeszkody dla rejestracji i wykorzystywania danej nazwy jako zarejestrowanego oznaczenia geograficznego, z wyjątkiem przypadków, gdy, ze względu na powszechną znajomość danego znaku towarowego oraz okres, przez jaki był on używany, konsumenci mogliby zostać wprowadzeni w błąd przez rejestrację i używanie oznaczenia geograficznego w odniesieniu do produktów nie objętych znakiem towarowym;
- (10) prawo każdego producenta mającego siedzibę na wyznaczonym obszarze geograficznym, który podlega odpowiedniej kontroli w zakresie wytwarzania produktu oznakowanego chronioną nazwą, o ile spełnia on wymogi specyfikacji produktu; oraz
- (11) procedurę sprzeciwu, która umożliwia uwzględnienie uzasadnionych interesów poprzednich użytkowników danej nazwy, bez względu na to, czy nazwa ta jest chroniona jako forma własności intelektualnej, czy nie.
-

ZALĄCZNIK X

WYKAZ CHRONIONYCH OZNACZEŃ GEOGRAFICZNYCH

Część A

Oznaczenia geograficzne produktów Unii Europejskiej, o których mowa w art. 231 ust. 3

1. Wykaz win aromatyzowanych

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Transkrypcja na alfabet ormiański
HR	Samoborski bermet	Սամորսկի բերմետ
FR	Vermouth de Chambéry	Վերմուտ դը Շամբերի
DE	Nürnberger Glühwein	Նյուրնբերգեր Գլուվայն
DE	Thüringer Glühwein	Թյուրինգեր Գլուվայն
IT	Vermouth di Torino	Վերմուտ դի Տորինո

2. Wykaz produktów rolnych i środków spożywczych innych niż wina, napoje spirytusowe i wina aromatyzowane

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
AT	Gailtaler Almkäse	ChNP	Sery	Գայլթալեր Ալմքեզե
AT	Gailtaler Speck	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Գայլթալեր Շպեկ
AT	Marchfeldspargel	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Մարխֆելդշպարգել
AT	Mostviertler Birnmost	ChOG	Inne produkty wymienione w załączniku I do Traktatu (przyprawy itp.)	Մոստֆիրթլեր Բիրնմոսթ
AT	Pöllauer Hirschbirne	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Փյոլաուեր Հիրբիրնը
AT	Steirischer Kren	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Շտայրըլեր Գրեն
AT	Steirisches Kürbiskernöl	ChOG	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Շտայրըլես Գյուրբիսկերնուլ
AT	Tiroler Almkäse / Tiroler Alpkäse	ChNP	Sery	Թիրոլեր Ալմքեզե / Թիրոլեր Ալփքեզե
AT	Tiroler Bergkäse	ChNP	Sery	Թիրոլեր Բերգքեզե

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
AT	Tiroler Graukäse	ChNP	Sery	Թիրոլեր Գրաուքեզե
AT	Tiroler Speck	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Թիրոլեր Շպեկ
AT	Vorarlberger Alpkäse	ChNP	Sery	Ֆորարլբերգեր Ալփքեզե
AT	Vorarlberger Bergkäse	ChNP	Sery	Ֆորարլբերգեր Բերգքեզե
AT	Wachauer Marille	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Վախաուեր Մարիլե
AT	Waldviertler Graumohn	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Վալդֆիրտլեր Գրաումոն
BE	Beurre d'Ardenne	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Բերր դ'Արդեն
BE	Brussels grondwitloof	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Բրուսսելս Գրոնդվիլոֆ
BE	Fromage de Herve	ChNP	Sery	Ֆրոմաժ դը Էրվ
BE	Gentse azalea	ChOG	Kwiaty i rośliny ozdobne	Խենթսե Ազալեա
BE	Geraardsbergse mattentaart	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Խերաարդսբերխերե Մատընթասարթ
BE	Jambon d'Ardenne	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Շամբոն դ'Արդեն
BE	Liers vlaaike	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Լիրս Ֆլաիկը
BE	Pâté gaumais	ChOG	Inne produkty wymienione w załączniku I do Traktatu (przyprawy itp.)	Պաթե Գումե
BE	Plate de Florenville	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Փլատ դը Ֆլորանվիլ
BE	Poperingse Hopscheuten / Poperingse Hoppescheuten	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Պոպըրինգսը Հոփսխըլթըն
BE	Potjesvlees uit de Westhoek	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Պոտյեսվիլս այս դը Վեստհուք
BE	Vlaams-Brabantse tafeldruif	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ֆլամս-Բրաբանթսե Տաֆըլդրայֆ

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
BE	Vlaamse laurier	ChOG	Kwiaty i rośliny ozdobne	Ֆլամսե Լաուրիլըր
BG	Българско розово масло	ChOG	Olejki eteryczne	Բրլգասուկո ռոզովո մասլո
BG	Горнооряховски суджук	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Գորնորյախովսկի սուդժուկ
HR	Baranjski kulen	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Բարանյսկի կուլեն
HR	Dalmatinski pršut	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Դալմատինսկի պրշուտ
HR	Drniški pršut	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Դրնիշկի պրշուտ
HR	Ekstra djevičansko maslinovo ulje Cres	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Էկստրա դյեվիչանսկո մասլինովո ուլյե Ցրես
HR	Istarski pršut / Istrski pršut	ChNP	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Իստասուկի պրշուտ/Իստոսկի պրշուտ
HR	Krčki pršut	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Կրչկի պրշուտ
HR	Lički krumpir	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Լիչկի կրոմպիր
HR	Neretvanska mandarina	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Նեռետվանսկա մանդարինա
HR	Ogulinski kiseli kupus / Ogulinsko kiselo zelje	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Օգուլինսկի կիսելի կուպուս/Օգուլինսկո կիսելո զելյե
CY	Κουφέτα Αμυγδάλου Γεροσκήπου	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Կուֆետա Ամիրդալու Գերոսկիպու
CY	Λουκούμι Γεροσκήπου	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Լուկումի Գերոսկիպու
CY	Παφίτικο Λουκάνικο	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Պաֆիտիկո Լուկանիկո
CZ	Březnický ležák	ChOG	Piwo	Բրժեզնիցկի լեժակ
CZ	Brněnské pivo / Starobrněnské pivo	ChOG	Piwo	Բրնյենսկե պիվո/Ստառոբրենյենսկե պիվո
CZ	Budějovické pivo	ChOG	Piwo	Բուդյեյովիցկե պիվո

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
CZ	Budějovický měšťanský var	ChOG	Piwo	Բուդյէյովիցկի մյէշտյանսկի վար
CZ	Černá Hora	ChOG	Piwo	Չերնա Հոռա
CZ	České pivo	ChOG	Piwo	Չեսկէ պիվո
CZ	Českobudějovické pivo	ChOG	Piwo	Չեսկոբուդյէյովիցկէ պիվո
CZ	Český kmín	ChNP	Inne produkty wymienione w załączniku I do Traktatu (przyprawy itp.)	Չեսկի կմին
CZ	Chamomilla bohemica	ChNP	Inne produkty wymienione w załączniku I do Traktatu (przyprawy itp.)	Շամոմիլա բոհեմիկա
CZ	Chelčicko — Lhenické ovoce	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Խելչիցկո-Լհենիցկէ օվոցէ lub przetworzone
CZ	Chodské pivo	ChOG	Piwo	Խոդսկէ պիվո
CZ	Hořické trubičky	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Հորժիցկէ տոուբիչկի
CZ	Jihočeská Niva	ChOG	Sery	Յիհոչեսկա Նիվա
CZ	Jihočeská Zlatá Niva	ChOG	Sery	Յիհոչեսկա Զլատա Նիվա
CZ	Karlovarské oplatky	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Կարոլվառսկէ օպլատկի
CZ	Karlovarské trojhránky	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Կարոլվառսկէ տոյիռանկի
CZ	Karlovarský suchar	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Կարոլվառսկի սուխար
CZ	Lomnické suchary	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Լոմնիցկէ սուխարի
CZ	Mariánskolázeňské oplatky	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Մարիանսկոլազենյսկէ օպլատկի
CZ	Nošovické kysané zelí	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Նոշովիցկէ կիսանէ զելի lub przetworzone
CZ	Olomoucké tvarůžky	ChOG	Sery	Օլոմոուցկէ տվարուժկի
CZ	Pardubický perník	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Պարդուբիցկի պերնիկ

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
CZ	Pohořelický kapr	ChNP	Świeże ryby, małże i skorupiaki oraz produkty wytwarzane z nich	Պոհորժելիկի կապր
CZ	Štramberské uši	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Շտրամբերուսկէ ուշի
CZ	Třeboňský kapr	ChOG	Świeże ryby, małże i skorupiaki oraz produkty wytwarzane z nich	Տրեբոնյսկի կապր
CZ	Valašský frgál	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Վալաշսկի ֆրգալ
CZ	Všestarská cibule	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Վշեստարսկա ցիբուլէ
CZ	Žatecký chmel	ChNP	Inne produkty wymienione w załączniku I do Traktatu (przyprawy itp.)	Ճատեցկի խմել
CZ	Znojemské pivo	ChOG	Piwo	Ջոնյեմսկէ պիվո
DK	Danablu	ChOG	Sery	Դանաբլու
DK	Esrom	ChOG	Sery	Էսրոմ
DK	Lammefjordsgulerod	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Լամմեֆյորսգուլըրոդ
DK	Lammefjordskartofler	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Լամմեֆյորսքարթոֆլեր
DK	Vadehavslam	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Վեդհավսլամ
DK	Vadehavsstude	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Վեդհավստուդը
FI	Kainuun rönttönen	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Կայնուոն դյոնտյոնեն
FI	Kitkan viisas	ChNP	Świeże ryby, małże i skorupiaki oraz produkty wytwarzane z nich	Կիտկան վիիսաս
FI	Lapin Poron kuivaliha	ChNP	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Լապին Պորոն կուիվալիհա
FI	Lapin Poron kylmäsavuliha	ChNP	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Լապին Պորոն կյուլմասավուլիհա
FI	Lapin Poron liha	ChNP	Mięso świeże (i podroby)	Լապին Պորոն լիհա

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
FI	Lapin Puikula	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Լապին Պուիկուլա
FI	Puruveden muikku	ChOG	Świeże ryby, małże i skorupiaki oraz produkty wytwarzane z nich	Պուրուվեդեն մուիկկու
FR	Abondance	ChNP	Sery	Աբոնդանս
FR	Abricots rouges du Roussillon	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Աբրիկոս րուժ դյու Բուսսիյոն
FR	Agneau de lait des Pyrénées	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Անյո դը Լե դե Փիրենե
FR	Agneau de l'Aveyron	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Անյո դը Լ'Ավերոն
FR	Agneau de Lozère	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Անյո դը Լոզեր
FR	Agneau de Pauillac	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Անյո դը Պոյակ
FR	Agneau de Sisteron	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Անյո դը Սիստերոն
FR	Agneau du Bourbonnais	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Անյո դյու Բուրբոնե
FR	Agneau du Limousin	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Անյո դյու Լիմուզան
FR	Agneau du Périgord	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Անյո դյու Պերիգոր
FR	Agneau du Poitou-Charentes	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Անյո դյու Փուաթյու-Շարանթ
FR	Agneau du Quercy	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Անյո դյու Քերսի
FR	Ail blanc de Lomagne	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Այ բլոն դը Լոմանյ
FR	Ail de la Drôme	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Այ դը Լա Դրոմ
FR	Ail fumé d'Arleux	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Այ ֆյումե դ'Արլո
FR	Ail rose de Lautrec	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Այ րոզ դը Լոտրեկ
FR	Anchois de Collioure	ChOG	Świeże ryby, małże i skorupiaki oraz produkty wytwarzane z nich	Անչուա դը Կոլյուր
FR	Artichaut du Roussillon	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Արտիշո դը Բուսսիյոն

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
FR	Asperge des sables des Landes	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ասպերժ դե սաբլը դե Լանդ
FR	Asperges du Blayais	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ասպերժ դյու Բլայե
FR	Banon	ChNP	Sery	Բանոն
FR	Barèges-Gavarnie	ChNP	Mięso świeże (i podroby)	Բարեժ-Գավարնի
FR	Béa du Roussillon	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Բեա դյու Րուսսիլոն
FR	Beaufort	ChNP	Sery	Բուֆոր
FR	Bergamote(s) de Nancy	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Բերգամոտ դը Նոնսի
FR	Beurre Charentes-Poitou; Beurre des Charentes; Beurre des Deux-Sèvres	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Բյոր Շարանթ-Պուաթու, Բյոր դե Շարանթ, Բյոր դե Դու-Սեվրը
FR	Beurre de Bresse	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Բյոր դը Բրես
FR	Beurre d'Isigny	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Բյոր դ'Իզինյի
FR	Bleu d'Auvergne	ChNP	Sery	Բլյո դ'Օվերն
FR	Bleu de Gex Haut-Jura; Bleu de Septmoncel	ChNP	Sery	Բլյո դը Ժեքս Օ-ժուրա, Բլյո դը Սեմոնսել
FR	Bleu des Causses	ChNP	Sery	Բլյո դե Կոսս
FR	Bleu du Vercors-Sassenage	ChNP	Sery	Բլյո դյու Վերկոր-Սեսանաժ
FR	Bœuf charolais du Bourbonnais	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Բյոֆ շարոլե դյու Բուրբոնե
FR	Bœuf de Bazas	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Բյոֆ դը Բազաս
FR	Bœuf de Chalosse	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Բյոֆ դը Շալոսս
FR	Bœuf de Charolles	ChNP	Mięso świeże (i podroby)	Բյոֆ դը Շարոլ
FR	Boeuf de Vendée	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Բյոֆ դը Վոնդե

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
FR	Bœuf du Maine	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Բյոֆ դյու Մեն
FR	Boudin blanc de Rethel	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Բուդյան բլոն դը Րետել
FR	Brie de Meaux	ChNP	Sery	Բրի դը Մո
FR	Brie de Melun	ChNP	Sery	Բրի դը Մոլան
FR	Brioche vendéenne	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Բրիոշ վոնդեեն
FR	Brocciu Corse / Brocciu	ChNP	Sery	Բրոչյու կորս/Բրոչյու
FR	Camembert de Normandie	ChNP	Sery	Կեմոնբեր դը Նորմանդի
FR	Canard à foie gras du Sud-Ouest (Chalosse, Gascogne, Gers, Landes, Périgord, Quercy)	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Կանար ա ֆուառ գրա դյու Սյուդ-Ուեստ (Շալոսս, Գասկոնյ, Ժերս, Լանդ, Պերիգոր, Կերսի)
FR	Cantal; Fourme de Cantal; Cantal	ChNP	Sery	Կանտալ; Ֆուրմը դը Կանտալ; Կանտալե
FR	Chabichou du Poitou	ChNP	Sery	Շաբիշու դյու Փուաթյու
FR	Chaource	ChNP	Sery	Շաուրս
FR	Charolais	ChNP	Sery	Շարոլե
FR	Chasselas de Moissac	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Շասլաս դը Մուսսակ
FR	Châtaigne d'Ardèche	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Շատենյ դ'Արդեշ
FR	Chevrotin	ChNP	Sery	Շըվրոտան
FR	Cidre de Bretagne; Cidre Breton	ChOG	Inne produkty wymienione w załączniku I do Traktatu (przyprawy itp.)	Սիդրը դը Բրետանյ, Սիդրը Բրետոն
FR	Cidre de Normandie; Cidre Normand	ChOG	Inne produkty wymienione w załączniku I do Traktatu (przyprawy itp.)	Սիդրը դը Նորմանդի, Սիդրը Նորման
FR	Citron de Menton	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Սիտրոն դը Մանտոն

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
FR	Clémentine de Corse	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Քլեմանտին դը Կորս
FR	Coco de Paimpol	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Կոկո դը Պամպոլ
FR	Comté	ChNP	Sery	Կոմտե
FR	Coppa de Corse / Coppa de Corse – Coppa di Corsica	ChNP	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Կոպա դը Կորս/Կոպա դե Կորսե – Կոպա դի Կորսիկա
FR	Coquille Saint-Jacques des Côtes d’Armor	ChOG	Świeże ryby, małże i skorupiaki oraz produkty wytwarzane z nich	Կոկի Սան-Շակ դե Կոտ դ’Արմոր
FR	Cornouaille	ChNP	Inne produkty wymienione w załączniku I do Traktatu (przyprawy itp.)	Կորնուայ
FR	Crème de Bresse	ChNP	Inne produkty pochodzenia zwierzęcego (jaja, miód, różne przetwory mleczne z wyjątkiem masła itp.)	Կրեմ դո Բրես
FR	Crème d’Isigny	ChNP	Inne produkty pochodzenia zwierzęcego (jaja, miód, różne przetwory mleczne z wyjątkiem masła itp.)	Կրեմ դ’Իզինի
FR	Crème fraîche fluide d’Alsace	ChOG	Inne produkty pochodzenia zwierzęcego (jaja, miód, różne przetwory mleczne z wyjątkiem masła itp.)	Կրեմ ֆրեշ ֆլուի դ’Ալզաս
FR	Crottin de Chavignol / Chavignol	ChNP	Sery	Կրոտտոն դը Շավինյոլ/ Շավինյոլ
FR	Dinde de Bresse	ChNP	Mięso świeże (i podroby)	Դանդ դը Բրես
FR	Domfront	ChNP	Inne produkty wymienione w załączniku I do Traktatu (przyprawy itp.)	Դոմֆրոն
FR	Echalote d’Anjou	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Էշալոտ դ’Անժու
FR	Emmental de Savoie	ChOG	Sery	Էմոնտալ դը Սավուա
FR	Emmental français est-central	ChOG	Sery	Էմոնտալ ֆրանսե է-սոնթրալ
FR	Époisses	ChNP	Sery	Էփուաս
FR	Farine de blé noir de Bretagne / Farine de blé noir de Bretagne — Gwinizh du Breizh	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ֆարին դը բլե նուար դը Բրետայն/Ֆարին դը բլե նուար դը Բրետայն – Գուինիզ դու Բրեիզ

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
FR	Farine de châtaigne corse / Farina castagnina corsa	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ֆարին դյո շատանյ կորս/ Ֆարինա կաստանինա կորսս
FR	Farine de Petit Epeautre de Haute Provence	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ֆարին դը Պտիտ Էպոտրը դը Ուտ Փրովանս
FR	Figue de Solliès	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ֆիգ դը Սոլյես
FR	Fin Gras / Fin Gras du Mézenc	ChNP	Mięso świeże (i podroby)	Ֆան գրա/ֆան գրա դյու Մեզին
FR	Foin de Crau	ChNP	Siano	Ֆուան դը Կրո
FR	Fourme d'Ambert	ChNP	Sery	Ֆուրմը դ'Ամբեր
FR	Fourme de Montbrison	ChNP	Sery	Ֆուրմը դը Մոնբրիզոն
FR	Fraise du Périgord	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ֆրեզ դյու Պերիգոր
FR	Fraises de Nîmes	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ֆրեզ դը Նիմը
FR	Gâche vendéenne	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Գյաշ Վանդենեն
FR	Génisse Fleur d'Aubrac	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Ժենիսա ֆլյոր դ'Օբրակ
FR	Gruyère	ChOG	Sery	Գրուիեր
FR	Haricot tarbais	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Արիկո տարբե
FR	Huile d'olive d'Aix-en-Provence	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Ուվիլ դ'օլիվ դ'Էքս-ոն-Պրովանս
FR	Huile d'olive de Corse; Huile d'olive de Corse-Oliu di Corsica	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Ուվիլ դ'օլիվ դե Կորս, Ուվիլ դ'օլիվ դե Կորս-Օլիու դի Կորսիկա
FR	Huile d'olive de Haute-Provence	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Ուվիլ դ'օլիվ դը Օդը-Պրովանս
FR	Huile d'olive de la Vallée des Baux-de-Provence	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Ուվիլ դ'օլիվ դյո լա Վալե դե Բո-դե-Պրովանս
FR	Huile d'olive de Nice	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Ուվիլ դ'օլիվ դը Նիս

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
FR	Huile d'olive de Nîmes	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Ուվիլ դ'օլիվ դը Նիմ
FR	Huile d'olive de Nyons	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Ուվիլ դ'օլիվ դը Նյոն
FR	Huile essentielle de lavande de Haute-Provence / Essence de lavande de Haute-Provence	ChNP	Olejki eteryczne	Ուվիլ էսանսիել դը լավանդ դ Ռ-Փրովանս/ էսնս դը լավանդ դ Ռ-Փրովանս
FR	Huitres Marennes Oléron	ChOG	Świeże ryby, małże i skorupiaki oraz produkty wytwarzane z nich	Ուիթրը մարան Օլերոն
FR	Jambon d'Auvergne	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Ճամբոն դ'Օվերնյ
FR	Jambon de Bayonne	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Ճամբոն դը Բայոն
FR	Jambon de Lacaune	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Ճամբոն դը Լակոն
FR	Jambon de l'Ardèche	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Ճամբոն դը լ'Արդեշ
FR	Jambon de Vendée	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Ճամբոն դե Վանդե
FR	Jambon sec de Corse / Jambon sec de Corse – Prisuttu	ChNP	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Ճամբոն սեկ դը Կորս/ Ճամբոն սեկ դը Կորս – Փրիսուտու
FR	Jambon sec et noix de jambon sec des Ardennes	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Ճամբոն սեկ է նուա դը Ճամբոն սեկ դեզ Արդեն
FR	Kiwi de l'Adour	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Կիուի դը լ'Ադուր
FR	Laguiole	ChNP	Sery	Լագյոլ
FR	Langres	ChNP	Sery	Լանգր
FR	Lentille verte du Puy	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Լանտի վերտ դյու Փուի
FR	Lentilles vertes du Berry	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Լանտի վերտ դյու Բերի

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
FR	Lingot du Nord	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Լանգո դյու Նոր
FR	Livarot	ChNP	Sery	Լիվարո
FR	Lonzo de Corse / Lonzo de Corse – Lonzu	ChNP	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Լոնզո դը Կորս/Լոնզո դե Կորս-Լոնզու
FR	Mâche nantaise	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Մաշ նանտեզ
FR	Mâconnais	ChNP	Sery	Մակոնե
FR	Maine – Anjou	ChNP	Mięso świeże (i podroby)	Մեն-Անժու
FR	Maroilles / Marolles	ChNP	Sery	Մարուալ/Մարոլ
FR	Melon de Guadeloupe	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Մելոն դը Գուադելուպ
FR	Melon du Haut-Poitou	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Մելոն դյու Օ-Փուաթյու
FR	Melon du Quercy	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Մելոն դյու Կերսի
FR	Miel d'Alsace	ChOG	Inne produkty pochodzenia zwierzęcego (jaja, miód, różne przetwory mleczne z wyjątkiem masła itp.)	Մյել դ'Ալզաս
FR	Miel de Corse; Mele di Corsica	ChNP	Inne produkty pochodzenia zwierzęcego (jaja, miód, różne przetwory mleczne z wyjątkiem masła itp.)	Մյել դը Կորս, Մելե դի Կորսիկա
FR	Miel de Provence	ChOG	Inne produkty pochodzenia zwierzęcego (jaja, miód, różne przetwory mleczne z wyjątkiem masła itp.)	Մյել դը Պրովանս
FR	Miel de sapin des Vosges	ChNP	Inne produkty pochodzenia zwierzęcego (jaja, miód, różne przetwory mleczne z wyjątkiem masła itp.)	Մյել դը սապան դը Վոժ
FR	Miel des Cévennes	ChOG	Inne produkty pochodzenia zwierzęcego (jaja, miód, różne przetwory mleczne z wyjątkiem masła itp.)	Մյել դը Սեվեն
FR	Mirabelles de Lorraine	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Միրաբել դը Լորեն

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
FR	Mogette de Vendée	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Մոճէտ դը Վանդէ
FR	Mont d'Or; Vacherin du Haut-Doubs	ChNP	Sery	Մոն դ'Օր, Վաշըրոն դյու Օ-Դու
FR	Morbier	ChNP	Sery	Մորբյէ
FR	Moules de Bouchot de la Baie du Mont-Saint-Michel	ChNP	Տփշիկներ, մալէ և ծովախեցքի և նրանցից պատրաստուած արտադրանքներ	Մուլ դը Բուշո դը լա Բէ դյու Մոն-Սան-Միշէլ
FR	Moutarde de Bourgogne	ChOG	Pasta musztardowa	Մուտարդը դը Բուրգոնյ
FR	Munster; Munster-Géromé	ChNP	Sery	Մանստեր, Մանստեր-Ճերոմէ
FR	Muscat du Ventoux	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Մյուսկա դյու Վոնտու
FR	Neufchâtel	ChNP	Sery	Նեշատել
FR	Noisette de Cervione – Nuciola di Cervioni	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Նուսզետս դը Սարվիոն-Նուչիոլա դի Չերվիոնի
FR	Noix de Grenoble	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Նուա դը Գրենոբլ
FR	Noix du Périgord	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Նուա դյու Պերիգոր
FR	Œufs de Loué	ChOG	Inne produkty pochodzenia zwierzęcego (jaja, miód, różne przetwory mleczne z wyjątkiem masła itp.)	Օ դը Լուէ
FR	Oie d'Anjou	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Ուա դ'Անժու
FR	Oignon de Roscoff	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Օնիոն դը Բոսքոֆ
FR	Oignon doux des Cévennes	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Օնյոն դու դէ Սեվեն
FR	Olive de Nice	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Օլիվ դը Նիս
FR	Olive de Nîmes	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Օլիվ դը Նիմ

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
FR	Olives cassées de la Vallée des Baux de Provence	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Օլիվ քասե դը լա Վալե դե Բո դը Պրովանս
FR	Olives noires de la Vallée des Baux de Provence	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Օլիվ նուար դը լա Վալե դը Բո դը Պրովանս
FR	Olives noires de Nyons	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Օլիվ նուար դը Նյոնս
FR	Ossau-Iraty	ChNP	Sery	Օսս-Իրատի
FR	Pâté de Campagne Breton	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Պատե դը Կամպայնյ Բրետուն
FR	Pâtes d'Alsace	ChOG	Makarony	Պատ դ'Ալզաս
FR	Pays d'Auge; Pays d'Auge-Camembremer	ChNP	Inne produkty wymienione w załączniku I do Traktatu (przyprawy itp.)	Պեյ դ'Օժ, Պեյ դ'Օժ-Կամբրմեր
FR	Pélardon	ChNP	Sery	Պելարդոն
FR	Petit Épeautre de Haute Provence	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Պետիտ Էպոտր դը Ուտ Պրովանս
FR	Picodon	ChNP	Sery	Պիկոդոն
FR	Piment d'Espelette; Piment d'Espelette – Ezpeletako Biperra	ChNP	Inne produkty wymienione w załączniku I do Traktatu (przyprawy itp.)	Պիմոն դ'Էսպելետ, Պիմոն դ'Էսպելետ-Էզպելետակո Բիպերա
FR	Pintadeau de la Drôme	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Պանտադո դը լա Դրոմ
FR	Poireaux de Créances	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Փուարո դը Կրեանս
FR	Pomelo de Corse	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Պոմելո դը Կորս
FR	Pomme de terre de l'Île de Ré	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Պոմմ դը տեր դը լ'Իլ դը Րե
FR	Pomme du Limousin	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Պոմ դյու Լիմուզան
FR	Pommes de terre de Merville	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Պոմմ դը տեր դո Մերվիլլ

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
FR	Pommes des Alpes de Haute Durance	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Պոմ դեզ Ալպ դը Օտ Դյորանս
FR	Pommes et poires de Savoie	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Պոմ և փուսր դը Սավուա
FR	Pont-l'Évêque	ChNP	Sery	Պոն-լ'Էվեկ
FR	Porc d'Auvergne	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Պոր դ'Օվերնյ
FR	Porc de Franche-Comté	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Պոր դը Ֆրանս-Կոնտե
FR	Porc de la Sarthe	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Պոր դը լա Սարտ
FR	Porc de Normandie	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Պոր դը Նորմանդի
FR	Porc de Vendée	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Պոր դը Վանդե
FR	Porc du Limousin	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Պոր դյու Լիմուզան
FR	Porc du Sud-Ouest	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Պոր դյու Սյուդ-Ուեստ
FR	Poulet des Cévennes / Chapon des Cévennes	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Պուլե դե Սեվեն/Շապոն դե Սեվեն
FR	Poulligny-Saint-Pierre	ChNP	Sery	Պուլինյի-Սան-Փիեր
FR	Prés-salés de la baie de Somme	ChNP	Mięso świeże (i podroby)	Պրե-սալե դե լա բե դը Սոմ
FR	Prés-salés du Mont-Saint-Michel	ChNP	Mięso świeże (i podroby)	Պրե-սալե դյու Մոն-Սան-Միշել
FR	Pruneaux d'Agen; Pruneaux d'Agen mi-cuits	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Փրյունոն դ'Աժան, Փրյունոն դ'Աժան մի-քյուլի
FR	Raviole du Dauphiné	ChOG	Makarony	Բավյոլ դյու Դոֆինի
FR	Reblochon; Reblochon de Savoie	ChNP	Sery	Բերլոշոն, Բերլոշոն դը Սավուա
FR	Rigotte de Condrieu	ChNP	Sery	Բիգոտ դը Կոնդրիյո
FR	Rillettes de Tours	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Բիլետ դո Թուր
FR	Riz de Camargue	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Բի դը Կամարգ

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
FR	Rocamadour	ChNP	Sery	Ռոկամադուր
FR	Roquefort	ChNP	Sery	Ռոկֆոր
FR	Sainte-Maure de Touraine	ChNP	Sery	Սանտ-Մոր դը Տուրեն
FR	Saint-Marcellin	ChOG	Sery	Սան-Մարսելան
FR	Saint-Nectaire	ChNP	Sery	Սան-Նեկտեր
FR	Salers	ChNP	Sery	Սալեր
FR	Saucisse de Montbéliard	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Սոսիս դը Մունբելիար
FR	Saucisse de Morteau / Jésus de Morteau	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Սոսիս դը Մարթու/Ժեզուս դը Մարթու
FR	Saucisson de Lacaune / Saucisse de Lacaune	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Սոսիսոն դը Լափոն/ Սոսիս դը Լափոն
FR	Saucisson de l'Ardèche	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Սոսիսոն դը Լ'Արդեշ
FR	Sel de Guérande / Fleur de sel de Guérande	ChOG	Inne produkty wymienione w załączniku I do Traktatu (przyprawy itp.)	Սել դը Գերանդ/Ֆլյոր դը սել դը Գերանդ
FR	Selles-sur-Cher	ChNP	Sery	Սել-սյոր-Շեր
FR	Taureau de Camargue	ChNP	Mięso świeże (i podroby)	Տուրու դը Կամարգ
FR	Tome des Bauges	ChNP	Sery	Տոմ դե Բուժ
FR	Tomme de Savoie	ChOG	Sery	Տոմ դը Սավուա
FR	Tomme des Pyrénées	ChOG	Sery	Տոմ դը Փիրենե
FR	Valençay	ChNP	Sery	Վալանսե
FR	Veau d'Aveyron et du Ségala	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Վո դ'Ավերոն և դյու Սեգալա
FR	Veau du Limousin	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Վո դյու Լիմուզան
FR	Volaille de Bresse / Poulet de Bresse / Poularde de Bresse / Chapon de Bresse	ChNP	Mięso świeże (i podroby)	Վոլայ դը Բրես/Պուլե դը Բրես/Պուլարդ դը Բրես/Շապոն դը Բրես
FR	Volailles d'Alsace	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Վոլայ դ'Ալզաս

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
FR	Volailles d'Ancenis	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Վոլայ դ'Անսենի
FR	Volailles d'Auvergne	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Վոլայ դ'Օվերնյ
FR	Volailles de Bourgogne	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Վոլայ դը Բուրգոնյ
FR	Volailles de Bretagne	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Վոլայ դը Բրետանյ
FR	Volailles de Challans	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Վոլայ դը Շալոն
FR	Volailles de Cholet	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Վոլայ դը Շոլե
FR	Volailles de Gascogne	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Վոլայ դը Գասպոնյ
FR	Volailles de Houdan	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Վոլայ դը Ուդոն
FR	Volailles de Janzé	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Վոլայ դը Ժանզե
FR	Volailles de la Champagne	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Վոլայ դը լա Շամպայանյ
FR	Volailles de la Drôme	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Վոլայ դը լա Դրոմ
FR	Volailles de l'Ain	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Վոլայ դը լ'Ան
FR	Volailles de Licques	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Վոլայ դը Լիկլ
FR	Volailles de l'Orléanais	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Վոլայ դը լ'Օրլեանե
FR	Volailles de Loué	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Վոլայ դը Լուե
FR	Volailles de Normandie	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Վոլայ դը Նորմանդի
FR	Volailles de Vendée	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Վոլայ դը Վանդե
FR	Volailles des Landes	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Վոլայ դե Լանդ
FR	Volailles du Béarn	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Վոլայ դյու Բեարն
FR	Volailles du Berry	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Վոլայ դյու Բերի
FR	Volailles du Charolais	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Վոլայ դյու Շարոլե
FR	Volailles du Forez	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Վոլայ դյու Ֆորե
FR	Volailles du Gatinais	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Վոլայ դյու Գաթինե
FR	Volailles du Gers	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Վոլայ դյու Ժերս

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
FR	Volailles du Languedoc	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Վոլայ դյու Լանդեգոկ
FR	Volailles du Lauragais	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Վոլայ դյու Լուրագե
FR	Volailles du Maine	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Վոլայ դյու Մեն
FR	Volailles du plateau de Langres	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Վոլայ դյու պլատո դը Լանգր
FR	Volailles du Val de Sèvres	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Վոլայ դյու Վալ դե Սեվր
FR	Volailles du Velay	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Վոլայ դյու Վելե
DE	Aachener Printen	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Աախներ Փրինտըն
DE	Aachener Weihnachts-Leberwurst / Oecher Weihnachtsleberwurst	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Աախներ Վայնախսու-Լեբերվուրստ/Օեխեր Վայնախսուլեբերվուրսթ
DE	Abensberger Spargel / Abensberger Qualitätsspargel	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Աբենսբերգեր Շպարգըլ/ Աբենսբերգեր Քֆալիթեսուշպարգըլ
DE	Aischgründer Karpfen	ChOG	Տաքսիմիս, մալե և սկորուպիակի և այլ արտադրանքներ	Աիշգրունդեր Քարպֆըն
DE	Allgäuer Bergkäse	ChNP	Տեր	Ալգոյեր Բեադբեգե
DE	Allgäuer Emmentaler	ChNP	Տեր	Ալգոյերը Էմընթալեր
DE	Altenburger Ziegenkäse	ChNP	Տեր	Ալթենբուրգեր Ցիգենբեգե
DE	Ammerländer Dielenrauschinken; Ammerländer Katenschinken	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Ամալենդըր Դիենրաուխշինըն, Ամալենդըր Քաթենշինըն
DE	Ammerländer Schinken; Ammerländer Knochenschinken	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Ամալենդեր շինըն, Ամալենդեր Քոնոխենշինըն
DE	Bamberger Hörnla / Bamberger Hörnle / Bamberger Hörnchen	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Բամբերգեր Հյորնլա / Բամբերգեր Հյորնլե / Բամբերգեր Հյորնլեն
DE	Bayerische Breze / Bayerische Brezn / Bayerische Brez'n / Bayerische Brezel	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Բայերիշըր Բրեցը / Բայերիշըր Բրեցն / Բայերիշըր Բրեցն / Բայերիշըր Բրեցե
DE	Bayerischer Meerrettich; Bayerischer Kren	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Բայերիշեր Մերերթիխ, Բայերիշեր Քրեն

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
DE	Bayerisches Bier	ChOG	Piwo	Բայերիշես Բիր
DE	Bayerisches Rindfleisch / Rindfleisch aus Bayern	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Բայերիշես Բինդֆլայշ/ Բինդֆլայշ առև Բայերն
DE	Bornheimer Spargel / Spargel aus dem Anbaugebiet Borneim	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Բորնհայմեր Շպարգըլ/ Շպարգըլ առև դեմ Անբաուգեբիտ Բորնհայմ
DE	Bremer Bier	ChOG	Piwo	Բրեմեր Բիր
DE	Bremer Klaben	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Բրեմեր Քլաբըն
DE	Diepholzer Moorschnucke	ChNP	Mięso świeże (i podroby)	Դիփհոլցեր Մոշնոքը
DE	Dithmarscher Kohl	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Դիտմարշեր Քոլ
DE	Dortmunder Bier	ChOG	Piwo	Դորտմունդեր Բիր
DE	Dresdner Christstollen / Dresdner Stollen/ Dresdner Weihnachtsstollen	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Դրեզդներ Քրիստշտոլեն/ Դրեզդներ Շտոլեն/ Դրեզդներ Վայնախտշտոլեն
DE	Düsseldorfer Mostert / Düsseldorfener Senf Mostert / Düsseldorfener Urtyp Mostert / Aechter Düsseldorfener Mostert	ChOG	Pasta musztardowa	Դյուսելդորֆեր Մոստաթ/ Դյուսելդորֆեր Ձենֆ Մոստաթ/ Դյուսելդորֆեր Ուրթյուփ Մոստաթ/ Էխտեր Դյուսելդորֆեր Մոստերթ
DE	Eichsfelder Feldgieker / Eichsfelder Feldkieker	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Այխսֆելդեր Ֆելդգիքեր/ Այխսֆելդեր Ֆելդկիքեր
DE	Elbe-Saale Hopfen	ChOG	Inne produkty wymienione w załączniku I do Traktatu (przyprawy itp.)	Էլբե-Չալը Հոպֆըն
DE	Feldsalat von der Insel Reichenau	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ֆելդսալատ ֆոն դեր Ինզել Րայխենաու
DE	Filderkraut / Filderspitzkraut	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ֆիլդերքրաութ/ Ֆիլդերշպիցքրաութ
DE	Frankfurter Grüne Soße / Frankfurter Grie Soß	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ֆրանֆուրթեր Գրյունը Չոսը/ Ֆրանֆուրթեր Գրի Չոս
DE	Fränkischer Grünkern	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ֆրենկիշեր Գրյունքեն

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
DE	Fränkischer Karpfen / Frankenkarpfen / Karpfen aus Franken	ChOG	Świeże ryby, małże i skorupiaki oraz produkty wytwarzane z nich	Ֆրենկիշեր Քարպֆըն / Ֆրանկընքարպֆըն / Քարպֆըն աուս Ֆրանկըն
DE	Glückstädter Matjes	ChOG	Świeże ryby, małże i skorupiaki oraz produkty wytwarzane z nich	Գլյուկշտեդեր Մատյես
DE	Göttinger Feldkieker	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Գյոթինգեր Ֆելդկիեկեր
DE	Göttinger Stracke	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Գյոթինգեր Շտրակե
DE	Greußener Salami	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Գրյուսեներ Ջալսամի
DE	Gurken von der Insel Reichenau	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Գուրկըն ֆոն դեր Ինզել Բայխենաու
DE	Halberstädter Würstchen	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Հալբերշտեդեր Վյուրստխեն
DE	Hessischer Apfelwein	ChOG	Inne produkty wymienione w załączniku I do Traktatu (przyprawy itp.)	Հեսիշեր Ապֆելվայն
DE	Hessischer Handkäse / Hessischer Handkäs	ChOG	Sery	Հեսիշեր Հանդքեզե / Հեսիշեր Հանդքիզ
DE	Hofer Bier	ChOG	Piwo	Հոֆեր Բիր
DE	Hofer Rindfleischwurst	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Հոֆեր Բինֆլայշվուրստ
DE	Holsteiner Karpfen	ChOG	Świeże ryby, małże i skorupiaki oraz produkty wytwarzane z nich	Հոլշտեներ Քարպֆըն
DE	Holsteiner Katenschinken / Holsteiner Schinken / Holsteiner Katenrauschschinken / Holsteiner Knochenschinken	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Հոլշտեներ Քարնշինըն / Հոլշտայներ Շինըն / Հոլշտեներ Քատենրաուրշինըն / Հոլշտենը Քոնխընշինըն
DE	Holsteiner Tilsiter	ChOG	Sery	Հոլշտեներ Թիլզիթը
DE	Hopfen aus der Hallertau	ChOG	Inne produkty wymienione w załączniku I do Traktatu (przyprawy itp.)	Հոփֆըն աուս դե Հալարթաու
DE	Höri Bülle	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Հուորի Բյուլը

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
DE	Kölsch	ChOG	Piwo	Քոլշ
DE	Kulmbacher Bier	ChOG	Piwo	Քուլմբախեր Բիր
DE	Lausitzer Leinöl	ChOG	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Լաուզիցեր Լայնօլ
DE	Lübecker Marzipan	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Լյուբեքեր Մացիփան
DE	Lüneburger Heidekartoffeln	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Լյունեբորգեր Հայդեքարթօֆելն
DE	Lüneburger Heidschnucke	ChNP	Mięso świeże (i podroby)	Լյունեբորգեր Հայդշնոք
DE	Mainfranken Bier	ChOG	Piwo	Մայնֆրանկըն Բիր
DE	Meißner Fummel	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Մայսներ Ֆումմել
DE	Münchener Bier	ChOG	Piwo	Մյունխներ Բիր
DE	Nieheimer Käse	ChOG	Sery	Նիհեմեր Քիզ
DE	Nürnberger Bratwürste; Nürnberger Rostbratwürste	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Նյունբերգեր Բրատվուրստը, Նյունբերգեր Բոստբրատվուրստը
DE	Nürnberger Lebkuchen	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Նյունբերգեր Լեքքուխըն
DE	Obazda / Obatzter	ChOG	Inne produkty pochodzenia zwierzęcego (jaja, miód, różne przetwory mleczne z wyjątkiem masła itp.)	Օբազդա/Օբացթեր
DE	Oberlausitzer Biokarpfen	ChOG	Świeże ryby, małże i skorupiaki oraz produkty wytwarzane z nich	Օբերլաուզիցեր Բիոքարպֆըն
DE	Oberpfälzer Karpfen	ChOG	Świeże ryby, małże i skorupiaki oraz produkty wytwarzane z nich	Օբերպֆելցեր Քարպֆըն
DE	Odenwälder Frühstückskäse	ChNP	Sery	Օդենվալդեր Ֆրյուստյուքսքե
DE	Reuther Bier	ChOG	Piwo	Րոյթեր Բիր
DE	Rheinisches Apfelkraut	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Րայնիշըս Ապֆելքրաուտ

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
DE	Rheinisches Zuckerrübenkraut / Rheinischer Zuckerrübensirup / Rheinisches Rübenkraut	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Դայնիշըս Ցուկրուբենքրաուրթ/ Դայնիշըս Ցուկրուբենզիրոփ/ Դայնիշըս Դուբենքրաուրթ
DE	Salate von der Insel Reichenau	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ջալաթե ֆոն դեր Ինզել Դայխենաու
DE	Salzwedeler Baumkuchen	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Ջալցվեդելեր Բաումբուխըն
DE	Schrobenhausener Spargel / Spargel aus dem Schrobenhausener Land/Spargel aus dem Anbaugebiet Schrobenhausen	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Շրոբընհաուզըներ Շպարգըլ/ Շպարգըլ աուս դեմ Շրոբընհաուզըներ Լանթ/ Շպարգըլ աուս դեմ Անբաուգըբիթ Շրոբընհաուզըն
DE	Schwäbische Maultaschen / Schwäbische Suppenmaultaschen	ChOG	Makarony	Շվիբիշըն Մաուլթաշըն/ Շվիբիշըն Ջոպընմաուլթաշըն
DE	Schwäbische Spätzle / Schwäbische Knöpfle	ChOG	Makarony	Շվեբիշըն Սպեցլը/ Շվեբիշըն Բնոպֆլը
DE	Schwäbisch-Hällisches Qualitätsschweinefleisch	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Շվեբիշ-Հելիշես Բվալիթիթսշվայնբլայշ
DE	Schwarzwälder Schinken	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Շվացվելդեր Շինքըն
DE	Schwarzwaldforelle	ChOG	Świeże ryby, małże i skorupiaki oraz produkty wytwarzane z nich	Շվացվալդֆորելը
DE	Spalt Spalter	ChNP	Inne produkty wymienione w załączniku I do Traktatu (przyprawy itp.)	Շպալթ Շպալթեր
DE	Spargel aus Franken / Fränkischer Spargel / Franken-Spargel	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Շպարգըլ աուս Ֆրանկըն / Ֆրենքիշեր Շպարգըլ/ Ֆրանկըն-Շպարգըլ
DE	Spreewälder Gurken	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Շպրեվելդեր Գուրկըն
DE	Spreewälder Meerrettich	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Շպրեվելդեր Մերրըթիխ
DE	Stromberger Pflaume	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Շտրոմբերգեր Փֆլաումը

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
DE	Tettnanger Hopfen	ChOG	Inne produkty wymienione w załączniku I do Traktatu (przyprawy itp.)	Թետնանգեր Հոպֆըն
DE	Thüringer Leberwurst	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Թյուրինգեր Լիբբվուսթ
DE	Thüringer Rostbratwurst	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Թյուրինգեր Րոստբրատվուրսթ
DE	Thüringer Rotwurst	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Թյուրինգեր Րուտվուրսթ
DE	Tomaten von der Insel Reichenau	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Թոմատըն ֆոն դեր Ինզել Րայխենաու
DE	Walbecker Spargel	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Վալբեքեր Շպարգըլ
DE	Weideochse vom Limpurger Rind	ChNP	Mięso świeże (i podroby)	Վայդըոքսը ֆոմ Լիմփուրգեր Րինդ
DE	Weißlacker / Allgäuer Weißlacker	ChNP	Sery	Վայսլաքեր / Ալգոյեր Վայսլաքեր
DE	Westfälischer Knochenschinken	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Վեսթֆելիշեր Քնոխընշինկըն
DE	Westfälischer Pumpernickel	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Վեսթֆելիշեր Փումպերնիկըլ
GR	Άγιος Ματθαίος Κέρκυρας	ChOG	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Այյոս Մատթեոս Կերկիրաս
GR	Αγουρέλαιο Χαλκιδικής	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Աղուրելիո Խալկիդիկիս
GR	Ακτινίδιο Περίας	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ակտինիդիո Պերիաս
GR	Ακτινίδιο Σπερχειού	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ակտինիդիո Սպերխիու
GR	Ανεβιτό	ChNP	Sery	Անեվատո
GR	Αποκορώνας Χανίων Κρήτης	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Ապոկորոնաս Խանիոն Կրիտիս

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
GR	Αρνάκι Ελασσόνας	ChNP	Mięso świeże (i podroby)	Առնակի Էլասոնաս
GR	Αρχάνες Ηρακλείου Κρήτης	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Արխանես Իրակլիու Կրիտիս
GR	Αυγοτάραχο Μεσολογγίου	ChNP	Świeże ryby, małże i skorupiaki oraz produkty wytwarzane z nich	Ավդոտարախո Մեսολոնգիու
GR	Βιάννος Ηρακλείου Κρήτης	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Վիանոս Իրակլիու Կրիտիս
GR	Βόρειος Μυλοπόταμος Ρεθύμνης Κρήτης	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Վորիոս Միլոպոտամոս Բեթիմնիս Կրիտիս
GR	Γαλανό Μεταγγιτσίου Χαλκιδικής	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Ղալանո Մետանգիցիու Խալկիդիկիս
GR	Γαλοτύρι	ChNP	Sery	Ղալոտիրի
GR	Γραβιέρα Αγράφων	ChNP	Sery	Ղրավյերա Աղրաֆոն
GR	Γραβιέρα Κρήτης	ChNP	Sery	Ղրավյերա Կրիտիս
GR	Γραβιέρα Νάξου	ChNP	Sery	Ղրավյերա Նաքսու
GR	Ελιά Καλαμάτας	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Էլյա Կալամատաս
GR	Εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο „Τροιζηνία”	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Էքսերետիկո պարթենո էլեոլադո „Տրիզինիա”
GR	Εξαιρετικό παρθένο ελαιόλαδο Θρακικό	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Էքսերետիկո պարթենո էլեոլադո Թրակիսանո
GR	Εξαιρετικό Παρθένο Ελαιόλαδο Σέλινο Κρήτης	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Էքսերետիկո Պարթենո Էլեոլադո Սելինո Կրիտիս
GR	Ζάκυνθος	ChOG	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Ջակինթոս
GR	Θάσος	ChOG	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Թասոս
GR	Θρούμπα Αμπαδιάς Ρεθύμνης Κρήτης	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Թրոմբա Ամպադյաս Բեթիմնիս Կրիտիս
GR	Θρούμπα Θάσου	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Թրոմբա Թասու

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
GR	Θρούμπα Χίου	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Թրումբա Խիոս
GR	Καλαθάκι Λήμνου	ChNP	Sery	Կալաթակի Լիմնոս
GR	Καλαμάτα	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Կալամատա
GR	Κασέρι	ChNP	Sery	Կասերի
GR	Κατίκι Δομοκού	ChNP	Sery	Կատիկի Դոմոկոս
GR	Κατσικάκι Ελασσόνας	ChNP	Mięso świeże (i podroby)	Կացիկակի Էլասոնաս
GR	Κελυφωτό φυστίκι Φθιώτιδας	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Կելիֆոտո Ֆիստիկի Ֆθիոտիդաս
GR	Κεράσια τραγανά Ροδοχωρίου	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Կերասյա տրաղանա Բոդոխորիոս
GR	Κεφαλογραβιέρα	ChNP	Sery	Կեֆալողրավյերա
GR	Κεφαλονιά	ChOG	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Կեֆալոնյա
GR	Κολυμβάρι Χανίων Κρήτης	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Կոլիմվարի Խանիոն Կրիտիս
GR	Κονσερβολιά Αμφίσης	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Կոնսերվոլյա Ամֆիսիս
GR	Κονσερβολιά Άρτας	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Կոնսերվոլյա Արտաս
GR	Κονσερβολιά Αταλάντης	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Կոնսերվոլյա Ատալանդիս
GR	Κονσερβολιά Πηλίου Βόλου	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Կոնսերվոլյա Պիլիոս Վոլոս
GR	Κονσερβολιά Ροβίων	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Կոնսերվոլյա Բովիոն
GR	Κονσερβολιά Στυλίδας	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Կոնսերվոլյա Ստիլիդաս
GR	Κοπανιστή	ChNP	Sery	Կոպանիստի

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
GR	Κορινθιακή Σταφίδα Βοστίτσα	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Կորինթիակի Ստաֆիդա Վոստիցա
GR	Κουμ Κουάτ Κέρκυρας	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Կում Կուատ Կերկիրաս
GR	Κρανίδι Αργολίδας	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Կրանիդի Աργολիդաս
GR	Κρητικό παξιμάδι	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Կրիտիկո Պաքիմադի
GR	Κροκεές Λακωνίας	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Կրոկես Լակոնիաս
GR	Κρόκος Κοζάνης	ChNP	Inne produkty wymienione w załączniku I do Traktatu (przyprawy itp.)	Կրոկոս Կոզանիս
GR	Λαδοτύρι Μυτιλήνης	ChNP	Sery	Լադոտիրի Միտիլինիս
GR	Λακωνία	ChOG	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Լակոնիս
GR	Λέσβος; Μυτιλήνη	ChOG	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Լեսվոս, Միտիլինի
GR	Λυγουριό Ασκληπείου	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Լիլուրյո Ասկլապիեյո
GR	Μανούρι	ChNP	Sery	Մանուրի
GR	Μανταρίνι Χίου	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Մանդարինի Խիո
GR	Μαστίχα Χίου	ChNP	Naturalne gummy i żywice	Մաստիխա Խիո
GR	Μαστιχέλαιο Χίου	ChNP	Olejki eteryczne	Մաստիխելեո Խիո
GR	Μέλι Ελάτης Μαινάλου Βανίλια	ChNP	Inne produkty wymienione w załączniku I do Traktatu (przyprawy itp.)	Մելի Էլատիս Մենալու Վանիլյա
GR	Μεσσαρά	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Մեսարա
GR	Μετσοβόνη	ChNP	Sery	Մեցովոնե
GR	Μήλα Ζαγοράς Πηλίου	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Միլա Զաղորաս Պիլիո

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
GR	Μήλα Ντελίσιους Πιλαφά Τριπόλεως	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Միլա Տելիսիուս Պիլաֆա Տրիպոլէոս
GR	Μήλο Καστοριάς	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Միլո Կաստորյաս
GR	Μπάτζος	ChNP	Sery	Բաձոս
GR	Ξερά σύκα Κύμης	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Քսերա սիկա Կիմիս
GR	Ξηρά Σύκα Ταξιάρχη	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Քսիրա Սիկա Տաքսիարխի
GR	Ξύγαλο Σητείας / Ξίγαλο Σητείας	ChNP	Sery	Քսիդալո Սիտիաս/ Քսիդալո Սիտիաս
GR	Ξυνομυζήθρα Κρήτης	ChNP	Sery	Քսինումիզիթրա Կրիտիս
GR	Ολυμπία	ChOG	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Օլիմբիա
GR	Πατάτα Κάτω Νευροκοπίου	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Պատատա Կատո Նեվրոկոպիու
GR	Πατάτα Νάξου	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Պատատա Նաքսու
GR	Πεζά Ηρακλείου Κρήτης	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Պեզա Իրակլիլիու Կրիտիս
GR	Πέτρινα Λακωνίας	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Պետրինա Լակոնիաս
GR	Πηχτόγαλο Χανίων	ChNP	Sery	Պիխտոդալո Խանիոն
GR	Πορτοκάλια Μάλεμε Χανίων Κρήτης	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Պորտոկալյա Մալեմե Խանիոն Կրիտիս
GR	Πράσινες Ελιές Χαλκιδικής	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Պրասինես Էլյես Խալկիդիկիս
GR	Πρέβεζα	ChOG	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Պրեվեզա
GR	Ροδάκινα Νάουσας	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Րոդակինա Նաուսաս

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
GR	Ρόδος	ChOG	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Ռոդոս
GR	Σάμος	ChOG	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Սամոս
GR	Σαν Μιχάλη	ChNP	Sery	Սան Միխալի
GR	Σητεία Λασιθίου Κρήτης	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Սիտիա Լասիթիու Կրիտիս
GR	Σταφίδα Ζακύνθου	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ստաֆիդա Զակինթու
GR	Σταφίδα Ηλείας	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ստաֆիդա Իլիաս
GR	Σταφίδα Σουλτανίνα Κρήτης	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ստաֆիդա Սուլտանինա Կրիտիս
GR	Σύκα Βραβρόνας Μαρκοπούλου Μεσογείων	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Սիկա Վրավրոնաս Մարկոպուլու Մεσσηγιոն
GR	Σφέλα	ChNP	Sery	Սֆելա
GR	Τοματάκι Σαντορίνης	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Տոմատակի Տանտորինիս
GR	Τσακωνική μελιτζάνα Λεωνιδίου	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ցակոնիկի Մելիձանա Լեոնիդիու
GR	Τσίχλα Χίου	ChNP	Naturalne gummy i żywice	Ցիխլա Խիու
GR	Φάβα Σαντορίνης	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ֆավա Տանտորինիս
GR	Φασόλια (Γίγαντες Ελέφαντες) Πρεσπών Φλώρινας	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ֆասուլյա (Յիրանդես Էլեֆանդես) Պրեսպոն Ֆլորինաս
GR	Φασόλια (πλακέ μεγαλόσπερμα) Πρεσπών Φλώρινας	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ֆասուլյա (պլակե մեղալոսպերմա) Պրեսպոն Ֆլորինաս
GR	Φασόλια Βανίλιες Φνευού	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ֆասուլյա Վանիլյես Ֆենեու

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
GR	ΦΑΣΟΛΙΑ ΓΙΓΑΝΤΕΣ — ΕΛΕΦΑΝΤΕΣ ΚΑΣΤΟΡΙΑΣ	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	ՖԱՍՈՆԼՅԱ ՅԻՂԱՆԴԵՍ – ԷԼԵՖԱՆԴԵՍ ԿԱՍՏՈՐՅԱՍ
GR	Φασόλια γίγαντες ελέφαντες Κάτω Νευροκοπίου	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ֆասոլյա յիղանդէս Էլեֆանդէս Կատո Նեվրոկոպիու
GR	Φασόλια κοινά μεσόσπερμα Κάτω Νευροκοπίου	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ֆասոլյա կինա մեսոսպերմա Կատո Նեվրոկոպիու
GR	Φέτα	ChNP	Sery	Ֆետա
GR	Φιρικοί Πηλίου	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ֆիրիկի Պիլիու
GR	Φοινίκι Λακωνίας	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Ֆինիկի Լակոնիաս
GR	Φορμαέλλα Αράχωβας Παρνασσού	ChNP	Sery	Ֆորմաէլա Արախովաս Պարնասու
GR	Φυσίκοι Αίγινας	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ֆիստիկի Էգինաս
GR	Φυσίκοι Μεγάρων	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ֆիստիկի Մեղարոն
GR	Χανιά Κρήτης	ChOG	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Խանյա Կրիտիս
HU	Alföldi kamillavirágzat	ChNP	Inne produkty wymienione w załączniku I do Traktatu (przyprawy itp.)	Ալֆյոլդի կամիլլավիրագզատ
HU	Budapesti téliszalámi	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Բուդապեշտի տիլիսալամի
HU	Csabai kolbász / Csabai vastagkolbász	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Չաբաի կոլբաս/ Չաբաի վաստագկոլբաս
HU	Gönci kajszibarack	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Գյունցի կայսիբարացկ
HU	Gyulai kolbász / Gyulai pároskolbász	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Գյուլաի կոլբաս/ Գյուլաի պարոշկոլբաս
HU	Hajdúsági torma	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Հայդուշագի տորմա

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
HU	Kalocsai fűszerpaprika őrlemény	ChNP	Inne produkty wymienione w załączniku I do Traktatu (przyprawy itp.)	Կալոչսաի ֆյուսերպապրիկա օրլեմէնյ
HU	Magyar szürkemarha hús	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Մազյար սուրկեմարհա հուշ
HU	Makói vöröshagyma; Makói hagyma	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Մակոի վորոշհագյմա, Մակոի հագյմա
HU	Szegedi fűszerpaprika-őrlemény / Szegedi paprika	ChNP	Inne produkty wymienione w załączniku I do Traktatu (przyprawy itp.)	Մեգեդի ֆյուսերպապրիկա – օրլեմէնյ / Մեգեդի պապրիկա
HU	Szegedi szalámi; Szegedi téliszalámi	ChNP	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Մեգեդի սալամի, Մեգեդի տելիսալամի
HU	Szentesi paprika	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Մենտեշի պապրիկա
HU	Szóregi rózsatő	ChOG	Kwiaty i rośliny ozdobne	Սյորեգի ռոժատո
IE	Clare Island Salmon	ChOG	Świeże ryby, małże i skorupiaki oraz produkty wytwarzane z nich	Քլեր Այլնդ Սալմոն
IE	Connemara Hill lamb; Uain Sléibhe Chonamara	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Քոնեմարա Հիլ լեմ, Ուեն Շլեյվե խոնամարա
IE	Imokilly Regato	ChNP	Sery	Այմոկիլի Ռեգատո
IE	Timoleague Brown Pudding	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Թիմոլիգ Բրաուն Փուդինգ
IE	Waterford Blaa / Blaa	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Ուաթերֆորդ Բլաս/ Բլաս
IT	Abbacchio Romano	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Աբաքքիո Ռոմանո
IT	Acciughe sotto sale del Mar Ligure	ChOG	Świeże ryby, małże i skorupiaki oraz produkty wytwarzane z nich	Աչուգե սոտո սալե դել Մար Լիգուրե
IT	Aceto Balsamico di Modena	ChOG	Inne produkty wymienione w załączniku I do Traktatu (przyprawy itp.)	Աչետո Բալսամիկո դի Մոդենա
IT	Aceto balsamico tradizionale di Modena	ChNP	Inne produkty wymienione w załączniku I do Traktatu (przyprawy itp.)	Աչետո բալսամիկո տրադիցիոնալե դի Մոդենա
IT	Aceto balsamico tradizionale di Reggio Emilia	ChNP	Inne produkty wymienione w załączniku I do Traktatu (przyprawy itp.)	Աչետո բալսամիկո տրադիցիոնալե դի Ռեջիո Էմիլիա

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
IT	Agljo Bianco Polesano	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Այլո Բյանկո Պոլեզանո
IT	Agljo di Voghiera	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Այլո դի Վոգիերա
IT	Agnello del Centro Italia	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Անյելլո դել Ճենտրո Իտալիա
IT	Agnello di Sardegna	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Անյելլո դի Սարդենյա
IT	Alto Crotonese	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Ալտո Կրոտոնեզե
IT	Amarene Brusche di Modena	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ամարենե Բրուսկե դի Մոդենա
IT	Aprutino Pescarese	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Ապրուտինո Պեսկարեզե
IT	Arancia del Gargano	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Արանչիա դել Գարգանո
IT	Arancia di Ribera	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Արանչյա դի Ռիբերա
IT	Arancia Rossa di Sicilia	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Արանչյա Ռոսսա դի Սիչիլիա
IT	Asiago	ChNP	Sery	Ազիագո
IT	Asparago Bianco di Bassano	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ասպարագո Բյանկո դի Բասսանո
IT	Asparago bianco di Cimadolmo	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ասպարագո բյանկո դի Չիմադոլմո
IT	Asparago di Badoere	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ասպարագո դի Բադոերե
IT	Asparago di Cantello	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ասպարագո դի Կանտելլո
IT	Asparago verde di Altedo	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ասպարագո վեռդե դի Ալտեդո
IT	Basilico Genovese	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Բազիլիկո Զենովեզե

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
IT	Bergamotto di Reggio Calabria – Olio essenziale	ChNP	Olejki eteryczne	Բեռգամոտտո դի Ռեջջիո Օլիո էսենցիալե
IT	Bitto	ChNP	Sery	Բիտտո
IT	Bra	ChNP	Sery	Բրա
IT	Bresaola della Valtellina	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Բրեզաոլա դելլա Վալտելինա
IT	Brisighella	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Բրիգիգելլա
IT	Brovada	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Բրովադա
IT	Bruzio	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Բրուզիո
IT	Caciocavallo Silano	ChNP	Sery	Վաչիոկավալլո Սիլանո
IT	Canestrato di Moliterno	ChOG	Sery	Վանիստրատո դի Մոլիտերոնո
IT	Canestrato Pugliese	ChNP	Sery	Վանիստրատո Պուլյեզե
IT	Canino	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Վանինո
IT	Cantuccini Toscani / Cantucci Toscani	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Վանտուչինի Տոսկանի/ Վանտուչի Տոսկանի
IT	Capocollo di Calabria	ChNP	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Վեպոկոլլո դի Վալաբրիա
IT	Cappellacci di zucca ferraresi	ChOG	Makarony	Վապպելաչչի դի ցուկկա ֆերառեզի
IT	Cappero di Pantelleria	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Վապպետո դի Պանտելլերիա
IT	Carciofo Brindisino	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Վարչոֆո Բրինդիզինո
IT	Carciofo di Paestum	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Վարչոֆո դի Պեստում

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
IT	Carciofo Romanesco del Lazio	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Կարչոֆո Ռոմանեսկո դել Լացիո
IT	Carciofo Spinoso di Sardegna	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Կարչոֆո Սպինոզո դի Սարդենյա
IT	Carota dell'Altopiano del Fucino	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Կարոտե դել Ալտոպլանո դել Ֆուչինո
IT	Carota Novella di Ispica	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Կարոտա Նովելլա դի Իսպիկա
IT	Cartoceto	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Կարտոչետո
IT	Casatella Trevigiana	ChNP	Sery	Կասատելլա Տրեվիջիանա
IT	Casciotta d'Urbino	ChNP	Sery	Կաշոտտա դ'Ուրբինո
IT	Castagna Cuneo	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Կաստանյա Կունեո
IT	Castagna del Monte Amiata	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Կաստանյա դել Մոնտե Ամիատա
IT	Castagna di Montella	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Կաստանյա դի Մոնտելլա
IT	Castagna di Vallerano	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Կաստանյա դի Վալլեռանո
IT	Castelmagno	ChNP	Sery	Կաստելմանյո
IT	Chianti Classico	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Չիանտի Կլասիկո
IT	Ciauscolo	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Չիաուսկոլո
IT	Cilento	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Չիլենտո
IT	Ciliegia dell'Etna	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Չիլիեջա դել Էտնա
IT	Ciliegia di Marostica	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Չիլիեջա դի Մարոստիկա

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
IT	Ciliegia di Vignola	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Չիլիեջա դի Վիգնոլա
IT	Cinta Senese	ChNP	Mięso świeże (i podroby)	Չինտա Սենեզե
IT	Cipolla bianca di Margherita	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Չիպոլլա բյանկա դի Մարգերիտա
IT	Cipolla Rossa di Tropea Calabria	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Չիպոլլա Ռոսսա դի Տրոպեա Կալաբրիա
IT	Cipollotto Nocerino	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Չիպոլլոտտո Նոչերինո
IT	Clementine del Golfo di Taranto	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Կլեմենտինե դել Գոլֆո դի Տարանտո
IT	Clementine di Calabria	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Կլեմենտինե դի Կալաբրիա
IT	Collina di Brindisi	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Կոլլինա դի Բրինդիզի
IT	Colline Pontine	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Կոլլինե Պոնտինե
IT	Colline di Romagna	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Կոլլինե դի Ռոմանյա
IT	Colline Salernitane	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Կոլլինե Սալեռնիտանե
IT	Colline Teatine	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Կոլլինե Տեատինե
IT	Coppa di Parma	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Կոպպա դի Պարմա
IT	Coppa Piacentina	ChNP	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Կոպպա Պիասենտինա
IT	Coppia Ferrarese	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Կոպպիա Ֆերարեզե
IT	Cotechino Modena	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Կոտեկինո Մոդենա

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
IT	Cozza di Scardovari	ChNP	Świeże ryby, małże i skorupiaki oraz produkty wytwarzane z nich	Կոցցա դի Սկարդովարի
IT	Crudo di Cuneo	ChNP	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Կրուդո դի Կունեո
IT	Culatello di Zibello	ChNP	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Կուլատելլո դի Չիբելլո
IT	Dauno	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Դաունո
IT	Fagioli Bianchi di Rotonda	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ֆաջոլի Բիանկի դի Ռոտոնդա
IT	Fagiolo Cannellino di Atina	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ֆաջոլո Կաննելլինո դի Ատինա
IT	Fagiolo Cuneo	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ֆաջոլո Կունեո
IT	Fagiolo di Lamon della Vallata Bellunese	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ֆաջոլո դի Լամոն դելլա Վալատա Բելլունեզե
IT	Fagiolo di Sarconi	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ֆաջոլո դի Սարկոնի
IT	Fagiolo di Sorana	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ֆաջոլո դի Սորանա
IT	Farina di castagne della Lunigiana	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ֆարինա դի կաստանյե դելլա Լունիջիանա
IT	Farina di Neccio della Garfagnana	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ֆարինա դի Նեչիո դելլա Գարֆանյանա
IT	Farro della Garfagnana	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ֆարո դելլա Գարֆանյանա
IT	Farro di Monteleone di Spoleto	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ֆարո դի Մոնտելեոնե դի Սպոլետո
IT	Fichi di Cosenza	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ֆիկի դի Կոզենցա
IT	Fico Bianco del Cilento	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ֆիկո Բյանկո դել Չիլենտո

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
IT	Ficodindia dell'Etna	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ֆիկոդինդիա դել Էտնա
IT	Ficodindia di San Cono	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ֆիկոդինդիա դի Սան Կոնո
IT	Finocchiona	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Ֆինոկկիոնա
IT	Fiore Sardo	ChNP	Sery	Ֆիորե Սարդո
IT	Focaccia di Recco col formaggio	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Ֆոկաչչա դի Ռեկո կոլ Ֆոռմաջոն
IT	Fontina	ChNP	Sery	Ֆոնտինա
IT	Formaggella del Luinese	ChNP	Sery	Ֆորմաջելլա դել Լուինեզե
IT	Formaggio di Fossa di Sogliano	ChNP	Sery	Ֆորմաջոն դի Ֆոսսա դի Սոլյանո
IT	Formai de Mut dell'Alta Valle Brembana	ChNP	Sery	Ֆորմաի դե Մուտ դել Ալտա Վալլե Բրեմբանա
IT	Fungo di Borgotaro	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ֆունգո դի Բորգոտարո
IT	Garda	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Գարդա
IT	Gorgonzola	ChNP	Sery	Գորգոնձոլա
IT	Grana Padano	ChNP	Sery	Գրանա Պադանո
IT	Insalata di Lusia	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ինսալատա դի Լուզիա
IT	Irpinia – Colline dell'Ufita	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Իրպինիա – Կոլլինե դել Ուֆիտա
IT	Kiwi Latina	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Կիուի Լատինա
IT	La Bella della Daunia	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Լա Բելլա Դելլա Դաունիա

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
IT	Laghi Lombardi	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Լագի Լոմբարդի
IT	Lametia	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Լամեթիա
IT	Lardo di Colonnata	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Լարդո դի Կոլոննատա
IT	Lenticchia di Castelluccio di Norcia	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Լենտիքքիա դի Կաստելլուչչո դի Նորցա
IT	Limone Costa d'Amalfi	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Լիմոնե Կոստա դ'Ամալֆի
IT	Limone di Rocca Imperiale	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Լիմոնե դի Ռոկկա Իմպերիալե
IT	Limone di Siracusa	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Լիմոնե դի Սիրակուզա
IT	Limone di Sorrento	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Լիմոնե դի Սորենտո
IT	Limone Femminello del Gargano	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Լիմոնե Ֆեմմինելլո դել Գարգանո
IT	Limone Interdonato Messina	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Լիմոնե Ինտերոնատո Մեսսինա
IT	Liquirizia di Calabria	ChNP	Inne produkty wymienione w załączniku I do Traktatu (przyprawy itp.)	Լիկուիրիզիա դի Կալաբրիա
IT	Lucca	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Լուկկա
IT	Maccheroncini di Campofilone	ChOG	Makarony	Մակկերոնչինի դի Կամպոֆիլոնե
IT	Marrone del Mugello	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Մարոնե դել Մուջելլո
IT	Marrone della Valle di Susa	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Մարոնե դելլա Վալե դի Սուզա
IT	Marrone di Caprese Michelangelo	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Մարոնե դի Կապրեզե Միկելանջելո

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
IT	Marrone di Castel del Rio	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Մարոնն դի Կաստել դել Ռիո
IT	Marrone di Combai	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Մարոնն դի Բոմբայ
IT	Marrone di Roccadaspide	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Մարոնն դի Ռոկկադասպիդե
IT	Marrone di San Zeno	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Մարոնն դի Սան Ջենո
IT	Marroni del Monfenera	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Մարոնի դել Մոնֆեներա
IT	Mela Alto Adige; Südtiroler Apfel	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Մելա Ալտո Ադիջե, Սուդտիրոլեր Աաֆել
IT	Mela di Valtellina	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Մելա դի Վալտելլինա
IT	Mela Rossa Cuneo	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Մելա Ռոսա Կունեո
IT	Mela Val di Non	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Մելա Վալ դի Նոն
IT	Melannurca Campana	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Մելաննուրկա Կամպանա
IT	Melanzana Rossa di Rotonda	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Մելանցանա Ռոսա դի Ռոտոնդա
IT	Melone Mantovano	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Մելոնե Մանտովանո
IT	Miele della Lunigiana	ChNP	Inne produkty pochodzenia zwierzęcego (jaja, miód, różne przetwory mleczne z wyjątkiem masła itp.)	Միելե դելլա Լունիջանա
IT	Miele delle Dolomiti Bellunesi	ChNP	Inne produkty pochodzenia zwierzęcego (jaja, miód, różne przetwory mleczne z wyjątkiem masła itp.)	Միելե դելլե Դոլոմիտի Բելլունեսի
IT	Miele Varesino	ChNP	Inne produkty pochodzenia zwierzęcego (jaja, miód, różne przetwory mleczne z wyjątkiem masła itp.)	Միելե Վարեսինո

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
IT	Molise	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Մոլիզե
IT	Montasio	ChNP	Sery	Մոնտասիո
IT	Monte Etna	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Մոնտե Էտնա
IT	Monte Veronese	ChNP	Sery	Մոնտե Վերոնեզե
IT	Monti Iblei	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Մոնտի Իբլեի
IT	Mortadella Bologna	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Մոռտադելլա Բոլոնյա
IT	Mortadella di Prato	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Մոռտադելլա դի Պրատո
IT	Mozzarella di Bufala Campana	ChNP	Sery	Մոցարելլա դի Բուֆալա Կամպանա
IT	Murazzano	ChNP	Sery	Մուրազանո
IT	Nocciola del Piemonte; Nocciola Piemonte	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Նոչյոլա դել Պիմոնտե, Նոչյոլա Պիմոնտե
IT	Nocciola di Giffoni	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Նոչյոլա դի Զիֆոնի
IT	Nocciola Romana	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Նոչյոլա Ռոմանա
IT	Nocellara del Belice	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Նոչելլարա դել Բելիչե
IT	Nostrano Valtrompia	ChNP	Sery	Նոստրանո Վալտրոմպիա
IT	Oliva Ascolana del Piceno	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Օլիվա Ասկոլանա դել Պիչենո
IT	Pagnotta del Dittaino	ChNP	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Պանյոտա դել Դիտայնո
IT	Pampapato di Ferrara / Pampepato di Ferrara	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Պամպապատո դի Ֆերռատա/ Պամպիպատո դի Ֆերռատա

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
IT	Pancetta di Calabria	ChNP	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Պանչետտա դի Կալաբրիա
IT	Pancetta Piacentina	ChNP	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Պանչետտա Պիաչենտինա
IT	Pane casareccio di Genzano	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Պանե կազարեչչո դի Ջենջանո
IT	Pane di Altamura	ChNP	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Պանե դի Ալտամուրա
IT	Pane di Matera	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Պանե դի Մատերա
IT	Pane Toscano	ChNP	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Պանե Տոսկանո
IT	Panforte di Siena	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Պանֆորտե դի Սիենա
IT	Parmigiano Reggiano	ChNP	Sery	Պարմիջանո Ռիջջանո
IT	Pasta di Gragnano	ChOG	Makarony	Պաստա դի Գրանյանո
IT	Patata dell'Alto Viterbese	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Պատակա դել Ալտո Վիտերբեզե
IT	Patata della Sila	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Պատատա դելլա Սիլա
IT	Patata di Bologna	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Պատատա դի Բոլոնյա
IT	Patata novella di Galatina	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Պատատա նովելլա դի Գալանտինա
IT	Patata Rossa di Colfiorito	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Պատատա Ռոսսա դի Կոլֆորիտո
IT	Pecorino Crotonese	ChNP	Sery	Պեկորինո Կրոտոնեզե
IT	Pecorino delle Balze Volterrane	ChNP	Sery	Պեկորինո դելլե Բալջե Վոլտերանե
IT	Pecorino di Filiano	ChNP	Sery	Պեկորինո դի Ֆիլիանո

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
IT	Pecorino di Picinisco	ChNP	Sery	Պեկորինո դի Պիչինիսկո
IT	Pecorino Romano	ChNP	Sery	Պեկորինո Ռոմանո
IT	Pecorino Sardo	ChNP	Sery	Պեկորինո Սարդո
IT	Pecorino Siciliano	ChNP	Sery	Պեկորինո Սիչիլիանո
IT	Pecorino Toscano	ChNP	Sery	Պեկորինո Տոսկանո
IT	Penisola Sorrentina	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Պենիզոլա Սորռենտինա
IT	Peperone di Pontecorvo	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Պեպերոնե դի Պոնտեկորվո
IT	Peperone di Senise	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Պեպերոնե դի Սենիզե
IT	Pera dell'Emilia Romagna	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Պերա դել Էմիլիա Ռոմանյա
IT	Pera mantovana	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Պերա մանտովանա
IT	Pesca di Leonforte	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Պեսկա դի Լեոնֆորտե
IT	Pesca di Verona	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Պեսկա դի Վերոնա
IT	Pesca e Nettarina di Romagna	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Պեսկա Է Նետտարինա դի Ռոմանյա
IT	Pescabivona	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Պեսկաբիվոնա
IT	Piacentinu Ennese	ChNP	Sery	Պիաչենտինու Էննեզե
IT	Piadina Romagnola / Piada Romagnola	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Պիադինա Ռոմանյոլա / Պիադա Ռոմանյոլա
IT	Piave	ChNP	Sery	Պիավե
IT	Pistacchio verde di Bronte	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Պիստաքքիո վերդե դի Բրոնտե

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
IT	Pomodoro del Piennolo del Vesuvio	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Պոմոդորինո դել Պիեննոլո դել Վեզուվիո
IT	Pomodoro di Pachino	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Պոմոդորո դի Պակինո
IT	Pomodoro S. Marzano dell'Agro Sarnese-Nocerino	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Պոմոդորո Ս. Մարչանո դել Ագրո Մարնեզե Նոչերինո
IT	Porchetta di Ariccìa	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Պորչետտա դի Արիչչա
IT	Pretuziano delle Colline Teramane	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Պրետուզիանո դելլե Կոլլինե Տերամանե
IT	Prosciutto Amatriciano	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Պրոշիտտո Ամատրիչանո
IT	Prosciutto di Carpegna	ChNP	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Պրոշիտտո դի Կարպենյա
IT	Prosciutto di Modena	ChNP	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Պրոշիտտո դի Մոդենա
IT	Prosciutto di Norcia	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Պրոշիտտո դի Նորչա
IT	Prosciutto di Parma	ChNP	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Պրոշիտտո դի Պարմա
IT	Prosciutto di S. Daniele	ChNP	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Պրոշիտտո դի Ս. Դանիելե
IT	Prosciutto di Sauris	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Պրոշիտտո դի Սաուրիս
IT	Prosciutto Toscano	ChNP	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Պրոշիտտո Տոսկանո
IT	Prosciutto Veneto Berico-Euganeo	ChNP	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Պրոշիտտո Վենիսո Քերիկո-Էուգանեո
IT	Provolone del Monaco	ChNP	Sery	Պրովոլոնե դել Մոնակո
IT	Provolone Valpadana	ChNP	Sery	Պրովոլոնե Վալպադանա
IT	Puzzone di Moena / Spretz Tzaorì	ChNP	Sery	Պուզոնե դի Մոենա/ Սպրեզ Ծաորի

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
IT	Quartirolo Lombardo	ChNP	Sery	Կուաուտիրուալո Լոմբարդո
IT	Radicchio di Chioggia	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ռադիկկիո դի Կիոջյա
IT	Radicchio di Verona	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ռադիկկիո դի Վեռոնա
IT	Radicchio Rosso di Treviso	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ռադիկկիո Ռոսո դի Տրեվիզո
IT	Radicchio Variegato di Castel-franco	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ռադիկկիո Վարեգատո դի Կաստալֆրանկո
IT	Ragusano	ChNP	Sery	Ռագուզանո
IT	Raschera	ChNP	Sery	Ռասկերա
IT	Ricciarelli di Siena	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Ռիչչարելլի դի Սիենա
IT	Ricotta di Bufala Campana	ChNP	Inne produkty pochodzenia zwierzęcego (jaja, miód, różne przetwory mleczne z wyjątkiem masła itp.)	Ռիկոտտա դի Բուֆալա Կամպանա
IT	Ricotta Romana	ChNP	Inne produkty pochodzenia zwierzęcego (jaja, miód, różne przetwory mleczne z wyjątkiem masła itp.)	Ռիկոտտա Ռոմանա
IT	Riso del Delta del Po	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ռիզո դել Դալտա դել Պո
IT	Riso di Baraggia Biellese e Vercellese	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ռիզո դի Բարաջյա Բիելլեզե և Վեռչելլեզե
IT	Riso Nano Vialone Veronese	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ռիզո Նանո Վիալոնե Վեռոնեզե
IT	Riviera Ligure	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Ռիվիերա Լիգուրե
IT	Robiola di Roccaverano	ChNP	Sery	Ռոբիոլա դի Ռոկավերանո
IT	Sabina	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Սաբինա

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
IT	Salama da sugo	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Սալամա դա սուգո
IT	Salame Brianza	ChNP	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Սալամե Բրիանզա
IT	Salame Cremona	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Սալամե Կրեմոնա
IT	Salame di Varzi	ChNP	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Սալամե դի Վարզի
IT	Salame d'oca di Mortara	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Սալամե դ'ոպա դի Մորտարա
IT	Salame Felino	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Սալամե Ֆելինո
IT	Salame Piacentino	ChNP	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Սալամե Պիաչենտինո
IT	Salame Piemonte	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Սալամե Պիեմոնտե
IT	Salame S. Angelo	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Սալամե Սան Անջելո
IT	Salamini italiani alla cacciatora	ChNP	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Սալամինի իտալիանի ալլա կաչատորա
IT	Sale Marino di Trapani	ChOG	Inne produkty wymienione w załączniku I do Traktatu (przyprawy itp.)	Սալե Մարինո դի Տրապանի
IT	Salmerino del Trentino	ChOG	Świeże ryby, małże i skorupiaki oraz produkty wytwarzane z nich	Սալմերինո դել Տրենտինո
IT	Salsiccia di Calabria	ChNP	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Սալսիչչա դի Կալաբրիա
IT	Salva Cremasco	ChNP	Sery	Սալվա Կրեմասկո
IT	Sardegna	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Սարդենյա
IT	Scalogni di Romagna	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Սկալոնյո դի Ռոմանյա

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
IT	Sedano Bianco di Sperlonga	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Սեդանո Բիանկո դի Սպերլոնգա
IT	Seggiano	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Սեջջանո
IT	Silter	ChNP	Sery	Սիլտեր
IT	Soppressata di Calabria	ChNP	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Սոպրեսատա դի Կալաբրիա
IT	Sopressa Vicentina	ChNP	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Սոպրեսա Վիչենտինա
IT	Speck Alto Adige / Südtiroler Markenspeck / Südtiroler Speck	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Սպեկ Ալտո Ադիջե/ Սուդտիրոլեր Մարկենսպեկ/ Սուդտիրոլեր Սպեկ
IT	Spresa delle Giudicarie	ChNP	Sery	Սպրեսա դելլե Զուդիկարիե
IT	Squacquerone di Romagna	ChNP	Sery	Սքուակրոնոնե դի Ռոմանյա
IT	Stelvio; Stilsfer	ChNP	Sery	Ստելվիո, Ստիլֆսեր
IT	Strachitunt	ChNP	Sery	Ստրաչիտունտ
IT	Susina di Dro	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Սուզինա դի Դրո
IT	Taleggio	ChNP	Sery	Տալեջջո
IT	Tergeste	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Տերջեստե
IT	Terra di Bari	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Տեռա դի Բարի
IT	Terra d'Otranto	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Տեռա դ'Օտրանտո
IT	Terre Aurunche	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Տերե Աուրունկե
IT	Terre di Siena	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Տերե դի Սյենա
IT	Terre Tarentine	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Տերե Տարենտինե

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
IT	Tinca Gobba Dorata del Pianalto di Poirino	ChNP	Świeże ryby, małże i skorupiaki oraz produkty wytwarzane z nich	Տինկա Գոբբա Դորատա դել Պիանալտո դի Պոիրինո
IT	Toma Piemontese	ChNP	Sery	Տոմա Պիեմոնտեզե
IT	Torrone di Bagnara	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Տորոնե դի Բանյարա
IT	Toscana	ChOG	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Տոսկանա
IT	Trote del Trentino	ChOG	Świeże ryby, małże i skorupiaki oraz produkty wytwarzane z nich	Տրոտե դել Տրենտինո
IT	Tuscia	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Տուշչա
IT	Umbria	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Ումբրիա
IT	Uva da tavola di Canicattì	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ուվա դա տավոլա դի Կանիկատտի
IT	Uva da tavola di Mazzarrone	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ուվա դա տավոլա դի Մաձարոնե
IT	Uva di Puglia	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ուվա դի Պուլիա
IT	Val di Mazara	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Վալ դի Մազարա
IT	Valdemone	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Վալդեմոնե
IT	Valle d'Aosta Lard d'Arnad / Vallée d'Aoste Lard d'Arnad	ChNP	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Վալլե դ'Աոստա Լարդ դ'Առնադ/Վալլե դ'Աոստե Լարդ դ'Առնադ
IT	Valle d'Aosta Fromadzo	ChNP	Sery	Վալլե դ'Աոստա Ֆրոմաձո
IT	Valle d'Aosta Jambon de Bosses	ChNP	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Վալլե դ'Աոստա Յամբոն դե Բոսսես
IT	Valle del Belice	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Վելլե Բելիչե

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
IT	Valli Trapanesi	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Վալլի Տրապանեսի
IT	Valtellina Casera	ChNP	Sery	Վալտելլինա Կասերա
IT	Vastedda della valle del Belice	ChNP	Sery	Վաստեդդա դելլա վալլե դել Բելիչե
IT	Veneto Valpolicella, Veneto Euganei e Berici, Veneto del Grappa	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Վենետո Վալպոլիչելլա, Վենետո Էուգանեսի և Բերիչի, Վենետո դել Գրապա
IT	Vitellone bianco dell'Appennino centrale	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Վիտելլոնո Բյանկո դել Ապպենինո շենտրալե
IT	Vulture	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Վուլտուրե
IT	Zafferano dell'Aquila	ChNP	Inne produkty wymienione w załączniku I do Traktatu (przyprawy itp.)	Չաֆֆերանո դել Աքուիլա
IT	Zafferano di San Gimignano	ChNP	Inne produkty wymienione w załączniku I do Traktatu (przyprawy itp.)	Չաֆֆերանո դի Սան Ջիմինյանո
IT	Zafferano di Sardegna	ChNP	Inne produkty wymienione w załączniku I do Traktatu (przyprawy itp.)	Չաֆֆերանո դի Սարդինյա
IT	Zampone Modena	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Չամպոնե Մոդենա
LV	Carnikavas nēgi	ChOG	Świeże ryby, małże i skorupiaki oraz produkty wytwarzane z nich	Յարնիկավաս նեգի
LV	Latvijas lielle pelēkie zirņi	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Լատվիաս Լիելե պելեկիե զիռնյի
LT	Daujėnų naminė duona	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Դաույենի նամինե դուոնա
LT	Lietuviškas varškės sūris	ChOG	Sery	Լիետուվիշկաս վարշկես սուրիս
LT	Liliputas	ChOG	Sery	Լիլիպուտաս
LT	Seinų / Lazdijų krašto medus / Miód z Sejneńszczyzny / Łódzkiej-szczyzny	ChNP	Inne produkty pochodzenia zwierzęcego (jaja, miód, różne przetwory mleczne z wyjątkiem masła itp.)	Սեյնո/Լազդիյու կրաշտո մեդուս/ Միոդ զ սեյնենյաշինի/ Լոդզիեյշչինի

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
LT	Staklišės	ChOG	Inne produkty wymienione w załączniku I do Traktatu (przyprawy itp.)	Ստակլիշկէս
LU	Beurre rose – Marque Nationale du Grand-Duché de Luxembourg	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Բէր ըոզ – Մարք Նասիոնալ դյու Գրոն Դյուշէ դը Լյուքսամբուր
LU	Miel – Marque nationale du Grand-Duché de Luxembourg	ChNP	Inne produkty pochodzenia zwierzęcego (jaja, miód, różne przetwory mleczne z wyjątkiem masła itp.)	Միէլ – Մարքը նասիոնալ դյու Գրոն-Դյուշէ դը Լյուքսամբուր
LU	Salaisons fumées, marque nationale grand-duché de Luxembourg	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Սալէզոն ֆյումէ, մարքը նասիոնալ գրոն-դյուշէ դը Լյուքսամբուր
LU	Viande de porc, marque nationale grand-duché de Luxembourg	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Վիյանդ դէ պոր, մարք նասիոնալ գրոն-դյուշէ դը Լյուքսամբուր
NL	Boeren-Leidse met sleutels	ChNP	Sery	Բորեն-Լայդշը մէթ շլէուօելս
NL	Brabantse Wal asperges	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Բռաբանցե Վալ սասպեռժես
NL	De Meerlander	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Դէ Մէերլանդեր
NL	Edam Holland	ChOG	Sery	Էդամ Հոլանդ
NL	Gouda Holland	ChOG	Sery	Խաուդա Հոլանդ
NL	Hollandse geitenkaas	ChOG	Sery	Հոլանդար խայտենկաս
NL	Kanterkaas; Kanternagelkaas; Kanterkomijnkaas	ChNP	Sery	Կանտերկաս, Կանտերնախելկաս, Կանտերկոմայնրկաս
NL	Noord-Hollandse Edammer	ChNP	Sery	Նորդ-Հոլանդսե Էդամեր
NL	Noord-Hollandse Gouda	ChNP	Sery	Նորդ-Հոլանդսե Խաուդա
NL	Opperdoezer Ronde	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Օպերդուզեր Բոնդե
NL	Westlandse druif	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Վեստլանդսե դրայֆ

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
PL	Andruty kaliskie	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Անդրուտի կալիսկիե
PL	Bryndza Podhalańska	ChNP	Sery	Բրինձա Պողիսալայնյակա
PL	Cebularz lubelski	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Սեբուլաշ լուբելսկի
PL	Chleb prądnicki	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Խլեբ պրոդնիցկի
PL	Fasola korczyńska	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ֆասուլա կոռչինյակա
PL	Fasola Piękny Jaś z Doliny Dunajca / Fasola z Doliny Dunajca	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ֆասուլա Փյենկնի Յաշ Գ Դոլինի Դունայցա/ Ֆասուլա Գ Դոլինի Դունայցա
PL	Fasola Wrzawska	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ֆասուլա Վժավսկա
PL	Jabłka grójeckie	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Յաբուկա գրոյեցկե
PL	Jabłka łuckie	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Յաբուկա լուսցկե
PL	Jagnięcina podhalańska	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Յագնյենչինա պողիսալանյակա
PL	Karp zatorski	ChNP	Świeże ryby, małże i skorupiaki oraz produkty wytwarzane z nich	Կարպ զատորսկի
PL	Kiełbasa lisecka	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Կիեկուբասա լիշեցկա
PL	Kołocz śląski / kołacz śląski	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Կոուուշ շլոնսկի/կոուուշ շլոնսկի
PL	Miód drahimski	ChOG	Inne produkty pochodzenia zwierzęcego (jaja, miód, różne przetwory mleczne z wyjątkiem masła itp.)	Մյուդ դրահիմսկի
PL	Miód kurpiowski	ChOG	Inne produkty pochodzenia zwierzęcego (jaja, miód, różne przetwory mleczne z wyjątkiem masła itp.)	Մյուդ կուուպիուսկի

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
PL	Miód wrzosowy z Borów Dolnośląskich	ChOG	Inne produkty pochodzenia zwierzęcego (jaja, miód, różne przetwory mleczne z wyjątkiem masła itp.)	Մյուդ վժնուվի գ Բորուվ Դոլնոշլասկիխ
PL	Obwarzanek krakowski	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Օբվաժանեկ կրակովսկի
PL	Oscypek	ChNP	Sery	Օսցիպեկ
PL	Podkarpacki miód spadziowy	ChNP	Inne produkty pochodzenia zwierzęcego (jaja, miód, różne przetwory mleczne z wyjątkiem masła itp.)	Պոդկարպասկի մյուդ սպաջովի
PL	Redykołka	ChNP	Sery	Ռեդիկովկա
PL	Rogal świętomarciński	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Ռոգալ շվյեննտոմարչինյսկի
PL	Ser koryciński swojski	ChOG	Sery	Սեռ կորչինյսկի սվոյսկի
PL	Śliwka szydłowska	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Շլիվկա շիդլովսկա
PL	Suska sechłońska	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Սուսկա սեխլոնյսկա
PL	Truskawka kaszubska lub Kaszëbskô malëna	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Տոուսկավկա կաշուբսկա լուբ Կաշեբսկո մալենա
PL	Wielkopolski ser smażony	ChOG	Sery	Վյելկոպոլսկի սեռ սմաժոնի
PL	Wiśnia nadwiślanka	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Վիշնյա նադվիշլանկա
PT	Alheira de Barroso-Montalegre	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Ալեյրա դե Բարոզո Մոնտալեգրե
PT	Alheira de Mirandela	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Ալեյրա դե Միրանդելա
PT	Alheira de Vinhais	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Ալեյրա դե Վինյաիս
PT	Ameixa d'Elvas	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ամեյշա դ'ելվաս

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
PT	Amêndoa Douro	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ամենդուս Դուրո
PT	Ananás dos Açores/São Miguel	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Անանաս դոս Ասորես/Սան միգել
PT	Anona da Madeira	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Անոնա դա Մադեյրա
PT	Arroz Carolino das Lezírias Ribatejanas	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Առոզ Կարոլինո դազ Լեզիրիաս Ռիբաստեժանաս
PT	Arroz Carolino do Baixo Mondego	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Առոզ Կարոլինո դո Բայշո Մոնդեգո
PT	Azeite de Moura	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Ազեյտե դե Մուրա
PT	Azeite de Trás-os-Montes	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Ազեյտե դե Տրաս-ոս-Մոնտես
PT	Azeite do Alentejo Interior	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Ազեյտե դո Ալենտեժո Ինտերիոր
PT	Azeites da Beira Interior (Azeite da Beira Alta, Azeite da Beira Baixa)	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Ազեյտե դա Բեյրա Ինտերիոր (Ազեյտե դա Բեյրա Ալտա, Ազեյտե դա Բեյրա Բայշա)
PT	Azeites do Norte Alentejano	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Ազեյտես դո Նորտե Ալենտեժանո
PT	Azeites do Ribatejo	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Ազեյտես դո Ռիբաստեժո
PT	Azeitona de conserva Negrinha de Freixo	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ազեյտոնա դե կոնսերվա Նեգրինյա դե Ֆրեյշո
PT	Azeitonas de Conserva de Elvas e Campo Maior	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ազեյտոնաս դե կոնսերվա դե Էլվաս ի Կամպո Մայոր
PT	Batata de Trás-os-Montes	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Բատատա դե Տրաս-ոզ-Մոնտես
PT	Batata doce de Aljezur	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Բատատա դոսի դե Ալժեզուր
PT	Borrego da Beira	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Բոռեգո դա Բեյրա

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
PT	Borrego de Montemor-o-Novo	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Բոռեգո դե Մոնտեմոր-ո-Նովո
PT	Borrego do Baixo Alentejo	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Բոռեգո դո Բայշո Ալենտեժո
PT	Borrego do Nordeste Alentejano	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Բոռեգո դո Նորդեստե Ալենտեժանո
PT	Borrego Serra da Estrela	ChNP	Mięso świeże (i podroby)	Բոռեգո Սեռա դա Էստրելա
PT	Borrego Terrincho	ChNP	Mięso świeże (i podroby)	Բոռեգո Տերինչո
PT	Butelo de Vinhais; Bucho de Vinhais; Chouriço de Ossos de Vinhais	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Բուտելո դե Վինյայս, Բուշո դե Վինյայս, Շուրիսո դե Օսոս դե Վինյայս
PT	Cabrito da Beira	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Կաբրիտո դա Բեյրա
PT	Cabrito da Gralheira	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Կաբրիտո դա Գրալեյրա
PT	Cabrito das Terras Altas do Minho	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Կաբրիտո դաս Տեռաս Ալտաս դո Մինյո
PT	Cabrito de Barroso	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Կաբրիտո դե Բարոզո
PT	Cabrito do Alentejo	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Կաբրիտո դո Ալենտեժո
PT	Cabrito Transmontano	ChNP	Mięso świeże (i podroby)	Կաբրիտո Տրասմոնտանո
PT	Cacholeira Branca de Portalegre	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Կաշոլեյրա Բրանկա դե Պորտալեգրե
PT	Capão de Freamunde	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Կապաո դե Ֆրեամունդե
PT	Carnalentejana	ChNP	Mięso świeże (i podroby)	Կարնալենտեժենա
PT	Carne Arouquesa	ChNP	Mięso świeże (i podroby)	Կարնե Առուկեզա
PT	Carne Barrosã	ChNP	Mięso świeże (i podroby)	Կարնի Բարոզա
PT	Carne Cachena da Peneda	ChNP	Mięso świeże (i podroby)	Կարնե Կաշենա դա Պենեդա
PT	Carne da Charneca	ChNP	Mięso świeże (i podroby)	Կարնե դա Շարնեկա
PT	Carne de Bísaro Transmontano; Carne de Porco Transmontano	ChNP	Mięso świeże (i podroby)	Կարնե դե Բիզարո Տրասմոնտանո, Կարնե դե Պորկո Տրասմոնտանո

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
PT	Carne de Bovino Cruzado dos Lameiros do Barroso	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Կարն Զ Բովին Կրուզադո դոս Լամեյրոս դո Բարոզո
PT	Carne de Bravo do Ribatejo	ChNP	Mięso świeże (i podroby)	Կարն դե Բրավո դո Րիբատեժո
PT	Carne de Porco Alentejano	ChNP	Mięso świeże (i podroby)	Կարն դե Պոռկո Ալենտեժանո
PT	Carne dos Açores	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Կարն դոզ Ասորես
PT	Carne Marinhoa	ChNP	Mięso świeże (i podroby)	Կարն Մարինյոա
PT	Carne Maronesa	ChNP	Mięso świeże (i podroby)	Կարն Մարոնեսա
PT	Carne Mertolenga	ChNP	Mięso świeże (i podroby)	Կարն Մերտոլենգա
PT	Carne Mirandesa	ChNP	Mięso świeże (i podroby)	Կարն Միրանդեսա
PT	Castanha da Padrela	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Կաստենյա դա Պադրելա
PT	Castanha da Terra Fria	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Կաստենյա դա Տերա Ֆրիա
PT	Castanha dos Soutos da Lapa	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Կաստենյա դոս Սոտոս դա Լապա
PT	Castanha Marvão-Portalegre	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Կաստենյո Մարվաո-Պորտալեգրե
PT	Cereja da Cova da Beira	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Սերեժա դա Կովա դա Բեյրա
PT	Cereja de São Julião-Portalegre	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Սերեժա դե Սոն Ջուլիաո-Պորտալեգրե
PT	Chouriça de Carne de Barroso-Montalegre	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Շուրիսա դե Կարնի դե Բարոզո-Մունտալեգրի
PT	Chouriça de Carne de Melgaço	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Շուրիսա դե Կարնի ջե Մելգասո
PT	Chouriça de Carne de Vinhais; Linguiça de Vinhais	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Շուրիսա դե Կարնի ջե Վինյայս, Լինգուիսը դյո Վինյայս

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
PT	Chouriça de sangue de Melgaço	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Շուրիսա ջե սենգե ջե Մելգասո
PT	Chouriça Doce de Vinhais	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Շուրիսա Դուսե դե Վինյայս
PT	Chouriço Azedo de Vinhais; Azedo de Vinhais; Chouriço de Pão de Vinhais	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Շուրիսո Ազեդո դե Վինյայս, Ազեդո դե Վինյայս, Շուրիսո ջե Պաո ջե Վինյայս
PT	Chouriço de Abóbora de Barroso-Montalegre	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Շուրիսա դե Աբաբորա դե Բարոզու-Մունտալեգրի
PT	Chouriço de Carne de Estremoz e Borba	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Շուրիսո դե կարնե ջե Էստրենոզ և Բորբա
PT	Chouriço de Portalegre	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Շուրիսո դե Պորտալեգրե
PT	Chouriço grosso de Estremoz e Borba	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Շուրիսո գրոսո ջե Էստրենոզ և Բորբա
PT	Chouriço Mouro de Portalegre	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Շուրիսո մուրո դե Պորտալեգրե
PT	Citrinos do Algarve	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Սիտրինոս դո Ալգարվե
PT	Cordeiro Mirandês / Canhão Mirandês	ChNP	Mięso świeże (i podroby)	Կորդեյրո Միրանդես/ Կանյոնո Միրանդես
PT	Cordeiro Bragançano	ChNP	Mięso świeże (i podroby)	Կորդեյրո Բրագանսանո
PT	Cordeiro de Barroso; Anho de Barroso; Cordeiro de leite de Barroso	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Կորդեյրո դե Բարոզո, Անյո դե Բարոզո, Կորդեյրո դե լեյտե դե Բարոզո
PT	Farinheira de Estremoz e Borba	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Ֆարինեյրա դե Էստրենոզ և Բորբա
PT	Farinheira de Portalegre	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Ֆարինեյրա դե Պորտալեգրե
PT	Linguiça de Portalegre	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Լինգուիսա դե Պորտալեգրե

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
PT	Linguiça do Baixo Alentejo; Chouriço de carne do Baixo Alentejo	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Լինգուիսա դո Բայշո Ալենտեժո, Շուրիսոս դե կարնե դո Բայշո Ալենտեժո
PT	Lombo Branco de Portalegre	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Լոմբո Բրենկո դե Պորտալեգրե
PT	Lombo Enguitado de Portalegre	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Լոմբո Էնգիտադո դե Պորտալեգրե
PT	Maçã Bravo de Esmolfe	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Մասս Բրավո դե Էսմոլֆե
PT	Maçã da Beira Alta	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Մասս դե Բեյրա Ալտա
PT	Maçã da Cova da Beira	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Մասս դա Կովա դե Բեյրա
PT	Maçã de Alcobaça	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Մասս դե Ալկոբասա
PT	Maçã de Portalegre	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Մասս դե Պորտալեգրե
PT	Maçã Riscadinha de Palmela	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Մասս Ռիսկադինյա դե Պալմելա
PT	Maracujá dos Açores/S. Miguel	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Մարակուժա դոզ Ասորիս/Ս. Միգել
PT	Mel da Serra da Lousã	ChNP	Inne produkty pochodzenia zwierzęcego (jaja, miód, różne przetwory mleczne z wyjątkiem masła itp.)	Մել դա Սեռա դա Լուսա
PT	Mel da Serra de Monchique	ChNP	Inne produkty pochodzenia zwierzęcego (jaja, miód, różne przetwory mleczne z wyjątkiem masła itp.)	Մել դա Տեռա դե Մոնշիկե
PT	Mel da Terra Quente	ChNP	Inne produkty pochodzenia zwierzęcego (jaja, miód, różne przetwory mleczne z wyjątkiem masła itp.)	Մել դա Տեռա Կենտե
PT	Mel das Terras Altas do Minho	ChNP	Inne produkty pochodzenia zwierzęcego (jaja, miód, różne przetwory mleczne z wyjątkiem masła itp.)	Մել դաս Տեռաս Ալտաս դո Մինյո

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
PT	Mel de Barroso	ChNP	Inne produkty pochodzenia zwierzęcego (jaja, miód, różne przetwory mleczne z wyjątkiem masła itp.)	Մել դէ Բարոզոն
PT	Mel do Alentejo	ChNP	Inne produkty pochodzenia zwierzęcego (jaja, miód, różne przetwory mleczne z wyjątkiem masła itp.)	Մել դո Ալենտեժոն
PT	Mel do Parque de Montezinho	ChNP	Inne produkty pochodzenia zwierzęcego (jaja, miód, różne przetwory mleczne z wyjątkiem masła itp.)	Մել դո Պառկէ դէ Մոնտեզինյոն
PT	Mel do Ribatejo Norte (Serra d'Aire, Albufeira de Castelo de Bode, Bairro, Alto Nabão)	ChNP	Inne produkty pochodzenia zwierzęcego (jaja, miód, różne przetwory mleczne z wyjątkiem masła itp.)	Մել դո Ռիբադէժու Նորչէ (Սերա դ'Ադէր, Աբուֆէյրա դէ Կաստէլոն դէ Բոդէ, Բայրո, Աուտո Նաբաո)
PT	Mel dos Açores	ChNP	Inne produkty pochodzenia zwierzęcego (jaja, miód, różne przetwory mleczne z wyjątkiem masła itp.)	Մել դուզ Ասորէս
PT	Meloa de Santa Maria — Açores	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Մելուա դէ Սանտա Մարիա – Ասորէս
PT	Morcela de Assar de Portalegre	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Մորսելա դէ Ասար դէ Պորտալէգրէ
PT	Morcela de Cozer de Portalegre	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Մորսելա դէ Կոսէր դէ Պորտալէգրէ
PT	Morcela de Estremoz e Borba	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Մորսելա դէ Էստրեմոզ Է Բորբա
PT	Ovos Moles de Aveiro	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Օվոս Մոլէս դէ Ավէյրո
PT	Paia de Estremoz e Borba	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Պայա դէ Էստրեմոզ Է Բորբա
PT	Paia de Lombo de Estremoz e Borba	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Պայա դէ Լոմբոն դէ Էստրեմոզ Է Բորբա
PT	Paia de Toucinho de Estremoz e Borba	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Պայա դէ Տոուսինյոն դէ Էստրեմոզ Է Բորբա
PT	Painho de Portalegre	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Պաինյոն դէ Պորտալէգրէ

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
PT	Paio de Beja	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Պայո դե Բեյա
PT	Pastel de Chaves	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Պաստել դե Շավես
PT	Pastel de Tentúgal	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Պաստել դե Տենտուգալ
PT	Pêra Rocha do Oeste	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Պերա Ռոչա դո Օեստե
PT	Pêssego da Cova da Beira	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Պեսեգո դա Կովա դա Բեյրա
PT	Presunto de Barrancos	ChNP	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Պրեզունտո դե Բարանկոս
PT	Presunto de Barroso	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Պրեզունտո դե Բարոզո
PT	Presunto de Camp Maior e Elvas; Paleta de Campo Maior e Elvas	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Պրեզունտո դե Կամպ Մայոր և Էլվաս, Պալետա դե Կամպո Մայոր և Էլվաս
PT	Presunto de Melgaço	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Պրեզունտո դե Մելգասո
PT	Presunto de Santana da Serra; Paleta de Santana da Serra	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Պրեզունտո դե Սանտանա դա Սերա, Պալետա դե Սանտանա դա Սերա,
PT	Presunto de Vinhais / Presunto Bisaro de Vinhais	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Պրեզունտո դե Վինյայս / Պրեզունտո Բիզարո դե Վինյայս
PT	Presunto do Alentejo; Paleta do Alentejo	ChNP	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Պրեզունտո դո Ալենտեժո, Պալետա դո Ալենտեժո
PT	Queijo de Azeitão	ChNP	Sery	Կեյժո դե Ազեյտաու
PT	Queijo de Cabra Transmontano / Queijo de Cabra Transmontano Velho	ChNP	Sery	Կեյժո դե Կաբրա Տրանսմոնտանո / Կեյժո դե Կաբրա Տրանսմոնտանո Վելու
PT	Queijo de Évora	ChNP	Sery	Կեյժո դե Էվորա

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
PT	Queijo de Nisa	ChNP	Sery	Կեյժո դե Նիզա
PT	Queijo do Pico	ChNP	Sery	Կեյժո դո Պիկո
PT	Queijo mestiço de Tolosa	ChOG	Sery	Կեյժո Մեստիսո դե Տոլոզա
PT	Queijo Rabaçal	ChNP	Sery	Կեյժո Ռաբասալ
PT	Queijo S. Jorge	ChNP	Sery	Կեյժո Ս. Ճորժե
PT	Queijo Serpa	ChNP	Sery	Կեյժո Սերպա
PT	Queijo Serra da Estrela	ChNP	Sery	Կեյժո Սեռա դա Էստրելա
PT	Queijo Terrincho	ChNP	Sery	Կեյժո Տերինչո
PT	Queijos da Beira Baixa (Queijo de Castelo Branco, Queijo Amarelo da Beira Baixa, Queijo Picante da Beira Baixa)	ChNP	Sery	Կեյժոս դա Բեյրա Բայշա (Կեյժո դե Կաստելու Բրանկու, Կեյժո Ամարելու դա Բեյրա Բայշա, Կեյժո Պիկանտե դա Բեյրա Բայշա)
PT	Requeijão da Beira Baixa	ChNP	Inne produkty pochodzenia zwierzęcego (jaja, miód, różne przetwory mleczne z wyjątkiem masła itp.)	Ռեկեյժաո դա Բեյրա Բայշա
PT	Requeijão Serra da Estrela	ChNP	Inne produkty pochodzenia zwierzęcego (jaja, miód, różne przetwory mleczne z wyjątkiem masła itp.)	Ռեկեյժաո Սեռա դա Էստրելա
PT	Sal de Tavira / Flor de Sal de Tavira	ChNP	Inne produkty wymienione w załączniku I do Traktatu (przyprawy itp.)	Սալ դե Տավիրա/ Ֆլոր դե Սալ դե Տավիրա
PT	Salpicão de Barroso-Montalegre	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Սալպիքաո դե Բարոզո-Մոնտալեգրե
PT	Salpicão de Melgaço	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Սալպիքաո դե Մելգասո
PT	Salpicão de Vinhais	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Սալպիքաո դե Վինյայս
PT	Sangureira de Barroso-Montalegre	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Սանգեյրա դե Բարոզո-Մոնտալեգրե
PT	Travia da Beira Baixa	ChNP	Inne produkty pochodzenia zwierzęcego (jaja, miód, różne przetwory mleczne z wyjątkiem masła itp.)	Տրավիա դա Բեյրա Բայշա

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
PT	Vitela de Lafões	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Վիտելա դե Լաֆոնես
RO	Magiun de prune Topoloveni	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Մաջուն դե պրունե Տոպոլովենի
RO	Salam de Sibiu	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Սալամ դե Սիբիու
RO	Telemea de Ibănești	ChNP	Sery	Տելեմեա դե Իբանեստի
SK	Klenovecký syrec	ChOG	Sery	Կլենովեցկի Սիռեց
SK	Oravský korbáčik	ChOG	Sery	Օրավսկի կորբաչիկ
SK	Paprika Žitava / Žitavská paprika	ChNP	Inne produkty wymienione w załączniku I do Traktatu (przyprawy itp.)	Պապրիկա ժիտավա/ ժիտավսկա պապրիկա
SK	Skalický trdelník	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Սկալիցկի տրդելնիկ
SK	Slovenská bryndza	ChOG	Sery	Սլովենսկա բրինձա
SK	Slovenská parenica	ChOG	Sery	Սլովենսկա պարենիցա
SK	Slovenský oštiepok	ChOG	Sery	Սլովենսկի օշտիպոկ
SK	Tekovský salámový syr	ChOG	Sery	Տյեկովսկի սալամովի սիր
SK	Zázrivské vojky	ChOG	Sery	Զազրիվսկե վոյկի
SK	Zázrivský korbáčik	ChOG	Sery	Զազրիվսկի կորբաչիկ
SI	Bovški sir	ChNP	Sery	Բովշկի սիր
SI	Ekstra deviško oljčno olje Slovenske Istre	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Էկստրա դեվիշկո օլյչնո օլյե սլովենսկե իստրե
SI	Kočevski gozdni med	ChNP	Inne produkty pochodzenia zwierzęcego (jaja, miód, różne przetwory mleczne z wyjątkiem masła itp.)	Կոչեվսկի գոզդնի մեդ
SI	Kranjska klobasa	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Կրանյսկա կլոբասա
SI	Kraška panceta	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Կրաշկա պանցետա

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
SI	Kraški med	ChNP	Inne produkty pochodzenia zwierzęcego (jaja, miód, różne przetwory mleczne z wyjątkiem masła itp.)	Կռաշկի մեղ
SI	Kraški pršut	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Կռաշկի պրշուտ
SI	Kraški zašink	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Կռաշկի զաշինկ
SI	Mohant	ChNP	Sery	Մոխանտ
SI	Nanoški sir	ChNP	Sery	Նանոշկի սիր
SI	Piranska sol	ChNP	Inne produkty wymienione w załączniku I do Traktatu (przyprawy itp.)	Պիրանսկա սոլ
SI	Prekmurska Šunka	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Պրեկմուրսկա Շունկա
SI	Prleška tünka	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Պրլեշկա տյունկա
SI	Ptujski luk	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Պտույսկի լյուկ
SI	Šebreljski želodec	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Շեբրելյսկի ժելոդեց
SI	Slovenski med	ChOG	Inne produkty pochodzenia zwierzęcego (jaja, miód, różne przetwory mleczne z wyjątkiem masła itp.)	Սլովենսկի մեղ
SI	Štajersko prekmursko bučno olje	ChOG	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Շտայերսկո պրեկմուրսկո բուչնո օլյե
SI	Tolminc	ChNP	Sery	Տոլմինց
SI	Zgornjesavinjski želodec	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Զգոռնյեսավինյսկի ժելոդեց
ES	Aceite Campo de Calatrava	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Ասեյտե Կամպո դե Կալատրավա
ES	Aceite Campo de Montiel	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Ասեյտե Կամպո դե Մոնտիել

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
ES	Aceite de La Alcarria	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Ասեյտե դե լա Ալկարիա
ES	Aceite de la Comunitat Valenciana	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Ասեյտե դե լա կոմունիտատ Վալենսիանա
ES	Aceite de la Rioja	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Ասեյտե դե լա Ռիոխա
ES	Aceite de Lucena	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Ասեյտե դե Լուսենա
ES	Aceite de Mallorca; Aceite mallorquín; Oli de Mallorca; Oli mallorquí	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Ասեյտե դե Մայորկա, Ասեյտե Մայորկին, Օլի դե Մայորկա, Օլի մայորկին
ES	Aceite de Navarra	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Ասեյտե դե Նավարա
ES	Aceite de Terra Alta; Oli de Terra Alta	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Ասեյտե դե Տերա Ալտա, Օլի դե Տերա Ալտա
ES	Aceite del Baix Ebre-Montsià; Oli del Baix Ebre-Montsià	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Ասեյտե դե Բայջ Էբրե-Մոնցիա, Օլի դել Բայջ Էբրե-Մոնցիա
ES	Aceite del Bajo Aragón	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Ասեյտե դել Վախո Արադոն
ES	Aceite Monterrubio	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Ասեյտե Մոնտեռուբիո
ES	Aceite Sierra del Moncayo	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Ասեյտե Սիերա դել Մոնկայո
ES	Aceituna Aloreña de Málaga	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ասեյտունա Ալորենյա դե Մալաղա
ES	Aceituna de Mallorca / Aceituna Mallorquina / Oliva de Mallorca / Oliva Mallorquina	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ասեյտունե դե Մայորկա / Ասեյտունա Մայորկինա / Օլիվա դե Մայորկա / Օլիվա Մայորկինա
ES	Afuega'l Pitu	ChNP	Sery	Աֆուեղա՛լ Պիտու

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
ES	Ajo Morado de Las Pedroñeras	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Այո Մորադո դե Լաս Պեդրոնյերաս
ES	Alcachofa de Benicarló; Carxofa de Benicarló	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ալկաչոֆա դե Բենիկարլո, Կարոչոֆա դե Բենիկարլո
ES	Alcachofa de Tudela	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ալկաչոֆա դե Տուդելա
ES	Alfajor de Medina Sidonia	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Ալֆայոր դե Մեդինա Սիդոնիա
ES	Almendra de Mallorca / Almendra Mallorquina / Ametlla de Mallorca / Ametlla Mallorquina	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ալմենդրա դե Մալորկա / Ալմենդրա Մալորկինա / Ամետլյա դե Մալորկա / Ամետլյա Մալորկինա
ES	Alubia de La Bãeza-León	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ալուբիա դե Լա Բանյեսա-Լեոն
ES	Antequera	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Անտեկերա
ES	Arroz de Valencia; Arròs de València	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Առոզ դե Վալենսիա, Առոս դե Վալենսիա
ES	Arroz del Delta del Ebro / Arròs del Delta de l'Ebre	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Առոզ դել Դելտա դել Էբրո / Առոս դել Դելտա դե Լ Էբրե
ES	Arzúa-Ulloa	ChNP	Sery	Արսուա-Ուլյոա
ES	Avellana de Reus	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ավելյանա դե Ռեուս
ES	Azafrán de la Mancha	ChNP	Inne produkty wymienione w załączniku I do Traktatu (przyprawy itp.)	Ասաֆրասան դե Լա Մանչա
ES	Baena	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Բանեսա
ES	Berenjena de Almagro	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Բերենյսենա դե Ալմադրո
ES	Botillo del Bierzo	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Բոտիլո դել Բյերսո
ES	Caballa de Andalucia	ChOG	Տաքսիս, թափաքսիս և սկորուպիակի և այլ արտադրանքներ	Կաբալյա դե Անդալուսիա

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
ES	Cabrales	ChNP	Sery	Կաբրալես
ES	Calasparra	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Կալասպարա
ES	Calçot de Valls	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Կալսոտ դե Վալս
ES	Carne de Ávila	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Կառնե դե Ավիլա
ES	Carne de Cantabria	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Կառնե դե Կանտաբրիա
ES	Carne de la Sierra de Guadarrama	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Կառնե դե լա Սիերա դե Գուարրամա
ES	Carne de Morucha de Salamanca	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Կառնե դե Մորուչա դե Սալամանկա
ES	Carne de Vacuno del País Vasco/ Euskal Okela	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Կառնե դե Վակունո դե լ Պաիս Վասկո/Էուսկալ Օկելա
ES	Castaña de Galicia	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Կաստանյա դե Գալիսիա
ES	Cebolla Fuentes de Ebro	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Սեբոյա Ֆուենտես դե Էբրո
ES	Cebreiro	ChNP	Sery	Սեբրեյրո
ES	Cecina de León	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Սեսինա դե Լեոն
ES	Cereza del Jerte	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Սերեսա դե լ Խերտե
ES	Cerezas de la Montaña de Alicante	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Սերեսաս դե լա Մոնտանյա դե Ալիկանտե
ES	Chirimoya de la Costa tropical de Granada-Malaga	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Չիրիմոյա դե լա Կոստա Տրոպիկալ դե Գրանադա-Մալագա
ES	Chorizo de Cantimpalos	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Չորիսո դե Կանտիմպալոս

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
ES	Chorizo Riojano	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Չորիսոս Ռիոխասոն
ES	Chosco de Tineo	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Չոսկո դե Տինեո
ES	Chufa de Valencia	ChNP	Inne produkty wymienione w załączniku I do Traktatu (przyprawy itp.)	Չուֆա դե Վալենսիա
ES	Cítricos Valencianos / Cítrics Valencians	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Միտրիկոս Վալենսիանոս/ Միտրիկոս Վալենսիանս
ES	Clementinas de las Tierras del Ebro; Clementines de les Terres de l'Ebre	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Կլեմենտինաս դե լաս Տյեռաս դել Էբրո, Կլեմենտինենս դե լես Տեռես դե լ Էբրե
ES	Cochinilla de Canarias	ChNP	Cochineal (surowy produkt pochodzenia zwierzęcego)	Կոչինիլյա դե Կանարիաս
ES	Coliflor de Calahorra	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Կոլիֆլոր դե Կալաորաս
ES	Cordero de Extremadura	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Կորդերո դե Էքստրեմադուրա
ES	Cordero de Navarra; Nafarroako Arkumea	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Կորդերո դե Նավարա, Նաֆարոակո Արկումեա
ES	Cordero Manchego	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Կորդերո Մանչեգո
ES	Cordero Segureño	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Կորդերո Սեգուրենյո
ES	Dehesa de Extremadura	ChNP	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Դեհեսա դե Էքստրեմադուրա
ES	Ensaimada de Mallorca; Ensaimada mallorquina	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Էնսաիմադա դե Մալորկա, Էնսաիմադա Մալորկինա
ES	Espárrago de Huétor-Tájar	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Էսպարադո դե Ուետոր-Տախար
ES	Espárrago de Navarra	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Էսպարադո դե Նավարա
ES	Estepa	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Էստեպա
ES	Faba Asturiana	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ֆաբա Աստուրիանա

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
ES	Faba de Lourenzà	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ֆաբա դե Լոուրենսա
ES	Fesols de Santa Pau	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ֆեսոս դե Սանտա Պաու
ES	Gamoneu; Gamonedo	ChNP	Sery	Գամոնու, Գամոնեդո
ES	Garbanzo de Escacena	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Գարբանսո դե Էսկասենա
ES	Garbanzo de Fuentesauco	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Գարբանսո դե Ֆուենտեսաուկո
ES	Gata-Hurdes	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Գատա-Ուրդես
ES	Gofio Canario	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Գոֆիո Կանարիո
ES	Granada Mollar de Elche / Granada de Elche	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Գռանադա Մոլլար դե Էլչե/ Գռանադա դե Էլչե
ES	Grellos de Galicia	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Գրելլոս դե Գալիսիա
ES	Guijuelo	ChNP	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Գիյուելո
ES	Idiazábal	ChNP	Sery	Իդիասաբալ
ES	Jamón de Huelva	ChNP	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Խամոն դե Ուելվա
ES	Jamón de Serón	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Խամոն դե Սերոն
ES	Jamón de Teruel / Paleta de Teruel	ChNP	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Խամոն դե Տերուել/ Պալետա դե Տերուել
ES	Jamón de Trevélez	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Խամոն դե Տրեվելես
ES	Jijona	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Խիյոնա
ES	Judías de El Barco de Ávila	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Խուդիաս դ Էլ Վարկո դե Ավիլա

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
ES	Kaki Ribera del Xúquer	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Կակի Ռիբերա դել Շուկեր
ES	Lacón Gallego	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Լակոն Գալեգո
ES	Lechazo de Castilla y León	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Լեչասո դե Կաստիլյա ի Լեոն
ES	Lenteja de La Armuña	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Լենտեխա դե լա Աումունյա
ES	Lenteja de Tierra de Campos	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Լենտեխա դե Տիեռա դե Կամպոս
ES	Les Garrigues	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Լես Գարիգես
ES	Los Pedroches	ChNP	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Լոս Պեդրոչես
ES	Mahón-Menorca	ChNP	Sery	Մաոն-Մենորկա
ES	Mantecadas de Astorga	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Մանտեկադաս դե Աստորգա
ES	Mantecados de Estepa	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Մանտեկադոս դե Էստեպա
ES	Mantequilla de l'Alt Urgell y la Cerdanya; Mantega de l'Alt Urgell i la Cerdanya	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Մանտեկիյա դե լ'Ալտ Ուրժել ի լա Սերդանյա, Մանտեգա դե լ'Ալտ Ուրժել ի լա Սերդանյա
ES	Mantequilla de Soria	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Մանտեկիյա դե Սորիա
ES	Manzana de Girona; Poma de Girona	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Մանցանա դե Խիրոնա, Պոմա դե Խիրոնա
ES	Manzana Reineta del Bierzo	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Մանսանա Ռեյնետա դե Բյերսո
ES	Mazapán de Toledo	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Մասապան դե Տոլեդո
ES	Mejillón de Galicia; Mexillón de Galicia	ChNP	Տաքսիդիս, թափաքսիդիս և ծովաբլիթերի արտադրանքներ	Մեյլյոն դե Գալիսիա, Մեքիլյոն դե Գալիսիա

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
ES	Melocotón de Calanda	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Մելոկոտոն դե Կալանդա
ES	Melón de la Mancha	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Մելոն դե լա Մանչա
ES	Melón de Torre Pacheco-Murcia	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Մելոն դե Տորե Պաչեկո Մուրսիա
ES	Melva de Andalucia	ChOG	Տաքսիդիսկոս, թափաքսիդիսկոս և սկորուպիակոսի արտադրանքներ	Մելվա դե Անդալուսիա
ES	Miel de Galicia; Mel de Galicia	ChOG	Այլ արտադրանքներ ծագումնաբանական (կաթ, ծախ, տարբերակաբանական մեղրամթերքներ բացառությամբ յուղի և այլն)	Միել դե Գալիսիա, Մել դե Գալիսիա
ES	Miel de Granada	ChNP	Այլ արտադրանքներ ծագումնաբանական (կաթ, ծախ, տարբերակաբանական մեղրամթերքներ բացառությամբ յուղի և այլն)	Միել դե Գրանադա
ES	Miel de La Alcarria	ChNP	Այլ արտադրանքներ ծագումնաբանական (կաթ, ծախ, տարբերակաբանական մեղրամթերքներ բացառությամբ յուղի և այլն)	Միել դե լա Ալկարիա
ES	Miel de Tenerife	ChNP	Այլ արտադրանքներ ծագումնաբանական (կաթ, ծախ, տարբերակաբանական մեղրամթերքներ բացառությամբ յուղի և այլն)	Միել դե Տեներիֆե
ES	Mojama de Barbate	ChOG	Տաքսիդիսկոս, թափաքսիդիսկոս և սկորուպիակոսի արտադրանքներ	Մոխամա դե Բարբատե
ES	Mojama de Isla Cristina	ChOG	Տաքսիդիսկոս, թափաքսիդիսկոս և սկորուպիակոսի արտադրանքներ	Մոխամա դե Իսլա Կրիստինա
ES	Mongeta del Ganxet	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Մոնժետա դե Գանչետ
ES	Montes de Granada	ChNP	Նավթի և յուղի (կաթ, մարգարիտա, նավթի և այլն)	Մոնտես դե Գրանադա
ES	Montes de Toledo	ChNP	Նավթի և յուղի (կաթ, մարգարիտա, նավթի և այլն)	Մոնտես դե Տոլեդո
ES	Montoro-Adamuz	ChNP	Նավթի և յուղի (կաթ, մարգարիտա, նավթի և այլն)	Մոնտորո-Ադամուս
ES	Nísperos Callosa d'En Sarriá	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Նիսպերոս կալոսա դ'էն Սարիա

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
ES	Oli de l'Empordà / Aceite de L'Empordà	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Օլի դե Լ'Էմպորդա/ Ասեյտե դե Լ'Էմպորդա
ES	Pa de Pagès Català	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Պա դե Պաժես Կատալա
ES	Pan de Alfacar	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Պան դե Ալֆակար
ES	Pan de Cea	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Պան դե Սեա
ES	Pan de Cruz de Ciudad Real	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Պան դե Կրուս դե Սիդադ Ռեալ
ES	Papas Antiguas de Canarias	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Պապաս Անտիգուաս դե Կանարիաս
ES	Pasas de Málaga	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Պասաս դե Մալագա
ES	Pataca de Galicia / Patata de Galicia	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Պատակա դե Գալիսիա/ Պատատա դե Գալիսիա
ES	Patatas de Prades; Patates de Prades	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Պատատաս դե Պրադես, Պատատես դե Պրադես
ES	Pemento da Arnoia	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Պեմենտո դ Առնոյա
ES	Pemento de Herbón	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Պեմենտո դե Էրբոն
ES	Pemento de Mougán	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Պեմենտո դե Մուգան
ES	Pemento de Oímbra	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Պեմենտո դե Օիմբրա
ES	Pemento do Couto	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Պեմենտո դո Կոտո
ES	Pera de Jumilla	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Պերա դե Խումիլյա
ES	Pera de Lleida	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Պերա դե Լեյդա

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
ES	Peras de Rincón de Soto	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Պերասս դէ Ռինկոն դէ Սոտո
ES	Picón Bejes-Tresviso	ChNP	Sery	Պիկոն Բեյես-Տրեսվիսո
ES	Pimentón de la Vera	ChNP	Inne produkty wymienione w załączniku I do Traktatu (przyprawy itp.)	Պիմենտոն դէ լա Վերա
ES	Pimentón de Murcia	ChNP	Inne produkty wymienione w załączniku I do Traktatu (przyprawy itp.)	Պիմենտոն դէ Մուրսիա
ES	Pimiento Asado del Bierzo	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Պիմիենտո Ասադո դէլ Բյերսո
ES	Pimiento de Fresno-Benavente	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Պիմիենտո դէ Ֆրեսնո-Բենավենտե
ES	Pimiento de Gernika or Gernika-ko Piperra	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Պիմիենտո դէ Գերնիկա օր Գերնիկակո Պիպերա
ES	Pimiento Riojano	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Պիմիենտո Ռիոխանո
ES	Pimientos del Piquillo de Lodosa	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Պիմիենտոս դէլ Պիկիլո դէ Լոդոսա
ES	Plátano de Canarias	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Պլատանո դէ Կանարիաս
ES	Pollo y Capón del Prat	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Պոլո ի Կապոն դէլ Պրատ
ES	Polvorones de Estepa	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Պոլվորոնես դէ Էստեպա
ES	Poniente de Granada	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Պոնիենտե դէ Գրանադա
ES	Priego de Córdoba	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Պրիեգո դէ Կորդոբա
ES	Queso Camerano	ChNP	Sery	Կեսո Կամերանո
ES	Queso Casín	ChNP	Sery	Կեսո Կասին
ES	Queso de Flor de Guía / Queso de Media Flor de Guía / Queso de Guía	ChNP	Sery	Կեսո դէ Ֆլոր դէ Գիա/ Կեսո դէ Մեդիա Ֆլոր դէ Գիա/ Կեսո դէ Գիա

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
ES	Queso de La Serena	ChNP	Sery	Կեսո դե Լա Սերենա
ES	Queso de l'Alt Urgell y la Cerdanya	ChNP	Sery	Կեսո դե Լ'Ալտ Ուրժել Ի Լա Սերդանյա
ES	Queso de Murcia	ChNP	Sery	Կեսո դե Մուրսիա
ES	Queso de Murcia al vino	ChNP	Sery	Կեսո դե Մուրսիա ալ Վին
ES	Queso de Valdeón	ChOG	Sery	Կեսո դե Վալդեոն
ES	Queso Ibores	ChNP	Sery	Կեսո Իբորես
ES	Queso Los Beyos	ChOG	Sery	Կեսո Լոս Բեյոս
ES	Queso Majorero	ChNP	Sery	Կեսո Մախորերո
ES	Queso Manchego	ChNP	Sery	Կեսո Մանչեգո
ES	Queso Nata de Cantabria	ChNP	Sery	Կեսո նատա դե Կանտաբրիա
ES	Queso Palmero; Queso de la Palma	ChNP	Sery	Կեսո Պալմերո, Կեսո դե Լա Պալմա
ES	Queso Tetilla	ChNP	Sery	Կեսո Տետիլյա
ES	Queso Zamorano	ChNP	Sery	Կեսո Սամորանո
ES	Quesucos de Liébana	ChNP	Sery	Կեսուկոս դե Լիեբանա
ES	Roncal	ChNP	Sery	Ռոնկալ
ES	Salchichón de Vic; Llonganissa de Vic	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Սալչիչոն դե Վիկ, Լյոնգանիսա դե Վիկ
ES	San Simón da Costa	ChNP	Sery	Սան սիմոն դա Կոստա
ES	Sidra de Asturias; Sidra d'Asturies	ChNP	Inne produkty wymienione w załączniku I do Traktatu (przyprawy itp.)	Սիդրա դե Աստուրիաս, Սիդրա դ'Աստուրիես
ES	Sierra de Cádiz	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Սիեռա դե Կադիս
ES	Sierra de Cazorla	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Սիեռա դե Կասոռլա

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
ES	Sierra de Segura	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Սիեռա դե Սեգուրա
ES	Sierra Mágina	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Սիեռա Մախինա
ES	Siurana	ChNP	Oleje i tłuszcze (masło, margaryna, oleje itp.)	Սիուրանա
ES	Sobao Pasiego	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Սոբաո Պասյեգո
ES	Sobrasada de Mallorca	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Սոբրասադա դե Մալորկա
ES	Tarta de Santiago	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Տարտա դե Սանտիագո
ES	Ternasco de Aragón	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Տեռնասկո դե Արագոն
ES	Tenera Asturiana	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Տեռներա Աստուրիանա
ES	Tenera de Aliste	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Տեռներա դե Ալիստե
ES	Tenera de Extremadura	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Տեռներա դե Էքստրեմադուրա
ES	Tenera de Navarra; Nafarroako Aratxea	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Տեռներա դե Նավարա, Նաֆարոակո Արաթեա
ES	Tenera Gallega	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Տեռներա Գալյեգա
ES	Tomate La Cañada	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Տոմատե դե Կանյադա
ES	Torta del Casar	ChNP	Sery	Տորտա դել Կասար
ES	Turrón de Agramunt; Torró d'Agramunt	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Տուրոն դե Ագրամունտ, Տորո դ Ագրամունտ
ES	Turrón de Alicante	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Տուրոն դի Ալիկանտե
ES	Uva de mesa embolsada „Vinalopó”	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ուվա դե մեսա Էմբոլսադա „Վինալոպո”
ES	Vinagre de Jerez	ChNP	Inne produkty wymienione w załączniku I do Traktatu (przyprawy itp.)	Վինագրե դե Խերես

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
ES	Vinagre de Montilla-Moriles	ChNP	Inne produkty wymienione w załączniku I do Traktatu (przyprawy itp.)	Վինազրե դե Մոնտիլյա-Մորիլես
ES	Vinagre del Condado de Huelva	ChNP	Inne produkty wymienione w załączniku I do Traktatu (przyprawy itp.)	Վինազրե դել Կոնդադո դե Ուելվա
SE	Bruna bönor från Öland	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Բրունա բոնոր ֆրոն Էլանդ
SE	Kalix Löjrom	ChNP	Świeże ryby, małże i skorupiaki oraz produkty wytwarzane z nich	Քոլիքս Լյոյրոմ
SE	Skånsk spettekaka	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Սկոնսկ սպետտքաքա
SE	Svecia	ChOG	Sery	Սվեցիա
SE	Upplandskubb	ChNP	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Ուփփլանդսքուբ
GB	Anglesey Sea Salt / Halen Môn	ChNP	Inne produkty wymienione w załączniku I do Traktatu (przyprawy itp.)	Էնգրլսի Սի Մոլթ/Հեյլըն Մոն
GB	Arbroath Smokies	ChOG	Świeże ryby, małże i skorupiaki oraz produkty wytwarzane z nich	Արբրոթ Սմոկիզ
GB	Armagh Bramley Apples	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Արմա Բրեմլի Էփլզ
GB	Beacon Fell traditional Lancashire cheese	ChNP	Sery	Բիքոն Ֆել թրադիշնլ Լենքըշը չիզ
GB	Bonchester cheese	ChNP	Sery	Բոնչեստըր չիզ
GB	Buxton blue	ChNP	Sery	Բաքստըն բլու
GB	Cornish Clotted Cream	ChNP	Inne produkty pochodzenia zwierzęcego (jaja, miód, różne przetwory mleczne z wyjątkiem masła itp.)	Քորնիշ Կլոթեդ Գրիմ
GB	Cornish Pasty	ChOG	Chleb, ciasto, ciastka, wyroby cukiernicze, herbatniki i inne wyroby piekarskie	Քորնիշ Փեյսթի
GB	Cornish Sardines	ChOG	Świeże ryby, małże i skorupiaki oraz produkty wytwarzane z nich	Քորնիշ Սարդինս

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
GB	Dorset Blue Cheese	ChOG	Sery	Դորսեթ Բլու Չիիզ
GB	Dovedale cheese	ChNP	Sery	Դավդեյլ շիիզ
GB	East Kent Goldings	ChNP	Inne produkty wymienione w załączniku I do Traktatu (przyprawy itp.)	Իսթ Քենթ Գոլդինգզ
GB	Exmoor Blue Cheese	ChOG	Sery	Էքսմուր Բլու Չիիզ
GB	Fal Oyster	ChNP	Świeże ryby, małże i skorupiaki oraz produkty wytwarzane z nich	Ֆալ Օյսթեր
GB	Fenland Celery	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ֆենլենդ Սելըրի
GB	Gloucestershire cider/perry	ChOG	Inne produkty wymienione w załączniku I do Traktatu (przyprawy itp.)	Գլաստերշիր սայդը/փերի
GB	Herefordshire cider/perry	ChOG	Inne produkty wymienione w załączniku I do Traktatu (przyprawy itp.)	Հերեֆորդշայր սայդեր/փերի
GB	Isle of Man Manx Loaghtan Lamb	ChNP	Mięso świeże (i podroby)	Այլ օֆ Մեն Մենս Լոաթան Լեմ
GB	Isle of Man Queenies	ChNP	Świeże ryby, małże i skorupiaki oraz produkty wytwarzane z nich	Այլ օֆ Մեն Քուինիզ
GB	Jersey Royal potatoes	ChNP	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Ջերզի Բոյլ փրթեյթոզ
GB	Kentish ale and Kentish strong ale	ChOG	Piwo	Քենիշ էյլ ընդ Քենիշ սթրոնգ էյլ
GB	Lakeland Herdwick	ChNP	Mięso świeże (i podroby)	Լեյքլենդ Հրդուիք
GB	Lough Neagh Eel	ChOG	Świeże ryby, małże i skorupiaki oraz produkty wytwarzane z nich	Լոխ Նեյ Իլ
GB	Melton Mowbray Pork Pie	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Մելթոն Մոուբրեյ Փորք Փայ
GB	Native Shetland Wool	ChNP	Wetna	Նեյթիվ Շեթլենդ Վուլ
GB	New Season Comber Potatoes / Comber Earlies	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Նյու Սիզն Բոմբր Փրթեյթոզ/ Բոմբր Ըրլիզ
GB	Newmarket Sausage	ChOG	Produkty wytworzone na bazie mięsa (podgotowanego, solonego, wędzonego itd.)	Նյումարքիթ Սոուսիջ

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
GB	Orkney beef	ChNP	Mięso świeże (i podroby)	Օրքնի բիֆ
GB	Orkney lamb	ChNP	Mięso świeże (i podroby)	Օրքնի Լեմ
GB	Orkney Scottish Island Cheddar	ChOG	Sery	Օրքնի Մքոթիշ Այլնդ Չեդար
GB	Pembrokeshire Earlies / Pembrokeshire Early Potatoes	ChOG	Owoce, warzywa i zboża, świeże lub przetworzone	Փեմբրոքշիր Ըրլիզ/ Փեմբրոքշիր Ըրլի Փթեյթոզ
GB	Rutland Bitter	ChOG	Piwo	Րաթլենդ Բիթեր
GB	Scotch Beef	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Սքոթշ Բիֆ
GB	Scotch Lamb	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Սքոթշ Լեմ
GB	Scottish Farmed Salmon	ChOG	Տաքսիս ձկնաբուծական և ծովաբնական ձկնաբուծական արտադրանքներ	Սքոթիշ Ֆարմդ Սեմոն
GB	Scottish Wild Salmon	ChOG	Տաքսիս ձկնաբուծական և ծովաբնական ձկնաբուծական արտադրանքներ	Սքոթիշ Ուայլդ Սեմոն
GB	Shetland Lamb	ChNP	Mięso świeże (i podroby)	Շեթլենդ Լեմ
GB	Single Gloucester	ChNP	Sery	Սինգլ Գլուսթեր
GB	Staffordshire Cheese	ChNP	Sery	Ստեֆորդշիր Չիզ
GB	Stornoway Black Pudding	ChOG	Ստորնուեյի բլեք ֆուդինգ (մսի արտադրանքներ (սոսիս, լոնջոն, սոլոնո-սոսիս, կարմիր և այլն))	Ստորնուեյի Բլեք Փուդինգ
GB	Swaledale cheese	ChNP	Sery	Սուեյլդեյլ չիզ
GB	Swaledale ewes' cheese	ChNP	Sery	Սուեյլդեյլ էյուզ չիզ
GB	Teviotdale Cheese	ChOG	Sery	Թեյվիոթդեյլ Չիզ
GB	Traditional Ayrshire Dunlop	ChOG	Sery	Թրեդիշնոնլ Էյրշայր Դանլոփ
GB	Traditional Cumberland Sausage	ChOG	Սոսիսներ (սոսիս, լոնջոն, սոլոնո-սոսիս, կարմիր և այլն)	Թրեդիշնոնլ Քամբրլենդ Սոսիջ
GB	Traditional Grimsby Smoked Fish	ChOG	Տաքսիս ձկնաբուծական և ծովաբնական ձկնաբուծական արտադրանքներ	Թրեդիշնոնլ Գրիմսբի Սմոկդ Ֆիշ
GB	Welsh Beef	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Ուելշ Բիֆ

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Typ (ChNP/ChOG)	Rodzaj produktu	Transkrypcja nazwy na alfabet ormiański
GB	Welsh lamb	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Ուելշ լեմ
GB	West Country Beef	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Ուեսթ Քանթրի Բիիֆ
GB	West Country farmhouse Cheddar cheese	ChNP	Sery	Ուեսթ Քանթրի ֆարմհաուզ Չեդար չիզ
GB	West Country Lamb	ChOG	Mięso świeże (i podroby)	Ուեսթ Քանթրի Լեմ
GB	White Stilton cheese; Blue Stilton cheese	ChNP	Sery	Ուայթ Ստիլտոն չիզ, Բլու Ստիլտոն չիզ
GB	Whitstable oysters	ChOG	Տաքսիդոպոդներ, թափառներ և այլ արտադրանքներ ծովափայտներից	Ուիտսթեբլ օյստերս
GB	Worcestershire cider/perry	ChOG	Այլ արտադրանքներ, որոնք նշվում են Զեմաբանում I մասին (խմիչքներ և այլն)	Ուոսթերշիր սայդր/պերի
GB	Yorkshire Forced Rhubarb	ChNP	Օրայր, բանջարեղեն և հատիկաբույսեր, քիմիկատներ կամ մշակված	Յորքշիր Ֆորսդ Բուբարբ
GB	Yorkshire Wensleydale	ChOG	Sery	Յորքշիր Ուենսլեյդլ

3. Wykaz napojów spirytusowych

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Transkrypcja na alfabet ormiański
AT	Inländerrum	Ինլենդերում
AT	Jägertee/Jagertee/Jagatee	Յեգերտե/Յագերտե/Յագատե
AT	Mariazeller Magenlikör	Մարիազելեր Մագենլիկոր
AT	Steinfelder Magenbitter	Շտայնֆելդեր Մագենբիտեր
AT	Wachauer Marillenbrand	Վախաուեր Մարիլենբրանդ
AT	Wachauer Marillenlikör	Վախաուեր Մարիլենլիկոր
AT	Wachauer Weinbrand	Վախաուեր Վայնբրանդ
BE (Balegem)	Balegemse jenever	Բալեգեմսե Յենեվեր
BE (Hasselt, Zonhoven, Diepenbeek)	Hasseltse jenever / Hasselt	Հասելտսե Յենեվեր/Հասելտ
BE (Oost-Vlaanderen)	O' de Flander-Oost-Vlaamse Graanjenever	Օ' դե ֆլանդեր-Օստ-Վլամսե Գրանյենեվեր
BE (Région wallonne)	Peket-Pekêt/Pèket-Pèkèt de Wallonie	Պեկետ-Պեկետ/Պեկե-Պեկե դե Վալոնի

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Transkrypcja na alfabet ormiański
BG	Бургаска Мускатова ракия / Мускатова ракия от Бургас / Bourgaska Muscatova rakya / Muscatova rakya from Bourgas	Բուրգասկա Մուսկատովա ռակիյա/ Մուսկատովա ռակիյա օտ Բուրգաս
BG	Карловска гроздова ракия / Гроздова Ракия от Карлово / Karlovska grozdova rakya / Grozdova Rakya from Karlovo	Կարովսկա գրոզդովա ռակիյա/ Գրոզդովա Ռակիյա օտ Կարովո
BG	Ловешка сливова ракия / Сливова ракия от Ловеч / Loveshka slivova rakya / Slivova rakya from Lovech	Լովեշկա սլիվովա ռակիյա/ Սլիվովա ռակիյա օտ Լովեչ
BG	Поморийска гроздова ракия / Гроздова ракия от Поморие / Pomoriyska grozdova rakya / Grozdova rakya from Pomorie	Պոմորիյսկա գրոզդովա ռակիյա/ Գրոզդովա ռակիյա օտ Պոմորիյե
BG	Сливенска перла (Сливенска гроздова ракия / Гроздова ракия от Сливен) / Slivenska perla (Slivenska grozdova rakya / Grozdova rakya from Sliven)	Սլիվենսկա պերլա (Սլիվենսկա գրոզդովա ռակիյա / Գրոզդովա ռակիյա օտ Սլիվեն)
BG	Стралджанска Мускатова ракия / Мускатова ракия от Стралджа / Straldjanska Muscatova rakya / Muscatova rakya from Straldja	Ստրալձանսկա Մուսկատովա ռակիյա/ Մուսկատովա ռակիյա օտ Ստրալձա
BG	Сунгурларска гроздова ракия / Гроздова ракия от Сунгурларе / Sungurlarska grozdova rakya / Grozdova rakya from Sungurlare	Սոնգուրլասկա գրոզդովա ռակիյա/ Գրոզդովա ռակիյա օտ Սոնգուրլառե
BG	Сухиндолска гроздова ракия / Гроздова ракия от Сухиндол / Suhindolska grozdova rakya / Grozdova rakya from Suhindol	Սուխինդոլսկա գրոզդովա ռակիյա/ Գրոզդովա ռակիյա օտ Սուխինդոլ
BG	Троянска сливова ракия / Сливова ракия от Троян / Troyanska slivova rakya / Slivova rakya from Troyan	Տրոյանսկա սլիվովա ռակիյա/ Սլիվովա ռակիյա օտ Տրոյան
HR	Hrvatska loza	Հրվատսկա լոզա
HR	Hrvatska stara šljivovica	Հրվատսկա ստարա շլիվովիցա
HR	Hrvatska travarica	Հրվատսկա տրավարիցա
HR	Hrvatski pelinkovac	Հրվատսկի պելինկովաց
HR	Slavonska šljivovica	Սլավոնսկա շլիվովիցա
HR	Zadarski maraschino	Ջադարսկի մարասկինո
CY	Ζιβανία/Τζιβανία/Ζιβάνα/Zivania	Զիվանիյա / Զիվանիյա / Զիվանա / Զիվանիյա

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Transkrypcja na alfabet ormiański
CZ	Karlovarská Hořká	Կարլովառուկա Հորժկա
EE	Estonian vodka	Էստոնիան վոդկա
FI	Suomalainen Marjalikööri / Suomalainen Hedelmälikööri / Finsk Bärlikör / Finsk Fruktlikör / Finnish berry liqueur / Finnish fruit liqueur	Սուոմալայնեն Մարյալիկյորի / Սուոմալայնեն Հեդելմալիկյորի / Ֆինսկ Բերլիկյոր / Ֆինսկ Ֆրուկտլիկյոր / Ֆինիշ Բերի լիկյոր / Ֆինիշ ֆրուտ լիկյոր
FI	Suomalainen Vodka / Finsk Vodka / Vodka of Finland	Սուոմալայնեն Վոդկա / Ֆինսկ Վոդկա / Վոդկա օֆ Ֆինլանդ
FR	Armagnac	Արմանյակ
FR	Calvados	Կալվադոս
FR	Calvados Domfrontais	Կալվադոս Դոմֆրոնտե
FR	Calvados Pays d'Auge	Կալվադոս Պեյ դ'Օժ
FR	Cassis de Bourgogne	Կասիս դը Բուրգոնյ
FR	Cassis de Dijon	Կասիս դը Դիժոն
FR	Cassis de Saintonge	Կասիս դը Սենտոնժ
FR	Cognac	Կոնյակ
FR	Eau-de-vie de cidre de Bretagne	Օ-դը-վի դը սիդրը դը Բրետանյ
FR	Eau-de-vie de cidre de Normandie	Օ-դը-վի դը սիդրը դը Նորմանդի
FR	Eau-de-vie de cidre du Maine	Օ-դը-վի դը սիդրը դյու Մեն
FR	Eau-de-vie de Cognac	Օ-դը-վի դը Կոնյակ
FR	Eau-de-vie de Faugères/Faugères	Օ-դը-վի դը Ֆոժեր/Ֆոժեր
FR	Marc de Bourgogne / Eau-de-vie de marc de Bourgogne	Մար դը Բուրգոնյ/ Ըյո-դը-վի դը մար դը Բուրգոնյ
FR	Marc de Champagne / Eau-de-vie de marc de Champagne	Մար դը Շամպանյ/ Օ-դը-վի դը մար դը Շամպանյ
FR	Marc des Côtes-du-Rhône / Eau-de-vie de marc des Côtes du Rhône	Մար դե Կոտ-դյու-Ռոն/ Օ-դը-վի դը մար դե Կոտ դյու Ռոն
FR	Marc du Bugey / Eau-de-vie de marc originaire de Bugey	Մար դյու Բյուժե/ Օ-դը-վի դը մար օրիժիներ դը Բյուժե

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Transkrypcja na alfabet ormiański
FR	Marc de Provence / Eau-de-vie de marc originaire de Provence	Մար դը Պրովանս/ Օ-դը-վի դը մար օրիժիներ դը Պրովանս
FR	Marc de Savoie / Eau-de-vie de marc originaire de Savoie	Մար դը Սավուա/ Օ-դը-վի դը մար օրիժիներ դը Սավուա
FR	Marc du Languedoc / Eau-de-vie de marc originaire du Languedoc	Մար դյու Լանգուեդոկ/ Օ-դը-վի դը մար օրիժիներ դյու Լանգուեդոկ
FR	Eau-de-vie de poiré de Normandie	Օ-դը-վի դը պուարե դը Նորմանդի
FR	Eau-de-vie de vin de la Marne	Օ-դը-վի դը վեն դը լա Մարն
FR	Eau-de-vie de vin des Côtes-du-Rhône	Օ-դը-վի դը վեն դե Կոտ-դյու-Ռոն
FR	Eau-de-vie de vin originaire du Bugey	Օ-դը-վի դը վեն օրինիներ դյու Բյուժե
FR	Eau-de-vie de vin originaire du Languedoc	Օ-դը-վի դը վեն օրիժիներ դյու Լանգեդոկ
FR	Eau-de-vie des Charentes	Օ-դը-վի դե Շարանտ
FR	Fine Bordeaux	Ֆին Բորդո
FR	Fine de Bourgogne	Ֆին դը Բուրգոնյ
FR	Framboise d'Alsace	Ֆրամբուազ դ'Ալզաս
FR (departamenty Nord (59) i Pas-de-Calais (62))	Genièvre Flandres Artois	Ժենյեվր Ֆլանդրը Արտուա
FR	Kirsch d'Alsace	Կիրշ դ'Ալզաս
FR	Kirsch de Fougerolles	Կիրշ դը Ֆուժրոլ
FR	Marc d'Alsace Gewürztraminer	Մարկ դ'Ալզաս Գեյուրցտրամիներ
FR	Marc d'Auvergne	Մարկ դ'Օվերնյ
FR	Marc du Jura	Մարկ դյու Յուռա
FR	Mirabelle d'Alsace	Միրաբել դ'Ալզաս
FR	Mirabelle de Lorraine	Միրաբել դը Լորեն
FR	Pommeau de Bretagne	Պոմո դը Բրետանյ
FR	Pommeau de Normandie	Պոմո դե Նորմանդի
FR	Pommeau du Maine	Մոնո դյու Մեն

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Transkrypcja na alfabet ormiański
FR	Quetsch d'Alsace	Քետցր դ'Ալզաս
FR	Ratafia de Champagne	Ռատաֆիա դը Շամպայն
FR	Rhum de la Guadeloupe	Ռյում դը լա Գուադելուպ
FR	Rhum de la Guyane	Ռյում դը լա Գիյան
FR	Rhum de la Martinique	Ռյում դը լա Մարտինիկ
FR	Rhum de la Réunion	Ռյում դը լա Ռեունյոն
FR	Rhum de sucrerie de la Baie du Galion	Ռյում դը սուկրերի դը լա Բե դյու Գալյոն
FR	Rhum des Antilles françaises	Ռյում դեզ Անտիլ ֆրանսեզ
FR	Rhum des départements français d'outre-mer	Ռյում դե դեպարտման ֆրանսե դ'ուտրը մեր
FR	Whisky alsacien/Whisky d'Alsace	Վիսկի ալզասիան/ Վիսկի դ'Ալզաս
FR	Whisky breton/Whisky de Bretagne	Վիսկի բրետոն/ Վիսկի դը բրետանյ
DE	Bärwurz	Բերվուրց
DE	Bayerischer Gebirgsenzian	Բայերիշեր Գեբիրգզենցիան
DE	Bayerischer Kräuterlikör	Բայերիշեր Քրաութերլիքյոր
DE	Benediktbeurer Klosterlikör	Բենեդիկտբյուրեր Կլոսթերլիքյոր
DE	Berliner Kümmel	Բերլիներ Բյումմել
DE	Blutwurz	Բլուտվուրց
DE	Chiemseer Klosterlikör	Քիմզեր Կլոսթերլիքյոր
DE	Deutscher Weinbrand	Դոյչեր Վայնբրանդ
DE	Emsländer Korn/Kornbrand	Էմսլենդեր Քորն/Քորնբրանդ
DE	Ettaler Klosterlikör	Էթալեր Կլոսթերլիքյոր
DE	Fränkischer Obstler	Ֆրենքիշեր Օբսթլեր
DE	Fränkisches Kirschwasser	Ֆրենքիշես Քիրշվասսեր
DE	Fränkisches Zwetschgenwasser	Ֆրենքիշես Յվեշգենվասսեր

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Transkrypcja na alfabet ormiański
DE	Hamburger Kümmel	Համբուրգեր Բյունմել
DE	Haselünner Korn/Kornbrand	Հազելյուններ Քորն/Քորնբրանդ
DE	Hasetaler Korn/Kornbrand	Հազեթալեռ Քորն/Քորնբրանդ
DE	Hüttentee	Հյութենթե
DE	Königsberger Bärenfang	Քյոնիգսբերգեր Բերենֆանգ
DE	Münchener Kümmel	Մյունխեներ Բյունմել
DE	Münsterländer Korn/Kornbrand	Մյունշտերլենդեր Քորն/Քորնբրանդ
DE	Ostfriesischer Korngenever	Օսթֆրիզիշեր Քորնգենեվեր
DE	Ostpreußischer Bärenfang	Օսթփրոյզիշեր Բերենֆանգ
DE	Pfälzer Weinbrand	Փֆելցեր Վայնբրանդ
DE	Rheinberger Kräuter	Րայնբերգեր Քրոյթեր
DE	Schwarzwälder Himbeergeist	Շվարցվալդեր Հիմբերգայսթ
DE	Schwarzwälder Kirschwasser	Շվարցվալդեր Քիրշվասսեր
DE	Schwarzwälder Mirabellenwasser	Շվարցվալդեր Միրաբելլենվասսեր
DE	Schwarzwälder Williamsbirne	Շվարցվալդեր Վիլիամսբիրնե
DE	Schwarzwälder Zwetschgenwasser	Շվարցվալդեր Ցվեթշգենվասսեր
DE	Sendenhorster Korn/Kornbrand	Ջենդենհորստեր Քորն/Քորնբրանդ
DE	Steinhäger	Շթայնհեգեր
GR	Κίτρο Νάξου / Kitro of Naxos	Կիտրո Նաքսոս
GR	Κουμκουάτ Κέρκυρας / Koum Kouat of Corfu	Կումկուատ Կերկիրաս / Կում Կուատ օֆ Կորֆու
GR	Μαστίχα Χίου / Masticha of Chios	Մաստիխա Խիոս / Մասթիխա օֆ Խիոս
GR	Ούζο Θράκης / Ouzo of Thrace	Ուզո Թրակիս / Ուզո օֆ Թրեյս
GR	Ούζο Καλαμάτας / Ouzo of Kalamata	Ուզո Կալամատաս / Ուզո օֆ Կալամատաս
GR	Ούζο Μακεδονίας / Ouzo of Macedonia	Ուզո Մակեդոնիաս / Ուզո օֆ Մասեդոնիա

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Transkrypcja na alfabet ormiański
GR	Ούζο Μυτιλήνης / Ouzo of Mitilene	Ուզո Միտիլինիս / Ուզո օֆ Միտիլենե
GR	Ούζο Πλωμαρίου / Ouzo of Plomari	Ուզո Պլոմարիու / Ուզո օֆ Պլոմարի
GR	Τεντούρα/Tentoura	Տենտուրա
GR	Τσικουδιά Κρήτης / Tsikoudia of Crete	Յիկուդյա Կրիտիս / Յիկուդիա օֆ Կրետե
GR	Τσικουδιά/Tsikoudia	Յիկուդյա / Յիկուդիա
GR	Τσίπουρο Θεσσαλίας / Tsipouro of Thessaly	Յիպուրո Թեսալիաս / Յիպուրո օֆ Թեսալի
GR	Τσίπουρο Μακεδονίας / Tsipouro of Macedonia	Յիպուրո Մակեդոնիաս / Յիպուրո օֆ Մասեդոնիա
GR	Τσίπουρο Τυρνάβου / Tsipouro of Tyrnavos	Յիպուրո Տիրնավու / Յիպուրո օֆ Տիրնավոս
GR	Τσίπουρο/Tsipouro	Յիպուրո / Յիպուրո
HU	Békési Szilvapálinka	Բեկեշի Սիլվապալինկա
HU	Gönci Barackpálinka	Գյոնձի Բարաձկապալինկա
HU	Kecskeméti Barackpálinka	Կեչկեմետի Բարաձկապալինկա
HU	Szabolcsi Almapálinka	Սաբոլշի Ալմապալինկա
HU	Szatmári Szilvapálinka	Սատմարի Սիլվապալինկա
HU	Törkölypálinka	Տյորկոլյապալինկա
HU	Újfehértói meggypálinka	Ույֆեհերտոի մեձձապալինկա
IE	Irish Cream	Այրիշ Քրիմ
IE	Irish Poteen / Irish Poitín	Այրիշ Պոտին
IE	Irish Whiskey / Uisce Beatha Eireannach / Irish Whisky	Այրիշ Վիսկի / Իշկյը Բյաիր Էրյընյըլիս
IT	Aprikot trentino / Aprikot del Trentino	Ապրիկոտ տրենտինո/ Ապրիկոտ դել Տրենտինո
IT	Brandy italiano	Բրենդի իտալիանո
IT	Distillato di mele trentino / Distillato di mele del Trentino	Դիստիլատո դի մելե տրենտինո/ Դիստիլատո դի մելե դել Տրենտինո

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Transkrypcja na alfabet ormiański
IT	Genepi del Piemonte	Ջենեպի դել Պիեմոնտե
IT	Genepi della Valle d'Aosta	Գենեպի դելա Վալե դ'Աոստա
IT	Genziana trentina / Genziana del Trentino	Ջենցիանա տրենտինա/ Ջենցիանա դել Տրենտինո
IT	Grappa	Գռապա
IT	Grappa di Barolo	Գռապա դի Բարոլո
IT	Grappa di Marsala	Գռապա դի Մարսալա
IT	Grappa friulana / Grappa del Friuli	Գռապա ֆրիուլանա/ Գռապա դել Ֆրիուլի
IT	Grappa lombarda / Grappa di Lombardia	Գռապա լոմբարդա/ Գռապա դի Լոմբարդիա
IT	Grappa piemontese / Grappa del Piemonte	Գռապա պիեմոնտեզե/ Գռապա դել Պիեմոնտե
IT	Grappa siciliana / Grappa di Sicilia	Գռապա սիչիլիանա/ Գռապա դի Սիչիլիա
IT	Grappa trentina / Grappa del Trentino	Գռապա տրենտինա/ Գռապա դել Տրենտինո
IT	Grappa veneta / Grappa del Veneto	Գռապա վենետա/ Գռապա դել Վենետո
IT	Kirsch Friulano / Kirschwasser Friulano	Կիրշ Ֆրիուլանո/ Կիրշվասեր Ֆրիուլանո
IT	Kirsch Trentino / Kirschwasser Trentino	Կիրշ Տրենտինո/ Կիրշվասեր Տրենտինո
IT	Kirsch Veneto / Kirschwasser Veneto	Կիրշ Վենետո/ Կիրշվասեր Վենետո
IT	Liquore di limone della Costa d'Amalfi	Լիկուորե դի լիմոնե դելա Կոստա դ'Ամալֆի
IT	Liquore di limone di Sorrento	Լիկուորե դի լիմոնե դի Սորենտո
IT	Mirto di Sardegna	Միրտո դի Սարդենյա
IT	Nocino di Modena	Նոչինո դի Մոդենա
IT	Sliwovitz del Friuli-Venezia Giulia	Սլիվովից դել Ֆրիուլի-Վենեցիա Ջուլիա
IT	Sliwovitz del Veneto	Սլիվովից դել Վենետո

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Transkrypcja na alfabet ormiański
IT	Sliwovitz trentino / Sliwovitz del Trentino	Սլիվովից տրենտինո/ Սլիվովից դել Տրենտինո
IT	Südtiroler Enzian / Genziana dell'Alto Adige	Սուդտիրոլեր Էնցիան/ Ջենցիանա դել Ալտո Ադիջե
IT	Südtiroler Golden Delicious / Golden Delicious dell'Alto Adige	Սուդտիրոլեր Գոլդեն Դելիշիուս/ Գոլդեն Դելիշիուս դել Ալտո Ադիջե
IT	Südtiroler Grappa / Grappa dell'Alto Adige	Սուդտիրոլեր Գռապա/ Գռապա դել Ալտո Ադիջե
IT	Südtiroler Gravensteiner / Gravensteiner dell'Alto Adige	Սուդտիրոլեր Գռավենշտայներ/ Գռավենշտայներ դել Ալտո Ադիջե
IT	Südtiroler Kirsch / Kirsch dell'Alto Adige	Սուդտիրոլեր Կիրշ/ Կիրշ դել Ալտո Ադիջե
IT	Südtiroler Marille / Marille dell'Alto Adige	Սուդտիրոլեր Մարիլլե/ Մարիլլե դել Ալտո Ադիջե
IT	Südtiroler Obstler / Obstler dell'Alto Adige	Սուդտիրոլեր Օբստլեր/ Օբստլեր դել Ալտո Ադիջե
IT	Südtiroler Williams / Williams dell'Alto Adige	Սուդտիրոլեր Ուիլիամս/ Ուիլիամս դել Ալտո Ադիջե
IT	Südtiroler Zwetschgeler / Zwetschgeler dell'Alto Adige	Սուդտիրոլեր Ջվեցշգելեր/ Ջվեցշլեգեր դել ալտո Ադիջե
IT	Williams friulano / Williams del Friuli	Վիլիամս ֆրիուլանո/ Վիլիամս դել Ֆրիուլի
IT	Williams trentino / Williams del Trentino	Վիլիամս տրենտինո/ Վիլիամս դել Տրենտինո
LT	Originali lietuviška degtinė / Original Lithuanian vodka	Օրիգինալի լյետուվիշկա դեգտինե / Օրիգինալ Լիթուանյան վոդկա
LT	Samanė	Սամանե
LT	Trauktinė	Տռաուկտինե
LT	Trauktinė Dainava	Տռաուկտինե Դաինավա
LT	Trauktinė Palanga	Տռաուկտինե Պալանգա
LT	Trejos devynerios	Տրեժու դեվիներյոս

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Transkrypcja na alfabet ormiański
LT	Vilniaus Džinas / Vilnius Gin	Վիլնյաուս Ջինաս / Վիլնիուս Ջին
FR, IT	Génépi des Alpes / Genepi degli Alpi	Ջենեպի դեզ Ալպ / Ջենեպի դելի Ալպի
BE, NL, FR (departamenty Nord (59) i Pas-de-Calais (62)), DE (niemieckie kraje związkowe Nadrenia Północna-Westfalia i Dolna Saksonia)	Genièvre aux fruits / Vruchtenjenever / Jenever met vruchten / Fruchtgenever	Ժենիվրը օ ֆրուի / Վրուխտենթենեվեր / Ժենեվեր մետ ֆրուխտեն / Ֆրուխտգենեվեր
BE, NL, FR (departamenty Nord (59) i Pas-de-Calais (62))	Genièvre de grains / Graanjenever / Graan-genever	Ջենիվրը դը գրեն / Ջենիվրը դ գրեն / Գրանթենեվեր / Գրանջենեվեր
BE, NL, FR (departamenty Nord (59) i Pas-de-Calais (62)), DE (niemieckie kraje związkowe Nadrenia Północna-Westfalia i Dolna Saksonia)	Genièvre/Jenever/Genever	Ժենիվրը / Ժենեվեր / Ժենեվեր
BE, NL	Jonge jenever / jonge genever	Յոնգե յենեվեր / Յոնգե Ժենեվեր
DE, AT, BE (społeczność niemieckojęzyczna)-	Korn/Kornbrand	Կորն / Կորնբրանդ
BE, NL	Oude jenever / oude genever	Աուդե յենեվեր / Աուդե խենեվեր
CY, GR	Ouzo/Oύζο	Ուզո
HU, AT (w przypadku okowit z moreli wytwarzanych wyłącznie w krajach związkowych: Niederösterreich, Burgenland, Steiermark, Wien)	Pálinka	Պալինկա
PL	Herbal vodka from the North Podlasie Lowland aromatised with an extract of bison grass / Wódka ziołowa z Niziny Północnopodlaskiej aromatyzowana ekstraktem z trawy żubrowej	Հերբալ վոդկա ֆրոմ դը Նորդ Պոդլասիե լոուլանդ արոմատայզդ ուիթ ըն էքստրակտ օֆ բիզոն գրասս / Վոդկա գյոլովա գ Նիզինի Պոլնոճնոպոդլասկեյ արոմատիզովանա էկստրակտ գ տրավի ժուբրովեյ
PL	Polish Cherry	Պոլիշ Չերի
PL	Polska Wódka / Polish Vodka	Պոլսկա Վոդկա / Պոլիշ Վոդկա
PT	Aguardente Bagaceira Alentejo	Ագուարդենտե Բագասեյիա Ալենտեժո
PT	Aguardente Bagaceira Bairrada	Ագուարդենտե Բագասեյիա Բայռադա
PT	Aguardente Bagaceira da Região dos Vinhos Verdes	Ագուարդենտե Բագասեյիա դա Ռեժաո դոս Վինյոս Վերդես

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Transkrypcja na alfabet ormiański
PT	Aguardente de Vinho da Região dos Vinhos Verdes	Ագուարդենտե դե Վինյո դա Ռեժաո դոս Վինոս Վերդես
PT	Aguardente de Vinho Alentejo	Ագուարդենտե դե Վինյո Ալենտեժո
PT	Aguardente de Vinho Douro	Ագուարդենտե դե Վինյո Դուրո
PT	Aguardente de Vinho Lourinhã	Ագուարդենտե դե Վինյո Լուրինյա
PT	Aguardente de Vinho Ribatejo	Ագուարդենտե դե Վինյո Ռիբատեժո
PT	Medronho do Algarve	Մեդրոնյո դո Ալգրավե
PT	Poncha da Madeira	Պոնչա դա Մադեյրա
PT	Rum da Madeira	Ռում դա Մադեյրա
RO	Horincă de Cămârzana	Հորինկա դե Կամարզանա
RO	Pălincă	Պալինկա
RO	Țuică de Argeș	Շուիկա դե Արջեշ
RO	Țuică Zetea de Medieșu Aurit	Շուիկա Չետեա դե Մեդիեշու Աուրիտ
RO	Vinars Murfatlar	Վինարս Մուրֆատլար
RO	Vinars Segarcea	Վինարս Սեգարչեա
RO	Vinars Târnave	Վինարս Տիրնավե
RO	Vinars Vaslui	Վինարս Վասլուի
RO	Vinars Vrancea	Վինարս Վրանչեա
SK	Spišská borovička	Սպիշսկա բորովիչկա
SI	Brinjevec	Բրինյեվեց
SI	Dolenjski sadjevec	Դոլենյսկի սադյեվեց
SI	Domači rum	Դոմաչի ռում
SI	Janeževc	Իանեժեվեց
SI	Orehovec	Օրեհովեց
SI	Pelinkovec	Պելինկովեց
SI	Slovenska travarica	Սլովենսկա տրավարիցա

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Transkrypcja na alfabet ormiański
ES	Aguardiente de hierbas de Galicia	Ագուարդիենտե դե իերբաս դե Գալիկա
ES	Aguardiente de sidra de Asturias	Ագուարդիենտե դե սիդրա դե Աստուրիաս
ES	Anís Paloma Monforte del Cid	Անիս Պալոմա Մոնֆորտե դել Սիդ
ES	Aperitivo Café de Alcoy	Ապերիտիվո Կաֆե դե Ալկոյ
ES	Brandy de Jerez	Բրենդի դե Խերես
ES	Brandy del Penedés	Բրենդի դել Բենեդես
ES	Cantueso Alicante	Կանտուեսո Ալիկանտինո
ES	Chinchón	Չինչոն
ES	Gin de Mahón	Ջին դե Մահոն
ES	Herbero de la Sierra de Mariola	Էրբերո դե լա Սիերա դե Մարիոլա
ES	Hierbas de Mallorca	Իերբաս դե Մայորկա
ES	Hierbas Ibicencas	Իերբաս Իբիսենկաս
ES	Licor café de Galicia	Լիկոր կաֆե դե Գալիսիա
ES	Licor de hierbas de Galicia	Լիկոր դե իերբաս դե Գալիսիա
ES	Orujo de Galicia	Օրուխո դե Գալիսիա
ES	Pacharán navarro	Պաչարան նավարո
ES	Palo de Mallorca	Պալո դե Մայորկա
ES	Ratafia catalana	Ռատիֆիա կատալանյա
ES	Ronmiel de Canarias	Ռոնմյել դե Կանարիաս
SE	Svensk Aquavit / Svensk Akvavit / Swedish Aquavit	Սվենսկ Ակուավիտ/Սվենսկ Ակվավիտ/ Սուիդիշ Ակվավիտ
SE	Svensk Punsch / Swedish Punch	Սվենսկ Պունչ/ Սուիդիշ Փանչ
SE	Svensk Vodka / Swedish Vodka	Սվենսկ Վոդկա/ Սուիդիշ Վոդկա
GB	Scotch Whisky	Սկոչ Վիսկի
GB	Somerset Cider Brandy	Սոմերսեթ Սայդեր Բրենդի

4. Wykaz win

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
AT	Bergland		Բերգլանդ	ChOG
AT	Burgenland		Բուրգենլանդ	ChNP
AT	Carnuntum		Կարնունում	ChNP
AT	Eisenberg		Այզենբերգ	ChNP
AT	Kamptal		Կամպթալ	ChNP
AT	Kärnten		Կարնտեն	ChNP
AT	Kremstal		Կրեմստալ	ChNP
AT	Leithaberg		Լայտհաբերգ	ChNP
AT	Mittelburgenland		Միտելբուրգենլանդ	ChNP
AT	Neusiedlersee		Նոյսիդլերզե	ChNP
AT	Neusiedlersee-Hügelland		Նոյսիդլերզե-Հյուգելանդ	ChNP
AT	Niederösterreich		Նիդերոյստեռայխ	ChNP
AT	Oberösterreich		Օբերոյստեռայխ	ChNP
AT	Salzburg		Ջալցբուրգ	ChNP
AT	Steiermark		Ստայերմարկ	ChNP
AT	Steirerland		Շտայերլանդ	ChOG
AT	Südburgenland		Սուդբուրգենլանդ	ChNP
AT	Süd-Oststeiermark		Սուդ-Օսթսթայերմարկ	ChNP
AT	Südsteiermark		Սուդսթայերմարկ	ChNP
AT	Thermenregion		Թերմենրեգիոն	ChNP
AT	Tirol		Տիրոլ	ChNP
AT	Traisental		Թրայզենթալ	ChNP
AT	Vorarlberg		Վորարլբերգ	ChNP

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
AT	Wachau		Վախաու	ChNP
AT	Wagram		Վագրամ	ChNP
AT	Weinland		Վայնլանդ	ChOG
AT	Weinviertel		Վայնֆիորթել	ChNP
AT	Weststeiermark		Վեսթսթայերմարկ	ChNP
AT	Wien		Վին	ChNP
BE	Côtes de Sambre et Meuse		Կոտ դե Սամբր և Մյոզ	ChNP
BE	Crémant de Wallonie		Կրեման դե Վալոնի	ChNP
BE	Hagelandse wijn		Հագելանդսե վեյն	ChNP
BE	Haspengouwse wijn		Հասպենգաուսե վեյն	ChNP
BE	Heuvellandse wijn		Հյովելանդսե վեյն	ChNP
BE	Vin de pays des jardins de Wallonie		Վեն դը պեյ դե ժարդեն դը Վալոնի	ChOG
BE	Vin mousseux de qualité de Wallonie		Վեն մուսյո դը կալիտե դե Վալոնի	ChNP
BE	Vlaamse landwijn		Վլամսե լանդվեյն	ChOG
BE	Vlaamse mousserende kwaliteitswijn		Վլամսե մուսեռենդե կվալիտեյտսվեյն	ChNP
BG	Сакар	Sakar	Սակար	ChNP
BG	Асеновград	Asenovgrad	Ասենովգրադ	ChNP
BG	Болярово	Bolyarovo	Բոլյարովո	ChNP
BG	Брестник	Brestnik	Բրեստնիկ	ChNP
BG	Варна	Varna	Վարնա	ChNP
BG	Велики Преслав	Veliki Preslav	Վելիկի Պրեսլավ	ChNP
BG	Видин	Vidin	Վիդին	ChNP
BG	Враца	Vratsa	Վրացա	ChNP

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
BG	Върбица	Varbitsa	Վարբիցա	ChNP
BG	Долината на Струма	Struma valley	Դոլինատա նա Ստրումա	ChNP
BG	Драгоєво	Dragoevo	Դրագոեվո	ChNP
BG	Дунавска равнина	Danube Plain	Դունավսկա ռավնինա	ChOG
BG	Евксиноград	Evksinograd	Էվկսինոգրադ	ChNP
BG	Ивайловград	Ivaylovgrad	Իվայլովգրադ	ChNP
BG	Карлово	Karlovo	Կարլովո	ChNP
BG	Карнобат	Karnobat	Կարնոբադ	ChNP
BG	Ловеч	Lovech	Լովեչ	ChNP
BG	Лозица	Lozitsa	Լոզիցա	ChNP
BG	Лом	Lom	Լոմ	ChNP
BG	Любимец	Lyubimets	Լյուբիմեց	ChNP
BG	Лясковец	Lyaskovets	Լյասկովեց	ChNP
BG	Мелник	Melnik	Մելնիկ	ChNP
BG	Монтана	Montana	Մոնտանա	ChNP
BG	Нова Загора	Nova Zagora	Նովա Զագորա	ChNP
BG	Нови Пазар	Novi Pazar	Նովի Պազար	ChNP
BG	Ново село	Novo Selo	Նովո սելո	ChNP
BG	Оряховица	Oryahovitsa	Օրյախովիցա	ChNP
BG	Павликени	Pavlikeni	Պավլիկենի	ChNP
BG	Пазарджик	Pazardjik	Պազարջիկ	ChNP
BG	Перушица	Perushtitsa	Պերուշտիցա	ChNP
BG	Плевен	Pleven	Պլեվեն	ChNP
BG	Пловдив	Plovdiv	Պլովդիվ	ChNP

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
BG	Поморие	Pomorie	Պոմորիե	ChNP
BG	Русе	Ruse	Ռուսե	ChNP
BG	Сандански	Sandanski	Սանդանսկի	ChNP
BG	Свишов	Svishtov	Սվիշտով	ChNP
BG	Септември	Septemvri	Սեպտեմվրի	ChNP
BG	Славянци	Slavyantsi	Սլավյանցի	ChNP
BG	Сливен	Sliven	Սլիվեն	ChNP
BG	Стамболово	Stambolovo	Ստամբոլովո	ChNP
BG	Стара Загора	Stara Zagora	Ստարա զագորա	ChNP
BG	Сунгурларе	Sungurlare	Սունգուրլառե	ChNP
BG	Сухиндол	Suhindol	Սուխինդոլ	ChNP
BG	Тракийска низина	Thracian Lowlands	Տրակիյսկա նիզինա	ChOG
BG	Търговище	Targovishte	Տըրգովիշե	ChNP
BG	Хан Крум	Khan Krum	Խան Կրում	ChNP
BG	Хасково	Haskovo	Խասկովո	ChNP
BG	Хисаря	Hisarya	Խիսարյա	ChNP
BG	Хърсово	Harsovo	Խըրսովո	ChNP
BG	Черноморски район	Northern Black Sea	Չեռնոմորսկի ռայոն	ChNP
BG	Шивачево	Shivachevo	Շիվաչեվո	ChNP
BG	Шумен	Shumen	Շումեն	ChNP
BG	Южно Черноморие	Southern Black Sea Coast	Յուժնո Չեռնոմորիե	ChNP
BG	Ямбол	Yambol	Յամբոլ	ChNP
HR	Dalmatinska zagora		Դալմատինսկա զագորա	ChNP
HR	Dingač		Դինգաչ	ChNP

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
HR	Hrvatska Istra		Հովատսկա Իստռա	ChNP
HR	Hrvatsko Podunavlje		Հովատսկո Պոդունավլյե	ChNP
HR	Hrvatsko primorje		Հովատսկո պրիմորիյե	ChNP
HR	Istočna kontinentalna Hrvatska		Իտոննա կոնտինենտալնա Հովատսկա	ChNP
HR	Moslavina		Մոսլավինա	ChNP
HR	Plešivica		Պլեշիվիցա	ChNP
HR	Pokuplje		Պոկուպլյե	ChNP
HR	Prigorje-Bilogora		Պրիգորյե-Բիլգորոս	ChNP
HR	Primorska Hrvatska		Պրիմոռսկա Հովատսկա	ChNP
HR	Sjeverna Dalmacija		Սյենոնա Դալմացիյա	ChNP
HR	Slavonija		Սլավոնիյա	ChNP
HR	Srednja i Južna Dalmacija		Սոեդնյա Ի յուժնա Դալմացիյա	ChNP
HR	Zagorje – Međimurje		Ջագորյե-Մեդյիմուրյե	ChNP
HR	Zapadna kontinentalna Hrvat- ska		Ջաբադնա կոնտինենտալնա Հովատսկա	ChNP
CY	Βουί Παναγιάς – Αμπελίτης	Vouni Panayia – Ambe- litis	Վունի Պանայաս – Ամբելիտիս	ChNP
CY	Κομμανδαρία	Commandaria	Կոմանդարիա	ChNP
CY	Κρασοχώρια Λεμεσού	Krasohoria Lemesou	Կրասոխորյա Լեմեսու	ChNP
CY	Κρασοχώρια Λεμεσού – Αφάμης	Krasohoria Lemesou – Afames	Կրասոխորյա Լեմեսու – Աֆամիս	ChNP
CY	Κρασοχώρια Λεμεσού – Λαόνα	Krasohoria Lemesou – Laona	Կրասոխորյա Լեմեսու – Լաոնա	ChNP
CY	Λαόνα Ακάμα	Laona Akama	Լաոնա Ակամա	ChNP
CY	Λάρνακα	Larnaka	Լառնակա	ChOG

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
CY	Λεμεσός	Lemesos	Լեմեսոս	ChOG
CY	Λευκωσία	Lefkosia	Լեֆկոսիա	ChOG
CY	Πάφος	Pafos	Պաֆոս	ChOG
CY	Πιτσιλιά	Pitsilia	Պիցիլյա	ChNP
CZ	Čechy		Չեխի	ChNP
CZ	české		Չեսկե	ChOG
CZ	Litoměřická		Լիտոմյերժիսկա	ChNP
CZ	Mělnická		Մյելնիժկա	ChNP
CZ	Mikulovská		Միկուլովսկա	ChNP
CZ	Morava		Մորավա	ChNP
CZ	moravské		Մորավսկե	ChOG
CZ	Novosedelské Slámové víno		Նովոսեդելսկե Սլամովե վին	ChNP
CZ	Slovácká		Սլովածկա	ChNP
CZ	Šobes		Շոբես	ChNP
CZ	Šobeské víno		Շոբեսկե վին	ChNP
CZ	Velkopavlovická		Վելկոպավլովիժկա	ChNP
CZ	Znojemská		Ջնոյեմսկա	ChNP
CZ	Znojmo		Ջնոյմո	ChNP
DK	Bornholm		Բորնհոլմ	ChOG
DK	Fyn		Վին	ChOG
DK	Jylland		Ժիլանդ	ChOG
DK	Sjælland		Սժաեյլանդ	ChOG
FR	Agenais		Աժենե	ChOG
FR	Ain		Էն	ChOG

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
FR	Ajaccio		Այաչո / Այաչոն	ChNP
FR	Allobrogie		Ալլոբրոժի	ChOG
FR	Aloxe-Corton		Ալոքս-կորտոն	ChNP
FR	Alpes-de-Haute-Provence		Ալպ-դը-Օտ-Պոնվանս	ChOG
FR	Alpes-Maritimes		Ալպ-Մարիտիմ	ChOG
FR	Alpilles		Ալպիլյ	ChOG
FR	Alsace		Ալզաս	ChNP
FR	Alsace grand cru Altenberg de Bergbieten		Ալզաս գոան կրյու Ալտանբեր դը Բերգբիետան	ChNP
FR	Alsace grand cru Altenberg de Bergheim		Ալզաս գոան կրյու Ալտանբեր դը Բերգայմ	ChNP
FR	Alsace grand cru Altenberg de Wolxheim		Ալզաս գոան կրյու Ալտանբեր դը Վոլքսայմ	ChNP
FR	Alsace grand cru Brand		Ալզաս գոան կրյու Բրան	ChNP
FR	Alsace grand cru Bruderthal		Ալզաս գոան կրյու Բրուդերթալ	ChNP
FR	Alsace grand cru Eichberg		Ալզաս գոան կրյու Այշբեր	ChNP
FR	Alsace grand cru Engelberg		Ալզաս գոան կրյու Անժելբեր	ChNP
FR	Alsace grand cru Florimont		Ալզաս գոան կրյու Ֆլորիմոն	ChNP
FR	Alsace grand cru Frankstein		Ալզաս գոան կրյու Ֆրանկշտայն	ChNP
FR	Alsace grand cru Froehn		Ալզաս գոան կրյու Ֆռոն	ChNP
FR	Alsace grand cru Furstentum		Ալզաս գոան կրյու Ֆուրստանտում	ChNP
FR	Alsace grand cru Geisberg		Ալզաս գոան կրյու Գայսբեր	ChNP
FR	Alsace grand cru Gloeckelberg		Ալզաս գոան կրյու Գլոկելբեր	ChNP

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
FR	Alsace grand cru Goldert		Ալզաս գոան կրյու Գոլդերտ	ChNP
FR	Alsace grand cru Hatschbourg		Ալզաս գոան կրյու Ատշբուր	ChNP
FR	Alsace grand cru Hengst		Ալզաս գոան կրյու Անգստ	ChNP
FR	Alsace grand cru Kaefferkopf		Ալզաս գոան կրյու Կաֆերկոպֆ	ChNP
FR	Alsace grand cru Kanzlerberg		Ալզաս գոան կրյու Կանցլերբեր	ChNP
FR	Alsace grand cru Kastelberg		Ալզաս գոան կրյու Կաստելբեր	ChNP
FR	Alsace grand cru Kessler		Ալզաս գոան կրյու Կեսլեր	ChNP
FR	Alsace grand cru Kirchberg de Barr		Ալզաս գոան կրյու Կիրշբեր դը Բար	ChNP
FR	Alsace grand cru Birchberg de Ribeauvillé		Ալզաս գոան կրյու Կիրշբեր դը Րիբուվիլյ	ChNP
FR	Alsace grand cru Kitterlé		Ալզաս գոան կրյու Կիթերլե	ChNP
FR	Alsace grand cru Mambourg		Ալզաս գոան կրյու Մամբուր	ChNP
FR	Alsace grand cru Mandelberg		Ալզաս գոան կրյու Մանդելբեր	ChNP
FR	Alsace grand cru Marckrain		Ալզաս գոան կրյու Մարկրեն	ChNP
FR	Alsace grand cru Moenchberg		Ալզաս գոան կրյու Մոենշբեր	ChNP
FR	Alsace grand cru Muenchberg		Ալզաս գոան կրյու Մյոանշբեր	ChNP
FR	Alsace grand cru Ollwiller		Ալզաս գոան կրյու Օլվիլեր	ChNP
FR	Alsace grand cru Osterberg		Ալզաս գոան կրյու Օստերբեր	ChNP
FR	Alsace grand cru Pfersigberg		Ալզաս գոան կրյու Պֆերսիգբեր	ChNP
FR	Alsace grand cru Pflingstberg		Ալզաս գոան կրյու Պֆենգստբեր	ChNP

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
FR	Alsace grand cru Praelatenberg		Ալզաս գոան կրյու Պրաէլատանբեր	ChNP
FR	Alsace grand cru Rangen		Ալզաս գոան կրյու Բանժան	ChNP
FR	Alsace grand cru Rosacker		Ալզաս գոան կրյու Բոսակեր	ChNP
FR	Alsace grand cru Saering		Ալզաս գոան կրյու Սէռենգ	ChNP
FR	Alsace grand cru Schlossberg		Ալզաս գոան կրյու Շլոսբերգ	ChNP
FR	Alsace grand cru Schoenen- bourg		Ալզաս գոան կրյու Շոենանբուր	ChNP
FR	Alsace grand cru Sommerberg		Ալզաս գոան կրյու Սոմմերբերգ	ChNP
FR	Alsace grand cru Sonnenglanz		Ալզաս գոան կրյու Սոնենգլանց	ChNP
FR	Alsace grand cru Spiegel		Ալզաս գոան կրյու Սպիգել	ChNP
FR	Alsace grand cru Sporen		Ալզաս գոան կրյու Սպորեն	ChNP
FR	Alsace grand cru Steinert		Ալզաս գոան կրյու Շտեյներ	ChNP
FR	Alsace grand cru Steingrubler		Ալզաս գոան կրյու Ստեյնգրուբլեր	ChNP
FR	Alsace grand cru Steinklotz		Ալզաս գոան կրյու Ստեյնքլոց	ChNP
FR	Alsace grand cru Vorbourg		Ալզաս գոան կրյու Վորբուրգ	ChNP
FR	Alsace grand cru Wiebelsberg		Ալզաս գոան կրյու Վիբելսբերգ	ChNP
FR	Alsace grand cru Wineck- Schlossberg		Ալզաս գոան կրյու վինեք- Շլոսբերգ	ChNP
FR	Alsace grand cru Winzenberg		Ալզաս գոան կրյու Վինցենբերգ	ChNP
FR	Alsace grand cru Zinnkoepflé		Ալզաս գոան կրյու Ցինկոպֆլե	ChNP

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
FR	Alsace grand cru Zotzenberg		Ալզաս գրան կրյու Յոցենբերգ	ChNP
FR	Anjou		Անժու	ChNP
FR	Anjou Villages		Անժու Վիլաժ	ChNP
FR	Anjou Villages Brissac		Անժու Վիլաժ Բրիսակ	ChNP
FR	Anjou-Coteaux de la Loire		Անժու-Կոտո դը լա Լուար	ChNP
FR	Arbois		Արբուա	ChNP
FR	Ardèche		Արդեշ	ChOG
FR	Ariège		Արիեժ	ChOG
FR	Atlantique		Ատլանտիկ	ChOG
FR	Aude		Օդ	ChOG
FR	Auxey-Duresses		Օքսե-Դյուրես	ChNP
FR	Aveyron		Ավերոն	ChOG
FR	Bandol		Բանդոլ	ChNP
FR	Banyuls		Բանիուլս	ChNP
FR	Banyuls grand cru		Բանիուլս գրան կրյու	ChNP
FR	Barsac		Բարսակ	ChNP
FR	Bâtard-Montrachet		Բատար-Մոնտրաշե	ChNP
FR	Béarn		Բեարն	ChNP
FR	Beaujolais		Բոժոլե	ChNP
FR	Beaumes de Venise		Բոմ դե Վենիզ	ChNP
FR	Beaune		Բոն	ChNP
FR	Bellet		Բելե	ChNP
FR	Bergerac		Բերժերակ	ChNP
FR	Bienvenues-Bâtard-Montrachet		Բիենվենյու-Բատար- Մոնտրաշե	ChNP

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
FR	Blagny		Բլանյի	ChNP
FR	Blanc Fumé de Pouilly		Բլան Ֆյումե դը Պուլյի	ChNP
FR	Blaye		Բլայե	ChNP
FR	Bonnes-Mares		Բոն-Մար	ChNP
FR	Bonnezeaux		Բոնեզո	ChNP
FR	Bordeaux		Բորդո	ChNP
FR	Bordeaux supérieur		Բորդո սուպերիյոր	ChNP
FR	Bouches-du-Rhône		Բուշ դյու Ռոն	ChOG
FR	Bourg		Բուր	ChNP
FR	Bourgeois		Բուրժե	ChNP
FR	Bourgogne		Բուրգոյն	ChNP
FR	Bourgogne aligoté		Բուրգոյն ալիգոտե	ChNP
FR	Bourgogne grand ordinaire		Բուրգոյն գրան օրդիներ	ChNP
FR	Bourgogne mousseux		Բուրգոյն մուսյո	ChNP
FR	Bourgogne ordinaire		Բուրգոյն օրդիներ	ChNP
FR	Bourgogne Passe-tout-grains		Բուրգոյն Պասս-տու-գրեն	ChNP
FR	Bourgueil		Բուրգեյ	ChNP
FR	Bouzeron		Բուզերոն	ChNP
FR	Brouilly		Բրուլյի	ChNP
FR	Brulhois		Բրուլուա	ChNP
FR	Bugey		Բյուժե	ChNP
FR	Buzet		Բյուզե	ChNP
FR	Cabardès		Կաբարդես	ChNP
FR	Cabernet d'Anjou		Կաբարդե դ'Անժու	ChNP

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
FR	Cabernet de Saumur		Կաբերնե դը Սոմյուր	ChNP
FR	Cadillac		կադիլակ	ChNP
FR	Cahors		Կաոր	ChNP
FR	Calvados		Կալվադոս	ChOG
FR	Canon Fronsac		Կանոն Ֆրոնսակ	ChNP
FR	Cassis		Կասի / Կասիս	ChNP
FR	Cathare		Կատար	ChOG
FR	Cérons		Սերոն	ChNP
FR	Cévennes		Սեվան	ChOG
FR	Chablis		Շաբլի	ChNP
FR	Chablis grand cru		Շաբլի գրան կրյու	ChNP
FR	Chambertin		Շամբերտեն	ChNP
FR	Chambertin-Clos de Bèze		Շամբերտեն-Կլո դը Բեզ	ChNP
FR	Chambolle-Musigny		Շամբոլ-Մյուզինյի	ChNP
FR	Champagne		Շամպայն	ChNP
FR	Chapelle-Chambertin		Շաբել-Շամբերտեն	ChNP
FR	Charentais		Շարանտե	ChOG
FR	Charlemagne		Շարլեմայն	ChNP
FR	Charmes-Chambertin		Շարմ-Շամբերտեն	ChNP
FR	Chassagne-Montrachet		Շասայն-Մոնտրաշե	ChNP
FR	Château-Chalon		Շատո-Շալոն	ChNP
FR	Château-Grillet		Շատո-Գրիլե	ChNP
FR	Châteaumeillant		շատոմեյան	ChNP
FR	Châteauneuf-du-Pape		Շատոռյուֆ-դյու-Պապ	ChNP
FR	Châtillon-en-Diois		Շատիյոն-ան-Դիուս	ChNP

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
FR	Chénas		Շենաս	ChNP
FR	Chevalier-Montrachet		Շեվալյե-Մոնտրաշե	ChNP
FR	Cheverny		Շեվերնի	ChNP
FR	Chinon		Շինոն	ChNP
FR	Chiroubles		Շիրուբլ	ChNP
FR	Chorey-lès-Beaune		Շորեյ-լե-Բոն	ChNP
FR	Cité de Carcassonne		Սիտե դը Կարկասոն	ChOG
FR	Clairette de Bellegarde		Վլերետ դը Բելգարդ	ChNP
FR	Clairrette de Die		Վլերետ դը Դի	ChNP
FR	Clairrette du Languedoc		Վլերետ դյու Լանգոդոկ	ChNP
FR	Clos de la Roche		Վլո դը լա Ռոշ	ChNP
FR	Clos de Tart		Վլո դը Տար	ChNP
FR	Clos de Vougeot		Վլո դը Վուժեո	ChNP
FR	Clos des Lambrays		Վլո դե Լամբրեյ	ChNP
FR	Clos Saint-Denis		Վլո Սեն-Դենի	ChNP
FR	Clos Vougeot		Վլո Վուժեո	ChNP
FR	Collines Rhodaniennes		Վոլին Ռոդանիան	ChOG
FR	Collioure		Վոլյուր	ChNP
FR	Comté Tolosan		Կոնտե Տոլոզան	ChOG
FR	Comtés Rhodaniens		Կոնտե Ռոդենիան	ChOG
FR	Condrieu		Կոնդրիյո	ChNP
FR	Corbières		Կորբիեր	ChNP
FR	Corbières-Boutenac		Կորբիեր-Բուտենակ	ChNP
FR	Cornas		Կորնակ	ChNP
FR	Corrèze		Կորեզ	ChOG

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
FR	Corse		Կորզ	ChNP
FR	Corton		Կորտոն	ChNP
FR	Corton-Charlemagne		Կորտոն-Շարլմայն	ChNP
FR	Costières de Nîmes		Կոստիեր դը Նիմ	ChNP
FR	Côte de Beaune		Կոտ դը Բոն	ChNP
FR	Côte de Beaune-Villages		Կոտ դը Բոն-Վիլլաժ	ChNP
FR	Côte de Brouilly		Կոտ դը Բրույլի	ChNP
FR	Côte de Nuits-Villages		Կոտ դը Նյուի-Վիլլաժ	ChNP
FR	Côte Roannaise		Կոտ Ռոնե	ChNP
FR	Côte Rôtie		Կոտ Բոտի	ChNP
FR	Côte Vermeille		Կոտ Վերմեյ	ChOG
FR	Coteaux Bourguignons		Կոտո Բուրգինյոն	ChNP
FR	Coteaux champenois		Կոտո շամպենուա	ChNP
FR	Coteaux Charitois		Կոտո Շարիտուա	ChOG
FR	Coteaux d'Ensérune		Կոտո դ'Անսերյուն	ChOG
FR	Coteaux d'Aix-en-Provence		Կոտո դ'Էս-ան-Պրովանս	ChNP
FR	Coteaux d'Ancenis		Կոտո դ'Անսենի	ChNP
FR	Coteaux de Coiffy		Կոտո դը Կուաֆի	ChOG
FR	Coteaux de Die		Կոտո դը Դի	ChNP
FR	Coteaux de Glanes		Կոտո դը Գլան	ChOG
FR	Coteaux de l'Auxois		Կոտո դը լ'Օուա	ChOG
FR	Coteaux de l'Aubance		Կոտո դը լ'Օբանս	ChNP
FR	Coteaux de Narbonne		Կոտո դը Նարբոն	ChOG
FR	Coteaux de Peyriac		Կոտո դը Պեյրիակ	ChOG
FR	Coteaux de Saumur		Կոտո դը Սոմյուր	ChNP

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
FR	Coteaux de Tannay		Կոտոս դը Տանե	ChOG
FR	Coteaux des Baronnies		Կոտոս դը Բարոնի	ChOG
FR	Coteaux du Cher et de l'Arnon		Կոտոս դը Շեր Է դը լ'Արնոն	ChOG
FR	Coteaux du Giennois		Կոտոս դը Ժիանուա	ChNP
FR	Coteaux du Languedoc		Կոտոս դըու Լանգեդոկ	ChNP
FR	Coteaux du Layon		Կոտոս դըու Լեյոն	ChNP
FR	Coteaux du Libron		Կոտոս դըու Լիբրոն	ChOG
FR	Coteaux du Loir		Կոտոս դըու Լուար	ChNP
FR	Coteaux du Lyonnais		Կոտոս դըու Լիոնե	ChNP
FR	Coteaux du Pont du Gard		Կոտոս դըու պոն դըու Գար	ChOG
FR	Coteaux du Quercy		Կոտոս դըու Կերսի	ChNP
FR	Coteaux du Vendômois		Կոտոս դըու դըու Վանդոմուա	ChNP
FR	Coteaux Varois en Provence		Կոտոս վարուա ան պրովանս	ChNP
FR	Côtes Catalanes		Կոտ Կատալան	ChOG
FR	Côtes d'Auvergne		Կոտ դ'Օվերյն	ChNP
FR	Côtes de Bergerac		Կոտ դը Բերժերակ	ChNP
FR	Côtes de Blaye		Կոտ դը Բլայ	ChNP
FR	Côtes de Bordeaux		Կոտ դը Բորդո	ChNP
FR	Côtes de Bordeaux-Saint-Macaire		Կոտ դը Բորդո-Սեն-Մակեր	ChNP
FR	Côtes de Bourg		Կոտ դը Բուր	ChNP
FR	Côtes de Duras		Կոտ դը Դյուրաս	ChNP
FR	Côtes de Gascogne		Կոտ դը Գասկոնյն	ChOG
FR	Côtes de Meuse		Կոտ դը Մյոզ	ChOG
FR	Côtes de Millau		Կոտ դը Միլո	ChNP

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
FR	Côtes de Montravel		Կոտ դը Մոնտրավել	ChNP
FR	Côtes de Provence		Կոտ դը Պրովանս	ChNP
FR	Côtes de Thau		Կոտ դը Տո	ChOG
FR	Côtes de Thongue		Կոտ դը Տոնգ	ChOG
FR	Côtes de Toul		Կոտ դը Տուլ	ChNP
FR	Côtes du Forez		Կոտ դյու Ֆորեզ	ChNP
FR	Côtes du Jura		Կոտ դյու ժուրա	ChNP
FR	Côtes du Marmandais		Կոտ դյու Մարմանդե	ChNP
FR	Côtes du Rhône		Կոտ դյու Ռոն	ChNP
FR	Côtes du Rhône Villages		Կոտ դյու Ռոն Վիլաժ	ChNP
FR	Côtes du Roussillon		Կոտ դյու Ռուսիյոն	ChNP
FR	Côtes du Roussillon Villages		Կոտ դյու Ռուսիյոն Վիլաժ	ChNP
FR	Côtes du Tarn		Կոտ դյու Տարն	ChOG
FR	Côtes du Vivarais		Կոտ դյու Վիվարե	ChNP
FR	Cour-Cheverny		Կուր-Շեվերնի	ChNP
FR	Crémant d'Alsace		Կրեման դ'Ալզաս	ChNP
FR	Crémant de Bordeaux		Կրեման դը Բորդո	ChNP
FR	Crémant de Bourgogne		Կրեման դը Բուրգոնյ	ChNP
FR	Crémant de Die		Կրեման դը Դի	ChNP
FR	Crémant de Limoux		Կրեման դը Լիմու	ChNP
FR	Crémant de Loire		Կրեման դը Լուար	ChNP
FR	Crémant du Jura		Կրեման դյու ժուրա	ChNP
FR	Criots-Bâtard-Montrachet		Կրիո-Բատար-Մոնտրաշե	ChNP
FR	Crozes-Ermitage		Կրոզ-Էրմիտաժ	ChNP

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
FR	Crozes-Hermitage		Կրոզ-Երմիտաժ	ChNP
FR	Drôme		Դրոմ	ChOG
FR	Duché d'Uzès		Դուշե դ'Ուզես	ChOG
FR	Echezeaux		Էշեզյո	ChNP
FR	Entraygues – Le Fel		Անտրայգ – Լյո Ֆել	ChNP
FR	Entre-deux-Mers		Անտրը-դյո-Մեր	ChNP
FR	Ermitage		Երմիտաժ	ChNP
FR	Estaing		Էստենգ	ChNP
FR	Faugères		Ֆոժեր	ChNP
FR	Fiefs Vendéens		Ֆյեֆ Վանդեն	ChNP
FR	Fitou		Ֆիտու	ChNP
FR	Fixin		Ֆիքսին	ChNP
FR	Fleurie		Ֆլյորի	ChNP
FR	Floc de Gascogne		Ֆլո դե Գասկոնյո	ChNP
FR	Franche-Comté		Ֆրանշ-Կոնտե	ChOG
FR	Fronsac		Ֆրոնզակ	ChNP
FR	Frontignan		Ֆրոնտինյան	ChNP
FR	Fronton		Ֆրոնտոն	ChNP
FR	Gaillac		Գեյակ	ChNP
FR	Gaillac premières côtes		Գեյակ պրեմիեր կոտե	ChNP
FR	Gard		Գար	ChOG
FR	Gers		Ժեր	ChOG
FR	Gevrey-Chambertin		Ժեվրեյ-Շամբերտեն	ChNP
FR	Gigondas		Ժիգոնդաս	ChNP

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
FR	Givry		Ժիվրի	ChNP
FR	Grand Roussillon		Գրան Ռուսիլյոն	ChNP
FR	Grands-Echezeaux		Գրան-Էշեզյո	ChNP
FR	Graves		Գրավ	ChNP
FR	Graves de Vayres		Գրավ դը Վեր	ChNP
FR	Graves supérieures		Գրավ սուպերիյոր	ChNP
FR	Grignan-les-Adhémar		Գրիգյան-լեզ-Ադեմար	ChNP
FR	Griotte-Chambertin		Գրիոտ-Շամբերտեն	ChNP
FR	Gros Plant du Pays nantais		Գրո Պլան դյու Պեյ նանտե	ChNP
FR	Haute Vallée de l'Aude		Օտ Վալե դը լ'Ոդ	ChOG
FR	Haute Vallée de l'Orb		Օտ Վալե դը լ'Օրբ	ChOG
FR	Haute-Marne		Օտ-Մարն	ChOG
FR	Hautes-Alpes		Օտ-Ալպ	ChOG
FR	Haute-Vienne		Օտ-Վիեն	ChOG
FR	Haut-Médoc		Օտ-Մեդոկ	ChNP
FR	Haut-Montravel		Օտ-Մոնտրավել	ChNP
FR	Haut-Poitou		Օտ-Պուատու	ChNP
FR	Hermitage		Էրմիտաժ	ChNP
FR	Île de Beauté		Իյ դե Բոտե	ChOG
FR	Irancy		Իրանսի	ChNP
FR	Irouléguy		Իրուլժեգի	ChNP
FR	Isère		Իսեր	ChOG
FR	Jasnières		Ճասնիեր	ChNP
FR	Juliéna		Ճուլիենան	ChNP
FR	Jurançon		Ճուրանոն	ChNP

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
FR	La Grande Rue		Լյո Գրան Ռյու	ChNP
FR	La Romanée		Լա Ռոմանե	ChNP
FR	La Tâche		Լա Տաշ	ChNP
FR	Ladoix		Լադուա	ChNP
FR	Lalande-de-Pomerol		Լալանդ-դը-Պոմերոլ	ChNP
FR	Landes		Լանդ	ChOG
FR	Languedoc		Լանգեդոկ	ChNP
FR	Latricières-Chambertin		Լատրիսիեր-Շամբերտեն	ChNP
FR	Lavilledieu		Լավիլյեյո	ChOG
FR	L'Ermitage		Լ'Էրմիտաժ	ChNP
FR	Les Baux de Provence		Լե Բո դը Պրովանս	ChNP
FR	L'Etoile		Լ'Էտուալ	ChNP
FR	L'Hermitage		Լ'Էրմիտաժ	ChNP
FR	Limoux		Լիմու	ChNP
FR	Lirac		Լիրակ	ChNP
FR	Listrac-Médoc		Լիստրակ-Մեդոկ	ChNP
FR	Lot		Լո	ChOG
FR	Loupiac		Լուպիակ	ChNP
FR	Luberon		Լյուբերոն	ChNP
FR	Lussac Saint-Emilion		Լյուսակ Սենտ-Էմիլյոն	ChNP
FR	Mâcon		Մակոն	ChNP
FR	Macvin du Jura		Մակվեն դյու Յուրա	ChNP
FR	Madiran		Մադիրան	ChNP
FR	Malepère		Մալեպեր	ChNP
FR	Maranges		Մարայնժ	ChNP

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
FR	Marcillac		Մարկիլյակ	ChNP
FR	Margaux		Մարգո	ChNP
FR	Marsannay		Մարսանի	ChNP
FR	Maures		Մոր	ChOG
FR	Maury		Մորի	ChNP
FR	Mazis-Chambertin		Մազի-Շամբերտեն	ChNP
FR	Mazoyères-Chambertin		Մազոյեր –Շամբերտեն	ChNP
FR	Méditerranée		Մեդիտերանե	ChOG
FR	Médoc		Մեդոկ	ChNP
FR	Menetou-Salon		Մենետու-Սալոն	ChNP
FR	Mercurey		Մերկյուրեյ	ChNP
FR	Meursault		Մյուրսոլ	ChNP
FR	Minervois		Միներվուա	ChNP
FR	Minervois-la-Livinière		Միներվուա-լա-Լիվինիեր	ChNP
FR	Monbazillac		Մոնբազիլյակ	ChNP
FR	Mont Caume		Մոն կոմ	ChOG
FR	Montagne-Saint-Emilion		Մոնտայն-Սենտ-Էմիլյոն	ChNP
FR	Montagny		Մոնտայնի	ChNP
FR	Monthélie		Մոնտելի	ChNP
FR	Montlouis-sur-Loire		Մոնլուի-սյուր-Լուար	ChNP
FR	Montrachet		Մոնտրաշե	ChNP
FR	Montravel		Մոնտրավել	ChNP
FR	Morey-Saint-Denis		Մորեյ-Սեն-Դենի	ChNP
FR	Morgon		Մորգոն	ChNP
FR	Moselle		Մոսել	ChNP

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
FR	Moulin-à-Vent		Մուլեն-ա-Վան	ChNP
FR	Moulis		Մուլի	ChNP
FR	Moulis-en-Médoc		Մուլի-ան-Մեդոկ	ChNP
FR	Muscadet		Մուսկադե	ChNP
FR	Muscadet Coteaux de la Loire		Մուսկադե Կոտո դե լա Լուար	ChNP
FR	Muscadet Côtes de Grandlieu		Մուսկադե Կոտե դե Գրանլյո	ChNP
FR	Muscadet Sèvre et Maine		Մուսկադե Սեվրե է Մեյն	ChNP
FR	Muscat de Beaumes-de-Venise		Մուսակ դը Բում-դե Վենիզ	ChNP
FR	Muscat de Frontignan		Մուսկա դը Ֆրոնտինյան	ChNP
FR	Muscat de Lunel		Մուսկա դը Լունել	ChNP
FR	Muscat de Mireval		Մուսկա դը Միրեվալ	ChNP
FR	Muscat de Rivesaltes		Մուսակ դը Ռիվսալտ	ChNP
FR	Muscat de Saint-Jean-de-Minervois		Մուսակ դը Սեն-ժան-դը- Միներվուա	ChNP
FR	Muscat du Cap Corse		Մուսակ դյու Կապ Կորս	ChNP
FR	Musigny		Մուսինյի	ChNP
FR	Nuits-Saint-Georges		Նյուի-Սեն-ժորժ	ChNP
FR	Orléans		Օրլեան	ChNP
FR	Orléans-Cléry		Օրլեան-Կլերի	ChNP
FR	Pacherenc du Vic-Bilh		Պաշերանկ դյու Վիկ-Բիլ	ChNP
FR	Palette		Պալետ	ChNP
FR	Patrimonio		Պատրիմոնյո	ChNP
FR	Pauillac		Պոյիյակ	ChNP
FR	Pays d'Hérault		Պեյ դ'Էրոլ	ChOG
FR	Pays d'Oc		Պայ դ'Օք	ChOG

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
FR	Pécharmant		Պեշարման	ChNP
FR	Périgord		Պերիգոր	ChOG
FR	Pernand-Vergelesses		Պերնան-Վերժլեսես	ChNP
FR	Pessac-Léognan		Պեսակ-Լեոնյան	ChNP
FR	Petit Chablis		Պրտի Շաբլի	ChNP
FR	Pierrevert		Պիերվեր	ChNP
FR	Pineau des Charentes		Պինո դե Շարան	ChNP
FR	Pomerol		Պոմերոլ	ChNP
FR	Pommard		Պոմար	ChNP
FR	Pouilly-Fuissé		Պուլի-Ֆուիսսե	ChNP
FR	Pouilly-Fumé		Պուլի-Ֆյումե	ChNP
FR	Pouilly-Loché		Պուլի-Լոշե	ChNP
FR	Pouilly-sur-Loire		Պուլի-սյուր-Լուար	ChNP
FR	Pouilly-Vinzelles		Պուլի-Վենզել	ChNP
FR	Premières Côtes de Bordeaux		Պրեմիեր Կոտ դը Բորդո	ChNP
FR	Puisseguin Saint-Emilion		Պյուիսգեն Սեն-Էմիլյոն	ChNP
FR	Puligny-Montrachet		Պյուլինի-Մոնտրաշե	ChNP
FR	Puy-de-Dôme		Պույ-դը-Դոմ	ChOG
FR	Quarts de Chaume		Կար դը Շոմ	ChNP
FR	Quincy		Քուինսի	ChNP
FR	Rasteau		Բաստո	ChNP
FR	Régnié		Րեժնիե	ChNP
FR	Reuilly		Րեուլի	ChNP
FR	Richebourg		Րիշբուր	ChNP
FR	Rivesaltes		Րիվսալտ	ChNP

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
FR	Romanée-Conti		Րոմանե-Կոնտի	ChNP
FR	Romanée-Saint-Vivant		Րոմանե-Սեն-Վիվան	ChNP
FR	Rosé d'Anjou		Ռոզե դ'Անժու	ChNP
FR	Rosé de Loire		Ռոզե դը Լուար	ChNP
FR	Rosé des Riceys		Ռոզե դե Րիսեյ	ChNP
FR	Rosette		Ռոզետ	ChNP
FR	Roussette de Savoie		Ռուսետ դե Սավուա	ChNP
FR	Roussette du Bugey		Ռուսետ դյու Բուժե	ChNP
FR	Ruchottes-Chambertin		Ռուշոտ-Շամբերտեն	ChNP
FR	Rully		Րյուլի	ChNP
FR	Sables du Golfe du Lion		Սաբլես դյու Գոլֆե դյու Լիոն	ChOG
FR	Saint-Amour		Սենտ-Ամուր	ChNP
FR	Saint-Aubin		Սենտ-Օբեն	ChNP
FR	Saint-Bris		Սեն-Բրի	ChNP
FR	Saint-Chinian		Սեն-Շինիան	ChNP
FR	Sainte-Croix-du-Mont		Սենտ-Կրուա-դյու-Մոն	ChNP
FR	Sainte-Foy-Bordeaux		Սենտ-ֆոյ-Բորդո	ChNP
FR	Sainte-Marie-la-Blanche		Սենտ-Մերի-լա-Բլանշ	ChOG
FR	Saint-Emilion		Սենտ-Էմիլիոն	ChNP
FR	Saint-Emilion Grand Cru		Սենտ-Էմիլիոն Գրան Կրյու	ChNP
FR	Saint-Estèphe		Սենտ-Էստեֆ	ChNP
FR	Saint-Georges-Saint-Emilion		Սեն-ժորժ-Սենտ-Էմիլիոն	ChNP
FR	Saint-Guilhem-le-Désert		Սեն-Գիլամ-լը-Դեզեր	ChOG
FR	Saint-Joseph		Սեն-ժոզեֆ	ChNP
FR	Saint-Julien		Սեն-ժուլիեն	ChNP

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
FR	Saint-Mont		Սեն-Մոն	ChNP
FR	Saint-Nicolas-de-Bourgueil		Սեն-Նիկոլա-դը-Բուրգեյ	ChNP
FR	Saint-Péray		Սեն-Պերեյ	ChNP
FR	Saint-Pourçain		Սեն-Պուսեյն	ChNP
FR	Saint-Romain		Սեն-Ռոմեյն	ChNP
FR	Saint-Sardos		Սեն-Սարդոս	ChNP
FR	Saint-Véran		Սեն-Վերան	ChNP
FR	Sancerre		Սանսեր	ChNP
FR	Santenay		Սանտենեյ	ChNP
FR	Saône-et-Loire		Սաոն-է-Լուար	ChOG
FR	Saumur		Սումյուր	ChNP
FR	Saumur-Champigny		Սումյուր-Շամպինյի	ChNP
FR	Saussignac		Սոսինյակ	ChNP
FR	Sauternes		Սոտերն	ChNP
FR	Savennières		Սավանիյեր	ChNP
FR	Savennières Coulée de Serrant		Սավանիյեր Կուլե դը Սերան	ChNP
FR	Savennières Roche aux Moines		Սավանիյեր Ռոշ օ Մուեն	ChNP
FR	Savigny-lès-Beaune		Սավինյի-լե-Բոն	ChNP
FR	Savoie		Սավուա	ChNP
FR	Seyssel		Սեյսել	ChNP
FR	Tavel		Տավել	ChNP
FR	Thézac-Perricard		Տեզակ-Պերիկար	ChOG
FR	Torgan		Տորգան	ChOG
FR	Touraine		Տուրեն	ChNP
FR	Touraine Noble Joué		Տուրեն Նոբլը Ժուե	ChNP

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
FR	Tursan		Տյուրսան	ChNP
FR	Urfé		Ուրֆե	ChOG
FR	Vacqueyras		Վակեյրաս	ChNP
FR	Val de Loire		Վալ դը Լուար	ChOG
FR	Valençay		Վալենսեյ	ChNP
FR	Vallée du Paradis		Վալե դյու Պարադի	ChOG
FR	Var		Վար	ChOG
FR	Vaucluse		Վոքլյուզ	ChOG
FR	Ventoux		Վանտու	ChNP
FR	Vicomté d'Aumelas		Վիկոնտե դ'Օմելաս	ChOG
FR	Vin d'Alsace		Վեն դ'Ալզաս	ChNP
FR	Vin de Bellet		Վեն դը Բելե	ChNP
FR	Vin de Corse		Վեն դը Կորս	ChNP
FR	Vin de Frontignan		Վեն դը Ֆրոնտինյան	ChNP
FR	Vin de Savoie		Վեն դը Սավուա	ChNP
FR	Vins fins de la Côte de Nuits		Վեն ֆեն դը լա Կոտ դը Նյուի	ChNP
FR	Vinsobres		Վենսոբր	ChNP
FR	Viré-Clessé		Վիրե-Կլեսե	ChNP
FR	Volnay		Վոլնե	ChNP
FR	Vosne-Romanée		Վոսն-Ռոմանե	ChNP
FR	Vougeot		Վուժո	ChNP
FR	Vouvray		Վուվրեյ	ChNP
FR	Yonne		Յոն	ChOG
DE	Ahr		Ահր	ChNP
DE	Ahrtaler Landwein		Ահրթալեր Լանդվայն	ChOG

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
DE	Baden		Բադեն	ChNP
DE	Badischer Landwein		Բադիշեր Լանդվայն	ChOG
DE	Bayerischer Bodensee-Landwein		Բայերիշ Բոդանսե-Լանդվայն	ChOG
DE	Brandenburger Landwein		Բրանդենբուրգեր Լանդվայն	ChOG
DE	Franken		Ֆրանկեն	ChNP
DE	Hessische Bergstraße		Հեսիշե Բերգշտասե	ChNP
DE	Landwein der Mosel		Լանդվայն դեր Մոսել	ChOG
DE	Landwein der Ruwer		Լանդվայն դեր Ռյուվեր	ChOG
DE	Landwein der Saar		Լանդվայն դեր Սաար	ChOG
DE	Landwein Main		Լանդվայ Մեյն	ChOG
DE	Landwein Neckar		Լանդվայն Նեկտար	ChOG
DE	Landwein Oberrhein		Լանդվայն Օբերհայն	ChOG
DE	Landwein Rhein		Լանդվայն Ռայն	ChOG
DE	Landwein Rhein-Neckar		Լանդվայն Ռայն-Նեկտար	ChOG
DE	Mecklenburger Landwein		Մեկլենբուրգեր Լանդվայն	ChOG
DE	Mitteldeutscher Landwein		Միտելդյոտշեր Լանդվայն	ChOG
DE	Mittelrhein		Միտելրայն	ChNP
DE	Mosel		Մոզել	ChNP
DE	Nahe		Նահե	ChNP
DE	Nahegauer Landwein		Նահեգաուեր Լանդվայն	ChOG
DE	Pfalz		Պֆալց	ChNP
DE	Pfälzer Landwein		Պֆալցեր Լանդվայն	ChOG
DE	Regensburger Landwein		Ռեգենսբուրգեր Լանդվայն	ChOG
DE	Rheinburgen-Landwein		Ռեգենսբուրգեր-Լանդվայն	ChOG
DE	Rheingau		Ռայնգաու	ChNP

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
DE	Rheingauer Landwein		Ռայնգաուեր Լանդվայն	ChOG
DE	Rheinhessen		Ռայնհեսեն	ChNP
DE	Rheinischer Landwein		Ռայնշեր Լանդվայն	ChOG
DE	Saale-Unstrut		Սաալե-Ունստրուտ	ChNP
DE	Saarländischer Landwein		Սաառլենդիշեր Լանդվայն	ChOG
DE	Sachsen		Ջաքսեն	ChNP
DE	Sächsischer Landwein		Ջեքսիշեր Լանդվայն	ChOG
DE	Schleswig-Holsteinischer Landwein		Շլեշվիգ-Հոլշտայնիշեր Լանդվայն	ChOG
DE	Schwäbischer Landwein		Շվեբիշեր Լանդվայն	ChOG
DE	Starkenburger Landwein		Շտարկենբուրգեր Լանդվայն	ChOG
DE	Taubertäler Landwein		Տաուբերտելեր Լանդվայն	ChOG
DE	Württemberg		Վյուրտեմբերգ	ChNP
GR	Κως	Kos	Կոս	ChOG
GR	Malvasia Πάρος	Malvasia Paros	Մալվասիա Պարոս	ChNP
GR	Malvasia Σητείας	Malvasia Sitia	Մալվասիա Սիտիա	ChNP
GR	Malvasia Χάνδακας-Candia	Malvasia Χάνδακας-Candia	Մալվասիա Խանդակաս – կանդիա	ChNP
GR	Άβδηρα	Avdira	Ավդիրա	ChOG
GR	Άγιο Όρος	Mount Athos / Holy Mount Athos / Holly Mountain Athos / Mont Athos / Άγιο Όρος Άθως	Այիո Օրոս / Մաունթ Աթոս / Հոլի Մաունթ Աթոս / Հոլի Մաունթին Աթոս / Մոնթ Աթոս	ChOG
GR	Αγορά	Agora	Ագորա	ChOG
GR	Αγχιάλος	Anchialos	Անխիալոս	ChNP
GR	Αιγαίο Πέλαγος	Aegean Sea / Aigaio Pelagos	Էգիան Սի/Էյեո Պելաղոս	ChOG
GR	Αμύνταιο	Amyndeon	Ամինդեոն / Ամինդեոն	ChNP

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
GR	Ανάβυσσος	Anavyssos	Անավիսսոս	ChOG
GR	Αργολίδα	Argolida	Արղոլիդա	ChOG
GR	Αρκαδία	Arkadia	Առկադիա	ChOG
GR	Αρχάνες	Archanes	Արխանես	ChNP
GR	Αττική	Attiki	Ատիկի	ChOG
GR	Αχαΐα	Achaia	Ախաիա	ChOG
GR	Βελβεντό	Velvento	Վելվենտո	ChOG
GR	Βερντέα Ζακύνθου	Verdea Onomasia kata paradosi Zakynthou / Verdea Zakynthos / Verntea Zakynthos	Վերդեա Օնոմասիա կատա պարադոսի Ջակինթոս/վերդեա Ջակինթոս/ վերնետեա Ջակինթոս	ChOG
GR	Γεράνεια	Gerania	Գերանիա	ChOG
GR	Γουμένισσα	Goumenissa	Դումենիսսա	ChNP
GR	Γρεβενά	Grevena	Դրեվենա	ChOG
GR	Δαφνές	Dafnes	Դաֆնես	ChNP
GR	Δράμα	Drama	Դրամա	ChOG
GR	Δωδεκάνησος	Dodekanese	Դոդեկանիսոս	ChOG
GR	Έβρος	Evros	Էվրոս	ChOG
GR	Ελασσόνα	Elassona	Էլասոնա	ChOG
GR	Επανομή	Epanomi	Էպանոմի	ChOG
GR	Εύβοια	Evia	Էվիա	ChOG
GR	Ζάκυνθος	Zakynthos	Ջակինթոս	ChOG
GR	Ζίτσα	Zitsa	Ջիտսա	ChNP
GR	Ηλεία	Ilia	Իլիա	ChOG
GR	Ημαθία	Imathia	Իմանթիա	ChOG
GR	Ήπειρος	Epirus	Էպիրոս	ChOG
GR	Ηράκλειο	Iraklio	Իռակլիո	ChOG

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
GR	Θάσος	Thasos	Թասոս	ChOG
GR	Θαψανά	Thapsana	Թաψանա	ChOG
GR	Θεσσαλία	Thessalia	Թեսալիա	ChOG
GR	Θεσσαλονίκη	Thessaloniki	Թեսալոնիկի	ChOG
GR	Θήβα	Thiva	Թիվա	ChOG
GR	Θράκη	Thrace	Թրակի	ChOG
GR	Ικαρία	Ikaria	Իկարիա	ChOG
GR	Ίλιον	Ilion	Իլիոն	ChOG
GR	Ίσμαρος	Ismaros	Իսմարոս	ChOG
GR	Ιωάννινα	Ioannina	Իոանինա	ChOG
GR	Καβάλα	Kavala	Կավալա	ChOG
GR	Καρδίτσα	Karditsa	Կարդիցա	ChOG
GR	Κάρυστος	Karystos	Կարիսոս	ChOG
GR	Καστοριά	Kastoria	Կաստորյա	ChOG
GR	Κέρκυρα	Corfu	Կերկիրա / Կոռֆու	ChOG
GR	Κίσαμος	Kissamos	Կիսամոս	ChOG
GR	Κλημέντι	Klimenti	Կլիմենտի	ChOG
GR	Κοζάνη	Kozani	Կոզանի	ChOG
GR	Κοιλάδα Αταλάντης	Atalanti Valley	Կիլադա Արալանտիս / Ատալանտի վալեյ	ChOG
GR	Κόρινθος	Κορινθία/Korinthos/Ko- rinthia	Կորինթոս/Կորինթիա	ChOG
GR	Κρανιά	Krania	Կրանյա	ChOG
GR	Κραννώνα	Krannona	Կրանոնա	ChOG
GR	Κρήτη	Crete	Կրիտի	ChOG
GR	Κυκλάδες	Cyclades	Կիկլադես	ChOG

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
GR	Λακωνία	Lakonia	Լակոնիա	ChOG
GR	Λασιθί	Lasithi	Լասիթի	ChOG
GR	Λέσβος	Lesvos	Լեսվոս	ChOG
GR	Λετρίνοι	Letrini	Լետրինի	ChOG
GR	Λευκάδα	Lefkada	Լեֆկադա	ChOG
GR	Ληλάντιο Πεδίο	Lilantio Pedio / Lilantio Field	Լիլանտիո Պեդիո/ Լիլանտիո Ֆիլդ	ChOG
GR	Λήμνος	Limnos	Լիմնոս	ChNP
GR	Μαγνησία	Magnisia	Մաղնիսիա	ChOG
GR	Μακεδονία	Macedonia	Մասեդոնիա / Մասեդոնիա	ChOG
GR	Μαντζαβινάτα	Mantzavinata	Մանցավինատա	ChOG
GR	Μαντινεία	Mantinia	Մանտինիա	ChNP
GR	Μαρκόπουλο	Markopoulo	Մարկոպուլո	ChOG
GR	Μαρτίνο	Martino	Մարտինո	ChOG
GR	Μαυροδάφνη Κεφαλληνίας	Mavrodaphne of Kefalonia / Mavrodafne of Cephalonia	Մավրոդաֆնի Կեֆալինիաս / Մավրոդաֆնի օֆ Կեֆալոնիա / Մավրոդաֆնի օֆ Սեֆալոնիա	ChNP
GR	Μαυροδάφνη Πατρών	Mavrodafni of Patra / Mavrodaphne of Patra	Մավրոդաֆնի Պատրոն / Մավրոդաֆնի օֆ պատրա	ChNP
GR	Μεσενικόλα	Mesenikola	Մեսենիկոլա	ChNP
GR	Μεσσηνία	Messinia	Մեսինիա	ChOG
GR	Μεταξάτων	Metaxata	Մետաքսատոն / Մետաքսատա	ChOG
GR	Μετέωρα	Meteora	Մետեորա	ChOG
GR	Μέτσοβο	Metsovo	Մեցովո	ChOG

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
GR	Μονεμβασία- Malvasia	Monemvasia-Malvasia	Մոնեմվասիա-Մալվասիա	ChNP
GR	Μοσχάτο Πατρών	Muscat of Patra	Մոսխատո Պատրոն / Մուսկատ օֆ պատրա	ChNP
GR	Μοσχάτος Κεφαλληνίας	Muscat of Kefalonia / Muscat de Cephalonie / Muscat of Cephalonia	Մոսխատոս Կեֆալինիաս / Մուսկատ օֆ Կեֆալոնիա/ Մուսկատ դը Սեֆալոնի/ Մուսկատ օֆ Սեֆալոնիա	ChNP
GR	Μοσχάτος Λήμνου	Muscat of Limnos	Մոսխատոս Լիմնու / Մուսկատ օֆ Լիմնու	ChNP
GR	Μοσχάτος Ρίου Πάτρας	Μοσχάτος Ρίου Πάτρας / Muscat of Rio Patra	Մոսխատոս Ռիու Պատրաս / Մուսկատ օֆ Ռիո Պատրա	ChNP
GR	Μοσχάτος Ρόδου	Muscat of Rodos	Մոսխատոս Ռոդու / Մուսկատ օֆ Ռոդու	ChNP
GR	Νάουσα	Naoussa	Նաուսա	ChNP
GR	Νέα Μεσημβρία	Nea Mesimvria	Նեա Մեսիմվրիա	ChOG
GR	Νεμέα	Nemea	Նեմեա	ChNP
GR	Οπούντια Λοκρίδας	Opountia Locris	Օպունտիա Լոկրիդաս / Օպունտիա Լոկրիս	ChOG
GR	Παγγαίο	Paggeo/Pangeon	Պագեո/Պանգեոն	ChOG
GR	Παλλήνη	Pallini	Պալինի	ChOG
GR	Παρνασσός	Parnassos	Պարնասոս	ChOG
GR	Πάρος	Paros	Պարոս	ChNP
GR	Πάτρα	Patra	Պատրա	ChNP
GR	Πεζά	Peza	Պեզա	ChNP
GR	Πέλλα	Pella	Պելա	ChOG
GR	Πελοπόννησος	Peloponnese	Պելոպոննիսու / Պելեպոնիզ	ChOG
GR	Περία	Pieria	Պիերիա	ChOG
GR	Πισάτις	Pisatis	Պիսատիս	ChOG
GR	Πλαγιές Αιγιαλείας	Slopes of Aigialia	Պլայես Էյալիաս / Սլոուպս օֆ Էգիալիա	ChOG

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
GR	Πλαγιές Αίνου	Slopes of Ainos	Պլայէս Էնու / Սլոուպս օֆ Էնու	ChOG
GR	Πλαγιές Αμπέλου	Slopes of ampelos	Պլայէս Ամպելու / Սլոուպս օֆ Ամպելու	ChOG
GR	Πλαγιές Βερτίσκου	Slopes of Vertiskos	Պլայէս Վերտիսկու / Սլոուպս օֆ Վերտիսկու	ChOG
GR	Πλαγιές Κιθαιρώνα	Slopes of Kithaironas	Պլայէս Կիթերոնաս / Սլոուպս օֆ Կիթերոնաս	ChOG
GR	Πλαγιές Κνημίδας	Slopes of Knimida	Պլայէս Կնիմիդաս / Սլոուպս օֆ Կնիմիդաս	ChOG
GR	Πλαγιές Μελίτων	Slopes of Meliton	Պլայէս Մելիտոն / Սլոուպս օֆ Մելիտոն	ChNP
GR	Πλαγιές Πάικου	Slopes of Paiko	Պլայէս Պայկու / Սլոուպս օֆ Պայկու	ChOG
GR	Πλαγιές Πάρνηθας	Slopes of Parnitha	Պլայէս Պարնիթաս / Սլոուպս օֆ Պարնիթաս	ChOG
GR	Πλαγιές Πεντελικού	Slopes of Pendeliko / Πλαγιές Πεντελικού	Պլայէս Պենդելիկու / Սլոուպս օֆ Պենդելիկու	ChOG
GR	Πυλία	Pyliá	Պիլիա	ChOG
GR	Ραψάνη	Rapsani	Րապսանի	ChNP
GR	Ρέθυμνο	Rethimno	Րեթիմնո	ChOG
GR	Ρετσίνα Αττικής	Retsina of Attiki	Րեցինա Ատիկի / Րեցինա օֆ Ատիկի	ChOG
GR	Ρετσίνα Βοιωτίας	Retsina of Viotia	Րեցինա Վիոտիաս / Րեցինա օֆ Վիոտիաս	ChOG
GR	Ρετσίνα Γιάλτρων	Retsina of Gialtra	Րեցինա Զալտրոն / Րեցինա օֆ Զալտրոն	ChOG
GR	Ρετσίνα Εύβοιας	Retsina of Evoia	Րեցինա Էվիաս / Րեցինա օֆ Էվիաս	ChOG
GR	Ρετσίνα Θηβών (Βοιωτίας)	Retsina of Thebes (Voiotias)	Րեցինա Թիվոն (Վիոտիաս) / Րեցինա օֆ Թեբե (Վիոտիաս)	ChOG

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
GR	Ρετσίνα Καρύστου	Retsina of Karystos	Ռեցինա Կարիստու / Ռեցինա օֆ Կարիստու	ChOG
GR	Ρετσίνα Κορωπίου	Ρετσίνα Κορωπίου Αττικής / Retsina of Koropi / Retsina of Koropi Attiki	Ռեցինա Կորոպիու / Ռեցինա օֆ Կորոպի/ ռեցինա օֆ Կորոպի Ատիկի	ChOG
GR	Ρετσίνα Κρωπίας	Ρετσίνα Κορωπίου Αττικής / Retsina of Koropi / Retsina of Koropi Attiki	Ռեցինա Կրոպիաս / Ռեցինա օֆ Կորոպի/ ռեցինա օֆ Կորոպի ատիկի	ChOG
GR	Ρετσίνα Λιοπεσίου	Ρετσίνα Παιανίας Αττικής / Retsina of Paiania / Retsina of Paiania Attiki	Ռեցինա Լյոպեսիու / Ռեցինա Պեանիաս Ատիկի / Ռեցինա օֆ Պայանիա / Ռեցինա օֆ Սաիանիա Ատիկի	ChOG
GR	Ρετσίνα Μαρκόπουλου (Αττικής)	Retsina of Markopoulo (Attiki)	Ռեցինա Մարկոպուլու (Ատիկի) / Ռեցինա օֆ Մարկոպուլո (Ատիկի)	ChOG
GR	Ρετσίνα Μεγάρων	Ρετσίνα Μεγάρων Αττικής / Retsina of Megara (Attiki) / Retsina of Me- gara Attiki	Ռեցինա Մեղարոն / Ռեցինա օֆ Մեգառա (Ատիկի) / Ռեցինա օֆ Մեգառա Ատիկի	ChOG
GR	Ρετσίνα Μεσογείων (Αττικής)	Retsina of Mesogia (At- tiki)	Ռեցինա Մեսոյիոն / Ռեցինա օֆ Մեսոգիա (Ատիկի)	ChOG
GR	Ρετσίνα Παιανίας	Ρετσίνα Παιανίας Αττικής / Retsina of Paiania / Retsina of Paiania Attiki	Ռեցինա Պեանիաս / Ռեցինա օֆ Պաիանիա/ Ռեցինա օֆ Պաիանիա Ատիկի	ChOG
GR	Ρετσίνα Παλλήνης	Ρετσίνα Παλλήνης Αττικής / Retsina of Pallini / Retsina of Pallini Attiki	Ռեցինա Պալինիս / Ռեցինա օֆ Պալինի/ Ռեցինա օֆ Պալինի Ատիկի	ChOG
GR	Ρετσίνα Πικερμίου	Ρετσίνα Πικερμίου Αττικής / Retsina of Piker- mi Attiki / Retsina of Piker- mi	Ռեցինա Պիկերմիու / Ռեցինա օֆ Պիկեմի Ատիկի / Ռեցինա օֆ Պիկեմի	ChOG
GR	Ρετσίνα Σπάτων	Ρετσίνα Σπάτων Αττικής / Retsina of Spata / Retsi- na of Spata Attiki	Ռեցինա Սպատոն / Ռեցինա օֆ Սպատա/ Ռեցինա օֆ Սպատա Ատիկի	ChOG

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
GR	Ρετσίνα Χαλκίδας (Ευβοίας)	Retsina of Halkida (Evoia)	Սպասոնն Խալկիդաս / Ռեցինա օֆ Խալկիդա (Էվոյա)	ChOG
GR	Ριτσώνα	Ritsona	Ռիցոնա	ChOG
GR	Ρόδος	Rodos/Rhodes	Ռոդոս/Ռոդէս / Ռոուդզ	ChNP
GR	Ρομπόλα Κεφαλληνίας	Robola of Kefalonia	Ռոբոլա Կեֆալինիաս / Ռոբոլա օֆ Կեֆալինիա	ChNP
GR	Σάμος	Samos	Սամոս	ChNP
GR	Σαντορίνη	Santorini	Սանտորինի	ChNP
GR	Σέρρες	Serres	Սերես	ChOG
GR	Σητεία	Sitia	Սիտիա	ChNP
GR	Σιάτιστα	Siatista	Սյատիստա	ChOG
GR	Σιθωνία	Sithonia	Սիթոնիա	ChOG
GR	Σπάτα	Spata	Սպատա	ChOG
GR	Στερεά Ελλάδα	Stereia Ellada	Ստերեա Էլլադա	ChOG
GR	Τεγέα	Tegea	Տեգեա	ChOG
GR	Τριφυλία	Trifilia	Տրիֆիլիա	ChOG
GR	Τύρναβος	Tyrnavos	Տիրնավոս	ChOG
GR	Φθιώτιδα	Fthiotida/Phthiotis	Ֆթիոտիդա/Ֆթիոտիս	ChOG
GR	Φλώρινα	Florina	Ֆլորինա	ChOG
GR	Χαλκιδούνα	Halikouna	Խալիկունա	ChOG
GR	Χαλκιδική	Halkidiki	Խալկիդիկի	ChOG
GR	Χάνδακας – Candia	Candia	Խանդակաս – Կանդիա	ChNP
GR	Χανιά	Chania	Խանյա	ChOG
GR	Χίος		Խիոս	ChOG
HU	Badacsony		Բադաչոնյ	ChNP
HU	Badacsonyi		Բադաչոնյի	ChNP

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
HU	Balaton		Բալատոն	ChNP
HU	Balatonboglár		Բալատոնբոգլար	ChNP
HU	Balatonboglári		Բալատոնբոգլարի	ChNP
HU	Balaton-felvidék		Բալատոն-ֆելվիդեկ	ChNP
HU	Balaton-felvidéki		Բալատոն-ֆելվիդեկի	ChNP
HU	Balatonfüred-Csopak		Բալատոնֆյուրեդ-Չոպակ	ChNP
HU	Balatonfüred-Csopaki		Բալատոնֆյուրեդ-Չոպակի	ChNP
HU	Balatoni		Բալատոնի	ChNP
HU	Balatonmelléki		Բալատոնմելեկի	ChOG
HU	Bükk		Բյուկկ	ChNP
HU	Bükki		Բյուկկի	ChNP
HU	Csongrád		Չոնգրադ	ChNP
HU	Csongrádi		Չոնգրադի	ChNP
HU	Debrői Hárslevelű		Դեբրոյ Հարշլեվելու	ChNP
HU	Duna		Դունա	ChNP
HU	Dunai		Դունաի	ChNP
HU	Dunántúl		Դունաստուլ	ChOG
HU	Dunántúli		Դունաստուլի	ChOG
HU	Duna-Tisza-közi		Դունա-Տիսա-կյոզի	ChOG
HU	Eger		Էգեր	ChNP
HU	Egri		Էգրի	ChNP
HU	Etyek-Buda		Էտյեկ-Բուդա	ChNP
HU	Etyek-Budai		Էտյեկ-Բուդաի	ChNP
HU	Felső-Magyarország		Ֆելշյո-Մաձարոռուսագ	ChOG
HU	Felső-Magyarországi		Ֆելշյո-Մաձարոռուսագի	ChOG

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
HU	Hajós-Baja		Հայոշ-Բայա	ChNP
HU	Izsáki Arany Sárfehér		Իժսակի Առանյ ՇարՖեհեր	ChNP
HU	Káli		Կալի	ChNP
HU	Kunság		Կունշագ	ChNP
HU	Kunsági		Կունշագի	ChNP
HU	Mátra		Մատռա	ChNP
HU	Mátraí		Մատռաի	ChNP
HU	Mór		Մոռ	ChNP
HU	Móri		Մոռի	ChNP
HU	Nagy-Somló		Նաձ-Շոմլո	ChNP
HU	Nagy-Somlói		Նաձ-Շոմլոի	ChNP
HU	Neszmély		Նեսմելյ	ChNP
HU	Neszmélyi		Նեսմելյի	ChNP
HU	Pannon		Պաննոն	ChNP
HU	Pannonhalma		Պաննոնհալմա	ChNP
HU	Pannonhalmi		Պաննոնհալմի	ChNP
HU	Pécs		Պեչ	ChNP
HU	Somló		Շոմլո	ChNP
HU	Somlói		Շոմլոի	ChNP
HU	Sopron		Շոպրոն	ChNP
HU	Soproni		Շոպրոնի	ChNP
HU	Szekszárd		Սեկսառդ	ChNP
HU	Szekszárdi		Սեկսառդի	ChNP
HU	Tihany		Տիհանյ	ChNP
HU	Tihanyi		Տիհանյի	ChNP

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
HU	Tokaj		Տոկայ	ChNP
HU	Tokaji		Տոկայի	ChNP
HU	Tolna		Տոլնա	ChNP
HU	Tolnai		Տոլնաի	ChNP
HU	Villány		Վիլանյ	ChNP
HU	Villányi		Վիլանյի	ChNP
HU	Zala		Զալա	ChNP
HU	Zalai		Զալաի	ChNP
HU	Zemplén		Զեմպլեն	ChOG
HU	Zempléni		Զեմպլենի	ChOG
IT	Abruzzo		Աբրուզո	ChNP
IT	Acqui		Ակուի	ChNP
IT	Affile		Ֆիլե	ChNP
IT	Aglianico del Taburno		Ալյանիկո դել Տաբուրնո	ChNP
IT	Aglianico del Vulture		Ալյանիկո դել Վուլտուրե	ChNP
IT	Aglianico del Vulture Superiore		Ալյանիկո դել Վուլտուրե Սուպերիորե	ChNP
IT	Alba		Ալբա	ChNP
IT	Albugnano		Ալբունյանո	ChNP
IT	Alcamo		Ալկամո	ChNP
IT	Aleatico di Gradoli		Ալեատիկո դի Գրադոլի	ChNP
IT	Aleatico di Puglia		Ալեատիկո դի Պուլիա	ChNP
IT	Aleatico Passito dell'Elba		Ալեատիկո Պասիտո դել Էլբա	ChNP
IT	Alezio		Ալեջիո	ChNP
IT	Alghero		Ալգերո	ChNP
IT	Allerona		Ալերոնա	ChOG

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
IT	Alta Langa		Ալտա լանգա	ChNP
IT	Alta Valle della Greve		Ալտա Վալե դելա Գռեվե	ChOG
IT	Alto Adige		Ալտո Ադիջե	ChNP
IT	Alto Livenza		Ալտո Լիվենցա	ChOG
IT	Alto Minicio		Ալտո Մինիչիո	ChOG
IT	Amarone della Valpolicella		Ամառոնե դելա Վալպոլիչելա	ChNP
IT	Amelia		Ամելիա	ChNP
IT	Anagni		Անանյի	ChOG
IT	Ansonica Costa dell'Argentario		Անասոնիկա Կոստա դել Առջենտարիո	ChNP
IT	Aprilia		Ապրիլիա	ChNP
IT	Arborea		Արբորեա	ChNP
IT	Arcole		Արկոլե	ChNP
IT	Arghillà		Արգիլիա	ChOG
IT	Asolo – Prosecco		Ազոլո-Պրոսեկո	ChNP
IT	Assisi		Ասիզի	ChNP
IT	Asti		Աստի	ChNP
IT	Atina		Ատինա	ChNP
IT	Aversa		Ավերսա	ChNP
IT	Avola		Ավոլա	ChOG
IT	Bagnoli		Բանյոլի	ChNP
IT	Bagnoli di Sopra		Բանյոլի դի Սոպրա	ChNP
IT	Bagnoli Friularo		Բանյոլի Ֆրիուլարո	ChNP
IT	Barbagia		Բարբաջիա	ChOG
IT	Barbaresco		Բարբառեսկո	ChNP

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
IT	Barbera d'Alba		Բարբերա դ'Ալբա	ChNP
IT	Barbera d'Asti		Բարբերա դ'Աստի	ChNP
IT	Barbera del Monferrato		Բարբերա դել Մոնֆերատո	ChNP
IT	Barbera del Monferrato Superiore		Բարբերա դել Մոնֆերատո Սուպերիորե	ChNP
IT	Barco Reale di Carmignano		Բարկո ռեալե դի Կարմինյանո	ChNP
IT	Bardolino		Բարդոլինո	ChNP
IT	Bardolino Superiore		Բարդոլինո Սուպերիորե	ChNP
IT	Barletta		Բարլետա	ChNP
IT	Barolo		Բարոլո	ChNP
IT	Basilicata		Բազիլիկատա	ChOG
IT	Benaco Bresciano		Բենակո Բոնեշանո	ChOG
IT	Beneventano		Բենեվենատանո	ChOG
IT	Benevento		Բենեվենտո	ChOG
IT	Bergamasca		Բեռգամասկա	ChOG
IT	Bettona		Բետոնա	ChOG
IT	Bianchetto del Metauro		Բիանկեչո դել Մետաուրո	ChNP
IT	Bianco Capena		Բիանկո Կապենա	ChNP
IT	Bianco del Sillaro		Բիանկո դել Սիլարո	ChOG
IT	Bianco dell'Empolese		Բիանկո դել Էմպոլեզե	ChNP
IT	Bianco di Castelfranco Emilia		Բիանկո դի Կաստելֆրանկո Էմիլիա	ChOG
IT	Bianco di Custoza		Բիանկո դի Կուստոցա	ChNP
IT	Bianco di Pitigliano		Բիանկո դի Պիտիլիանո	ChNP
IT	Biferno		Բիֆերնո	ChNP
IT	Bivongi		Բիվոնջի	ChNP

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
IT	Boca		Բոկա	ChNP
IT	Bolgheri		Բոլգերի	ChNP
IT	Bolgheri Sassicaia		Բոլգերի Սասիկայա	ChNP
IT	Bonarda dell'Oltrepò Pavese		Բոնարդա դել՝Օլտրեպո Պավեզե	ChNP
IT	Bosco Eliceo		Բոսկո Էլիչեո	ChNP
IT	Botticino		Բոտիչինո	ChNP
IT	Brachetto d'Acqui		Բրակետո դ'Ակուի	ChNP
IT	Bramaterra		Բրամատերա	ChNP
IT	Breganze		Բրեգանցե	ChNP
IT	Brindisi		Բրինդիզի	ChNP
IT	Brunello di Montalcino		Բրունելո դի Մոնտալչինո	ChNP
IT	Buttafuoco		Բուտաֆուոկո	ChNP
IT	Buttafuoco dell'Oltrepò Pavese		Բուտաֆուոկո դել՝Օլտրեպո Պավեզե	ChNP
IT	Cacc'e mmitte di Lucera		Կաչ՛ե միտե դի Լուչերա	ChNP
IT	Cagliari		Կալիարի	ChNP
IT	Calabria		Կալաբրիա	ChOG
IT	Caldaro		Կալդարո	ChNP
IT	Calosso		Կալոսո	ChNP
IT	Caluso		Կալուսո	ChNP
IT	Camarro		Կամարո	ChOG
IT	Campania		Կամպանիա	ChOG
IT	Campi Flegrei		Կամպի Ֆլեգրեի	ChNP
IT	Campidano di Terralba		Կամպիդանո դի Տերալբա	ChNP
IT	Canavese		Կանավեզե	ChNP

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
IT	Candia dei Colli Apuani		Կանդիա դեի Կոլի Ապուանի	ChNP
IT	Cannara		Կանարա	ChOG
IT	Cannellino di Frascati		Կանելլինո դի Ֆրասկատի	ChNP
IT	Cannonau di Sardegna		Կանոնաու դի Սարդենյա	ChNP
IT	Capalbio		Կապալբիո	ChNP
IT	Capri		Կապրի	ChNP
IT	Capriano del Colle		Կապրիանո դել Կոլե	ChNP
IT	Carema		Կառեմա	ChNP
IT	Carignano del Sulcis		Կարինյանո դել Սուլչիս	ChNP
IT	Carmignano		Կարմինյանո	ChNP
IT	Carso		Կարսո	ChNP
IT	Carso – Kras		Կարսո – Կրաս	ChNP
IT	Casavecchia di Pontelatone		Կազավեկյա դի Պոնտելատոնե	ChNP
IT	Casorzo		Կազորցո	ChNP
IT	Casteggio		Կաստեջիո	ChNP
IT	Castel del Monte		Կաստել դել Մոնտե	ChNP
IT	Castel del Monte Bombino Nero		Կաստել դել Մոնտե Բոմբինո Նեռո	ChNP
IT	Castel del Monte Nero di Troia Riserva		Կաստել դել Մոնտե Նեռո դի Տրոյա Ռիզերվա	ChNP
IT	Castel del Monte Rosso Riserva		Կաստել դել Մոնտե ռոսո Ռիզերվա	ChNP
IT	Castel San Lorenzo		Կաստել Սան Լորենցո	ChNP
IT	Casteller		Կաստելլեո	ChNP
IT	Castelli di Jesi Verdicchio Riserva		Կաստելի դի Յեզի Վերդիչիո Ռիզերվա	ChNP

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
IT	Castelli Romani		Կաստելի Ռոմանի	ChNP
IT	Catalanesca del Monte Somma		Կատալանեսկա դել Մոնտե Սոմմա	ChOG
IT	Cellatica		Չելլատիկա	ChNP
IT	Cerasuolo d’Abruzzo		Չերասուոլո դ’Աբրուցո	ChNP
IT	Cerasuolo di Vittoria		Չերասուոլո դի Վիտորիա	ChNP
IT	Cerveteri		Չերվետերի	ChNP
IT	Cesane del Piglio		Չեզանեզե դել Պիլիո	ChNP
IT	Cesane di Affile		Չեզանեզե դի Աֆիլե	ChNP
IT	Cesane di Olevano Romano		Չեզանեզե դի Օլեվանո Ռոմանո	ChNP
IT	Chianti		Վյանտի	ChNP
IT	Chianti Classico		Վյանտի Կլասիկո	ChNP
IT	Cilento		Չիլենտո	ChNP
IT	Cinque Terre		Չինկուե Տերե	ChNP
IT	Cinque Terre Sciacchetrà		Չինկուե Տերե Շակչետրա	ChNP
IT	Circeo		Չիրեո	ChNP
IT	Cirò		Չիրո	ChNP
IT	Cisterna d’Asti		Չիստեռնա դ’Աստի	ChNP
IT	Civitella d’Agliano		Չիվիտելլա դ’Ալիանո	ChOG
IT	Colleoni		Կոլեոնի	ChNP
IT	Colli Albani		Կոլի Ալբանի	ChNP
IT	Colli Altotiberini		Կոլի Ալտոտիբերինի	ChNP
IT	Colli Aprutini		Կոլի Ապրունտինի	ChOG
IT	Colli Asolani – Prosecco		Կոլի Ասոլանի-Պրոսեկո	ChNP
IT	Colli Berici		Կոլի Բերիչի	ChNP

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
IT	Colli Bolognesi		Կոլի Բոլոնյեզի	ChNP
IT	Colli Bolognesi Classico Pignoletto		Կոլի Բոլոնյեզի Կլասիկո Պինյոլետտո	ChNP
IT	Colli Cimini		Կոլի Չիմինի	ChOG
IT	Colli del Limbara		Կոլի դի Լիմբարա	ChOG
IT	Colli del Sangro		Կոլի դել Սանգրո	ChOG
IT	Colli del Trasimeno		Կոլի դել Տրասիմենո	ChNP
IT	Colli della Sabina		Կոլի դելա Սաբինա	ChNP
IT	Colli della Toscana centrale		Կոլի դելա Տոսկանա շենտրալե	ChOG
IT	Colli dell'Etruria Centrale		Կոլի դել Էտրուրիա Չենտրալե	ChNP
IT	Colli di Conegliano		Կոլի դի Կոնեղիանո	ChNP
IT	Colli di Faenza		Կոլի դի Ֆաենզա	ChNP
IT	Colli di Luni		Կոլի դի Լունի	ChNP
IT	Colli di Parma		Կոլի դի Պարմա	ChNP
IT	Colli di Rimini		Կոլի դի Ռիմինի	ChNP
IT	Colli di Salerno		Կոլի դի Սալեռնո	ChOG
IT	Colli di Scandiano e di Canossa		Կոլի դի Սկանդինասան և դի Կանոսա	ChNP
IT	Colli d'Imola		Կոլի դ'Իմոլա	ChNP
IT	Colli Etruschi Viterbesi		Կոլի Էտրուսկի Վիտերբեզի	ChNP
IT	Colli Euganei		Կոլի Էուգանեի	ChNP
IT	Colli Euganei Fior d'Arancio		Կոլի Էուգանեի Ֆիոր դ'Առանջիո	ChNP
IT	Colli Lanuvini		Կոլի Լանուվինի	ChNP
IT	Colli Maceratesi		Կոլի Մաչերատեզի	ChNP

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
IT	Colli Martani		Կոլի Մարտանի	ChNP
IT	Colli Orientali del Friuli Picolit		Կոլի Օրիենտալի դել Ֆրիուլի Պիկոլիտ	ChNP
IT	Colli Perugini		Կոլի Պեռուջինի	ChNP
IT	Colli Pesaresi		Կոլի Պեզարեզի	ChNP
IT	Colli Piacentini		Կոլի Պյաչենտինի	ChNP
IT	Colli Romagna centrale		Կոլի Ռոմանյա չենտրալե	ChNP
IT	Colli Tortonesi		Կոլի Տորտոնեզի	ChNP
IT	Colli Trevigiani		Կոլի Տրեվիջիանի	ChOG
IT	Collina del Milanese		Կոլինա դել Միլանեզե	ChOG
IT	Collina Torinese		Կոլինա Տորինեզե	ChNP
IT	Colline del Genovesato		Կոլինե դել Զենովեզատո	ChOG
IT	Colline di Levanto		Կոլինե դի Լեվանտո	ChNP
IT	Colline Frentane		Կոլինե Ֆրենտանե	ChOG
IT	Colline Joniche Tarantine		Կոլինե Յոնիկե Տարանտինե	ChNP
IT	Colline Lucchesi		Կոլինե Լուկեզի	ChNP
IT	Colline Novaresi		Կոլինե Նովարեզի	ChNP
IT	Colline Pescaresi		Կոլինե Պեսկարեզի	ChOG
IT	Colline Saluzzesi		Կոլինե Սալուցեզի	ChNP
IT	Colline Savonesi		Կոլինե Սավոնեզի	ChOG
IT	Colline Teatine		Կոլինե Տեատինե	ChOG
IT	Collio		Կոլիո	ChNP
IT	Collio Goriziano		Կոլիո Գորիջիանո	ChNP
IT	Colonna		Կոլոնա	ChNP
IT	Conegliano – Prosecco		Կոնեյյանո – Պրոսեկո	ChNP

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
IT	Conegliano Valdobbiadene – Prosecco		Կոնեյլյան Վալդոբիադենե – Պրոսեկո	ChNP
IT	Cònero		Կոնեռո	ChNP
IT	Conselvano		Կոնսելվանո	ChOG
IT	Contea di Sclafani		Կոնտեա դի Սկլաֆանի	ChNP
IT	Contessa Entellina		Կոնտեսա Էնտելլինա	ChNP
IT	Controguerra		Կոնտրոգուերա	ChNP
IT	Copertino		Կոպերտինո	ChNP
IT	Cori		Կորի	ChNP
IT	Cortese dell'Alto Monferrato		Կոռտեզե դել Ալտո Մոնֆերատո	ChNP
IT	Cortese di Gavi		Կոռտեզե դի Գավի	ChNP
IT	Corti Benedettine del Padovano		Կոռտի Բենեդետինե դել Պադովանո	ChNP
IT	Cortona		Կոռտոնա	ChNP
IT	Costa d'Amalfi		Կոստա դ'Ամալֆի	ChNP
IT	Costa Etrusco Romana		Կոստա Էտրուսկո Ռոմանա	ChOG
IT	Costa Toscana		Կոստա Տոսկանա	ChOG
IT	Costa Viola		Կոստա Վիոլա	ChOG
IT	Coste della Sesia		Կոստե դելա Սեզիա	ChNP
IT	Curtefranca		Կուրտեֆրանկա	ChNP
IT	Custoza		Կուստոցա	ChNP
IT	Daunia		Դաունիա	ChOG
IT	del Frusinate		դել Ֆրուզինատե	ChOG
IT	del Molise		դել Մոլիզե	ChNP
IT	del Vastese		դել Վաստեզե	ChOG

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
IT	Delia Nivolelli		Դելիա Նիվոլելի	ChNP
IT	dell'Alto Adige		դել'Ալտո Ադիջե	ChNP
IT	delle Venezie		դելե Վենեցիե	ChOG
IT	dell'Emilia		դել'Էմիլիա	ChOG
IT	di Modena		Դի Մոդենա	ChNP
IT	Diano d'Alba		Դիանո դ'Ալբա	ChNP
IT	Dogliani		Դոլիանի	ChNP
IT	Dolceacqua		Դոլչեակուա	ChNP
IT	Dolcetto d'Acqui		Դոլչետո դ'Ակի	ChNP
IT	Dolcetto d'Alba		Դոլչետո դ'Ալբա	ChNP
IT	Dolcetto d'Asti		Դոլչետո դ'Աստի	ChNP
IT	Dolcetto di Diano d'Alba		Դոլչետո դի Դիանո դ'Ալբա	ChNP
IT	Dolcetto di Ovada		Դոլչետո դի Օվադա	ChNP
IT	Dolcetto di Ovada Superiore		Դոլչետո դի Օվադա սուպերիորե	ChNP
IT	Dugenta		Դուջենտա	ChOG
IT	Durello Lessini		Դուռելլո Լեսինի	ChNP
IT	Elba		Էլբա	ChNP
IT	Elba Aleatico Passito		Էլբա Ալեատիցո Պասիտո	ChNP
IT	Eloro		Էլորո	ChNP
IT	Emilia		Էմիլիա	ChOG
IT	Epomeo		Էպոմեո	ChOG
IT	Erbaluce di Caluso		Էրբալուչե դի Կալուզո	ChNP
IT	Erice		Էրիչե	ChNP
IT	Esino		Էզինո	ChNP
IT	Est! Est!! Est!!! di Montefiascone		Էստ! Էստ! Էստ! Դի Մոնտեֆիասկոնե	ChNP

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
IT	Etna		Էտնա	ChNP
IT	Etschtaler		Էտշատլեր	ChNP
IT	Falaghina del Sannio		Ֆալանգինա դել Սանյո	ChNP
IT	Falerio		Ֆալերիո	ChNP
IT	Falerno del Massico		Ֆալերոնո դել Մասիկո	ChNP
IT	Fara		Ֆարա	ChNP
IT	Faro		Ֆարո	ChNP
IT	Fiano di Avellino		Ֆիանո դի Ավելինո	ChNP
IT	Fior d'Arancio Colli Euganei		Ֆիոր դ'Առանջի կոլի Էուզանեի	ChNP
IT	Fontanarossa di Cerda		Ֆոնտանառոսա դի Չերդա	ChOG
IT	Forlì		Ֆորլի	ChOG
IT	Fortana del Taro		Ֆոնտանա դել Տարո	ChOG
IT	Franciacorta		Ֆրանչիակորտա	ChNP
IT	Frascati		Ֆրասկատի	ChNP
IT	Frascati Superiore		Ֆրասկատի Սուպերիորե	ChNP
IT	Freisa d'Asti		Ֆրեիզա դ'Աստի	ChNP
IT	Freisa di Chieri		Ֆրեիզա դի Կիերի	ChNP
IT	Friularo di Bagnoli		Ֆրիուլարո դի Բանյոլի	ChNP
IT	Friuli Annia		Ֆրիուլի Անիա	ChNP
IT	Friuli Aquileia		Ֆրիուլի Ակուիլեյա	ChNP
IT	Friuli Colli Orientali		Ֆրիուլի Կոլի Օրիենտալի	ChNP
IT	Friuli Grave		Ֆրիուլի Գրավե	ChNP
IT	Friuli Isonzo		Ֆրիուլի Իզոնցո	ChNP
IT	Friuli Latisana		Ֆրիուլի Լատիզանա	ChNP
IT	Frusinate		Ֆրուզինանտե	ChOG

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
IT	Gabiano		Գաբիանո	ChNP
IT	Galatina		Գալատինա	ChNP
IT	Galluccio		Գալուչիո	ChNP
IT	Gambellara		Գամելլարա	ChNP
IT	Garda		Գարդա	ChNP
IT	Garda Bresciano		Գարդա Բոնեշիանո	ChNP
IT	Garda Colli Mantovani		Գարդա Կոլի Մանտովանի	ChNP
IT	Gattinara		Գատինարա	ChNP
IT	Gavi		Գավի	ChNP
IT	Genazzano		Ջենազանո	ChNP
IT	Ghemme		Գեմե	ChNP
IT	Gioia del Colle		Ջիոյա դել Կոլե	ChNP
IT	Girò di Cagliari		Ջիրո դի Կալիարի	ChNP
IT	Golfo del Tigullio – Portofino		Գոլֆո դել Տիգուլիոն Պորտոֆինո	ChNP
IT	Grance Senesi		Գրանչե Սենեզի	ChNP
IT	Gravina		Գրավինա	ChNP
IT	Greco di Bianco		Գրեկո դի Բիանկո	ChNP
IT	Greco di Tufo		Գրեկո դի Տուֆո	ChNP
IT	Grignolino d’Asti		Գրինյոլինո դ’Աստի	ChNP
IT	Grignolino del Monferrato Casalese		Գրինյոլինո դել Մոնֆերատո Կասալեզե	ChNP
IT	Grottino di Roccanova		Գրոտինո դի Ռոկանովա	ChNP
IT	Gutturnio		Գուտտուրինո	ChNP
IT	Histonium		Իստոնիում	ChOG
IT	I Terreni di Sanseverino		Ի տերենի դի Սանսեվերինո	ChNP

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
IT	Irpinia		Իպինիա	ChNP
IT	Ischia		Իշիյա	ChNP
IT	Isola dei Nuraghi		Իզոլա դեյ Նուռագի	ChOG
IT	Isonzo del Friuli		Իզոնցո դել Ֆրիուլի	ChNP
IT	Kalterer		Կալտերեռ	ChNP
IT	Kalterersee		Կալտերեռսե	ChNP
IT	Lacrima di Morro		Լակրիմա դի Մորո	ChNP
IT	Lacrima di Morro d'Alba		Լակրիմա դի Մորո դ'Ալբա	ChNP
IT	Lago di Caldaro		Լագո դի Կալդարո	ChNP
IT	Lago di Corbara		Լագո դի Կորբարա	ChNP
IT	Lambrusco di Sorbara		Լամբրուսկո դի Սեռբարա	ChNP
IT	Lambrusco Grasparossa di Castelvetro		Լամբրուսկո Գրասպարոսա դի Կաստելվետրո	ChNP
IT	Lambrusco Mantovano		Լամբրուսկո Մանտովանո	ChNP
IT	Lambrusco Salamino di Santa Croce		Լամբրուսկո Սալամանինո դի Սանտա Կրոչե	ChNP
IT	Lamezia		Լամեջիա	ChNP
IT	Langhe		Լանգե	ChNP
IT	Lazio		Լացիո	ChOG
IT	Lessini Durello		Լեսինի Դուրելլո	ChNP
IT	Lessona		Լեսոնա	ChNP
IT	Leverano		Լեվերանո	ChNP
IT	Liguria di Levante		Լիգուրիա դի Լեվանտե	ChOG
IT	Lipuda		Լիպուդա	ChOG
IT	Lison		Լիզոն	ChNP
IT	Lison-Pramaggiore		Լիզոն-Պրամաջիորե	ChNP

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
IT	Lizzano		Լիցիանո	ChNP
IT	Loazzolo		Լոազոլո	ChNP
IT	Locorotondo		Լոկոռոտոնդո	ChNP
IT	Locride		Լոկրիդե	ChOG
IT	Lugana		Լուգանա	ChNP
IT	Malanotte del Piave		Մալանոտտե դել Պիավե	ChNP
IT	Malvasia delle Lipari		Մալվազիա դել Լիպարի	ChNP
IT	Malvasia di Bosa		Մալվազիա դի Բոզա	ChNP
IT	Malvasia di Casorzo		Մալվազիա դի Կազորցո	ChNP
IT	Malvasia di Casorzo d'Asti		Մալվազիա դի Կազորցո դ'Աստի	ChNP
IT	Malvasia di Castelnuovo Don Bosco		Մալվազիա դի Կաստելնուովո Դոն Բոսկո	ChNP
IT	Mamertino		Մամերտինո	ChNP
IT	Mamertino di Milazzo		Մամերտինո դի Միլազո	ChNP
IT	Mandrolisai		Մանդրոլիզայ	ChNP
IT	Marca Trevigiana		Մարկա Տրեվիջինա	ChOG
IT	Marche		Մարկե	ChOG
IT	Maremma toscana		Մարեմա տոսկանա	ChNP
IT	Marino		Մարինո	ChNP
IT	Marmilla		Մարմիլա	ChOG
IT	Marsala		Մարսալա	ChNP
IT	Martina		Մարտինա	ChNP
IT	Martina Franca		Մարտինա Ֆրանկա	ChNP
IT	Matera		Մատերա	ChNP
IT	Matino		Մատինո	ChNP
IT	Melissa		Մելիսա	ChNP

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
IT	Menfi		Մենֆի	ChNP
IT	Merlara		Մերլարա	ChNP
IT	Mitterberg		Միտերբերգ	ChOG
IT	Modena		Մոդենա	ChNP
IT	Molise		Մոլիզե	ChNP
IT	Monferrato		Մոնֆեռատո	ChNP
IT	Monica di Sardegna		Մոնիկա դի Սարդենյա	ChNP
IT	Monreale		Մոնրեալե	ChNP
IT	Montecarlo		Մոնտեկարլո	ChNP
IT	Montecastelli		Մոնտեկաստելի	ChOG
IT	Montecompati		Մոնտեկոմպատրի	ChNP
IT	Montecompati Colonna		Մենտեկոմպատրի Կոլոնա	ChNP
IT	Montecucco		Մոնտեկուոկո	ChNP
IT	Montecucco Sangiovese		Մոնտեկուոկո Սանջիովեզե	ChNP
IT	Montefalco		Մոնտեֆալկո	ChNP
IT	Montefalco Sagrantino		Մոնտեֆալկո Սագրանտինո	ChNP
IT	Montello		Մոնտելլո	ChNP
IT	Montello – Colli Asolani		Մոնտելլո – Կոլի Ազոլանի	ChNP
IT	Montello Rosso		Մոնտելլո Ռոսո	ChNP
IT	Montenetto di Brescia		Մոնտենետո դի Բրեշիա	ChOG
IT	Montepulciano d'Abruzzo		Մոնտեպուլչիանո դ'Աբրուցո	ChNP
IT	Montepulciano d'Abruzzo Col- line Teramane		Մոնտեպուլչիանո դ'Աբրուցո Կոլինե Տերամանե	ChNP

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
IT	Monteregio di Massa Marittima		Մոնտեռեջիո դի Մասսա Մարիտիմա	ChNP
IT	Montescudaio		Մոնտեսկուդայո	ChNP
IT	Monti Lessini		Մոնտի Լեսինի	ChNP
IT	Morellino di Scansano		Մորելինո դի Սկանսանո	ChNP
IT	Moscadello di Montalcino		Մոսկադելո դի Մոնտալչինո	ChNP
IT	Moscato di Pantelleria		Մոսկատո դի Պանտելերիա	ChNP
IT	Moscato di Sardegna		Մոսկատո դի Սարդենյա	ChNP
IT	Moscato di Scanzo		Մոսկատո դի Սկանցո	ChNP
IT	Moscato di Sennori		Մոսկատո դի Սենորի	ChNP
IT	Moscato di Sorso		Մոսկատո դի Սորսո	ChNP
IT	Moscato di Sorso – Sennori		Մոսկատո դի Սորսո-սենորի	ChNP
IT	Moscato di Terracina		Մոսկատո դի Տերացինա	ChNP
IT	Moscato di Trani		Մոսկատո դի Տրանի	ChNP
IT	Murgia		Մուրջիա	ChOG
IT	Nardò		Նարդո	ChNP
IT	Narni		Նարնի	ChOG
IT	Nasco di Cagliari		Նասկո դի Կալիարի	ChNP
IT	Nebbiolo d'Alba		Մեբիոլո դ'Ալբա	ChNP
IT	Negroamaro di Terra d'Otranto		Նեգրոմարո դի Տերա դ'Օտրանտո	ChNP
IT	Nettuno		Նետունո	ChNP
IT	Noto		Նոտո	ChNP
IT	Nuragus di Cagliari		Նուրագուս դի Կալիարի	ChNP
IT	Nurra		Նուրա	ChOG

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
IT	Offida		Օֆիդա	ChNP
IT	Ogliastro		Օլյաստրա	ChOG
IT	Olevano Romano		Օլեվանո Ռոմանո	ChNP
IT	Oltrepò Pavese		Օլտրեպո Պավեզե	ChNP
IT	Oltrepò Pavese metodo classico		Օլտրեպո Պավեզե մետոդո կլասիկո	ChNP
IT	Oltrepò Pavese Pinot grigio		Օլտրեպո Պավեզե Պինո գրիջո	ChNP
IT	Orcia		Օրչա	ChNP
IT	Ormeasco di Pornassio		Օրմասկո դի Պորնասիո	ChNP
IT	Orta Nova		Օրտա Նովա	ChNP
IT	Ortona		Օրտոնա	ChNP
IT	Ortrugo		Օրտրուգո	ChNP
IT	Orvietano Rosso		Օրվիետանո Ռոսո	ChNP
IT	Orvieto		Օրվիետո	ChNP
IT	Oscò		Օսկո	ChOG
IT	Ostuni		Օստունի	ChNP
IT	Ovada		Օվադա	ChNP
IT	Paestum		Պաստում	ChOG
IT	Palizzi		Պալիջի	ChOG
IT	Pantelleria		Պանտելերիա	ChNP
IT	Parrina		Պարինա	ChNP
IT	Parteolla		Պարտեոլա	ChOG
IT	Passito di Pantelleria		Պասիտո դի Պանտելերիա	ChNP
IT	Pellaro		Պելարո	ChOG
IT	Penisola Sorrentina		Պենիզոլա Սորրենտինա	ChNP
IT	Pentro		Պենտրո	ChNP

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
IT	Pentro di Isernia		Պենտոռո դի Իզերնիա	ChNP
IT	Pergola		Պերգոլա	ChNP
IT	Piave		Պիավե	ChNP
IT	Piave Malanotte		Պիավե Մալանոտե	ChNP
IT	Piceno		Պիչենո	ChNP
IT	Piemonte		Պիեմոնտե	ChNP
IT	Piglio		Պիլիո	ChNP
IT	Pinerolese		Պինեռոլեզե	ChNP
IT	Pinot nero dell'Oltrepò Pavese		Պինո նեռո դել Օլտրեպո Պավեզե	ChNP
IT	Planargia		Պլանարջիա	ChOG
IT	Pomino		Պոմինո	ChNP
IT	Pompeiano		Պոմպեյանո	ChOG
IT	Pornassio		Պորնասիո	ChNP
IT	Portofino		Պորտոֆինո	ChNP
IT	Primitivo di Manduria		Պրիմիտիվո դի Մանդուրիա	ChNP
IT	Primitivo di Manduria Dolce Naturale		Պրիմիտիվո դի Մանդուրիա Դոլչե Նատուրալե	ChNP
IT	Prosecco		Պրոսեկկո	ChNP
IT	Provincia di Mantova		Պրովինչա դի Մանտովա	ChOG
IT	Provincia di Nuoro		Պրովինչա դի Նուորո	ChOG
IT	Provincia di Pavia		Պրովինչա դի Պավիա	ChOG
IT	Provincia di Verona		Պրովինչա դի Վերոնա	ChOG
IT	Puglia		Պուլիա	ChOG
IT	Quistello		Կուիստելլո	ChOG
IT	Ramandolo		Րամանդոլո	ChNP

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
IT	Ravenna		Ռավեննա	ChOG
IT	Recioto della Valpolicella		Ռեչոտո դելա Վալպոլիչելա	ChNP
IT	Recioto di Gambellara		Ռեչոտո դի Գամբելլարա	ChNP
IT	Recioto di Soave		Ռեչոտո դի Սոավե	ChNP
IT	Reggiano		Ռեջջանո	ChNP
IT	Reno		Ռենո	ChNP
IT	Riesi		Ռիեզի	ChNP
IT	Riviera del Brenta		Ռիվիեռա դել Բրենտա	ChNP
IT	Riviera del Garda Bresciano		Ռիվիեռա դել Գարդա Բրեշիանո	ChNP
IT	Riviera ligure di Ponente		Ռիվիեռա լիգուռե դի Պոնենտե	ChNP
IT	Roccamonfina		Ռոկամոնֆինա	ChOG
IT	Roero		Ռոերո	ChNP
IT	Roma		Ռոմա	ChNP
IT	Romagna		Ռոմանյա	ChNP
IT	Romagna Albana		Ռոմանյա Ալբանա	ChNP
IT	Romangia		Ռոմանիյա	ChOG
IT	Ronchi di Brescia		Ռոնկի դի Բրեշիա	ChOG
IT	Ronchi Varesini		Ռոնկի Վարեզինի	ChOG
IT	Rosazzo		Ռոզացո	ChNP
IT	Rossese di Dolceacqua		Ռոսեզե դի Դոլչեակուա	ChNP
IT	Rosso Cònero		Ռոսո Կոնեռո	ChNP
IT	Rosso della Val di Cornia		Ռոսո դելլա Վալ դի Կորնիա	ChNP
IT	Rosso di Cerignola		Ռոսո դի Չերինյոլա	ChNP
IT	Rosso di Montalcino		Ռոսո դի Մոնտալչինո	ChNP

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
IT	Rosso di Montepulciano		Ռոսոս դի Մոնտեպուլչանո	ChNP
IT	Rosso di Valtellina		Ռոսոս դի Վալտելլինա	ChNP
IT	Rosso Orvietano		Ռոսոս Օրվիետանո	ChNP
IT	Rosso Piceno		Ռոսոս Պիչենո	ChNP
IT	Rotae		Ռոտաե	ChOG
IT	Rubicone		Ռուբիկոնե	ChOG
IT	Rubino di Cantavenna		Ռուբինո դի Կանտավեննա	ChNP
IT	Ruchè di Castagnole Monfer- rato		Ռուկե դի Կաստանյոլե Մոնֆերատո	ChNP
IT	S. Anna di Isola Capo Rizzuto		Ս.Աննա դի Իզոլա Կապո Ռիզուտո	ChNP
IT	Sabbioneta		Սաբիոնետա	ChOG
IT	Salaparuta		Սալապարուտա	ChNP
IT	Salemi		Սալեմի	ChOG
IT	Salento		Սալենտո	ChOG
IT	Salice Salentino		Սալիչե Սալենտինո	ChNP
IT	Salina		Սալինա	ChOG
IT	Sambuca di Sicilia		Սամբուկա դի Սիչիլիա	ChNP
IT	San Colombano		Սան Կոլոմբանո	ChNP
IT	San Colombano al Lambro		Սան Կոլոմբանո ալ Լամբրո	ChNP
IT	San Gimignano		Սան Զիմինյանո	ChNP
IT	San Ginesio		Սան Զինեզիո	ChNP
IT	San Martino della Battaglia		Սան Մարտինո դելլա Բատալյա	ChNP
IT	San Severo		Սան Սեվերո	ChNP
IT	San Torpè		Սան Տրոպե	ChNP

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
IT	Sangue di Giuda		Սանգուե դի Ջիուդա	ChNP
IT	Sangue di Giuda dell'Oltrepò Pavese		Սանգուե դի Ջիուդա դել Օլտրեպո Պավեզե	ChNP
IT	Sannio		Սաննիո	ChNP
IT	Santa Margherita di Belice		Սանտա Մարգերիտա դի Բելիչե	ChNP
IT	Sant'Antimo		Սանտ'Անտիմո	ChNP
IT	Sardegna Semidano		Սարդենյա Սեմիդանո	ChNP
IT	Savuto		Սավուտո	ChNP
IT	Scanzo		Սկանցո	ChNP
IT	Scavigna		Սկավինյա	ChNP
IT	Sciacca		Շիակկա	ChNP
IT	Scilla		Շիլլա	ChOG
IT	Sebino		Սեբինո	ChOG
IT	Serenissima		Սերենիսիմա	ChNP
IT	Serrapetrona		Սերապետրոնա	ChNP
IT	Sforzato di Valtellina		Սֆորցատո դի Վալտելլինա	ChNP
IT	Sfursat di Valtellina		Սֆուրսատ դի Վալտելլինա	ChNP
IT	Sibiola		Սիբիոլա	ChOG
IT	Sicilia		Սիչիլիա	ChNP
IT	Sillaro		Սիլլարո	ChOG
IT	Siracusa		Սիրակուզա	ChNP
IT	Sizzano		Սիցիանո	ChNP
IT	Soave		Սոավե	ChNP
IT	Soave Superiore		Սոավե Սուպերիորե	ChNP
IT	Sovana		Սովանա	ChNP

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
IT	Spello		Սպելլո	ChOG
IT	Spoletto		Սպոլետո	ChNP
IT	Squinzano		Սկւինցանո	ChNP
IT	Strevi		Ստրեվի	ChNP
IT	Südtirol		Մուդտիռոլ	ChNP
IT	Südtiroler		Մուդտիռոլեր	ChNP
IT	Suvereto		Սուվեռտո	ChNP
IT	Tarantino		Տարանտինո	ChOG
IT	Tarquinoa		Տարկինիա	ChNP
IT	Taurasi		Տաուրասի	ChNP
IT	Tavoliere		Տավոլիերե	ChNP
IT	Tavoliere delle Puglie		Տավոլիերե դելե Պուլիե	ChNP
IT	Teroldego Rotaliano		Տոռելդեգո Ռոտալիանո	ChNP
IT	Terra d'Otranto		Տերա դ'Օտրանտո	ChNP
IT	Terracina		Տերաչինա	ChNP
IT	Terradeiforti		Տերադեիֆորտի	ChNP
IT	Terralba		Տերալբա	ChNP
IT	Terratico di Bibbona		Տերատիկո դի Բիբոնա	ChNP
IT	Terrazze dell'Imperiese		Տերազե դել'Իմպերիեզե	ChOG
IT	Terrazze Retiche di Sondrio		Տերազե Ռետիկե դի Սոնդրիո	ChOG
IT	Terre Alfieri		Տերե Ալֆիերի	ChNP
IT	Terre Aquilane		Տերե Ակուիլանե	ChOG
IT	Terre de L'Aquila		Տերե դե լ'Ակուիլա	ChOG
IT	Terre degli Osci		Տերե դելի Օշի	ChOG
IT	Terre del Colleoni		Տերե դել Կոլեոնի	ChNP

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
IT	Terre del Volturno		Տէռնէ դէլ Վոլտուռնոն	ChOG
IT	Terre dell'Alta Val d'Agri		Տէռնէ դէլ Ալտա Վալ դ'Ագրի	ChNP
IT	Terre di Casole		Տէռնէ դի Կասոլէ	ChNP
IT	Terre di Chieti		Տէռնէ դի Կիէտի	ChOG
IT	Terre di Cosenza		Տէռնէ դի Կոզենցա	ChNP
IT	Terre di Offida		Տէռնէ դի Օֆիդա	ChNP
IT	Terre di Pisa		Տէռնէ դի Պիզա	ChNP
IT	Terre di Veleja		Տէռնէ դի Վելէիա	ChOG
IT	Terre Lariane		Տէռնէ Լարիանէ	ChOG
IT	Terre Siciliane		Տէռնէ Սիչիլիանէ	ChOG
IT	Terre Tollesi		Տէռնէ Տոլլէզի	ChNP
IT	Tharros		Տարրոս	ChOG
IT	Tintilia del Molise		Տինտիլիա դէլ Մոլիզէ	ChNP
IT	Todi		Տոտի	ChNP
IT	Torgiano		Տորջիանո	ChNP
IT	Torgiano Rosso Riserva		Տորջիանո Ռոսո Ռիզերվա	ChNP
IT	Toscana		Տոսկանա	ChOG
IT	Toscano		Տոսկանո	ChOG
IT	Trasimeno		Տրասիմենո	ChNP

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
IT	Trebbiano d'Abruzzo		Տռեբբիանո դ'Աբրուզո	ChNP
IT	Trentino		Տռենտինո	ChNP
IT	Trento		Տռենտո	ChNP
IT	Trexenta		Տռեքսենտա	ChOG
IT	Tullum		Տուլում	ChNP
IT	Tuscia		Տուշիա	ChNP
IT	Umbria		Ումբրիա	ChOG
IT	Val d'Arbia		Վալ դ'Արբիա	ChNP
IT	Val d'Arno di Sopra		Վալ դ'Առնո դի Սոպրա	ChNP
IT	Val di Cornia		Վալ դի Կոռնիա	ChNP
IT	Val di Cornia Rosso		Վալ դի Կոռնիա Ռոսո	ChNP
IT	Val di Magra		Վալ դի Մագրա	ChOG
IT	Val di Neto		Վալ դի Նետո	ChOG
IT	Val Polcèvera		Վալ Պոլչեվերա	ChNP
IT	Val Tidone		Վալ Տիդոնե	ChOG
IT	Valcalepio		Վալկալեպիո	ChNP
IT	Valcamonica		Վալկամոնիկա	ChOG
IT	Valdadige		Վալդադիջե	ChNP
IT	Valdadige Terradeiforti		Վալդադիջե Տերաֆեիֆորտի	ChNP
IT	Valdamato		Վալդամատո	ChOG
IT	Valdarno di Sopra		Վալդարնո դի Սոպրա	ChNP
IT	Valdichiana toscana		Վալդիչիանա տոսկանա	ChNP
IT	Valdinievole		Վալդինիեվոլե	ChNP
IT	Valdobbiadene – Prosecco		Վալդոբբիադենե – Պրոսեկո	ChNP
IT	Vallagarina		Վալագարինա	ChOG

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
IT	Valle Belice		Վալե Բելիչե	ChOG
IT	Valle d'Aosta		Վալե դ'Աոստա	ChNP
IT	Valle del Tirso		Վալե դել Տիրսո	ChOG
IT	Valle d'Itria		Վալե դ'Իտիռա	ChOG
IT	Vallée d'Aoste		Վալե դ'Աոստե	ChNP
IT	Valli di Porto Pino		Վալի դի Պորտո Պինո	ChOG
IT	Valli Ossolane		Վալի Օսոլանե	ChNP
IT	Valpolicella		Վալպոլիչելա	ChNP
IT	Valpolicella Ripasso		Վալպոլիչելա Ռիպասո	ChNP
IT	Valsusa		Վալսուզա	ChNP
IT	Valtellina rosso		Վալտելինա ռոսո	ChNP
IT	Valtellina Superiore		Վալտելինա Սուպերիորե	ChNP
IT	Valtènesi		Վալտենեզի	ChNP
IT	Velletri		Վելետրի	ChNP
IT	Veneto		Վենետո	ChOG
IT	Veneto Orientale		Վենետո Օրիենտալե	ChOG
IT	Venezia		Վենեցիա	ChNP
IT	Venezia Giulia		Վենեցիա Ջիուլիա	ChOG
IT	Verdicchio dei Castelli di Jesi		Վերդիչիո դելի Կաստելի դի Ջեզի	ChNP
IT	Verdicchio di Matelica		Վերդիչիո դի Մատելիկա	ChNP
IT	Verdicchio di Matelica Riserva		Վերդիչիո դի Մատելիկա Ռիզերվա	ChNP
IT	Verduno		Վերդունո	ChNP
IT	Verduno Pelaverga		Վերդունո Պելավերգա	ChNP
IT	Vermentino di Gallura		Վերմենտինո դի Գալուրա	ChNP

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
IT	Vermentino di Sardegna		Վեռմենտինո դի Սարդենյա	ChNP
IT	Vernaccia di Oristano		Վեռնաչչա դի Օրիստանո	ChNP
IT	Vernaccia di San Gimignano		Վեռնաչչա դի Սան Զիմինյանո	ChNP
IT	Vernaccia di Serrapetrona		Վեռնաչչա դի Սերապետոնա	ChNP
IT	Verona		Վերոնա	ChOG
IT	Veronese		Վերոնեզե	ChOG
IT	Vesuvio		Վեզուվիո	ChNP
IT	Vicenza		Վիչենցա	ChNP
IT	Vignanello		Վինյանելո	ChNP
IT	Vigneti della Serenissima		Վինյետի դելա Սերենիսիմա	ChNP
IT	Vigneti delle Dolomiti		Վինյետի դելե Դոլոմիտի	ChOG
IT	Villamagna		Վիլամանյա	ChNP
IT	Vin Santo del Chianti		Վին սանտո դել Կիանտի	ChNP
IT	Vin Santo del Chianti Classico		Վին սանտո դել Կիանտի Կլասիկո	ChNP
IT	Vin Santo di Carmignano		Վին Սանտո դի Կարմինյանո	ChNP
IT	Vin Santo di Montepulciano		Վին սանտո դի Մոնտեպուլչիանո	ChNP
IT	Vino Nobile di Montepulciano		Վինո Նոբիլե դի Մոնտեպուլչիանո	ChNP
IT	Vittoria		Վիտորիա	ChNP
IT	Weinberg Dolomiten		Բանբերոգ Դոլոմիտեն	ChOG
IT	Zagarolo		Զագարոլո	ChNP
LU	Moselle Luxembourgeoise		Մոզել Լյուքսեմբուրգուազ	ChNP

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
MT	Għawdex		Գնավդէքս	ChNP
MT	Gozo		Գոցո	ChNP
MT	Malta		Մալտա	ChNP
MT	Maltese Islands		Մալտեզ Այլանդ	ChOG
NL	Drenthe		Դրենտե	ChOG
NL	Flevoland		Ֆլեվոլանդ	ChOG
NL	Friesland		Ֆրիսլանդ	ChOG
NL	Gelderland		Գելդերլանդ	ChOG
NL	Groningen		Գրոնինգեն	ChOG
NL	Limburg		Լիմբուրգ	ChOG
NL	Noord-Brabant		Նորդ-Բրաբանտ	ChOG
NL	Noord-Holland		Նորդ-Հոլանդ	ChOG
NL	Overijssel		Օվեռիյսել	ChOG
NL	Utrecht		Ուտրեխտ	ChOG
NL	Zeeland		Զեելանդ	ChOG
NL	Zuid-Holland		Զուիդ-Հոլանդ	ChOG
PT	Açores		Ասորես	ChOG
PT	Alenquer		Ալենկեր	ChNP
PT	Alentejano		Ալենտեժան	ChOG
PT	Alentejo		Ալենտեժո	ChNP
PT	Algarve		Ալգարվե	ChOG
PT	Arruda		Առուդա	ChNP
PT	Bairrada		Բայրադա	ChNP
PT	Beira Interior		Բեյրա ինտերիոր	ChNP
PT	Biscoitos		Բիսկոիտոս	ChNP

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
PT	Bucelas		Բուսելաս	ChNP
PT	Carcavelos		Կարավալելոս	ChNP
PT	Colares		Կոլարես	ChNP
PT	Dão		Դաո	ChNP
PT	DoTejo		Դո Տեժո	ChNP
PT	Douro		Դոուրո	ChNP
PT	Duriense		Դուրիենսե	ChOG
PT	Encostas d'Aire		Էնկոստաս դ'Աիրե	ChNP
PT	Graciosa		Գրասիոզա	ChNP
PT	Lafões		Լաֆոնես	ChNP
PT	Lagoa		Լագոա	ChNP
PT	Lagos		Լագոս	ChNP
PT	Lisboa		Լիսբոա	ChOG
PT	Madeira		Մադեյրա	ChNP
PT	Madeira Wein		Մադեյրա Վեյն	ChNP
PT	Madeira Wijn		Մադեյրա Վիյն	ChNP
PT	Madeira Wine		Մադեյրա Վայն	ChNP
PT	Madeirense		Մադեյրենսե	ChNP
PT	Madera		Մադերա	ChNP
PT	Madère		Մադեր	ChNP
PT	Minho		Մինիո	ChOG
PT	Óbidos		Օբիդոս	ChNP
PT	Oporto		Օպորտո	ChNP
PT	Palmela		Պալմելա	ChNP
PT	Península de Setúbal		Պոնիսուլա դե Սետուբալ	ChOG

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
PT	Pico		Պիկո	ChNP
PT	Port		Պորտ	ChNP
PT	Port Wine		Պորտ Վայն	ChNP
PT	Portimão		Պորտիմաո	ChNP
PT	Porto		Պորտո	ChNP
PT	Portvin		Պորտվեն	ChNP
PT	Portwein		Պորտվայն	ChNP
PT	Portwijn		Պորտվիյն	ChNP
PT	Setúbal		Սետուբալ	ChNP
PT	Tavira		Տավիրա	ChNP
PT	Távora-Varosa		Տավորա-Վարոսա	ChNP
PT	Tejo		Տեյո	ChOG
PT	Terras Madeirenses		Տերաս Մադեյրենսես	ChOG
PT	Torres Vedras		Տորես Վեդրաս	ChNP
PT	Transmontano		Տրանսմոնտանո	ChOG
PT	Trás-os-Montes		Տրաս-ոս-Մոնտես	ChNP
PT	Vin de Madère		Վեն դե Մադերեն	ChNP
PT	vin de Porto		Վեն դե Պորտո	ChNP
PT	Vinho da Madeira		Վինհո դա Մադեյրա	ChNP
PT	vinho do Porto		Վինհո դո Պորտո	ChNP
PT	Vinho Verde		Վինհո Վերդե	ChNP
PT	Vino di Madera		Վինո դի Մադերա	ChNP
RO	Aiud		Աիուդ	ChNP
RO	Alba Iulia		Ալբա Զուլիա	ChNP
RO	Babadag		Բաբադագ	ChNP

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
RO	Banat		Բանատ	ChNP
RO	Banu Mărăciine		Բանու Մարաչինե	ChNP
RO	Bohotin		Բոհոտին	ChNP
RO	Colinele Dobrogei		Կոլինե Դոբրոջեյ	ChOG
RO	Cotești		Կոտեսի	ChNP
RO	Cotnari		Կոնարի	ChNP
RO	Crișana		Կրիշանա	ChNP
RO	Dealu Bujorului		Դեալու Բուժորուլոյ	ChNP
RO	Dealu Mare		Դեալու մարե	ChNP
RO	Dealurile Crișanei		Դեալուրիլե Կրիշանեյ	ChOG
RO	Dealurile Moldovei		Դեալուրիլե Մոլդովեյ	ChOG
RO	Dealurile Munteniei		Դեալուրիլե Մունտենիեյ	ChOG
RO	Dealurile Olteniei		Դեալուրիլե Օլտենիեյ	ChOG
RO	Dealurile Sătmăruului		Դեալուրիլե Սատմարուլոյ	ChOG
RO	Dealurile Transilvaniei		Դեալուրիլե Տրանսիլվանիեյ	ChOG
RO	Dealurile Vrancei		Դեալուրիլե Վրանսեյ	ChOG
RO	Dealurile Zarandului		Դեալուրիլե Ջարանդուլոյ	ChOG
RO	Drăgășani		Դրագաշանի	ChNP
RO	Huși		Հուշի	ChNP
RO	Iana		Իանա	ChNP
RO	Iași		Իաշի	ChNP
RO	Lechința		Լեկինծա	ChNP
RO	Mehedinți		Մեհեդինծի	ChNP
RO	Miniș		Մինիշ	ChNP
RO	Murfatlar		Մուրֆատլար	ChNP

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
RO	Nicorești		Նիկորեշտի	ChNP
RO	Odobesti		Օդոբեշտի	ChNP
RO	Oltina		Օլտինա	ChNP
RO	Panciu		Պանչու	ChNP
RO	Panciu		Պանչու	ChNP
RO	Pietroasa		Պյետրոասա	ChNP
RO	Recaș		Րեչաշ	ChNP
RO	Sâmburești		Սամբուրեշտի	ChNP
RO	Sarica Niculișel		Սարիկա Նիկուլիծել	ChNP
RO	Sebeș-Apold		Սեբեշ-Ապոլդ	ChNP
RO	Segarcea		Սեգարչեա	ChNP
RO	Ștefănești		Շտեֆանեշտի	ChNP
RO	Târnave		Տիռնավե	ChNP
RO	Terasele Dunării		Տերասելե Դունարիի	ChOG
RO	Viile Carașului		Վիիլե Կարաշուլույ	ChOG
RO	Viile Timișului		Վիիլե Տիմիշուլույ	ChOG
SK	Južnoslovenská		Յուզնոսլովենսկա	ChNP
SK	Južnoslovenské		Յուզնոսլովենսկե	ChNP
SK	Južnoslovenský		Յուզնոսլովենսկի	ChNP
SK	Karpatská perla		Կարպատսկա պերլա	ChNP
SK	Malokarpatská		Մալոկարպատսկա	ChNP
SK	Malokarpatské		Մալոկարպատսկե	ChNP
SK	Malokarpatský		Մալոկարպատսկի	ChNP
SK	Nitrianska		Նիտրինասկա	ChNP
SK	Nitrianske		Նիտրինասկե	ChNP

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
SK	Nitriansky		Նիտրինասկի	ChNP
SK	Slovenská		Սլովենսկա	ChOG
SK	Slovenské		Սլովենսկե	ChOG
SK	Slovenský		Սլովենսկի	ChOG
SK	Stredoslovenská		Ստոնդոսլովենսկա	ChNP
SK	Stredoslovenské		Ստոնդոսլովենսկե	ChNP
SK	Stredoslovenský		Ստոնդոսլովենսկի	ChNP
SK	Vinohradnícka oblasť Tokaj		Վինոխոռադնիկա օբլաստ Տոկայ	ChNP
SK	Východoslovenská		Վիխոդոսլովենսկա	ChNP
SK	Východoslovenské		Վիխոդոսլովենսկե	ChNP
SK	Východoslovenský		Վիխոդոսլովենսկի	ChNP
SI	Bela krajina		Բելա կոռայինա	ChNP
SI	Belokranjec		Բելոկրանյեց	ChNP
SI	Bizeljčan		Բիզելյչան	ChNP
SI	Bizeljsko Sremič		Բիզելյսկո Սոեմիչ	ChNP
SI	Cviček		Շվչեկ	ChNP
SI	Dolenjska		Դոլենյսկա	ChNP
SI	Goriška Brda		Գորիշկա Բրդա	ChNP
SI	Kras		Կրաս	ChNP
SI	Metliška črnina		Մետլիշկա չոնինա	ChNP
SI	Podravje		Պոդրավյե	ChOG
SI	Posavje		Պոսավյե	ChOG
SI	Prekmurje		Պոեկմուրիյե	ChNP
SI	Primorska		Պոռիմորսկա	ChOG
SI	Slovenska Istra		Սլովենսկա Իստոռա	ChNP

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
SI	Štajerska Slovenija		Շտայէռսկա Սլեվէնիյա	ChNP
SI	Teran		Տերան	ChNP
SI	Vipavska dolina		Վիպավսկա դոլինա	ChNP
ES	3 Riberas		3 ռիբերաս	ChOG
ES	Abona		Աբոնա	ChNP
ES	Alella		Ալէյա	ChNP
ES	Alicante		Ալիկանտե	ChNP
ES	Almansa		Ալմանսա	ChNP
ES	Altiplano de Sierra Nevada		Ալտիպլանո դե Սիերա Նեվադա	ChOG
ES	Arabako Txakolina		Առբակո Տչակոլինա	ChNP
ES	Arlanza		Առլանսա	ChNP
ES	Arribes		Արիբես	ChNP
ES	Aylés		Այլէս	ChNP
ES	Bailén		Բայլեն	ChOG
ES	Bajo Aragón		Բախո Առագոն	ChOG
ES	Barbanza e Iria		Բարբանցա է Իրիա	ChOG
ES	Betanzos		Բետանսոս	ChOG
ES	Bierzo		Բիերսո	ChNP
ES	Binissalem		Բինիսալեմ	ChNP
ES	Bizkaiko Txakolina		Բիսկայկո Տչակոլինա	ChNP
ES	Bullas		Բուլաս	ChNP
ES	Cádiz		Կադիս	ChOG
ES	Calatayud		Կալատայուդ	ChNP
ES	Calzadilla		Կալսադիյա	ChNP
ES	Campo de Borja		Կամպո դե Բորխա	ChNP

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
ES	Campo de Cartagena		Կամպո դե Կարտախենա	ChOG
ES	Campo de La Guardia		Կամպո դե լա Գուարդիա	ChNP
ES	Cangas		Կանգաս	ChNP
ES	Cariñena		Կարինյենա	ChNP
ES	Casa del Blanco		Կասա դել Բլանկո	ChNP
ES	Castelló		Կաստելյո	ChOG
ES	Castilla		Կաստիլյա	ChOG
ES	Castilla y León		Կաստիլյա ի Լեոն	ChOG
ES	Cataluña		Կատալունյա	ChNP
ES	Cava		Կավա	ChNP
ES	Chacolí de Álava		Չակոլի դե Ալավա	ChNP
ES	Chacolí de Bizkaia		Չակոլի դե Բիսկայա	ChNP
ES	Chacolí de Getaria		Չակոլի դե Խետարիա	ChNP
ES	Cigales		Սիգալես	ChNP
ES	Conca de Barberà		Կոնկա դե Բարբերա	ChNP
ES	Condado de Huelva		Կոնդադո դե Ուելվա	ChNP
ES	Córdoba		Կորդոբա	ChOG
ES	Costa de Cantabria		Կոստա դե Կանտաբրիա	ChOG
ES	Costers del Segre		Կոստերս դել Սեխրե	ChNP
ES	Cumbres del Guadalfeo		Կումբրես	ChOG
ES	Dehesa del Carrizal		Դեհեսա սել Կարիսալ	ChNP
ES	Desierto de Almería		Դեսիերտո դե Ալմերիա	ChOG
ES	Dominio de Valdepusa		Դոմինիո դե Վալդեպուսա	ChNP
ES	Eivissa		Էյվիսա	ChOG
ES	El Hierro		Էլ իերո	ChNP

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
ES	El Terrerazo		Էլ Տերրասո	ChNP
ES	Empordà		Էմպորդա	ChNP
ES	Extremadura		Էստոեմադուրա	ChOG
ES	Finca Élez		Ֆինկա Էլեզ	ChNP
ES	Formentera		Ֆորմենտեռա	ChOG
ES	Getariako Txakolina		Խետարիակո Տչակոլինա	ChNP
ES	Gran Canaria		Գրան Կանարիա	ChNP
ES	Granada		Գրանադա	ChNP
ES	Guijoso		Գույխոսո	ChNP
ES	Ibiza		Իբիզա	ChOG
ES	Illa de Menorca		Իլյա դե Մենորկա	ChOG
ES	Illes Balears		Իլյե Բալեարս	ChOG
ES	Isla de Menorca		Իսլա դե Մենոկա	ChOG
ES	Islas Canarias		Իսլաս Կանարիաս	ChNP
ES	Jerez		Խերես	ChNP
ES	Jerez-Xérès-Sherry		Խերես-Շերես-Շերի	ChNP
ES	Jumilla		Խումիլյա	ChNP
ES	La Gomera		Լա Գոմերա	ChNP
ES	La Mancha		Լա Մանչա	ChNP
ES	La Palma		Լա Պալմա	ChNP
ES	Laderas del Genil		Լադերաս դել Խենիլ	ChOG
ES	Lanzarote		Լանցարոտե	ChNP
ES	Laujar-Alpujarra		Լաուխար-Ալպուխարա	ChOG
ES	Lebrija		Լեբրիխա	ChNP
ES	Liébana		Լիեբանա	ChOG

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
ES	Los Balagueses		Լոս Բալագուեսես	ChNP
ES	Los Palacios		Լոս Պալասիոս	ChOG
ES	Málaga		Մալագա	ChNP
ES	Mallorca		Մալորկա	ChOG
ES	Manchuela		Մանչուելա	ChNP
ES	Manzanilla		Մանսանիլյա	ChNP
ES	Manzanilla-Sanlúcar de Barra- meda		Մանսանիլյա -Սանլուկար դե Բարամեդա	ChNP
ES	Méntrida		Մենտրիդա	ChNP
ES	Mondéjar		Մոնդեխար	ChNP
ES	Monterrei		Մոնտեռեյ	ChNP
ES	Montilla-Moriles		Մոնտիլյա-Մորիլես	ChNP
ES	Montsant		Մոնտսանտ	ChNP
ES	Murcia		Մուրսիա	ChOG
ES	Navarra		Նավարա	ChNP
ES	Norte de Almería		Նորտե դե Ալմերիա	ChOG
ES	Pago de Arínzano		Պագո դե Արինզանո	ChNP
ES	Pago de Otazu		Պագո դե Օտասու	ChNP
ES	Pago Florentino		Պագո Ֆլորենտինո	ChNP
ES	Penedès		Պենեդես	ChNP
ES	Pla de Bages		Պլա դե Բախես	ChNP
ES	Pla i Llevant		Պլա ի Յեվանտ	ChNP
ES	Prado de Irache		Պրադո դե Իրաչե	ChNP
ES	Priorat		Պրիորատ	ChNP
ES	Rías Baixas		Ռիաս Բախաս	ChNP
ES	Ribeira Sacra		Ռիբեյրա Սակրա	ChNP

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
ES	Ribeiro		Ռիբեյրո	ChNP
ES	Ribera del Andarax		Ռիբերա դել Անդառաքս	ChOG
ES	Ribera del Duero		Ռիբերա դել Դուերո	ChNP
ES	Ribera del Gállego – Cinco Villas		Ռիբերա դել Գալեգո – Մինկո Վիլաս	ChOG
ES	Ribera del Guadiana		Ռիբերա դել Գուադիանա	ChNP
ES	Ribera del Jiloca		Ռիբերոս դել Խիլոկա	ChOG
ES	Ribera del Júcar		Ռիբերոս դել Խուկար	ChNP
ES	Ribera del Queiles		Ռիբերոս դել Կեյլես	ChOG
ES	Rioja		Ռիոխա	ChNP
ES	Rueda		Ռուեդա	ChNP
ES	Serra de Tramuntana-Costa Nord		Մենոս դե Տրամունտանա-Կոստա Նորդ	ChOG
ES	Sherry		Շերի	ChNP
ES	Sierra de Salamanca		Սյենոս դե Սալամանկա	ChNP
ES	Sierra Norte de Sevilla		Սյենոս Նորտե դե Սևիլյա	ChOG
ES	Sierra Sur de Jaén		Սիենոս Սուր դե Խանեն	ChOG
ES	Sierras de Las Estancias y Los Filabres		Սյենոսս դե Լաս Էստանսիաս և Լոս Ֆիլաբրես	ChOG
ES	Sierras de Málaga		Սյենոսս դե Մալագա	ChNP
ES	Somontano		Սոմոնտանո	ChNP
ES	Tacoronte-Acentejo		Տակորոնտե-Ասենտեյո	ChNP
ES	Tarragona		Տարագոնա	ChNP
ES	Terra Alta		Տենոս Ալտա	ChNP
ES	Tierra de León		Տյենոս դե Լեոն	ChNP
ES	Tierra del Vino de Zamora		Տյենոս դել Վինո դե Սամորա	ChNP

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
ES	Toro		Տորո	ChNP
ES	Torreperogil		Տորեպերոխիլ	ChOG
ES	Txakolí de Álava		Չակոլի դե Ալավա	ChNP
ES	Txakolí de Bizkaia		Չակոլի դե Բիսկայա	ChNP
ES	Txakolí de Getaria		Չակոլի դե Խետարիա	ChNP
ES	Uclés		Ուկլես	ChNP
ES	Utiel-Requena		Ուիել- Ռեքուենա	ChNP
ES	Val do Miño-Ourense		Վալ դո Մինյո-Օուրենսե	ChOG
ES	Valdejalón		Վալդեխալոն	ChOG
ES	Valdeorras		Վալդեորաս	ChNP
ES	Valdepeñas		Վալդեպենյաս	ChNP
ES	Valencia		Վալենսիա	ChNP
ES	Valle de Güímar		Վալե դե Խույմար	ChNP
ES	Valle de la Orotava		Վալե դե լա Օրոտավա	ChNP
ES	Valle del Cinca		Վալե դել Սինկա	ChOG
ES	Valle del Miño-Ourense		Վալե դել Մինյո-Օուրենսե	ChOG
ES	Valles de Benavente		Վալես դե Բենավենտե	ChNP
ES	Valles de Sadacia		Վալես դե Սադասիա	ChOG
ES	Valtiendas		Վալտիենդաս	ChNP
ES	Villaviciosa de Córdoba		Վիլավիսիոզա դե Կորդոբա	ChOG
ES	Vinos de Madrid		Վինոս դե Մադրիդ	ChNP
ES	Xérès		Խերես	ChNP
ES	Ycoden-Daute-Isora		Իկոդեն-Դաուտե-Իսորա	ChNP
ES	Yecla		Յեկլա	ChNP
GB	English		Ինգլիշ	ChNP

Państwo członkowskie	Nazwa, która ma być chroniona	Nazwa równoznaczna / Transkrypcja na alfabet łaciński	Transkrypcja na alfabet ormiański	Typ (ChNP/ ChOG)
GB	English Regional		Ինգլիշ Բիջընըրլ	ChOG
GB	Welsh		Ուելշ	ChNP
GB	Welsh Regional		Ուելշ Բիջընըրլ	ChOG

Część B

Oznaczenia geograficzne produktów Republiki Armenii, o których mowa w art. 231 ust. 4

Nazwa	Transkrypcja na alfabet łaciński	Rodzaj produktu
ՍԵՎԱՆԻ ԻՇԽԱՆ ⁽¹⁾	Sevani Ishkhan	Ryby i owoce morza

⁽¹⁾ Z zastrzeżeniem pozytywnego zakończenia procedury sprzeciwu, o której mowa w art. 231 ust. 4.

ZAŁĄCZNIK XI

DODATKOWE ZAMÓWIENIA PUBLICZNE OBJĘTE UMOWĄ

A. Unia Europejska:

Umowy koncesji na roboty, objęte dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/23/UE z dnia 26 lutego 2014 r. w sprawie udzielania koncesji, z późniejszymi zmianami, które są udzielane przez podmiot wymieniony w załącznikach Unii Europejskiej 1 i 2 do dodatku I do Porozumienia w sprawie zamówień rządowych w ramach WTO na mocy tej dyrektywy. System ten jest zgodny z art. I, II, IV, VI i VII (z wyjątkiem pkt 2 lit. e) i pkt 2 lit. l)), XVI (z wyjątkiem ust. 3 i 4) i XVIII Porozumienia WTO w sprawie zamówień rządowych.

B. Republika Armenii:

Umowy koncesji objęte systemem ustawy o zamówieniach publicznych, które są udzielane przez podmiot wymieniony w załącznikach Republiki Armenii 1 i 2 do dodatku I do Porozumienia w sprawie zamówień rządowych w ramach WTO.

ZAŁĄCZNIK XII do ROZDZIAŁU 2

POSTANOWIENIA DOTYCZĄCE ZWALCZANIA NADUŻYĆ FINANSOWYCH I KONTROLI w TYTULE VII: POMOC FINANSOWA ORAZ POSTANOWIENIA DOTYCZĄCE ZWALCZANIA NADUŻYĆ FINANSOWYCH I KONTROLI

Republika Armenii zobowiązuje się do stopniowego zbliżenia swojego prawodawstwa do następujących przepisów Unii Europejskiej i instrumentów międzynarodowych we wskazanych ramach czasowych.

Konwencja z dnia 26 lipca 1995 r. w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich

Zastosowanie mają następujące postanowienia tej Konwencji:

- Artykuł 1 – Postanowienia ogólne, definicje
- Artykuł 2 ust. 1 – niezbędne środki w celu zapewnienia, że działanie, o którym mowa w art. 1 oraz udział w zachowaniu, o którym mowa w art. 1 ust. 1, nakłanianie do niego lub próba takiego zachowania podlegają skutecznym, proporcjonalnym i odstrasżającym sankcjom karnym.

Harmonogram: te postanowienia Konwencji podlegają wdrożeniu wraz z wejściem w życie niniejszej Umowy.

- Artykuł 3 – Odpowiedzialność karna szefów przedsiębiorstw

Harmonogram: te postanowienia Konwencji podlegają wdrożeniu w ciągu 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Protokół do Konwencji w sprawie ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich

Zastosowanie mają następujące postanowienia tego Protokołu:

- Artykuł 1 ust. 1 lit. c) oraz artykuł 1 ust. 2 – Właściwe definicje
- Artykuł 2 – Korupcja bierna
- Artykuł 3 – Korupcja czynna
- Artykuł 5 ust. 1 – wszelkie niezbędne środki w celu zapewnienia, że zachowanie, o którym mowa w art. 2 i 3, udział w takim zachowaniu oraz nakłanianie do niego podlegają skutecznym, proporcjonalnym i odstrasżającym sankcjom karnym.
- Artykuł 7 – w zakresie, w jakim odnosi się do art. 3 Konwencji

Harmonogram: te postanowienia tego Protokołu podlegają wdrożeniu wraz z wejściem w życie niniejszej Umowy.

Drugi Protokół do Konwencji o ochronie interesów finansowych Wspólnot Europejskich:

Zastosowanie mają następujące postanowienia tego Protokołu:

- Artykuł 1 – Definicje
- Artykuł 2 – Pranie pieniędzy
- Artykuł 3 – Odpowiedzialność osób prawnych
- Artykuł 4 – Kary względem osób prawnych
- Artykuł 12 – w zakresie, w jakim odnosi się do art. 3 Konwencji

Harmonogram: te postanowienia tego Protokołu podlegają wdrożeniu wraz z wejściem w życie niniejszej Umowy.

Ochrona pieniędzy przed fałszowaniem

Rozporządzenie Rady (WE) nr 1338/2001 z dnia 28 czerwca 2001 r. ustanawiające środki niezbędne dla ochrony euro przed fałszowaniem

Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2014/62/UE z dnia 15 maja 2014 r. w sprawie prawnokarnych środków ochrony euro i innych walut przed fałszowaniem, zastępująca decyzję ramową Rady 2000/383/WSiSW

Harmonogram: przepisy rozporządzenia (WE) nr 1338/2001 i dyrektywy 2014/62/UE podlegają wdrożeniu w ciągu 3 lat od dnia wejścia w życie niniejszej Umowy.

Konwencja międzynarodowa o zwalczaniu fałszowania pieniędzy (Genewa, 1929 r.)

Harmonogram: Konwencja zostaje podpisana i ratyfikowana wraz z wejściem w życie niniejszej Umowy.

PROTOKÓŁ I DO TYTUŁU VII

POMOC FINANSOWA

ORAZ POSTANOWIENIA DOTYCZĄCE ZWALCZANIA NADUŻYĆ FINANSOWYCH I KONTROLI

ROZDZIAŁ 2: POSTANOWIENIA DOTYCZĄCE ZWALCZANIA NADUŻYĆ FINANSOWYCH I KONTROLI

Protokół dotyczący definicji

1. „Nieprawidłowość” oznacza każde naruszenie przepisów UE, niniejszej Umowy lub wynikających z niej porozumień i umów, spowodowane działaniem podmiotu gospodarczego lub jego zaniechaniem, które ma lub mogłoby mieć skutek w postaci naruszenia budżetu ogólnego Unii Europejskiej lub budżetów zarządzanych przez Unię Europejską, czy to poprzez zmniejszenie lub utratę dochodów z tytułu zasobów własnych gromadzonych bezpośrednio w imieniu Unii Europejskiej, czy to poprzez nieuzasadnioną pozycję wydatków.
2. „Nadużycie finansowe” oznacza:
 - a) w odniesieniu do wydatków – jakiegokolwiek celowe działanie lub zaniechanie dotyczące:
 - wykorzystania lub przedstawienia nieprawdziwych, niepoprawnych lub niepełnych oświadczeń lub dokumentów celem sprzeniewierzenia lub bezprawnego zatrzymania środków z budżetu ogólnego Unii Europejskiej lub budżetów zarządzanych przez Unię Europejską lub w jej imieniu,
 - nieujawnienia informacji, będącego naruszeniem konkretnego obowiązku, które ma taki sam skutek jak opisany w tiret pierwszym niniejszej litery;
 - niewłaściwego wykorzystania środków finansowych, o których mowa w tiret pierwszym niniejszej litery, na cele inne niż te, na które środki finansowe te zostały pierwotnie przyznane;
 - b) w odniesieniu do dochodów – jakiegokolwiek celowe działanie lub zaniechanie dotyczące:
 - wykorzystania lub przedstawienia nieprawdziwych, niepoprawnych lub niepełnych oświadczeń lub dokumentów celem bezprawnego zmniejszenia środków budżetu ogólnego Unii Europejskiej lub budżetów zarządzanych przez Unię Europejską lub w jej imieniu,
 - nieujawnienia informacji z naruszeniem szczególnego obowiązku, z tym samym skutkiem,
 - niewłaściwego wykorzystania korzyści uzyskanych zgodnie z prawem, z tym samym skutkiem.
3. „Korupcja czynna” oznacza umyślne działanie każdej osoby, która obiecuje lub daje – bezpośrednio lub poprzez pośrednika – urzędnikowi, z przeznaczeniem dla niego lub dla osoby trzeciej, korzyść jakiegokolwiek rodzaju w zamian za działanie lub odstąpienie od działania zgodnie z obowiązkami tego urzędnika lub w ramach pełnienia przez niego swoich obowiązków, co stanowi naruszenie jego urzędowych obowiązków w sposób, który szkodzi lub może szkodzić interesom finansowym Unii Europejskiej.
4. „Korupcja bierna” oznacza umyślne działanie urzędnika, który – bezpośrednio lub poprzez pośrednika – prosi o korzyści jakiegokolwiek rodzaju, z przeznaczeniem dla niego lub dla osoby trzeciej, takie korzyści otrzymuje lub przyjmuje obietnicę takich korzyści w zamian za działanie lub odstąpienie od działania zgodnie z obowiązkami tego urzędnika lub w ramach pełnienia przez niego swoich obowiązków, co stanowi naruszenie jego urzędowych obowiązków w sposób, który szkodzi lub może szkodzić interesom finansowym Unii Europejskiej.
5. „Konflikt interesów” oznacza każdą sytuację, która mogłaby podać w wątpliwość zdolność urzędników do działania w sposób bezstronny i obiektywny ze względów określonych w art. 57 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 966/2012 z dnia 25 października 2012 r. w sprawie zasad finansowych mających zastosowanie do budżetu ogólnego Unii oraz uchylające rozporządzenie Rady (WE, Euratom) nr 1605/2002.
6. „Nienależnie wypłacone” oznacza wypłacone z naruszeniem przepisów regulujących fundusze UE.

7. „Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych” (OLAF) oznacza wyspecjalizowany organ Komisji Europejskiej zajmujący się zwalczaniem nadużyć finansowych. OLAF posiada niezależność operacyjną i jest odpowiedzialny za przeprowadzanie dochodzeń administracyjnych, których celem jest zwalczanie nadużyć finansowych, korupcji oraz wszelkiej innej nielegalnej działalności negatywnie wpływającej na interesy finansowe Unii Europejskiej, zgodnie z rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 883/2013 z dnia 11 września 2013 r. dotyczącym dochodzeń prowadzonych przez Europejski Urząd ds. Zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF) oraz uchylającym rozporządzenie (WE) nr 1073/1999 Parlamentu Europejskiego i Rady i rozporządzenie Rady (Euratom) nr 1074/1999 oraz rozporządzeniem Rady (Euratom, WE) nr 2185/96 z dnia 11 listopada 1996 r. w sprawie kontroli na miejscu oraz inspekcji przeprowadzanych przez Komisję w celu ochrony interesów finansowych Wspólnot Europejskich przed nadużyciami finansowymi i innymi nieprawidłowościami.

PROTOKÓŁ II

DOTYCZĄCY WZAJEMNEJ POMOCY ADMINISTRACYJNEJ W SPRAWACH CELNYCH

Artykuł 1

Definicje

Do celów niniejszego Protokołu:

- a) „prawo celne” oznacza wszelkie przepisy ustawowe lub wykonawcze obowiązujące na terytoriach Stron, regulujące przywóz, wywóz i tranzyt towarów oraz poddawanie ich jakimkolwiek innym systemom lub procedurom celnym, łącznie ze środkami zakazu, ograniczenia i kontroli;
- b) „organ wnioskujący” oznacza właściwy organ administracyjny, wyznaczony w tym celu przez Stronę, który występuje z wnioskiem o pomoc na podstawie niniejszego Protokołu;
- c) „organ współpracujący” oznacza właściwy organ administracyjny, wyznaczony w tym celu przez Stronę, który otrzymuje wniosek o pomoc na podstawie niniejszego Protokołu;
- d) „dane osobowe” oznaczają wszelkie informacje dotyczące określonej lub możliwej do określenia osoby fizycznej; oraz
- e) „działanie naruszające przepisy prawa celnego” oznacza wszelkie naruszenie lub próbę naruszenia przepisów prawa celnego.

Artykuł 2

Zakres stosowania

1. Strony pomagają sobie nawzajem w zakresie swoich uprawnień, w sposób i na warunkach ustanowionych w niniejszym Protokole, aby zapewnić prawidłowe stosowanie przepisów prawa celnego, w szczególności przez zapobieganie działaniom naruszającym takie przepisy, prowadzenie dochodzeń dotyczących takich działań i zwalczanie tychże działań.
2. Pomoc w sprawach celnych, jak przewidziano w niniejszym Protokole, ma zastosowanie do każdego organu administracji Stron, który jest właściwy w zakresie stosowania niniejszego Protokołu. Pomoc ta pozostaje bez uszczerbku dla postanowień regulujących wzajemną pomoc w sprawach karnych, ani też nie stosuje się do informacji uzyskanych zgodnie z wykonywanymi uprawnieniami na wniosek organu sądowego, chyba że organ zezwala na przekazywanie takich informacji.
3. Niniejszy Protokół nie obejmuje pomocy w zakresie odzyskiwania ceł, podatków ani grzywien.

Artykuł 3

Pomoc udzielana na wniosek

1. Na wniosek organu wnioskującego organ współpracujący dostarcza organowi wnioskującemu wszelkich stosownych informacji pozwalających mu zapewnić prawidłowe stosowanie przepisów prawa celnego, włącznie z informacjami dotyczącymi zauważonych lub planowanych działań, które stanowią lub mogłyby stanowić naruszenie przepisów prawa celnego.
2. Na wniosek organu wnioskującego organ współpracujący informuje organ wnioskujący o tym:
 - a) czy towary wywiezione z terytorium jednej ze Stron zostały właściwie przywiezione na terytorium drugiej Strony, określając, w stosownych przypadkach, procedurę celną zastosowaną wobec towarów; lub
 - b) czy towary przywiezione na terytorium jednej ze Stron zostały prawidłowo wywiezione z terytorium drugiej Strony, określając, w stosownych przypadkach, procedurę celną zastosowaną wobec towarów.

3. Na wniosek organu wnioskującego organ współpracujący podejmuje w ramach obowiązujących go przepisów ustawowych i wykonawczych działania niezbędne do zapewnienia specjalnego nadzoru dotyczącego:

- a) osób fizycznych lub prawnych, wobec których istnieją uzasadnione podstawy, by przypuszczać, że uczestniczą lub uczestniczyły w działaniach naruszających przepisy prawa celnego;
- b) miejsc, w których są lub mogą być gromadzone zapasy towarów w taki sposób, że istnieją uzasadnione podstawy, by przypuszczać, że towary te są lub mają być wykorzystywane do działań naruszających przepisy prawa celnego;
- c) towarów, które są lub mogą być transportowane w taki sposób, że istnieją uzasadnione podstawy, by przypuszczać, że towary te są lub mają być wykorzystywane do działań naruszających przepisy prawa celnego; oraz
- d) środków transportu, które są lub mogą być wykorzystywane w taki sposób, że istnieją uzasadnione podstawy, by przypuszczać, że są lub mają być wykorzystywane do działań naruszających przepisy prawa celnego.

Artykuł 4

Pomoc z własnej inicjatywy

Strony pomagają sobie wzajemnie, z własnej inicjatywy i zgodnie ze stosowanymi przez nie przepisami ustawowymi lub wykonawczymi, jeżeli uznają to za niezbędne w celu prawidłowego stosowania prawodawstwa celnego, w szczególności poprzez dostarczanie uzyskanych informacji odnoszących się do:

- a) działań, które naruszają przepisy prawa celnego lub co do których istnieje takie podejrzenie, i które mogą zainteresować drugą Stronę;
- b) nowych środków lub metod wykorzystywanych do prowadzenia działań naruszających przepisy prawa celnego;
- c) towarów, o których wiadomo, że są przedmiotem działań naruszających przepisy prawa celnego;
- d) osób fizycznych lub prawnych, wobec których istnieją uzasadnione podstawy, by przypuszczać, że uczestniczą lub uczestniczyły w działaniach naruszających przepisy prawa celnego; oraz
- e) środków transportu, wobec których istnieje uzasadnione podejrzenie że były, są lub mogą być wykorzystane w działaniach naruszających przepisy prawa celnego.

Artykuł 5

Przekazywanie i powiadamianie

1. Na wniosek organu wnioskującego organ współpracujący podejmuje w ramach obowiązujących go przepisów ustawowych lub wykonawczych wszystkie środki niezbędne do przekazania adresatowi zamieszkującemu lub mającemu swoją siedzibę na terytorium organu współpracującego wszelkich dokumentów lub powiadomienia takiego adresata o wszelkich decyzjach organu wnioskującego, wchodzących w zakres stosowania niniejszego Protokołu.

2. Wniosek o przekazanie dokumentów lub powiadomienie o decyzji przedkłada się w formie pisemnej w języku urzędowym organu współpracującego lub w języku akceptowanym przez ten organ.

Artykuł 6

Forma i treść wniosków o udzielenie pomocy

1. Wnioski przedstawiane na podstawie niniejszego Protokołu sporządza się w formie pisemnej. Do wniosków dołącza się dokumenty niezbędne do rozpatrzenia wniosku. W pilnych przypadkach organ współpracujący może zaakceptować wnioski w formie ustnej, lecz wnioski takie muszą zostać niezwłocznie potwierdzone przez organ wnioskujący w formie pisemnej.

2. Wnioski przedstawiane na podstawie ust. 1 zawierają następujące informacje:

- a) organ wnioskujący;
- b) pomoc będąca przedmiotem wniosku;
- c) przedmiot i powód wystąpienia z wnioskiem;

- d) przepisy ustawowe lub wykonawcze oraz inne aspekty prawne mające związek z wnioskiem;
 - e) możliwie dokładne i pełne informacje na temat osób fizycznych lub prawnych, których dotyczy dochodzenie; oraz
 - f) streszczenie istotnych faktów oraz już przeprowadzonych dochodzeń.
3. Wnioski przedkłada się w języku urzędowym organu współpracującego lub w języku akceptowanym przez ten organ. Wymóg ten nie ma zastosowania do dokumentów towarzyszących wnioskowi, określonych w ust. 1.
4. Jeżeli wniosek nie spełnia wymogów formalnych określonych w ust. 1 do 3, organ współpracujący może zażądać poprawienia lub uzupełnienia wniosku. W międzyczasie organy każdej ze stron mogą zarządzić zastosowanie środków zabezpieczających.

Artykuł 7

Rozpatrywanie wniosków

1. W celu rozpatrzenia wniosku o pomoc organ współpracujący podejmuje czynności w granicach swoich kompetencji i w ramach dostępnych środków tak, jakby działał na własny rachunek lub na wniosek innych organów tej samej Strony, w drodze dostarczania informacji już przez siebie posiadanych, prowadzenia właściwych postępowań lub organizowania warunków ich przeprowadzenia. Niniejsze postanowienie stosuje się także do wszelkich innych organów, którym wniosek został przekazany przez organ współpracujący, jeżeli organ ten nie może działać samodzielnie.
2. Wnioski o pomoc są rozpatrywane zgodnie z przepisami ustawowymi lub wykonawczymi Strony, do której kierowany jest wniosek.
3. Należycie upoważnieni urzędnicy Strony mogą, za zgodą drugiej Strony i z zastrzeżeniem określonych przez nią warunków, przebywać w biurach organu współpracującego lub wszelkich innych organów, których to dotyczy zgodnie z ust. 1, celem uzyskania informacji o działalności naruszającej lub mogącej naruszać przepisy prawa celnego, których to informacji organ wnioskujący potrzebuje do celów niniejszego Protokołu.
4. Należycie upoważnieni urzędnicy Strony mogą, za zgodą drugiej Strony i z zastrzeżeniem określonych przez nią warunków, być obecni przy dochodzeniach prowadzonych na terytorium drugiej Strony.

Artykuł 8

Forma przekazywania informacji

1. Organ współpracujący przekazuje organowi wnioskującemu, w formie pisemnej, wyniki postępowań wraz ze wszystkimi stosownymi dokumentami, uwierzytelnionymi odpisami lub innymi elementami.
2. Informacje te mogą być przekazywane w formie elektronicznej.
3. Organ wnioskujący może wystąpić z wnioskiem o przekazanie oryginałów dokumentów jedynie w przypadku, gdy uwierzytelnione kopie są niewystarczające. Oryginały dokumentów zwraca się w możliwie najkrótszym czasie.

Artykuł 9

Wyjątki od obowiązku udzielenia pomocy

1. Pomocy można odmówić lub uzależnić jej wykonanie od spełnienia określonych warunków lub wymagań, w przypadku gdy Strona uznaje, że pomoc udzielona na mocy niniejszego Protokołu:
- a) może grozić naruszeniem suwerenności Republiki Armenii lub państwa członkowskiego, do którego skierowano wniosek o udzielenie pomocy zgodnie z niniejszym Protokołem;

b) może grozić naruszeniem porządku publicznego, bezpieczeństwa, tajemnicy państwowej lub innych podstawowych interesów, w szczególności w przypadkach, o których mowa w art. 10 ust. 2; lub

c) mogłaby spowodować naruszenie tajemnicy przemysłowej, handlowej lub zawodowej.

2. Organ współpracujący może odroczyć udzielenie pomocy, jeżeli kolidowałoby to z trwającymi dochodzeniami, śledztwami lub postępowaniami. W takim przypadku organ współpracujący konsultuje się z organem wnioskującym, aby ustalić, czy pomocy można udzielić z zastrzeżeniem warunków wymaganych przez organ współpracujący.

3. W przypadku gdy organ wnioskujący zwraca się o pomoc, której sam nie byłby w stanie udzielić, gdyby został o to poproszony, zwraca on uwagę na ten fakt w swoim wniosku. Decyzja co do sposobu rozpatrzenia takiego wniosku należy następnie do organu współpracującego.

4. W przypadkach, o których mowa w ust. 1 i 2, decyzja organu współpracującego oraz jej uzasadnienie muszą być niezwłocznie podane do wiadomości organu wnioskującego.

Artykuł 10

Wymiana informacji i poufność

1. Wszelkie informacje przekazane w dowolnej formie zgodnie z niniejszym Protokołem mają charakter poufny lub zastrzeżony, zgodnie z przepisami ustawowymi i wykonawczymi obowiązującymi w każdej ze Stron. Informacje te są objęte obowiązkiem zachowania tajemnicy urzędowej i korzystają z ochrony, jaką objęte są informacje takiego samego rodzaju na podstawie odpowiednich przepisów ustawowych i wykonawczych Strony, która je otrzymała.

2. Dane osobowe mogą być przedmiotem wymiany tylko w przypadku, gdy Strona je otrzymująca zobowiąże się do zapewnienia ochrony tych danych w sposób, który zostanie uznany za odpowiedni przez Stronę przekazującą informacje.

3. Wykorzystanie informacji uzyskanych na mocy niniejszego Protokołu w postępowaniu sądowym lub administracyjnym wszczętym w związku z działaniami naruszającymi przepisy prawa celnego uznaje się za służące osiągnięciu celów niniejszego Protokołu. Dlatego Strony mogą, w swoich aktach dowodowych, sprawozdaniach i zeznaniach, jak również w postępowaniach sądowych i zarzutach podnoszonych przed sądami, wykorzystywać jako dowód informacje, które uzyskały, i dokumenty, z którymi zapoznały się zgodnie z postanowieniami niniejszego Protokołu. Organ współpracujący może uzależnić dostarczenie informacji lub udzielenie dostępu do dokumentów od spełnienia warunku powiadomienia go o takim wykorzystaniu.

4. Uzyskane informacje wykorzystuje się wyłącznie do celów niniejszego Protokołu. W przypadku gdy jedna ze Stron chce wykorzystać te informacje do innych celów, musi wcześniej uzyskać na to pisemną zgodę organu, który je dostarczył. Takie wykorzystanie tych informacji odbywa się wówczas z zastrzeżeniem wszelkich ograniczeń ustanowionych przez ten organ.

Artykuł 11

Biegli i świadkowie

Urządник reprezentujący drugą Stronę może zostać upoważniony przez organ współpracujący do stawienia się, w granicach określonych przyznanego upoważnienia, jako biegły lub świadek w postępowaniu sądowym lub administracyjnym w sprawach objętych niniejszym Protokołem oraz przedstawienia potrzebnych w tym celu przedmiotów, dokumentów lub ich uwierzytelnionych odpisów. Wniosek o stawienie się musi wskazywać dokładnie, przed jakim organem sądowym lub administracyjnym urzędnik musi się stawić, w jakiej sprawie oraz na jakiej podstawie lub w jakim charakterze urzędnik ten zostanie przesłuchany.

Artykuł 12

Wydatki związane z udzieleniem pomocy

Strony zrzekają się wszystkich wzajemnych roszczeń dotyczących zwrotu wydatków poniesionych w związku z wykonaniem niniejszego Protokołu, z wyjątkiem – w stosowanych przypadkach – wydatków poniesionych na rzecz biegłych i świadków oraz tłumaczy ustnych i pisemnych niebędących pracownikami administracji publicznej.

*Artykuł 13***Wykonanie**

1. Wykonanie niniejszego Protokołu powierza się z jednej strony organom celnym Republiki Armenii, a z drugiej strony odpowiednio właściwym służbom Komisji Europejskiej i organom celnym państw członkowskich. Decydują one w sprawach związanych ze wszystkimi środkami praktycznymi i uzgodnieniami niezbędnymi do wykonania niniejszego protokołu, z uwzględnieniem obowiązujących przepisów ustawowych i wykonawczych, w szczególności w dziedzinie ochrony danych osobowych.
2. Strony konsultują się wzajemnie, a następnie na bieżąco przekazują sobie informacje na temat środków wykonawczych, przyjmowanych zgodnie z postanowieniami niniejszego Protokołu.
3. W Unii Europejskiej postanowienia niniejszego Protokołu nie wpływają na przekazywanie jakichkolwiek informacji uzyskanych na podstawie niniejszego Protokołu między właściwymi służbami Komisji Europejskiej i organami celnymi państw członkowskich. W Republice Armenii postanowienia niniejszego Protokołu nie wpływają na przekazywanie w ramach organów celnych Armenii jakichkolwiek informacji uzyskanych na podstawie niniejszego Protokołu.

*Artykuł 14***Inne umowy**

Postanowienia niniejszego Protokołu mają pierwszeństwo przed postanowieniami wszelkich dwustronnych umów o wzajemnej pomocy, które zostały lub mogą zostać zawarte między poszczególnymi państwami członkowskimi a Republiką Armenii, o ile postanowienia tych umów okażą się niezgodne z zawartymi w niniejszym Protokole.

*Artykuł 15***Konsultacje**

W sprawach związanych z wykładnią i wykonaniem niniejszego Protokołu Strony konsultują się wzajemnie w celu rozstrzygnięcia sprawy w ramach Podkomitetu ds. Ceł ustanowionego na mocy art. 126 niniejszej Umowy.

WSPÓLNA DEKLARACJA DOTYCZĄCA ROZDZIAŁU 2 (POSTANOWIENIA DOTYCZĄCE ZWALCZANIA NADUŻYĆ FINANSOWYCH I KONTROLI) TYTUŁU VII (POMOC FINANSOWA ORAZ POSTANOWIENIA DOTYCZĄCE ZWALCZANIA NADUŻYĆ FINANSOWYCH I KONTROLI)

Obowiązek wprowadzenia stosownych środków w celu wyeliminowania wszelkich nieprawidłowości, nadużyć finansowych bądź czynnej lub biernej korupcji oraz wykluczenia konfliktu interesów na jakimkolwiek etapie wykonania środków finansowych UE, o których mowa w tytule VII rozdział 2, nie wiąże się z odpowiedzialnością finansową Republiki Armenii, jeśli chodzi o zobowiązania zaciągnięte przez podmioty i osoby znajdujące się pod jej jurysdykcją.

Wykonując swoje prawo do kontroli zgodnie z tytułem VII rozdział 2, Unia Europejska przestrzega krajowych przepisów dotyczących tajemnicy bankowej.
